DANIEL EASTERMAN

AL ŞAPTELEA SANCTUAR

„Iar noi, ceilalți, necredincioșii? Nouă ce ne rămîne? Un singur lucru. Priveliștea dalelor negre ale pardoselii de la Yad Vashem, rezonanța numelor purtate de lagărele morții care ne răsună obsedant în ureche: Belsen, Auschwitz, Chelmna, Majdanek, Dachau. Așa va fi întotdeauna. Așa va fi întotdeauna..."

AL TREILEA REICH A FOST NIMICIT
AL PATRULEA ESTE GATA SĂ RENASCĂ

O crimă multiplă zguduie calmul Universității Cambridge. Pe un șantier arheologic, de partea cealaltă a lumii, profesorul David Rosen este atacat brutal, iar asistentul lui arab este ucis.

În Israel o bombă dezintegrează scara unui bloc și părinții lui David sînt uciși.

Toate aceste crime, aparent fără legătură între ele, îl determină pe David Rosen să-și continue cercetările, pentru aflarea adevărului, în deșertul Sinai și în cetatea Iram, un oraș subteran mai vechi decît Babilonul, un oraș pe care unii l-ar dori uitat pe vecie. Este, de fapt, **AL ȘAPTELEA SANCTUAR**, locul în care forțe naziste se pregătesc în vederea declanșării unui nou holocaust. Doar David Rosen, ajutat de prietenii lui, poate să pună capăt acestui nou măcel.

DANIEL
EASTERMAN

AL ŞAPTELEA SANCTUAR

editura rao

Editura RAO București
Grupul Editorial RAO
C.P. 2-124 București, ROMÂNIA

DANIEL EASTERMAN
The Seventh Sanctuary

Traducere din limba engleză
FRANCISKA DUMITRU

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Februarie 2001

ISBN 973-8077-31-1

Dedic această carte lui Beth, Nancy și Sammy:
Primei, pentru că o iubesc,
Celei de-a doua, pentru că o iubim amîndoi,
Iar celui de-al treilea, pentru că mă mușcă.

MULŢUMIRI

Aş vrea să-mi exprim mulţumirile numeroaselor persoane şi instituţii care m-au ajutat în diferite moduri la scrierea acestei cărţi. Ea nu ar fi putut fi scrisă fără soţia mea Beth: dragostea ei, mult încercata ei răbdare, ideile sale strălucite şi simţul său deosebit al stilului şi al proporţiei m-au făcut să-mi continuu scrisul în momentele cele mai grele. Cîteva persoane au citit şi au făcut comentarii asupra cărţii în diferite stadii ale pregătirii ei: Adrien Zackheim, Patrick Filley, John Boothe şi Patricia Parkin, toţi aducîndu-i modificări importante. John Dore m-a ajutat în probleme de arheologie; Graham Harvey şi profesorul universitar John Sawyer m-au ajutat să evit unele gafe referitoare la Israel. Jeffrey Simmons a făcut tot ce ar trebui să facă un agent – şi chiar mult mai mult: mulţumiri pentru totul.

DANIEL EASTERMAN

PARTEA I

„Ați văzut ce a făcut
Dumnezeu cu Ad, în Iram,
cetatea coloanelor, cea fără pereche pe lume?"

Coran, 87:7

„Atunci să vă alegeți cetățile,
care să vă fie cetăți de scăpare,
unde să poată fugi ucigașul..."

Numerii 35:11

1

Cambridge, 198...

O pîclă deasă persista pe malul fluviului, plutind deasupra parapetului și a stîlpilor de susținere ai podului arcuit. O simțea învăluindu-l ca o amenințare nedeslușită, pe măsură ce se apropia de porțile înalte de fier care dădeau către Butt Close și curtea estică a Colegiului Clare, retras discret între Trinity Hall și Kings. Pietrișul cenușiu și rece scrîșnea sub pași, și se înfioră din nou, simțind îmbrățișarea umedă a vîntului tăios de noiembrie. În dreapta lui, pe malul opus al fluviului învăluit în ceață, fereastra înaltă dinspre latura vestică a Kings Chapel părea încremenită în cadrul ei din piatră marcată de trecerea vremii, prinzînd și distorsionînd, în ochiurile de sticlă colorată, razele palide ale soarelui de apus. Văzută din interior, fereastra arăta, probabil, ca o explozie de scîntei albastre și aurii, născute din mănunchiul de raze frînte și risipite asemenea unor pete de cerneală translucidă, picurată pe lespezile de calcar ce se întindeau pînă în pragul ușii masive.

Își continuă drumul și curînd priveliștea dispăru dincolo de zidurile colegiului, lăsînd la vedere doar perimetrul strîmt al curții. De jur împrejur, una cîte una, luminile începuseră să se aprindă în încăperile tăcute. O dată cu lăsarea serii, liniștea, intimitatea tainică a vieții universitare își făceau simțite prezența, ca întotdeauna în acel moment al zilei. Puțini vizitatori aveau privilegiul de a asista la asemenea clipe, rezervate pentru sine de bătrînul Cambridge în timpul lungilor nopți geroase, cînd fluviul îngheța sub suflarea rece a vîntului iscat dinspre Fens.

Zgribulit de frig, John Gates se simțea stingher și singur în lumea aceea tihnită, cu luminile pîlpîinde, animată doar de tremurul blînd al limbilor de foc. Venise la Cambridge cu patru ani în urmă, pe cînd avea douăzeci și unu de ani și cerneala nu se uscase încă bine pe diploma de merit obținută la Facultatea de Arheologie din Manchester – un provincial dureros de conștient de lipsa lui de experiență academică, nehotărît, neiu-

bit, nesigur de ceea ce-i rezerva viitorul. În cursul primului trimestru petrecut la Kings descoperise dragostea și astfel se împăcase oarecum cu acel ceva nedefinit care îl dezamăgise în viață. Louise rămăsese alături de el, îl suportase mai mult timp decît o făcuse vreodată altcineva, îndurase și trecuse peste incertitudinile lui pesimiste, descoperise căldura în firea lui stearpă și pedantă și, în final, îl părăsise, copleșită de povara crescîndă a propriilor ei îndoieli stîrnite de el însuși. Asta se întîmplase cu aproape un an în urmă. De atunci își petrecuse timpul călătorind pînă la extenuare și terminase ultimul capitol al disertației de doctorat, apăsat de regrete și de sentimentul deprimant al inutilității. Părinții nu-l puteau ajuta, prieteni apropiați nu avea, trăia într-o lume pustie, preocupat doar de cărți și de munca lui de cercetare.

Privi în urmă și se înfioră. În spatele lui umbrele stăteau atîrnate de zidurile goale, estompate din loc în loc de firicele de lumină. Năluci? Crăciunul trecut, Crăciunul acesta și Crăciunul care va urma. Curînd va sosi Crăciunul și zăpada imaculată se va așterne peste peluze, curți și alei. Toate nălucile din Cambridge se vor aduna pe străzi, privind ferestrele luminate și ascultînd colindele cîntate în pîlpîitul luminărilor. Generații după generații de năluci, o succesiune de bărbați și de femei care-și măcinaseră zilele în hrubele universității și se stinseseră, păstrînd încă pe vîrful limbii gustul ceaiului cu lapte, cu părul de mult mort prins încă în dantela fină a chiciurei din diminețile geroase. Anul acesta avea să li se alăture o prezență lipsită de trup, alunecînd tăcută pe lîngă viețuitorii prinși în mirajul sărbătorilor.

Cu gîndurile la mii de kilometri depărtare de ruinele imperiului dispărut, lăsă în urmă gheretа portarului, trecînd pe sub arcada joasă a porții principale, spre Trinity Lane, acolo unde dispare în spatele clădirilor vechii școli. Coti brusc spre dreapta și ieși pe portița care dă spre aripa de vest a King Chapel. În spatele lui un profesor universitar ieși din pasajul clădirii Senatului, pedalînd fericit pe o bicicletă uzată, așa cum făcea în fiecare seară de cincizeci de ani încoace. John mută teancul subțire de cărți și dosare din mîna stîngă în cea dreaptă, ocoli prin spate capela și păși în intrîndul dintre zidul acesteia și peretele cenușiu al clădirii Gibb. Cînd ajunse în dreptul ușii dinspre sud, tăcerea se risipi, făcînd loc murmurului difuz al coru-

lui din interior, cu voci înăbuşite de blocurile grele de piatră ale zidului. Îşi privi ceasul. Era aproape ora patru – repetiţia începuse de vreo zece minute. Se pregăteau pentru slujba de începutul postului de Crăciun, de care îi despărţeau doar câteva zile.

Portiţa de fier pentru accesul enoriaşilor în portalul capelei rămînea încuiată pînă la 5:15, cînd urma să înceapă slujba de seară. Deodată, fără să ştie de ce, sări peste ea şi împinse uşa de la intrare. Pătrunse în naosul spaţios şi gol, învăluit de întunericul care abia lăsa să se distingă bolta în formă de evantai de deasupra capului. Doar în strana din dreapta pîlpîiau cîteva lumînări, iar flăcările lor şi umbrele alungite se unduiau parcă în acordurile muzicii. Preţ de o clipă se lăsă o tăcere profundă, apoi vocile se înălţară din nou, intonînd un alt cîntec. Îl recunoscu imediat: era o colindă din secolul al şaisprezecelea, „Remember, o thou man", în aranjamentul lui Ravenscroft. Rămase nemişcat şi îşi îndreptă privirea spre coloanele încrustate ale căror vîrfuri se pierdeau undeva în negura care învăluia tavanul. Gîndurile îi zburară spre sărbătoarea Crăciunului.

Remember, o thou man,
O thou man, o thou man,
Remember, o thou man
Thou time is spent.[1]

Stînd acolo, în naosul vast, învăluit de acordurile suave ale muzicii, avea senzaţia că atunci cînd va sosi duminica el nu se va afla printre cei prezenţi la slujbă, că viaţa lui la Cambridge se va sfîrşi brusc. Iar dacă asta se va întîmpla cu adevărat, ce îi mai rămînea de făcut?

Ieşi în întunericul serii, sări din nou peste portiţă şi porni spre locuinţa preparatorului său, profesorul Greatbatch, aflată în clădirea Bradley, lîngă fluviu. Doctorul Greatbatch îl invitase la un pahar de sherry pe la ora patru, în compania celor doi examinatori, înainte ca aceştia să treacă la sarcina mult mai serioasă de a-l perpeli, punîndu-i întrebări legate de teza de doctorat. Aici,

1 Aminteşte-ţi, o tu omule
O tu omule, o tu omule
Aminteşte-ţi, o tu omule
Timpul tău s-a scurs *(n.trad.)*.

la Cambridge, tortura se practica în mod civilizat. În jurul curții din față se aprinseseră luminile și oamenii începuseră să se perinde prin poarta de la Kings Parade, scurtînd drumul spre casă prin curtea colegiului. Pașii răsunau pe aleile înghețate. Ușa clădirii Wilkins se închidea și se deschidea, făcînd loc studenților care intrau sau ieșeau din cancelarie. Se simțea ca o fantomă care trecea pe lîngă ei, nebăgată în seamă, nevăzută, o siluetă subțire ca o umbră, strîngînd la piept teza, asemeni unei amulete care l-ar fi apărat de un rău iminent.

Ajunse la Bodley, intră pe scara „Y" și urcă grăbit treptele spre apartamentul lui Greatbatch, de la etajul al treilea. Profesorul era un tip bizar: membru în consiliul colegiului vreme de vreo douăzeci de ani, fusese căsătorit o scurtă perioadă de timp – cel puțin, așa se zvonea – apoi trecuse printr-o tragedie misterioasă și se retrăsese în locuința în care trăia și acum. Gates descoperise în acest bărbat uneori mohorît, de multe ori introspectiv și ultrasensibil, prietenul și mentorul de care avea atîta nevoie. Profesorul abia dacă intervenise în lucrarea lui Gates, dar conversațiile purtate împreună, prelungite de nenumărate ori pînă în miez de noapte sau chiar mai tîrziu, îl călăuziseră pe nesimțite și îi deschiseseră ochii asupra nuanțelor fine ale profesiunii sale. Pentru un om care nu pusese niciodată piciorul în Orient, Greatbatch vorbea extraordinar de bine araba și cunoștea toate șantierele arheologice din sudul Arabiei, cu toate că nu participase la nici o expediție și nu ținuse în mînă vreo unealtă folosită în mod obișnuit la săpături. Greatbatch trăia în și prin explorările și cărțile altor oameni, însă putea extrage din ele lucruri care treceau neobservate pentru cei cu experiență nemijlocită de teren, făcea corelații pe care aceștia erau incapabili să le sesizeze. Fără toate acestea, Gates simțea că ar fi rămas un dascăl competent și truditor, însă datorită lui el dăduse frîu liber entuziasmului și imaginației, așa că acum se simțea fermecat pînă și de cele mai seci texte, iar praful stîrnit de săpăturile arheologice de rutină împrumutase ceva din patina vieții.

Deschise ușa din afară și ciocăni scurt la cea de-a doua ușă. Aceasta se deschise imediat și în cadrul ei apăru Greatbatch, o siluetă înaltă, cu figura răvășită, părul în dezordine, întruchipare desăvîrșită a excentricității absolute la care visează profesoarele înăcrite și elevele din ciclul inferior în timpul lungilor luni de

vară ce premerg reînceperii cursurilor. Bărbatul uscăţiv se uită întrebător la Gates, ridică din sprînceană, apoi îl trase înăuntru.

– John, şopti el, ca şi cum ar fi împărtăşit împreună un secret de temut, vino repede înăuntru. Cred că afară e un ger de crapă pietrele. A trebuit să dau drumul la căldură şi cred că în curînd va fi cald şi bine.

Gates se strecură înăuntru şi închise uşa cu grijă în urma sa. Dînd brusc de căldură şi observîndu-i pe cei doi bărbaţi stînd în picioare, lîngă fereastra din capătul opus al încăperii, se simţi cuprins de un sentiment de stînjeneală. Nici nu apucă să se dezmeticească bine că se trezi apucat de braţ de Greatbatch şi tras în viteză în direcţia celor doi străini, un bărbat brunet, în jur de vreo treizeci şi cinci de ani, şi un bătrîn cu părul coliliu, care îi părea ciudat de familiar.

– John, dă-mi voie să te prezint examinatorilor tăi, spuse Greatbatch, arătînd cu dreapta către bărbatul mai vîrstnic. Ai auzit, desigur, de reputatul profesor Paul Haushofer. A sosit azi după-amiază de la Heidelberg şi am reuşit să-l conving să rămînă cel puţin pînă duminică.

Bătrînul avea un aer bolnav, cu faţa palidă şi trasă, cu trupul pipernicit ascuns în hainele ce păreau cu cîteva numere mai mari. În timp ce îi întindea mîna, John se strădui din greu să găsească asemănarea cu chipul cu ochi mari, pătrunzători, din fotografiile pe care le văzuse. Haushofer îmbătrînise, probabil, rapid, îşi zise John, de vreme ce se schimbase atît de mult. Îi fulgeră prin minte gîndul că bătrînul era pe moarte. Şi totuşi, mîna care o strîngea pe a lui era puternică, iar ochii, plini de energie.

– Ei bine, zise bătrînul cu voce slabă, dar distinctă, sînt onorat să vă cunosc, în sfîrşit, domnule Gates. Ilustrul doctor Greatbatch, aici de faţă, mi-a povestit multe despre dumneata. Iar de curînd ţi-am citit teza. E o lucrare impresionantă. Le-am povestit mai multor colegi despre ea. Mă faci invidios.

Gates tresări. Nu se aştepta se la aşa ceva. Dintre toţi oamenii la care ar fi putut apela să-i citească teza, Greatbatch se oprise la Haushofer! Oare Greatbatch era, într-adevăr, nebun? John zîmbi şi se încruntă în acelaşi timp, strîngînd mîna bătrînului. Se simţea ca un prost printre aceşti bărbaţi, cu pretenţiile şi ambiţiile lui de novice. Simţi din nou pe braţ mîna lui Greatbatch şi se întoarse să facă cunoştinţă cu bărbatul mai tînăr.

– John, îl cunoşti pe Peter Micklejohn, dar nu cred că v-aţi văzut prea des, nu-i aşa?

John scutură din cap.

– Nu. Cînd am venit aici, doctorul Micklejohn nu avea cursuri, apoi eu am fost plecat în călătorii de studii, aşa că nu ne-am văzut decît rareori, la vreun cocteil.

Micklejohn chicoti. Era un bărbat scund şi îndesat, cu o barbă enormă, ca o tufă mică. Prietenii îl porecliseră „Piticul", iar duşmanii „Omul din Cro-Magnon".

– Poate vom avea ocazia să îndreptăm lucrurile după ce se termină cu prostia asta. În vacanţă voi pleca la Buraimi, dar mai înainte aş dori să mă sfătuiesc cu dumneavoastră. E timp destul. Stabilim mai tîrziu, în seara asta.

Profitînd de o pauză, Greatbatch se întoarse spre John.

– Bei un sherry? Sigur că bei. Înainte de a trece la treburi mai serioase.

O spusese zîmbind, dar John nu se simţea deloc vesel. Îmbată-l mai întîi, cam asta era ideea.

Fără să aştepte răspunsul lui John, profesorul se duse la măsuţa pe care păstra carafa persană cu portretul lui Nasir al-Din Shah şi o jumătate de duzină de pahare antice de sherry. Gates surîse nervos şi-şi înăbuşi un oftat. În patru ani nu îndrăznise să mărturisească nimănui, cu atît mai puţin insistentului Greatbatch, că, de fapt, ura sherry-ul, sau, cel puţin, marca seacă servită în majoritatea apartamentelor din incinta colegiului.

Cu paharele în mînă, cei patru bărbaţi luară loc în jurul mesei de sufragerie. Lemnul bine lustruit capta lumina gălbuie, blîndă, a aplicelor; reflecţia părea să fie încătuşată adînc, sub suprafaţa lemnului, într-o altă lume, învecinată, dar totuşi atît de depărtată de cea în care se aflau ei, patru oameni aparţinînd Europei moderne, ale căror vieţi şi gînduri erau prizoniere ale altei epoci şi ale altei regiuni a globului. Fiecare dintre ei avea în faţă cîte un exemplar din teza lui Gates, împreună cu notiţele şi documentaţia de care aveau nevoie pentru dezbaterea din seara aceea. Greatbatch murmură cîteva cuvinte de introducere, apoi îi dădu cuvîntul lui Haushofer. Bătrînul îşi pironi privirea asupra tăbliei mesei, apoi ridică ochii, fixîndu-l pe John.

– Domnule Gates, cînd am făcut cunoştinţă, v-am spus că teza dumneavoastră este impresionantă. Nu am făcut-o ca să vă flatez. Nu am nevoie şi nici nu doresc să vă laud. Ceea ce am

spus este purul adevăr, am fost impresionat. Tăcu, respirînd profund. Sînt un om bătrîn şi de puţină vreme sînt foarte bolnav. Aţi băgat de seamă cum m-am şubrezit. Curînd voi muri, poate chiar înainte de Crăciun.

În încăpere domnea o linişte apăsătoare. Bătrînul continuă:

– Dar asta nu mă sperie. Trebuie să se întîmple, nu-i aşa? Totuşi, mă bucur că v-am citit teza. Promiteţi mult, domnule Gates, veţi ajunge departe. Mă bucură gîndul că las în locul meu o persoană ca dumneavoastră. Mă simt uşurat.

În lucrarea dumneavoastră sînt cîteva lucruri absolut remarcabile. Aţi făcut cîteva descoperiri interesante şi aţi avansat teorii extrem de incitante. Desigur, nu sînt de acord cu toate, dar le găsesc foarte bine argumentate. Una dintre descoperiri este extrem de provocatoare, dacă vă conduce la ceea ce speraţi – sînt convins că ştiţi la ce mă refer. Ei bine, înainte de a discuta despre aceasta, cred că ar trebui să examinăm aspectele de rutină. Să vedem... Da, la pagina cincisprezece pomeniţi de existenţa vaselor din perioada tîrzie a Kassitului în mormintele Umm al-Nar de la Abu Dhabi...

Deci a început.

În camera caldă, legănat de murmurul blînd al vocilor şi de umbrele prelungi, John îşi vedea viitorul modelat în intervalul unei singure seri. De-acum ştia că va obţine doctoratul, poate va fi încurajat să candideze la un loc în consiliul colegiului, că va fi sprijinit în obţinerea de fonduri, ajutat să facă descoperirea de care era sigur că îl aştepta anume pe el, cu condiţia să poată găsi oameni şi echipament pentru a începe săpăturile. Poate că nici nu va fi nevoie de săpături. Şi mai ştia că numele său va deveni sinonim cu acea descoperire, ca cel al lui Schliemann cu Troia, ori al lui Wooley cu Ur. Va face mai mult decît să ţească teorii în legătură cu trecutul, decît să scotocească printre ruine sumbre; el va readuce la viaţă o părticică din trecut.

Ceasul de perete de lîngă şemineu ticăia monoton. Gazul şuiera, alimentînd focul zglobiu din încăperea veche şi confortabilă. Afară începuse să ningă şi fulgii albi pluteau deasupra fluviului, aşezîndu-se pe peluze şi acoperind cu un strat imaculat toate imperfecţiunile. Întrebările şi explicaţiile elaborate care urmau aveau puţină importanţă. Ceea ce conta era liniştea, sentimentul de apartenenţă, de siguranţă. John ar fi vrut ca seara să nu se mai termine, ca întunericul să învăluie la infinit

Cambridge-ul și lumea, ca el să poată sta așa, privind luminile reflectate de mobila lustruită din cameră, pînă la sfîrșitul timpurilor.

Nici unul dintre ei nu auzi ușa deschizîndu-se. Era un obicei încetățenit în colegiu de a lăsa ușa descuiată atunci cînd locatarul se afla acasă. Oamenii se vizitau des. Ușa se închise cu un zgomot surd. În prag stătea un bărbat, cu chipul ascuns de penumbra din fața intrării. Greatbatch înălță capul, mijindu-și ochii spre ușă.

– Da, cine este? Tu ești, Jonathan? Sîntem în mijlocul unei discuții care mai durează o oră sau două. Mă tem că nu te pot primi. Poate terminăm pînă la ora mesei și ne vedem la cantină.

Bărbatul de lîngă ușă nu spuse nimic. Apoi ieși din penumbră. Nu era Jonathan. Nu era nici unul dintre locatarii scării „Y". Era un bărbat tînăr, dar expresia feței și modul în care stătea erau ale unui bătrîn. Avea o figură gravă, distantă, mai degrabă un scut decît o graniță cu lumea din jur. Pielea îi era palidă, asemenea alabastrului. Lui Greatbatch îi amintea de o statuetă din sudul Arabiei, a unui zeu din alabastru pal. Era înalt și suplu, dar bine făcut, nu slab sau lipsit de vlagă. Ochii îi erau ageri, dar fără să dezvăluie nimic. Purta haine în nuanțe deschise, asortate cu tenul. În general, aducea mai degrabă cu un manechin de mucava. Sub trenciul de culoare deschisă, descheiat la nasturi, se zărea costumul și cămașa în nuanțe asemănătoare. Nu era destul de gros îmbrăcat pentru iarnă; dar, în ciuda paloarii feței, nici un semn nu trăda că i-ar fi frig. În mîna stîngă ținea o servietă încăpătoare.

Greatbatch se ridică și se sprijini de spătarul scaunului. Avea o senzație stranie, de teamă, deși își dădea seama că nu avea motive.

– Ascultă, nu poți da buzna chiar așa în camera cuiva. Poate cauți pe altcineva. După cum vezi, sîntem ocupați. Ar fi mai bine să te duci la portar.

Bineînțeles că bărbatul nu era dispus să facă drumul înapoi pînă la cabina portarului de la intrarea în colegiu.

Toți patru se întorseseră și îl priveau fix pe necunoscut. Acesta le vedea fețele mirate aplecate peste masă, ochii curioși, nerăbdători să-și reia discuția. Își așeză servieta pe podea. Era de culoare neagră și părea grea, ca și cum ar fi conținut documente de mare importanță.

Simţind că-şi pierde răbdarea, Greatbatch se apropie de străin.

– Îmi pare rău, dar trebuie să pleci. Poate că era un străin care nu vorbea engleza şi căuta un adăpost împotriva gerului. Dacă doreşti vreo informaţie, portarul te va lămuri cu plăcere.

Nu-i plăcea individul. Avea o privire ciudată, dispreţuitoare, aproape de gheaţă, ca o pisică sălbatică. Apoi felul în care stătea, privindu-l, fără să scoată o vorbă. Era neliniştitor.

Bărbatul scoase încet mănuşa strîmtă de pe mîna dreaptă şi o strecură în buzunarul interior al hainei. Cînd scoase din nou mîna, dădu la iveală un revolver lung şi negru, prevăzut cu amortizor. Greatbatch privi siderat cum pistolarul ridică arma grea, o strînge între ambele palme şi i-o lipeşte de cap. Părea o farsă, dar, în realitate, era departe de aşa ceva. În spatele lui, colegii lui Greatbatch priveau uluiţi. Micklejohn se ridică în picioare, împingînd scaunul în spate cu un gest hotărît. Un jaf armat, gîndi Greatbatch, incapabil să creadă că i se întîmplă o astfel de enormitate. Va trebui să anunţe poliţia şi să întărească paza colegiului.

Degetul bărbatului apăsă uşor pe trăgaci, trăgîndu-l în spate fără greutate, cu gesturi care trădau obişnuinţa. Se auzi un sunet înfundat şi sîngele ţîşni prin rana din ceafa lui Greatbatch. Arma avu un uşor recul în momentul în care asasinul o ridică, retrăgînd-o din direcţia victimei. Gaura din fruntea lui Greatbatch se înroşi. Ochii i se lărgiră cuprinşi de oroare şi neîncredere. Genunchii i se muiară şi se prăbuşi fără un sunet pe podea, pătînd covorul cu sînge.

În mintea lui John Gates începură să reverbereze sicîitor cuvintele colindei:

Aminteşte-ţi, o tu omule.

Trăia un coşmar. Un ucigaş care nu scoate o vorbă, Greatbatch împuşcat în propriul său sanctuar, moartea instalată în odaie. Micklejohn porni spre necunoscut, nehotărît cum să procedeze, furios din cauza revolverului, dar în acelaşi timp înfricoşat.

– Ce dracu' se petrece?

Ţipătul păru slab şi ridicol, genul de vorbe rostite de actorii amatori pe scenă. Dar ce-i poţi spune unui individ care tocmai ţi-a ucis, cu sînge rece, prietenul? Care ţine încă în mînă arma şi nici măcar nu-i tremură degetele.

Nu era timp de gîndire. Bărbatul ridică revolverul pentru a doua oară și îl îndreptă spre Micklejohn. Bărbosul scoase un strigăt incoerent, ultimul înainte de moarte. Nu avu răgazul să scoată o vorbă. Se auzi un pocnet și glonțul se înfipse exact între ochi, acolo unde nasul se îngemănează cu fruntea. Proiectilul trecu prin creier și ieși prin partea opusă, frînat de impactul cu oasele. Micklejohn căzu ca un copac retezat.

O, tu omule, o, tu omule.

Cu fața la fel de gravă, fără să trădeze vreun sentiment de bucurie sau tristețe, omul își continuă treaba. Îndreptă arma spre Haushofer. Din vîrful amortizorului se ridica un fuior de fum albăstrui. Bătrînul stătea nemișcat, conștient că urma să moară, dar fără să priceapă de ce. Înțelesese că era atins de cancer, ba chiar acceptase ideea, dar ceea ce se petrecea îl depășea. Degetul lipsit de culoare apăsă încă o dată pe trăgaci și proiectilul zbură prin capul neamțului. Cu părul alb colorat în purpuriu de sîngele șiroind bătrînul se prăbuși peste masă.

Amintește-ți, o, tu omule.

John Gates se forța să-și adune gîndurile, să găsească vreo modalitate de a scăpa. Era imposibil să se întîmple așa ceva, nu exista nici un motiv, nici o logică. Cu o clipă mai devreme, își văzuse tot viitorul perindîndu-i-se prin fața ochilor, o viață lungă, dedicată cercetării și descoperirilor. Iar acum, o clipă de nebunie amenința să șteargă totul, printr-un simplu gest al unui asasin. Sîngele i se urcă în cap. Îi era greață și ar fi vrut să plîngă. Încercă să articuleze cîteva vorbe.

– Eu... zise, dar nu reuși să mai adauge nimic.

Cuvintele i se opriră în gît. Nu era suficientă acea simplă declarație a existenței sale ca persoană? Ce putea spune mai mult un om aflat în fața morții?

Bărbatul se întoarse spre el și zîmbi. Era un zîmbet straniu, rece, dar, într-un fel, înțelegător. Fără îndoială, sugera speranța. De ce nu vorbea omul? Lui John îi trecu prin cap că era poate mut, ales tocmai din acest motiv ca să devină asasin în numele altei persoane. Se întrebă dacă toți ucigașii erau muți, dacă tăcerea permanentă era calificarea pentru a deveni asasin plătit.

Brusc, i se păru important să afle aceste lucruri, dar acum cînd se afla faţă în faţă cu propriul lui călău, nu mai avea timp să pună toate întrebările care îi veneau în minte.

Observă că bărbatul avea pe obrazul stîng o cicatrice lungă, decolorată. I se părea oarecum banal ca un ucigaş să se plimbe cu o cicatrice pe faţă. S-ar fi aşteptat ca asasinul să fie o persoană mai deosebită. Zîmbetul încreţi pielea de pe cicatrice. Ochii i se îngustară în timp ce arma se fixă asupra feţei lui John. Gates privi mîinile fascinat. Nu aveau nici cel mai mic tremur, nici un semn de nervozitate. Bărbatul mai făcuse astfel de treburi şi avea să mai facă. John îşi aţinti ochii asupra degetului care odihnea pe trăgaci. Gîndurile îi alergau scăpate de sub control, obsedate de cuvintele colindei.

Timpul tău s-a scurs.

Glontele îşi croi drum prin capul lui Gates, sfîşiind colinde şi rime, şi imagini de reni, şi toate amintirile, şi sunetele Crăciunurilor trecute şi prezente şi ale celor viitoare, amestecîndu-le cu o masă informă de ţesut mort. Trupul i se prăbuşi pe masă şi picăturile de sînge începură să se prelingă pe paginile albe ale tezei de doctorat, asemeni unor boabe de vîsc.

2

Ebla/ Tell Mardikh, Siria

Tăbliţa de argilă crăpă şi i se fărîmiţă printre degete. Cu numai o clipă în urmă fusese intactă, vestigiu istoric vechi de patru mii cinci sute de ani, iar acum se transformase din nou în lut, care continua să se dezintegreze pe măsură ce bucăţile îi cădeau din mînă, amestecîndu-se cu noroiul roşiatic. David Rosen oftă, lăsă săpăliga să-i cadă şi se ridică, icnind, în picioare. Ploua mărunt. Frigul îl pătrunsese pînă la oase. Lucrase aproape o oră, scormonind pămîntul, înlăturîndu-l cu măturica, străduindu-se să disloce tăbliţa din locul în care zăcuse vreme de patru milenii, alături de alte cîteva sute de bucăţi identice. Ploaia greoaie, neîndurătoare, se pornise din nou în timpul nopţii, iar

şiroaiele de apă smulseseră prelata care acoperea groapa proaspăt săpată, expunînd vederii o parte din tăblițele rămase încă în pămînt. Pînă dimineață fragmente întregi de trecut istoric se dezintegraseră, făcîndu-se una cu noroiul întunecat. Iar ploaia continua să cadă.

Prin ploaia măruntă se vedeau ruinele întunecate, umede şi sepulcrale ale Eblei, risipite jur împrejurul lui. Le văzuse pentru întiia oară vara trecută, cînd căldura toridă de august vălurea aerul de deasupra blocurilor de piatră arsă, iar nisipul adus de vîntul de deşert se insinua în crăpăturile zidurilor şi ale porților oraşului antic, abia readuse la lumina soarelui. Acum, în timp ce se ostenea, săpînd în lumina crepusculară a zilei de noiembrie, încerca să-şi imagineze locul aşa cum îl văzuse sub razele soarelui, în lumina caldă ce părea să curgă peste pietre, insuflîndu-le iarăşi viață după somnul îndelungat la care fuseseră condamnate sub pămînt. Zidurile, uşile şi scările îşi recăpătaseră identitatea şi forma, profilîndu-se, într-un joc de lumini şi umbre, pe bolta albastră a cerului. Însă o dată cu începerea sezonului ploios, în octombrie, ruinele îşi estompaseră conturul, revenind la starea inițială de piatră, nisip şi noroi. În acest an vremea era neobişnuit de ploioasă şi rece, neînduplecată şi deprimantă. Corvoada de a săpa după terminarea sezonului, fără nimeni în preajmă, cu excepția arabului, îl adusese în pragul disperării. Simțea că îşi va pierde mințile dacă va mai continua să plouă. Era o ploaie perfidă, paralizantă, ca şi frigul care îl pătrundea pînă în măduva oaselor în timp ce lucra, aplecat asupra tăblițelor, ca şi peisajul dezolant, animat doar de prezența bărbaților murdari, a femeilor şleampăte, a turmelor de oi jalnice, ude pînă la piele, şi a copiilor şi mai jalnici, şi mai pătrunşi de umezeală. Şi totuşi, în ultima lună Ebla reuşise să-i pătrundă în suflet, mai profund decît orice, cu prilejul altor săpături la care participase pînă atunci. La urma urmei, vechii locuitori cunoscuseră şi ei la fel de bine iarna, ca şi vara, ploaia ca şi soarele. Stînd aici, departe de ceilalți, simțea în jurul lui prezența fantomelor trecutului.

În stînga lui, arabul continua să sape, cu trupul aplecat fără vlagă deasupra pămîntului. Nu-l înghițea pe Rosen, şi acesta avea convingerea că arabul îl suspecta. Era sigur că fusese trimis de la Alep nu atît pentru a-l ajuta la săpături, cît pentru a-i urmări fiecare mişcare şi a raporta Securității siriene. Împărțeau o colibă micuță în satul Tell Mardikh, văruit în alb şi foarte

asemănător cu un stup gigantic. Nu avea ferestre, iar unica sursă de lumină era o lampă cu gaz; în nopţile lungi de iarnă se simţea în ea ca într-o închisoare. Discutau puţin. Seara, Rosen refăcea, lipea, transcria şi uneori traducea tăbliţele dezgropate în timpul zilei. Arabul îl ajuta, însă era ursuz şi taciturn, iar David nu îi vorbea prea mult. Voia să termine lucrul pînă la Crăciun, să se întoarcă la Cambridge şi să-şi continue lucrarea despre mărturiile de arhivă de la Ebla, din perioada Mardikh II B1. Dar înainte de asta mai avea ceva de isprăvit aici, în Siria, la unitatea militară aflată la cinci mile vest de Sefire. Pentru un timp trebuia să scape de arab, însă asta era mai uşor de zis decît de făcut; tipul era o adevărată lipitoare umană, moale, alunecoasă şi agăţătoare.

La numai treizeci şi patru de ani David Rosen era deja cunoscut ca luceafărul cercetării perioadei eblaite. Absolvent al Facultăţii de Arheologie Columbia, imaginaţia îi fusese înrobită irevocabil de descoperirea, de către Paolo Matthiae, pe la jumătatea anilor 70, a oraşului pierdut şi a imperiului Ebla, ascunse ochilor lumii, vreme de secole, sub colina cunoscută sub numele de Tell Mardikh, din Siria. Gorganele sînt movile ridicate de mîna omului pe ruinele oraşelor zidite, unul peste celălalt, în acelaşi loc; rămăşiţele lăsate generaţie după generaţie se aglomerează pînă cînd terenul este abandonat ori se acoperă cu o ultimă serie de clădiri. Ebla a fost construită prima oară aproximativ în perioada fondării Primei Dinastii a Egiptului, către sfîrşitul mileniului al IV-lea î.Hr. A atins apogeul la jumătatea mileniului următor, însă pe la 2300 a fost distrusă de Naram-Sin din Akkad. A mai fost reconstruită de încă două ori înaintea lui Avraam şi de tot atîtea ori a fost năruită, rămînînd apoi părăsită, pe măsură ce anii au trecut şi buruienile, nisipul şi deşertul au înghiţit pietrele şi cenuşa.

David văzuse pentru prima oară şantierul în 1977, la scurt timp după ce îşi începuse studiile postuniversitare la Chicago. Spre sud-est nu avea coloane avîntate spre cer ca Palmira, nici tezaure ascunse, ca mormîntul lui Tutankamon, nici sculpturi monumentale ca Persepolis. Dar nu acestea îl atrăseseră aici. Între 1974 şi sosirea lui David, în 1977, Matthiae şi echipa sa descoperiseră cîteva depozite uriaşe de tăbliţe din argilă, ascunse în palatul ridicat în cea de-a doua perioadă. Giovanni Pettinato descifrase limba vorbită în Ebla, şi cu aceasta o nouă lume începuse să se dezvăluie. Pentru David Rosen, aceasta fusese exact

lumea la care visase şi care îl determinase să se dedice trup şi suflet studierii civilizaţiei eblaite. Era ca şi cum ar fi pierdut ceva de preţ şi era nevoit să scormonească neîncetat pămîntul, ca acel ceva să nu dispară pe vecie.

La prima vedere, David nu avea nimic din înfăţişarea unui om de ştiinţă obişnuit. Nu purta ochelari, nu umbla adus de spate, chipul nu-i era palid. Cînd nu mergea la bibliotecă sau nu stătea acasă, în camera de lucru, obişnuia să facă jogging sau să se antreneze în sala de sport din vecinătatea campusului, ridicînd greutăţi. Părul des, negru şi cîrlionţat îi încadra faţa pe care Burne-Jones ar fi pictat-o cu plăcere dacă n-ar fi avut acea expresie sfidătoare a ochilor şi linia bărbiei împinsă în faţă, ca şi cum ar fi fost gata oricînd să înfrunte neplăcerile. Tatăl şi bunicul său purtaseră veşminte negre şi îşi stricaseră ochii descifrînd texte talmudice în lumina chioară răspîndită de *yeshivoth*. La David toate acestea se schimbaseră. În el pasivitatea, acceptarea resemnată a suferinţei şi a morţii făcuseră loc încrederii în viaţă şi optimismului.

Arabul începu să tuşească. În ultimul timp tuşea tot mai des. David spera că se va îmbolnăvi şi va fi nevoit să plece. Ştia că vor trimite pe altcineva în locul lui, dar ceea ce trebuia el să facă la Sefire nu lua mult timp, ba chiar foarte puţin. Poate că pînă la înlocuirea cerberului de lîngă el avea timp să ajungă pînă acolo şi înapoi. Fireşte, presupunînd că nu avea să fie prins şi împuşcat chiar la Sefire.

Serviciile secrete israeliene prinseseră de veste că acolo se petrecea ceva. Era vorba de o bază militară izolată, departe de orice aşezare umană, inaccesibilă, în afara personalului permanent angajat, oricui cu grad mai mic decît cel de general de brigadă; nimănui dintre cei de acolo nu i se acorda dreptul la o permisie. Aici nu serveau soldaţi în termen, iar serviciul dura doi ani, urmaţi de cîte un concediu de odihnă petrecut într-o staţiune maritimă bine păzită, în apropiere de Latakia. Pînă în prezent, capturaseră vreo şase agenţi Mossad care încercaseră să pătrundă în interiorul bazei şi de fiecare dată măsurile de securitate deveniseră mai severe. Nu aveau pretenţia ca Rosen să încerce să se infiltreze în bază – ar fi fost curată sinucidere – în schimb, îi cereau fotografii, imagini clare, în plan apropiat, ale ultimelor dispozitive de securitate. Sincer vorbind, i se părea o pretenţie la fel de riscantă.

Arabul începu să tuşească din nou – o tuse seacă, pornită de undeva din adîncul pieptului. Poate că suferă de o boală incurabilă, gîndi David. Spera să aibă dreptate. Petrecuse aproape o lună împreună cu bărbatul acesta şi avea convingerea că nu va mai rezista mult.

Arabul era un bărbat în jur de treizeci de ani, cu o mină anemică şi o fire ursuză, obsedat de igiena corporală. În fiecare dimineaţă se spăla şi se bărbierea cu apă rece, îşi punea meticulos veşmintele pe care le purta sub halatul lung de lucru şi se ruga cu o regularitate înnebunitoare. Era scund şi îndesat, umbla aproape fără zgomot şi arunca priviri piezişe. Era genul care se masturba fără a simţi vreo plăcere. David şi-l închipuia visînd la femei planturoase, cu sîni mari şi buze groase, răspunzînd la numele de Fatima. Laba piciorului stîng îi era răsucită spre interior şi păşea cam ca Ratso în *Midnight Cowboy*. A doua zi, chiar înainte de plecarea echipei, îl trăsese pe Rosen deoparte.

– Iertaţi-mă, domnule profesor, îi spusese cu glas nesigur, dar înţeleg că Rosen este nume evreiesc. Aşa este?

David îl privise drept în ochi preţ de vreo zece secunde, apoi se răsucise pe călcîie şi plecase. Nu mai reveniseră asupra subiectului, dar întrebarea plutea în aer nerostită de fiecare dată cînd se întîlneau. Ştia că arabul nu-l întrebase doar din simplă curiozitate. Tipul era în căutarea unui evreu, a unui spion, a unui sabotor, a unei ţinte pentru ura muşcătoare pe care o purta în sine, asemeni unei femei care urmează să dea naştere într-o bună zi unui copil monstruos. Era un individ periculos.

David se aplecă şi-l bătu pe umăr.

– E timpul să plecăm. În curînd se întunecă.

Arabul dădu să se ridice, dar începu din nou să tuşească zgomotos, încovoindu-se, cu pieptul zguduit de spaime şi ochii înlăcrimaţi. David îl privi pînă ce tusea cedă. Arabul refuzase să meargă la medic.

– De ce nu te duci la doctor? îl întrebă pentru a suta oară. Cred că ar trebui. Am impresia că e din ce în ce mai rău. Nu-ţi va trece de la sine.

Arabul scutură din cap. Îşi şterse ochii cu dosul palmei şi îşi îndreptă spatele.

– Nu. O să-mi treacă. Am mai tuşit şi înainte.

– Poţi să mori, zise David, aproape dorind să se întîmple aşa. Eu nu am ce să-ţi fac. Nu te pot ajuta.

– Nu am nevoie de ajutor. Cu timpul o să-mi treacă. Asta-i voinţa lui Dumnezeu. Pînă mîine îmi trece, *insha' Allah*.

David porni spre jeep, cărînd după el lădiţa cu tăbliţele dezgropate în cursul zilei. Fixase din nou prelata, asigurîndu-se că nu va mai fi smulsă nici de cea mai puternică ploaie care s-ar fi putut stîrni în timpul nopţii. N-ar mai fi rezistat la încă o zi ca aceasta. Arabul îl urma ducînd o lădiţă identică. Rosen aproape spera că va avea un nou acces de tuse şi o va scăpa din mîini; ar fi fost un motiv excelent ca să se descotorosească de el.

Undeva pe întinsul cîmpiei din spatele movilei se auzi ţipătul unei dropii, la fel de dezolant ca şi peisajul în care îşi căuta un adăpost vremelnic. Pe drumul de întoarcere în sat nu schimbară o vorbă. Deasupra capetelor lor lumina începea să se estompeze, ca şi cum ar fi fost stoarsă din nori o dată cu ploaia. David îşi aduse aminte de apusurile de soare pe care le văzuse aici în timpul verii şi îşi dori din nou să fie acasă, la Cambridge. În perioada aceasta a anului vremea era, probabil, la fel de mizerabilă, şi mai auzise că ceaţa densă care se ridica deasupra ţinutului îţi putea otrăvi plămînii, dar existau compensaţii. Iar de Londra îl despărţea doar un drum de o jumătate de oră cu trenul. Aici, chiar dacă şi-ar fi permis să plece undeva, nu avea unde. După cum se simţea, chiar şi Alaska şi o fabrică de conserve de peşte ar fi fost preferabile în locul Siriei şi al ariditătii sale puritane.

Cel puţin, acolo s-ar putea duce la toaletă fără să se îngrijoreze că cineva ar putea nutri un interes morbid faţă de sexul său circumcis. Îi aruncă o privire arabului. Slăbise. Dar asta nu era o consolare. Lăsară în urmă tabăra centrală care se găsea în dreapta lor, dar care urma să rămînă închisă pînă în sezonul următor. Nu avea rost să o ţină deschisă doar pentru David şi asistentul lui.

David fusese smuls din singurătatea anului universitar la Cambridge spre sfîrşitul sezonului. Alessandro Bertalloni făcuse sondaje printr-un şanţ lung, la nord de Curtea Publică a Palatului Regal, în căutarea unor urme de clădiri sacre datînd din perioada timpurie. La nivelul corespunzător perioadei II B1 descoperiseră rămăşiţele unei construcţii care păreau să facă parte din templul datînd din a doua jumătate a epocii III A-B. În acelaşi timp,

dăduse la iveală un strat compact de nenumărate tăbliţe. Lăţind şanţul, scosese la lumină alte şi alte rînduri de astfel de tăbliţe, o arhivă cel puţin la fel de bogată ca şi tezaurul principal descoperit în 1975. Aveau de lucru pînă peste cap, pînă la sfîrşitul sezonului următor, dar toţi săpătorii şefi aveau angajamente ferme pe toată durata următorului an universitar. Totuşi, a lăsa arhiva acolo unde o găsiseră însemna să-şi asume riscul imens de a fi furată ori distrusă fără noimă, aşa că începuseră să caute imediat pe cineva dispus să accepte rolul de săpător-supraveghetor pînă la sosirea verii. Alegerea căzuse în mod firesc pe David care acceptase fără să se codească prea mult. Un an universitar era un an universitar, dar o asemenea descoperire se ivea o dată în viaţă. Pînă în octombrie se făcuseră destule săpături, aşa că se putuse concentra asupra clasării şi transcrierii tăbliţelor scoase la lumină. Dacă n-ar fi fost arabul, s-ar fi simţit chiar fericit.

În timp ce urcau spre sat, roţile patinau puţin în noroiul subţire care acoperea aşa-zisa şosea. În jur zgomotele serii deveneau din ce în ce mai perceptibile. Din balconul casei lui Hajj Suleiman răzbătea vocea amplificată de tranzistor a lui Umm Kulthum. Cîntecul, înregistrat în urmă cu douăzeci de ani la Cairo, era răsunător şi unduios şi emana o sexualitate agresivă care-l înfiora pe David; Umm Kulthum cîntărise vreo sută patruzeci de kilograme, şi David nu-i putea asculta ţipetele insistente fără a simţi o senzaţie de greaţă.

În stînga lor, un cerc restrîns de tinere femei, înfăşurate în rochii lungi, arăbeşti, cu faţa ascunsă de văluri, sporovăiau cu glas tare, aşteptînd în faţa brutăriei lui Ahmad al-Khartumi coacerea pîinii de seară. În centrul satului, o ceată de cîini, plini de noroi, şi nişte copilandri stîrneau un vacarm de lătrături şi ţipete, alergînd ca apucaţii după o minge de fotbal jerpelită. Ici-colo, în faţa caselor, stăteau sau şedeau grupuri de bărbaţi, fumînd, discutînd şi rîzînd pe seama unor bancuri răsuflate. Abia dacă întoarseră capul cînd jeep-ul binecunoscut se opri în faţa colibei ocupate acum de cei doi arheologi.

David şi arabul duseră în colibă cele două lăzi cu tăbliţe, împreună cu aparatele de fotografiat, trepiedurile şi echipamentul de măsurare. Înăuntru era cald, mulţumită sobei mici, alimentată cu parafină, care păstra o temperatură relativ constantă, pentru a preîntîmpina crăparea tăbliţelor din cauza frigului. Arabul aprinse lampa portabilă cu gaz şi se prăbuşi pe unicul

scaun relativ confortabil. Începu din nou să tușească. David puse jos ultima lădiță și întinse mîna după sticla cu arak pe care o păstra pe o policioară prăfuită, deasupra sobei primitive. Sticla era aproape goală – curînd trebuia să se reaprovizioneze. De data aceasta, băutura ținuse doar două săptămîni; vremea de aici putea transforma pe oricine într-un alcoolic. Își turnă un păhărel, apoi îi oferi sticla arabului. Știa dinainte care va fi răspunsul. În fiecare seară se repeta același ritual prostesc.

Arabul scutură din cap, iritat.

– Asta-ți ușurează tusea.

Celălalt nu-i răspunse. David îndoi alcoolul cu puțină apă și dădu pe gît lichidul albicios. Era o superstiție de-a lui că arakul dezinfecta apa și o făcea mai băubilă. Pînă în prezent, ideea lui se adeverise. Chiar dacă apa îi făcuse rău, nu o simțise.

După cina obișnuită, compusă din lipie rîncedă și *ful*, se apucară de corvoada de fiecare seară. Două felinare de vînt fîsîiau statornic, străpungînd întunericul. Afară, ploaia răpăia din ce în ce mai puternic, scurgîndu-se prin jgheab. Peste sat coborîse liniștea, iar localnicii se retrăseseră în intimitatea locuințelor, adăpostindu-se de gerul mușcător de peste noapte. Din cînd în cînd, arabul se oprea din măsurarea și înregistrarea descoperirilor de peste zi, întrerupt de cîte un nou acces de tuse. Cîteodată lumina lămpilor aprindea privirile aruncate pe furiș înspre David, care lucra aplecat asupra mesei alăturate.

David nu-i dădea nici o atenție. Ochii îi erau fixați asupra tăbliței cu caractere cuneiforme, bine conservate, întretăiate de umbrele aruncate de lampa care fîsîia neîncetat. O descoperise cu două zile în urmă, sub o grămadă de tăblițe crăpate, de dimensiuni mai mici. Era neobișnuit de mare, măsurînd 37 pe 35 de centimetri și cuprindea treizeci și două de coloane de scriere îngrijită, în stilul rezervat în mod obișnuit tăblițelor cu conținut exclusiv comercial. Examinarea superficială din seara precedentă îi dezvăluise totuși că textul se referea la o poveste de cu totul altă natură. Cele cîteva rînduri pe care izbutise să le descifreze îl stimulaseră să continue traducerea. Un vraf de dicționare și glosare, stivuite cu grijă la marginea mesei cu picioare descleiate, aștepta să fie consultat.

Era povestea lui Ishme-Adad, un *du-zu-zu* sau scrib îndrăgostit de o prințesă în vîrstă de treisprezece ani, pe nume Immeriyya. Ea îi întorsese iubirea și, timp de trei nopți, cei doi

se întîlniseră în odaia fetei din palat, însă în cea de-a patra noapte îndrăgostiţii fuseseră surprinşi de gărzile regale. Immeriyya fusese zidită de vie, iar Ishme-Adad fusese dus la Templul lui Damu, zeul tămăduirii şi al magiei. Acolo fusese torturat pînă ajunsese în pragul morţii, apoi fusese readus la viaţă cu ajutorul măiestriei tămăduitorilor. Ritualul se repetase timp de un an pînă ce, în sfîrşit, fusese lăsat să-şi dea sufletul.

Povestea îl tulbură peste măsură pe David. Tăbliţa fusese gravată de Ishme-Adad însuşi cu puţin timp înainte de moarte; mai exista un codicil laconic, scris de unul dintre preoţii de la Templul lui Damu, care relata modul în care îl pedepsiseră pe Ishme-Adad şi cum fusese, în final, izbăvit de chinuri.

În timp ce ţinea tăbliţa în mînă, David simţi un fior de nelinişte în tot trupul. Timp de patru milenii tragedia lui Ishme-Adad şi a Immeriyyei dormise nestingherită sub praful ruinelor Eblei. Cu sapa şi stiloul, David o trezise acum din nou la viaţă.

Se lăsă pe spate. Arabul adormise în timpul lucrului. Sforăitul molcom se suprapunea peste fîsîitul lămpii. Afară ploaia răpăia pe acoperiş cu un zgomot egal şi hipnotizant. În dreapta lui David soba veche cu parafină emana valuri de căldură înăbuşitoare. Coliba mirosea a parafină şi umezeală. Se simţea deprimat. Pe de-o parte, din cauza povestirii pe care tocmai o tradusese. Pe de altă parte, a colibei şi a ploii. În al treilea rînd, din pricina lui însuşi, a sentimentului de inutilitate şi superficialitate pe care-l simţea acumulîndu-se în el de mai bine de un an. Rămase multă vreme privind tăbliţa şi sorbind din cînd în cînd cîte o înghiţitură de arak.

3

Ebla/Tell Mardikh

Zorile se iviră palide şi umede. Ploaia încetase în timpul nopţii, dar aerul era încărcat cu vapori de apă, ca un burete îmbibat. Pămîntul era acoperit de o pojghiţă de brumă care scrîşnea sub paşii felahilor porniţi spre cîmpiile sterpe şi dezolante. Aburii respiraţiei se adunau deasupra capetelor în

picături înghețate. Oamenii înaintau greu prin ceața densă, în aerul rece care le sfredelea plămînii la fiecare inspirație șuierîndă. Undeva răsuna clinchetul metalic al unui clopoțel, anunțînd trecerea vreunui oier cu turma lui, spre pășunea pe care abia creștea cîte un smoc de iarbă.

David Rosen era deja în picioare. Îi plăcea să se trezească devreme, nu în ultimul rînd pentru satisfacția de a fi el cel care-l trezește pe arab. Micul dejun era compus din cafea slabă, pîine cumpărată de la brutăria lui al-Khartumi și gem apos care părea să fie unicul aliment pus în vînzare la Alep. Cel puțin, pîinea era caldă. În timp ce mîncau, discutară despre ce le mai rămînea de făcut la movilă. David dorea să termine cît mai repede treaba de teren. Umezeala și frigul puteau deteriora tăblițele, de aceea voia să le pună la adăpost în următoarele zile. Asta presupunea un drum pînă la Alep, ca să cumpere o lampă cu arc la lumina căreia ar fi putut continua săpăturile chiar și după lăsarea întunericului, amînînd clasificarea și colaționarea tăblițelor pe mai tîrziu, cînd aveau să le ducă pe toate la colibă.

– Uite ce este, spuse David, m-aș putea duce eu la Alep după lampă. Te las aici să continui clasificarea, apoi am putea relua săpăturile mîine.

Poate că ar fi avut timpul necesar pentru a da o raită pe la Sefire înainte de întoarcere. Echipamentul de fotografiat era gata pregătit în geanta din material impermeabil, fixată sub caroseria jeep-ului. Serviciul secret de informații israelian îl dotase cu un aparat de fotografiat trucat. Rola principală conținea un film de 35 mm cu imagini luate la șantierul Tell Mardikh – în cazul în care ar fi fost developat, nu dezvăluia nimic incriminator pentru el. Pe rola de lucru, ascunsă într-un compartiment secret, în partea superioară a aparatului, erau înfășurați mai mulți metri de microfilm. Dacă aceasta ar fi descoperită, l-ar împușca pe loc.

Arabul tuși în palmă și clătină din cap.

– Imposibil. Trebuie să terminăm cu parcela de ieri. Tăblițele ude ar putea îngheța. Poate mergem mîine împreună.

David ridică din umeri. În privința tăblițelor, arabul avea dreptate. Însă știa că nu acesta era motivul pentru care încerca să-l împiedice să plece singur. Un agent profesionist ar fi găsit o cale să rezolve problema, ar fi scăpat de arab fără să-i trezească bănuieli sau să-i alerteze superiorii. Dar David nu era un profesionist. În ciuda instrucției intensive pe care o primise la

poligonul militar Eshel din Negev, în ciuda cantonamentelor anuale de iarnă petrecute acolo, în ciuda studierii aprofundate, periodice a manualelor elaborate de Mossad şi Shin Bet, era încă dureros de conştient de statutul lui de amator. Faptul îl irita pentru că venea în contrast flagrant cu stăpînirea sa desăvîrşită a arheologiei. Şi-apoi, îl deranja profund că era nevoit să-şi folosească profesia drept acoperire pentru activităţile ocazionale de spionaj. Poate că avea conştiinţa prea fragilă. Cele două ocupaţii aveau multe în comun; într-un anumit sens, arheologii sînt un fel de detectivi, spioni care dezvăluie prin săpături strat după strat de informaţii, separînd cărămizile de moloz, cenuşa de mizerie, reconstruind vase din cioburi, decodificînd mesaje îngropate şi, de cele mai multe ori, refăcînd trecutul din datele puţine de care dispun. Pentru ei, oasele şi rămăşiţele umane repezintă puţin mai mult decît grăunţele pentru o moară cu funcţionare continuă. Visele şi tragediile altor oameni trec prin mîinile lor, ca bancnotele uzate şi mototolite. Mint şi fură, se trădează unul pe celălalt şi se vînd de dragul vreunui adevăr superior, a vreunei loialităţi înalte care, în final, pune totul în ordine, netezeşte muchiile aspre şi rotunjeşte colţurile ascuţite ale urii, lăcomiei şi invidiei. Ceea ce-i stătea în gît, ca un oscior de pui, înţepenit acolo de mult timp, era sentimentul trădării. Pentru a putea face săpături în ţări ca Siria, arheologii erau dependenţi de încrederea autorităţilor, încredere greu de cîştigat, dar foarte uşor de pierdut. Regimul Baas de la Damasc era din cale afară de suspicios faţă de străini, agasat de şicanele puterilor imperialiste, şi reacţiona fulgerător la oricine sau orice i se părea a fi o ameninţare la continuitatea existenţei sale. Rosen ştia că, dacă ar fi demascat, toată expediţia ar fi expulzată din Siria pentru cel puţin zece ani sau chiar mai mult.

Şi pentru ce? Pentru cîteva fotografii nenorocite, o schiţă a unui drum prin deşert, nişte documente xeroxate, furate din casa unui mărunt funcţionar civil şi puse la loc a doua zi. Nu-i spusese nimeni vreodată care era utilitatea – dacă exista vreuna – datelor secrete trimise de el la Ierusalim. Salvaseră vreo viaţă, reparaseră nedreptăţi, băgaseră în spatele gratiilor vreun terorist? Se îndoia că ar fi aşa. Ascunsă adînc în minte persista imaginea unui dosar subţire, cu coperte negre, pe care scria simplu „Rosen". Era păstrat într-un ungher al unui fişier din sediul central al

Mossad-ului, iar din cînd în cînd era scos afară, completat cu ultimele documente primite din partea lui, apoi pus la loc.

Arabul se ridică și porni spre jeep. În marea lor majoritate sătenii erau oameni cinstiți, dar tăblițele ar fi putut tenta pe cineva. Înainte de venirea italienilor, în 1964, se făcuseră săpături ilegale, iar la Damasc se mai practica încă negoțul cu obiecte de artă veche. Desigur, lacătul putea fi forțat, dar David știa că nimeni nu ar fi îndrăznit să facă așa ceva; simpla sa prezență le dădea de înțeles oamenilor că le era interzisă intrarea în colibă.

David urcă la volan, fără să scoată o vorbă. Răsuci cheia în contact, dar motorul tuși o dată, apoi se opri. Mai întîi arabul, iar acum blestematul ăsta de jeep! Abia după a zecea încercare motorul se declară învins și reveni la viață, fără tragere de inimă. David apăsă pe accelerator și jeep-ul țîșni înainte, trecînd la cîțiva centimetri de gropile care înțesau ulița satului. Frigul începea deja să li se strecoare în oase. Pe ambele părți ale drumului tufișurile pipernicite de drobușor și tamarisc străluceau, învăluite în brumă. Dar sub pojghița subțire de gheață drumeagul mustea încă de noroi gros și negru. Deasupra lor cerul era acoperit de nori prevestitori de ploaie. Aerul rece avea iz de putregai. Pe drum arabul îi aruncă priviri furișe. Descoperise de două zile aparatul de fotografiat și filmul din geanta impermeabilă ascunsă sub caroseria jeep-ului, dar voia să-l surprindă pe Rosen în timp ce-l folosea; ai lui trebuia să știe ce aveau de gînd sioniștii.

Prelata rezistase peste noapte, dar de jur împrejur totul băltea de apă, iar gerul înghețase pămîntul, împreună cu tăblițele rînduite pe jos. Va trebui să le desprindă cu mare grijă, ca să nu se crape de tot. David se duse la jeep, aduse o aerotermă, o conectă la generatorul portabil și o îndreptă spre suprafața tăblițelor. Se întoarse către arab.

– Vrei să te uiți puțin la ele? Aș vrea să verific ceva acolo, la Palat. Cheamă-mă cînd s-au uscat – dar, pentru Dumnezeu, ai grijă să nu crape.

Ar fi trebuit să supravegheze personal tăblițele; nu avea încredere în arab că va face treabă așa cum trebuie. Sentimentul de deprimare resimțit noaptea trecută mai dăinuia încă. Se simțea obsedat de povestea lui Ishme-Adad.

Avea puțin de mers pînă la corpul central al Palatului, spre flancul vestic al perimetrului citadelei. De jur împrejurul său,

blocurile de bazalt, calcar şi argilă arsă creionau siluetele uluitoare ale ruinelor din vremuri de mult apuse. La un moment dat alunecă pe o dală umedă din bazalt şi căzu pe o parte. Terenul era inegal, înşelător. Urcă scările înguste dinspre faţada de nord şi pătrunse în curtea principală. Peste tot domnea linişte. Cerul părea să se contopească cu stîncile cenuşii.

Aceasta trebuia să fie curtea la care se referea Ishme-Adad la începutul mărturisirii sale. Acesta era locul în care fusese judecat şi condamnat de regele Eblei, Ibbi-Sipish. Podiumul pe care stătuse tronul regelui exista încă, înconjurat de gropi întunecate care marcau locul fostelor coloane. Descoperiseră ochi sculptaţi în calcar, răspîndiţi pe tot pavajul curţii. Ochi imenşi, cu căutătura grea şi încruntată, care pe vremuri atîrnaseră de friza din lemn ce mărginea partea superioară a zidurilor împrejmuitoare. Erau ochii zeului Dagon. Îl urmăriseră pe Ishme-Adad în copilărie şi apoi la maturitate, după judecata săvîrşită la picioarele tronului lui Ibbi-Sipish.

David stătea în mijlocul curţii, încercînd să-şi imagineze scena, aducînd la viaţă, cu ochii minţii, stîlpii flancaţi de gărzi, figura regelui tronînd sub baldachinul din lemn de cedru, cu pînza ţesută cu fir de aur, oficialităţile Curţii, aliniate în faţa sa, făcînd temenele cu frunţile aproape atingînd dalele de piatră. Dar nu izbutea să vadă altceva decît silueta însîngerată, stîlcită în bătaie a lui Ishme-Adad, tîrîtă spre Templul lui Damu, unde avea să-şi ispăşească pedeapsa. În prima seară, o aduseseră pe copilă în faţa lui, mai frumoasă decît oricînd, cu sînii mici pictaţi cu henna, cu pletele înmiresmate, şi în prezenţa sa o aşezaseră într-un alcov şi începuseră să o zidească înăuntru. Văzuse cum se aşază cărămidă peste cărămidă pînă ce fata dispăruse cu totul. Drogată cu extract din seminţe de mac, tînăra răbdase în tăcere să fie smulsă din lumea celor vii. Dar el fusese înghiţit de negură o dată cu ea şi, pentru o vreme, mintea i se întunecase.

David stătea în mijlocul curţii, pierdut în visare. Tăbliţa îi confirmase, cu o claritate înspăimîntătoare, un lucru pe care îl ştiuse din prima zi în care participase la săpături, cu toate că nu îndrăznise să îl formuleze nici pentru sine. Arheologia era clădită pe un fundament compus din războaie, moarte violentă şi nesfîrşită suferinţă. Baza se fisura şi crăpa, dar liantul care le ţinea laolaltă era plămădit din sînge şi cenuşă. Oraşele se ridicau şi piereau, trecute prin foc şi sabie, se năşteau copii care, dacă

aveau noroc, supravieţuiau în răstimpul care le era hărăzit. Se simţea ca şi cum ar fi stat pe marginea unui abis. Sub picioarele lui zăcea mărturia a secole de jafuri şi moarte. Iar ultimele vestigii se aflau chiar în faţa ochilor săi, acoperite zi după zi de un strat tot mai gros de pulbere. Sînge evreiesc sau sînge arab, avea vreo importanţă? Cine va şti, cui îi va păsa peste un secol sau două? Cînd sîngele se va fi uscat, iar oasele se vor fi sfărîmat, făcîndu-se una cu ţărîna neagră, cine-şi va mai aminti de Războiul de Şase Zile ori de Războiul Yom Kippur sau de oricare altă luptă care urma să se ducă.

Singurele care contau erau viaţa şi moartea indivizilor. Tăbliţa lui Ishme-Adad şi conţinutul său îi reamintiseră acest lucru. Şi izbutiseră să-i trezească un sentiment covîrşitor de groază, o presimţire sumbră pe care nu şi le putea explica. Nu avea nici o logică, dar din seara anterioară nu reuşise să se scuture de ele.

Oftă şi se întoarse spre scara ce ducea către ieşirea din curte. Orice presentimente ar fi avut, trebuia să ajungă la Sefire cît mai curînd, chiar cu riscul de a atrage atenţia asupra sa. Din locul în care se afla putea vedea pînă departe, la linia ştearsă a orizontului. Cîteva păsări se înălţau fără vlagă spre cerul alburiu şi rece. Se înfioră şi porni mai departe. Cînd ajunse aproape de groapa care adăpostea tăbliţele, observă că prelata se prăbuşise din nou. Arabul nu se vedea nicăieri. De ce nu venise idiotul după el, ori măcar de ce nu încercase să întindă singur prelata?

David sări în groapă. Tălpile îi alunecară în noroiul vîscos şi respingător din porţiunea eliberată de tăbliţe. Întinse mîna ca să ridice marginea prelatei şi băgă de seamă că noroiul din jur devenise purpuriu. Deodată observă că pata se lăţeşte şi devine mai întunecată. Cu inima strînsă, săltă pînza şi o trase în stînga lui. Arabul zăcea sub ea, cu trupul chircit într-o poziţie nefirească, imobilizat în noroiul amestecat cu fragmente din tăbliţe. O tăietură adîncă îi despicase gîtul de la o ureche la cealaltă; capul era aproape desprins de trup. Ochii priveau fix, dilataţi de groază. Pulsul lui David se acceleră şi se simţi cuprins de ameţeală. Nu lipsise mai mult de un sfert de oră.

Auzi în spate un foşnet slab. Se răsuci brusc şi privi în sus. Pe buza gropii văzu silueta unui bărbat profilîndu-se pe cer. Purta un hanorac lung, cu gluga trasă pe frunte pentru a se feri de frig. Braţele îi atîrnau pe lîngă corp şi zîmbea. În mîna

dreaptă strîngea un pumnal. În lumina slabă metalul strălucea moale şi aparent inofensiv. David se îndoia că era sirian. Avea ochii albaştri şi pielea albă şi fină, aproape ca cea a unei femei. David remarcă dantura impecabilă. Bărbatul îşi trecu limba peste buze, şi David observă că avea gura uscată. Necunoscutul îi făcu semn să iasă din groapă.

Ca şi cum s-ar fi smuls brusc din somn, David se răsuci pe călcîie, trecu peste trupul arabului şi se săltă pe marginea opusă a gropii. Adversarul se aşteptase la o astfel de mişcare şi îl ajunse din urmă în clipa în care David îngenunche pe pămînt. Întoarse capul şi văzu cuţitul coborînd fulgerător, cu sclipiri argintii. Se răsuci cu tot corpul, ferindu-se din calea armei, şi simţi în coaste o durere ascuţită. Se rostogoli şi lama alunecă, sfîşiindu-i superficial umărul. Cu o sforţare se ridică în picioare, aplecat de spate, sprijinindu-se cu o mînă pe pămînt. Bărbatul în hanorac îşi recăpătă echilibrul, se aruncă spre el, împungînd aerul cu cuţitul, dar David se feri şi îi trase, cu genunchiul, o lovitură între picioare. Omul ţipă şi ridică din nou cuţitul în timp ce David se retrase fulgerător spre marginea opusă a gropii. Trebuia neapărat să ajungă la jeep. Ori să găsească ceva cu care să se apere. Necunoscutul se întoarse, călcînd noroiul vîscos, cu pumnalul ridicat, asemenea unui talisman. Zîmbetul îi pierise de pe faţă. David începu să alerge, dar avea senzaţia că alunecă pe gheaţă. Tălpile îi patinau şi nu înainta mai deloc. Gîfîia, trăgînd cu greu în piept aerul tăios.

Din spate, o mînă i se încleştă pe gît, smucindu-l înapoi şi dezechilibrîndu-l. Alunecă pe spate şi se prăbuşi pe o parte, proptindu-se în cotul drept. În cădere îl trase după el pe atacator, izbindu-l şi străduindu-se să se elibereze din strînsoare. Gîfîiau amîndoi, epuizaţi de luptă şi frig. David ridică genunchiul şi-l lovi pe adversar drept între picioare. Celălalt ţipă scurt şi slăbi strînsoarea. Cuţitul căzu pe pămînt. David îşi eliberă un braţ şi-l lovi cu putere în tîmplă. Asasinul se clătină, dar reuşi să îşi recapete echilibrul şi-l lovi de cîteva ori cu pumnul în piept. David scoase un urlet de durere. Nu putea respira. Faţa străinului era strîns lipită de a sa, îi simţea în nări respiraţia grea şi urît mirositoare, îi vedea ochii dilataţi de ură. Necunoscutul pipăi în jur şi reuşi să apuce pumnalul. Ridică braţul şi se mişcă, încercînd să găsească unghiul potrivit pentru a lovi. David se ridică în capul oaselor, ignorînd durerea ascuţită din piept,

întoarse capul şi-şi înfipse dinţii în nasul adversarului. Muşcă din toate puterile, simţind cum carnea şi cartilagiul cedează sub apăsare. Bărbatul scoase un urlet şi scăpă din nou cuţitul. David trase şi simţi cum o bucată din nasul necunoscutului îi rămîne între dinţi. I se făcu greaţă. Se întoarse, scuipă bucăţica însîngerată, apoi îl îmbrînci pe celălalt şi se rostogoli într-o parte.

Amîndoi rămaseră întinşi în noroi. David se căznea să-şi recapete respiraţia, celălalt urla, cu mîinile încleştate pe faţă. Nu era vreme de gîndire, de pus întrebări. De-acum se punea problema supravieţuirii şi-atîta tot. Stăpînindu-şi durerea arzătoare din umăr, David se ridică şi porni, împleticindu-se, spre jeep. Fiecare pas îi prelungea suferinţa şi fiecare inspiraţie îi aducea lacrimi în ochi. În spatele lui necunoscutul continua să urle de durere. Într-un tîrziu, reuşi să ajungă la maşină. Radiatorul funcţiona încă, racordat la generatorul din spatele jeep-ului. David smulse cablul şi îl aruncă într-o parte. Singurul lui gînd era să scape cu viaţă. Capul îi plesnea de durere şi vedea ca prin ceaţă. Se tîrî pînă la portieră, o deschise şi se aşeză la volan. Cheia era la locul ei, în contact. Prăbuşit peste volan, o răsuci. Nimic. Încercă din nou. Motorul era mort. Disperat, continuă să învîrtă cheia, dar fără nici un rezultat. Nici măcar un sunet.

Pe neaşteptate, portiera jeepului se deschise şi o mînă puternică se încleştă pe braţul lui David. Necunoscutul stătea chiar lîngă el, cu faţa însîngerată acolo unde îi smulsese bucata din nas. David se trase înapoi, luptîndu-se, dar străinul se aplecă înăuntru şi-l smuci de piciorul stîng. David se agăţă disperat de volan, însă mîna îi alunecă şi se trezi azvîrlit afară din cabină. Îşi izbi capul de cadrul uşii, apoi se prăbuşi pe pămînt, cu răsuflarea tăiată. Într-o fracţiune de secundă bărbatul se aruncă peste el şi îşi încleta degetele pe gîtul lui, strîngînd cu putere. David se simţi cuprins de o senzaţie de greaţă şi ameţeală, răsufla greu şi avea impresia că totul se învîrte în jurul lui. Era pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa. Cu un ultim efort disperat smulse gluga celuilalt şi-i trase capul în spate cu toată forţa de care era capabil. Şnurul legat în faţă se înfipse în beregata adversarului. Acesta se săltă, încercînd să se elibereze din strînsoare. Era ultima şansă a lui David. Ridică genunchiul şi îl izbi fulgerător în testicule, cu o singură mînă trase cu putere de glugă iar cu cealaltă îl întoarse cu faţa către el, împingîndu-i în acelaşi timp capul pe spate. Pipăind, îşi înfipse din nou degetele în rana

proaspătă de pe faţă. Bărbatul urlă din nou şi David reuşi să scape din încleştare.

Ucigaşul se afla acum între el şi jeep. Bărbatul ridică privirea clocotindă de ură sălbatică. Se mai desluşea însă ceva – o inteligenţă ascuţită, rece, care se străduia să cîştige controlul asupra durerii şi a furiei. Brusc, se ridică, azvîrlind în jur priviri iscoditoare. Imediat în dreapta lui descoperi o grămadă de unelte de săpat. Cu o mişcare fulgerătoare apucă un tîrnăcop masiv şi începu să-l balanseze cu ambele mîini, asemeni unui topor. Cu gesturi precise îl roti în aer şi începu să se apropie încet şi amenințător.

Clătinîndu-se, David făcu cîţiva paşi spre stînga adversarului, fără a-şi lua ochii de pe tîrnăcop. Omul se repezi înainte, cu unealta ridicată deasupra umărului. David sări într-o parte, dar nu reuşi să evite lovitura fulgerătoare în şold, care îi sfîşie carnea. Îl ocoli rapid pe adversar, aruncîndu-se peste mormanul de unelte. Disperat, fără să stea pe gînduri, înşfăcă o cazma scurtă şi o ridică în aer. Cu un balans rapid îl izbi pe celălalt cu toată forţa, nimerindu-l chiar în fluierul piciorului. Acesta se clătină şi-şi pierdu echilibrul. Se luară din nou la trîntă şi căzură la pămînt, cu cazmaua între ei. David se eliberă, pipăi în jur şi dădu peste tîrnăcop.

Tîrnăcopul era greu de mînuit într-o luptă strînsă. În timp ce bărbatul se străduia să-l lovească în cap, David coborî tîrnăcopul şi vîrful se înfipse adînc în pîntecele celuilalt. Se auzi un strigăt de durere şi rănitul scăpă cazmaua. Urlînd, apucă tîrnăcopul. Lupta pentru unealtă – şi pentru viaţa fiecăruia în parte – dură parcă o veşnicie. Deodată, adversarul slăbi strînsoarea şi tîrnăcopul căzu jos, în spatele lor. Se auzi un scrîşnet şi trupul bărbatului deveni inert. David ridică privirea şi observă că tîrnăcopul îl lovise drept în faţă, străpungîndu-i craniul, drept între ochi. Omul era mort. David slăbi strînsoarea şi se prăbuşi peste cadavru.

4

Habar n-avea cît zăcuse acolo, în semiinconştienţă. Cînd îşi reveni, în sfîrşit, înfrigurat şi măcinat de durere, părea să fie

aproape de miezul zilei. Își privi ceasul, dar acesta fusese zdrobit în timpul luptei. Sub el, corpul necunosutului începuse să înțepenească în aerul rece și umed. Tîrnăcopul îi era încă înfipt în țeastă. Sîngele închegat îi acoperea în întregime fața zdrobită. Icnind de durerea provocată de nenumăratele tăieturi și vînătăi de pe corp, David se ridică greoi în picioare și privi în jur. Șantierul era pustiu; nu se vedea picior de om.

Cine era bărbatul? De unde venise? David se aplecă și, ferindu-și ochii, smulse tîrnăcopul din locul în care înțepenise. Începu să scotocească prin buzunarele mortului. Nu găsi nimic nici în hanorac, nici în buzunarele pantalonilor. Desfăcu fermoarul hanoracului. Dedesubt, necunoscutul purta un pulover gros, îmbrăcat peste cămașă. Nu mai descoperi nici un buzunar. Ucigașul nu purta asupra sa nimic care l-ar fi putut identifica pe el sau pe cei care îl trimiseseră. Avea părul negru, dar, în starea în care se afla acum, fizionomia feței nu mai putea oferi nici un indiciu.

Norocul lui, gîndi David, să rămînă singur în mijlocul șantierului cu două cadavre pe cap. Era, probabil, cel mai nefericit loc care se putea alege pentru a ascunde un mort. O dată cu sosirea verii locul avea să fie împînzit de hoarde de lucrători care vor scormoni pămîntul cu cazmale, tîrnăcoape și lopeți, nerăbdători ca niște cîini de vînătoare să scoată la iveală osemintele antice. Desigur, atunci el nu va mai fi aici, dar, dacă dorea să trăiască în pace, era preferabil să ascundă cadavrele în așa fel, încît să fie descoperite cît mai tîrziu cu putință. Deodată, își aminti de puțuri. În curtea Palatului existau două puțuri adînci. Fuseseră cercetate deja și era puțin probabil ca cineva să se arate interesat de o nouă coborîre în adîncurile lor. Era un loc potrivit, gîndi David.

Nu era prea ușor să traverseze curtea cu cadavrele după el. Nu putea folosi jeep-ul; pămîntul era brăzdat de prea multe șanțuri. Tîrî unul cîte unul trupurile inerte pe pămîntul ud. Era o treabă obositoare și corpul lui îndurerat protesta din fiecare fibră la acest nou efort. În cele din urmă, izbuti să traverseze curtea cu ambele cadavre.

Pe arab îl azvîrli cu capul înainte în puțul din spatele fațadei de nord. Străinul împărtăși aceeași soartă, dar în cel de-al doilea puț, pe latura estică a curții. David se întoarse la șanțul proaspăt săpat, umplu foaia de cort cu atîta pietriș cît putea căra și porni

înapoi, tîrînd-o după el ca pe un sac. Făcu două drumuri, cărînd bolovani şi pămînt în puţurile care ascundeau cele două trupuri. Treaba era departe de a fi perfectă, însă puţurile erau adînci şi destul de întunecoase pentru ca cineva să îşi poată da seama ce ascundeau în măruntaiele lor. Se întoarse la carieră cărînd în braţe foaia de cort. Arhiva era distrusă, tăbliţele zăceau pe jos, sparte şi înfundate în noroi, acoperite de pete de sînge închegat. Cu ajutorul unei lopeţi se strădui să înlăture cît mai bine urmele de sînge. În privinţa tăbliţelor nu avea ce face, doar să le acopere din nou cu foaia de cort, în speranţa că le va feri de ploaie pînă va veni cineva să inspecteze şantierul.

Cînd porni, în sfîrşit, înapoi spre sat, era deja după-amiază. Peste cîteva ore avea să se întunece. Rănile îl dureau, dar din cîte îşi putea da el seama, erau doar superficiale. Îmbrăcămintea era total compromisă – o dată ajuns la colibă trebuia să se schimbe. Nu-şi făcuse deocamdată nici un plan, dar era conştient că trebuia să părăsească imediat Tell Mardikh. Nu avea idee cine era străinul, nici ce anume îl adusese acolo şi asta îl îngrijora cel mai mult. Poate că în spatele evenimentelor din ziua aceea se ascundeau rivalităţile din sînul serviciilor secrete siriene. Numai Dumnezeu ştia cîte tensiuni mocneau în ţară, nu în ultimul rînd între grupul de privilegiaţi alawiţi şi majoritatea sunniţi. David nu avea de gînd să zăbovească în aşteptarea răspunsului la întrebările care îl frămîntau. Apoi mai avea şi alte nelămuriri. De ce se folosise necunoscutul de un pumnal şi nu de un revolver? Purta îmbrăcăminte de bună calitate, deci nu putea fi un ţăran. Intenţionase să-i înjunghie pe David şi pe arab, ca să lase impresia că omorurile erau opera bandiţilor din regiune? Dar uneori pînă şi bandiţii se foloseau de arme de foc.

Ar fi putut aştepta înserarea înainte de a reveni în sat, dar probabil că nu ar fi cîştigat mare lucru. Şi-apoi, trebuia să părăsească Tell Mardikh înainte de ivirea zorilor. Poate că mai erau şi alţii porniţi pe urmele lui. Era chiar posibil să fie deja în sat, aşteptîndu-l să sosească. Poate că o a doua persoană îl dusese pe atacator pînă la şantier, apoi se întorsese în sat. Nu avea importanţă cine erau, atîta timp cît erau înarmaţi cu cuţite sau revolvere. David gonea pe drumul desfundat abia stăpînindu-şi nervii care îi făceau stomacul ghem.

Satul era cufundat în linişte. Toată lumea îşi făcea siesta după masa de prînz, pînă şi copiii îşi încetaseră larma. Un cîine

se aruncă lătrînd, în urma jeep-ului, dar obosi repede și se întoarse în colțul lui, lîngă o colibă dărăpănată. De undeva se auzi cîntatul unui cocoș, indus în eroare de lumina slabă a zilei de iarnă. O găină scurma grăbită pămîntul, în căutarea unui grăunte de mîncare. David trase mașina în fața colibei și opri motorul. În jur nu se vedea nimeni. Coborî repede, alergă pînă la ușă și intră. În colibă era întuneric, ca în toate celelalte colibe din sat, ca și cum lumina ar fi fost mult prea prețioasă pentru a fi risipită. Găsi felinarul de vînt și îl aprinse. Reglă flacăra și lampa scoase un sîsîit ca de șarpe, spărgînd liniștea din cămăruța meschină cu sunetul monoton și șuierător.

De îndată ce se văzu în colibă, David știu exact ce avea de făcut. Dacă necunoscutul de pe șantier fusese agent guvernamental, curînd aveau să-l caute în toate aeroporturile din țară și în porturile de pe țărmul Mediteranei. Dispariția unui agent avea să declanșeze alarma de aici și pînă la cel mai ascuns post de grăniceri din țară. Figura lui putea fi ușor identificată într-o țară care găzduia o mînă de rezidenți străini privilegiați și aproape nici un turist. Nu dispunea de nimic cu care s-ar fi putut deghiza, nu avea de unde face rost de acte false, nu știa unde își aveau cartierul general agenții israelieni și nici cum i-ar fi putut contacta. Era prins în capcană.

Ar fi putut încerca să traverseze frontiera repede, cu jeep-ul sau pe jos. Evident, nu putea fi vorba decît de o singură frontieră; cea cu teritoriile controlate încă de forțele militare israeliene, la vest de Quneitra. David nu avea decît o vagă idee despre cum arăta zona de graniță, dar un lucru îl știa cu siguranță: peste fîșia aceea de pămînt nu putea trece nici o vietate, nici măcar o șopîrlă. Era moarte curată să încerce. Dar tot moartea îl aștepta și dacă nu o făcea. Nu conta că nu era decît spion de ocazie – nimeni nu folosea gloanțe de jucărie pentru lichidarea amatorilor.

Își schimbă repede hainele cu altele curate. Nu avea nici timpul necesar, nici cu ce să-și panseze rănile. În mai puțin de un minut împachetă tot ce-i era necesar pentru călătorie. Documentele și tăblițele erau importante, dar acum nu avea timp de ele.

Ulița era tot pustie. În aer plutea ceva neliniștitor: era o liniște prea profundă și prelungită. Nu o tulbura nimic, nici măcar un lătrat de cîine. Oare îi avertizase cineva pe săteni să nu iasă din case, pentru că avea să se întîmple ceva rău? Își aruncă

geanta de voiaj pe bancheta din spate şi sări la volan. Cu puţin noroc, benzina din canistră avea să-i ajungă pînă la destinaţie. Ce avea să se întîmple după aceea conta prea puţin, poate chiar deloc. Porni motorul, readucînd brutal la viaţă satul amorţit, apoi acceleră şi dispăru în lumina crespusculară. Cînd ajunse la marginea satului, pe parbriz apărură primii stropi de ploaie.

5

Ştergătoarele de parbriz se luptau din răsputeri să ţină piept ploii şi peliculei de mîzgă. David îşi forţa ochii ca să poată străpunge perdeaua maronie care îi bloca vederea şi conducea mai mult din reflex. Şoseaua abia se distingea în stratul gros de noroi amestecat cu pietre – roţile patinau în noroi atunci cînd ţinea direcţia corectă şi se poticneau în bolovani cînd se abătea prea mult de pe drum. Jeep-ul sălta şi se zdruncina din toate încheieturile, gonind orbeşte prin ploaia biciuitoare spre şoseaua principală ce ducea la Damasc.

Pe o asemenea vreme ar fi fost o nebunie să o ia peste cîmp. S-ar fi rătăcit imediat sau s-ar fi împotmolit în noroi. Nu exista decît o singură şosea practicabilă – cea care trecea prin Damasc, spre Quneitra, aproape de graniţă. Pînă la Damasc erau vreo două sute şaizeci de kilometri, încă optzeci pînă la Quneitra – cu totul vreo trei sute patruzeci de kilometri. Drumul pînă la Damasc avea să fie împînzit de patrule, ca de obicei. Instalaseră, probabil, şi blocaje. Şi pînă să ajungă la Damasc trebuia să traverseze două oraşe mari şi cîteva sate.

Înainte de Ma'arrat al-Nu'man, viră pe şoseaua principală şi îşi continuă drumul către sud. Un convoi de camioane de mare tonaj îl depăşi, îndreptîndu-se spre Alep. Pe drum întîlni o singură maşină, un Volvo hodorogit, care îl depăşi, claxonînd scurt, şi apoi dispăru în ploaie. Un motociclist trecu pe lîngă el cu un zgomot asurzitor, străpungînd întunericul cu unicul far aprins, asemeni unui ochi de ciclop. David apăsă mai tare pe acceleraţie şi aprinse farurile, încercînd să ţină piept vijeliei. Era un drum periculos. Maşinile puteau derapa oricînd pe pelicula de apă, ciocnindu-se fără ca cineva să poată face ceva. Ploaia torenţială

continua să spele mizga de pe parbriz, dar vizibilitatea rămînea la fel de proastă. Trecu prin Ma'arrat al-Numan aproape fără să bage de seamă. Străzile erau pustii. Într-o ceainărie luminată de becuri anemice zări cîțiva bătrîni care beau cafea și jucau table. Apoi din nou panglica neclară a șoselei, pierzîndu-se în întunericul din ce în ce mai profund.

Trecu de Hama. Încă din toamnă, după lovitura de stat condusă de Mas'ud al-Hashimi, orașul și împrejurimile fuseseră împînzite de trupe armate. Cu cîțiva ani în urmă, Hama fusese cartierul general al mișcării fundamentaliste Ikhwan al-Muslimun. Dotați cu arme de către Organizația pentru Eliberarea Palestinei a lui Arafat, frații musulmani se răsculaseră împotriva regimului baasist condus de Hafez Asad. Asad trimisese în oraș trupe înarmate, avîndu-l în frunte pe fratele său, Rif'at. Unele surse cifrau numărul victimelor masacrului care urmase la 25.000. O parte a orașului fusese rasă de pe suprafața pămîntului. La scurt timp după sosirea sa în Siria, în cursul aceluiași an, David auzise zvonuri care susțineau că trupele pompaseră acid cianhidric în clădiri, prin furtunuri mari de cauciuc. Acesta fusese cel de-al doilea masacru la Hama în decurs de un an.

Chiar și acum, orașul constituia un potențial focar de conflict. După ce al-Hashimi și Partidul Național al Poporului răsturnaseră guvernul baasist, urmase o adevărată explozie de bucurie, dar pînă în prezent nimeni nu știa exact ce să creadă despre noul lider. Se spunea că era popular, și pînă atunci demonstrase că avea concepții politice liberale. Se vorbise chiar de încheierea unui fel de pact cu Israelul, deși nimeni nu părea dispus să confirme sau să infirme zvonul. Dar orice le-ar fi rezervat viitorul lui al-Hashimi și guvernului său proaspăt format, atmosfera continua să fie tensionată. Cel mai sigur era să nu-și asume nici un risc.

La șaisprezece kilometri după ce ieși din Hama, reveni pe autostradă. La scurt timp se întîlni cu un convoi militar care se îndrepta spre oraș: tancuri, camioane, camionete, toate aliniate solemn, asemeni unei procesiuni funerare, rulau în ritm egal prin ploaia mocănească. În spatele convoiului, șerpuia o coloană de autoturisme care nu se încumetau să intre în depășire pe o asemenea vreme. Un comandant de tanc scoase capul prin turelă, privi

peisajul dezolant, apoi se retrase înăuntru, ca un melc în cochilia lui.

Traversă localitatea Homs, fără să se oprească. Pe străzi se aprindeau luminile. Se lăsase înserarea, dar ploaia nu dădea semne că ar vrea să se domolească. Şoseaua era oarecum mai bine întreţinută, dar aici, la porţile Damascului, circulaţia era mai dificilă. Jeep-ul ajunse la poalele colinelor Anti-Liban, îşi continuă drumul pe platoul înalt, apoi coborî, lăsă în urmă Qutayba şi se îndreptă spre capitală. La al-Salihiyya David viră spre dreapta, evitînd să intre în oraş, rulă cîţiva kilometri pe şoseaua ce ducea spre Liban şi, după ce lăsă în urmă Quatara, se întoarse pe drumul către Quneitra.

Ajunse în localitate în zori. Nu se simţea nici o mişcare. În 1974, înainte de a o retroceda sirienilor, conform Acordului de încetare a focului, israelienii o făcuseră una cu pămîntul, sub şenilele buldozerelor. Acum era un oraş-fantomă, un monument al nebuniei umane. Nu le luase mai mult de o săptămînă ca să îl distrugă. După evacuarea populaţiei, brigăzile de demolare puseseră stăpînire pe oraş. În urma lor, totul rămăsese pustiit, punctat ici-colo cu siluetele fantomatice ale vreunei clădiri ruinate: o biserică, o moschee, un cimitir abandonat. Pentru David avea aerul unei aşezări mai vechi decît oricare şantier pe care lucrase vreodată. Îi auzise de multe ori pe prietenii lui israelieni vorbind cu voce joasă despre distrugerile de aici.

La marginea oraşului, David descoperi o casă cu acoperişul pe jumătate intact. Cartierul general al forţelor ONU de menţinere a păcii era mai departe, dar nu dorea să dea ochii cu ele. Luă nişte alimente şi pături din maşină şi îşi făcu culcuş în colţul unei camere pustii. Ploaia se insinua prin găurile din acoperiş. Agăţată de cadrul unei ferestre fără geamuri, o bucată de pînză flutura în bătaia vîntului.

David plimbă fasciculul de lumină al lanternei pe pereţii acoperiţi pe alocuri cu fîşii zdrenţuite de tapet imprimat cu un model ce aducea a boboci de trandafir. O fotografie cu geamul spart atîrna încă de cuiul ei ruginit; era un portret, dar trăsăturile feţei nu se mai puteau distinge. David stinse lanterna.

Rămase acolo, întins pe jos, pînă după miezul nopţii, aşteptînd să se întunece complet. Ploaia se domolise, continuînd să se cearnă ca o burniţă. După un timp se ridică şi ieşi în negura

nopții. Porni spre marginea sudică a orașului, împiedicîndu-se la tot pasul de grămezile de moloz. Nu își putea permite luxul de a merge pe șosea. Știa că există trei posturi de control, la distanță de cîte 200 de metri unul de celălalt: unul sirian, unul al Națiunilor Unite și unul israelian. Pe drumul acela nu ar fi ajuns niciodată la destinație.

Dădu peste un colac voluminos de sîrmă ghimpată, mîncată de rugină, ale cărei capete se pierdeau șerpuind în întuneric. Nu departe de ea, David descoperi o foaie mare de tablă. O așeză peste sîrmă asemeni unei punți și începu să se tîrască peste ea. În dreapta se vedeau luminile postului de grăniceri sirian. Lîngă el se distingeau un locaș de tragere înconjurat de saci de nisip, păzit de o singură santinelă rebegită de frig.

Continuă să se tîrască prin noroiul vîscos. Peste tot plutea un miros greu de putrefacție. Avea senzația că înoată într-un ocean de nămol. Brusc, pe acoperișul postului sirian se aprinse un reflector. Limba de lumină albă scană terenul, apropiindu-se amenințătoare de locul în care se afla. Se lipi de pămînt rugîndu-se să nu fie descoperit. Fasciculul se apropie mai mult, se retrase brusc și reveni din nou, prinzîndu-l în conul de lumină. În bezna nopții răsună o voce amplificată și distorsionată de portavoce. Cuvintele erau în arabă, de neînțeles pentru el, din cauza volumului exagerat.

Somația răsună mai tare în portavoce. Deodată, dinspre postul de control al Națiunilor Unite țîșni o rază de lumină puternică. De partea cealaltă a sîrmei ghimpate se auzi motorul unui jeep care se îndrepta spre el.

– *Algham*, rosti o voce, dar cuvîntul nu-i spunea nimic lui David.

Răspunse în engleză, fără a se adresa cuiva anume:

– Nu înțeleg. Mă auziți? Nu înțeleg!

Totul era absurd. Nu mai de mult decît ieri era adîncit în cercetarea trecutului, iar azi, în această noapte, trăia un prezent de coșmar, hăituit ca un animal, la granița siriană. Ar fi dorit să știe de ce nu deschideau focul.

Se auzi pîrîitul unei a doua portavoce, de data aceasta dinspre postul de control ONU. Cuvintele erau rostite în engleză, cu accent irlandez.

– Rămii pe loc. Te afli pe teren minat. Nu mişca. Venim să te scoatem de acolo. Dacă eşti înarmat, aruncă armele!

Jeep-ul se opri în faţa sîrmei ghimpate. Din spate se auziră instrucţiuni şi strigăte în arabă.

Brusc se aprinse un al doilea reflector, dinspre partea israeliană. Pentru o fracţiune de secundă se intersectă cu lumina reflectorului sirian, apoi descrise o traiectorie dreaptă, înapoi spre partea israeliană a frontierei. În acelaşi timp, o mitralieră deschise focul, muşcînd pămîntul de-a lungul liniei trasate de fasciculul luminos. Se auzi explozia unei mine, apoi încă una şi încă una.

În spatele lui David răsunară strigăte. O puşcă răpăi scurt, urmată de bubuitul unei arme automate. Începu să se tîrască spre locul unde explodase prima mină. Era la o distanţă de numai cîţiva metri. Înainta precaut, cu privirea aţintită asupra reflectorului israelian care strălucea nemişcat pe partea opusă. Avansa în linie dreaptă, rugîndu-se ca minele să fi fost îngropate la distanţe cît mai mari unele de altele. În spatele lui întunericul explodă în răpăitul unei mitraliere. Reflectorul sirian îl pierdu. Lumina mătură terenul, încercînd să-l redescopere. În cele din urmă, se fixă asupra lui. Auzi o voce din direcţia postului de control ONU, rămas puţin în spate.

– Fugi omule, pentru numele lui Dumnezeu!

Sări în picioare şi o rupse la fugă. Mitraliera începu să răpăie în spatele lui. Din locaşul de tragere izbucni un al doilea foc de armă. Se aplecă atît cît putu, străduindu-se să nu se abată de pe cărarea eliberată de israelieni. Deodată se împiedică şi căzu pe o grămadă de sîrmă. Capetele ascuţite i se înfipseră în faţă şi în braţe, zgîriindu-l în zeci de locuri. Auzi voci şi ridică privirea. Chiar în faţa lui stătea un soldat israelian, cu arma în mînă. Ţeava era îndreptată către el, iar figura ostaşului nu prevestea nimic bun.

6

Ierusalimul era aşa cum şi-l amintea: un oraş pulsînd la limita unui soi de nebunie, capitala unei ţări cvasiinexistente, atît teoretic, cît şi fizic. David ajunse acolo într-o camionetă fără geamuri; de îndată ce coborî, îl băgară într-o cămăruţă cenuşie, cu

gratii la ferestre şi un lacăt uriaş pe uşă. Ebraica şi fesurile minuscule de pe creştetul bărbaţilor îi dădeau oarecare încredere; nu putea spune acelaşi lucru despre atitudinea celor care îl escortaseră. Îl lăsară singur ore în şir. Uneori auzea paşi de afară, dar nu se opreau niciodată în faţa uşii lui. De cîteva ori simţi cum i se strînge inima, gîndindu-se ce cod sau statut încălcase de era ţinut prizonier de propriul său popor. La Quneitra, mărturisise tot ce putuse comandantului israelian, un bărbat în jur de patruzeci de ani, cu părul rar pomădat din abundenţă. În adîncul sufletului, sperase că omul îl va bate amical pe umăr – nu era el, într-un fel, un soldat scăpat din liniile inamicului, aproape un erou? Dar israelianul se mulţumise să-l privească fix şi să-i pună întrebare după întrebare, pînă la ivirea zorilor, cînd amîndoi erau storşi de vlagă.

Fusese nevoie de o zi întreagă pentru ca cei însărcinaţi cu verificarea acestor lucruri la Ierusalim să se convingă într-adevăr că David era cine pretindea că este. Nimeni dintre cei pe care-i cunoştea nu venise să-l vadă – fusese recrutat în America şi instruit la Negev; la Ierusalim el nu reprezenta altceva decît un nume şi o fotografie într-un dosar. Îi dădură ceva de mîncare, fără să-l scape din ochi, şi îl lăsară să doarmă pînă tîrziu, a doua zi dimineaţa.

Îl trezi din somn zgomotul unei uşi deschizîndu-se. Încă înainte de a deschide ochii, simţi că bărbatul se oprise în faţa lui. Atmosfera din cameră devenise mai încărcată. Vizitatorul era îmbrăcat civil, însă avea ţinuta unui militar de carieră. Părea să aibă în jur de cincizeci de ani, dar, spre deosebire de majoritatea militarilor de vîrsta lui, a căror faţă şi corp poartă urme vizibile ale ambuscadelor şi luptelor trecute, acest bărbat lăsa impresia că fusese rănit de altceva decît gloanţe şi schije. David remarcase aceeaşi privire în ochii bărbaţilor care îl iniţiaseră în arta spionajului. La vremea lor, luptaseră toţi cu arma în mînă, dar adevăratele confruntări fuseseră mai puţin răsunătoare, însă infinit mai distructive pentru individ în sine, pentru acel miez pe care de obicei lupta fizică îl lasă neatins.

– Bună dimineaţa, domnule profesor Rosen. Vocea, ca şi părul bărbatului, era subţire şi ternă. Sînt colonelul Scholem; răspund de divizia de contraspionaj pe relaţia Siria. Principala mea muncă este antiterorismul, dar am fost rugat să mă ocup puţin de cazul

dumitale. Ţi-am citit raportul azi-dimineaţă, însă mai sînt cîteva lucruri pe care trebuie să le lămurim. Îmi permiţi să iau loc?

Lîngă pat era un scaun şubred. David dădu din cap şi Scholem se aşeză, răsucindu-se puţin, ca să-l poată privi în faţă.

– Îmi pare rău că te-am ţinut atîta timp în camera asta. Bănuiala naşte... un fel de neglijenţă. Mă tem că, pînă la proba contrarie, ai fost considerat suspect. Şi-acum, spune-mi ce s-a întîmplat. Nu te teme. Nu încerc să te prind cu minciuna – asta nu-i o anchetă a poliţiei.

David îi povesti totul, fără să omită nimic. Scholem îl asculta nemişcat. Era un bărbat de înălţime mijlocie, cu ochi căprui şi trişti şi piele netedă, arsă de soare. Degetele subţiri pipăiau maşinal dunga pantalonului, dar în rest nu i se mişcă nici un muşchi pe toată durata monologului lui David. Nu puse nici o întrebare, nu schiţă nici un gest. Şi totuşi, dincolo de privirea impasibilă, David simţea prezenţa unei minţi ascuţite, care cîntărea fiecare informaţie primită. Cînd termină, Scholem zîmbi scurt şi protocolar, asemeni unui medic care simte compasiune faţă de pacient, dar cu toate acestea îl tratează ca pe un caz oarecare. Apoi începu interogatoriul.

Nu era o anchetă criminalistică propriu-zisă, însă Scholem îl descusu despre cel mai mic amănunt într-un fel în care n-ar fi reuşit nici un poliţist. Nu era în căutarea unui asasin. Ba avea chiar doi: unul mort şi altul viu. Iar dacă într-adevăr avusese loc o crimă, aceasta se petrecuse în Siria, o ţară cu care Israelul nu încheiase nici un acord de extrădare. Scholem era interesat de semnificaţia incidentului pentru serviciile secrete israeliene – presupunînd că exista vreuna; însă cu cît se afunda mai mult în detalii, cu atît părea mai lipsită de sens toată povestea.

– Este posibil să fi lucrat pentru o reţea de traficanţi de bijuterii? întrebă Scholem, referindu-se la bărbatul ucis de David pe şantier.

La urma urmei, părea cea mai plauzibilă variantă.

David ridică din umeri.

– Da, e posibil, zise el. Probabil că s-a răspîndit zvonul că la Ebla s-a făcut o descoperire foarte importantă. Negustorii de obiecte de artă nu sînt interesaţi de tăbliţe de argilă. Dacă s-au gîndit însă că există şi alte obiecte necatalogate, mai simplu de

vîndut, atunci se explică prezența cuiva care dă tîrcoale șantierului.

În sfîrșit, Scholem se ridică în picioare. Dincolo de pielea uscată și privirea obosită David simțea mocnind o vitalitate calmă, bine strunită. Nu era energia caracteristică unei persoane fără astîmpăr, ocupată să-și ardă toate resursele, ci cea a unui om cumpătat, care știe exact de ce rezerve dispune și care le păstrează pînă în momentul în care este pregătit să acționeze. David bănuia că nu era prea ușor să-l stîrnești pe Scholem, dar că, atunci cînd se punea pe treabă, o făcea cu hotărîre și judecată.

– Cred că acum poți pleca acasă, domnule profesor. Nu are rost să te ținem aici cine știe pînă cînd. N-avem nimic de cîștigat. Dacă vom avea nevoie de dumneata, știm cum să te contactăm. Unde intenționezi să pleci de aici? Înapoi la Cambridge?

David încuviință din cap.

– Dar, mai întîi, mă duc la Haifa să-mi văd părinții. Locuiesc aici de cinci ani. Nu i-am vizitat de multă vreme. Trebuie să petrec puțin timp cu ei, dacă tot sînt aici. Își au viața lor. Nu prea ne vedem.

Scholem îi aruncă o privire. Părea ostenit, nu din cauza nesomnului sau a surmenajului, ci din motive mai profunde, ascunse în adîncul ființei sale. Cînd începu să vorbească din nou, vocea îi era diferită, mai puțin impersonală și oficială.

– Ești evreu practicant, profesore?

Întrebarea îl luă pe David prin surprindere. Scholem nu purta *yarmulka*. Nu părea a fi genul care să se formalizeze prea mult. Un supraviețuitor al Holocaustului, bănuia David. Vorbea ebraica la perfecție. Probabil că fusese adus, copil fiind, direct din Europa. Probabil își pierduse părinții, toate rudele. Era sionist, dar nu evreu în sensul religios al cuvîntului. De ce îl interesa atitudinea lui David față de credință?

David scutură din cap.

– Am fost pînă am intrat la facultate. Tata era rabin ortodox. Am fost crescut în spirit religios. De ce mă întrebați?

Scholem ridică din umeri.

– Fără un motiv anume. Uneori ajută. Atunci cînd iei viața unui om, cînd dai tu însuți ochii cu moartea. Pentru unii este un mod de a înțelege lucrurile. Se opri și un timp tăcură amîndoi. Apoi îl privi din nou în ochi pe David. De ce ai făcut-o?

– Ce anume?

David îşi încreţi fruntea descumpănit.

– De ce ai acceptat să spionezi pentru noi? Nu e meseria dumitale. Eşti arheolog, ai alte preocupări. În meseria asta nu ne place să avem de-a face cu oameni ca dumneata. Aveţi mustrări de conştiinţă. Ajungeţi să ne dispreţuiţi. Nu mi-ai răspuns la întrebare, încheie el, ridicîndu-şi privirea.

David nu ştia ce să-i răspundă. Îşi pusese aceeaşi întrebare cu zece ani în urmă, cînd fusese abordat pentru prima oară de Mossad, cu ocazia primei sale vizite, de cinci zile, în Israel. Şi-o punea în continuare, fără să găsească răspuns. Era o întrebare sîcîitoare, ca o iritaţie pe piele, care persista cu încăpăţînare.

– Ce pot să spun? Cum v-aş putea explica, dacă nu înţeleg nici eu?

Nu, poate că nu era adevărat. În adîncul sufletului înţelegea, dar se ferea să răscolească tihna acelui ungher ascuns. Îl privi din nou pe Scholem.

– Am crescut într-o familie credincioasă. După Holocaust ne-am simţit pierduţi, speriaţi. Mai ales speriaţi. Speriaţi că mîine lucrurile vor sta altfel decît azi. Bineînţeles, părinţii mei au trăit totul pe pielea lor. Aveau în jur de douăzeci şi cinci de ani cînd au fost deportaţi la Belsen. Nu ştiu ce le-au făcut acolo, au refuzat întotdeauna să vorbească despre asta. În linii mari, bănuiesc ce s-a petrecut în lagăre. M-am obişnuit de mic cu numerele tatuate pe antebraţele lor. Aveam zece ani cînd mi-au dezvăluit semnificaţia lor. Eu credeam că ţin de tradiţia evreiască, aşa ca filacteriul sau buclele de la tîmplă. Atîtea alte persoane în vîrstă pe care le cunoşteam aveau tatuaje asemănătoare. Apoi, eram obişnuit din copilărie cu ţipetele mamei. Uneori începea să ţipe în toiul nopţii, atît de tare, încît trezea toată casa. Mă înfricoşa. Se opri. Oare de ce vă spun toate astea? Le ştiţi prea bine. Face parte din fiinţa noastră.

Scholem încuviinţă din cap.

– Da, le ştiu. Continuă.

– Eram o familie unită de evrei credincioşi. Sărbătoream Sabatul aşa cum scrie la carte. Vineri seara tata mă ducea la *shul*. La întoarcere mama ne aştepta cu masa pusă, cu vin şi *challah*. Aprindea lumînări. Pentru ea era cea mai fericită clipă a săptămînii. „Lumină în întuneric“, obişnuia să spună. Se simţea

fericită; niciodată n-am văzut-o mai fericită decît în Sabat. Respectam *kashrut*-ul și toate sărbătorile religioase. Tata, frații mei și cu mine purtam părul aranjat în *pe'ot*. Ei așa îl poartă și acum. David își duse mîna automat la tîmplă. Tăcu, adîncit în gînduri. Oare putea înțelege Scholem ce încerca să-i spună? Mi-am tăiat perciunii în primul an de facultate, la Columbia. Am luptat ca să ajung acolo, am luptat din greu. Iar tata se făcea luntre și punte să mă împiedice. Pe atunci, credeam că nu mă înțelege, dar acum știu că m-am înșelat; înțelegea mai bine chiar decît mine. Poate, dacă aș fi urmat dreptul sau medicina, științele exacte, ar fi fost mai bine. Probabil că și atunci mi-aș fi tuns *pe'ot*-ul, mi-aș fi ras barba, mi-aș fi schimbat puțin stilul de a mă îmbrăca, doar ca să mă integrez mai bine în cercul celor care nu erau evrei. Tăcu din nou. Le spuneam *goym*, continuă. Cum se schimbă omul! Acum nu mai pot face așa ceva. Oricum, probabil că, dacă aș fi studiat orice altceva, aș fi rămas credincios. Nu fanatic, dar cu o credință a mea. M-aș fi putut căsători, aș fi avut copii pe care i-aș fi crescut în spirit religios. Dar am vrut să devin arheolog. Și nu unul oarecare, ci specialist în texte biblice. Aveam un profesor la facultate. Bineînțeles, era credincios, dar foarte inteligent și familiarizat și cu alte lucruri, în afară de *yeshiva*. Dar, spre deosebire de tata, el nu vedea în arheologie o amenințare. Avea convingerea că arheologia poate întări credința, poate confirma adevărurile din Tora, ne poate apropia de trecutul neamului evreiesc. De cîteva ori a participat chiar la săpături, împreună cu Yigael Yadin și a scris vreo două articole pentru presa evreiască. Dar era amator, nu s-a confruntat niciodată cu situațiile pe care le întîmpină oamenii de știință, nu a luat cu adevărat în piept realitatea. Cînd m-am înscris la Columbia, nu aveam idee cît de grave sînt unele probleme.

Cînd mi-am luat licența, îmi pierdusem deja nu numai *pe'ot*-ul, ci și credința. Acolo, la universitate, am cunoscut un nou mod de a gîndi și cu cît îl foloseam mai mult, cu cît mă bazam mai mult pe el, cu atît îmi era mai greu să urmez calea pe care o știam. Nu am fost în stare să împac cele două metode. Unii pot să o facă. Dar eu nu fac parte dintre aceștia. În concluzie, ce eram eu? Eram tot un evreu și nu puteam face nimic; asta eram prin descendeță, prin numerele acelea tatuate pe brațul mamei. Puteam face tot ce face un evreu, dar nu aveam credința, nu

puteam reînnoda vechile legături. În vacanțe obișnuiam să merg cu tata la *shul* și mă gîndeam cît este de frumos, dar în realitate nu mai simțeam nimic. Îmi intrase în sînge, însă nu mai încercam aceleași emoții pe care le încercasem în copilărie. La Shimchat Tora îi priveam pe ceilalți bărbați cîntînd și dansînd, vedeam că unii au lacrimi în ochi, dar eu nu simțeam nimic. Absolut nimic. Nu mai credeam în Dumnezeu, și fără credință totul este lipsit de sens. Tăcu din nou. Scholem continua să asculte. Relațiile dintre mine și tata s-au răcit. Situația nu s-a îmbunătățit nici acum, dar, cel puțin, am ajuns să ne vorbim. A fost o vreme, cam din anul al treilea, pînă mi-am luat diploma, cînd a refuzat să-mi vorbească, ba chiar să mă primească în casă. Spunea că studiile mele țin de *Sitra Achra*, de extrema opusă, că sînt instrumente diabolice care distrug credința. Credința mea, mai exact. Astea au trecut, dar nici acum nu vrea să discute despre acest subiect. Deci, eu ce sînt? Nu sînt un evreu credincios; nu pot urma tradițiile specifice unei familii de evrei; dar nu pot nici să nu fiu evreu.

Deci am recurs la soluția universală: Israelul. Dacă faptul de a fi evreu nu are legătură cu credința sau familia, poate că este mai ușor. Nu puteam crede în religie, însă credeam în popor, în vocea sîngelui. Este o explicație plauzibilă? Poate fi o scuză?

Scholem îl privi absent preț de cîteva clipe. Gîndurile îi erau în altă parte, deși se uita drept în ochii lui David. Era o privire tristă, golită de orice sentiment.

– Nu ești o excepție, rosti el într-un tîrziu cu glas ostenit. Cum crezi că a pornit mișcarea sionistă? Sînt mii de oameni ca tine. Mai ales aici, în Eretz Israel. Locul acesta este Dumnezeul lor, credința lor. Arătă spre podeaua murdară de beton. Aici era tot Pămîntul lor; dedesubt zăcea Ierusalimul. Dă-mi voie să-ți spun ceva, continuă Scholem. Vocea trăda o furie mocnită, pe care David nu o înțelegea. Tocmai din cauza evreilor necredincioși am ajuns unde am ajuns. Cînd a fi evreu însemna a fi credincios exista scăpare, omul putea deveni creștin sau musulman, sau ateu, putea lăsa totul în urmă. Dar din clipa în care a devenit o chestiune de sînge, ceva transmis genetic, nu a mai existat cale de scăpare. Naziștii nu te întrebau de religie înainte de a te expedia în lagăr. Te întrebau doar „Cine îți sînt părinții, bunicii?" Ateii luau drumul lagărelor de concentrare ca și evreii,

mureau unii alături de ceilalți. Ori de cîte ori aici, la Ierusalim, ori la Tel Aviv explodează o bombă, există posibilitatea ca ea să fi fost pusă de un ateu și este foarte probabil că cel puțin un ateu va fi ucis de deflagrație. Ce rezolvă în cazul acesta glasul sîngelui?

David ședea tăcut. Nu avea ce să spună. Lucrurile acestea le mai auzise, le înțelegea și era de acord cu ele. Acesta era motivul pentru care preferase să nu se stabilească în Israel, nu pentru că nu și-ar fi iubit patria, ci pentru că se temea că, dacă se va integra, își va pierde și această ultimă credință. Țara dobîndea un rost al ei doar privită prin prisma diasporei.

Scholem se ridică. Strînse cu putere mîna lui David, ca și cum ar fi dorit să-l îmbrățișeze, dar ceva îl reținea.

– Iartă-mă că am ridicat tonul. Ai și dumneata dreptate. Și, cu toate cele ce ți-am spus, avem nevoie de dumneata, de ajutorul dumitale. Spuneai că vrei să-ți vizitezi părinții la Haifa. Dacă aflăm ceva, dacă vom avea nevoie de dumneata, te contactăm acolo. Anunță-mă cînd intenționezi să te întorci la Cambridge.

David dădu din cap și se ridică în picioare. Îl urmări pe Scholem cu privirea pînă la ușă. Colonelul avea aerul unui om care încasase bătaie toată viața, dar refuza să recunoască; un om care continua să lupte, ca și cum viața merita totuși să fie trăită. În fața ușii se întoarse.

– Și tatăl meu a fost rabin. Un om extraordinar. Pentru el sînt ca și mort. În sufletul lui m-a îngropat de-acum douăzeci de ani. Atît a trecut de cînd nu l-am mai văzut.

Cu aceasta, deschise ușa ca și cum ar fi fost făcută din plumb curat. Oare de ce venise Rosen? Era tulburat, frămîntat de presimțirea sumbră a unui rău iminent care plana deasupra capului său. Părea un pericol apropiat, inevitabil. Se înfioră și-i aruncă o ultimă privire lui David care rămăsese în partea opusă a cămăruței mohorîte. Închise ușa fără zgomot și îl lăsă singur, înconjurat de liniște.

7

Ajunse la Haifa în cursul aceleiași nopți. Luă un *sherut*, unul din taxiurile comunale pe care îl împărți cu alți cinci pasageri,

patru bărbaţi şi o femeie, care timp de două ore, cît dură drumul, fumară ţigară de la ţigară şi discutară aprins în ebraică. Aşezat pe bancheta din spate, lîngă geam, David scrută noaptea fără sfîrşit. Cîteva maşini trecură pe lîngă ei, îndreptîndu-se spre Ierusalim, şi de două ori se întîlniră cu cîte un convoi militar care se pierdu uruind în beznă, cenuşiu şi cu contur estompat, ca şi peisajul înconjurător. Trecură prin Ramanah, Nablus şi Jenin, înfruntînd pentru cîteva minute lumina, zgomotul şi agitaţia mulţimii, pentru a se pierde apoi din nou în întunericul nopţii.

Ajunseră la Haifa în jurul orei opt. David luă un taxi din faţa biroului *sherut* din Nordau şi-i dădu şoferului adresa părinţilor săi din centrul cartierului Carmel.

De-a lungul anilor, Haifa se transformase dintr-un mic sat de pescari, aflat la poalele muntelui Carmel, într-un mare centru industrial şi portuar, răspîndit pe suprafeţe întinse care înconjurau muntele din toate direcţiile. Pentru a ajunge la Carmel, taxiul trebuia să escaladeze muntele, luînd în viteză virajele şoselei ce ducea spre platou. Cînd ajunseră sus, David îl rugă pe şofer să oprească. Din locul în care se aflau se deschidea o panoramă care îţi tăia răsuflarea, o mare de lumini albe, galbene, roşii şi verzi, care porneau de pe versanţii muntelui şi se opreau departe, la marginea golfului. În stînga lui David, cam la jumătatea drumului, se vedea clădirea sacră a sediului central Baha'i, dominînd oraşul cu domul său poleit cu aur. Dincolo de golf, clipeau luminile palide ale Acrei, oraşul cu clădiri albe al cruciaţilor. Între cele două aşezări, lucea oglinda netedă a mării, abia tulburată de alunecarea tăcută a vreunui vapor. David îşi aminti de o altă noapte, în urmă cu trei ani, o noapte de vară scăldată în lumina stelelor, ca şi cum cerul şi pămîntul s-ar fi hotărît să se întreacă în strălucire, sub privirea impasibilă a lunii pline, răsărite din spatele muntelui pentru a polei dalele de marmură italiană ale locurilor sfinte. Oare Rachel mai era încă la Haifa, se întrebă el. Oare venise vreodată aici, ca să admire priveliştea golfului? Cu inima grea, se întoarse şi urcă în taxi.

Părinţii îl aşteptau, şi preţ de vreo oră păru că timpul se oprise. În afara faptului că îmbătrîniseră amîndoi vizibil de la ultima lui vizită, era ca şi cum nu ar fi lipsit deloc. Locuinţa nu se compara cu cea pe care o avuseseră la New York, însă se străduiseră să recreeze pe cît posibil atmosfera de acolo. Printre

cărţile care îmbrăcau pereţii recunoscu volumele familiare din Talmud, Midrash, Mishnah şi Aggadah, comentariile lui Rashi şi ale lui Maimonides, ca şi exemplarul bibliofil din *Shulchan Arukh*, bunul cel mai de preţ al tatălui său. În semn de respect faţă de învăţăturile *halakhah*, care interziceau expunerea reproducerilor, în casă nu exista nici un tablou, însă tatăl său acceptase să facă o concesie lumii moderne şi pusese la vedere fotografia celebrului său mentor, Moses Epstein, la rîndul lui discipol al lui Hirsch. Un petic de zid rămăsese netencuit, în semn de omagiu îndurerat adus Templului Ierusalimului, distrus cu aproape două mii de ani în urmă; părea identic cu peticul din apartamentul lor newyorkez. În clipa în care îl văzu, David îşi înţelese părinţii mai bine decît oricînd: nevoia lor mistuitoare de siguranţă, de stabilitate şi ordine într-o lume care în anii aceia părea că o luase razna.

În cinstea sosirii lui, mama pregătise o masă festivă: supă *kneidlach* cu găluşte, *knishes* umplute cu cartofi, ceapă şi ficat tocat, *blintzes* cu dulceaţă de cireşe negre. După atîta timp, în care nu se hrănise cu altceva decît cu fasole şi pîine, David nu îndrăzni să se înfrupte din mîncare aşa cum ar fi dorit. Mama prezida masa cu o gravitate ceremonioasă, asemeni unei preotese într-un templu, servind, umplînd din nou farfuriile, insistînd pe lîngă tată şi fiu să mănînce. Vorbea neîncetat, cuvintele şi frazele curgeau şuvoi, umplînd atmosfera din cameră, ca şi cum ar fi vrut să o ferească de o nedefinită linişte rău prevestitoare. Povestea mai ales despre rude şi prieteni, fraţi, surori, mătuşi, unchi şi veri, generaţii în vîrstă şi generaţii tinere care pentru ea erau adevărate repere în timp şi spaţiu.

David o asculta cu un sentiment de milă amestecată cu iubire. Maică-sa îşi ascunsese rănile şi vulnerabilitatea sub masca maternităţii, sufocîndu-l cu dragostea sa şi cerîndu-i, în schimb, o afecţiune şi un devotament pe care el era incapabil să i le ofere. Mîncarea pe care o servea, părul cărunt, strîns în coc, rochia lungă, înflorată, puţin decolorată, mîinile agile şi nervoase, incapabile să se oprească din mişcare, toate acestea îl înduioşară. Îmbătrîneşte, gîndi David, ca şi cum observa pentru prima oară acest lucru, deşi mama îmbătrînea cu fiecare zi din viaţa lui; îşi dădea seama că nu o cunoaşte cu adevărat. Pentru el era o străină, o bătrînă care îl îmbia cu *latkes*, o mamă fără copii. Continua să mănînce, să zîmbească, să-i răspundă la întrebări, dar gîndurile îi zburau în altă

parte. Se gîndea la Ishme Adad şi Immeryya, la arab şi la omul pe care-l omorîse cu tîrnăcopul; nu-i putea dezvălui mamei nimic din ceea ce-l frămînta.

Taică-său vorbea puţin şi David simţea că timpul nu reuşise să atenueze ruptura dintre ei. Nu-l întreba nimic despre munca lui, nu se arăta cîtuşi de puţin interesat de ceea ce, pentru David, însemna cel mai mult. Bătrînul şedea pe scaun, ca o marionetă fără sfori, mişcîndu-şi mîinile ca-n transă. Faţa îi era cenuşie şi brăzdată de riduri, cu ochii adînciţi în orbite, ca şi cum s-ar fi pregătit să părăsească această lume. Undeva acolo se ascundea părintele pe care David şi-l reamintea din copilărie, asemeni inelelor concentrice ale puietului de odinioară din inima unui stejar bătrîn; însă David era incapabil să facă legătura, să-şi recunoască tatăl în bătrînul de la masă, să desluşească în trăsăturile acestuia figura tînără pe care şi-o amintea. Bătrînul rabin vorbea despre viaţa nouă pe care o duceau în Eretz Israel, despre pelerinajele la Zidul Plîngerii, despre cursurile de la *Pirke Aboth* din Haifa. Consacra şi acum cîte două ore pe zi studiului Talmudului babilonian, lansîndu-se apoi în dezbateri teologice cu discipolii săi sau cu colegii de profesorat; restul timpului îl dedica redactării unui comentariu despre *Yad Ha-Chazakah* a lui Maimonides. Preocupat doar de propria sa evoluţie intelectuală, David uitase cu desăvîrşire că bătrînul, la rîndul său, era de o inteligenţă sclipitoare. Cărţile sale fuseseră publicate de edituri evreieşti de prima mînă, ţinuse nenumărate conferinţe, părerile lui erau preţuite de rabini la cel mai înalt nivel.

După masă, cînd mama trecu în bucătărie, David încercă să canalizeze discuţia spre vechile subiecte, deşi bănuia că face o greşeală.

– Ai citit cartea pe care ţi-am trimis-o anul trecut? întrebă, referindu-se la *Istoricitatea povestirilor patriarhale* de Thompson.

Bătrînul dădu afirmativ din cap.

– Cîteva capitole. Ar fi trebuit să ştii că eu nu citesc asemenea cărţi. Cît scepticism, ce interpretări copilăreşti sînt în stare să dea cărţii Domnului!

– Dar sînt oameni de ştiinţă, tată, persoane serioase. Au motive întemeiate să afirme ceea ce afirmă, aşa cum le ai şi tu pe ale tale. Uneori, *pilpul* pare un joc, dar toate argumentele susţin un ţel precis.

– *Pilpul* este o dezbatere între oameni credincioşi. Cărţile tale nu sînt scrise de rabini, nu fac parte din tradiţia noastră religioasă; sînt lucrările unor *goyim.*

– Există şi *goyim* credincioşi, tată. Şi printre ei sînt mulţi oameni de ştiinţă. Nu am pretenţia să fii de acord cu ceea ce scriu, vreau doar să înţelegi că au ajuns la anumite concluzii prin demersuri ştiinţifice, nu prin lipsă de credinţă sau uneltiri diavoleşti. Şi ei iubesc adevărul, ca şi tine şi mine.

Chipul tatălui oglindea tristeţe şi o oboseală care nu se datora numai trecerii anilor. Era un bărbat scund, cu spatele încovoiat şi un început de chelie, pe care se străduiau să supravieţuiască cîteva smocuri de păr alb şi subţire. Purta ochelari cu lentile groase, aproape în egală măsură pentru a-i ascunde ochii de lume şi pentru a-l ajuta să vadă mai bine. Clătină încet din cap.

– David, tu nu iubeşti adevărul. Te iubeşti pe tine însuţi, iubeşti libertatea, iubeşti lumea. Toate astea nu au nici o legătură cu a fi evreu. Am încercat să te fac să pricepi asta, dar – să mă ierte Dumnezeu cel Atotputernic – nu am reuşit. Nu-ţi poţi găsi propriul adevăr distrugîndu-l pe al altora; îl poţi afla doar prin umilinţă, prin supunere faţă de legile şi tradiţiile strămoşeşti. Crezi că ştii mai multe decît Maimonides? Decît Rashi?

Era vechea dispută şi avea să sfîrşească aşa cum se sfîrşea întotdeauna. Între cei doi nu exista altceva decît această distanţă, această tăcere nesfîrşită, sumbră, pe care cuvintele nu erau niciodată în stare să o umple. Discutau pe un ton din ce în ce mai aprins, fiecare susţinîndu-şi argumentele, fără să ajungă vreodată la un punct comun. În atitudinea tatălui David vedea doar încăpăţînare şi conservatorism, iar bătrînul, doar spirit anarhic şi îndărătnicie în comportamentul fiului.

Atmosfera devenise incandescentă, cînd mama lui David, încinsă cu un şorţ vechi, intră în cameră şi îi opri cu voce rugătoare:

– Încetaţi, vă rog să încetaţi. Aaron, mi-ai promis că nu o să discutaţi despre astea. Iar tu, David, eşti oaspetele nostru; acesta nu mai este căminul tău – este al meu şi al tatălui tău. Dacă ai chef de ceartă, du-te în altă parte. Aici nu e sală de seminar, este o casă de evrei cinstiţi. Dacă vrei să mai rămîi la noi, nu mai vorbi despre aceste lucruri.

David ridică privirea şi îi văzu ochii înlăcrimaţi; lacrimi adevărate, pe care el, izolat în universul lui de siguranţă şi inocenţă, nu le putea înţelege. Se ridică şi se duse la bătrînă. Părea

atît de mică, doar o umbră a celei care îi dăduse viaţă cu mulţi ani în urmă. O îmbrăţişă şi o strînse cu putere la piept şi îşi dădu seama că nu o mai ţinuse aşa din copilărie. Brusc, se simţi obosit, obosit şi secătuit, şi îşi aminti de clipa în care dăduse cu ochii de tîrnăcopul înfipt în craniul bărbatului care încercase să îl ucidă la Gorganul Mardikh. I se părea că totul se petrecuse cu luni în urmă, la granița tulbure dintre trecut şi prezent.

Ar fi vrut să doarmă pînă tîrziu, dar maică-sa îl trezi de dimineaţă, cu o bătaie uşoară în uşă. Intră în cameră vizibil îngrijorată; în mînă ţinea o telegramă.

– David, a sosit chiar acum. M-am gîndit că e ceva important, de aceea te-am trezit. Poate că mai vrei să dormi puţin.

– Nu, mamă, e-n regulă. Mă scol acum. Am multe de făcut, aşa că e mai bine să încep de dimineaţă.

Mama nu zise nimic şi porni înapoi spre uşă. La jumătatea drumului se întoarse şi se aşeză pe marginea patului.

– David, începu ea cu glas şovăitor. În legătură cu ce s-a întîmplat aseară. Îmi pare rău că te-am repezit. Iartă-mă că te-am certat. Nu mai eşti copil; uneori uit asta.

– Nu face nimic, mamă. Ai avut dreptate că mi-ai atras atenţia. Acesta este căminul vostru, unde nu-şi au rostul discuţii prosteşti.

Bătrîna clătină îndurerată din cap.

– Nu David, nu sînt prosteşti. Sînt discuţii serioase despre probleme grave. O ceartă prostească se uită repede. Dar disputele astea cu tata... Mă doare, pentru că vă iubesc pe amîndoi. Nu pot ţine partea nimănui, tot ce pot face este să stau deoparte şi să vă privesc ţipînd unul la celălalt, jignindu-vă reciproc. Mă simt neajutorată. David, într-o familie nu trebuie să existe asemenea situaţii; atîtea cuvinte grele, răceala asta dintre oameni. Nu ştiu care din voi are dreptate, dar cînd vă aud certîndu-vă, am impresia că greşiţi amîndoi.

– Mamă, eu...

– Nu, David, ascultă-mă. Trebuie să-ţi spun lucruri pe care nu ţi le-am spus pînă acum. Tata te iubeşte. Ştiai asta? Este mîndru de tine – o, da, foarte mîndru. Iar tu îl superi, îl faci să sufere. Nu numai prin ceea ce spui cînd vă certaţi, ci cu multe alte lucruri mărunte: intri în casă fără să atingi *mezuzah*-ul; nu porţi pălărie nici afară, nici înăuntru, nici măcar o *yarmulka;* nu te rogi, sărbătoreşti Sabatul doar cînd n-ai încotro, probabil nu

ții seama de *kashrut* atunci cînd mănînci. David, tu trăiești ca un *goy*, iar tata crede că într-o bună zi va trebui să dea socoteală lui Dumnezeu pentru asta.

– Dar nu este răspunzător pentru faptele mele. Sînt om în toată firea. Trebuie să-mi găsesc singur drumul în viață. *Halakhah* este o cale, nu o temniță.

Maică-sa îl privi drept în ochi.

– Dragostea pentru tine îl face răspunzător. Ca și pe mine. Răspunzătoare pentru amîndoi, David. Vreau să găsești un mod de a vă împăca, de a încheia un armistițiu, înainte de a fi prea tîrziu. David, a îmbătrînit. Este bolnav. Încearcă să-l înțelegi.

David se alarmă. Tatăl său era bolnav? Nu-i spusese nimeni nimic. De cînd era bolnav?

Mama dădu din cap și chipul îi deveni iarăși cenușiu și îngrijorat, ca în seara precedentă.

– E pe moarte, David. Nu are rost să-ți ascund adevărul, dar te rog să-l păstrezi pentru tine. Nu am spus nimănui altcuiva din familie. Are ciroză. Doctorii de la Blumenthal spun că mai are de trăit cel mult un an. Știe și s-a împăcat cu gîndul. În lagăr un an părea cît o viață întreagă. Dar mai sînt unele lucruri care îl îngrijorează. Mai mult decît orice îl îngrijorează soarta ta. Nu amîna prea mult, David, zise, ridicîndu-se. Vrea să petreacă puțin timp cu tine.

Nu mai rămînea nimic de spus. *Aroysgeverfoneh Verter*. Vorbe în vînt. Atîtea cuvinte irosite. Se simți din nou secătuită, stoarsă de cuvinte, de vise, de speranțe. Nu-i rămînea decît să-și trăiască în continuare viața de străină în Eretz Israel. Ușa se deschise și se închise în urma ei, dar atmosfera din încăpere păstra amintirea apăsătoare a sentimentelor ei intense.

David trase adînc aer în piept, încercînd să asimileze ceea ce auzise, să priceapă că tatăl său era pe moarte, că, în curînd, nu va mai fi. De cîteva ori trecuse el însuși pe lîngă moarte, dar în ultimele zile distanța se comprimase într-atît, încît aproape o putea atinge, îi simțea parcă duhoarea în nări, așa că posibilitatea morții părintelui său căpăta o dimensiune mai reală, dureros de iminentă. Desfăcu plicul cu gesturi mașinale și scoase telegrama.

Înainte de a pleca din Ierusalim lăsase vorbă să se trimită un telex la Departamentul de Arheologie de la Cambridge, în care anunța că fusese forțat să părăsească șantierul de săpături din Siria și că intenționa să se întoarcă în Anglia peste o săptămînă.

Acum ţinea în mînă răspunsul. Iar ceea ce conţinea el reprezenta a doua lovitură în cursul aceleiaşi dimineţi.

> Primit ştirea plecării. Vom comunica modificarea planului la Roma. Anunţăm cu profund regret eveniment tragic la Cambridge. Michael Greatbatch, Peter Micklejohn, Paul Haushofer, John Gates asasinaţi la începutul săptămînii trecute. Ucigaşul încă liber. Funeralii post-mortem luna viitoare. Rugăm insistent reveniţi în ţară.

Telegrama purta semnătura lui Richard Halstead, şeful departamentului.

David îşi ţinu respiraţia pînă simţi că îl dor plămînii şi sîngele îi pulsează în tîmple. Pe Michael Greatbatch îl cunoştea de aproape zece ani, pe Micklejohn şi pe Gates doar de la începutul verii. Pe Haushofer îl ştia şi îl respecta după reputaţie. Erau cu toţii morţi? Cum de era posibil? Gîndurile îi zburară la Cambridge, la zidurile marcate de trecerea timpului şi la porţile masive, răspîndind chiar şi peste secole un sentiment de siguranţă. Cine fusese capabil să pătrundă dincolo de acele ziduri pentru a asasina oameni nevinovaţi?

Deodată îşi aminti de Tell Mardikh, de zidurile sale năruite, de porţile dărăpănate şi de bărbatul pe care îl văzuse stînd lîngă el, cu pumnalul în mînă. Era pură coincidenţă sau destinul îi adusese pe el şi pe cei patru faţă în faţă cu o moarte violentă, la interval de numai cîteva zile? Trebuia să ia legătura cu Ierusalimul. Dacă între cele două incidente exista vreo legătură, aceasta trebuia identificată şi cercetată fără întîrziere.

În timp ce medita, îşi aminti de o altă întîmplare. Se petrecuse în urmă cu opt sau nouă ani, nu era sigur. Un profesor de la Universitatea Ebraică, Yigael Bar-Adon, fusese împuşcat într-o seară în biroul său de către un necunoscut. Se furaseră nişte documente, toate legate de activitatea de cercetare a profesorului, dar nimeni nu ştia cu certitudine ce anume conţineau, nici care era motivul pentru care fuseseră furate. Bar-Adon fusese un bărbat în jur de cincizeci de ani, căsătorit şi tată a trei copii. Se ocupase cu arheologia. La vremea respectivă, se vehiculase ideea că profesorul lucrase sub acoperire pentru anumite servicii de spionaj; participase deseori la săpături arheologice în regiunile Negev şi Sinai şi vizitase de cîteva ori Iordania. În ceea ce-l priveşte, David nu avea nici o dovadă care să confirme *a priori* o asemenea

ipoteză. După cum nu avea dovezi nici că Greatbatch sau vreuna dintre celelalte persoane asasinate la Cambridge fusese implicată într-un astfel de angajament. La prima vedere părea extrem de neverosimil. Trebuia să plece la Ierusalim ca să afle adevărul.

Tatăl lui plecase la sinagogă, la slujba de dimineață. Făcea parte dintre membrii permanenți ai *minyan*-ului, un grup de zece bărbați fără de care nu se ținea nici un serviciu divin. De acolo urma să se ducă direct la școala la care preda, pentru a se întoarce abia pe înserat. David încerca un sentiment bizar de frustrare, pentru că nu fusese invitat să-și însoțească tatăl la *shul*. Poate că se va oferi chiar el, după ce se va întoarce de la Ierusalim. Ar fi un prim pas spre împăcare.

După micul dejun îi explică mamei că trebuia să plece la Ierusalim pentru cîteva zile, dar că se va strădui să fie acasă vineri seara pentru a petrece Sabatul împreună. Împachetă cîteva lucruri într-o geantă de voiaj, apoi așteptă să se facă ora unsprezece. La Cambridge era acum ora nouă și, cu puțin noroc, îl putea prinde pe Halstead la birou. Formă numărul direct al centralei telefonice de la universitate, de unde i se făcu legătura la secretariatul departamentului. Cîteva clipe mai tîrziu auzi vocea ușor tărăgănată a lui Halstead, care însă ascundea rezerve nebănuite de energie.

– Bună ziua, Halstead la telefon. Cu cine vorbesc?

– Domnul profesor Halstead? Sînt David Rosen. Vă sun de la Haifa. Tocmai am primit telegrama dumneavoastră.

– A, da, David. Ce mai faci? Ai primit telegrama? Mă bucur, abia ieri ți-am expediat-o. Sper că ți-e clar conținutul.

– Da, foarte clar. Nu prea știu ce să spun. Mă refer la asasinat.

Preț de cîteva clipe la capătul celălalt al firului se așternu tăcerea. Apoi Halstead reluă convorbirea. Vocea i se schimbase, era mai monotonă și seacă.

– Mda, asasinatul. Urîtă treabă. Foarte urîtă.

– Dacă se poate, aș vrea să aflu amănunte.

– Da, desigur. De fapt, nu e cine știe ce de spus. Nu știm prea multe.

În cîteva cuvinte Halstead îl puse la curent cu cele întîmplate: descoperirea cadavrelor în apartamentul lui Greatbatch, ancheta poliției care pînă atunci nu dusese la nici un rezultat, lipsa indiciilor sau a mobilului. Nimeni nu observase vreo persoană străină suspectă intrînd sau ieșind din clădirea Bodley. La

ora la care se bănuia că se comisese asasinatul prin curtea colegiului treceau o mulţime de oameni care-şi scurtau astfel drumul de la serviciu spre casă. Fusese interogat fiecare membru al departamentului, dar deocamdată poliţia nu avea nici un fir sau dacă da, păstra secretul.

– A dispărut ceva? Documente, dosare, ceva de genul acesta?

Halstead nu-i răspunse imediat. David şi-l imagina la capătul celălalt al firului: înalt şi slab, cu sprîncene stufoase şi o claie de păr cărunt, pe care o tundea o dată pe an şi o pieptăna de două ori pe săptămînă.

– Cum de ai ghicit? Da, credem că s-au furat nişte documente. Fiind vorba de examinarea lui Gates, pe masă se găseau, probabil, notiţe şi exemplare din disertaţia lui. Cînd s-au descoperit corpurile, masa era goală ca-n palmă, ca să mă exprim aşa. Nu tu disertaţie, nu tu dosare, notiţe, nimic. Doar sînge. Păcat de masa aceea superbă. Poate că ai văzut-o şi tu. După cîteva minute de tăcere, David auzi din nou vocea, parcă şi mai schimbată. Scuză-mă. Te rog să mă ierţi. Afacerea asta mi-a zdruncinat serios nervii. L-am cunoscut foarte bine pe Greatbatch; am fost prieteni apropiaţi de ani de zile. Sînt extrem de afectat.

– Înţeleg. Nu este nevoie să vă scuzaţi. Dar apartamentul lui Gates? Au intrat şi acolo? S-a furat ceva?

– Nu, cred că nu. Fireşte, a fost percheziţionat de poliţie, dar nu am auzit să fi dispărut ceva. De ce întrebi?

– Păi, dacă pornim de la ideea că însemnările şi disertaţia lui Gates au constituit mobilul asasinatului, ajungem la concluzia că ucigaşul era interesat de ceva anume din lucrările lui. În acest caz, este foarte posibil să fi luat ceva şi din apartamentul lui Gates. Bineînţeles, în cazul în care nu pusese deja mîna pe ceea ce dorea.

– Hm... da. Înţeleg ce vrei să spui. Noi am crezut că documentele dispărute au constituit mobilul, dar deştepţii de poliţişti ne-au contrazis. Se întîmplă ca spiritele să se mai încingă din cauza vreunei lucrări, dar oamenii de ştiinţă nu ajung pînă acolo încît să se omoare pentru asta. Şi nu cred că altcineva ar fi fost interesat de o disertaţie ca aceea. Dacă Gates s-ar fi ocupat de fizica nucleară sau ar fi descoperit vreo nouă sursă de energie, sau altceva asemănător, ceva cu posibilitate de aplicaţie economică sau militară, aş mai înţelege. Poliţia crede că e vorba de un nebun care încearcă să atragă atenţia asupra sa. Nu s-a publicat nimic în

presă tocmai în speranța că ucigașul va ieși din ascunzătoare și va trimite o scrisoare deschisă ziarelor sau ceva asemănător.

– Sau va mai omorî pe cineva?

Halstead trase adînc aer în piept.

– Da, există și riscul acesta. În orice caz, nu cred că a avut vreun motiv. Vreau să spun, un motiv rațional. Doar dacă...

Urmă o nouă pauză. Linia păcăni de două ori, apoi se lăsă tăcerea.

– David, continuă Halstead, tu cunoști Israelul și regiunea de care era interesat Gates. E posibil să fi descoperit din întîmplare ceva... ceva care să prezinte interes deosebit? Ceva care să-i fi alertat pe cei de la serviciile secrete?

Era un motiv plauzibil. David știa că, în cursul cercetărilor sale, Gates ajunsese pînă la Sinai, de-a lungul strîmtorii Tirana și a Golfului Aqaba. Era o zonă cu un statut special, iar Gates fusese de felul lui cam naiv.

– Da, se poate. Dar mi se pare neverosimil. Dacă doriți, pot să mă interesez. Plec azi la Ierusalim. Am acolo niște cunoștințe care mă pot ajuta. Neoficial, bineînțeles.

– Înțeleg.

Linia pocni din nou și vocea lui Halstead se auzi mai slab. Abia de desluși cuvintele care urmară.

– Poți veni la înmormîntare?

– Da, sper că da.

– Bine, o să te anunț cînd vom stabili data exactă. Mai bine închidem, legătura e infectă. Mulțumesc că m-ai sunat.

– Și eu vă mulțumesc, domnule profesor. Ținem legătura.

Halstead închise. Se auzi un clinchet, apoi legătura se întrerupse. David puse receptorul în furcă și merse să-și ia bagajul. Dacă se grăbea, în mai puțin de două ore putea ajunge la Ierusalim.

8

Închirie o mașină și părăsi orașul prin partea de nord-est a Carmelului. În urma lui, Haifa dispărea treptat, estompată de perdeaua groasă de pulbere albă care se ridica deasupra fabricii de ciment de la Nesher. În oglinda retrovizoare nu mai vedea nimic, doar praful lăptos, ca un imens nor de gheață.

Ajunse la Ierusalim cu puţin înainte de ora două. Trecuseră cîţiva ani de cînd nu mai văzuse oraşul la lumina zilei, dar de cum puse piciorul pe străzile Cetăţii vechi se simţi cuprins de un amestec de bucurie şi dezgust. Nu voia să meargă direct la biroul lui Scholem. Ierusalimul avea şi altceva de arătat, nu doar podeaua goală de ciment din odăiţa aceea cu pereţi cenuşii.

Oraşul era aidoma altor locuri sfinte pe care le vizitase: evlavia se îngemăna cu mercantilismul cel mai de jos, adoraţia bătea palma cu lumea afacerilor. Peste tot se vindea pămînt şi apă din Ţara Sfîntă, pămînt pentru răsaduri şi apă pentru ostoirea unei sete nepămîntene. Mătănii şi crucifixuri se întovărăşeau pios cu picturi reprezentînd Moscheea Aqsa, alături de *tallit*-uri şi *tefillin*-uri. Biblii şi Coranuri, breviare şi Haggadah-uri se înşiruiau în vitrinele vechilor magazine pe toată Via Dolorosa şi mai departe. Fragmente din crucea originală, cuiele de la mîinile şi picioarele lui Iisus, fire de păr din coada lui Buraq, animalul pe care călărise Profetul de la Mecca la Ierusalim, bucăţi de piatră din zidurile templului lui Irod – toată fiinţa oraşului era pusă la mezat, asemeni unui trup de tîrfă, iar curioşii continuau să sosească, în căutare de noi şi noi relicve.

David simţea apăsarea unei prezenţe, a unei neconcordanţe în timp a secolelor de credinţă şi valuri de ipocrizie învăluindu-l din toate părţile. Mergea croindu-şi drum prin mulţime. Bătrîni cocîrjaţi, cu feţe marcate de trecerea timpului, şedeau în intrînduri dărăpănate, amintindu-şi de vremurile cînd oraşul se aflase sub ocupaţie turcă. Regrete? Nepăsare? Se schimbase totul şi avea să se mai schimbe. Străduţele întortocheate şi bazarurile cu antichităţi nu se goleau niciodată de mulţimea fremătîndă. David era purtat de gloată, asemenea unei plute în derivă pe mare.

Brusc se simţi copleşit de un sentiment de singurătate, amar, rece şi înfricoşător. Trăise atîtea săptămîni singur la Tell Mardikh, preocupat doar de propriile sale gînduri, stări de spirit, de propria-i existenţă, fără a avea cu cine să schimbe o vorbă, în afară de arab, şi cu acela doar arareori. Arabul murise şi îl lăsase singur pe movilă, să-l înfrunte pe asasinul pe care, în final, îl doborîse.

Acum se pomenise deodată în inima unui mare oraş, zgomotos şi supraaglomerat, înconjurat de figuri obosite şi mohorîte, de siluete care alergau încolo şi încoace sau, pur şi simplu, stăteau pe loc. Inima îi spunea că printre ele există un

chip, o pereche de mîini care îl căutau pe el. Se clătină și se sprijini de un zid, cuprins de o amețeală trecătoare. Nimeni nu se opri, nimeni nu se sinchisi măcar să se uite la el. Era ca și invizibil, ori prea neînsemnat, o fărîmă pierdută printre atîtea alte fragmente. În gură simțea un gust amar și îl durea gîtul.

Rămase acolo multă vreme, simțind cum se scurge clipă după clipă, apoi minut după minut. Era tot singur în marea aceea de oameni care împînzeau strada. Într-un tîrziu, simți că începe să se dezmeticească, mintea i se limpezi, deși gîtul continua să-l doară, și își simțea picioarele și brațele secătuite de putere. În cele din urmă, tensiunea și agitația reușiseră să îl doboare. Inspiră adînc, privi în jur și porni din nou la drum; avea nevoie de un somn bun și cel puțin de o zi de odihnă. Însă nu știa că nu va avea parte de nici una din ele.

Scholem îl primi imediat. Părea mai obosit și mai cărunt decît cu o zi în urmă, iar în biroul micuț era neobișnuit de frig. Lîngă o *Magen David* de pe perete, David observă o fotografie reprezentînd un bătrîn înveșmîntat în portul hasidic. Geamul care acoperea fotografia reflecta razele soarelui de după-amiază, învăluind într-o aură sclipitoare silueta așezată.

– *Shalom*, domnule profesor Rosen. Așa de curînd? Credeam că sînteți la Haifa. Se pare că Ierusalimul vă atrage mai mult. Vă rog, luați loc.

David se așeză, fără să-i răspundă. Scaunul era tare: simțea răceala metalului prin pînza subțire a pantalonului. Începu să explice cu glas scăzut ce anume îl adusese în oraș. Chiar și în timp ce povestea totul părea neverosimil. Cu siguranță că erau extrem de rare cazurile în care un cercetător era asasinat fără un motiv politic sau religios evident, dar existau totuși precedente. Se cunoșteau situații în care unii studenți picați la examen puseseră mîna pe armă doar ca să se răzbune. Tot așa de sigur era că nu se mai pomenise ca două incidente de acest fel să implice arheologi specializați în istoria Orientului Mijlociu, deși regiunea era vestită pentru situația sa politică instabilă și pentru proliferarea terorismului și a fanatismului; era o zonă în care astfel de coincidențe nu mai mirau pe nimeni. Și totuși, Scholem nu scoase nici o vorbă, nu încercă nici să-l îmboldească, nici să-l întrerupă, pînă ce David nu termină ce avea de spus. Poate că după atîția ani de meserie nu-l mai mira sau nu-l mai captiva nimic. Crucea, cuiele sau coroana de spini nu mai reprezentau

pentru el altceva decît lemn, metal şi vegetaţie uscată. După ce încheie, David îl privi, aşteptînd reacţia.

Trecură cîteva clipe de tăcere. Chipul lui Scholem nu trăda nici nerăbdare, nici amuzament. Rămase imperturbabil, ca o mască. Dobîndise de multă vreme iscusinţa de a nu-şi trăda sentimentele.

– Asta-i tot?

David încuviinţă din cap. Oare ceea ce povestise fusese chiar atît de banal, de lipsit de importanţă?

– Interesant. Dar de ce-mi povesteşti tocmai mie? Este treaba poliţiei britanice, nu-i aşa?

– Mă gîndeam că, poate, ştiţi ceva despre Bar-Adon. Nu a fost ucis din invidie pentru munca lui ştiinţifică. Sau pentru că a fost spion. În privinţa asta pun mîna în foc. Domnule colonel Scholem, noi ne anihilăm adversarii cu argumente verbale. Numai oamenii dumneavoastră trec cu adevărat la fapte. Aceasta trebuie să fie explicaţia morţii lui Bar-Adon. Poate şi a morţii lui John Gates. Nu vom găsi răspunsul la Cambridge sau în Sinai, ori în oricare alt loc prin care a trecut Gates vara trecută. El se află aici, la Ierusalim, poate chiar în acest birou.

– Nu, domnule profesor. Mă îndoiesc. Cu siguranţă nu în acest birou. Nu ştiu nimic despre Gates. Îmi amintesc foarte vag de uciderea lui Bar-Adon. Vă asigur că nici unul dintre ei nu a avut nimic comun cu activitatea noastră de aici.

– Cum puteţi fi atît de sigur? Poate că un alt departament, un alt organ de control...

Scholem tăcea, cu bărbia sprijinită în palmă, frecîndu-şi cu vîrful degetelor barba crescută.

– Da, este posibil. Dar între pereţii aceştia lucrurile ies imediat la lumină. Zvonurile circulă. Eu nu am auzit nici unul. Nu am auzit vreodată pomenindu-se de numele lui Bar-Adon. Noi nu am deschis nici o anchetă.

– Poate că există totuşi un dosar. N-aţi putea verifica, cel puţin?

O rază de lumină se furişă pe fereastra meschină din spatele lui Scholem, estompată de fasciculul unei lanterne cu bateria uzată. Prin geamul murdar David zări un petic de cer. Era de un roşu stins, sidefiu şi translucid, ca interiorul unei scoici. Scholem medita, bătînd distrat darabana cu degetele pe tăblia uzată a

mesei. Își împreună mîinile cu un oftat și începu să-și ronțăie, preocupat, unghiile.

– De ce vrei să știi? De ce este atît de important pentru dumneata?

David îl privi fix, coborî ochii pe degetele fine, apoi pe vraful de hîrtii de pe birou.

– Nu știu. Nu mă simt împăcat, am nevoie de lămuriri. Trebuie să existe o explicație.

Scholem oftă din nou.

– Bine, zise în cele din urmă. S-ar putea să existe ceva. Să văd ce pot afla. E posibil să dureze ceva timp. Poți să aștepți?

David dădu din cap afirmativ.

– În regulă. Așteaptă aici. O să rog pe cineva să-ți aducă niște cafea și ceva de mîncare. Voi face tot ce pot.

David ar fi vrut să întrebe dacă nu putea aștepta în altă parte, dar i se păru inoportun, așa că tăcu. Scholem lipsi multă vreme și, pe măsură ce se însera, în cameră se făcea din ce în ce mai frig. O fată îi aduse cafea și lipie umplută cu *falafel*. Fata era tînără și drăguță, cu un surîs cald, dar nu răspunse tentativelor lui David de a intra în vorbă. Își dădu seama că, în acest loc, nu avea absolut nici un statut; era un simplu vizitator ori informator, dacă nu chiar suspect – atîta tot. Trecu o oră fără ca Scholem să-și facă apariția. Scaunul era neconfortabil, mîinile și picioarele îi înghețaseră, dar continuă să aștepte țintuit locului, neștiind ce să facă în absența celuilalt. Mai trecu o jumătate de oră.

Ușa se deschise și Scholem intră în cameră, neînsoțit. În mîna dreaptă ținea cîteva dosare subțiri, legate în piele, în stînga avea o cheie. Îi surîse lui David și se duse la masa de scris.

– E frig aici. Trebuia să dai drumul la radiator. Întinse mîna și răsuci un comutator de pe peretele din spate. Dar David nu simțea nici o adiere de căldură; auzea doar zumzetul uniform al instalației. E așa cum am bănuit. Din evidențele noastre reiese că domnul Gates a fost aici, în Sinai, dar toate actele sînt în regulă. Din cîte știu, nu a încălcat nici o lege, nici a noastră, nici a egiptenilor. Firește putem cere informații suplimentare de la Cairo. Vă anunț, dacă aflăm ceva – dar, sincer să fiu, mă cam îndoiesc.

Domnule profesor, Bar-Adon nu era ca dumneavoastră. L-am abordat de multe ori. A refuzat să colaboreze. Am aici, în dosar, cîteva scrisori din care reiese clar care era poziția lui. Nu vi le

arăt, ca să nu vă necăjesc. Shin Bet a deschis o anchetă în legătură cu moartea lui, dar nu a obţinut nici un rezultat – absolut nici unul. Vă asigur că anchetele, atît cea a poliţiei, cît şi cea iniţiată de Shin Bet au fost foarte laborioase. Nu s-a descoperit nici un indiciu, nici un suspect serios, nici un motiv plauzibil. Poliţia nu a închis cazul şi nici nu speră să-l închidă prea curind. Îţi pierzi timpul, profesore.

David se foi pe scaun. Piciorul sting îi amorţise şi-şi simţea gîtul uscat.

– Aş putea vedea dosarul?

Scholem clătină din cap.

– Îmi pare rău, nu. Pentru asta ar trebui o aprobare specială. Dacă insişti şi crezi că este absolut necesar, bănuiesc că s-ar putea aranja să o obţii. Dar te asigur că ţi-ai irosi timpul degeaba. Nu există nimic. Dacă am fi aflat ceva, cît de neînsemnat, ţi-aş fi spus. Dumneata nu contezi, profesore. Eşti o picătură într-un ocean. Dar contează conexiunile şi incidentele de felul ăsta. Eu îmi fac meseria. Caut corelaţii, îmbin piesele separate pînă obţin un ansamblu coerent. Dumneata nu ai decît cîteva piese din diferite puzzle-uri; nu există un desen, un model, ci doar asemănări forţate. Du-te acasă, întoarce-te la bibliotecile şi la cărţile dumitale.

David simţi cum îl cuprinde o furie neobişnuită.

– Şi dacă vor veni iarăşi după mine? Dacă imediat ce ies de aici, cad în braţele altui asasin înarmat cu un pistol sau un cuţit? O iau de la capăt – îl omor şi-i las pe oamenii dumitale să cureţe mizeria?

Se ridică. În picioare simţea furnicături, ca şi cum cineva l-ar fi înţepat cu mii de ace, şi o senzaţie de frig usturător.

Scholem îl privi cu tristeţe, ca un părinte dezamăgit de fiu. David îşi zise că tatăl lui probabil ajunsese acasă. Ar fi trebuit să stea acasă ca să îl întîmpine.

Strînse repede mîna lui Scholem şi se grăbi spre uşă. Un soldat de gardă îl aştepta ca să îl conducă la ieşire. Pe coridor era frig. Ieşi în întuneric, pe strada măturată de un vînt tăios.

Cinci minute mai tîrziu, David îi telefonă lui Abraham Steinhardt, profesor la Universitatea Ebraică, pe care îl întîlnise de mai multe ori, cu prilejul unor conferinţe. Steinhardt fusese coleg cu Bar-Adon. Nu mică îi fu mirarea cînd bătrînul îi spuse

că își aducea aminte de el și că era dispus să se întîlnească în aceeași seară.

– Ascultă, murmură Steinhardt cu buzele practic lipite de receptor. Nu veni aici. E o dezordine de nedescris. Nu primesc niciodată pe nimeni aici, nici pe propriii mei copii. Mi-e foame și cred că și dumitale. Ne întîlnim la Fink, mîncăm ceva, bem un pahar și stăm de vorbă. Bănuiesc că asta dorești: să discutăm. La restaurantul lui Fink, la ora opt.

David ajunse la micul restaurant de pe calea Regele George cu puțin înainte de opt, dar Steinhardt îl aștepta deja. Îl recunoscu îndată: păr argintiu, căzut pe umeri, barbă dezordonată, înspicată cu fire negre, pe care o aranja o dată pe an, de sărbătoarea de Yom Kippur, o jachetă și pantaloni cu cîteva numere mai mari. Chiar și într-un restaurant frecventat de destui indivizi excentrici, bătrînul ieșea în evidență. Spre surprinderea lui David, Steinhardt dovedi că într-adevăr își amintește de el, făcîndu-i semn cu mîna, strigîndu-l cu glas tare și invitîndu-l la masă. Nici nu apucă bine să se așeze că bătrînul începu să vorbească în engleza lui extrem de corectă, dar marcată de un accent puternic.

– Am făcut deja comanda, ca să nu pierdem timpul cu alegerea meniului. La vîrsta mea timpul este prețios. Ai apărut ca din senin, David Rosen. Un simplu telefon: „*Shalom, ma shlom-kha*, sînt Rosen și mă aflu la Ierusalim." Credeam că ești la Tell Mardikh.

Chiar dacă e bătrîn are încă o minte sclipitoare, gîndi David.

– De unde știați?

– Ha! Bineînțeles că știam. Am auzit cu toții de descoperirea arhivei, apoi am auzit că te-au găsit la Londra sau nu mai știu unde și te-au tîrît acolo. Trebuie să te cauți la cap. Iarna, într-un loc ca acela! Cînd ai fi putut foarte bine să stai la căldurică, într-o bibliotecă citind texte vechi sau scriind articole pe care nu le va citi nimeni. Rosen, ești cumva masochist?

– Eram la Cambridge. M-am dus la Cambridge în concediu.

Steinhardt se strîmbă.

– Cu atît mai rău, izbucni. Cambridge e un loc încîntător. Civilizat. Am petrecut și eu un concediu acolo, acum șapte ani. M-am dus să bat mingea și am căzut în fluviu. Cum îi zice? Cam. Cît a fost vara de lungă am băut duminică de duminică ceai cu lapte la Grantchester. Și m-am îndrăgostit de o bibliote-

cară fermecătoare din Sala Manuscriselor. Ştii unde este, se urcă cu liftul. Închipuie-ţi, să păţesc aşa ceva la vîrsta mea. Bineînţeles că era măritată: aşa se întîmplă întotdeauna.

– Ce, cu bibliotecarele? întrebă David, curios să vadă unde va duce această conversaţie.

– Nu, fireşte că nu, majoritatea sînt nişte scorpii. Nici nu-i de mirare. Mă refeream la femeile tinere şi drăguţe. Întotdeauna există un soţ în spatele lor. Sau, mai nou, un prieten. Brusc, schimbă subiectul. Ce vrei să bei? Adon Atik? Ok, vine. Se întoarse spre un chelner care tocmai trecea pe acolo. *Meltzar, ha-yayin, b'vakasha.* Apoi, fără să-i lase acestuia prilej să spună ceva, se întoarse din nou spre David. Cumplită limbă. Doar puţini o vorbesc corect, noi cei mai bătrîni ne facem de rîs.

David asculta mirat aceste vorbe rostite de una dintre cele mai renumite somităţi în cercetarea textelor antice ebraice. Steinhardt ridică mîna, ca şi cum ar fi dorit să alunge gîndul nerostit de David.

– Nu, nu e nevoie să o spui, s-a mai spus de destule ori. Cum de nu suportă Abraham Steinhardt ebraica? Ha! Bineînţeles că nu o suport. Am fost educat ca să o citesc, nu să comand vin folosindu-mă de ea.

Chiar în clipa în care rosti acestea, chelnerul se apropie, aducînd o sticlă de vin. O desfăcu şi o aşeză pe masă. Steinhardt ridică din umeri.

– Nu locuiesc într-un palat, acesta-i vin din Israel, iar viaţa-i scurtă. *L'hayim.*

În spatele barului cineva dădu drumul mai tare la radio. Programul muzical fusese întrerupt de un comunicat special. Toată lumea tăcu ca la un semnal. În Israel urmărirea buletinelor de ştiri de la radio şi televizor semăna cu un ritual: toată lumea le asculta cu sfinţenie. Jumătate dintre bărbaţii din restaurant erau militari, cu grade diferite, cadre active sau rezervişti şi, în caz de urgenţă, radioul era acela care lansa primul avertisment privind o eventuală concentrare. Crainicul îşi drese vocea şi dădu citire textului:

„Am întrerupt concertul de la Sala Mann, pentru transmiterea unui comunicat extraordinar. Ministrul de externe, Yitzhak Avi-Zohar a dat publicităţii următorul anunţ special:

Domnul Mas'ud al-Hashimi, noul preşedinte al Siriei, care a fost numit în funcţie la 14 septembrie, în urma desti-

tuirii lui Hafiz Asad, a încheiat convorbirile cu reprezentanţii guvernului israelian. Discuţiile au fost precedate de negocieri intermediate de Ambasada Statelor Unite la Damasc şi de intervenţia personală a preşedintelui Statelor Unite. În numele său personal şi al guvernului pe care îl conduce, domnul al-Hashimi şi-a exprimat acordul de a participa la tratativele la nivel înalt cu prim-ministrul israelian şi cu membrii Cabinetului. Începînd cu ora 9:00 ieri seara, Siria recunoaşte în mod oficial existenţa statului Israel. Cele două state nu se mai află în stare de război nedeclarat, urmînd să se ia măsuri imediate în vederea semnării acordului de pace în cursul primăverii viitoare.

Nu dispunem încă de amănunte privind condiţiile exacte ale încheierii acordului propus, dar se pare că Siria nu a formulat pretenţii care să pună în pericol securitatea Israelului sau a graniţelor sale. Condiţiile provizorii ale acordului par să fie rezonabile şi probabil că vor fi acceptate de ţara noastră.

Vom reveni cu alte informaţii pe parcurs. În cursul serii intenţionăm să invităm în studio cîţiva membri ai guvernului şi comentatori politici. La ora 9:30, prim-ministrul va acorda un interviu, în legătură cu acordul propus, lui Absalon Agam de la Televiziunea Naţională. Pînă atunci reluăm transmisiunea concertului Filarmonicii Israeliene de la Sala Mare din Tel Aviv..."

În restaurant nu se auzea nici un sunet. Muzica reveni, apoi şeful de sală dădu radioul mai încet. Ca la un semnal, toată lumea începu să discute aprins. Nimănui nu-i venea să creadă ceea ce auzise. Dintre toate statele, tocmai Siria! David se uită la Abraham Steinhardt. Ridică paharul pentru a doua oară.

– Cred că toastul tău este mai potrivit decît oricînd, Abraham. *L'hayim.*

Nu apucară să bea mai mult de o înghiţitură cînd li se aduse supa. Tot supă de găină cu găluşte. David trase aer în piept şi în sinea lui îşi implora stomacul să îl ierte.

În timpul mesei discutară pe îndelete, întrerupîndu-se din cînd în cînd pentru a-şi umple din nou paharele cu vin roşu, sec. Vorbiră despre săpături, despre ultimele descoperiri de la Tell Mardikh, despre prieteni şi adversari comuni. Steinhardt nu mai făcu nici o aluzie la neaşteptata apariţie a lui David în Ierusalim; subiectul părea să-i fi ieşit complet din minte. La sfîrşitul mesei li se servi cîte un păhărel de Calvados: sticla era păstrată la bucătărie, special pentru Steinhardt. Sosise momentul să aducă vorba despre Bar-Adon. David îşi drese glasul.

– La Cambridge am dat peste cîteva cărţi scrise de Yigael Bar-Adon. Studiul despre moabiţi şi articolele referitoare la amoriţi, publicate după moartea lui. Mi se par lucrări foarte bune, dar cam incomplete. Ce tragedie că a fost ucis înainte de a-şi putea desăvîrşi opera.

Steinhardt dădu din cap puţin ameţit de atîta vin şi, pe deasupra, de păhărelul de coniac.

– Bar-Adon a fost un om de treabă. Îmi plăcea. Nu era prost – nu pot să-i sufăr pe proşti. A fost un bărbat straşnic şi scria foarte bine, chiar şi în ebraică. Apoi, în al doilea *aliyah*, au venit oamenii lui în Israel. Asta s-a întîmplat de mult.

– Ştii cu ce se ocupa înainte de a fi asasinat? Despre ce erau lucrările care au dispărut? întrebă David.

Steinhardt îi aruncă o privire şireată. Coniacul îl ameţise, dar nu-i tulburase cîtuşi de puţin mintea.

– Acum e clar de ce a apărut David Rosen la Ierusalim în extrasezon şi de ce l-a căutat pe vechiul lui amic. Vrei informaţii. Oftă. David, am aflat de Greatbatch şi de ceilalţi. Multe lucruri au legătură între ele. Am urmat şi eu acelaşi raţionament ca şi tine, David, dar nu am ajuns la nici o concluzie. Tot nu-mi dau seama care a fost mobilul asasinatului.

– Eu cred că lucrările.

Steinhardt dădu din cap cu un aer grav.

– Da, desigur, asta e evident. Poliţiştii sînt idioţi. Am auzit că, după părerea lor, lucrările nu au nici o importanţă. Treaba asta nu a fost făcută de un dezaxat; s-a lucrat curat şi eficient, ca şi în cazul uciderii lui Yigael.

– Ce vrei să spui?

– Nu ştii? Nu, n-ai avut de unde afla. Au fost împuşcaţi toţi în cap, cu o armă de calibru mic, cu amortizor, un singur glonte de fiecare.

Acum legătura era mai plauzibilă, mai evidentă. David deveni agitat, trebuia să afle ce era cu lucrările. Ce anume ştia Steinhardt?

– Apropo de lucrările lui Bar-Adon. Ştii cumva despre ce era vorba în ele?

Bătrînul se încruntă, sesizînd nerăbdarea din vocea lui David.

– Te rog, stai locului, calmează-te. Se vede că ai trecut printr-o perioadă stresantă. De ce ţii morţiş să afli ce e cu lucrările lui

Yigael? De ce nu te adresezi poliției, de ce nu îi rogi pe ei să se ocupe de asta?

– Nu-ți pot explica. Îmi pare rău. Aș vrea, dar nu se poate. E mai bine să nu știi.

Steinhardt se încruntă din nou. Tineretul se dădea în vînt după secrete, după misterele vieții. Aici, în Israel, existau prea multe secrete. Șoapte, șoapte, șoapte – toată lumea îți vorbea la ureche. Era un viciu național. „Ai auzit ce se întîmplă, de fapt, în Liban?", „Știi adevărul despre tranzacțiile din Cisiordania?" Care era secretul lui Rosen? De ce se temea atît de tare?

Tăcură mult timp. David își dădu seama că fusese prea insistent și, poate, ratase definitiv ocazia. Poate că ar fi fost mai bine să-i mărturisească adevărul lui Steinhardt. În cele din urmă, bătrînul reînnodă firul conversației.

– Răspunsul este că nu știu. Nu știe nimeni ce conțineau acele hîrtii. După cum îți spuneam, Yigael a fost un om de treabă, dar cam secretos, ca și tine. Nu știu altceva decît că erau niște notițe legate de ultimele lui cercetări. Atîta lucru știi sau ai ghicit și tu. Și-acum mă întrebi din nou despre ce cercetări este vorba? Ei bine, uite ce pot să-ți spun. Încerca să localizeze anumite așezări la care se face referire în scrierile antice, dar despre care nu se știe exact unde se aflau. Era preocupat mai ales de așezările biblice neidentificate, ca Masrekah, Enam și Gittaim. După mine, e preferabil să alegi un loc, să începi să sapi și să aștepți să dai peste ceva care te poate ajuta să-l identifici. Dar cred că el urmărea ceva. Chiar înainte de a fi ucis mi-a spus că făcuse o descoperire importantă legată de amplasarea unei așezări pe nume Iram. Nu e pomenită în Biblie. Am impresia că numele apare în Coran: *Iram dhat al-'imad*, Iram, cetatea coloanelor înalte. Nu mi-a dezvăluit ce anume descoperise – ți-am spus că era cam secretos. Cred că a dat de un fir, dar altceva nu-ți pot spune, pentru că nu știu. Și aș fi foarte surprins dacă ar avea vreo legătură cu moartea lui.

– Am auzit de Iram. Denumirea asta, sau ceva asemănător, apare într-unul din textele descoperite la Ebla, împreună cu altele menționate în Coran: Shamutu și Ad, mi se pare. Mai lucra și la altceva? S-a deplasat în vreun loc... să zicem, critic? Cum ar fi zonele de frontieră?

– Bineînțeles, mergea frecvent în asemenea locuri. Cu cîteva luni mai devreme fusese la Negev și în Sinai și am impresia că

făcuse o scurtă excursie la granița iordaniană. Nu e ceva ieșit din comun.

– Nu, într-adevăr.

Rămînea totuși explicația cea mai plauzibilă.

Steinhardt ceru încă un rînd de Calvados și atmosfera se destinse. Conversația alunecă spre alte subiecte – cărți, muzică, viața în America, o țară pe care Steinhardt o iubea pentru un singur lucru – *bagel* și *lox*. Echivalentul israelian era *khaloshes*, o mîncare proastă, numai bună de aruncat. Fusese în America o singură dată și nimic nu-l putea convinge să se mai aventureze acolo încă o dată. Ceea ce văzuse îi ridicase prea mult tensiunea arterială. Dar acele *bagel!*

Părăsiră restaurantul la miezul nopții. David pretinse că are o cameră rezervată la Hotelul Regele David. Steinhardt mormăi un „Americanii ăștia bogați!" și-i strînse mîna la despărțire. Dorea să se întoarcă acasă pe jos. Ura mașinile încă din copilărie, cînd un bolid dăduse peste iepurașul lui preferat, ucigîndu-l. David încercă să și-l imagineze pe Abraham Steinhardt cu iepurașul în brațe, dar nu reuși. Își luă la revedere, apoi opri un taxi. Ostenit, îi ceru șoferului să-l ducă la Hotelul Regele David.

9

A doua zi dimineață David se trezi tîrziu. Patul era confortabil, în cameră era cald, avea o durere de cap îngrozitoare din cauza vinului și a coniacului băute cu o seară înainte, iar conducerea hotelului nu-i deranjase odihna. Somnul îi făcuse bine. Răul din ziua precedentă nu mai reveni și se simțea mai în apele lui, mai sigur pe ceea ce avea de făcut. Făcu repede un duș, se îmbrăcă și comandă micul dejun în cameră. În timp ce mînca, rugă centralista hotelului să-i facă legătura cu Cambridge-ul. Convorbirea avea să-i încarce substanțial nota de plată, dar economisea timp prețios.

De data aceasta, dură mai mult pînă dădu de Halstead, iar cînd, în sfîrșit, îi răspunse, glasul părea neobișnuit de obosit.

– Halstead la telefon.

– Bună ziua, domnule profesor, tot David Rosen vă deranjează. Sînt la Ierusalim. Am sosit ieri ca să fac investigațiile de care vă spuneam.

Linia pocni și glasul lui Halstead se auzi mai slab și ușor alterat.

– Ai fost foarte rapid. Și ai descoperit ceva? Sau ai ales ora asta de vîrf ca să schimbăm amabilități?

– Nu, domnule, nu pentru asta v-am sunat, dar mă tem că nici nu vă pot da cine știe ce noutăți. Nu cred că serviciile secrete israeliene au vreun amestec în toată afacerea. Poate că oamenii dumneavoastră s-ar putea interesa puțin în Egipt. Am aflat că, înainte de a fi ucis, Bar-Adon a vizitat unele regiuni de frontieră pe unde a trecut și Gates. E posibil să fi descoperit ceva, deși nu-mi dau seama ce anume. Este exclus să fi fost vreun dispozitiv militar – sînt mult prea bine păzite și nimeni nu se poate măcar apropia de ele.

– Și-atunci, care-i mutarea următoare? Mi se pare că te-ai lovit de un zid. Hai să o lăsăm în seama poliției, bine?

– Nu, cred că, pînă la urmă, voi reuși să dau de un fir. Ați putea afla unde anume a avut loc ultima deplasare pe teren a lui Gates? S-a înregistrat undeva?

Urmă o pauză prelungită, punctată de foșnete slabe. Apoi se auzi din nou glasul lui Halstead.

– Nu, mă tem că nu. Probabil, a existat ceva în dosarul întocmit de sărmanul Michael despre activitatea lui Gates, dar acesta a dispărut. S-ar putea să figureze ceva în evidențele Comitetului pentru acordarea diplomelor post-universitare; ei sponsorizează parțial excursiile de genul acesta; bănuiesc că au cerut un raport.

– Foarte bine, anunțați-mă dacă au ceva date. Ori poate că prietenii lui Gates știu ceva despre locurile pe care le-a vizitat. Un alt lucru care ne-ar putea fi de folos ar fi să știm subiectul muncii de cercetare a lui Gates. Nu mă refer la toată activitatea, ci la ce anume lucra în perioada ultimei sale deplasări?

Halstead îi răspunse după cîteva clipe de tăcere.

– Nu știu exact. În trimestrul trecut nu am vorbit cu el decît o dată sau de două ori. După ce s-a întors din călătorie, la sfîrșitul lunii mai, a fost extrem de ocupat. Știi, și-a terminat teza de doctorat mai repede decît ne așteptam. Îmi amintesc că

Michael povestea ce eforturi face să includă noul material în lucrare și să trimită exemplarele gata legate la Comisia pentru disertațiile de doctorat. Dar nu cred că știa cineva despre ce anume era vorba. După alte cîteva clipe vocea tărăgănată reveni. Ia stai puțin. Ce prost sînt! Acum mi-aduc aminte că s-a organizat o petrecere de început de trimestru la care a participat și Michael. Spunea că teza lui Gates a ajuns la comisia de examinare și că era sigur că va obține doctoratul. Era vorba despre un capitol referitor la o așezare arabă, nu-mi amintesc numele, dar care se pare că avea să stîrnească un interes nemaipomenit. Cum s-a exprimat el, era un subiect fierbinte care avea să-l propulseze pe tînăr în carieră. Nu știu cum de nu mi-am amintit pînă acum. Stai o secundă, cred că știu. Irash... era vorba despre o așezare numită Irash. Ba nu, mă gîndesc la altceva, locul acela care acum se numește Jerash. A, stai că mi-am amintit. Iram. Iram, Orașul coloanelor, cum îi spunea Michael. Ai auzit vreodată de el?

David își simțea inima bătînd cu putere, dar se strădui să răspundă calm.

– Da, domnule profesor, am auzit.

– Crezi că îți folosește la ceva?

– Știu și eu... Nu prea are sens.

– Ce, Iram? Nu, nici pentru mine nu are sens. Eu personal nu am auzit de numele acesta, cel puțin înainte de a-l afla de la Michael. O să încerc să-mi aduc aminte despre ce am vorbit, deși nu cred că am mai discutat despre Gates.

David oftă zgomotos. Nu conta prea mult. Despre orice ar fi fost vorba, cheia era Iram. Problema era acum să descopere el însuși legătura. Era oare vorba de referirea aceea lapidară pe care o descoperise într-unul din textele de la Ebla? Fusese un nume, un simplu nume, printre atîtea altele de mult uitate. Nimeni nici măcar nu știa unde se afla Iram. Nu era un motiv să ucizi pe cineva.

– Mulțumesc, domnule profesor Halstead. Mi-ați fost de mare ajutor. O să văd ce mai pot afla aici, la Ierusalim.

– Nu te aventura prea mult. Și-așa avem prea mulți arheologi de-ai noștri acolo. La universitate se duce totul de ripă. Ai grijă de dumneata și anunță-mă cînd sosești. Am putea lua cina într-o seară la colegiu. La High Table sînt figuri foarte interesante, iar după aceea am putea discuta pe săturate. Departe de nevastă-mea, ceea ce e un lucru bun. A fost extrem de afectată

de tot ce s-a petrecut și nu i-a trecut nici acum. Bine, nu te mai rețin. Vreau să te întreb un ultim lucru: ai primit pachetul pe care ți l-am trimis?

– Pachetul? David era descumpănit. Nu. Nu am primit nici un pachet.

– Of, Doamne! Trebuia să fi ajuns pînă acum. Ți l-am trimis luni, recomandat. Dar, de fapt tu erai la Ierusalim. Eu l-am expediat pe adresa de la Haifa. Probabil că te așteaptă acasă.

– Despre ce pachet e vorba?

– A, nu te ambala. E o treabă cam încîlcită. Inițial ți l-a trimis Gates, imediat după ce ai plecat în Siria. La expeditor figurau numele și adresa lui. În orice caz, se pare că cei de la oficiul poștal din Damasc nu știu să citească, de vreme ce au trimis coletul înapoi cu mențiunea „adresa necunoscută". Păi, asta-i o prostie. Probabil, li s-a părut prea obositor să-l carteze și să ți-l expedieze în afară de sezon. Cînd a sosit înapoi, era cam șifonat, așa că secretara l-a ambalat din nou și voia să ți-l trimită, însă i-am spus să așteptăm pînă te întorci. Între timp, am primit telegrama ta cu adresa din Haifa. Mi-am zis că-i mai bine să-l primești cît timp ești acolo, în caz că trebuie să te documentezi la fața locului, așa că luni l-am pus la poștă, cum ți-am spus. Și încă recomandat. Cu puțin noroc, probabil că la ora asta te așteaptă la Haifa.

– Nu știi ce era în el?

– Nu știu exact. Fata spunea că erau vreo sută de pagini dactilografiate. Presupun că este vorba de cîteva capitole din teza de doctorat a lui Gates.

– Mda, exclamă David după o scurtă pauză, nu-i exclus. Înainte de plecare mi-a spus că-mi va trimite o parte din lucrare. Voia să-mi afle părerea în legătură ca niște lucruri legate de textele de la Ebla. Dacă a văzut că nu-i răspund, probabil că a renunțat. Uitasem de asta.

– Mă mir că nu ți-a pomenit nimic despre Iram.

– Într-adevăr. Dar, dacă mă gîndesc bine, nu mi se pare ciudat. Cred că Greatbatch a fost cam indiscret cînd va pomenit despre Iram. Gates nu era gură spartă. Acum mi-aduc aminte – m-a pus să jur că nu voi spune nimănui nimic despre capitolele pe care intenționa să mi le trimită. Dar a refuzat să sufle o vorbă despre ce anume era vorba în ele.

Deodată, avu o revelaţie care îl izbi ca o lovitură în plex, atît de puternică, încît nu mai auzi nici o vorbă din ce îi spunea Halstead. Era imposibil... dar, dacă avea dreptate, pericolul era uriaş. Trebuia să plece, trebuia să ajungă imediat la Haifa. Nu avea nici o clipă de pierdut.

– Domnule profesor, articulă, sperînd că vocea îi era suficient de calmă, tocmai a intervenit ceva aici. Mă tem că trebuie să închid, dar vă sun de îndată ce obţin alte informaţii. Dacă doriţi să luaţi legătura cu mine, mă găsiţi la Haifa.

– Foarte bine. Atunci aştept să mă suni. Mulţumesc pentru telefon.

Legătura se întrerupse şi David sesiză din nou acel sunet abia perceptibil, ca foşnetul unor frunze pe cablul telefonic. Însă liniile telefonice internaţionale se află în subteran, nu la suprafaţă. Puse receptorul în furcă, apoi îl ridică din nou şi ceru recepţia.

– Recepţia. Cu ce vă putem fi de folos?

– Sînt profesorul Rosen, camera 529. Trebuie să plec imediat. Vă rog să-mi pregătiţi nota de plată. Şi mai doresc să închiriez o maşină, o maşină rapidă. E vorba de o urgenţă. Vreau ca maşina să fie pregătită cînd ies de la recepţie. Semnez formularul cînd cobor.

Îşi împachetă lucrurile, luă cheia de pe noptieră şi ieşi în fugă pe coridor, ciocnindu-se de o cameristă cu braţele încărcate de rufe. Cearşafuri şi prosoape căzură într-un maldăr alb pe podea. Îngăimă cîteva cuvinte de scuză şi porni cu paşi repezi spre lift.

Dacă nu se înşela – şi spera din toată inima să se înşele – indivizii de la Tell Mardikh căutau pachetul lui Gates. Probabil că Gates notase undeva că îi expediase în Siria cîteva capitole ale lucrării. Nu era exclus ca telefonul lui Halstead să fi fost recepţionat. Iar în acest caz exista posibilitatea, o mică posibilitate, ca cineva să se afle deja în drum spre Haifa, pentru a subtiliza pachetul din apartamentul părinţilor săi.

Cei de la recepţie se dovediră foarte expeditivi. Totul dură puţin mai mult de cinci minute. Semnă formularul de închiriere al maşinii, plăti şi ieşi grăbit din hotel, ţinînd cheile în mînă. Maşina, un Volvo 1982, îl aştepta în faţă. BAT, firma de închiriere, se afla la distanţă de cîteva minute, în Shelomzion

Ha-Malka. Accelerà, virà brusc la dreapta, apoi din nou la dreapta. În cîteva clipe se afla afară din oraş, pe autostrada Derekh Shekhem. Ar fi putut merge spre vest, în direcţia Peta Tikva, dar acesta era drumul pe care îl cunoştea şi se hotărî să nu se abată de la el.

Conducea nebuneşte. Şoselele israeliene sînt periculoase, dar David nu-şi luă nici o măsură de siguranţă, aşa cum ar fi procedat în alte împrejurări. Maşina zbura spre Ramallah abia atingînd cu roţile asfaltul. În stînga, ţinutul se întindea pînă departe, spre mare, în dreapta. Drumul era mărginit de coline gălbui ce coborau spre întinderea accidentată a Văii Iordanului. Cea mai mare temere a lui, în timp ce trecea prin aşezările arabe de pe Cisiordania, era să nu lovească din greşeală vreun copil. Oricare alt accident ar fi însemnat un ghinion neprevăzut, dar rănirea sau uciderea unui copil ar fi fost fatală pentru conducătorul maşinii implicate. Era în pericol de a fi linşat de mulţimea dezlănţuită. De cîte ori trecea prin vreo localitate, apăsa pe claxon şi ţinea piciorul pregătit lîngă pedala de frînă. Roţile scrîşneau pe pavaj, azvîrlind pietriş în jur. De trei ori fu nevoit să oprească la posturi de control militare, dar la nici unul nu zăbovi mai mult de cîteva minute. Străzile Nablusului erau înţesate de lume şi din mersul maşinii remarca feţele duşmănoase. Magazinele se închideau deja unul după altul, marcînd începutul Sabatului musulman. Frînturi de muzică orientală îi ajungeau la ureche, dispărînd la fel de repede, asini purtînd coşuri grele îi tăiau calea, soldaţi israelieni, cu priviri încordate, patrulau stingheri pe străzi.

Ultima porţiune, de la Jenin pînă la Haifa, pe marginea Cîmpiei lui Israel, era cea mai uşoară şi mai rapidă din toată călătoria. Trecu pe lîngă Megiddo şi îl încercă un presentiment. În stînga, apăru muntele Carmel ale cărui pante lungi blocau vederea la marea aflată la numai cîteva mile depărtare.

În partea de nord apăru silueta Carmelului, cocoţat pe un promontoriu abrupt ce ieşea din Mediterană ca un cot. Intrînd în oraş dinspre sud-est David urcă în viteză versantul împădurit al muntelui. De jur împrejur cîmpia făcea loc treptat suburbiilor în plină dezvoltare ale oraşului – blocuri de apartamente, magazine şi şcoli clădite printre stînci şi pîlcuri de arbori bătrîni. Trecu în goană prin Kiryat Hatechnicon, campusul modern al Institutului Tehnologic, coborî spre Hankin, apoi intră pe bulevardul Moria

şi de acolo pe Central Carmel. Era la numai cîteva minute de drum de strada Vradim, unde locuiau părinţii lui.

În clipa în care intra pe strada Lotus, venind dinspre Tzafririm, vederea îi fu blocată o clipă şi abia reuşi să evite, în ultima clipă, Mercedes-ul albastru care gonea drept spre el. Secundarele părură minute: scrişnetul frînelor apăsate cu disperare de cei doi şoferi, virajul roţilor, fumul stîrnit de anvelopele supraîncinse, adrenalina care-i gonea nebuneşte prin vene, stupoarea imprimată pe chipul celuilalt şofer şi a pasagerului său, un tip cu trăsături orientale, apoi oprirea bruscă a maşinii, cocoţată pe jumătate pe trotuar. Scăpase milimetric. Cu inima bătîndu-i haotic, rămase aplecat asupra volanului, inspirînd adînc ca să se calmeze. Trebuia să coboare să vadă în ce stare era şoferul Mercedes-ului. Apoi auzi zgomotul motorului pornit. Mercedes-ul dădu înapoi şi se depărtă în viteză. Se prăbuşi din nou pe volan – poate că şoferii israelieni erau obişnuiţi cu astfel de situaţii, dar el ar fi avut nevoie mai întîi de un transplant de nervi.

Cîteva clipe mai tîrziu, auzi explozia. O bubuitură asurzitoare, de o putere ce păru să zgîlţîie maşina din încheieturi. Trecătorii care se opriseră să vadă în ce stare se afla David se întoarseră şi priviră speriaţi în jur. Un atac terorist? Sau începutul unui nou măcel din partea arabilor? David ridică privirea. În faţa lui, puţin spre stînga, un fir de fum începuse să se ridice deasupra acoperişurilor. Inima îi tresări şi mîna răsuci automat cheia în contact. Cu un vuiet care păru să pulverizeze măruntaiele maşinii ţîşni înainte şi nu ridică piciorul de pe acceleraţie pînă nu ajunse pe strada Vradim.

Pavajul era plin de moloz. Oamenii ţipau de-a valma, unii de durere, alţii de groază. Din rămăşiţele locuinţei părinţilor săi se ridica o vîlvătaie de fum şi foc. Bomba explodase la etajul al treilea, iar etajele al patrulea şi al cincilea se prăbuşiseră peste el, turtind sub greutatea cumulată şi etajul al doilea. Grinzile împungeau aerul în unghiuri bizare, armăturile subţiri din metal îşi iţeau vîrfurile prin dalele de beton spart. Apartamentul părinţilor săi ocupase partea frontală a etajului al treilea. Un copac din grădină luase foc şi acum ardea ca o torţă.

Frînă brusc şi deschise portiera, aproape prăvălindu-se afară. Strigîndu-le inconştient numele, alergă spre clădire, în căutarea mamei şi a tatălui. Peste tot, în jurul său, alte persoane făceau

același lucru, încercînd cu disperare să localizeze și să salveze eventualii supraviețuitori. Flăcările le zădărniceau efortul, flăcări roșii, furioase, șerpuind printre fisuri și ferestre sfărîmate, străduindu-se să se elibereze. Oare explozia bombei îi surprinsese pe bătrîni în apartament? Se întoarse către o bătrînă care stătea lîngă el. Purta un capot, iar părul îi încadra fața în zeci de inele subțiri și cenușii, ca un cap de Meduză. Ochii îi scînteiau de groază și ură, buzele acelea lipsite de sînge se mișcau ca și cum ar fi rostit o rugăciune, repetînd iar și iar cuvintele unei litanii a deznădejdii. David o apucă de umăr și începu să-i strige în ureche, încercînd să acopere zarva din jur.

– Familia Rosen de la etajul al treilea! I-ați văzut? Hannah și Aaron Rosen. Locuiau acolo, sus.

Îl privi cu ochi goi, încercînd să articuleze cuvintele, în timp ce lacrimile îi curgeau șuvoi pe obraji, ca pîrîiașele de ploaie pe geamul ferestrei. Fața ridicată purta amprenta trecutului întunecat, iar durerea provocată de prezent țesuse o rețea proaspătă de cute. Cînd izbuti, în sfîrșit, să vorbească o făcu într-o limbă amestecată, compus din cuvinte în idiș, ebraică și germană. David abia reușea să înțeleagă vorbele șoptite, dezarticulate.

– Mitzi, ați văzut-o undeva pe Mitzi? Era cu mine cînd... A început din nou... bombele... atîta întuneric. Nu mai e timp, nu e timp... Ce mai așteptați? Plecați. Fugiți cît se mai poate... Trebuia să fi plecat de acum cincizeci de ani... O vedeți pe Mitzi? Trebuie să fie pe aici. N-o fi în stare să-i facă rău lui Mitzi... Mai sînt aici? Au plecat? Au luat-o pe Mitzi cu ei?

David o apucă strîns de brațele subțiri, lipsite de vlagă, atît de fragile, încît simțea că le-ar fi putut frînge fără nici un efort. Încercă să o privească în ochii ce fugeau încoace și încolo, măcar preț de cîteva clipe, atît cît să se facă înțeles.

– Familia Rosen, repetă. Locuiau la etajul al treilea. Bătrînul este rabin. Niște bătrîni. Îi cunoașteți?

Femeia era terorizată de frică și de amintirile trecutului. Zilele înspăimîntătoare trăite în Germania se suprapuneau exploziei din ziua aceea, asemeni unei răni cicatrizate, sfîșiate din nou cu lama cuțitului. Pentru a doua oară în viață pierduse totul: căminul, agoniseala, cîinele drag. Restul îi fusese luat cu mult timp în urmă – soț, copii, prieteni. Iar acum nu-i mai

rămăsese absolut nimic. Îl privi pe David cu o căutătură rătăcită, ca şi cum abia acum l-ar fi observat.

– Familia Rosen a murit, se lamentă ea cu glas tern. Toată lumea e moartă. Ei nu uită. Ei sînt aici, chiar şi în Eretz Israel... Nu avem unde fugi, nu avem unde să ne ascundem... Să ştii că i-am auzit.

– Ce aţi auzit? insistă David, forţîndu-o să revină la normalitate. Despre cine vorbiţi?

Preţ de o clipă, privirea i se calmă. Îşi aşeză mîna osoasă pe a lui şi îl trase spre ea, apropriindu-şi faţa pînă ce-i simţi răsuflarea în nări.

– Au fost doi bărbaţi, şopti. Unul era galben, ca un chinez. Celălalt era din ţinutul vechi. Au venit cu o maşină albastră. Cel galben a intrat în bloc cu un fel de cutie. După aceea a ieşit în fugă şi au plecat cu toată viteza. Am ştiut de cum i-am auzit, am ştiut că ne paşte un pericol...

– Ce aţi auzit? insistă David.

Ar fi dorit să o zgîlţîie, să-i scoată nebunia din cap, cum ai scutura sarea din solniţă.

Îl privi din nou, dar mintea i se cufundase iarăşi în negură. Degetele i se încleştaseră pe mîna lui David.

– Aţi văzut-o pe Mitzi? întreba cu glasul unei fetiţe care şi-a pierdut păpuşa preferată şi refuza să creadă că a fost strivită de un camion. Deodată, slăbi strînsoarea şi se desprinse de el, pierzîndu-se cu paşi nesiguri în mulţime. David îi auzi glasul în vuietul din jur, ca o chemare din iad. Mitzi! Sînt aici Mitzi, nu-ţi fie frică!

David era îngrozit. Oare era adevărat că părinţii lui erau morţi? Era în miezul unei răbufniri de nebunie. Bărbaţi şi femei strigau şi urlau într-un haos de frică şi stupoare. De undeva, din incinta clădirii, se auzea un glas de femeie ţipînd deznădăjduită după ajutor. Începu să alerge cu gîndul să intre în bloc. Dacă scările scăpaseră de explozie, putea ajunge pînă la etajul al treilea, poate şi-ar găsi chiar părinţii, dacă mai erau acolo. Poate că au supravieţuit, poate că ceea ce auzise era glasul mamei lui. În spatele lui, auzi sirenele maşinilor de pompieri, ca nişte demoni croindu-şi drum spre infern.

Ţîşni prin uşa spartă şi încovoiată ce ducea în interiorul clădirii. Cineva strigă la el, dar nu desluşi înţelesul cuvintelor. Îşi continuă drumul, ca şi cum ar fi surzit pe neaşteptate. Prin norul

de fum desluşi casa scărilor, contorsionată şi plină de moloz. Trăgînd cu greu aer în piept, porni în direcţia aceea şi începu să urce, acoperindu-şi faţa cu poalele cămăşii. Un val de căldură îl izbi în piept. Deasupra capului lui întunericul era străpuns de limbi de foc galbene şi roşii. Vuietul nedesluşit se amesteca cu zgomotul cărămizilor şi al scîndurilor prăbuşite. Pe măsură ce urca, fumul înecăcios devenea mai gros, forţîndu-l să se lase în genunchi, umplîndu-i gîtul şi plămînii cu gaze otrăvitoare, irespirabile. Un acces de tuse îi zgudui pieptul. Ochii îi ardeau, iar capul îi vîjîia. Se simţea ca un om pierdut într-o apă adîncă, pe cale să se înece. Se prăbuşi cu plămînii goliţi de aer. Din depărtare, auzi un strigăt, zări un ochi de lumină, îndepărtat şi nesigur. Fumul îi învăluia trupul, atrăgîndu-l într-un vîrtej ameţitor în care era incapabil să mai vadă, să audă sau să simtă ceva.

10

Era vineri după-amiaza, cam cu două ore înainte de apusul soarelui. David Rosen era interogat de inspectorul-şef de la poliţia din Central Carmel, însărcinat cu ancheta exploziei din blocul părinţilor săi. Era acolo de dimineaţă, încercînd să explice cum de se afla la Haifa, de ce se întorsese de la Ierusalim tocmai atunci. Potrivit versiunii lui, sosise în Siria venind din Cipru (aşa cum dovedea paşaportul primit de la Mossad), după ce aflase de boala tatălui său (lucru uşor de verificat în evidenţele spitalului). Plecase pe neaşteptate la Ierusalim, la chemarea profesorului Steinhardt, pentru a lămuri urgent nişte date referitoare la lucrarea lui şi se grăbise să se întoarcă la Haifa cînd aflase de la acesta despre tragedia de la Cambridge. Era convins că o verificare mai atentă avea să pună sub semnul întrebării o mare parte din povestea lui, dar spera că pînă atunci să nu se mai afle la Haifa şi, dacă se putea, nici în Israel.

Noaptea trecută o petrecuse la nişte prieteni de-ai părinţilor lui, o familie pe nume Kolek. Îi fusese peste putinţă să adoarmă. Reuşiseră să-l scoată la timp din mijlocul fumului, dar rămăsese cu o durere de cap năucitoare şi cu dureri în coşul pieptului.

Doctorul îl sfătuise să rămînă cel puţin o zi în pat, dar nici nu putea fi vorba de aşa ceva.

Urmase o dimineaţă chinuitoare. În timpul nopţii, după stingerea incendiului, echipele de salvare scoseseră dintre dărîmături mai multe cadavre, printre care şi rămăşiţele carbonizate găsite în apartamentul părinţilor săi. Nici nu se punea problema unei identificări directe şi nimeni nu avu pretenţia ca David să vadă cadavrele. Totuşi, i se arătaseră cîteva obiecte găsite asupra corpurilor: o verighetă de aur şi o *Magen David* din argint, pe un lănţişor scurt. Recunoscu în inelul deformat verigheta mamei, după linia ondulată, subţire, de pe marginea superioară. Era făcută din aurul inelelor găsite în lagărul în care fuseseră deţinuţi părinţii lui. Pentru ei reprezentase un simbol: al renaşterii, al speranţei şi al încrederii. Acum zăcea într-o tăviţă de tablă, înnegrită şi strîmbată, ca şi cum s-ar fi reîntors la starea originală.

Cînd dădu cu ochii de Steaua lui David, întoarse capul îndurerat. În zilele şi nopţile pe care le mai avea de trăit, imaginea acelui pandantiv micuţ, aproape topit, avea să-i apară în faţa ochilor minţii. Îl dăruise tatălui său cu ocazia zilei de naştere, pe cînd avea vreo paisprezece ani: strînsese bani timp de două luni ca să-l poată cumpăra. Atunci fusese prima oară cînd tata îl rănise cu adevărat, refuzînd să primească medalionul.

„Evreii nu poartă *kemi'ot*, îi spusese, considerînd Steaua drept un talisman. Sînt obiecte păgîne. Fiul meu ar trebui să ştie asta."

David purtase durerea acelui refuz mult timp în suflet. Şi în toţi aceşti ani îşi imaginase că bătrînul aruncase amuleta. Acum înţelegea ceva ce-i scăpase înainte: anume, că tatăl lui îşi înăbuşise cele mai profunde sentimente şi dorinţe din cauza respectului faţă de Lege.

David identifică verigheta şi medalionul şi semnă de primire.

– Domnule profesor Rosen, zise inspectorul, trezindu-l din reveria în care căzuse.

– Scuzaţi-mă, eram cu gîndul în altă parte.

– Vă înţeleg, nu trebuie să vă scuzaţi.

Inspectorul se numea Ilan Gaon. Era în jur de treizeci de ani, avea barbă şi era inteligent. Se purta cu multă amabilitate şi compasiune, deşi David nu era prea sigur că înghiţise povestea pe care i-o turnase.

– Voiam doar să vă întreb dacă intenţionaţi să rămîneţi la Haifa

David clătină din cap.

– Bineînţeles că rămîn pînă la înmormîntare. După aceea... Trebuie să particip la o altă înmormîntare, în Anglia.

– A...!

Inspectorul tăcu, strîngînd şi desfăcînd pumnul. Are degete de muzician, îşi zise David.

– Aş prefera, începu Gaon, accentuînd verbul, aş prefera să mai rămîneţi, dacă este posibil. Cel puţin, pe durata anchetei.

– Dar de ce? Nu vă mai pot ajuta cu nimic. Ştiţi bine că aş face-o dacă mi-ar sta în putinţă, dar v-am spus tot ce ştiu.

Gaon clătină din cap.

– Nu, domnule profesor. Mă îndoiesc că mi-aţi spus tot. Nu ştiu de ce, dar am de gînd să aflu. Fireşte, cred că mare parte din cele spuse de dumneavoastră sînt adevărate. Dar mă îndoiesc că acesta este tot adevărul. Ştiţi mai multe decît pretindeţi.

– Vă asigur că...

– Nu, haideţi să nu mai pierdem timpul. V-aţi întîlnit cu profesorul Steinhardt alaltăieri seara, după ce în prealabil aţi primit un telefon de la Ierusalim. Aţi tras noaptea tîrziu la Hotelul Regele David, fără a avea camera rezervată. Aţi părăsit hotelul ieri dimineaţă, aţi închiriat o maşină şi aţi gonit spre Haifa cu o viteză care, după părerea mea, trebuie să fi depăşit limita admisă de 90 de kilometri la oră. Recepţionerul ne-a spus că păreaţi foarte tulburat şi aţi cerut o maşină pentru rezolvarea unei „urgenţe". Aţi sosit aici cu cinci minute înainte de explozia bombei. Sîntem aproape siguri că bomba a fost plasată în apropierea sau chiar în interiorul apartamentului părinţilor dumneavoastră. Şi vreţi să cred că nu ştiţi nimic despre cele întîmplate? Dacă ştie cineva ceva, acela sînteţi dumneavoastră, domnule profesor.

David se simţea zdrobit. Voia din tot sufletul ca asasinii părinţilor săi să fie prinşi şi condamnaţi şi, poate, prin ei şi cei ai lui Greatbatch şi ai celorlalţi. Dar era obligat să acţioneze singur. După incidentul de la Tell Mardikh lupta devenise o chestiune personală. Prin uciderea părinţilor săi primise o lovitură mai cumplită decît atunci cînd văzuse moartea cu ochii la şantier. Ancheta poliţiei avea să-şi urmeze cursul, însă el avea propriile lui metode de lucru, pe care intenţiona să le pună în aplicare. Va găsi Iramul sau ceea ce descoperise John Gates în legătură cu Iram şi se va lăsa condus la cei care-i omorîseră părinţii. Deocamdată, asta era tot ce avea în minte. După ce-i va găsi, va decide ce va face.

Era ca şi cum ar fi scris o monografie sau un articol: n-avea decît să se ocupe de munca de cercetare şi de structura de bază, pentru că, de obicei, concluziile reieşeau de la sine.

Gaon continuă pe un ton scăzut, dar categoric. Nu-şi pierduse amabilitatea şi sentimentul de compasiune, dar David sesiză o duritate pe care îi era greu să o definească.

– Nu vreau să vă reţin mai mult, domnule profesor. Aţi trecut prin multe şi cred că aveţi nevoie de puţină linişte ca să vă reveniţi. Vă sfătuiesc să vă gîndiţi bine. Rămîneţi la Haifa. În caz că-mi nesocotiţi sfatul, voi fi obligat să emit un ordin oficial. Vă rog să nu mă faceţi să apelez la aşa ceva. Vă conduc.

Gaon se ridică şi-şi împinse scaunul masiv cu un scîrţîit sonor care îi zgîrie timpanul lui David ca atunci cînd tragi unghia pe tabla de scris. Se înfioră şi se ridică în picioare. Inspectorul îl conduse pe coridoarele secţiei de poliţie pînă la ieşire, îi strînse mîna cu gravitate şi se răsuci pe călcîie.

David nu restituise încă maşina, dar acum prefera să meargă pe jos. Unde putea merge cu maşina? Ce putea face? Avea nevoie de linişte, ca să se poată gîndi, aşa cum sugerase Gaon. Trebuia să-şi pună ordine în gîndurile confuze şi să facă un plan de acţiune. Cerul era senin şi mai avea vreo două ore pînă să se însereze; hotărî să o ia la întîmplare pe străzi.

Ceea ce în final nu se dovedi un lucru atît de simplu. Haifa nu era un oraş propice plimbărilor meditative: străzile întortocheate acum urcă pantele abrupte ale muntelui, acum coboară brusc sau fac coturi ascuţite, în funcţie de peisajul care conferă atîta dramatism şi măreţie aşezării şi care dau destulă bătaie de cap locuitorilor doritori să pună în valoare priveliştile magnifice. Există aproape tot atîtea scări cîte străzi, scări abrupte care coboară pe distanţă de zeci de metri, fără oprire, ca cele din Montmartre. Tragedia Haifei este că aceleaşi scări care te ajută să cobori atît de repede servesc şi la întoarcere... dar în pas mult mai lent.

După ce trecu de Yafe Nof, David începu să coboare încet colina. Cam la jumătatea drumului ajunse la poarta bogat ornamentată ce dădea în Grădina Persană din jurul clădirilor sacre aparţinînd sectei Baha'i. Grădina este deschisă publicului, iar David o vizitase de mai multe ori.

Străbătu aleea presărată cu pietriş roşiatic şi străjuită de palmieri şi chiparoşi întunecaţi, pînă în inima grădinii. Printre tufele scunde de lămîiţă tronau vase chinezeşti pline de flori,

așezate pe piedestale înalte din piatră; păuni și șoimi lucrați din fier priveau cu ochi fără viață umbrele verzui. Trecu printr-o portiță joasă și coborî o altă alee străjuită de copaci înalți, pînă ce ajunse la mausoleul de marmură aflat în mijlocul paradisului în miniatură. Mausoleul propriu-zis, care adăpostea mormîntul profetului-martir care întemeiase secta, era o construcție stranie. Partea centrală era dominată de o construcție de piatră cu nouă încăperi. Peste aceasta, asemenea unui tort de nuntă supraetajat, se ridica o suprastructură din marmură, clădită mai tîrziu, bogat ornamentată și terminată într-un dom elegant, cu acoperișul placat cu foiță de aur. În lumina intensă a după-amiezii domul părea că vibrează, animat de o energie incandescentă. Dar cînd atinse marmura, aceasta era rece ca gheața.

În ziua aceea mausoleul era închis, dar David ocoli clădirea spre nord, de unde putea admira panorama golfului Acra. La picioarele lui începea un rînd de trepte abrupte, flancate de chiparoși înalți, ce duceau pînă la bulevardul Carmel, departe, spre țărmul mării. În locul acesta, aflat cu mult deasupra nivelului orașului, totul era cufundat în liniște, într-o tihnă străvezie și fragilă, marcată de alternanțe de lumini și umbre nedefinite. Departe în zare, oglinda mării se spărgea în milioane de fragmente, descompunîndu-se și revenind la aspectul inițial, depărtată și chemătoare. În spatele lui, spre stînga, soarele își începuse coborîșul spre întinderea Mediteranei. Domul aurit părea să fi luat foc. În port începură să clipească luminițe, iar clădirile albe, rînduite pe partea opusă a golfului, împrumutară nuanțe trandafirii sub mîngîierea ultimelor raze de soare. Tell Mardikh, cu blocurile sale întunecate de piatră, cu galeriile prăbușite și zidurile ruinate, părea la distanță de milioane de ani lumină. Amintirea exploziei și a urletelor se estompă în tăcerea vastă din jur. Închise ochii și inspiră parfumul amețitor al vegetației. Cînd îi redeschise, lacrimile, ca tot atîtea amintiri vii, îi încețoșară privirea. Plîngea pentru întîia oară de cînd își pierduse părinții.

Cînd se mai liniști, întoarse capul spre zidurile albe ale Acrei. În lumina soarelui, orășelul era fermecător. Părea atît de alb, de perfect și de misterios, o lume minusculă, retrasă dincolo de întinderea albastră a mării. Ținea bine minte cum i se înfățișase deseori în lumina apusului: ca și cum ar fi fost un rug viu. Un oraș incendiat, un oraș care ardea mocnit. Văzută însă de

aproape, aşezarea nu era decît un hăţiş de ziduri mohorîte şi străduţe mizere, patinate de vreme.

Soarele de iarnă împrumutase acum tonuri purpurii, învăluind lumea în luciri de aramă – mai întîi, partea vestică a Carmelului, apoi treptat şi marea. David rămase cufundat în gînduri, pînă cînd lampioanele galbene începură să se aprindă unul cîte unul, umplînd grădina de viaţă şi aruncînd umbre stranii printre copaci şi pîlcurile de tufe. Grădina era încîntătoare, totuşi avea ceva ce-l deranja. Era prea protocolară, prea bine îngrijită, prea orientală. Lăsa impresia că păstrarea ordinii absolute devenise un ţel în sine. Oare asta încercaseră să facă asasinii şi la Cambridge şi Haifa? Să păstreze o anumită ordine?

Cerul se înroşise. Apăruseră stelele, atît de încet şi nesigur la început, încît nici nu băgase de seamă cînd împînziseră bolta. Coborî primul rînd de trepte, apoi trecu prin portiţa ce dădea spre aleea principală, înspre bulevardul Carmel. Mergea încet, abia tîrîndu-şi picioarele pe care le simţea ca de plumb. În spate, mausoleul prinse brusc viaţă, luminat de reflectoare. De unde se afla nu vedea domul. Sub picioarele lui luminile albe şi verzi ale Haifei sclipeau ca tot atîtea pietre preţioase. Golful larg se întindea ca un colier, pînă la primele clădiri ale Acrei.

La jumătatea scărilor se opri, simţindu-se din nou mărunt şi singur, nesigur de ce trebuia să facă o dată ajuns în oraş. Un al şaselea simţ îl făcu să se răsucească brusc şi să privească în direcţia mausoleului. Pe fundalul alb al zidului se profila o siluetă, o umbră care îl urmărea din priviri. David simţi un val de frică sălbatică. Necunoscutul nu schiţă nici o mişcare; pur şi simplu, stătea acolo, privindu-l pe David, cu chipul mascat de penumbră. În clipa aceea, David ştiu ce are de făcut. Îi întoarse spatele individului şi începu să coboare treptele, una cîte una. Dacă necunoscutul intenţiona să-l omoare, trebuia să o facă acum: David nu avea de gînd să-i acorde o a doua ocazie.

11

Corpurile neînsufleţite fuseră aduse devreme, a doua zi dimineaţa, de la sinagogă la cimitirul aflat la poalele muntelui. Sicriele lungi, dreptunghiulare erau acoperite cu drapelul

israelian, alb cu albastru, purtînd emblema Stelei lui David. David urmărea procesiunea ce se apropia printre copaci, trecînd dincolo de poarta de fier forjat. Sicriele erau purtate pe umeri de bărbați îmbrăcați în costume cernite și *tallit*. Printre ei îi zări pe frații săi mai tineri, Benjamin și Samuel, pe care îi văzuse crescînd și pe care acum abia dacă îi mai cunoștea – niște străini, aplecați sub povara raclei tatălui lor. Lîngă el stătea soră-sa, Sara, stingheră, cernită, privind cu ochii mari. Ar fi vrut să o ia de umeri, să o strîngă lîngă el, să o consoleze, dar își simțea trupul amorțit, incapabil să facă altceva decît să privească procesiunea care se apropia de mormîntul proaspăt săpat.

Începură să coboare coșciugele în mormînt, în acordurile sfîșietoare ale marșului funebru *Tziduk ha-Din*, ale cărui versuri se înălțau și se prăbușeau ca un stol de rîndunici speriate, urcînd și coborînd iar și iar. În jurul lui David, bărbați și femei necunoscuți lui stăteau crispați, cu fețele marcate de durere ori indiferente. Groapa era adîncă și respingătoare, ca o rană în pămînt, un gol pe care nici o cantitate de pietriș sau țărînă nu putea să-l umple vreodată.

Era ciudat că nu simțea nimic, nici tristețe, nici durere, nici măcar remușcare. Cel mai mult îl mira absența sentimentului de vinovăție. Crezuse că va fi chinuit de senzația de culpabilitate ca de ceva ce te macină dinlăuntru, și totuși nu se întîmplase așa. Instinctiv, dar sigur, își dădea seama că el provocase moartea părinților. Dacă ar fi judecat, dacă ar fi fost mai prevăzător, ei ar fi și acum în viață. Tatăl său avea dreptul la un ultim an, în răstimpul căruia s-ar fi putut împăca. Atunci, de ce nu simțea nimic? Alături de el, Sara era distrusă, poate că nu-și va mai reveni niciodată din durere. Benjamin își pierduse cumpătul seara trecută. De la sosire, Samuel petrecuse cîteva ceasuri bune rugîndu-se. El, David, părea să fie singurul cu simțurile amorțite.

Sosise momentul să recite din *Kaddish*. Fiul cel mare făcu un pas în față, aproape de marginea gropii și începu să citească cu glas tare rugăciunea:

Preamărit și sfințit fie numele Domnului...

Avea senzația că fiecare cuvînt rostit îl apropia mai mult de hăul acela care se deschidea la picioarele lui: *Kadish*-ul era rostit pentru el, pentru morții de lîngă el, pentru ceremonia funerară

care avea loc în adîncul sufletului lui. Simţea cum se afundă din ce în ce mai tare în groapă.

Preamărit

Simţea ca şi cum în aceste clipe îngropa tot ce fusese viu în fiinţa lui. Buzele rosteau cuvintele rugăciunii şi glasurile celorlalţi i se alăturau, preamărindu-l pe Dumnezeu, dar el avea senzaţia că pluteşte în alte sfere îndepărtate, o entitate lipsită de corp. Şalul de rugăciune atîrna ca o greutate imensă pe capul lui. Cartea de rugăciuni i se părea grea ca o piatră. Cuvintele se repetau la nesfîrşit, neschimbate.

Sfinţit

Nu ştia cum terminase rugăciunea, cum găsise puterea să se aplece, să ia un pumn de ţărînă şi să o arunce în groapă. În timp ce-şi îndrepta spatele, privirea lui surprinse ceva mişcîndu-se printre copacii ce mărgineau cimitirul. Era o siluetă de bărbat care privea de la distanţă, cu faţa ascunsă de umbrele crengilor. Simţindu-se descoperit, bărbatul se retrase printre arbori şi se făcu nevăzut. David coborî privirea, urmărind cum coşciugele dispar încet, încet sub pămînt, apoi se răsuci brusc şi porni spre ieşire. Fraţii şi sora îl urmăriră stupefiaţi cum se îndepărtează cu paşi înceţi, eliberîndu-şi din mers capul şi umerii de povara *tallit*-ului.

Cîteva zile după înmormîntare, primi o scrisoare de la Halstead. Cele cîteva rînduri erau însoţite de o carte poştală descoperită de curînd printre hîrtiile lui Michael Greatbatch; fusese expediată de la Ierusalim în primăvara trecută şi purta semnătura lui Gates, care îi relata pe scurt impresii culese în mai multe locuri din Sinai, pentru care primise aprobare oficială de a le vizita:

> Dragă Mike. Vei fi plăcut surprins aflînd că scrisorile tale şi-au atins scopul. Mi-au eliberat un permis general şi mi s-au stabilit cîteva deplasări speciale la Pelusium, Ostracine, Rhinocolorum, Raphia, El-Kuntilla, Ein Kadeirat, Serabit al-Khadim şi Dahab. Sînt nerăbdător să văd inscripţiile protosinaitice de la Serabit, nemaivorbind de Templu lui Hathor. Am primit scrisorile tale de recomandare către mănăstirile St.

Catherine și St. Nilus din Wadi al-Ruhban. Nu știu cît timp vor fi dispuși să mă găzduiască călugării, dar sper să am timp să arunc o privire prin cîteva manuscrise – poate găsesc acolo ceea ce caut. Ne revedem peste două luni. Treci pe la Waffles în locul meu; transmite-i salutări lui Patrick. Al tău, John.

Waffles era o binecunoscută cafenea din Cambridge aparținînd unei perechi canadiene. David își aminti de napolitanele cu mere și multe mirodenii, de faimoasa crème Chantilly și de excentricul patron cu părul complet alb, Patrick. Toate acestea aparțineau acum unei alte lumi. Realitatea era aici și într-un loc numit Iram.

Îi telegrafie imediat lui Halstead, rugîndu-l ca, prin cunoștințele lui de la Cairo, să obțină aprobarea necesară ca David să poată vizita Sinaiul. Retragerea israelienilor din peninsulă se desfășurase aproape fără nici un fel de incidente, iar traficul de frontieră nu punea probleme; însă David cunoștea bine Orientul Mijlociu și voia să aibă o acoperire, în caz că cineva ar avea ceva de obiectat în legătură cu vizita pe care intenționa să o facă.

De asemenea, îl rugă pe Halstead să-i trimită o fotografie de-a lui Gates și o descriere generală, care să-i reîmprospăteze memoria. Era exclus să folosească telefonul; era convins că toate convorbirile lui Halstead erau ascultate și menționă acest lucru și în telegrama trimisă.

La fel de sigur era că, la rîndul său, continua să fie ținut sub urmărire. Începînd cu ziua în care se plimbase prin Grădina Persană, observase din cînd în cînd silueta unui bărbat – sau a unor bărbați diferiți – urmărindu-l de la distanță. Apoi fusese și acel bărbat misterios de la înmormîntare. David știa că așteptau să facă primul pas, să vadă dacă știa ceva, să afle unde mergea și cu cine se întîlnea. Nu putea pleca la Sinai direct, pentru că asta ar fi însemnat să-i conducă exact la ceea ce descoperise Gates. Era preferabil să-și închipuie că nu știa nimic și că se întorsese la studiile sale nevinovate, speriat, dar cu nimic mai edificat. Procedînd așa, putea fi cu un pas înaintea lor.

Moartea părinților săi îl schimbase, îl transformase în ucigașul care pentru o clipă se trezise în el la Tell Mardikh. Nu mai păstra decît amintirea blîndeții, slăbiciunii și manierelor alese cu care se obișnuise în lumea academică. În timp ce privea coșciugele părinților săi, realizase că se afla singur față-n față cu o forță

neînfricată şi lipsită de scrupule. Dar voia să supravieţuiască, trebuia să înveţe să-şi stăpînească groaza. Prin intermediul unui prieten de la Institutul Tehnic din Haifa făcuse rost de un Sauer automat, un revolver pe care-l purta tot timpul asupra sa.

Îşi planifică din timp şi cu multă atenţie plecarea din Haifa. În dimineaţa zilei de 12 decembrie se duse la agenţia locală a liniilor aeriene El Al de pe strada Derekh Ha'atzma'ut şi cumpără un bilet pe ruta Tel Aviv – Roma. De acolo se întoarse direct la locuinţa familiei Kolek. Cincisprezece minute mai tîrziu reapăru cărînd două valize, urcă în maşină şi demară. Numai că cel care ieşi nu era David, ci Danny Bernstein, prietenul care îi procurase şi pistolul. Bernstein avea cam aceeaşi înălţime, greutate şi culoare a părului ca şi David, iar de la distanţă puteau fi uşor confundaţi. Biletul spre Roma fusese eliberat pe numele lui Danny şi se afla în buzunarul lui; urma să stea cîteva zile acolo, să se întîlnească o dată cu colegii lui David de la universitate, apoi să revină spre sfîrşitul săptămînii la Haifa. Nu ştia nimic despre ceea ce se întîmpla, în afara faptului că părinţii lui David fuseseră ucişi, iar acesta plănuia să dea de urma asasinului. Era mai mult decît suficient. Cam la treizeci de secunde după ce maşina lui Danny plecă din faţa blocului, o altă maşină se puse încet în mişcare, pornind pe urmele lui.

David îşi luă rămas-bun de la familia Kolek şi părăsi clădirea pe scara de incendiu. Afară îl aştepta un jeep cu tot echipamentul necesar pentru călătoria în Sinai. După o oră intră în clădirea Ambasadei Egiptului din incinta Hotelului Hilton din Tel Aviv. Se pare că Halstead avea relaţii sus-puse la Cairo: în mai puţin de două ore obţinu toate vizele şi aprobările necesare pentru efectuarea călătoriei. În alte împrejurări, i-ar fi fost necesare cîteva zile.

După-amiază bătea deja la porţile Patriarhiei Ortodoxe din Ierusalim, în cartierul de vest al Vechiului Oraş. Influenţa misterioasă a lui Halstead ajungea chiar şi dincolo de acele ziduri austere. David se văzu întîmpinat de figuri zîmbitoare care îl serviră cu coniac de calitate, turnat în păhărele minuscule. Bărbaţi înveşmîntaţi în negru, cu pălării circulare, înalte, pe cap vorbeau cu gravitate despre plăcerile pe care ţi le oferă erudiţia. I se pregătiseră deja scrisorile de recomandare, formulate în greceşte, către părintele Nikandros de la Mănăstirea St. Catherine şi către părintele Andreas de la Mănăstirea St. Nilus. Patriarhul Ierusalimului

nu avea nici o autoritate directă asupra acestor mănăstiri, însă scrisorile lui puteau netezi drumul lui David, ceea ce nu era puțin lucru în aceste zile marcate de furia turismului în masă.

Petrecu noaptea la Hotelul Panorama de pe colina Ghetsimani, imediat dincolo de zidurile de est. Înainte de a se culca, ieși pe balcon și își plimbă privirea deasupra Orașului Vechi ce se întindea dedesubt. Acum era tăcut, adunîndu-și parcă forțele pentru a ține piept mulțimii de pelerini ce urma să sosească peste cîteva săptămîni, înainte de a-și continua drumul spre Betleem. Ici-colo sclipeau luminițe. De unde stătea, putea vedea Poarta de Aur, iar puțin mai în spate, Domul Stîncii. Spiralele și cupolele bisericilor, și minaretele zvelte ale moscheelor abia se ghiceau în lumina nesigură. Își umplu plămînii cu aerul rece, adulmecînd parfumul orașului. Mîinile i se crispară pe balustradă, cuprins de un frison. Nu departe se afla Zidul Plîngerii, zidul de vest al Templului lui Irod, acea forță magnetică ce îl atrăsese pe tatăl său în locurile sfinte. Curînd se va ruga și el acolo, nu înainte de a fi dus la bun sfîrșit ceea ce își propusese. Indiferent ce îl aștepta în Sinai sau aiurea, în seara aceea se simțea liber și la adăpost de ochii iscoditori.

Nu îl observase pe cel de-al doilea bărbat care îl urmărise ieșind din apartamentul familiei Kolek prin ușa din spate, nici mașina care îi lua urma prin traficul intens, în drum spre Tel Aviv.

PARTEA A II-A

„În aceeaşi zi ajunseră în ţinutul sălbatic al Sinaiului"

Ieşirea 19:1

12

Plecarea de la Ierusalim nu decurse sub cele mai bune auspicii. Cu cîteva zile înainte de a părăsi Haifa, David îl rugase pe profesorul Abraham Steinhardt să-i găsească un ghid vorbitor de arabă la Universitatea Ebraică, cineva care să cunoască bine regiunea Sinai și pe locuitorii săi. De îndată ce sosi la Ierusalim, îl contactă pe bătrînul dascăl prin telefon. După multe bîlbîieli, poticniri și explicații evazive deliberate, Steinhardt îi spuse că ghidul îl aștepta a doua zi dimineață la ora opt, în foaierul hotelului.

– Cum îl recunosc?

– Nu-i nevoie. I te-am descris în detaliu; te va recunoaște. Să fii în hol la opt fix, ghizii ăștia nu sînt obișnuiți să aștepte.

A doua zi, David se conformă instrucțiunilor primite și la opt fix coborî în foaier. Erau numai cîteva persoane, dar nimeni care să aducă a ghid. Ridicînd din umeri, dădu să se întoarcă pe călcîie și să ceară un ziar la recepție. Auzi o mișcare în spate, apoi o voce îi rosti numele. Era un glas de femeie care i se adresă blînd în engleză.

Se întoarse și se pomeni față în față cu o tînără mignonă, cu păr negru, în jur de douăzeci și cinci de ani. Era subțirică, avea un aer poznaș și un chip neînchipuit de frumos. Inima îi tresări violent și trebui să facă eforturi serioase ca să-și recapete răsuflarea. Îl cunoștea prea bine pe Steinhardt ca să nu-și dea seama că punea ceva la cale. Incredibil, dar se părea că acesta era ghidul lui.

– Mă numesc Leyla Rashid. Profesorul Steinhardt mi-a spus că aveți nevoie de un ghid cunoscător de arabă ca să vă conducă în Sinai. Nu a precizat scopul călătoriei. Îl măsură din cap pînă în picioare, apoi surîse. Văzîndu-i zîmbetul, începea să se îndoiască de faptul că era cu adevărat treaz. E clar că nu pentru turism, zise fata cu glas seducător.

O examină la rîndul lui. Ar fi fost și dificil să o ocolești cu privirea. Nu-i venea să creadă ce fusese capabil să facă vulpoiul

de Steinhardt; îl rugase să-i caute un ghid experimentat, vorbitor de arabă, care să-l însoţească în cel mai dificil şi periculos sector din întreaga regiune, iar omul îi trimite o zgîtie de fată, gătită în haine tocmai bune pentru a fi purtate în Faubourg St. Honoré – foarte probabil cumpărate chiar acolo.

– Îmi pare rău, trebuie să fie o greşeală. Intenţionez să vizitez un ţinut foarte neprietenos. Nu voi locui la hoteluri. Poate fi periculos, e foarte posibil să dăm chiar de necaz. Eu am nevoie de cineva care să cunoască regiunea ca pe propriile sale buzunare, nu de – scuzaţi-mă – una dintre studentele lui Steinhardt care n-a găsit alt mod mai plăcut de a-şi petrece vacanţa. În plus, intenţionez să merg în locuri în care femeile nu sînt privite cu ochi buni, unde poate exista pericol. Îmi pare rău, domnişoară... Rashid, dar excursia aceasta este foarte importantă pentru mine şi nu am timp de pierdut. Dacă ar fi vorba de o invitaţie la cină, credeţi-mă, v-aş însoţi oriunde. Poate, după ce mă întorc...

Fata îi aruncă o privire ucigătoare.

– Nu mă luaţi de sus, domnule profesor Rosen. Vocea nu-i mai era seducătoare. Nu sînt o mucoasă şi nici o amatoare. Fac ceea ce fac ca să-mi cîştig pîinea. Pentru informarea dumneavoastră, am douăzeci şi şase de ani, am terminat antropologia la Universitatea Ebraică şi îmi rotunjesc veniturile modeste însoţind oameni ca dumneavoastră în Sinai. Sînt palestiniană; părinţii mei aveau pămînt în apropiere de Haifa. Au plecat în 1948, după venirea Brigăzii Carmeli condusă de Haganah. Au debarcat la Port Said şi după o săptămînă au fost mutaţi la al-Arish, în nordul Sinaiului. Au rămas acolo, iar în prezent fac comerţ cu negustorii sherafa şi cu beduinii din sud. Încă din copilărie l-am însoţit pe tata oriunde mergea în Sinai, am fost chiar pînă la al-Tih, cu caravana. Cunosc triburile ca pe propriile mele rude – tarabinii, muzeinii, tuwara, aleigat, tiyaha – şi am mulţi prieteni printre băştinaşi. Acolo eu aş fi mult mai în siguranţă decît dumneavoastră, domnule profesor. De asta puteţi fi sigur. Nu ar trebui să-mi purtaţi de grijă. Eu aş fi nevoită să veghez asupra dumneavoastră.

David îşi simţi obrajii înroşindu-se.

– Îmi cer scuze, domnişoară Rashid. Eu... nu am înţeles. Dumneata... nu arăţi a palestiniană.

De cum rosti cuvintele, îşi dădu seama că spusese ceva deplasat. Într-un fel, era fericit că nu se aflau la ultimul etaj al

hotelului; cu siguranţă că i-ar fi dat un brînci pînă jos, pe trotuar. Fata îl săgeta cu privirea şi rosti cu voce glacială:

– Dar cum ar trebui să arate o femeie palestiniană, domnule profesor american? Ca un fel de Yasser Arafat în fuste? Sau ca refugiaţii pe care îi vedeţi în lagăre, sărmani, dar mîndri? Îmi pare rău că vă dezamăgesc. Şi noi ne spălăm faţa, ne fardăm, mergem la coafor, şi nouă ne plac rochiile frumoase. Aţi fi preferat să mă vedeţi în uniformă militară? Sau cu faţa acoperită de văl? Dacă nu vreţi să fiu ghidul dumneavoastră, nu am nimic împotrivă. Nu vă cer să-mi faceţi o favoare, nu aveţi nici o obligaţie faţă de mine. E un tîrg, domnule profesor; îl încheiem sau nu.

David era curios să ştie dacă era de obicei aşa de sensibilă sau dacă el se comportase din cale afară de grosolan. Ce putea face? Trebuia să plece în ziua aceea şi avea nevoie de un ghid. Poate că o va lăsa la părinţii ei la al-Arish şi va căuta pe altcineva în loc.

– Bine. Îmi cer scuze. Batem palma. Trebuie să-mi iau bagajele de sus. Jeep-ul este în parcarea din faţă. Poftim cheile.

Fata le luă fără o vorbă, îi întoarse spatele şi ieşi.

Ieşind din Ierusalim, o luară spre sud, prin Betleem şi Hebron. Atmosfera din regiune era încordată. În urmă cu două zile, la Hebron avuseseră loc mişcări de stradă în cursul cărora doi studenţi arabi fuseseră ucişi de trupele israeliene. David conducea tăcut. Fata şedea lîngă el, privind impasibilă drumul care se derula în faţa lor. Lăsară în urmă căsuţele joase, cu ziduri cenuşii, ale Hebronului. La marginea oraşului dădură peste cocioabe dărăpănate, construite de vechea administraţie iordaniană, care adăposteau lagărul de refugiaţi. Priveliştea sordidă nu uşura cu nimic atmosfera tensionată care domnea în maşină. David apăsă mai tare pe acceleraţie. De undeva din spatele lor se auzi un ţipăt subţire, speriat, de copil, ce se stinse rapid, acoperit de zgomotul motorului.

Mergeau în continuare spre sud, în direcţia Beersheba şi Negev. Treptat, cîmpurile cultivate făcură loc întinderilor de nisip, cu vegetaţie săracă, ale deşertului. Din cînd în cînd, întîlneau cîte o familie de beduini chirciţi sub o foaie subţire de cort ce abia dacă îi apăra de vînt, în timp ce cămilele şi caprele jigărite, care reprezentau toată averea lor, căutau hrana puţin mai

departe, păzite de cîte un copil. Ajunseră la Nizana, fostul punct de frontieră dintre Palestina și Sinai. Vechea graniță era marcată de spirale de sîrmă ghimpată ruginită. Clădirea vămii și postul de poliție stăteau părăsite, măcinate de intemperiile care, în final, aveau să le facă una cu nisipul deșertului. Șopîrlele mici și verzi se furișau prin ușile larg deschise, oprindu-se doar pentru scurt timp ca să privească în urma jeep-ului.

Postul de frontieră egiptean se afla la cîteva mile mai departe. Deși avea toate actele în regulă, David simțea o strîngere de inimă anticipînd confruntarea. Ar fi vrut să știe dacă sirienii trimiseseră o descriere a lui egiptenilor. În condițiile tensionate din prezent, era cam îndoielnic, dar nu puteai ști niciodată. Vameșii îi întîmpinară ursuzi și rețintuți. Păreau plictisiți și nepăsători, bărbați cu barba nerasă și uniforme boțite, pentru care viața lipsită de griji se sfîrșise deja de la vîrsta de cincisprezece ani. Șeful, un bărbat între două vîrste, cu buze subțiri și lipsite de culoare, și ochi roșii, bulbucați, părea a fi genul care caută nod în papură doar ca să arate cine este șeful. Ședea la un birou masiv din lemn, sub un ventilator care se rotea leneș, abia împingînd aerul încins de colo-colo.

Leyla îi întinse documentele, vorbind repede în arabă, în timp ce doi soldați luară în primire bagajele. În apropierea postului de pază soldații se plimbau fără țintă, cu armele pe umăr, aruncîndu-i Leylei ocheade înfocate, încordați din cauza abstinenței prelungite și a monotoniei serviciului în acest ținut al nimănui.

Deodată, discuția începu să se poarte pe un ton mai ridicat, și David își dădu seama că Leyla se certa cu omul de la birou. Documentele lui erau răspîndite pe birou. Se părea că ele constituie subiectul disputei, dar David nu pricepea nimic din șuvoiul de cuvinte arăbești. Se temea că, în cel mai bun caz, vor fi nevoiți să-l mituiască pe șef.

Aproape la fel de repede cum începuse, cearta se stinse. Soldații priveau distrați în altă parte. David văzu cum bărbatul strînge toate actele și i le întinde Leylei, fără un cuvînt. Fata le luă și porni spre jeep.

– Ce s-a întîmplat?

– O mică neînțelegere, răspunse ea, ridicînd din umeri. Încerca să mă convingă că documentele dumneavoastră nu sînt în regulă. E nou aici, abia a venit de la Tanta. L-am pus la punct, nu o să-mi mai facă necazuri.

Urcă în maşină şi David porni motorul.

– Şi, mă rog, cine este Leyla Rashid de a fost dispus să ţi se supună?

– Nimeni. O femeie palestiniană, în vîrstă de douăzeci şi şase de ani. Necăsătorită. Pe aici, asta înseamnă „nimeni".

– Şi atunci, de ce ar accepta un nenorocit de vameş să asculte de un nimeni?

Fata ridică din nou din umeri. David îi aruncă o privire scurtă. Păr tuns scurt, trăsături atît de fine de parcă ar fi fost sculptate. Avea un mod aparte de a impune respect, caracteristic femeilor musulmane emancipate. Bărbaţii făceau fel şi fel de presupuneri în legătură cu aceste femei. Chiar şi consumarea unei cafele într-o cafenea era considerată provocatoare; băutul cafelei la umbră era dreptul bărbaţilor şi cartea de vizită a femeilor uşoare. David îşi aţinti din nou privirea asupra drumului.

– Eu sînt nimeni, repetă fata. Tata, în schimb, e cineva. Omul ştia. A înţeles.

– Ce anume a înţeles? întrebă David, trăgînd brusc de volan, ca să evite o tufă crescută în mijlocul drumului.

– Că tata este un om influent în această regiune. Că era de preferat să nu-mi facă greutăţi.

– Dar cine este tatăl tău?

Fata îndepărtă un fir icel de nisip de pe mînecă.

– Un nimeni care a devenit cineva. Se numeşte Ahmad Rashid. E poet. Cu siguranţă că ai auzit de el.

David clătină din cap.

– Nu. Eu sînt evreu, dar locuiesc la New York, ai uitat? Acolo nu prea citim literatură arabă.

– Nu face pe deşteptul! îl repezi fata. Tata e un poet renumit. Scrie despre Palestina – despre ţară, popor, suferinţele oamenilor. E poreclit *Sawt Filastin*, „Vocea Palestinei". Poeziile lui au apărut în multe ţări de limbă arabă – în *al-Ahram* aici, în Egipt, înainte de războiul civil în ziarele din Liban, în Kuweit, în Irak. Peste tot, în afară de Palestina.

David trase din nou de volan, în parte, ca să evite continuarea imediată a discuţiei, în parte, ca să ocolească movila de nisip răsărită în drum.

– Să nu-mi spui că sălbaticul acela este un iubitor de poezie, zise el.

Fata zîmbi întîia oară, dar își aduse aminte că trebuie să pară cît mai rezervată și își reluă expresia severă. Pentru o fracțiune de secundă, David avu revelația unei persoane cu totul diferite, ascunsă dincolo de acel înveliș glacial.

– Nu, dar a auzit de tata. Poeții înseamnă ceva pentru arabi. Într-un timp, tata a fost primarul al-Arish-ului. E un om influent, cunoaște pe toată lumea care are un cuvînt de spus în Sinai. A rămas tot sărac, dar este foarte respectat. Credeți-mă, aici asta contează. Dacă s-ar fi aflat că i-a pus bețe în roate fiicei lui Ahmad Rashid, în curînd vameșul acela s-ar gîndi la Sinai, așa cum visează locuitorii din Sinai la viața îmbelșugată de la Cairo.

David privi peisajul dezolant din jur.

– Unde l-ar putea trimite mai rău decît aici?

Fata răspunse, fără să-l privească.

– Există locuri mai rele decît acesta. Mult mai rele. El știe asta. Fiți fericit că dumneavoastră nu le cunoașteți.

David nu spuse nimic. O luă spre sud-vest, către al-Kuseima, prima lor oprire. Pe orizontul vast din fața lor se profilau siluetele mărețe ale munților. Aveau culoarea caramelei cu lapte, auriți de soarele după-amiezii. Dincolo de Umm Katef, șoseaua se transforma într-un drumeag noroios, plin de gropi și denivelări. În stînga, o întindere mare de praf silicios acoperea nisipul, creînd mirajul unui lac cu ape negre și liniștite. Razele soarelui se loveau de stratul abraziv și dispăreau, înghițite instantaneu. În jurul lor, pulsa deșertul, vast, straniu și gol.

13

Noaptea, deșertul este nemilos. Vara, nopțile sînt reci, iarna se lasă un ger care te poate ucide. Înghețat, întunecat și vast, deșertul răsună ca un clopot grav, vibrînd în profunzime, după propria-i melodie. Chiciura sclipește deasupra dunelor de nisip ca praful de diamant presărat de o mînă de uriaș. Pe cer luna, burtoasă și tăcută, atîrnă atît de jos, că-ți dă senzația că o poți atinge cu vîrful degetelor. Stelele sclipesc ca niște fragmente de gheață, îndepărtate, inaccesibile, înghețate pe vecie în locurile lor. Fierbinți ca un adevărat furnal pe timp de vară, munții regiunii sudice a Sinaiului devin aspri și neîndurător de reci în nopțile

lungi de iarnă. Nimic din structura lor nu este capabilă să rețină căldura. Frigul este omnipotent.

Era a cincisprezecea noapte pe care o petreceau în peninsulă. Stăteau întinși unul lîngă celălalt, chirciți în sacii de dormit, ca niște animale neajutorate, pătrunse de frig. David își schimba poziția, incapabil să adoarmă, simțind acut durerea din șold, acolo unde îl apăsase pămîntul stîncos. Fata mormăi ceva în somn. David surîse, apoi gemu din nou, încercînd să se întoarcă pe o parte.

Din ziua în care o cunoscuse, Leyla nu încetase să-l uimească și să-l deruteze. Călătorea prin deșert îmbrăcată în haine deschise la culoare, în pas cu moda, și totuși părea să posede un talent ascuns de a respinge orice urmă de murdărie sau praf. În fiecare seară, se demachia, se spăla și își dădea cu cremă pe față, iar în fiecare dimineață se spăla pe cap, apoi se așeza comod să se fardeze, ca și cum s-ar fi aflat în intimitatea propriului său dormitor.

„Este apă suficientă", obișnuia ea să replice ori de cîte ori încerca el să protesteze, și întotdeauna avea dreptate.

Cunoștea deșertul la fel de bine cum își cunoștea el vasele sparte și tăblițele de argilă, așa cum un copil își recunoaște mama. Cînd se întîmpla să rătăcească drumul, Leyla întindea un deget cu unghia frumos îngrijită și în cîteva minute regăseau iarăși drumul cel bun. Era prietenoasă cu beduinii, iar ei păreau să o accepte, făcînd abstracție de faptul că era femeie și că pătrunsese în lumea lor, mișcîndu-se în largul ei prin deșert, cu chipul la vedere. Rezistența ei îl surprindea pe David. Nu-și pierdea firea și nu obosea niciodată, dormea buștean pe terenul cel mai pietros, putea să umble cu picioarele goale pe prundișul ascuțit, pe care el îl simțea chiar și prin talpa bocancilor. Cu toate acestea seara, cînd el se simțea epuizat, neras și cu ochii înroșiți, ea era la fel de proaspătă și de frumoasă ca dimineața, la plecare. Fragilitatea trupului ei îl atrăgea tot mai tare, însă își impuse să se țină la distanță. Abia o cunoștea, vorbea atît de rar, punea atît de puține întrebări. Știa pentru ce se afla David în Sinai, dar refuza să îl tragă de limbă, iar el prefera să țină totul în sine. Se simțeau bine unul în compania celuilalt, dar nici unul nu căuta ori încuraja alte relații mai apropiate sau împărtășirea unor confidențe.

În paisprezece zile Sinaiul își pusese amprenta asupra lui David. Spațiile deschise și întinderile pustii îi oferiseră prilejul să mediteze. Sinai este ținutul nimănui, un teren de încercare arid, atît pentru oameni, cît și pentru animale, și sălașul unui zeu răuvoitor. Pentru David avea semnificație fiecare palmă de pămînt, fiecare colină sau versant erodat de trecerea timpului. Această sălbăticie îi aparținea într-un fel în care nu-i putea aparține niciodată Leylei, oricît de apropiată ar fi fost cu locuitorii ținutului. Poporul său fusese pedepsit aici vreme de patruzeci de ani de către zeul cel neînduplecat, cocoțat în vîrful muntelui pierdut în fum și brăzdat de fulgere; de atunci, neamul lui nu reușise să scape de blestemul pribegiei. În aceste locuri nu găseai altceva decît durere și obidă. I se părea că bătrînul zeu al muntelui îl făurise special în acest scop.

Primii călugări creștini descoperiseră de mult timp asta. Mirajul simplu al deșertului îi atrăsese grupuri-grupuri din orașele Egiptului și ale Siriei și îi izolase în chilii mărunte și mănăstiri îndepărtate, clădite pe stînci golașe, de unde puteau asculta în tihnă glasul lui Dumnezeu. Asceți în robe lungi, hermiți cu privire sălbatică, grupuri de anahoreți, cenobiți și stilonici dăduseră năvală în căutarea unui soi de liniște, dar nu obținuseră în schimb decît o autoflagelare care nu permitea nici trupului, nici sufletului să-și găsească odihnă. Își pierduseră lumina ochilor de prea mult privit în zare, își arseseră pielea și-și sfîșiaseră carnea în spinii ascuțiți ai arborilor de acacia. Oasele lor fuseseră redate deșertului ori zăceau în osuarele tăcute ale mănăstirilor St. Catherine și St. Nilus, iar acum doar o mînă de oameni, descendenți ai primilor, rătăceau în Sinai și în împrejurimi – bătrîni evlavici cu bărbile rărite, novici temători care păstrează încă pe buze și pe vîrful limbii gustul plăcerilor lumești – izolați de exterior prin ceva mai mult decît ziduri sau dealuri ori dune de nisip.

David și Leyla petrecură două zile la Mănăstirea St. Catherine, aflată la poalele muntelui Jabal Musa, despre care călugării și pelerinii crezuseră multă vreme că era chiar muntele Sinai. Îi întîmpină părintele Nikandros în persoană, un bătrîn amabil ale cărui maniere alese față de oaspeți ascundea o ființă disciplinată care conducea mănăstirea cu o mînă de fier. Îl cunoscuse pe Gates și discutase cu el de cîteva ori, cu prilejul vizitei făcute de

acesta în primăvara trecută. Vestea morţii tînărului cercetător îl şocă şi îl tulbură, dar el personal nu ştia nimic ce le-ar fi putut fi de folos în elucidarea misterului. Îi făcu cunoştinţă lui David cu părintele Spiros, bibliotecarul, care îşi aducea bine aminte de Gates şi, lucru cu adevărat remarcabil, reţinuse chiar titlurile manuscriselor pe care le consultase.

Petrecură ore întregi împreună, zăvoriţi în vechea bibliotecă peste care stăpîn absolut era bătrînul cu barba ninsă şi ochelari cu lentile groase, fumurii. Pereţii galeriei principale în care se aflau erau acoperiţi de jur împrejur cu icoane aurite, tripticuri şi ochiuri de geam bogat colorate. De peste tot, din penumbră, chipul lui Hristos, grav, cu barba lungă, îi privea îngîndurat; în mîna stîngă ţinea Evanghelia, în timp ce dreapta se înălţa în sus sau era întinsă orizontal, în semn de binecuvîntare, ori poate, în semn de blestem. Statuete înfăţişîndu-i pe Sfînta Fecioară cu Pruncul, martiri, sfinţi şi îngeri se aliniau pe rafturi, prinzînd lumina şovăitoare a lămpilor în aurul veşmintelor şi al haiourilor.

În spatele unui grilaj din sîrmă erau rînduite mii de manuscrise, încătuşînd în ele învăţătura adunată de-a lungul secolelor şi sute de ore de transcriere pioasă, manuscrise la care aveau acces doar cîţiva privilegiaţi. Nu era de mirare că cineva interesat de regăsirea unui text vechi venea în primul rînd în acest loc. David şi părintele Spiros răsfoiră ore de-a rîndul manuscrisele în greacă, latină, aramaică şi ebraică. Găsiră puţine indicii referitoare la locurile pe care le-ar fi putut vizita Gates. Acolo, în biblioteca aceea atît de puţin folosită, David se simţi cuprins de sentimentul inutilităţii, al neputinţei de rezolvare a ceea ce îşi propusese. De ce se angajase în vînătoarea asta de vrăjitoare? Ce motive avusese să creadă că va găsi altceva în afară de praf şi papirusuri vechi?

Spre sfîrşitul celei de a doua zile, cînd ajunseră la sfîrşitul ultimului manuscris şi părintele Spiros începu să-i arate lui David cîteva din comorile bibliotecii sale, îi pomeni în treacăt despre nerăbdarea lui Gates de a ajunge cît mai repede la Mănăstirea St. Nilus. Îi povestise despre existenţa unui manuscris unic în biblioteca de acolo, o veche descriere în limba arabă a unei călătorii, intitulată *Al-Tariq al-mubin al-sham ila 'l-balad al amin*, „Calea liberă de la Damasc la Mecca", scrisă în secolul al optulea de un anume Abu 'Abd Allah Muhammad

ibn Sirin al-Halabi. Gates fusese peste măsură de tulburat de știrea existenței acestui manuscris; găsise mai multe referințe despre acesta, dar nicăieri nu se pomenea de vreun exemplar conservat peste secole. Brockelmann, autoritatea supremă în domeniu, nici măcar nu pomenea de el.

David și Leyla ajunseseră la ultima etapă a călătoriei lor. Vizitaseră toate locurile pomenite în cartea poștală, stătuseră de vorbă cu persoane care îl cunoscuseră, refăcuseră întregul traseu parcurs de Gates pînă în acest loc. În dimineața celei de a treia zile petrecute la Mănăstirea St. Catherine porniră la drum călare către Mănăstirea St. Nilus, aflată la distanță de o zi de mers pe un drum anevoios ce ducea prin regiunea Shi'b al Ruhban. St. Nilus era ascunsă adînc în munți și nu se putea ajunge acolo decît pe jos ori călare pe cai sau cămile. Defileul propriu-zis era îngust, cu pereți înalți și lipsiți de vegetație și cu porțiuni presărate cu bolovani, pietriș și nisipuri mișcătoare care îngreunau înaintarea.

Pentru David, care urca pentru prima oară în șa, drumul era obositor și dureros. Șaua îi freca pulpele și simțea înțepături chinuitoare în spate. De cîteva ori fură nevoiți să se oprească pentru ca David să poată descăleca și dezmorți oasele. Leyla nu cunoștea prea bine traseul și de aceea înaintau încet și nesigur. Către prînz, devenise limpede că nu puteau ajunge la mănăstire înainte de lăsarea serii. Începuse să se întunece deja și hotărîră să se oprească și să înnopteze acolo unde se aflau. Se strecurară, așa îmbrăcați cum erau, în sacii de dormit, lăsînd caii tremurînd de frig să se odihnească alături.

În strîmtoare, bezna era aproape totală. Versanții abrupți ascundeau în mare parte cerul. Deasupra lor clipeau doar cîteva stele, neobișnuit de vii în atmosfera pură a deșertului. David se foia neîncetat, preocupat de temeri. Mai presus de toate îl obseda un gînd: dacă începea să plouă, erau ca și morți, prizonieri în mijlocul defileului. Leyla îi spusese că iarna, o ploaie torențială putea provoca o inundație de proporții în numai cîteva ore. Era posibil să nici nu știe că plouase undeva, mai departe; singurul avertisment la care se puteau aștepta era vuietul apelor umflate năpustindu-se la vale prin canalul strîmt, cu viteza și greutatea unui tren expres. În timpul iernii, beduinii nu se aventurau în văile seci și în defileuri. Leyla era neliniștită, deși nu o mărturi-

sise deschis. Frămîntat de gînduri, David se cufundă, în sfîrşit, într-un somn agitat şi bîntuit de vise.

Se treziră înainte de răsărit. Era frig şi ştiau că, şi după ce soarele se va ridica deasupra versanţilor defileului, stîncile nu vor permite pătrunderea căldurii pînă acolo unde se aflau ei. Tremurînd, suflîndu-şi în pumni ca să se încălzească, începură să pregătească micul dejun. Seara trecută Leyla făcuse un foc din crengi de acacia. Curînd reuşi să readucă la viaţă cei cîţiva tăciuni care ardeau încă mocnit şi focul se înălţă spre cer. Pregăti un aluat fără drojdie, după obiceiul beduinilor, întinse o foaie rotundă şi o puse direct pe jăratec. În cîteva minute turta fu gata. Cu o cană de ceai negru era o masă relativ acceptabilă, chiar dacă puţin frugală. David simţea că prinde puteri, deşi resimţea încă dureri în tot corpul, după chinurile călătoriei din ziua precedentă.

Nu terminară bine de mîncat cînd primele raze nesigure ale soarelui pătrunseră în *shi'b*, desenînd pe stînci umbre nedefinite. Defileul deveni din nou vizibil în lumina mohorîtă, lipsită de vlagă şi ştearsă. Deasupra, cerul căpătase o nuanţă cenuşie, apăsătoare, ca un tavan de ardezie. Marginile păreau să se odihnească pe pereţii abrupţi de stîncă ai canionului, dîndu-le sentimentul că se va prăbuşi dintr-o clipă în alta peste ei. Nu se simţea nici o mişcare. Peste tot domnea o linişte enervantă, nefirească. Aici nu supravieţuia nimic, în afara şerpilor, şopîrlelor şi a scorpionilor. Înainte de culcare, Leyla îl avertizase în privinţa şerpilor. David adormise greu, frămîntat de teama de a nu fi muşcat de vreo viperă. Leyla privi în jur, spre versanţii stîncoşi şi se strînse, zgribulită. Totul era prea tăcut, ca într-o vale a morţii.

– Nu-mi place locul ăsta, zise ea. Are faimă proastă. Oamenii se feresc să calce pe aici. Stîncile astea parcă sînt ziduri de închisoare. Mi se face pielea ca de găină. Călugării ăştia trebuie să fie nişte tipi foarte ciudaţi, dacă au acceptat de bunăvoie să se izoleze aici. Cei din tribul tuwara nu dau pe aici pentru nimic în lume.

Era un mod politicos de a-şi exprima dispreţul faţă de călugări. La St. Catherine fata îşi petrecuse majoritatea timpului stînd de vorbă cu numeroşii beduini jabali care trăiau şi lucrau la mănăstire ca muncitori şi meşteşugari. Cu călugării nu schimbase decît cîteva cuvinte. În ciuda vechimii frăţiei acestora, ea îi

considera niște intruși în lumea deșertului. Pe de altă parte, călugării se simțeau stînjeniți de prezența unei femei printre ei. St. Catherine nu se afla pe muntele Athos și femeile aveau permisiunea de a pătrunde pe teritoriul mănăstirii, dar, cu toate acestea, nu erau bine privite de monahi.

Dădură de mîncare cailor, împachetară echipamentul și încărcară din nou desagii voluminoși. Deși încerca să nu se trădeze, David știa că Leyla era îngrijorată din pricina vremii. Cerul continua să fie înnorat și era foarte posibil ca în munți să plouă deja. Trebuia să ajungă cît mai repede la mănăstire. Caii refuzară să se supună primelor îndemnuri. Erau abătuți și încăpățînați. În timpul nopții, păscuseră sărăcică, iar acum erau însetați, însă apa din băltoace era dură și sălcie, și animalele întoarseră scîrbite botul. Leyla începu să vorbească, mîngîindu-le grumazul și hrănindu-i cu ovăz dintr-un săculeț pe care-l primiseră de la călugări, dar caii continuau să se miște încet și fără tragere de inimă.

Pe o distanță de doi kilometri drumul era presărat cu bolovani și pietriș. David simțea dureri în tot corpul, iar coapsele îl săgetau la fiecare pas; în cele din urmă, descălecă și continuă drumul pe jos, ținînd calul de căpăstru. Defileul îngust șerpuia amețitor, iar lipsa de perspectivă le accentua senzația de claustrofobie. Pînă și aerul părea stătut, ca și cum nu ar mai fi fost primenit de secole. Era mult prea frig ca să vorbească. David era nervos. Îl durea capul și simțea o venă subțire zbătîndu-se în tîmpla stîngă. Leyla se simțea neajutorată; toate cunoștințele ei legate de deșerturile din partea de nord și cea centrală nu-i erau de nici un folos aici, în ținutul acesta străvechi și sălbatic.

În sfîrșit, ajunseră la ultimul cot și în față li se înfățișă mănăstirea, cocoțată pe un perete înalt de stîncă, la capătul defileului. Creasta stîncii fusese tăiată în trepte și netezită, pentru a permite clădirea mănăstirii. Zidită din blocuri de piatră dislocate chiar din stînca pe care se afla, micuța mănăstire se confunda cu peisajul, cenușie și inabordabilă în lumina difuză. Fusese clădită în secolul al optsprezecelea de către o mînă de călugări doritici să se izoleze de lume într-un univers al rugăciunilor și penitenței și rezistase trecerii timpurilor, războaielor și invaziilor, ca o mărturie vie a forței credinței și a îndurării. Clădirea principală, aparent fragilă, dar bine înfiptă în sol,

semăna cu o pasăre de pradă retrasă în vîrful muntelui. De o parte şi de alta se vedeau cîteva anexe ocupînd suprafeţe întinse, care comunicau cu clădirea principală printr-o reţea de cărări şi scări înguste. Aflată la mai mult de treizeci de metri deasupra nivelului defileului, mănăstirea era perfect ferită de inundaţii, atacuri banditeşti şi de musafiri nepoftiţi. Era un sanctuar, un refugiu întunecat, aproape lipsit de ferestre, care se afunda adînc în masivul de rocă, întorcînd spatele lumii de afară.

Accesul la mănăstire era asigurat de un ascensor primitiv din lemn, identic cu cel de la St. Catherine. Acţionarea se făcea manual, cu ajutorul unui troliu instalat în vîrful stîncii. Cînd ajunseră acolo, David şi Leyla observară că liftul – ceva mai mare decît o ladă obişnuită din lemn – era oprit sus, pe o platformă superbă. Nu se zărea nicăieri vreo urmă de viaţă; nici un chip dincolo de ferestrele minuscule ce dădeau către Shi'b al Rhuban, nici o mişcare pe scări sau pe alei, nici un clinchet de clopoţei ori vreun schimb de cuvinte. David aflase că, în prezent, la mănăstire trăiau în izolare şapte călugări. Cu siguranţă că sosirea lor nu va fi privită cu ochi buni, ba chiar era posibil ca Leylei să i se interzică accesul în lăcaşul sfînt. Cu voce nesigură, începu să strige. Trecu o jumătate de minut fără ca cineva să-i răspundă. Strigă din nou, de data aceasta cu glas mai tare, şi ecoul îi prelua cuvintele, repetîndu-le de mai multe ori în spaţiul închis al defileului. Ecoul se stinse şi în jur se reinstaură tăcerea.

Deodată, Leyla observă o sfoară subţire ce atîrna de platforma pînă jos, aproape de pămînt. Se apropie şi trase cu putere de ea. Sus, cu mult deasupra capetelor lor, gestul ei declanşă un clinchet strident care încetă la fel de repede cum începuse. Aşteptară puţin, apoi fata trase din nou de sfoară, o dată, de două, de trei ori, din ce în ce mai tare. Deasupra lor, construcţia masivă a mănăstirii părea că se lasă mai jos, ameninţătoare, sfidînd chemarea cristalină a clopoţelului. David strigă din nou, speriind caii care deveneau din ce în ce mai nervoşi în spaţiul strîmt al defileului. David se întoarse spre Leyla şi ridică din umeri, dar vocea îi trăda dezamăgirea.

– Se pare că nu sînt prea încîntaţi de vizitatori. Ce părere ai?

Fata ridică privirea spre platforma înaltă, apoi îşi fixă ochii asupra lui David.

– Nu-mi place ce se întîmplă. Ceva nu e în regulă. E prea multă liniște.

– Crezi că e vreo sărbătoare sfîntă?

Leyla clătină din cap.

– Ne-ar fi prevenit cei de la St. Catherine. Nu, cred că s-a întîmplat ceva. Poate vreo epidemie. Într-un loc ca acesta pînă și o banală toxiinfecție alimentară poate avea urmări grave.

Trase din nou de sfoară, agitînd puternic clopotul. Unul dintre cai începu să tropăie și necheză ușor. În văzduh un vultur își flutura leneș aripile, trecînd ca o nălucă cenușie pe cerul întunecat. Nimeni nu răspunse la chemare. Mănăstirea rămînea învăluită în tăcere.

– Ce facem acum?

Era neliniștită la gîndul de a face cale întoarsă prin defileu, sub amenințarea ploii iminente.

David nu voia să se întoarcă. Ceva îi șoptea că punctul terminus al călătoriei sale se afla aici, la St. Nilus, și refuza să plece fără a afla răspuns la ceea ce îl adusese în acest loc. Ridică privirea spre mănăstire, apoi scrută versanții abrupți ai stîncii. Nu se vedea nici o cărăruie care să ducă din locul unde se aflau ei pînă în vîrf. Peretele dur de granit era marcat de crăpături și colțuri de stîncă de care te puteai ajuta pentru a escalada stînca, dar acest lucru nu-l putea face decît un alpinist experimentat și dotat cu echipament corespunzător. Într-una din desagi avea o frînghie și o ancoră cu gheare, pentru cazuri de urgență, însă clădirea era inaccesibilă din poziția lor.

– Trebuie neapărat să pătrundem în mănăstire, zise David, să căutăm o cale ca să ajungem sus, apoi coborîm pe frînghie. Defileul ăsta trebuie să se sfîrșească undeva și, cu siguranță, există un drum pînă sus, în vîrf. Eu zic să pornim chiar acum.

Leyla încuviință din cap. Era nerăbdătoare să iasă din canion. Priveliștea mănăstirii și tăcerea amenințătoare din jur nu îi sporiseră cu nimic entuziasmul față de acest loc.

– Acum poți călări? întrebă ea.

David se strîmbă, apoi încuviință din cap. Continua să aibă dureri în tot corpul, dar acum era cumplit de nerăbdător să ajungă la mănăstire. Urcă în șa, încercînd să găsească o poziție cît de cît confortabilă. Văzîndu-l cum se foiește, Leyla începu să rîdă. Hohotele de rîs se amplificară, preluate de ecou, apoi

pieriră, înghiţite de peretele de stîncă. Leyla se înfioră şi încălecă, speriată brusc de ecou, aşa cum puţin înainte fusese din cauza liniştii apăsătoare.

14

Defileul îngust se termina brusc, dînd într-o vale largă ce şerpuia pe mai mulţi kilometri printre coline stîncoase de granit roşu. David şi Leyla nu aveau decît să urce dealul dinspre mănăstire, apoi să-şi continue drumul pe platoul accidentat pînă la destinaţie. Dădură peste o viroagă lină şi începură să urce. La început li se păru uşor, dar pe măsură ce avansau panta devenea din ce în ce mai inclinată, iar urcuşul mai anevoios.

Se văzură nevoiţi să descalece acolo unde viroaga se înfunda în colina propriu-zisă. Obişnuiţi cu relieful accidentat al regiunii de sud a Sinaiului animalele ştiau instinctiv cînd trebuia să se dea bătute. Încovoiate sub greutatea desagilor şi iritate după călătoria prin defileul sumbru, refuzau cu încăpăţînare să-şi continue drumul. Leyla se aşeză pe o stîncă şi oftă.

– Nu vor să meargă mai departe, David. Şi cred că ar fi riscant să-i forţăm. Dacă unul din ei îşi rupe un picior, am încurcat-o. Unul din noi trebuie să rămînă aici să-i păzească, în timp ce celălalt dă o raită la mănăstire. Dacă vrei să te odihneşti un pic, eu sînt dispusă să merg mai departe.

David clătină din cap.

– Nu, eşti femeie şi s-ar putea să ai probleme. Dacă sînt bolnavi, apariţia unei tinere necunoscute aşa, din senin, le-ar putea provoca o recădere. Iar dacă nu sînt bolnavi, s-ar putea să te azvîrle din vîrful stîncii înainte de a avea ocazia să le dai explicaţii. Mă duc singur. Dacă pot, mă întorc azi, dar nu te îngrijora dacă vezi că întîrzii. Dacă s-a întîmplat ceva, poate că trebuie să lămuresc cîteva lucruri înainte de a coborî.

Împachetă cîteva lucruri într-un rucsac – sfoară, ciocan, ancora cu gheare, pistolul şi ceva de mîncare. În adîncul sufletului se simţea neliniştit. Mănăstirea învăluită în tăcere îi stîrnise presimţiri sumbre. Era sigur că se petrecuse ceva ieşit din comun.

– Ai grijă, David, îl avertiză Leyla la plecare.

Era pentru prima oară de cînd se cunoşteau că simţea în glasul ei puţină afecţiune. Întoarse capul şi o privi, aşezată lîngă animale, micuţă şi feminină, pierdută printre stîncile colţuroase. Chipul îi era tras şi încordat, şi ochii îi trădau nervozitatea. David îi aruncă un surîs forţat, obosit, apoi începu să urce dealul.

În mai puţin de cincisprezece minute ajunse în vîrful colinei. Din locul în care se afla putea vedea de jur împrejur, pe distanţă de mai mulţi kilometri. Nu mai văzuse un peisaj atît de captivant: asemenea unui cîmp de luptă gigantic, suprafaţa pămîntului se ridica şi se afunda, formînd dealuri şi văi întinse şi seci, colorate în roşu, gri şi cenuşiu închis. Totul părea atît de primitiv, brut, nefinisat, ca şi cum Dumnezeu nu ar mai fi avut timp să-şi termine lucrarea – tocmai aici, atît de aproape de sălaşul Lui. De la cea mai mică pietricică, pînă la dealurile cele mai înalte totul purta patina inconfundabilă a vremurilor trecute. Dogoarea soarelui şi ploile erodaseră muntele, săpînd şanţuri adînci în roca dură, asemenea unei cangrene care distruge ţesuturile moi, dînd la iveală osul. Singur în această imensitate de piatră lipsită de viaţă, ca un cimitir nesfîrşit în care nu supravieţuia nimic vreme îndelungată, David se simţea mărunt şi insignifiant.

Îi trebui mai mult de o oră ca să ajungă în locul în care stînca se apleca asupra mănăstirii. De acolo, de sus, era dificil să desluşească exact configuraţia clădirilor dispuse la întîmplare. Privită de jos, din defileu, structura arhitecturală i se păruse destul de clar conturată. Mănăstirea era clădită pe trei niveluri, fiecare corespunzînd unei trepte săpate în stîncă. La primul nivel se afla clădirea principală a complexului, o construcţie nu prea arătoasă, înaltă de vreo şase metri şi lungă de nouă. David bănuia că aceasta era secţia principală, clădirea cea mai veche, construită în secolul al optulea, care se afunda adînc în peretele de stîncă. Alături se afla o altă construcţie lungă, probabil refectoriul. Deasupra acestora trona o clădire izolată, cu acoperiş drept şi ferestre înguste, în stil gotic: biblioteca. Pe cel de-al treilea nivel se găseau mai multe construcţii: biserica, o replică miniaturală a bazilicii de la St. Catherine, datînd din secolul al şaselea, şi o clădire joasă, cu cupolă, văruită în alb şi lipsită de ferestre: osuarul.

Observă că putea coborî pe mica porţiune pavată dintre osuar şi biserică. O dată ajuns acolo, işi putea continua drumul folosindu-se de scările şi aleile care făceau legătura între diferitele corpuri de clădiri ale mănăstirii. În spatele lui, spre stînga, era o mică plantaţie de măslini, asemănătoare celor pe care le remarcase în împrejurimile Mănăstirii St. Catherine. Nu încăpea îndoială că era îngrijită de călugări, dar nu-şi putea imagina cum ajungeau pînă la ea. Se apropie de pîlcul de copaci şi legă frînghia de trunchiul contorsionat, dar viguros, al celui mai apropiat. Apoi se întoarse pe creastă, bătu un piton lung în stîncă şi înfăşură sfoara în jurul lui. Nu făcuse alpinism în viaţa lui şi, privind în jos, la defileul care se căsca sub el, nu credea că era cel mai nepericulos sport pe care l-ar putea practica cineva. Închise ochii şi, cu mîinile încleştate pe frînghie, îşi dădu drumul în gol.

Micul promontoriu îl obliga să atîrne liber, deasupra hăului. O singură mişcare greşită şi s-ar fi zdrobit de stîncile canionului. Cu picioarele încolăcite pe sfoară, agăţîndu-se de ea cu degete crispate, îşi continuă coborîşul anevoios. Deschise ochii şi îşi dădu seama că se învîrtea încet, dar periculos, îndepărtîndu-se cu vreun metru şi jumătate de punctul în care dorea să aterizeze. Frînghia se oprea la doi metri deasupra platoului, însă acum era prea tîrziu să se întoarcă şi să o lungească; îi era teamă că a doua oară nu va mai avea curajul să se arunce în gol. Mişcîndu-şi încet, mai întîi, picioarele, apoi şi restul corpului, începu să se balanseze în direcţia corectă. Dar, pe măsură ce se balansa mai tare, imprima o mişcare de rotaţie mai rapidă frînghiei. Cu privirea aţintită asupra punctului pe care trebuia să sară, derutat de priveliştea clădirilor care ba apăreau, ba dispăreau din cîmpul lui vizual, se simţi cuprins de o ameţeală puternică. Trebuia să acţioneze acum ori niciodată; dacă nu sărea imediat risca să-şi piardă echilibrul şi să se prăbuşească. Îşi dădu drumul şi ateriză pe dalele tocite din faţa bisericii.

Glezna stîngă îl durea, iar cotul drept era zgîriat în profunzime. Rănit şi stors de puteri, rămase o vreme nemişcat, încercînd să-şi recapete răsuflarea şi pipăindu-şi metodic fiecare parte a corpului. În cele din urmă, mulţumit că era întreg şi nevătămat, se sprijini în mîini şi în genunchi şi se ridică, icnind, în picioare. Privi în sus şi zări capătul frînghiei legănîndu-se batjocoritor, cu

mult deasupra capului său. Era exclus să se întoarcă pe unde venise. Călcînd încet, se apropie de marginea porțiunii pavate și privi în jos.

Vatra defileului i se înfățișa îndepărtată și ciudat de ademenitoare. Părea că îl cheamă, îndemnîndu-l să sară. Acesta nu era locul cel mai potrivit pentru cineva suferind de rău de înălțime. Gîndul îl neliniștea, pentru că el însuși își pierdea firea la înălțimi ce depășeau nivelul etajului al treilea. Dar în situația dată nu avea de ales.

Cu vocea încă zdruncinată din cauza căzăturii începu să strige:

– E cineva aici? Mă aude cineva?

Cuvintele căzură ca de plumb, pierzîndu-se în adîncul văii. Nu primi nici un răspuns. O pală trecătoare de vînt mătură defileul. Repetă chemarea, de această dată în arabă, dar vorbele i se pierdură, smulse de o nouă rafală de vînt. Se făcuse frig. Privi cerul prevestitor de ploaie și strigă pentru a treia oară, tulburînd liniștea. Nu-i răspunse decît ecoul, monoton și impersonal. Se apropie de ușa bisericii.

La prima atingere ușa simplă din lemn se deschise, dezvăluind nartexul, un vestibul spațios care îndeplinea rolul de intermediar între lumea de afară și spațiul propriu-zis al bisericii. În fața ochilor i se înfățișară cîteva uși ascunse în perete, bogat ornate cu incrustații complicate. Deasupra lor pîlpîia o lampă de petrol din cupru lustruit care distorsiona și împrăștia lumina gălbuie a flăcării, desenînd umbre și linii tremurătoare pe lemnul neted. În panourile dreptunghiulare erau încrustați palmieri și lei, ramuri de smochin și siluete delicate de îngeri. Contururile erau estompate de trecerea timpului și de atingerea pioasă a atîtor mîini, dar în lumina palidă a singurei lămpi păreau neatinse, imaculate. David rămase multă vreme cu ochii ațintiți asupra ușilor, tăcut și nehotărît. Oare călugării se aflau înăuntru, rugîndu-se în tăcere? Prezența lui nepoftită îi va deranja ori îi va jigni? Ezită puțin apoi întinse mîna și răsuci globul din metal al primei uși din dreapta. O dădu de perete și intră în naosul bisericii.

Minunății peste minunății. Hristos pe pereți, Hristos pe stîlpi, Hristos răstignit deasupra altarului, Hristos pe tavan. Peste tot, lămpi suspendate, învăluind și poleind cu lumina lor obiectele din jur. Aur în cantități uluitoare, argint din abundență,

o feerie de lumini. Miros de tămîie plutind ca un val parfumat, rotindu-se, unduindu-se în ochiuri de lumină roşie şi aurie. În faţa iconostasului lumînări aprinse, fixate în sfeşnice înalte de aramă strălucitoare. Podeaua pavată şi acoperită cu covoare, marmură şi covoare bogate, mozaicuri cu motive geometrice orientale. În capătul opus al naosului catapeteasma înaltă, suflată cu aur şi drapată în roşu şi negru, acoperită cu icoane sfinte, distanţate între ele, ascunzînd altarul privirilor profane. Paradisul coborît pe pămînt, Bizanţul deşertului, umbre întunecate şi lumini palide tremurătoare.

David stătea, privind fascinat, ameţit de parfumul greu şi pătrunzător al tămîiei. Îi trebui cîteva minute bune ca să-şi revină din uluiala provocată de o asemenea splendoare, absolut neaşteptată în această vale sumbră. Se simţea un intrus, ca şi cum simpla sa prezenţă însemna un sacrilegiu. Pioşenia locului îl înfiora, făcîndu-l să se simtă stingher, străin, evreu. Nu îndrăznea să vorbească pentru a-şi anunţa prezenţa, abia dacă respira, de teamă să nu atragă atenţia asupra sa. Inima îi bătea cu putere şi sîngele îi zvîcnea în tîmple.

Treptat, ochii i se obişnuiră cu jocul straniu de lumini şi umbre. Deodată văzu clar întreaga incintă a bisericii şi realiză că era goală. Tăcută şi nemişcată, părea un vapor abandonat în mijlocul oceanului, cu toate lămpile şi lumînările aprinse şi icoanele aşezate pios la locurile lor. Nu lipsea decît murmurul vocilor, intonînd imnul de slavă. Trebuia să înceapă slujba? David era neliniştit. Ceva nu era în ordine. Privi încă o dată catapeteasma aurită care separa, asemenea unui ecran, naosul inferior de sanctuar. Uşa din mijloc era întredeschisă, iar pe prag zăcea o siluetă în straie de călugăr, încremenită în rugăciune.

David traversă naosul, spărgînd tăcerea cu zgomotul înfundat al paşilor, suficient de puternic însă pentru a-i semnala călugărului prezenţa sa. Silueta rămase nemişcată şi David se apropie mai mult, neştiind ce să facă în continuare. Se afla la o distanţă de vreo douăzeci de paşi cînd sesiză un amănunt care făcea notă discordantă cu restul decorului. O dîră purpurie pornea de pe pragul iconostasului pînă pe pardoseala de marmură, pătînd albul imaculat şi tulburînd simetria desenului. Uitînd de teama de a comite un sacrilegiu şi cuprins de o frică mult mai lumească, David se apropie prudent de trupul

nemişcat. Picioarele erau depărtate, braţele răsucite, iar capul şi umerii se odihneau pe pragul uşii întredeschise. Şuvoiul purpuriu provenea dintr-o rană adîncă de pe tîmplă, acoperită acum cu sînge închegat. David se apropie şi întoarse corpul pe spate. O parte din faţă se desprinse, acolo unde lovitura despicase craniul; David se întoarse repede, îngreţoşat. Se confrunta din nou cu violenţa, iar priveliştea îl înfiora şi, în acelaşi timp, îl descumpănea.

Privirea i se opri pe o ţesătură brodată care acoperea masa din stînga lui. O ridică şi o aşternu peste capul zdrobit şi pieptul plin de sînge al călugărului. Ocolind trupul inert, împinse uşa mică a iconostasului şi pătrunse în sanctuar. Înaintea lui se afla altarul bogat ornat, aşezat în faţa unei abside acoperite cu mozaic în culori vii. La cîţiva paşi de altar, zăcea al doilea călugăr; pe ţesătura drapată în jurul altarului şi pe trepte se vedeau pete mari de sînge închegat. David se apropie şi observă o rană adîncă ce secţionase gîtul între ureche şi umăr.

Se aplecă şi atinse cadavrul – cel al unui bătrîn, cu barba albă şi chip blînd, de sfînt, schimonosit acum de grimasa morţii. Ochii lipsiţi de viaţă priveau fix, păstrînd încă mirarea pe care o încercase, probabil, bătrînul cînd fusese doborît în acest loc, considerat inviolabil, întruchiparea sanctuarului suprem. Era greu de afirmat cu certitudine, însă David considera că omul murise de cîteva ore; trupul era rece, deşi nu înţepenise încă. Dar oare nu era posibil ca instalarea rigidităţii cadaverice să fie întîrziată de temperatura scăzută? Şi-apoi din cîte ştia el, dispărea după douăzeci şi patru de ore. Nu era una dintre întrebările care îi preocupau, în general, pe arheologi. Privi din nou petele de sînge. Întinse degetul, şovăitor; sîngele nu era complet închegat.

O lumînare mică de pe altar sfîrîi şi se stinse. David privi în jur şi băgă de seamă că mai multe lumînări avuseseră aceeaşi soartă, iar altele erau pe cale şi ele să se stingă. De sub abajururile filigranate, lămpile de petrol mai răspîndeau încă o lumină constantă, caldă. De pe panoul de deasupra altarului, Hristos părea să-l privească. Chipul grav şi ascetic era marcat de acea durere, de acea expresie a suferinţei ce nu putea fi regăsită decît în tradiţia orientală. David întoarse capul, incapabil să suporte intensitatea acelei priviri. Ochii i se opriră asupra unei alte icoane, agăţate pe stîlpul de lîngă altar. Era stranie şi deprimantă,

iar în situaţia dată îi provoca un sentiment acut de nelinişte. În partea centrală a picturii se vedea o clădire cu acoperişul în formă de cupolă, care adăpostea oseminte acoperite încă de sutane: osuarul. În afara clădirii vopsite în alb, sufletele morţilor erau triate de îngeri. Unii ajungeau în Rai, transformîndu-se, pe măsură ce urcau în ceruri, în siluete scăldate de lumină; alţii erau azvîrliţi într-un hău plin cu demoni fioroşi, din care răzbăteau flăcări. Cei care ajunseseră deja în hău, erau mistuiţi de foc, asemenea unor torţe vii. David rămase cîteva clipe cu ochii aţintiţi asupra picturii, apoi se întoarse şi porni spre catapeteasmă.

Ieşind din sanctuar, sesiză un răpăit slab. La început părea că vine de foarte departe, dar treptat crescu în intensitate. David recunoscu sunetul. Începuse ploaia. Rafalele izbeau acoperişul din plumb al bisericii, sfîşiind tăcerea, ca mii de pietricele azvîrlite de o mînă nevăzută din înaltul cerului, pentru a înfiera sacrilegiul comis.

Nu existau anexe, nici sacristie, nici vreun alt loc ferit în care s-ar fi putut adăposti asasinul. David nu putea rămîne în biserică, aşteptînd să fie descoperit. Porni înapoi, trecu prin naos şi nartex, simţind fiori de gheaţă pe spate cu fiecare pas care îl îndepărta de ororile pe care le văzuse. Deschise uşa şi ieşi în ploaia rece, spulberată de rafale de vînt. Stropii biciuiau zidurile bisericii şi se adunau în pîrîiaşe repezi, ca şi cum ar fi vrut să facă în cîteva ore o muncă de ani. În cîteva clipe fu ud pînă la piele şi îngheţă pînă în măduva oaselor. Apa îl înconjura ca un val lichid, împiedicîndu-l să vadă mai departe de cîţiva centimetri. Pipăind drumul la fiecare pas, se apropie de scările ce duceau la nivelul următor. Mănăstirea devenise o adevărată capcană a morţii. Un singur pas greşit şi rafalele de ploaie l-ar fi expediat peste marginea abruptă, drept în hăul defileului. Ar fi fost mai prudent să rămînă în biserică, însă dacă maniacul asasin continua să se plimbe nestingherit prin împrejurimi nu putea sta pe loc. Nu putea scăpa de aici escaladînd peretele de stîncă ce ducea în vîrf. Exista o singură cale de salvare şi aceasta era în jos.

Găsi treptele mai mult din întîmplare decît din simţ de orientare. Pe toată porţiunea terasată apa se scurgea în cascade, inundînd treptele tocite. Tălpile îi alunecau pe pietrele înşelătoare, aproape însufleţite. Începu să coboare treaptă cu treaptă, păşind lateral şi sprijinindu-se de treapta de deasupra. Cerul era

acoperit de nori și totul era învăluit într-o stranie lumină crepusculară. Pe neașteptate, pămîntul îi fugi de sub picioare și căzu în genunchi. Rămase cîteva minute nemișcat, la doar cițiva centimetri de prăpastia pe care o ghicea în beznă. Ploaia îi biciuia corpul, înghețîndu-i degetele amorțite și fața. În urechi îi răsuna bolborositul furios al apei, gata parcă să-l smulgă din loc. În cele din urmă, se ridică și începu să coboare din nou. Cele patruzeci de trepte i se părură a fi patru sute. Nu-și dădea seama cît durase coborîșul: cincisprezece, poate douăzeci de minute, care însă i se părură o veșnicie.

Ajuns pe platou, porni în direcția construcției din lemn care adăpostea biblioteca. Împinse ușa și păși în întuneric. Nu exista nici o fereastră, nici lumînări aprinse, singura sursă de lumină era cea care pătrundea prin ușa întredeschisă. Simți mirosul stătut al volumelor vechi. Tăcere. Nu mișca, nu strălucea, nu respira nimic. Își ținu răsuflarea și făcu cițiva pași șovăitori. Dacă asasinul se ascundea aici, în întuneric, printre tomurile prăfuite și icoanele suflate cu aur? Împinse ușa de perete, ca să permită pătrunderea luminii, și căută în jur. Pe o etajeră mică de lemn, în stînga lui, descoperi o lampă cu gaz și o cutie de chibrituri. Dădu drumul ușii, aprinse lampa și o ridică deasupra capului. Ușa se închise de la sine și flacăra lămpii tremură ușor, apoi își reveni, răspîndind o lumină gălbuie. Mijindu-și ochii, David încercă să deslușească ceva în bezna din jur. Văzu tavanul cu grinzi de deasupra, brăzdat de umbre misterioase, tremurătoare, ca niște frînturi de coșmar gata să îl prindă în mrejele lor. Se înfioră și porni mai departe, continuînd să țină lampa ridicată în fața lui. De o parte și de alta, se ghiceau siluetele șterse ale etajerelor pline cu cărți. Apropiind lampa de rafturile din dreapta, observă că erau în număr de șase, toate acoperite cu un strat gros de praf alburiu. Călugării de aici nu erau erudiți, și cărțile erau rareori răsfoite. Își continuă drumul pe intervalul din mijlocul încăperii, răscolind umbrele. Liniștea îl strîngea ca o menghină. Se simțea gol pe dinăuntru și avea senzația că asista la tot ce se petrece de undeva, de departe. Sîngele îi zvîcnea în tîmple, dar sunetul părea că vine de foarte departe. Hainele i se lipiseră de corp, umede și reci și tremura din toate încheieturile.

În fundul bibliotecii, pe podea, lîngă masa masivă de lectură, descoperi cel de-al treilea cadavru. Țeasta îi fusese zdrobită cu

un volum gros, legat în piele, care acum zăcea alături, plin de sînge şi de fire de păr alb. David trecu lampa deasupra trupului, examinîndu-l, şi, preţ de o clipă, avu senzaţia că mişca; dar nu era decît o iluzie optică, provocată de jocul luminii. Omul era mort de cîteva ore, ca şi ceilalţi. Mănăstirea era bîntuită de un demon întunecat, şi David nu se mai amăgea cu ce avea să găsească mai departe.

Un raft cu cărţi se răsturnase lîngă cadavru. Volumele legate şi filele de manuscris zăceau împrăştiate peste tot. O clipă, David îşi aminti de puţul de la Ebla şi de cadavrul arabului, încremenit în noroi. Se aplecă şi ridică un volum. Era scris în arabă, un comentariu despre Coran, de al-Tabari. Îl puse pe cel mai apropiat raft şi luă un alt volum. De data aceasta, era un text creştin, scris tot în arabă. Aşezîndu-l pe acelaşi raft ca pe primul, David remarcă un mic semn în partea superioară a raftului. Era un înscris în greacă, anunţînd laconic: „Texte arabe." În următorul corp de bibliotecă se găseau manuscrise în limba coptă, în altul texte în siriană. Etajera goală era singura care adăpostea manuscrise în arabă.

La capătul unei ore de căutări, David trebui să accepte faptul că manuscrisul după care venise aici, *al-Tariq al-mubin* al lui al-Halabi, nu se afla în bibliotecă. Dar oare fusese vreodată acolo? Descoperi o carte voluminoasă, legată în piele de viţel, în care se aflau toate titlurile lucrărilor aflate în bibliotecă. Toate textele arabice erau grupate la un loc, iar printre ele descoperi şi opera lui al-Halabi. Nu încăpea îndoială. Era prea mult pentru o simplă coincidenţă. Cel care îl omorîse pe John Gates şi îi furase teza, cel care îi ucisese pe părinţii lui David şi distrusese documentele din apartament venise aici, omorîse din nou şi înlăturase şi ultima dovadă. Pentru David conta prea puţin dacă era vorba de o singură persoană sau de zece.

Cînd ieşi din bibliotecă, observă că ploaia pierduse din intensitate şi continua să cearnă mărunt. David îşi privi ceasul: era trecut de ora două. Peste puţin timp se va însera. Cu atenţia încordată, coborî treptele care duceau la următorul nivel.

Bucătăria micuţă şi refectoriul erau goale. Prin cele trei ochiuri de geam din apropierea tavanului se cernea o lumină palidă care cădea în pete gălbui pe mesele joase din lemn: pe una dintre ele se aflau şapte tacîmuri, pregătite pentru prînz, dar aparent

nu se atinsese nimeni de ele. Refectoriul era învăluit în aceeaşi tăcere apăsătoare ca restul mănăstirii; după secole în care prezenţa umană le deranjase somnul, stîncile de la Shi'b al-Ruhban îşi regăsiseră odihna. David nu mai întîlnise o astfel de tăcere absolută decît o singură dată. Asistase la descoperirea unui mormînt mare din piatră în partea de nord a Siriei. Zgomotul tîrnăcoapelor se stinsese treptat şi uşa deschisă a mormîntului dăduse la iveală un schelet încovoiat, înconjurat de rămăşiţele jalnice ale existenţei pămînteşti: bijuterii din aur şi faianţă, vase de stibiu, boluri mici cu farduri de ochi, o oglindă mică din bronz lustruit şi mărgele mici din turcoaz. În jurul craniului moartei era o coroniţă de frunze din aur meşteşugit lucrate, sclipitoare şi pline de viaţă, deşi carnea de sub ele putrezise de mult. Toată lumea rămăsese fără grai în prezenţa acelei imagini copleşitoare a morţii.

David închise uşa refectoriului şi porni spre clădirea principală. Dincolo de uşa întredeschisă ploaia se adunase într-o băltoacă apreciabilă. Aprinse lampa pe care o luase de la bibliotecă şi păşi peste băltoacă. Ridică lampa deasupra capului şi văzu că se afla într-o sală mare de primire, cu pereţi goi şi un rînd de bănci de lemn. Încăperea era pustie. În partea din spate se găsea o uşă ce dădea într-o galerie care după numai cîţiva paşi se înfunda în peretele de rocă. De ambele părţi ale coridorului erau cămăruţe în care se păstrau alimente şi alte provizii. Toate erau goale.

Coridorul îl conduse pe David în inima clădirii. Era o încăpere rece şi deprimantă, cu tavanul jos, ca o mină. Undeva se auzea un clipocit, probabil acolo unde ploaia reuşise să se infiltreze prin fisurile din stîncă pînă la grotele săpate de mîna omului. Flacăra lămpii tremură şi scăzu în atmosfera apăsătoare, aruncînd umbre prelungi pe podea şi pe pereţi. Pătrunse într-un coridor secundar care adăpostea chiliile în care dormeau călugării, cele mai multe de mult părăsite. Pe măsură ce înainta, devenea tot mai neliniştit. În treacăt, deschise, pe rînd, uşa fiecărei chilii, temîndu-se de ce avea să descopere, iritat de ceea ce putea să-l urmărească. Priciuri din lemn mîncat de cari, saltele de paie acoperite de pînze de păianjen, icoane părăsite, pline de praf, sfeşnice ruginite, un breviar deformat de umezeală, un şirag de mătănii uitat pe o măsuţă joasă, un miros persistent de criptă.

Al patrulea călugăr se afla într-o chilie, la capătul coridorului. Avea miinile legate şi fusese spînzurat de un cîrlig bătut în tavanul încăperii micuţe. Cînd David atinse trupul, ca să îl dea jos, răsună un clinchet de clopot, îndepărtat şi neliniştitor în tăcerea profundă. Omul fusese spînzurat de frînghia clopotului principal, aflat undeva, deasupra lui.

Ceilalţi trei călugări se aflau împreună, într-o cămăruţă mohorîtă, dincolo de chilii, la picioarele unui crucifix înalt care domina întreg peretele din faţă. Toţi trei aveau ochii larg deschişi, parcă urmărindu-l cum se apropie. Deschise gura, încercînd să articuleze ceva, dar, brusc, realiză ce li se întîmplase. Scoase un ţipăt de groază şi repulsie, azvîrli lampa şi se dădu înapoi, clătinîndu-se. Flacăra lămpii ţîşni în sus, luminînd scena care se întipărise pentru totdeauna în mintea lui. Sprijinindu-se de zid, vomită de două ori şi fruntea i se acoperi de broboane de sudoare. În spatele lui, flacăra lămpii lumină de cîteva ori peretele gol, apoi începu să se stingă. Se ridică şi-şi îndreptă spatele, oripilat de această ultimă dovadă de nebunie, şi ieşi, împleticindu-se, din încăpere, înapoi în întunericul de nepătruns. Mergea abia trăgîndu-şi sufletul, pipăind zidul străpuns din loc în loc de uşile chiliilor goale. În spatele lui, flacăra clipi pentru ultima oară şi muri. Întunericul din jur era impenetrabil, ca de smoală. Nu răzbătea de nicăieri nici o rază de lumină. Grăbi paşii, derutat şi nesigur. De cîteva ori se lovi de zid şi se văzu nevoit să se întoarcă. Nu ştia sigur cît timp pierduse orbecăind în beznă, dar, în cele din urmă, se opri şi rămase nemişcat. Îşi dădu seama că se rătăcise şi inima îi fu cuprinsă de o gheară de gheaţă. Lipsit de o sursă de lumină, putea rătăci zile în şir în catacombele din pîntecul stîncii, afundîndu-se mai mult cu fiecare mişcare făcută. Habar nu avea pînă unde se întindeau galeriile. Îi era mai groază decît orice să se întoarcă prin întuneric pînă în camera în care zăceau cei trei călugări. Totul în jur era cufundat în beznă. Se simţea copleşit de liniştea implacabilă, înnebunitoare. Nu fusese în viaţa lui chinuit atît de tare de senzaţia de claustrare, de a fi îngropat de viu. Ar fi vrut să urle, să strige, să umple cu ecoul ţipetelor coridoarele pustii, încercînd să se elibereze de nebunia care îi măcina nervii. Dar era incapabil să facă altceva decît să stea nemişcat, ascultînd.

Pe neaşteptate, simţi că îşi pierde cu adevărat minţile. Ca într-un coşmar, auzi în spatele lui sunetul inconfundabil al unei respiraţii ritmice, abia perceptibile.

15

David încercă din nou să scruteze întunericul. Avea o durere de cap insuportabilă, iar în faţa ochilor îi jucau luminiţe stranii. Zăcea pe spate, pe podeaua dură de piatră. Picioarele îi erau apăsate de ceva greu, iar în nări îi persista un miros ciudat, umed. Alunecase pe coridor şi se lovise în cădere? Deodată, îşi aduse aminte de sunetul respiraţiei. Cineva se furişase în spatele lui şi îl doborîse cu o lovitură, cu toate că nu-şi amintea să fi avut loc vreo luptă sau să fi fost rănit. Se întreba de cît timp zăcea acolo. Îşi simţea hainele încă umede, lipite de corp, dar cînd îşi trecu palma peste ele, constantă că erau simţitor mai uscate decît înainte. Îl ustura gîtul şi avea nasul înfundat; se temea ca guturaiul să nu evolueze, transformîndu-se în ceva mai grav.

Se ridică în şezut şi icni, cuprins de un nou acces de durere datorită sîngelui care urca la creier. Precaut, duse mîna la cap şi simţi ceva umed şi lipicios; lovitura îi provocase o rană mică în spatele urechii. Zona din jurul tăieturii pulsa dureros. Avea dureri în tot corpul, deşi nu peste tot la fel de intense. Se simţea ameţit şi dezorientat. Îşi aminti de întunericul care-l înconjura şi îl cuprinse din nou disperarea de a se fi rătăcit în hăţişul mănăstirii, fără nici o sursă de lumină.

Îşi schimbă poziţia şi simţi ceva în buzunarul de la spate al pantalonilor. Duse mîna acolo şi scoase o cutie de chibrituri cam turtită. Abia acum îşi reaminti că băgase în buzunar, maşinal, cutia pe care o găsise în bibliotecă. Mai erau cîteva beţe nefolosite. Cu ajutorul lor, putea regăsi drumul prin labirintul în care se găsea. Încercă să-şi mişte picioarele şi împinse greutatea care le apăsa: ceva dezgustător de inert şi greu se rostogoli pe podea. Se ridică încet în picioare, simţind dureri ascuţite în oase şi tremurînd din tot copul. Aprinse un băţ de chibrit şi sunetul sfredelitor tulbură liniştea absolută din jur.

Avu nevoie de cîteva secunde de consternare pînă să realizeze toată grozăvia din fața lui. Umbrele se unduiau, se încovoiau și prindeau viață. Siluetele confuze se adunară, formînd o imagine de coșmar. Nu mai încăpea îndoială că înnebunise. Se afla într-o capelă mortuară, o încăpere joasă plină de jos pînă aproape de tavan cu oseminte. La picioarele lui zăcea trupul unuia dintre călugării pe care îi găsise în biserică. Imediat în spatele acestuia se înșirau cadavrele celorlalte șase victime. De jur împrejurul lui se aflau alte cadavre în diferite faze de descompunere, încremenite în poziția în care îi surprinsese moartea.

Chibritul îi fripse degetele și se stinse. Întunericul se instală din nou, ferindu-i ochii de scena înfiorătoare care i se înfățișase o clipă mai devreme. Rămase ca lovit de trăznet, incapabil să schițeze vreo mișcare, să scoată vreun sunet sau să respire. Primise atîtea lovituri, încît mintea sa refuza să mai înregistreze, cel puțin această ultimă viziune apocaliptică. Trecură minute întregi, acumulînd oroarea în sufletul lui pînă cînd nu mai putu îndura. Întunericul era mai greu de suportat decît orice i-ar fi dezvăluit lumina. I se încrețea pielea cînd își imagina fiecare cadavru prinzînd viață și începînd să se tîrască după el. Parcă auzea aievea foșnetul oaselor alunecînd pe pămînt.

Aprinse al doilea băț de chibrit. Totul era neschimbat. Cadavrele erau la locul lor, holbîndu-se la el. Flacăra micuță tremura, aruncînd umbre mai degrabă decît lumină, reflectîndu-se pe suprafața oaselor, insuflînd un soi de viață de marionetă trupurilor din jurul lui. Privi temător în spate. Înainte ca bățul de chibrit să se stingă, frigîndu-i din nou degetele, avu timp să zărească cele cîteva trepte ce duceau la ușă. Groaza creștea în el, acumulîndu-se ca o febră mistuitoare. Respira sacadat, spasmodic și inima îi bătea îngrijorător de tare. Nu putea fi adevărat. Visa ori își pierduse mințile sau poate că zăcea undeva, răpus de febra provocată de răceala contractată în urma ploii. Încerca să-și controleze respirația cu greutate, inspirînd adînc și ritmic, expirînd lent, forțîndu-și inima să-și tempereze bătăile haotice. Reuși să se calmeze și realiză care era adevărul. Nu era un vis și nici nu delira. Se afla într-adevăr aici, în osuarul mănăstirii, înconjurat de schelete vechi de treisprezece secole. Cineva îl tîrîse pînă aici, împreună cu cadavrele celor șapte călugări.

Pe măsură ce conştientiza care era realitatea, resimţea mai puternic toate senzaţiile fizice provocate de mediul în care se afla: frigul, aerul stătut, irespirabil, întunericul impenetrabil. Dar groaza nu ceda. Acum căpătase o nouă dimensiune. Coşmarul provocat de prezent se risipise doar pentru a face loc coşmarurilor trecutului. În minte îi reveniră toate spaimele copilăriei legate de cimitire şi moarte, stafii şi carne în putrefacţie. Întunericul deveni bezna din camera copilăriei lui, populată de năluci înspăimîntătoare. Mintea îi şoptea că nu se afla în pericol, însă imaginaţia îl chinuia cu toate fantasmele înfiorătoare pe care le încercase vreodată.

Se întoarse încet, pînă ce ajunse cu faţa în direcţia treptelor. Aprinse încă un băţ de chibrit. Flacăra se stinse repede, abia permiţîndu-i să localizeze uşa aflată la capătul scărilor. Urcă treptele în întuneric şi împinse uşa cu mîna. Nu se întîmplă nimic. Pipăind cu ambele mîini, descoperi un mîner sferic, din metal, şi-l răsuci, însă uşa refuza să cedeze la împingere, cît şi la tragere. Disperat, începu să lovească uşa masivă cu umărul. Lemnul vechi se clătină, dar rezistă loviturilor. Era închis în osuar.

Rămase lîngă uşă vreme îndelungată, parcă o eternitate, cu mintea amorţită, corpul înfrigurat şi epuizat. Trebuia să găsească o cale de ieşire, înainte de a-şi pierde definitiv puterile din cauza foamei şi a frigului. Leyla putea veni după el peste o zi sau două, deşi, după cum o ştia, venise deja şi plecase. Nu avea idee de cît timp se afla în osuar.

Un gînd fugar îi fulgeră prin minte şi dispăru. Se strădui să-şi reamintească ce era, dar în zadar. Descurajat, se aşeză în faţa uşii şi îşi îngropă faţa în palme. Nu mai avea decît un singur băţ de chibrit – prea puţin pentru a căuta o altă ieşire din osuar. Brusc, gîndul stingher îi reveni în minte. Pe un stîlp scund de la baza scării observase cîteva cioturi de lumînări. Dacă le găsea şi reuşea să le aprindă putea examina mai amănunţit temniţa în care se găsea.

Coborî treptele. În întuneric îi venea greu să aprecieze direcţia şi distanţa. Era posibil să treacă pe lîngă stîlp, să se pomenească din nou în mijlocul osemintelor şi al cadavrelor descompuse – şi nu-şi putea permite luxul de a irosi ultimul băţ de chibrit încercînd să regăsească drumul spre ieşire. Încet, cu

mii de precauţiuni, pipăind cu degete nervoase întunericul, începu să înainteze tiptil, în ceea ce i se părea a fi direcţia stîlpului. Nu întîlni în cale nimic, doar aer. Agită mîinile în toate direcţiile, simţind cum începe să-l cuprindă panica. Dacă rata ocazia, era pierdut. Împinse piciorul încă puţin înainte şi-şi izbi glezna de ceva. Se aplecă şi atinse baza stîlpului. Pipăi cîteva clipe, găsi resturile de luminări şi, ţinîndu-şi respiraţia, scoase băţul de chibrit din cutie. Părea atît de mic şi de fragil între degete, gata în orice clipă să se frîngă în două sau să-l scape din mînă. Îl frecă de marginea cutiei, ţinîndu-i capul în jos şi lăsîndu-l să capete putere. Apoi, cu degete tremurătoare, îl apropie de luminări.

Nu se aprindeau. Fitilul era îngropat în ceară şi nu lua foc. Chibritul era ars aproape pe jumătate şi se putea stinge dintr-o clipă în alta. Cu gesturi febrile, caută un alt ciot de luminare, îl ridică şi, ţinîndu-l înclinat, îl apropie de flacăra chibritului. Chibritul se stinse, lăsînd o flăcăruie anemică de ceară. David nu îndrăznea nici să se mişte, nici să respire. Un gest cît de firav, o pală de curent erau suficiente pentru a stinge luminarea. Flacăra tremura şovăitoare, apoi începu să prindă puteri, lungindu-se şi lăţindu-se pe ciotul de ceară. David întoarse capul, expiră profund, apoi trase din nou aer în piept, ameţit de tensiunea acumulată. Cu mîna temurîndă încă, aprinse un al doilea ciot, ca măsură de siguranţă pentru eventualitatea în care primul s-ar fi stins.

La lumina celor două luminări reuşi, în sfîrşit, să desluşească mai clar configuraţia încăperii în care era ţinut prizonier. Era o sală de formă circulară, cu tavan jos, boltit. Un interval central ducea de la uşă pînă la peretele opus, de unde se deschidea un fel de cuşcă plină de jos pînă sus cu un morman de cranii gălbui, unele intacte, altele lipsite de maxilarul inferior. De o parte şi de alta a pasajului îngust era cîte o groapă săpată în pămînt – nu îşi dădea seama cît erau de adînci – în care fuseseră îngrămădite, claie peste grămadă, oseminte umane. Recunoscu o mulţime de tibii, coaste, vertebre, mandibule, oase provenite de la mîini şi picioare, toate legate în mod grotesc prin fîşii de carne uscată şi muşchi. Carnea, acolo unde mai rămăsese prinsă pe oase, devenise tare şi friabilă. Totul era învăluit de un strat gros de praf peste care plutea o reţea densă de pînze de păianjen.

În poziție șezînd sau întinse peste mormanul de oase zăceau mai multe corpuri în stare avansată de putrefacție, dar în rest intacte. David își aminti de ce i se spusese la St. Catherine despre înhumarea cadavrelor. Cînd se întîmpla să moară vreun călugăr sau pelerin trupul îi era îngropat inițial în cimitirul mic al mănăstirii. După cîțiva ani era deshumat, pentru că în Sinai pămîntul este puțin și mulți credincioși din toată lumea doreau cu ardoare să fie îngropați aici. Rămășițele erau duse din cimitir în osuar și lăsate să se descompună în continuare pînă ce osemintele se prăbușeau într-o grămadă, amestecîndu-se cu celelalte, ale generațiilor anterioare. Craniile erau scoase și păstrate în altă parte.

Cam același lucru se întîmplase și aici, deși judecînd după starea în care se aflau anumite cadavre, David bănuia că fuseseră aduse direct în osuar. Din douăsprezece cadavre trei păreau să se afle acolo de mai puțin de un an. Capetele erau lăsate pe spate, cu gurile larg deschise, ca și cum ar fi articulat un ultim strigăt. Pe craniu se mai vedeau șuvițe de păr, iar fețele erau încă acoperite de bărbi încîlcite.

În partea din față a cuștii ședeau siluete îmbrăcate în haine monahale. David se apropie și observă că erau resturi mumificate, aparținînd probabil unor sfinți, puși special acolo pentru a veghea asupra morților. Una dintre mumii ținea un sceptru, alta, o carte, iar printre degetele uscate ale celei de-a treia atîrna un rozariu grecesc împletit din lînă neagră. Acest din urmă cadavru părea că-l fixează pe David cu orbitele ascunse de gluga străveche, amenințătoare și terifiante. Pe pieptul sutanei era scris „Nilus", cu caractere grecești. Deci acesta era sfîntul după care fusese numită mănăstirea, gîndi David. După o mie șase sute de ani osemintele sale făceau încă obiectul unei adorații pioase.

Cercetă sistematic împrejurimile, în căutarea unei alte ieșiri, dar nu găsi nici o alternativă. Pardoseala era din rocă dură, pereții nu aveau nici o fereastră sau ușă.

Se așeză jos și puse lumînarea lîngă el. Simțea cum îl cuprinde disperarea, secătuindu-l de ultimul strop de energie. În ființa lui se instala o letargie profundă care îi paraliza voința de a gîndi sau a acționa. Era gata să stingă lumînarea și să aștepte sosirea momentului în care se va alătura celorlalți morți din osuar. Într-un fel, făcea parte deja dintre cei ale căror oase se odihneau în jurul lui. Ce rost avea să se încăpățîneze să încerce

imposibilul? Era ca şi mort, ultima victimă a unei tragedii sinistre, al cărei sens îi scăpa încă. De ce alesese asasinul o astfel de moarte pentru el, cea mai lentă dintre toate, sub privirile impasibile ale celor morţi de secole? Privi corpurile contorsionate, mîncate de viermi. Pară ar fi fost un comitet de primire, întrunit special pentru a-l întîmpina. Se aplecă, gata să sufle în luminare.

Ceva se mişcă. Cu coada ochiului surprinse o mişcare fugară. Se auzi un foşnet slab, dar totuşi perceptibil în liniştea adîncă din jur. Din stînga răzbătu un zăngănit sec. Întoarse capul încet. La început nu văzu nimic; apoi surprinse o altă frîntură de mişcare. Din spaţiul întunecat dintre o mandibulă şi un os de stern apăru un păianjen uriaş. Împreună cu Dumnezeu ştie cîţi alţi semeni de-ai lui îşi făcuse cuib sub maldărul de oase aproape fărîmiţate. Lumina îl atrăsese la suprafaţă. Era mare cît o tarantulă, dar mai deschis la culoare şi pătat în partea din faţă. Picioarele lungi se arcuiau deasupra corpului, mişcîndu-se ca trase cu aţa pe suprafaţa neuniformă a grămezii de oase.

David încremeni. Îi era groază de păianjeni – era o fobie dobîndită în copilărie şi care nu-i trecuse nici după anii petrecuţi pe şantierele arheologice. Era una dintre spaimele care îi provocau coşmaruri, mai mult decît pericolul sau suferinţa fizică. În timp ce îl urmărea cum se tîrăşte spre luminare, auzi un al doilea fîsîit şi dădu cu ochii de un alt monstru în spatele primului. David îşi imagina tot locul înţesat de păianjeni şi se simţi cuprins de o groază paralizantă, cum nu mai încercase niciodată. Trebuia să iasă de acolo. Acum nu-l mai putea reţine nimic. Trebuia să existe o cale de scăpare din beznă.

Ca şi cum groaza i-ar fi limpezit gîndurile, soluţia se ivi de la sine. Era o rezolvare disperată şi cu puţine şanse de izbîndă, dar nu avea de ales. Frămîntat de frică, îşi reaminti de icoana pe care o văzuse lîngă altar, în biserică; trupurile morţilor mistuite de flăcările iadului ca nişte torţe vii în ghearele demonilor. Privi cadavrele din faţa cuştii în care se păstrau craniile. După cum bănuise, multe dintre ele păreau a fi fost mumificate. Acest lucru era ieşit din comun. David ştia că primii preoţi creştini, inclusiv Sf. Anton, fondatorul ascetismului, dezaprobau vehement conservarea artificială a morţilor. Dar mai ştia că vechii creştini copţi din Egipt continuaseră să-şi îmbălsămeze semenii trecuţi în

nefiinţă, după metoda împămîntenită. Mumiile din perioada romană tîrzie erau extrem de rare şi reprezentau simple încercări pe tărîmul artei îmbălsămării. Cu toate acestea, procesul în sine necesita folosirea anumitor substanţe datorită cărora trupul devenea inflamabil. Deshidratate în carbonat de sodiu cristalizat, mumiile puteau fi umplute apoi cu răşini sau bitum şi impregnate cu uleiuri concentrate. La cea mai mică scînteie se aprindeau ca nişte torţe şi, pînă nu de mult, arabii le folosiseră chiar pentru a se încălzi pe timp de iarnă.

Era un lucru dezgustător, dar nu avea altă soluţie. Sperînd să nu dea peste vreo insectă ascunsă sub sutană şi rugîndu-se ca membrele să fi rămas intacte, David ridică trupul lui Nilus. Era uimitor de uşor. Susţinîndu-i cu o mînă bazinul, cu cealaltă gîtul, îl duse pînă la scară. Cînd începu să urce treptele, gluga căzu pe spate descoperind un craniu golaş, pe care supravieţuiseră cîteva smocuri de păr uscat. Fără glugă, Nilus părea mai puţin ameninţător, doar un bătrînel jalnic, chircit în braţele lui David. Ajunse în capul scărilor şi-l aşeză lîngă uşă. Sfîntul mic şi uscat părea că-l fixează încruntat pe David, jignit de o asemenea lipsă de consideraţie. David mîngîie cu palma craniul gol.

– Iartă-mă, prietene, dar nu am ce face. Trebuie să te sacrific.

Trase la loc gluga peste craniu şi coborî scările.

Aduse pe rînd şi celelalte şapte mumii şi le aşeză peste scheletul lui Nilus. De peste tot ieşeau la iveală zeci de păianjeni atraşi de lumina neobişnuită, insuflînd viaţă scheletelor inerte. Avea nevoie de mai mult material inflamabil. Corpurile de la suprafaţa gropilor pline cu oase nu erau mumificate, dar în răstimpul cît stătuseră în mormintele săpate în nisipul fierbinte se uscaseră suficient pentru a lua foc instantaneu. David întinse mîna şi trase un schelet spre el. Braţul se desprinse din încheietură şi restul corpului se prăbuşi într-o moviliţă. Străduindu-se să nu se gîndească la grozăvia situaţiei, David apucă ce putu din oasele dislocate şi le cără pînă la maldărul adunat în faţa uşii.

Se întoarse la groapă şi apucă de picior un alt schelet. Corpul se desprinse din grămadă şi se prăvăli peste el. David dădu să ridice osemintele cînd deodată simţi ceva moale şi păros căţărîndu-i-se pe mînă. Era o tarantulă neagră, uriaşă a cărei muşcătură putea fi mortală. I se înmuiară picioarele, începu să tremure din tot corpul şi pielea i se făcu de găină. Instinctul îi

spunea să-l dea imediat jos cu un bobîrnac, dar era conştient că orice mişcare bruscă l-ar fi putut provoca să muşte. Paralizat de groază îl urmări cum i se urca încet pe încheietura mîinii, apoi mai sus, pe antebraţ. Cu mîna dreaptă scotoci prin grămada de oase de lîngă el şi apucă unul subţire şi lung. Păianjenul ajunsese la cot şi continua să urce. David ridică osul, îl duse la umărul stîng şi îl coborî brusc pe braţ, azvîrlind cît colo păianjenul.

Tremurînd, se aplecă din nou şi trase grămada de oase spre el, examinînd atent fiecare ungher. După ce le aşeză peste celelalte, se întoarse să mai adune cîteva bucăţi – falange de la mîini şi picioare, fîşii uscate de giulgiu şi scaunul de lemn pe care şezuseră rămăşiţele pămînteşti ale lui Nilus.

Apucă o tibie lungă din grămadă şi înfăşură resturile de pînză în jurul ei, confecţionînd un fel de torţă primitivă. Apropie flacăra de vîrf şi ţesătura se aprinse instantaneu. Cu gesturi febrile o apropie de mormanul de schelete şi flăcările ţîşniră spre tavan, prelingîndu-se ca nişte limbi de foc pe osemintele contorsionate. Craniile îşi căscau orbitele goale, maxilarele larg deschise rînjeau grotesc, mîinile scheletice se străduiau parcă să apuce fuioarele de fum. Rugul se clătina, ca şi cum scheletele ar fi vrut să o rupă la fugă din faţa focului. David se dădu înapoi revoltat. Gîndul îi zbura la părinţii lui, captivi în lagărul morţii, la cadavrele îngrămădite claie peste grămadă, gata să ia calea crematoriului, la flăcările roşii şi înfometate din cuptoare.

Din mormanul de oase se ridică un fum gros şi înecăcios ce se răspîndi rapid în încăperea mică. Înecîndu-se, cu ochii plini de lacrimi, David se retrase spre cuşca plină cu cranii. Trebuia să aleagă bine momentul. Dacă se grăbea, era posibil ca uşa să nu ia foc suficient pentru a ceda. Dacă întîrzia prea mult, era în pericol să leşine din cauza fumului otrăvitor acumulat în osuar. Flăcările dansau nebuneşte, hrănindu-se cu resturi uscate de carne şi substanţe antice de îmbălsămare. Oasele se încovoiau, pocneau şi se prăbuşeau în grămezi de cenuşă. Fumul negru se adunase într-un nor gros care îi bloca vederea. Ochii îl usturau înfiorător, pieptul îi ardea şi, din ce în ce mai des, era zguduit de accese de tuse. Capul începu să i se învîrtă, ameţit de sunetul pocniturilor şi sfîrîitul amplificat al flăcărilor. Fiecare nerv, fiecare fibră a trupului îi ordona să o rupă la fugă, să se salveze cît mai era încă în stare să respire.

Dar ceva in subconştient îi înfrîna pornirea. Trebuia să reziste. Fumul se împrăştiase peste tot, ca un giulgiu al morţii, negru şi opac. Fiecare respiraţie îi provoca chinuri înfiorătoare. Nu mai putea rezista mult timp. Plămînii îl dureau, iar în gît simţea o usturime sfîşietoare. Fugi! Acum!

Rezista, luptîndu-se cu sine însuşi, înfrînîndu-şi dorinţa nebună de a o rupe la fugă. Încovoindu-se cît putea de mult, se străduia să inspire puţinul oxigen rămas la nivelul podelei, dar fumul pusese stăpînire pe fiecare colţişor. Acum era momentul ori se putea considera pierdut.

Clătinîndu-se, cu genunchii moi, se forţă să avanseze către pasajul ce ducea la ieşire. Piciorul îi alunecă şi se înfundă în grămada de oase din groapa de pe margine. Îşi pierdu echilibrul, se rostogoli pe o parte, dar se ridică, punîndu-şi la bătaie ultimele resurse de energie. Simţea că era pe punctul de a claca. Urcă treptele una cîte una, trăgîndu-şi după el picioarele ca de plumb. Văzu flăcările, transformate într-un adevărat zid de foc. Uşa ardea ca o vîlvătaie.

Trecu prin grămada de oase calcinate şi izbi uşa cu umărul. Se auzi un pocnet, dar lemnul nu cedă. Se retrase, apoi se aruncă din nou înainte. Auzea pocniturile, dar nu se întîmplă nimic. Lumea se învîrtea cu el. Nu mai avea aer. Cu un ultim efort supraomenesc, se prăbuşi cu spatele pe uşă.

Se auzi un trosnet şi David se trezi proiectat prin scîndurile arzînde, pe pămîntul de afară. Plămînii i se umplură cu aerul rece ca gheaţa. Se rostogoli cît mai departe de foc, inspirînd cu nesaţ oxigenul, apoi se opri. Totul se întunecă în faţa ochilor lui şi simţi că îşi pierde cunoştinţa. Înainte de a leşina, fu sigur că cineva stătea lîngă el, privindu-l.

16

Cînd îşi reveni, cerul roşatic începea să bată în albastru. Se rostogoli pe spate şi o durere ascuţită îi săgetă pieptul, aducîndu-l din nou în pragul leşinului. Treptat, durerea se atenuă, şi David deschise ochii din nou. Lumina îl deranja încă, dar nu atît de tare ca prima oară. Tîmplele îi zvîcneau şi îl dureau plămînii, ca şi

cum ar fi fost strîns într-un corset de oţel. Încetul cu încetul, izbuti să se ridice în capul oaselor.

Se afla la cîţiva metri de intrarea în osuar. Flăcările trecuseră prin uşă, dar acum se stinseseră, lăsînd în urmă doar cîteva fuioare de fum. Îşi dădu seama că ceea ce i se păruse a fi silueta unui om, înainte de a cădea în nesimţire, era, de fapt, o icoană în mărime naturală, pictată de o parte a uşii, înfăţişînd un sfînt însărcinat cu păzirea morţilor din interiorul osuarului. Îi era greaţă şi se simţea epuizat. Nu avea habar cît timp zăcuse inconştient. Timpul petrecut în osuar părea acum amintirea unui vis urît.

Rămase mult timp întins pe pămînt, umplîndu-şi avid plămînii cu aer proaspăt. Se simţea mai slăbit decît oricînd, sfîrşit de foame şi sete. Dacă nu găsea repede ceva de mîncare, era incapabil să-şi continue drumul. Se ridică şi porni, împleticindu-se, spre scări. Panta era îngrozitor de abruptă, dar acum cel puţin treptele erau uscate. Dacă le cobora cu spatele putea ajunge cu bine jos.

Deşi se opri de cîteva ori, ca să se odihnească, se văzu nevoit să-şi adune toate forţele ca să poată parcurge drumul pînă la capăt. O singură dată ridică privirea şi, cînd văzu piscul ce părea gata să se prăbuşească peste el, se simţi cuprins de un nou val de ameţeală. În cele din urmă, ajunse pe platou şi porni în direcţia refectoriului. Nu s-ar fi întors pentru nimic în lume în labirintul întunecos al clădirii principale. Presupunea că asasinul părăsise mănăstirea, dar nu putea fi absolut sigur; într-un fel, nici nu avea importanţă. Chiar dacă acesta s-ar fi aflat în refectoriu, David trebuia neapărat să facă rost de hrană.

Bucătăria mică era aprovizionată din belşug. Alimentele erau simple – pîine, fructe uscate şi cereale – dar lui David i se păreau adevărate delicatese.

Trase o înghiţitură bună de apă dintr-o carafă, apoi îşi umplu gura cu stafide şi se apucă să facă focul în soba primitivă. În cîteva minute îşi prepară un castron de porridge în care adăugă cîţiva pumni plini de stafide.

După ce mîncă şi bău pe săturate, se lăsă pe spate, obosit, dar nu somnoros. Mîncarea şi băutura îl mai întremaseră şi îi limpeziseră mintea. Trebuia să plece urgent de acolo. Nu mai avea ce face – nimeni nu mai putea face nimic. Nu mai avea nici o idee, nici putere, nici voinţa de a continua. Va pleca de la

mănăstire, o va căuta pe Leyla și împreună se vor întoarce în Israel, trecînd mai întîi pe la Mănăstirea St. Catherine.

Era posibil ca Leyla să fi încercat deja să-l găsească, dar fără succes, așa că nu se putea baza pe ea sau pe proviziile din desagii lăsați în vale. Umplu un sac cu alimente și rezerve de apă, puse alături și o sticlă de coniac descoperită într-un dulap, apoi legă sacul la gură cu o sfoară.

Se simțea ostenit, dar nu avea nici un chef să înnopteze la mănăstire, nici măcar sub cerul liber. Poate reușea să coboare pe frînghia care susținea liftul primitiv. Platforma se afla la numai cîțiva metri, dar băgă de seamă că ascensorul nu se mai afla în locul în care îl văzuse la sosire, împreună cu Leyla. Se tîrî pînă la platformă și privi în jos; frînghia fusese tăiată, iar colivia din lemn dispăruse.

O altă soluție ar fi fost să așeze cîteva piese de mobilă din biserică sub frînghia pe care coborîse. Urcă din nou scările pînă la ultimul nivel. Într-o secundă toate iluziile i se spulberaseră. Frînghia dispăruse. O scară veche, proptită de marginea terasei, arăta cum ajunsese asasinul la capătul suspendat. Probabil, urcase pe frînghie, apoi o trăsese după el. Examină peretele de stîncă ce se ridica deasupra lui. Era puțin înclinat spre exterior și aproape perfect neted; nimeni n-ar fi putut urca pe-acolo fără echipament adecvat. Deznădăjduit, coborî din nou treptele pînă la primul nivel.

Își luă inima în dinți și intră în clădirea principală. Știa că nu mai există nici un pericol, că asasinul plecase, că era puțin probabil să mai descopere alte cadavre. Dar avu nevoie de ultimul gram de forță spirituală ca să pătrundă, cu o singură lampă de gaz luată din refectoriu, în clădirea cufundată în întuneric. Fiecare pas îi readucea în minte imagini înfiorătoare. Pulsul i se accelera la fiecare ecou al propriilor sale mișcări și tresărea la orice umbră trecătoare. În cea de a treia debara descoperi un colac de frînghie, aruncat printre niște lăzi metalice vechi. Camera era mică și umedă și, după cum arăta, nimeni nu mai intrase acolo de mult timp. Totul era învăluit în praf și pînze de păianjen. Se înfioră, gîndindu-se la păianjenii pe care îi stîrnise în liniștea osuarului. Însă avea absolută nevoie de frînghie. Cu o singură mișcare hotărîtă, o trase afară. Gestul urni de la locul ei una dintre cutiile sub care era prinsă sfoara. Era gata să plece cînd observă ceva neobișnuit.

Sub lada deplasată, se afla alta, identică atît ca nuanţă, cît şi ca mărime. Dar capacul acesteia nu avea nici o urmă de praf. Desluşi cîteva semne şi înscrisuri, oarecum familiare, deşi slab lizibile. Aşeză pe podea sfoara, ridică lumînarea şi săltă uşor lada. Nu era grea. O puse jos, în spatele lui.

Printre pînzele de păianjen rupte o insectă mare se pierdu într-un ungher întunecat. David se cutremură şi făcu un pas înapoi, dar nu ieşi din încăpere. Era intrigat de capacul celei de-a doua lăzi. Pe suprafaţa de lemn trona un vultur stilizat cu aripile desfăcute. Capul păsării era întors spre stînga, privindu-l pe David peste umăr, cu un singur ochi rotund. Ghearele ascuţite, curbate, erau încleştate pe o coroniţă. În mijlocul împletiturii era desenată o zvastică argintie; zgîriată şi patinată de vreme, însă inconfundabilă. Dedesubt, erau scrise cu caractere gotice următoarele cuvinte: *Expedition Ulrich von Meier: Papiere, Bücher und Filme*, „Expediţia Ulrich von Meier: Documente, cărţi şi filme".

Uluit şi tulburat, ca şi cum ar fi descoperit o anomalie a naturii, ridică încet capacul. Se auzi un scîrţîit strident, ca şi cum balamalele ruginite ar fi protestat împotriva unei astfel de intruziuni, după atîţia ani de somn tihnit. Apropie lampa şi privi înăuntru. Orice ar fi conţinut lada iniţial, acum totul se transformase într-o masă mucegăită. Cărţile şi documentele putreziseră de mult. Cîteva foi izbutiseră să supravieţuiască, dar restul era irecuperabil. Cu toate acestea, David nu rezistă tentaţiei de a pescui cîte ceva din ladă, cu acelaşi interes cu care se aplecase şi asupra tăbliţelor îngropate în noroiul de la Tell Mardikh. Începu să scormonească uşor printre hîrtiile distruse; cărţile şi documentele i se fărîmiţau printre degete. Cînd ajunse aproape de fundul lăzii, dădu peste ceva tare şi rece. Apucă obiectul cu grijă şi îl scoase la lumină: era o lădiţă metalică, acoperită pe tot perimetrul capacului cu bandă adezivă şi ceară.

Avu nevoie de cîteva minute ca să desfacă sigiliul care rămăsese intact şi rezistent. Ridică uşor capacul şi dădu peste o cărticică format cincisprezece pe şase centimetri şi o rolă de film de 35 mm. Pe coperta cărţuliei scria *Tagebuch* – „Jurnal". Deschise cartea şi examină prima pagină: hîrtia era îngălbenită şi fărîmicioasă, cerneala pălise, dar scrisul era încă lizibil. Textul era scris în dialectul arab *ruq'a*, însă David nu pricepea mare lucru. Răsfoi cele aproximativ cincizeci de pagini, pline cu

același scris misterios, ortografiat cu multă atenție. Așeză cărțulia la loc în lădiță, împreună cu rola de film, închise capacul și puse lădița pe podea.

Șterse praful de pe lada care fusese inițial deasupra celeilalte. Descoperi un al doilea vultur, amenințător și puternic, marcat de trecerea vremii. Inscrisul de pe capac era șters aproape complet. La prima încercare capacul refuză să se ridice, rezistînd ca și cum ar fi fost sudat. Pe neașteptate, cedă și sări în sus. David privi uluit înăuntru. Alături de o cascheta neagră se odihnea o uniformă de ofițer SS, frumos împăturită, mîncată pe ici, pe colo de molii. David puse jos cascheta cu insigna argintie reprezentînd un cap de mort și scoase tunica din ladă. Pe epoleți erau cusute trei trese de argint – proprietarul fusese ofițer superior. Dedesubt erau așezate celelalte piese ale uniformei: pantaloni negri, cizme înalte, o cămașă maro cu nasturi negri din piele, o cravată neagră și o centură de aceeași culoare. Sub acestea David descoperi alte haine, de data asta civile, purtate de exploratorii anilor '30. Etichetele arătau că toate proveneau din atelierul de croitorie al lui Richard Schultz de pe strada Kurfurstendamm din Berlin. Chiar la fundul cutiei se aflau fotografia înrămată a unei femei tinere, un pistol automat, o cutie plină cu gloanțe și o cutiuță muzicală. David luă cutiuța în mînă. Avea forma unei căsuțe bavareze, cu acoperiș cu panta lină, de sub care ieșea o manivelă mică. O răsuci și imediat încăperea se umplu de acordurile stranii ale unui cîntec vechi, un cunoscut imn nazist intitulat „Horst Wessel Lied". Melodia sparse tăcerea, stîrnind ecouri lugubre între cei patru pereți de piatră. David se înfioră și își retrase mîna de pe manivelă. Se lăsă din nou liniștea.

Închise capacul lăzii și se așeză pe ea. Se simțea ca și cum timpul și spațiul s-ar fi comprimat în jurul lui. Aici, în tenebrele vechii mănăstiri din mijlocul Țării Nimănui, printre stînci rămase neschimbate de secole, zăceau relicve ale unui cult modern al morții și al urii. Nimic din toate astea nu avea sens, nici zvasticile, nici textele în arabă cuprinse în jurnal, nici fotografia tinerei femei cu zîmbet șăgalnic, nici melodia care răzbătea din cutiuța muzicală. Pînzele de păianjen și praful gros ascundeau o taină mai mare decît și-ar fi imaginat vreodată David. Oare asta descoperise tînărul John Gates? Aflase ceva ce nu trebuia să afle, amenințase cu dezvăluirea adevărului în

lucrarea sa de cercetare? David privi umbrele tremurătoare care se încolăceau în jurul său. Ce rămăsese nedescoperit în încăperea aceasta şi în restul încăperilor? Ridică lampa obosit şi începu din nou să caute.

La capătul a două ore ajunse la concluzia că nu exista nimic altceva ori dacă exista, era tăinuit într-un loc mai greu accesibil de pe teritoriul mănăstirii. Nu se putea convinge de aceasta decît după o căutare mai minuţioasă. Răscolise toate debaralele principale, dar considerase că erau fie goale, fie pline cu provizii, haine, icoane şi accesorii indispensabile vieţii monahale: luminări şi ulei, foarfece, borcane cu clei din oase pentru apretarea pălăriilor înalte, mături, perii, vin pentru sărbători, un val de pînză aspră, neagră, cruci din lemn, aur şi argint, mătănii strîns împletite. În cele din urmă, se întoarse în încăperea în care descoperise lăzile. Poate va reveni mai tîrziu. Deocamdată, va lua cu el singurul lucru care oferea o speranţă cît de mică de rezolvare a enigmei: lădiţa în care se aflau jurnalul şi rola de film. Puse cutiuţa în sacul de voiaj, luă colacul de sfoară şi ieşi din clădire.

Frînghia era foarte lungă şi destul de elastică, deşi fibrele erau impregnate de praful atîtor decenii; David nu era convins că va rezista la greutatea lui. Totuşi nu avea de ales. Nu găsise altă frînghie şi nu avea altă cale de a pleca de aici. Troliul, cu ajutorul căruia se acţiona liftul, era extrem de rudimentar – un stîlp gros, înalt de un metru optzeci, din care se desprindeau patru braţe lungi, dispuse în unghi drept care, împinse de două sau mai multe persoane, puteau ridica sau coborî cabina din lemn. Deoarece frînghia era de două ori mai lungă decît era necesar pentru a ajunge jos, David o petrecu, pur şi simplu, în jurul stîlpului şi-şi legă unul din capete de talie. Dînd drumul treptat cablului, putea coborî peretele de stîncă. Fixă sacul de voiaj de cureaua pantalonilor, strînse coarda în mîini şi îşi dădu drumul în gol.

Coborîrea fu uşoară, dar înspăimîntătoare, pentru că în fiecare moment avea impresia că frînghia va ceda. Dacă o porţiune cît de mică era putrezită, exista pericolul să plesnească, iar el să se prăbuşească în prăpastie, fără cea mai mică posibilitate de a se salva. Freud ar fi fost mîndru de el, îşi zise: reuşise să înlocuiască teama iraţională de înălţime cu o groază absolut raţională de a cădea.

O dată ajuns jos, nevătămat, dar tremurînd din tot corpul, rămase un timp pe loc, nehotărît dacă să retragă sau nu sfoara şi să o ia cu el, în eventualitatea că va mai avea nevoie de ea. În cele din urmă, renunţă: pe o distanţă lungă ar fi fost greu şi incomod de transportat, poate că nici nu i-ar fi de folos, iar dacă trebuia cumva să se întoarcă la mănăstire, se putea servi din nou de ea. Se întreba unde dispăruse cabina din lemn, dar privind în jur, la stîncile încă ude şi la mulţimea de băltoace care luceau în fiecare crevasă şi groapă, îşi dădu seama că fusese, probabil, luată de apă. Simţi o strîngere de inimă. Spera că Leyla era în siguranţă. Era în stare să-şi poarte singură de grijă, cu toate acestea, David era neliniştit. Surîse şi se gîndi iarăşi la Freud: neliniştea pe care o simţea era, probabil, manifestarea libidoului excesiv reprimat. Leyla era extrem de drăguţă şi de inabordabilă.

Porni prin defileu pe acelaşi drum pe care îl parcursese împreună cu Leyla în urmă cu... cîte zile? Presupunînd că nu zăcuse mult timp inconştient în osuar sau după ce reuşise să iasă de acolo, erau probabil două zile, dar nu putea fi foarte sigur. Cel mai mult îl îngrijora posibilitatea ca Leyla să fi plecat. Nu se putea aştepta să rămînă în canion la nesfîrşit.

Nu lipsi mult să treacă pe lîngă ea fără să bage de seamă. La prima vedere părea o stîncă obişnuită, ca oricare alta, dar cu o formă mai neobişnuită. Apoi îşi dădu seama că, de fapt, era unul din desagii pe care le aduseseră de la Mănăstirea St. Catherine. Era sprijinit de un bolovan, îngreunată de apă. Inima lui David începu să bată haotic. Probabil că fusese purtată de apă tocmai din celălalt capăt al defileului.

Calul zăcea imediat după următoarea curbă, strivit de un colţ de stîncă. Buzele îi dezveleau dinţii galbeni într-un rînjet macabru, iar picioarele înţepeniseră într-o poziţie stranie. Insectele şi animalele mici îi năpădiseră deja corpul. Acum, David era îngrozit de-a binelea. Probabil că Leyla intrase în defileu împreună cu caii şi fusese surprinsă de inundaţia neaşteptată. Începu să alerge agitat în susul şi în josul canionului mic, privind de jur împrejur. Fata dispăruse.

Continuă coborîşul prin *shi'b*, scrutînd terenul în speranţa că Leyla avusese timp să se adăpostească pe o stîncă mai înaltă, dar nu văzu nimic. În cele din urmă, ajunse în valea seacă şi porni în direcţia pantei la picioarele căreia o lăsase pe Leyla. Descoperi rămăşiţele focului, cîteva ustensile de bucătărie, sacul

ei de dormit încă nedesfăcut, dar fata nu era nicăieri de găsit. Deodată, ochii i se opriră asupra unei batiste albe pe care erau scrise cu tăciune cîteva cuvinte: „Au fost furaţi caii; mă duc în recunoaştere; aşteaptă-mă aici." Dar cînd scrisese biletul? Judecînd după aspectul focului, Leyla lipsea de mai mult timp.

Îi strigă numele de mai multe ori, dar nu-i răspunse decît ecoul, apoi cuvintele se pierdură înghiţite de dealurile înalte. Deznădăjduit, se aşeză pe pămînt. Deodată, fără să ştie nici el de ce, începu să plîngă. Nu erau lacrimi vărsate pentru Leyla ori pentru el însuşi, ori pentru cineva anume. Văzuse prea mulţi morţi pentru asta. Plîngea, pur şi simplu, de disperare, chinuit de sentimentul pierderii care îi umplea întreaga fiinţă. Ar fi vrut să vomite, să scape de gustul acru pe care-l simţea în gură, dar nu reuşi. Ridică sacul cu alimente, aruncă pe umăr sacul de dormit al Leylei şi porni înapoi prin defileul îngust.

17

Chiar înainte de a pătrunde în Shi'b al Ruhban, observă cabina de lift. Era construită din lemn nefinisat şi avea cam un metru douăzeci lăţime şi un metru cincizeci lungime. Era evident că fusese adusă pînă aici de potop, iar acum zăcea prăbuşită pe o parte, acoperită parţial de cîteva crengi. Pe cabină zăcea ceva îngrozitor de cunoscut. David alergă într-un suflet pînă acolo.

Trupul Leylei zăcea întins pe scîndurile negeluite; un braţ îi atîrna inert peste muchia cabinei. David îşi luă avînt şi sări pe construcţia rudimentară din lemn. Hainele Leylei musteau de apă, iar corpul îi era plin de vînătăi şi de zgîrieturi. David simţi cum îl cuprinde furia şi disperarea. Simţea o nevoie cumplită să-l înjure pe Dumnezeu, să-l smulgă din locul în care şedea, privind impasibil la cele ce se petreceau pe Pămînt. Era un Dumnezeu criminal, infatuat de propria sa omnipotenţă.

Se aplecă şi atinse obrazul Leylei. Era rece ca şi stîncile din jur. Nu îşi dădea seama de cît timp zăcea aici, de cînd îşi dăduse sufletul. Ce putea face cu ea? În pustietatea asta populată doar de stînci dure nu exista nici o posibilitate ca să o îngroape, dar nici nu o putea duce înapoi la St. Catherine sau sus, la St. Nilus. El nu avea puterea lui Moise de a atinge cu toiagul stînca

pentru a o deschide. Îi atinse din nou obrazul, îndepărtînd o șuviță de păr care se lipise de el. Fata gemu.

La început nici nu fu sigur de ceea ce auzise, atît de slab era sunetul. Apoi îl auzi din nou, mai tare de această dată. Îi prinse încheietura mîinii și începu să caute nerăbdător pulsul. La început nu simți nimic, apoi simți o bătaie slabă și neregulată.

Își dădu imediat seama ce putuse să se întîmple. Probabil că potopul o surprinsese în defileu, împreună cu calul, și o purtase pînă aici. Înainte de a ajunge la punctul în care se afla cabina liftului, apa își pierduse din forță, mare parte din masa ei deviind în canalul principal Shi'b Ruhban. Leyla se agățase, probabil, de structura de lemn, izbutind să se țină de ea pînă se potoliseră apele.

Scotoci prin sac și scoase sticla de coniac, îi deșurubă dopul și o apropie de buzele Leylei, lăsînd cîțiva stropi să i se scurgă în gît. Fata începu să tușească și ploapele i se zbătură pentru o fracțiune de secundă. Îi puse mîna stîngă sub cap. Părea atît de mică și de plăpîndă și atît de aproape de hotarul morții. Trebuia să ia o hotărîre. Avea de ales între trei posibilități: să încerce cumva să o ducă la St. Nilus, să o pună la adăpost, apoi să se ducă după ajutoare; să rămînă cu ea la mănăstire și să vegheze asupra ei pînă ce va fi destul de restabilită pentru a parcurge împreună cu el drumul înapoi la St. Catherine; ori să își asume riscul de a o lua cu el de îndată ce își va recăpăta cunoștința, poate chiar a doua zi dimineața. Fiecare din aceste opțiuni avea cîte un neajuns. Dacă o abandona pe Leyla în starea în care se găsea acum, era foarte posibil să o piardă înainte de a reveni cu ajutoare. Dacă rămînea împreună cu ea, se putea îmbolnăvi el însuși – acest lucru nu era deloc imposibil – așa încît ar rămîne amîndoi imobilizați, iar el nu ar putea face altceva decît să o privească stingîndu-se sub ochii lui, înainte de a muri el însuși. Dacă o lua cu el, nu putea înainta în același ritm, iar călătoria i-ar putea fi fatală, cu toate că distanța era, relativ, scurtă.

Fata gemu din nou, de data aceasta mai tare. Îi mai turnă puțin coniac în gură. Leyla își mișcă buzele și tuși, ridicînd puțin capul. Pleoapele îi tremurară, se deschiseră preț de o clipă, apoi se închiseră din nou. Începea să își revină. David desfăcu o sticlă de apă și o stropi pe față. La început, fata nu reacționă, dar treptat culoarea îi reveni în obraji. Deschise ochii, dar privirea îi era

goală şi înceţoşată. O mîngîie pe frunte şi o chemă pe nume în şoaptă.

– Leyla, mă auzi?

Fata tuşi şi ochii i se umplură de durere. Acesta e un semn bun, gîndi David. Durerea însemna că îşi recăpătase cunoştinţa, că ştia ce se petrece în jur; doar cei morţi sau căzuţi în nesimţire sînt privaţi de această facultate.

– Poftim, mai ia o gură din asta.

Ridică sticla şi o apropie de buzele Leylei. De data aceasta, fata sorbi, fără să se înece. Surîse. Nu era un zîmbet prea reuşit, ci mai degrabă o grimasă, dar era un pas spre înzdrăvenire. Se mişcă puţin şi zîmbetul i se şterse de pe buze; scoase un strigăt şi ochii i se lărgiră de durere. Îi trebui mai mult de un minut ca să îşi revină. Cînd reuşi să se calmeze puţin, David apropie din nou sticla de buzele fetei.

– Unde te doare?

După o tăcere prelungită, fata îi răspunse cu voce gîtuită, întreruptă de gemete:

– Mijlocul... Simt... că... s-a... rupt... ceva.

Cu multă băgare de seamă îi descheie jacheta şi i-o scoase. O palpă mai întîi în partea stîngă, fără ca fata să reacţioneze, apoi trecu la cea dreaptă. Leya icni de durere. Cu gesturi blînde, temîndu-se să nu-i provoace mai multă durere, îi ridică puloverul şi bluza. Dedesubt pielea era plină de vînătăi şi escoriaţii, unele dintre ele destul de grave. Pipăi cît putu de uşor coastele şi zona dimprejur. Deşi era serios lovită, nu părea să aibă nici un os rupt.

– Nu cred să ai vreo fractură, dar ai multe vînătăi şi s-ar putea să fie vreo coastă fisurată.

Îi încheie nasturii, apoi îi ridică uşor capul şi-i mai turnă în gură puţin coniac. Fata începu să vorbească din nou, cu glas stins, ca o şoaptă.

– Dumneavoastră sînteţi... domnul profesor Rosen?

– Da' cine naiba credeai că e? Vreun St. Bernard? Şi pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi David. Chiar şi prietenii îmi spun aşa.

Fata zîmbi.

– Aş vrea...

David îi puse degetul pe buze.

– Nu mai spune nimic. Nu eşti suficient de zdravănă să-ţi pui dorinţe. Stai cuminte pînă vom putea să te mişcăm din nou.

– Vom...?

David oftă.

– De fapt, doar eu. O să-ţi explic mai tîrziu. Odihneşte-te puţin.

Leyla închise ochii şi se întinse pe scîndură. David era îngrijorat de felul în care arăta. Pielea avea o culoare nesănătoasă, cenuşie cu pete vineţii. Era exclus să pornească la drum cu ea. Dar nici nu o putea lăsa singură. Fata era din nou inconştientă. David îi luă mîna într-a lui, ca ea să îşi dea seama că nu o abandonase.

Se trezi cam cu o oră după apusul soarelui, înfrigurată şi tremurînd din tot corpul. Fără să ţină seama de durerea pe care i-o provoca, David o ajută să coboare de pe cabina liftului pe pămînt. Construcţia încăpătoare de lemn le va servi drept adăpost provizoriu. O înveli în sacul de dormit şi o aşeză cu trupul pe jumătate în cabină, pe jumătate afară. Adunase nişte vreascuri lăsate în urmă de potop şi izbuti să facă un foc de tabără. Flăcările se ridicau vioaie spre cer, oferindu-le atît o sursă de lumină, cît şi una de căldură în bezna glacială pe care o ura atît de mult. Cu toate acestea, pentru David focul dobîndise conotaţii sinistre de care îi era imposibil să se debaraseze.

Leyla ciuguli cîte ceva de mîncare – nişte pîine şi stafide – dar vomită totul după cîteva clipe. Nu era în stare să reţină nici apa în stomac. Febra îi crescuse, dar, cu toate acestea, tremura de frig îngrozitor. Fără un sac de dormit, David era îngheţat pînă în măduva oaselor, chiar şi lîngă foc. Se apropie mai mult, temîndu-se să nu-şi epuizeze rezervele de vreascuri înainte de venirea zorilor. Pe la miezul nopţii aţipi puţin, dar se trezi cînd Leyla începu din nou să tuşească sec, o tuse persistentă care nu încetă nici după cele cîteva înghiţituri de apă pe care i le dădu. În acea noapte interminabilă, Leyla aţipi – sau poate leşină, nu îşi dădea seama exact – de mai multe ori. Din cînd în cînd, gemea de durere, iar o dată ţipă îngrozitor, trezindu-se lac de sudoare. David se străduia să facă tot ce putea ca să-i aline durerea, însă nu avea nimic la îndemînă cu care să îi panseze rănile. Singura sa speranţă era aceea că vor găsi medicamente a doua zi, la mănăstire.

Zorile nu aduseră nici o îmbunătăţire în starea Leylei. În lumina din ce în ce mai intensă a soarelui, David observă că faţa fetei era purpurie, cu nuanţe albăstrui, iar febra îi crescuse mai

mult. Pe măsură ce timpul trecea, respiraţia îi devenea din ce în ce mai slabă, întreruptă frecvent de accese groaznice de tuse. Începu să expectoreze spută amestecată cu cheaguri de sînge. Dormea cu intermitenţe, iar cînd era trează, se plîngea de dureri, în special în piept unde nu era, de altfel, nici o vînătaie. David îi vorbea, încercînd să o înviorcze, dar Leyla nu-l urmărea. Nu-i spuse nimic despre cele petrecute la mănăstire. Părea că uitase de locul acela, întreaga sa atenţie concentrîndu-se asupra propriei sale dureri. Din cînd în cînd, îl apuca strîns de mînă, ca şi cum s-ar fi temut de ceva. De mai multe ori plînse, cînd de durere, cînd de teamă. Ştia că era pe moarte.

David se simţea mai neajutorat decît oricînd. Poate că ajutorul se afla doar la distanţă de o zi, dar era ca şi cum ar fi fost la depărtare de o lună. Nu o putea abandona. Era îngrozită de perspectiva de a rămîne singură. De cîteva ori se îndepărtase, lăsînd-o dormind, doar în vreo două ocazii o găsise trează, plîngînd de groază şi abia trăgîndu-şi sufletul. David trebui să facă mai multe drumuri în susul şi în josul canionului, ca să adune destule vreascuri pentru focul pe care trebuia să-l aprindă seara. Cu o sforţare extraordinară, reuşi să urce din nou la mănăstire, legînd unul din capetele corzii de talie şi folosindu-se de celălalt, ca să escaladeze peretele de stîncă. Îi luă cîtva timp pînă descoperi rezervele sărăcăcioase de medicamente ale mănăstirii: mai multe borcane cu ierburi, flacoane cu tablete mici, albe şi cu etichete care nu-i spuneau nimic, tuburi cu ceea ce părea a fi cremă antiseptică şi bandaje. Luă cu el bandajele şi cremele antiseptice, dar nu găsi nimic cu care să-i aline durerile din piept şi plămîni. Îşi dădea seama că Leyla făcuse pneumonie, iar el nu putea face nimic. Îi unse rănile şi le bandajă, dar rezultatul i se păru aproape o bătaie de joc faţă de boala cu adevărat gravă care o măcina.

Spre după-amiază, începu să scuipe spută mai vîscoasă colorată în roşu închis. Pielea din jurul gurii era albă şi dogorea de căldură. La un moment dat, se trezi din somnul agitat şi îl apucă de mînă. Izbucni în lacrimi.

– Nu mai suport. M-am... udat... am nevoie... de toaletă... şi nu vreau... să mă vezi... aşa. Ajută-mă... te rog. Ajută-mă.

Ar fi vrut să o ajute să se schimbe, dar ea refuză cu încăpăţinare. Îl convinse să o ducă în spatele adăpostului improvizat. David îi înjghebă din cîţiva bolovani o toaletă primitivă, dar care

putea fi folosită. În loc de hîrtie igienică, îi dădu un borcan cu apă. O lăsă singură, speriat de slăbiciunea ei, stînjenit de îndîrjirea cu care îşi apăra demnitatea. Trecură cîteva minute şi deodată o auzi ţipînd. După ce terminase să-şi facă toaleta, se ridicase şi căzuse la pămînt; o găsi zăcînd acolo, chinuită de durere şi abia respirînd. O luă în braţe şi o duse înapoi în faţa colibei improvizate care le servea drept adăpost.

Febra continuă să-i crească. O veghe toată noaptea, urmărind-o cum adoarme, avînd grijă să îi răcorească fruntea încinsă. Cu vreo două ore înainte de răsăritul soarelui, adormi şi el, prăbuşindu-se într-un somn profund, fără vise.

A doua zi, situaţia se agravă. David se întreba dacă era pe cale de a o pierde. Ardea toată, ca şi cum ar fi fost mistuită în interior de un foc nimicitor. Nu îndrăznea să o scape din ochi nici o clipă. Nu mai aveau lemne de foc şi nici în apropiere nu existau vreascuri pe care le-ar fi putut folosi; noaptea avea să fie lungă şi rece. Leyla se zbătu toată ziua, abia odihnindu-se puţin, chinuită de accesele de tuse care o făceau să scuipe cheaguri urîte de sînge. La un moment dat, îşi recăpătase luciditatea şi îl întrebase ce zi era şi de cînd se afla în starea aceea.

– Nu ştiu.

– Trebuie să ştii, protestă Leyla. Cît... timp... ai stat... la mănăstire? De ce nu... vin... călugării... să ne... ajute?

Ce îi putea spune? Avea oare rost să o mintă? În starea în care se găsea putea o minciună să-i facă rău?

– Sînt morţi. I-am găsit morţi. Au fost asasinaţi de cineva. A încercat să mă ucidă şi pe mine. Cîtva timp am zăcut inconştient. Nu ştiu ce zi este astăzi.

Leyla rămase tăcută multă vreme după aceasta. Apoi, chiar în clipa în care David se gîndea că reuşise să adoarmă îi auzi vocea slabă.

– Aş fi... aş fi vrut... să... ştiu... ce zi... este astăzi.

Tăcu, dar deveni din ce în ce mai agitată, ca şi cum aflarea datei exacte avea o importanţă covîrşitoare pentru ea. Părea torturată de un gînd, de ceva care îi depăşea pînă şi durerea fizică. Pulsul era slab şi avea o culoare nesănătoasă. David nu ştia dacă va rezista pînă dimineaţa.

Către miezul nopţii, febra urcă din nou. Epuizată de efortul pe care trebuia să îl depună pentru a respira, Leyla zăcea într-un lac de sudoare cu iz acru, bolnăvicios. Mintea i-o luase razna,

prinsă în mrejele delirului. Se zbătea şi era scuturată de frisoane, strigînd la nesfîrşit în arabă un nume de bărbat: „Muhsin, Muhsin, *la tatrukni*, *la tatrukni*", „nu mă părăsi, nu mă părăsi!" Ghemuit lîngă ea, David tremura de frig. Chinurile prin care trecea Leyla nu îi permiteau să aţipească. Se mira cum de rezistase atît de mult. Silueta fragilă părea sfîşiată de convulsiile interminabile şi de febră. Îşi pierdea puterile cu fiecare clipă ce trecea. Şi totuşi, continua să reziste.

A doua zi dimineaţă, Leyla dogorea la fel de tare de febră, dar atît de slăbită, încît abia se putea mişca; David ştia că nu va apuca seara. Mîncă puţin şi aţipi imediat după răsăritul soarelui. Cînd se trezi, îşi spuse că murise, atît era de liniştită şi nemişcată. Dar mai respira, deşi foarte slab. Ar fi vrut să moară în clipa aceea. Nu suporta să o mai vadă suferind. Se simţea cumplit de vinovat pentru moartea Leylei. O adusese aici, părtaşă la o aventură care pentru ea nu avea nici o semnificaţie. Nu era răspunzător pentru moartea celorlalţi, poate doar cu excepţia celei a părinţilor săi, dar moartea Leylei avea să-i apese conştiinţa pînă la sfîrşitul vieţii.

Puţin după miezul zilei, de undeva din susul văii răsună nechezatul unui cal. David ridică privirea. Părea să vină de aproape, din împrejurimile Mănăstirii St. Nilus. Miji ochii, dar nu văzu nimic. Nechezatul se auzi a doua oară, mai răspicat de această dată. David se ridică şi porni în direcţia aceea. Leyla îi povestise despre furtul cailor. Oare din cine ştie ce motiv, asasinul revenise în acele locuri? David era convins că el furase caii. Cînd ajunse aproape de intrarea în defileul Shi'b al-Ruhban, auzi zgomotul molcom stîrnit de copitele cailor şi două voci de bărbaţi. Se lipi cu spatele de o stîncă şi aşteptă.

Curînd îşi făcură apariţia doi călăreţi îmbrăcaţi în negru – doi călugări. David începu să alerge în întîmpinarea lor, strigînd. Îl recunoscu pe unul dintre bărbaţi, părintele Gregorios de la Mănăstirea St. Catherine, un călugăr bătrîn, blînd şi extrem de priceput la rostirea rugăciunilor şi la prepararea dulceţurilor. Cel de-al doilea era un bărbat scund, în jur de cincizeci de ani, cu o barbă neagră şi deasă şi o pereche de ochi vicleni care îl ţintuiau cu privirea din păienjenişul ridurilor care îi brăzdau faţa. David se simţea ca şi cum toată tensiunea şi epuizarea acumulată în ultimele zile s-ar fi strîns ghem în măruntaiele sale. Pe măsură ce se apropia mai mult de cei doi călugări, simţea ca şi cum

ghemul ar fi fost gata să pocnească, răsfirîndu-se prin toate venele şi arterele. Întinse mîna şi apucă hăţurile calului pe care călătorea părintele Gregorios. Îl privi în ochi şi deodată îl podidiră lacrimile, copleşit de sentimentul de deznădejde pe care îl înfrînase atîta vreme. Bătrînul descălecă şi-l ţinu îmbrăţişat pînă ce hohotele de plîns se mai domoliră şi David fu capabil să vorbească.

În cîteva minute le explică ce se petrecuse. Cei doi călugări schimbară priviri uluite şi neîncrezătoare, dar nici unul nu păru înfricoşat de cele auzite de la David. Veniseră la St. Nilus ca să sărbătorească, împreună cu prietenii lor, sărbătorile de Crăciun. Era un obicei împămîntenit, care data încă din secolul al zecelea. David nu reuşea să se dezmeticească: era sigur că sosise, împreună cu Leyla, pe 28 decembrie. Apoi îşi aduse aminte că, dintre păstrătorii ritului oriental, ruşii, sîrbii, unii dintre cei de pe muntele Athos şi cei din Ierusalim, şi din Sinai respectau vechiul calendar iulian. Crăciunul se sărbătorea pe data de 7 ianuarie. După cum îi spuseră cei doi călugări, acum era data de 2 ianuarie.

Călugărul mai tînăr descălecă repede. Întinse mîna şi dezlegă de pe şa o valijoară din piele.

– Repede! Unde este fata?

David îl conduse prin defileul mic pînă în locul în care zăcea Leyla. Fără să scoată o vorbă, bărbatul se aplecă asupra ei şi începu să o examineze. Din gesturile precise cu care lucra era limpede că avea pregătire medicală. Acesta trebuia să fie părintele Symeon, călugărul-medic de la St. Catherine, despre care David auzise vorbindu-se, dar nu îl cunoscuse personal. Aşteptă pînă ce medicul termină examinările de rutină, apoi îi răspunse la o serie de întrebări detaliate despre evoluţia bolii Leylei. După ce se lămuri, medicul deschise geanta şi scoase un flacon cu tablete mărunte. Geanta era plină de alte flacoane identice, poate că erau o sută şi mai bine de bucăţi. Părintele Symeon scoase, cu grijă, două tablete, închise capacul, apoi strecură medicamentele în gura Leylei.

– Ce îi daţi? Un antibiotic?

Călugărul clătină din cap.

– Nu, eu nu procedez aşa. Eu sînt adeptul tratamentului homeopat. Acesta este un întăritor pe bază de fosfor. La început, voi repeta doza la interval de o oră, apoi la două ore. Asta îi va scădea

febra, îi va regla pulsul şi o va adormi. Vreau să o luăm de aici cît mai curînd posibil, poate diseară, poate mîine dimineaţă. Dar, mai întîi, cred că ar trebui să te tratez şi pe dumneata.

David primi două tablete minuscule şi dulci, impregnate cu o substanţă pe care părintele Symeon o numi aconit. În mai puţin de o oră se simţi mai întremat şi reuşi să adoarmă. Cînd se trezi, era deja întuneric. Ardea focul; părintele Gregorios plecase pînă departe în căutare de vreascuri. În jur plutea o aromă plăcută de mîncare proaspăt gătită. Deodată, David îşi dădu seama cît era de înfometat. Se ridică în şezut, frecîndu-şi ochii ca să alunge somnul. Cei doi călugări şedeau lîngă foc. Părintele Gregorios se ocupa de mîncare, în timp ce părintele Symeon îngenunchease lîngă Leyla şi se ruga. Îi dăduse împărtăşania, *euchelaion*, şi îi unsese trupul cu ulei; aceasta nu era ultima împărtăşanie dată muribunzilor, ci un element esenţial care făcea parte din rugăciunea rostită pentru vindecarea celor bolnavi. Cînd David îl întrebă mai tîrziu, Symeon îi spuse că nu avea importanţă că Leyla era musulmană; în curtea Mănăstirii St. Catherine exista o moschee; pe teritoriul Templului Ierusalimului coexistau în bună înţelegere Domul şi Moscheea Aqsa; el însuşi văzuse cu proprii săi ochi miracole înfăptuite la mormîntul lui Nabi Salih, aproape de trecătoarea Watiya. Ce importanţă avea religia omului? Viaţa era singurul lucru sacru.

David vorbea cu glas scăzut cu părintele Gregorios. Bătrînul îi zîmbi. Parcă era un vis – călugărul bătrîn trebăluind în jurul focului, carnea friptă la proţap, liniştea caldă care îi învăluia.

– Asta face parte din mîncarea de Crăciun, zise încet părintele Gregorios. În fiecare an, le aducem carne fraţilor noştri de la St. Nilus. Sper că îţi place carnea de miel.

Răsuci proţapul şi rămase un timp privind absent flăcările. Apoi ridică din nou privirea spre David. Zîmbetul îi pierise de pe faţă.

– Şi spui că sînt morţi cu toţii?

David încuviinţă din cap.

– Zici că au fost asasinaţi?

David dădu din nou din cap.

– Unde se află acum? Putem ajunge la ei?

David îi povesti despre osuar. Ezită puţin înainte de a-i mărturisi cum procedase pentru a se salva. Acum totul i se părea mai degrabă un coşmar decît realitate şi-l făcea să aibă remuşcări

faţa de felul în care se folosise de cadavre. În cele din urmă, îi mărturisi, fără tragere de inimă, cum reuşise să dea foc uşii.

– Şi St. Nilus? L-ai ars şi pe el?

David încuviinţă, ruşinat, din cap.

Spre surprinderea lui, Gregorios zîmbi. David ghici o urmă de amuzament în ochii blînzi, adînciţi în riduri.

– Nu-ţi face probleme. Şi-aşa avem prea mulţi sfinţi. Sînt atîtea osuare vechi, pline de schelete şi carne uscată. Nu au nici un rost. Cel mai bine ar fi să le ardem pe toate. Faţa îi redeveni gravă. Nu, ai făcut ceea ce trebuia să faci. Ce reprezintă trupul unui sfînt faţă de o viaţă? Privi spre Leyla, ascunsă în penumbră. Faţă de două vieţi. Dacă nu te-ai fi salvat, ea nu mai era acum în viaţă. Şi... Bătrînul zîmbi din nou, clipind poznaş. Dacă voi doi v-aţi căsători şi aţi avea copii, cîte vieţi în plus ar mai fi? Nemaivorbind despre nepoţi. Bătrînul Nilus ar fi mulţumit. Şi el a avut un fiu.

David îl privi încurcat.

– Un fiu? Dar credeam că a fost un pustnic, un celibatar.

Gregorios dădu din cap, surîzînd.

– A fost, dar nu chiar de la început. În tinereţe a fost căsătorit cu o doamnă de viţă nobilă din Constantinopole. Au avut doi copii, un băiat şi o fată. Mai tîrziu s-au retras la mănăstirile din Egipt, nevastă-sa împreună cu fiica, iar Nilus cu băiatul, Theodulos. După aceea tatăl şi fiul au venit să trăiască alături de călugării din Sinai. Dar Theodulos a fost capturat de arabii păgîni şi pregătit pentru a fi sacrificat în cinstea zeiţei Venus. Băiatul s-a rugat şi Dumnezeu l-a cruţat, aşa că a ajuns să fie vîndut ca sclav la tîrgul din Suka. În cele din urmă, i-a fost redat tatălui şi şi-a continuat viaţa în colonia din Sinai. Pînă şi sfinţii au copii, David. Sfinţii voştri nu au avut la rîndul lor fii şi fiice, nu şi-au iubit familiile? Aşa că ce înseamnă un schelet vechi? Dacă îi vom găsi cenuşa, putem să o strîngem într-o urnă şi să o păstrăm ca o relicvă. Oasele carbonizate ale unui sfînt pot avea aceeaşi putere ca şi pielea lui.

Symeon îşi termină rugăciunea şi li se alătură. Le spuse că starea Leylei se îmbunătăţea vizibil şi că dacă vor reuşi să repare liftul, a doua zi dimineaţa o vor putea muta la Mănăstirea St. Nilus. Îl examină din nou pe David, îi dădu alte tablete şi îi spuse că după vreo cincisprezece minute, cît era necesar ca medicamentul să pătrundă în circuitul sangvin, va putea mînca.

După masă îşi continuară discuţia. Nimeni nu mai aduse vorba despre asasinate ori despre cele trăite de David la mănăstire. Cît despre el, nu pomeni nimic în legătură cu lăzile pe care le descoperise, ori cu jurnalul şi filmul pe care le păstra în sacul de voiaj.

A doua zi după-amiază, Leyla era într-o stare mult ameliorată şi, după ce reuşiră să pună la loc liftul cu ajutorul cailor, o urcară la mănăstire şi o instalară în camera de primire din clădirea principală. Symeon urmărea evoluţia fiecărui simptom în parte, îi vorbi cu blîndeţe atunci cînd fata fu în stare să-i răspundă la întrebări, îşi nota conştiincios cîteva observaţii legate de starea sa sufletească şi cea mintală, apoi consultă un volum gros, păstrat în biblioteca mănăstirii şi care purta titlul *Materia Medica*. Se implica total, folosind în locul detaşării reci empatia, analizînd şi cîntărind fiecare indicaţie, cît de neînsemnată. La un moment dat, după ce alese un remediu nou, se întoarse către David.

– Vezi, învăţ tot timpul cîte ceva nou. Dar se va face bine. Are o constituţie extrem de robustă şi o forţă vitală deosebită. Leacurile mele nu şterg simptomele, ci doar îi permit corpului să-şi recapete echilibrul firesc. Asta înseamnă de fapt boala, lupta organismului împotriva influenţelor vătămătoare. Uneori, organismul nu ştie să-şi restabilească echilibrul; atunci recurgem la leacuri.

A treia zi, Leyla era destul de întremată ca să poată vorbi. David ajunsese să o cunoască destul de bine după orele şi zilele petrecute împreună la mănăstire. Vorbea mai mult el: banalităţi, detalii intime pe care în alte condiţii le-ar fi trecut sub tăcere. Îi povesti despre părinţi, despre tatăl său şi amuleta pe care i-o dăruise, despre *Bar Mitzvah* şi studiile lui, despre cum ajunsese să îşi piardă credinţa. Ea îi istorisi despre casa lor, despre căminul de care nu avusese parte, despre dragostea pe care trebuia să o împartă între deşert şi viaţa citadină. Nici unul nu aduse vorba despre cele petrecute, dar simţeau că deveniseră mai apropiaţi decît dacă ar fi împărţit acelaşi pat.

– De-acum nu mai trebuie să avem secrete unul faţă de celălalt, spuse David, deşi păstră pentru el amănuntele mai dure, iar ea se învoi.

Cei doi călugări îşi petrecură timpul străduindu-se să facă ordine în osuar, bibliotecă şi biserică. În seara Ajunului aduseră

cadavrele celor șapte călugări în biserică, pentru săvîrșirea slujbei de înmormîntare. David și Leyla luară parte la ceremonie, retrași undeva în spatele iconostasului înalt, ascultînd acordurile psalmilor și cîntărilor bisericești ce se înălțau armonioase către bolta învăluită în obscuritate.

Plîng și mă cuprinde jalea cînd privesc moartea și cînd văd frumusețea, creată după chipul lui Dumnezeu, coborîtă în mormînt, fără formă și fără glorie. Prin ce mister am fost sortiți să ducem această cruce? De ce sîntem neputincioși în fața morții?

Glasurile călugărilor se înălțau și coborau în semiîntunericul cucernic, umplînd biserica cu o muzică stranie și complicată. Flacăra tremurătoare a luminărilor lumina icoanele, trezind la viață chipuri de sfinți și îngeri.

Zac fără glas și fără de suflare. Priviți-mă și plîngeți, căci ieri vă vorbeam, iar astăzi mi-a sunat necruțătorul ceas al morții.

Dincolo de vocile limpezi, David avea impresia că aude aievea incantațiile *hazzan*-ului de la înmormîntarea părinților săi:

Omul moare și-ajunge în țărînă; omul piere și unde ajunge oare? Asemeni albiei secate a rîului, o dată ce închide ochii, omul în veci nu mai învie.

Deasupra lor, silueta însîngerată a lui Iisus atîrna moale pe crucifix. David privi corpurile aliniate în fața altarului. În sfîrșit, păreau că și-au găsit liniștea. Zăceau cu brațele încrucișate, cu pleoapele închise, înconjurate de valuri de aromă de tămîie. Înveșmîntați în straiele de ceremonie părintele Gregorios și părintele Symeon păreau ființe venite din alte lumi, care săvîrșeau un ritual necunoscut. Acordurile funebre, versurile grecești încărcate de durere, exprimau revolta omului pus în fața morții absurde.

Kyrie eleison.
Îndură-te, Doamne.
Christe eleison.
Îndură-te, Iisuse.

Kyrie eleison.
Îndură-te, Doamne.

Trupurile încremenite păreau expresia supremă a morţii irevocabile. Leyla stătea nemişcată, ca o statuie, tăcută, pierdută în visare. David îşi petrecu braţul pe după umărul ei, dar fata nu păru să bage de seamă. Glasurile ţeseau molcome litania de pomenire a celor morţi. Leyla tresări brusc, se întoarse şi porni spre ieşire. David o urmă. În penumbra profundă a nartexului, fata îşi întoarse către el faţa răvăşită de emoţie.

– Iartă-mă. Cît timp am zăcut bolnavă, nu m-am gîndit decît la ziua de azi, eram convinsă că este deja azi, că voi muri.

– De ce tocmai azi?

Îl privi, cu toate că abia îi desluşea trăsăturile în obscuritatea din jur.

– Azi se împlineşte un an de la moartea lui Muhsin.

– Muhsin.

Era numele pe care îl repetase la nesfîrşit în delirul ei.

– Soţul meu, continuă Leyla după o tăcere apăsătoare.

În sfîrşit, David începu să priceapă, să pătrundă dincolo de vălul cu care se înconjurase Leyla.

– Cum a murit?

– S-a implicat în politică la Universitatea Bir Zeit. Anul trecut, cînd trupele israeliene au venit din nou să închidă campusul a avut loc o demonstraţie. S-au aruncat cîteva cocteiluri Molotov asupra unei maşini blindate, iar trupele au ripostat trăgînd în mulţime. Muhsin era acolo, încercînd să tempereze demonstranţii. A fost lovit de un glonte rătăcit. În spate. Mai întîi, mi-au luat căminul, apoi şi soţul. Nu mi-au lăsat nimic.

În biserică acordurile imnului se stinseră. David o strînse la piept, dar sufletul ei era departe de el, de biserică.

A doua zi era Crăciunul. Călugării aprinseră lămpi şi lumînări şi sărbătoriră naşterea lui Hristos cu cîntece religioase intonate în parfumul de tămîie care umplea biserica. David şi Leyla se retraseră în salonul de primire şi vorbiră despre trecut. Hristos se născu încă o dată pe Pămînt, Dumnezeu se întrupă. Cuvîntul prinse viaţă. Călugării îşi continuară imnurile de slavă, salvaţi de întuneric, renăscuţi într-o lume plină de lumină. Dar pentru David şi Leyla nu exista renaştere nici întrupare, nici spirit angelic, nimic altceva în afară de perpetuarea aceleiaşi

bezne neschimbate. Pentru evrei şi musulmani nu exista mîntuire prin trupul şi sîngele unui Dumnezeu muribund.

18

Plecară a doua zi. În mai puţin de o săptămînă Leyla îşi revenise aproape complet. Pînă şi rănile, şi vînătăile i se vindecaseră uluitor de repede şi nu o mai supărau. Era în stare să călărească, însă David prefera să meargă la pas alături de ea, în loc să urce din nou în şa. Părintele Gregorios mergea în frunte, adîncit în propriile sale gînduri. David observase că, în ultimele zile, bătrînul devenise mai grav. Îngîndurarea şi introspecţia luînd locul obişnuitei sale jovialităţi. David bănuia că ştia mai multe decît lăsa să se înţeleagă, iar moartea călugărilor de la St. Nilus avea pentru el o anumită semnificaţie. Îl surprinsese o dată ieşind din magazia în care se păstrau lăzile, cu chipul tras şi preocupat.

Cît despre părintele Symeon, cu toate că era vizibil tulburat şi îndurerat de tragedia petrecută, nu părea să ştie mai multe amănunte decît Leyla ori David. Faptul era explicabil, Symeon era, relativ, nou venit în părţile acestea, în timp ce părintele Gregorios trăia aici de foarte mulţi ani, încă din tinereţe. Dacă David nu se înşela, evenimentele petrecute îşi aveau rădăcinile în trecutul îndepărtat, în urmă cu patruzeci-cincizeci de ani.

Din cînd în cînd, Leyla grăbea calul, alăturîndu-se părintelui Gregorios şi descreţindu-i puţin fruntea prin prezenţa sa. Se ataşase foarte mult de bătrîn, iar el nutrea aceeaşi simpatie faţă de ea. În acest răstimp, David discuta grav cu părintele Symeon, eliberîndu-se de tot ceea ce îl apăsa. În cele din urmă, îi mărturisi lui Symeon ce îl adusese în Sinai şi la Mănăstirea St. Nilus şi, pentru întîia oară, vorbi despre bărbatul pe care îl ucisese la Tell Mardikh. Călugărul îl asculta în tăcere, dînd din cînd în cînd din cap. Nu-i dădu nici un sfat, nu-l dojeni nici măcar cu o vorbă, nu-i judecă în nici un fel faptele. De ce l-ar fi condamnat? Îl întrebă. David nu era răspunzător pentru nici una dintre acele asasinate, nu avea de ce să se învinovăţească. Dar, în acelaşi timp, era de datoria lui să nu se dea bătut. Dacă avea posibilitatea să descopere într-un fel asasinii, trebuia neapărat să o facă.

– Slăbiciunea înseamnă putere. Acesta este un lucru pe care cei avizi de putere nu îl înţeleg niciodată. Arma nu îl face mai puternic pe om, ci îl face mai neputincios. Pentru că ajunge să depindă de ea. Armele nucleare nu conferă putere unei ţări, ci o slăbesc financiar şi moral. Uite, de exemplu, leacurile mele. Sînt extrem de puternice. Ai văzut cît sînt de eficiente. Dar sînt preparate prin diluarea substanţei originale, uneori chiar de mii de ori. Cu toate acestea, cu cît sînt mai diluate, cu atît devin mai puternice, cu condiţia să fie agitate după fiecare etapă. De fiecare dată cînd sînt agitate, energia din ele sporeşte.

În asta stă puterea ta. Ei cred că eşti neputincios, aşa că nu-şi vor lua nici o măsură de precauţie faţă de tine. Cred că eşti mort, aşa că nu o să te caute. Sînt convinşi că nu ştii nimic, dar tu ai descoperit deja manuscrisul care lipsea şi... Tăcu cîteva clipe, apoi continuă: Şi ai pus mîna pe ceea ce ascunzi cu atîta grijă în sacul de voiaj.

David tresări, dar călugărul continuă impenetrabil:

– Nu te impacienta. Nu ştiu ce anume ai găsit şi nici nu doresc să aflu. Este de datoria ta să îndeplineşti această misiune; eu nu am nici o legătură cu ea. Îl fixă cu privirea pe David. Ochii negri erau tulburaţi, iar buzele i se subţiaseră din cauza tensiunii interioare. Aici e un lucru necurat, David. Ceea ce s-a petrecut la St. Nilus reprezintă cea mai groaznică blasfemie. A fost eliberată o forţă malefică enormă. Ştiu, o simt în adîncul inimii. Şi Gregorios o simte. Ştie ceva, dar nu vrea să-mi spună. E speriat, teribil de speriat. Răul acesta se concentrează asupra ta, David. Te-a găsit şi a încercat să te distrugă. A luat viaţa celor pe care îi iubeai. Sînt sigur că se află încă aici, aşteptînd să ia alte vieţi. Acum este rîndul tău să îl găseşti şi să faci ce îţi stă în putere ca să îl distrugi.

Ajunseră la Mănăstirea St. Catherine a doua zi după-amiază, după o călătorie întreruptă de frecvente popasuri. Leyla ar fi dorit să plece direct la al-Arish, dar părintele Symeon o convinse să rămînă încă o săptămînă întreagă, pînă se întrema îndeajuns pentru a porni într-o călătorie mai lungă. Îşi petrecu timpul explorînd mănăstirea împreună cu David, ori stînd de vorbă, în timp ce călugării îşi vedeau de treburi în jurul lor.

În dimineaţa ultimei zile, Leyla insistă să urce împreună cu David muntele Jebel Musa, care se înălţa deasupra mănăstirii. Secole de-a rîndul, pelerinii îşi îndreptaseră paşii într-acolo,

crezînd că este muntele Sinai, locul în care Dumnezeu îi dăduse lui Moise tăblițele cu cele zece porunci. Porniră la primele ore ale dimineții, mult înainte de ivirea zorilor, plănuind să admire răsăritul soarelui din vîrful muntelui. Drumul era abrupt și bolovănos, șerpuind pe o cărare îngustă, pe versant. Pînă ajunseră sus, istoviți și cu picioarele chinuite de durere, nu își doreau altceva decît să se întindă pe pămînt și să se odihnească.

Deodată, soarele se înălță deasupra liniei orizontului. Dinspre răsărit lumina porni în valuri nesfîrșite, alunecînd deasupra întinderilor de nisip și stîncă, țîșnind în sus și unduindu-se pe bolta cerului. Chiar sub ochii lor întunericul ceda în fața luminii vii și lumea renăscu. Peisajul arid care li se păruse monoton și lipsit de culoare, prinse viață, înveșmîntîndu-se în culori sclipitoare: purpuriu și roșu, azuriu și verde, și galben, un imens curcubeu răstignit deasupra lumii. Leyla strînse mîna lui David și rămase cu privirea ațintită asupra minunii care se desfășura la poalele muntelui Sinai. Dedesubt, munții și văile se întindeau pe distanță de sute de kilometri, pînă la linia orizontului. Spre nord, ținutul sălbatic al platoului Tih părea o mare aurie, scăldată în lumina soarelui care insufla viață în peisajul dezolant de mai adineauri. Din loc în loc, nisipul împrumuta tonuri de oțel, transformîndu-se în ochiuri de lac cu adîncimi nebănuite. Razele soarelui se loveau de ele și dispăreau, înghițite în aceeași fracțiune de secundă.

O auzi pe Leyla murmurînd în arabă vorbe de neînțeles, cu inflexiuni moi:

'Salabu minni 'l-bayta wa babahu
salabu minni 'l-hagla wa 'ushbahu'

Cuvintele se înșirau unele după altele, triste și fragile, țesînd versuri delicate. Într-un tîrziu, cînd Leyla tăcu, David se întoarse către ea și o privi. Fața îi era scăldată în lacrimi.

– Sînt scrise de tatăl tău?

Leyla încuviință din cap.

– Sună foarte frumos, zise el. Dar nu am priceput nici un cuvînt.

Fata continuă să tacă, ștergîndu-și încet lacrimile de pe obraji.

– N-ai înțelege, spuse, în cele din urmă, nici chiar dacă ai vorbi la perfecție araba.

– De ce nu?

Leyla ezita.

– Pentru că eşti evreu. Pentru că eşti american.

– N-am nici o vină. M-am născut evreu. Nu-mi purta pică pentru asta.

– Nu-ţi port pică.

– Atunci dă-mi voie să înţeleg.

După o tăcere mai îndelungată, Leyla începu din nou să recite, de astă dată în engleză:

„Mi-au luat casa cu uşă cu tot;
Mi-au luat cîmpul cu iarba de pe el;
Mi-au luat ţara şi locuitorii ei.
Pîrîul în care mă scăldam
Şi copacul sub care mă adăposteam,
Dealul pe care păşteam caprele,
şi florile ce răsăreau din iarbă,
altarul lui Abu Ahmad
şi mormîntul mamei mele –
mi-au luat totul în numele
unui Dumnezeu străin.
Aici, printre stînci şi nisip,
orbit de soarele verii
şi rebegit de ploile iernii,
rătăcesc asemeni triburilor dispărute,
care-şi caută Dumnezeul mînios,
mînaţi de promisiunea unei patrii noi."

Se opri, dar cuvintele continuau să reverbereze în urechile lui David, rostogolindu-se asemeni bolovanilor printre dealurile şi văile de la picioarele lor.

– Este unul dintre primele lui poeme. L-a scris la scurt timp după venirea în Sinai. N-a încetat nici acum să-l caute pe Dumnezeul vostru, al evreilor. Sînt lucruri pe care ar dori să le afle, atîtea întrebări la care ar dori răspuns. Dacă-l vezi vreodată pe Dumnezeul tău, spune-i că tata îl aşteaptă încă. În curînd se împlinesc patruzeci de ani. După atîta timp chiar şi copiii lui Israel şi-au primit Tărîmul Făgăduit.

David îi strînse mai tare mîna, dar nu spuse nimic. În definitiv, ce îi putea spune? Dacă l-ar întîlni vreodată pe Dumnezeu cel care purta vina pentru toate cîte se întîmplaseră, acest lucru

nu s-ar putea produce decît aici, pe acest munte. Dar, oriunde privea David, nu vedea decît nisip și stînci sterpe.

Sosiră la al-Arish spre prînz, după ce străbătură șoseaua de pe coasta de vest pînă la Wadi Sudr, iar de acolo spre nord-est, prin Bir Tamada și Bir Hasana. În timpul călătoriei, David începu să spere că o va putea convinge pe Leyla să-l însoțească la Ierusalim. Nu avea nici un un motiv serios să creadă așa ceva, între ei nu era altceva decît o prietenie platonică, dar, cu toate acestea, gîndul nu îi dădea pace. În cele din urmă, ajunseră la bifurcația unde șoseaua se întîlnea cu autostrada ce străbătea fîșia Gaza, spre Israel. David opri mașina și răsuci cheia în contact.

– Aici ne despărțim.

Leyla privea în gol, dincolo de parbriz. Străzile și clădirile îi erau familiare, gravate în memorie: ziduri nesfîrșite din cărămidă, umbrite de palmieri, vegheate de turnul minaretului moscheii principale. Adulmecă aerul sărat al mării. Se vedeau pescăruși răzleți care se aventuraseră pînă aici dinspre Mediterană.

– Trebuie să plec mai departe. Nu mai am timp de pierdut. Trebuie să ajung la Ierusalim. E vorba de ceea ce ți-am spus că trebuie să rezolv acolo.

– Știu. Tăcu. Strada era plină de țipete de copii. Un bătrîn cu aer absent trecu pe lîngă ei fără să-i bage în seamă. Nu-mi cere să vin cu tine. Mai tîrziu, poate, dar nu acum. În clipa asta, nu sînt în stare să mă gîndesc la un drum la Ierusalim.

– Nu ai avea și tu treburi de rezolvat acolo? întrebă David, forțînd puțin nota.

Era conștient că ar trebui să pornească mașina și să plece. Dinspre mare bătea o briză rece. Simțea pe vîrful limbii gustul sărat al valurilor.

Leyla privea în continuare prin parbriz, părînd să cîntărească lucrurile.

– Pare atît de departe. N-aș putea să-ți explic. Duc o dublă existență, sub două identități: Leyla Rashid, profesoara. Leyla Rashid, ghidul. Trebuie să mă hotărăsc. De aici toate par atît de ireale. David, aici este lumea mea: aici m-am născut, aici am crescut, aparțin acestor locuri. Tata a dorit întotdeauna să mă întorc în Palestina. După ce israelienii au ocupat Sinaiul, m-aș fi putut duce acolo, să învăț, să trăiesc ca una de-a lor... să mă mărit.

Urmă o tăcere îndelungată. Vîntul îi răvăşea părul asemeni valurilor care mîngîie algele crescute printre stînci.

– Dar nu era Palestina. Nu era patria mea.

David o privi. În profil figura ei părea distantă.

– Palestina este doar o amăgire. David. Este ceea ce ne face să mergem înainte, e ca şi cum ai promite o bomboană unui copil răsfăţat. N-am fost şi nici nu voi ajunge acolo vreodată. Palestina pe care o ţin eu minte, Palestina despre care vorbesc tata şi prietenii lui nu mai există. Atîtea poeme, atîtea discursuri, atîta sînge vărsat pentru Palestina. Pentru ce? Pentru o ţară inexistentă, o ţară a vrăjitorului din Oz. M-am săturat, David. Acolo, în canion, cînd credeam că o să mor, am putut gîndi mai limpede. Acum simt nevoia să-mi clarific anumite lucruri. E prea devreme să mă gîndesc la Ierusalim. Poate nu va veni niciodată momentul; nu ştiu.

Megafonul din vîrful minaretului pîrîi şi prinse viaţă. Cuvintele chemării la rugăciune se rostogoliră unul cîte unul, plate, distorsionate, amestecîndu-se cu ţipetele pescăruşilor.

Allahu akbar, Allahu akbar.

– David, zise Leyla, răsucindu-se pe fotoliu.

Allahu akbar, Allahu akbar.

– Nu pot veni cu tine. Te rog să mă înţelegi.

Ashhadu an la ilaha illa 'llah.

David nu zise nimic.

– N-ar merge. Leyla privi din nou pe geam. Nimic nu merge.

Ashhadu an la ilaha illa 'llah.

David îşi întinse mîna sa stîngă, dar ea se retrase.

Ashhadu anna Muhhamadan rasul Allah.

– Trebuie să plec, David.

Îşi trase geanta de pe bancheta din spate şi deschise portiera.

Ashhadu anna Muhammadan rasul Allah.

Banda era veche și uzată, cuvintele neclare. David răsuci cheia în contact; motorul prinse viață, acoperind cuvintele îndemnului la rugăciune.

– Rămîi cu bine, David. Ai grijă de tine.

David îi zîmbi și ambreie motorul. Jeep-ul porni încet, apoi prinse viteză și se pierdu pe Via Maris.

Goni pe șoseaua ce șerpuia paralel cu țărmul mării, printre palmieri și arbori de eucalipt, pînă ce al-Arish se făcu nevăzut dincolo de linia orizontului. Cu cîțiva kilometri înainte de a ajunge la Sadot, drumul cobora pînă aproape de ocean. David opri jeep-ul și stinse motorul. Circulația era destul de slabă. Domnea o liniște apăsătoare, întreruptă doar de zgomotul valurilor care se spărgeau de faleză. Deschise portiera și ieși în briza tăioasă de afară. Părăsi șoseaua mărginită de migdali și începu să coboare panta lină la poalele căreia se întindea plaja. De o parte și de alta, nu se vedea altceva decît o întindere nesfîrșită de nisip auriu. Înainta privind valurile care se succedau într-un ciclu interminabil.

Intră în apă. Trecerea aproape imperceptibilă de la un element la altul îi crea un sentiment de confuzie. Apa și uscatul păreau să se contopească în ritmul necontenit al mișcării valurilor. Și totuși, cuvintele erau atît de distincte, de inconfundabile – „mare" și „țărm", „apă" și „uscat". Nu exista o linie intermediară.

Continuă să înainteze, tăind valurile, lăsîndu-le să-l ajungă mai întîi pînă la coapse, apoi pînă la mijloc și, în cele din urmă, pînă la piept. Tălpile pășeau nesigure pe pietrișul alunecos de la fundul apei, dîndu-i senzația că de la o clipă la alta va fi măturat de curenții submarini, lăsat să plutească fără viață, ca o epavă abandonată în voia valurilor. În cele din urmă, ar fi eșuat pe plajă, printre grămezile de oase, scoici și alte resturi amestecate cu alge marine.

Rămase așa mult timp, primind botezul sărat al valurilor înspumate cu ochii ațintiți asupra orizontului, ca și cum pîndea apariția cuiva. Dar în jur nu era nimic altceva în afară de mare și vînt. Într-un tîrziu se întoarse și porni înapoi spre țărm.

PARTEA A III-A

„Cetățile tale sfinte au ajuns pustii,
Sionul este ca un deșert,
Ierusalimul, ca un loc pustiit!"

Isaia 64:9

Ierusalimul era abătut, trăgîndu-şi sufletul între sărbători. Luminile de Hanuka se stinseseră. Trecuse şi Crăciunul occidental, şi cel oriental. Purimul, cu întreaga sa explozie de beţie şi voie bună, avea să sosească abia peste două luni. Pînă la Paşte şi Pesah era încă şi mai mult. Străzile erau pline de trecători obişnuiţi. Singurele procesiuni erau cele de nuntă şi de înmormîntare, care nu o dată îşi intersectau drumurile. La picioarele Zidului Plîngerii, bărbaţi cu bărbi lungi se legănau înainte şi înapoi, cufundaţi în rugăciune, zi după zi, săptămînă după săptămînă, mărunţi ca nişte pitici în umbra construcţiei ce sfida orice lege a proporţiei. Puţin mai sus, credincioşii musulmani îşi cîntau adoraţia mistică în Domul de Stîncă şi în Moscheea Aqsa; ca o culme a mîrşăviei, picioarele neevreilor călcau pe ruinele Templului, întinînd Sfînta Sfintelor.

Lăsînd în urma lui Muntele Templului, Rosen traversă Via Dolorosa şi se afundă în Cartierul Musulman din cetatea Veche. Trecu pe lîngă magazinele destinate turiştilor şi şcoli *suq*-ul, îndepărtîndu-se cît mai mult de mulţime şi preferînd străduţele înguste, mai liniştite, şi aleile vechi şi prăfuite. Se rătăci de mai multe ori, dar de fiecare dată reuşi să refacă drumul înapoi şi să aleagă calea cea bună. Trecu pe lîngă o cafenea în faţa căreia cîţiva bătrîni cu narghileaua între dinţi jucau table, mutînd uluitor de repede pulurile în jurul tablei. Îl priviră cu feţe indiferente, preocupaţi de propriile lor gînduri.

Se afla într-unul dintre cartierele periculoase ale oraşului. Străzile erau mărginite de hoteluri dubioase şi magazine ieftine. Bărbaţii se învîrteau fără ţel, măsurînd din ochi trecătorii. Copiii nu se jucau, ci stăteau adunaţi în grupuri, încercînd să desluşească măiestria de a supravieţui în aceste locuri pline de pericole ascunse. David se simţea vulnerabil, expus privirilor a zeci de perechi de ochi. Nu ar fi trebuit să se aventureze aici de unul singur. De undeva, dintr-un casetofon vechi, se revărsau ritmurile unei melodii arăbeşti, un cîntec de dragoste acompaniat de sune-

tul tobelor. Dincolo de răpăitul instrumentelor vocea stridentă a cîntăreței se detașa plină de pasiune mistuitoare. De după colț apăru un jeep militar care trecu încet pe lîngă David. Atmosfera deveni parcă mai încărcată, mai plină de resentimente. În spate stăteau doi soldați tineri, cu armele pregătite de tragere pentru orice eventualitate, cu chipurile încruntate. Unul din ei îi strigă în ebraică: „Te-ai rătăcit?" dar David trecu mai departe, prefăcîndu-se că nu-l aude. Jeep-ul îl depăși și se pierdu după colțul străzii.

Clădirea data din perioada otomană. Fațada albă de granit era înnegrită de funingine și avea mare nevoie de reparații. Cineva urinase pe zid. Se mai distingeau cîteva sloganuri vechi, parțial șterse, ascunse sub afișe zdrențuite care invitau populația la concerte de muzică arăbească. Un cîine costeliv trecu agale pe lîngă zid, îl adulmecă, apoi își continuă drumul. David ezită. Lumea îl urmărea cu priviri ostile. Apucă ciocanul greu din alamă și bătu de două ori în ușă. Lemnul masiv absorbi sunetul. Bătu din nou. Se auzi o voce guturală de femeie, strigînd ceva în arabă. Ușa se deschise cîțiva centimetri și în cadrul ei apăru un chip de femeie brăzdat de riduri, cu căutătură bănuitoare.

– *Shu fi?* Ce s-a întîmplat? întrebă ea, ca și cum nimeni n-ar fi bătut la poartă dacă nu se întîmpla ceva rău. Fără să aștepte răspuns, continuă: Nu e nimeni acasă. Îți pierzi timpul de pomană. Pleacă.

Dădu să închidă ușa, însă David își propti mîna în ea, oprind-o.

– Vreau să vorbesc cu Hasan, zise el.

– Aici nu locuiește nici un Hasan. Pleacă, răspunse ea.

Împinse ușa cu o forță uimitoare. David o blocă din nou. Privi numărul vopsit cu albastru pe zidul de deasupra intrării. Se întoarse spre bătrîna care îl privea cu ochii mici, cu pleoapele înroșite.

– Aici este strada Shari' al-Najjarin, numărul 10? întrebă, deși vedea bine că nu greșise adresa.

Femeia dădu încruntată din cap. N-avea cum să nege un fapt evident.

– Mi s-a spus că aici îl pot găsi pe Hasan al Yunani. Am treabă cu el. Spune-i că-l caută David Rosen, profesorul Rosen, și vrea să-i vorbească. E rost de bani.

Femeia pufni, dar nu cedă.

– Bani? exclamă ea cu voce piţigăiată. Nu văd nici un ban. Pleacă.

Era argumentul ei preferat şi il folosea de cîte ori putea, înainte de a fi obligată de împrejurări să se dea bătută. Împinse uşa mai cu forţă, aproape să o închidă.

David scoase din buzunar o bancnotă de cinci sute de şekeli şi o ţinu în dreptul crăpăturii uşii, în faţa bătrînei. De dincolo se ivi o mînă descărnată şi bancnota dispăru. Una dintre cele mai vechi metode de convingere din lume, cu succes garantat. Uşa se dădu la o parte şi David trecu pragul.

Se afla într-un vestibul scund şi întunecos, la capătul căruia se găsea o altă uşă masivă. Bătrîna închise uşa de la intrare şi rămaseră aproape în beznă, cu excepţia cîtorva raze palide de lumină ce reuşeau să se strecoare prin crăpăturile tavanului din lemn. David simţea mirosul fetid, bătrîn, al femeii din spatele lui. În peretele din stînga, era săpată o băncuţă din piatră pe care obişnuiau să aştepte pe vremuri vizitatorii. Acum era acoperită de un morman de covoare vechi, de oale şi canistre de parafină ruginite. În colţul de lîngă uşă, un păianjen gras şi bătrîn pîndea din mijlocul pînzei murdare muştele condamnate să-i domolească foamea insaţiabilă.

Femeia se apropie, şchiopătînd, de uşa interioară. Trase zăvorul vechi, deschise uşa şi păşi înaintea lui David într-o curte pătrată. David o urmă, trăgînd uşa după el. Curtea era goală. Bătrîna parcă se evaporase. Privi în jur. În mijlocul curţii se afla o fîntînă veche, bordată cu plăci de mozaic şi împrejmuită de un brîu din fier forjat. Fîntîna era secată. După cum arăta, nu mai cursese apă în ea de ani, poate de zeci de ani. Plăcile de ceramică de la bază erau crăpate, iar unele căzuseră. Culorile odinioară vii ale mozaicului turcesc – turcoaz, ocru şi galben – deveniseră terne şi pătate. Lucrătura din fier forjat era deformată şi ruginită. Totul era năpădit de buruieni firave, prăfuite şi de iarbă gălbuie. De jur împrejurul curţii, buruienile înăbuşitoare îşi iţeau capul de prin crăpăturile lespezilor de piatră, crăpate şi ciupite de vreme, şi dintre plăcile de ceramică. Zidurile casei propriu-zise erau cenuşii şi acoperite de licheni; tencuiala căzuse în multe locuri, dînd la iveală rînduri de cărămidă veche, sfărîmicioasă. Ferestrele erau ferecate cu obloane. Nu se simţea nici o mişcare.

David nu pricepea nimic. Bărbatul la care venise era unul dintre cei mai avuţi oameni din Ierusalim. Hasan al-Yunani era prin naştere cipriot grec; numele său real era Stavros Kyriakides. Venise ilegal la Ierusalim, în 1946, la vîrsta de douăzeci şi trei de ani gurile rele spuneau că fusese obligat să fugă din Famagusta din cauza unui scandal în familie în cursul căruia îşi ucisese o rudă.

După înfiinţarea statului Israel îşi părăsise micul apartament de pe strada David, la marginea Cartierului Creştin şi se mutase într-o căsuţă modestă, pe partea musulmană a Porţii Damascului, nu departe de Moscheea Mawlawiyya. În anii care urmaseră îşi abandonase vechea identitate şi începuse o viaţă nouă, sub alt nume.

În 1951 se convertise la islamism şi îşi schimbase numele în „Hasan", cu toate că în cartier toţi îl cunoşteau drept „al-Yunani", „grecul". Cu timpul, Hasan al-Yunani devenise invincibil. Cunoştea pe toată lumea şi ştia slăbiciunile fiecăruia. Se zvonea că nu exista secret în Ierusalim care să nu-i fie cunoscut. Avea iscoade peste tot, care ascultau, urmăreau şi notau tot ce se petrece. Cu timpul, nimeni nu se mai putea simţi în siguranţă faţă de el, nici chiar potentaţii oraşului. Avea mai mulţi duşmani decît prieteni, şi totuşi era cel mai inatacabil om din Israel, pentru simplul motiv că era cel mai periculos. Era periculos, dar, în acelaşi timp, şi util. Vindea informaţii. Nu avea scrupule, nu avea reţineri. Pentru suma potrivită de bani sau pentru un serviciu convenabil era dispus să-i spună omului tot ce dorea ori să-i facă rost de ceea ce-i cerea: putere, bani, o femeie, un bărbat, o viaţă... o carte.

Se auzi o şoaptă şuierată. David se întoarse brusc. Bătrîna se întorsese. Stătea lîngă o uşă deschisă, privindu-l.

– A acceptat să vă primească. Veniţi.

Vocea nu-i era mai prietenoasă decît înainte, nici chipul mai blînd.

David traversă curtea, păşind atent peste dalele sparte. Femeia se trase la o parte, lăsîndu-l să treacă prin uşa deschisă. Intră într-un coridor scurt şi întunecos, luminat de o singură lumînare. Femeia trecu, şchiopătînd, pe lînă el, îndreptîndu-se spre o uşă din partea stîngă.

– Vine imediat. Aşteptaţi aici.

Se aplecă, deschise uşa şi îl invită să intre. Uşa se închise în urma lui.

Prin ferestrele înnegrite de funingine se cernea o lumină cenuşie şi difuză. Toată camera părea spălăcită, lipsită de culoare. Praful pusese stăpînire pe toate obiectele, pe scaunele vechi, cu spătar înalt, şi pe măsuţele orientale sculptate, pe covoarele persane groase care acopereau podeaua, pe draperiile grele de catifea ce atîrnau, pe jumătate putrezite, pe pereţii de lîngă ferestre. Colţurile camerei erau ascunse în penumbră. De pe tavan atîrnau pînze de păianjen, îngreunate de praf. Se simţea un miros pătrunzător de mucegai care irita gîtul lui David. Pereţii erau acoperiţi de sus pînă jos de fotografii vechi, înrămate, înfăţişînd bărbaţi, femei şi copii, o întreagă galerie de chipuri indiferente, protocolare, cu ochi trişti. Semăna cu o colecţie de fluturi – feţe umane prinse pentru eternitate cu pioneze de pereţii casei lui al-Yunani. Într-un fotoliu şedea o păpuşă mare de porţelan, acoperită de praf şi ponosită, cu părul odinioară blond încîlcit şi amestecat cu pînze de păianjen. Ochii lipsiţi de viaţă îl fixau pe David, urmărindu-l pas cu pas prin cameră, în timp ce inspecta fotografiile. Dinspre uşă se auzi o scîrţiitură, apoi nişte sunete înfundate. David se întoarse.

Bărbatul care intră era exact opusul imaginii pe care şi-o făcuse David. Şi-l închipuise pe al-Yunani drept un bărbat scund şi îndesat, cu părul dat cu briantină şi pieptănt pe spate şi cu mîini cărnoase şi moi, acoperite de inele ornate cu pietre de jad şi cristal, îmbrăcat cu un costum din mătase şi purtînd în picioare pantofi de lac; un Naş levantin din vechea şcoală. Adevăratul al-Yunani era cu totul altceva. Era un bărbat înalt, slab, emaciat, cu părul alb, gras şi neîngrijit, căzut pe umerii descărnaţi. Purta un halat de casă uzat, cu revere largi pătate şi un cordon decolorat din mătase. Dar la început David nu remarcă nimic din acestea. Toată atenţia îi era captată de chipul şi ochii bărbatului. Grecul era orb. Ochiul stîng era închis, acoperit de o pieliţă groasă, crescută peste cicatricea veche. În locul ochiului drept, în orbită purta un ghemotoc alb de vată.

Al-Yunani întinse mîna. David înaintă ca să i-o strîngă, ferindu-şi în acelaşi timp privirea de ochii aceia nevăzători. Tresări violent şi sări înapoi. Pardoseala era vie, o mare de blană, pulsînd de viaţă. Al-Yunani era înconjurat de o mulţime de

pisici, de toate mărimile şi culorile. Grecul se apropie asemeni unui preot, urmat de mulţimea de feline. David le privi, întrebîndu-se de ce erau atît de tăcute, atît de mute. Era nefiresc şi, în acelaşi timp, neliniştitor.

– Bună dimineaţa, domnule profesor, zise orbul într-o engleză marcată de un accent puternic. *Ahlan wa sahlan. Marhaba.* Vă rog să nu vă supăraţi din cauza pisicilor. N-o să vă deranjeze. Luaţi loc şi faceţi-vă comod, dacă se poate.

David găsi un scaun, dădu la o parte o cîrpă cu aspect respingător şi, plin de dezgust, se aşeză pe marginea prăfuită. Al-Yunani îi urmă exemplul şi se aşeză într-un fotoliu murdar, cu gesturi ferme, ca şi cum ar fi fost dirijat prin radar. Pisicile veniră după el, favoritele aşezîndu-i-se în poală, celelalte întinzîndu-se pe braţele fotoliului ori ghemuindu-se la picioare. Erau în continuare tăcute, ca şi cum ar fi fost lipsite de grai.

Al-Yunani începu din nou să vorbească. Avea o voce subţire şi scîrţîitoare, ştearsă, dar tăioasă, asemenea unei lame ruginite în stare încă să rănească pînă la sînge.

– Ce doreşte David Rosen de la mine?

– Vorbiţi ca şi cum m-aţi cunoaşte.

Grecul încuviinţă din cap.

– Da, vă cunosc. Mi-aţi stîrnit curiozitatea nu de mult. Aţi avut nişte neplăceri cu Mossad-ul, ceva legat de trecerea frontierei. După aceea aţi plecat în Sinai. V-aţi simţit bine în deşert?

David dădu să-i răspundă, dar bărbatul orb îl întrerupse.

– Nu mă refer la asasinate. Moartea celor de la St. Nilus nu a fost în folosul nimănui. Dar aţi descoperit ceea ce v-a determinat să vă deplasaţi la Sinai? Munţii au fost îngăduitori cu dumneavoastră?

– Cum de ştiţi atît de multe? De unde aţi aflat de St. Nilus?

– Nu dumneata pui întrebări, domnule profesor. Acesta este privilegiul meu. Deşertul a fost binevoitor?

David clătină din cap. Începea să priceapă.

– Nu. Nu am găsit ceea ce căutam, dacă la asta vă referiţi. Tocmai de aceea am venit la dumneavoastră.

Al-Yunani încuviinţă din cap. Auzise de atîtea ori expresia „tocmai de aceea am venit la dumneavoastră". El era medicul la care apelau pacienţii după ce toate celelalte tratamente dădeau

greş, el era chirurgul, cel care îndepărta din rădăcină. Se aplecă puţin înainte.

– De ce v-aţi dus în deşert. Deşertul nu este un loc primitor. Oamenii nu se duc acolo de plăcere. Aţi avut un motiv să o faceţi.

– Asta mă priveşte pe mine.

– Vă ascundeţi după cuvinte. Nu pot lucra astfel. La revedere.

Dădu să se ridice. Pisicile din poală se foiră alertate. David întinse mîna spre el, dar se răzgîndi şi şi-o retrase.

– Nu vreau să par secretos, domnule Kyriakides. Am motivele mele să tac.

Expresia de pe chipul lui al-Yunani se schimbă.

– Numele meu este Hasan. Să ţii minte asta. După o scurtă pauză continuă. De ce te-ai dus în deşert?

David oftă.

– Ca să găsesc răspunsul.

– Şi l-ai găsit?

– Nu.

– Ce ai găsit?

– Alte întrebări.

– Şi de aceea ai venit la mine.

David ezită, apoi încuviinţă din cap.

– Da, de aceea am venit la dumneata.

Orbul surîse şi se lăsă pe spătarul scaunului. Mîna stîngă mîngîie una dintre pisicile din braţe, un animal mare, alb, cu ochi verzi şi blană bogată. Cu mîna dreaptă se juca distrat cu şomoiogul de vată din orbita goală, trăgînd firicelele şi mototolindu-le între degete. David simţi că i se face rău la gîndul că bulgărele de vată avea să îi cadă în cele din urmă, lăsînd la vedere orbita goală. Era curios să afle ce i se întîmplase bărbatului. Al-Yunani începu din nou să vorbească, de această dată pe un ton mai tăios.

– Prea bine. Să lăsăm deocamdată la o parte motivele. Dacă va fi necesar, vom reveni la ele. Cum ţi-aş putea da răspuns la întrebările de care te-ai lovit în deşert?

– Găsind ceva de care am nevoie. O carte. Răspunsul la ghicitoare se află în carte. Pentru asta m-am dus la St. Nilus, dar exemplarul care se afla acolo a dispărut. Cînd m-am întors la St. Catherine, am stat de vorbă cu părintele Spiros, bibliotecarul, iar

el mi-a povestit că, acum mulţi ani, cartea a fost copiată de un călugăr tînăr şi adusă la Ierusalim. Exemplarul respectiv a fost păstrat timp de cîţiva ani la Patriarhia Greacă de aici, dar împreună cu alte cărţi a dispărut prin anii '50. Spiros a auzit zvonuri că a ajuns într-o bibliotecă particulară de aici, din Ierusalim. Nu ştiu unde se află această bibliotecă, nici în proprietatea cui se află. Tot ce mi-a putut spune Spiros este că se află undeva în Cartierul Musulman şi că în rafturile ei se regăsesc multe cărţi şi manuscrise de valoare, dispărute în anii dinaintea Celui de-al Doilea Război Mondial. Din cîte ştia Spiros, nimeni nu a reuşit să pătrundă în această bibliotecă ori să consulte cărţile aflate în ea. Dar mai ştia ceva despre ea. În timpul războiului toate volumele au fost păstrate într-o celulă de sub Domul de Stîncă.

Al-Yunani ridică încet capul, ca şi cum l-ar fi privit pe David. Un obicei vechi, acum de prisos. Îşi împleti degetele sub bărbie.

– Cunosc biblioteca. Continuă.

– Asta-i tot. Spiros nu mai ştia nimic în plus. Am povestit toate astea ghidului care m-a călăuzit în Sinai, Leyla Rashid. Ea mi-a spus că dumneata ai putea să mă ajuţi să obţin cartea. Originalul ori o copie, n-are importanţă.

– Ce are această carte atît de preţios în ea, încît ai fi dispus să-ţi rişti reputaţia, furînd-o?

David clătină din cap. Pisicile îl urmăreau cu privirea. Pupilele lor negre păreau nefiresc de mari în lumina chioară.

– Nu o să-mi risc reputaţia. De aceea am venit la dumneata. Mi s-a spus că garantezi discreţia.

– Discreţia te va costa mai mult.

– Sînt dispus să plătesc. Făcu o pauză. Dumitale ori altcuiva aflat în slujba dumitale.

Al-Yunani nu-i răspunse pe moment. Mîna începu din nou să mîngîie pisica.

– Ştii de ce sînt atît de tăcute pisicile mele?

David le privi. Umbrele lor tăcute, siluete cenuşii, negre şi pătate umpleau încăperea, luminînd semiîntunericul cu ochii lor strălucitori. Oare al-Yunani le ţinea pentru că vedeau în întuneric? David clătină din cap, ca şi cum grecul îl putea vedea.

– Le-am lecuit, zise orbul, răspunzînd singur la întrebare. O mică operaţie la coardele vocale. Mai puţin dureroasă decît castrarea. Trupurile lor îmi aduc alinare. Sînt calde şi moi şi nu cer altceva în schimb decît mîngîiere. Dar mieunatul lor mă deranja, aşa că le-am amuţit. E simplu să faci linişte. Înţelegi?

– Da, înţeleg.

Privi fotografiile de pe pereţi. Toate aceste chipuri necunoscute aflate în mîinile lui al-Yunani, ca nişte fetişuri magice: fire de păr, unghii şi păpuşi din ceară. Pisici şi fotografii, toate tăcute, aflate în puterea unui singur om.

– Cum se numeşte cartea?

– Este o carte arabă. *Al-Tariq al-mubin min al-Sham ila 'l-balad al-min*. Este scrisă de Abu 'abd Allah Muhammad ibn Sirin al-Halabi.

Al-Yunani încuviinţă din cap.

– N-o să uit. Pierderea vederii ascute memoria. Tăcu şi se ridică din fotoliu. Ai văzut osemintele?

David îi aruncă o privire. Chipul orbului era ascuns în penumbră.

– Da, răspunse încet. Am văzut osemintele.

Al-Yunani dădu din cap absent, ca şi cum nici nu l-ar fi auzit.

– Osemintele reprezintă totul. Călugării sînt porecliţi „morţii vii". Acesta este motivul pentru care păstrează osemintele în preajmă: ca să nu uite că sînt muritori. Pe vremuri, în tinereţe, mi-am dorit să devin călugăr, aveam vocaţie. Nu e mare diferenţă între sfinţenie şi... ceea ce fac eu. Una este trădarea simţurilor, cealaltă a spiritului.

Porni spre uşă. David se ridică şi îl urmă, ca un sclav. Se opriră în cadrul uşii, umăr lîngă umăr, David timorat de chipul fără ochi al grecului. Al-Yunani arătă spre locul unde aceştia se aflaseră cîndva.

– Ţi-e milă de mine pentru că sînt orb?

– Da, desigur.

– Atunci, greşeşti. Asta nu e un motiv să compătimeşti pe cineva. Vederea nu înseamnă totul. Sînt lucruri mult mai rele decît pierderea vederii. După cîteva clipe de tăcere continuă, şi din glas îi răzbătea o amărăciune mascată pînă atunci. Ce-i mai trist este că nu poţi plînge.

Se întoarse şi porni înaintea lui David spre uşă.

– Întoarce-te peste două zile. Pînă atunci, îţi fac rost de carte. Să ai la tine cinci mii de dolari.

20

David închise disperat carneţelul şi stinse veioza de pe birou. Se străduia de cîteva zile, de cînd se întorsese la Ierusalim, să descifreze jurnalul scris în arabă pe care-l găsise la St. Nilus. Locuia incognito într-o cămăruţă pe care o închiriase la Me'a She'arim, în apropierea Porţii Mandelbaum. Aici, în inima ortodoxiei evreieşti, printre sinagogi şi *yeshivoth*, înconjurat de talmudişti cu ochi tulburi şi rabini cărunţi, izolat de lumea de afară de un zid tăcut al mărturiilor trecutului, se simţea relativ în siguranţă. Nu anunţase pe nimeni că se afla în oraş; nu avea de gînd să provoace o nouă tragedie, asemănătoare celei de la Haifa. Locuia singur, îşi cumpăra de mîncare de la o prăvălie micuţă din colţul străzii şi o mînca în cameră. Respectarea tradiţiei îi dădea un sentiment de împăcare cu mediul în care se afla. Îşi lăsase barbă şi-şi aranjase părul, lăsîndu-şi perciuni. Cînd ieşea, îşi acoperea creştetul cu o *yarmulka*. Uneori uita să o scoată şi o păstra pe cap şi în cameră.

Se întorsese de nenumărate ori la primele rînduri scrise în jurnal, dar nu înţelegea nimic, în afară de data notată în colţul de sus: 30 august 1935. Cuvîntul „august" era scris asemănător cu cel în engleză, adică *agust*, în locul formei obişnuite, *aghustus*. Cam asta era tot ce putuse descifra. Oriunde deschidea jurnalul, nu pricepea nimic. Nu era prea priceput la arabă, dar cu ajutorul unui dicţionar ar fi trebuit ca pînă acum să facă ceva progrese. Urmase un curs de limba arabă de doi ani la Chicago şi putea să citească mulţumitor un text simplu. Examină din nou primul rînd. Din cîte îşi dădea seama, nu avea nici un înţeles:

Hawat zand wayr in bi-lastin anjukumanna.

Desigur, acesta era rezultatul propriilor sale eforturi de a înlocui vocalele corespunzătoare care nu există în limba arabă. La fel de bine s-ar fi putut citi:

Hawit zind wir an bi-lastin injakmin.

Şi existau încă multe alte posibilităţi. Aveau însă un singur lucru în comun: erau complet lipsite de sens.

Biroul era acoperit de un maldăr de dicţionare şi compendii de gramatică: Wehr, al-Fara'id, Wright, un set complet al lui Lane, pe care îl cumpărase ieftin într-o librărie micuţă din *suq*. Cumpărase cîteva dicţionare de limba arabă şi turcă, dar după fiecare cuvînt care avea oarecare înţeles urmau zece neinteligibile.

Puse jos Wehrul şi ridică un exemplar mic, cam jerpelit, intitulat *Arabische Chrestomathie* a lui Brünnow şi Fisher, pe care-l achiziţionase în schimbul a cîtorva şekeli în aceeaşi prăvălie în care găsise volumul de Lane. Citise cîteva pasaje ca să-şi facă încălzirea şi se folosise de glosarul de la sfîrşit, ca supliment la dicţionarele mari. Cartea se deschise la prima pagină care purta titlul în arabă al ediţiei din 1966. Citi jocul de cuvinte născocit pentru traducerea arabă *Tashil al-tashil*, „Înlesnirea educaţiei". Privirea i se opri cîteva rînduri mai jos. Se opri şi reciti titlul, apoi citi ultimul rînd. Rămase încremenit, cu privirea aţintită asupra paginii. Cum de nu se gîndise de la bun început? Poate pentru că era atît de evident?

Pagina de titlu era scrisă în arabă, cu excepţia a cinci cuvinte: *al-Libsighiyya*, a „Leipzig-ului", ūghūst, „august", *fishir*, „Fisher", *insiklubidi*, „Enzyklopädie" şi cuvîntul oarecum nepotrivit *Libzigh* pentru „Leipzig". De fapt, tocmai inconsecvenţa dintre transcrierea în arabă a cuvintelor „a Leipzig-ului" şi „Leipzig", scrierea unuia cu „s", iar a celuilalt cu „z" îi dădu ideea. Nu avea de-a face cu un text codificat, ci cu unul scris într-o limbă străină, cu caractere arabe, şi cu toate nepotrivirile inerente. Era absolut convins că limba folosită era germana. Cu gesturi febrile deschise din nou jurnalul. Mîna îi tremură uşor cînd luă stiloul şi începu să transcrie literele din faţa sa:

Heute sind wir in Palästin angekommen. Astăzi am sosit în Palestina.

Se ridică, abia reuşind să se stăpînească. Se plimbă puţin prin cameră, apoi puse ibricul de cafea pe sobiţa din colţ şi îl încălzi. Îşi turnă o cană plină, adăugă zahăr şi se întoarse la masa de lucru. Începu să citească jurnalul, transcriind unul cîte unul cuvintele în germană.

Nota editorului: Următoarele pasaje au fost extrase din manuscrisul în limba germană al jurnalului, al cărui original

se află în prezent la Institut für Orientforschung de pe lîngă Akademie der Wissenschaften din Wiesbaden; acesta a avut amabilitatea de a-mi oferi copia sub formă de microfilm. În textul de față lacunele sînt redate prin puncte puncte. Comentariile editorului sînt incluse în paranteze pătrate. D.E.

30 august 1935

Astăzi am sosit în Palestina.

Vaporul nostru cu aburi, *Heraklion*, a ridicat ancora la Pireu acum două zile, la ora patru, și am ajuns la Haifa în zorii zilei de azi. Traversarea a fost lină, ca de obicei în această perioadă a anului, dar am fi dat orice pentru o adiere de briză! Hartmann bodogănea tot timpul că ar fi trebuit să așteptăm în Grecia ca timpul să se mai răcorească puțin, dar șeful cel mare a spus că nu, este imposibil să mai așteptăm. Este nerăbdător să ajungă la destinație și nu va accepta să ne stea nimic în cale. Haifa este un orășel la poalele muntelui Carmel, unde pe vremuri Ilie i-a înfruntat pe preoții lui Baal. Este foarte pitoresc, dar e plin de evrei. Orașul este bine sistematizat, străzi drepte și un simț al ordinii – cu totul diferit de ce am văzut pînă acum în Orient. Fără îndoială, influența germană. Colonia Templierilor a depus multe eforturi pentru a ridica standardele și a da un exemplu, dar așa cum era de așteptat sînt puține semne că evreii și arabii ar avea de gînd să-l urmeze. Tempel Gesellschaft (Ed. Tempel Gesellschaft sau Ordinul Templierilor: o organizație creștină fondată în anii 1850 de Christoph Hoffmann. Principalul său scop este acela de a înființa colonii în Palestina pentru a pregăti Pămîntul Sfînt în vederea celei de-a doua veniri a lui Iisus) datează din secolul trecut și este bine consolidat în aceste locuri.

Noaptea aceasta o vom petrece într-una din casele Templierilor. Proprietarul este unul dintre conducătorii săi, Otto Schellenberg. A fost adus la Haifa de mic copil și l-a cunoscut pe Christoph Hoffmann, cel care a fondat coloniile din Jaffa. Schellenberg este membru al Partidului, ca și majoritatea templierilor de aici; îi vom întîlni pe toți în seara aceasta. După-amiază am vizitat portul și orașul, conduși de fiul lui Schellenberg, Rudi, care conduce o mare firmă de export/import. Ne-a povestit despre problemele pe care le are cu Haavara, o organizație evreiască ce deține monopolul asupra importurilor de produse germane în Palestina. Coloniștii de aici ar dori să se ia unele măsuri acasă în legătură cu aceasta. Mi-am notat punctul lor de vedere.

Orașul era liniștit. Astăzi este vineri și musulmanii și-au închis magazinele. Evreii s-au retras pentru sărbătorirea Sabatului. Aș vrea ca Anna să fie aici, cu mine – i-ar plăcea foarte mult. Trebuie să-i scriu – i-am promis că îi voi scrie zil-

nic. Am hotărît să scriu cifrat acest jurnal, folosind scrierea arabă, astfel încît eu să fiu singurul care să-l poată citi. Îmi poate fi de folos cînd voi face sinteza rapoartelor, şi modul acesta de a scrie este un bun exerciţiu al minţii.

31 august 1935

Aseară Herr von Meier a fost bine dispus. Membrii de partid au venit la casa lui Schellenberg, după cum s-a convenit. Cu totul au fost o duzină, în majoritate tineri. Templierii reprezintă una dintre cele mai importante forţe ale Reich-ului în Orientul Mijlociu. Dacă va izbucni vreodată un război, după cum credem unii dintre noi, ei ne vor fi de un imens ajutor. Auslandsorganization (Auslandsorganization: organizaţia nazistă care a înfiinţat filiale ale Partidului Naţional Socialist în afara graniţelor Germaniei) este foarte activă în această regiune. Schellenberg ne-a povestit cîte ceva despre templieri şi modul în care s-au stabilit în Palestina. Este un bătrîn impunător, foarte agil pentru vîrsta lui – are peste şaizeci de ani – şi foarte citit. Părinţii lui sînt originari din Ludwigsburg, unde a predat şi Hoffmann. Au venit aici în 1868 şi, pe vremea cînd Hoffmann se ocupa cu fondarea coloniei din Jaffa, locuiau cu un cetăţean pe nume Hardegg. Schellenberg spune că Ordinul Templierilor a fost înfiinţat pentru a pregăti Palestina în vederea venirii lui Hristos. În afară de colonii, intenţionau să reînfiinţeze ordinul în Ierusalim. Von Meier părea extrem de interesat de idee. În prezent există aproape două mii de membri ai organizaţiei. Ţin permanent legătura cu patria mamă, iar după 1933 unii dintre ei au fost în vizită acolo...

Astăzi am primit o telegramă de la mama Annei. Anna este foarte bolnavă. Doctorul crede că va pierde copilul. L-am întrebat pe von Meier dacă m-aş putea întoarce acasă. Mi-a răspuns că este exclus, că prezenţa mea este vitală pentru misiune. Ştiu că are dreptate, dar inima mea vrea să bată alături de cea a Annei. Mă rog să se însănătoşească...

Următoarea relatare era datată 3 septembrie 1935:

Avem probleme cu permisele. Autorităţile britanice de aici susţin că trebuie să mergem la Ierusalim pentru documente în plus. Le-am explicat că este vorba doar de o expediţie arheologică, dar ele se prefac că nu pricep. Von Meier a plecat împreună cu Schellenberg – probabil că vor lipsi două zile. Bineînţeles, am telegrafiat la Auswärtiges Amt (Auswärtiges Amt: Ministerul de Externe German, în cadrul căruia biroul politic VII se ocupa de problemele palestiniene în perioada respectivă) şi, dacă avem noroc, cei de acolo vor

putea face presiuni asupra Înaltului Comisariat. Dacă se întîrzie, Führer-ul va fi furios, dar nu-l putem implica deschis.

Mi-am mai perfecționat cunoștințele de arabă cu ajutorul cadiului de aici. Este un prieten de-al lui A.H. Au urmat școala împreună. A auzit părerea favorabilă a Führer-ului despre islam că este mai apropiat de spiritul militar german decît creștinătatea etc. Desigur, nu i-am destăinuit ce a mai spus Führer-ul, că, dacă germanii s-ar fi convertit la mahomedanism, i-ar fi subjugat pe arabi, care din punct de vedere rasial ne sînt inferiori. Este mai bine să treci sub tăcere astfel de informații. Nici măcar A.H. nu știe despre asta...

Încă nu am primit nici o veste de la Anna. Sînt extrem de îngrijorat.

5 septembrie 1935, Ierusalim

Am fost nevoiți să plecăm cu toții la Ierusalim, ca să ne scoatem actele. Am petrecut ziua la Secretariatul Britanic de la Hotelul Regele David. Consulul nostru general, Döhle, s-a deplasat personal acolo, dar chiar și așa au trecut ore întregi pînă am lămurit totul. Mă simt extenuat, dar Meier vrea să începem mîine...

Astă-seară am telegrafiat la Berlin.

10 septembrie 1935

E prima mea ocazie de a scrie după multe zile. Am plecat de la Ierusalim pe data de 6 și am călătorit pînă în Sinai cu mașina. A trebuit să abandonăm automobilele la Eilat și am închiriat cămile pentru restul călătoriei. Niciodată n-am putut suferi cămilele: miros urît, sînt rele, sînt încăpățînate, iar dacă mergi călare pe ele drum lung ți se fac praf testiculele. Cu toate acestea, nu mi-aș dori să traversez deșertul fără o cămilă. Am coborît pe coastă pînă la Ain al-Furtaga, am înnoptat acolo, apoi am urcat pe munți, prin Wadi Ghazala. Ghizii arabi spuneau că știu drumul, dar ne-am rătăcit și de multe ori am avut multă bătaie de cap să ne descurcăm. Bineînțeles, ceilalți se simțeau mult mai rău decît nimic. Cei mai mulți dintre ei nu călăriseră niciodată o cămilă.

Cred că ar fi bine să scriu cîteva cuvinte despre restul expediției. Conducătorul nostru este profesorul Ulrich von Meier de la Facultatea de Arheologie a Universității din München. Expediția a fost ideea lui și are putere nelimitată, deși, strict vorbind, nu răspunde decît de partea arheologică. Este un bărbat înalt, cu umeri lați, care pare extrem de puternic. Are o figură distinsă, cu ochi adînci și triști care îl fac să semene puțin cu un cocker. Îmi amintește de Otto Gebühr în rolul lui Frederick cel Mare. Trebuie să aibă în jur de patruzeci de ani. Hartmann mi-a spus că von Meier face parte dintr-o veche familie din Hanovra. Este un aristocrat veritabil.

Aparent, nu face parte din Partid, deşi se spune că este un prieten apropiat al Führer-ului. E un individ cam ciudat. Nu spune prea multe, deşi pare să fie în relaţii strînse cu Keitel şi Lorenz.

Walther Keitel este un specialist în epigrafie din Saarbrücken, un omuleţ uscăţiv în jur de patruzeci de ani, mare amator de alimente naturiste: Umblă tot timpul cu buzunarele pline de pachețele de „Heil Erd" şi „Heil Tee" (Pămînt integral şi Ceai integral: două renumite produse naturiste germane din anii '30) şi face mare caz de calitatea apei. Pînă acum nu a lucrat decît în cămăruţa lui de la Universitatea din Leipzig, aceasta este prima lui expediţie. Se specializează în inscripţii ebraice, ceea ce la început mi s-a părut dubios, dar se pare că este un protestant care a studiat teologia la Tübingen, de aici interesul lui pentru scrierile biblice. Sarcina lui este de a descoperi indicii ale inscripţiilor protosinaice, ca cele descoperite în 1904 la Serabit al-Khadim. Lucrează deja de mai mulţi ani la interpretarea inscripţiilor de la Serabit al-Khadim şi are de gînd să publice o lucrare în care respinge ideile lui Grimme din *Althebraishe Inschriften vom Sinai*. Pe scurt, nu este de acord cu părerea că limba în care au fost scrise inscripţiile este ebraica şi cercetările moderne tind să confirme teoria lui Keitel, deşi se pare că cercetările lui asupra subiectului nu au fost încheiate [Vezi J. Friedrich, *Entzifferung verschollener Schriften und Sprachen*, ed. a 2-a (Berlin, 1966), pp. 140.] – care este, fără îndoială, una dintre principalele teorii ce au stat la baza acestei expediţii. Keitel s-a apropiat de Meier la Tübingen şi au rămas prieteni. Petrec mult timp discutînd între patru ochi. Acum cîteva zile, am intrat în cortul lui Meier şi i-am găsit cufundaţi în studierea unui document vechi. I-am luat prin surprindere, şi Keitel a încercat să acopere hîrtia. La început, von Meier s-a înfuriat, dar a reuşit să se stăpînească şi am scăpat de o săpuneală. Va trebui să nu-i scap din ochi. Desigur, voi trece incidentul în raport.

Antropologul nostru este doctorul Felix Hartmann din Breslau. Mă înţeleg bine cu el. Este un bărbat înalt, de peste doi metri, plin de energie şi sclipitor de inteligent. Dar nu face caz de capacităţile sale intelectuale. Nu e ca acei academicieni care se înfoaie în pene, acei „Graeculi", cum îi numeşte Walter Frank. [Walter Frank a fost unul dintre istoricii de frunte cu orientări naziste, directorul Institutului de Cercetare în Probleme Iudaice din Litzmannstadt; „Graeculi" (Greci mititei) era un termen depreciativ prin care desemna academicienii de profesie], care cred că trebuie să ai zece diplome ca să-ţi poţi spune părerea despre cum se fierbe un ou. Cu prilejul ceremoniei de ardere a cărţilor din '33, la Breslau, Hartmann a ţinut un discurs; am fost şi eu acolo şi

din clipa aceea mi-am propus să-l cunosc neapărat personal. A fost un colaborator apropiat al profesorului Hirt de la Institutul Anatomic de la Strasbourg, ale cărui studii privind dimensiunile craniilor evreiești și ale altor *Untermenschen* au oferit atîtea informații prețioase. Recent, a înființat la Breslau, o filială a Societății, Ahnenerbe, fondată de Herr Himmler (Ahnenerbe Forschungs-und Lehrgemeinschaft, Societatea pentru Cercetarea și Cunoașterea Moștenirii Ancestrale, a fost o organizație fondată de Heinrich Himmler). Sper că și aici va face cîteva descoperiri fascinante.

Restul echipei este format din Hans Fläschner din Berlin, fotograful expediției; Hans Neuman, care are sarcina de a ține evidențele; și Heinrich Lorenz, care aparent nu are nici o ocupație, în afară de a se văicări. Lorenz este bancher, membru al consiliului de conducere al Deutsche Bank și coproprietar al unei bănci private din Delbruch. Unchiul meu Hjalmar mi-a povestit despre el. Zice că Lorenz a cîștigat mulți bani datorită programului de reînarmare, dar, de fapt, e de părere că nu este cu adevărat deștept, ci mai degrabă foarte șiret, iar eu înclin să-i împărtășesc opinia. Zice că este membru al clubului lui Kranefuss, „Prietenii Reichsführer-ului SS" (un club fondat de industriași și finanțiști bogați care doreau să-și exprime loialitatea față de Himmler și SS; Fritz Kranefuss a fost secretarul lui) și cred că așa este – dar, totuși, mi se pare o rușine. El a finanțat în mare parte expediția, așa că Meier i-a îngăduit să ne însoțească. Mie mi se pare un ins cam prost, tipic burghez, gras, cu maniere urîte și îngîmfat. Sigur, e bogat, dar nu cred că acesta e un motiv să i se permită participarea la o expediție științifică. E foarte ciudat că este în strînse relații cu von Meier și Keitel, cu care, practic, nu are nimic în comun. Am cerut de la sediu informații despre el, dar unde mă aflu acum sînt puține șanse să le primesc. Mă îngrijorează faptul că sînt atît de izolat, în special după ce am aflat vestea alarmantă despre Anna. Poate că aș putea convinge pe unul dintre ghizi să facă pe curierul.

Peisajele de aici sînt uluitoare. Aș vrea să le vadă și Anna. Munții sînt plini de crevase și de fisuri și au un aspect foarte straniu. Cînd este cald, ai impresia că totul în jur este încins gata să sară în aer. Ain al-Furtaga, unde am petrecut două nopți, este foarte frumoasă. Este o oază uriașă, așezată drept în mijlocul unei întinderi nesfîrșite – palmieri, apă, un adevărat paradis! Beduinii de aici au grădinițe pe care le udă săpînd canale alimentate de apa unui pîrîu. Între ei și ghizii noștri a avut loc o mică altercație, ceva legat de dreptul asupra apelor, dar von Meier i-a potolit, cu ajutorul meu, în calitate de traducător. Omul ăsta are o influență zdrobitoare asupra celorlalți – aproape hipnotizatoare – într-atît încît după aceea

beduinii au insistat să mai rămînă. Se pare că l-au considerat un fel de profet.

Cu puţin noroc mîine vom ajunge la St. Catherine. Abia aştept. Aici mă simt foarte izolat, foarte singur.

11 septembrie 1935

Am sosit la St. Catherine cu puţin înainte de prînz. La început călugării au fost puţin ostili şi nu au vrut să ne lase să intrăm. Dar von Meier le-a arătat scrisorile de recomandare, inclusiv pe cea din partea patriarhului Constantinopolului. Ne-au permis să petrecem aici trei zile – durata reglementară prevăzută pentru şederea oaspeţilor – dar von Meier speră că va ajunge la o înţelegere cu ei ca să prelungim timpul – altfel, va trebui să ridicăm tabăra pe dealuri, ceea ce nu convine nici unuia dintre noi. Lorenz a vrut să le ofere călugărilor bani, dar von Meier s-a opus. După părerea mea, pe bună dreptate. În orice caz, i s-a dat voie să intre la arhimandrit, privilegiu de care noi ceilalţi nu am avut parte. De fapt, ce poziţie ocupă Lorenz în cadrul expediţiei?

David închise jurnalul şi se lăsă pe spate, frecîndu-şi ochii. Se simţea ameţit, năucit. Nu auzise niciodată de existenţa unei expediţii germane în Sinai în anii '30. Ce voiseră să descopere? Cine era profesorul Ulrich von Maier? David nu-i auzise niciodată numele. Cine era autorul jurnalului? Evident un specialist în civilizaţia arabă, dar şi mai evident, un nazist pînă în vîrful unghiilor. Asta nu-i suna bine.

Se ridică şi începu să se plimbe prin cameră. Era tîrziu şi ştia că ar trebui să se culce, dar mai ştia şi că nu va reuşi să adoarmă. Existau prea multe întrebări la care voia răspunsuri. Îşi umplu din nou cana cu cafea şi se aşeză la loc, la masa de lucru.

21

A doua zi după-amiază, David se duse să ia cartea de la al-Yunani. Grecul părea nervos şi îngrijorat. Şedea în întuneric, în camera plină de pisici, jucîndu-se maşinal cu un şirag de mătănii.

– Mi-a fost foarte greu să-ţi fac rost de asta, zise, întinzîndu-i cartea. Nu poţi s-o păstrezi. Te rog să faci o copie şi să mi-o aduci cît mai repede înapoi. Dacă se poate, mîine.

David o luă și o examină atent. Era un volum legat în piele, de vreo două sute de pagini scrise mărunt în stil *naskhi*, fără prea multe vocale. Hîrtia și cerneala datau din epoca modernă. Pe pagina de gardă trona ștampila Patriarhiei Grecești și, puțin mai jos, o ștampilă mai mică, arabă. Din cîte își putea da seama, pe cea de a doua era imprimat numele „Amin al-Husayni". Era oare numele proprietarului bibliotecii? Numele avea o rezonanță familiară, ca și cum l-ar mai fi auzit, dar nu își amintea exact unde.

Îi dădu banii lui al-Yunani și-i mulțumi.

– Voi face o copie chiar azi. Nu vă faceți griji, mîine o aduc înapoi.

Orbul îl conduse pînă la poartă. Cînd dădu să iasă pe stradă, al-Yunani îl apucă strîns de umăr.

– Ai mare grijă, îi zise cu glas încordat. Nu te amesteca. Satisfă-ți curiozitatea. Află răspunsul la ghicitoare. Dar oprește-te la atît. Nu înțelegi în ce pericol te afli. Nu ai idee care sînt implicațiile. Dacă vrei să scapi cu viață, nu te băga.

– Ce știi?

Al-Yunani își feri ochii orbi.

– Nu-ți pot spune. Și-așa am riscat destul ca să fac rost de carte. Acum te rog să pleci. Ai grijă de tine. Fii cu ochii în patru.

Nu mai adăugă nimic. Închise ușa și o zăvorî pe dinăuntru. David îi auzi zgomotul pașilor îndepărtîndu-se în curtea năpădită de buruieni.

Se duse cu cartea la un centru de fotocopiat din Kiryat Shmuel, lîngă bulevardul Jabotinsky. Aparatul era vechi, destul de lent și dură aproape o după-amiază întreagă pînă ce copie textul complet. Ajunse înapoi la hotel abia pe la ora șase.

Puse cartea și exemplarul copiat într-un plic mare și le ascunse în sertarul biroului. După ce îi va înapoia cartea lui al-Yunani, va începe munca uriașă de a analiza textul copiat în căutarea informației de care avea nevoie. De-acum bănuia cam la ce se referea informația respectivă, însă găsirea ei cerea totuși mult timp. Și ceva îi șoptea că nu prea dispunea de un răgaz suficient.

Își petrecuse o dimineață întreagă transcriind jurnalul în engleză. Dacă cel puțin jumătate din ceea ce citise era adevărat, atunci, în ultimele luni ale anului 1935, în Sinai se petrecuse ceva extrem de neliniștitor. Luă foile cu traducerea de pe răftulețul albastru de deasupra mesei de scris. Nu era terminată, dar voia să

recitească ceea ce făcuse pînă atunci, înainte de a merge mai departe.

14 septembrie 1935

Sîntem deja de patru zile la St. Catherine. Arhimandritul a acceptat să rămînem, cu condiţia să ne amestecăm cît mai puţin în viaţa cotidiană a mănăstirii. În schimb, ne-am învoit să le restaurăm puţin biblioteca. Fläschner spune că va fotografia icoanele mai importante.

Azi-dimineaţă am avut o şedinţă de organizare. Von Meier ne-a prezentat încă o dată cele două obiective principale ale expediţiei şi ne-a trasat sarcini precise fiecăruia. Dacă tot am pomenit de asta, pot foarte bine să notez care sînt obiectivele, aşa cum au fost formulate acum.

Primul: descoperirea de dovezi în sprijinul teoriei profesorului von Meier, potrivit căreia aşa-zişii „Copii ai lui Israel", care au venit în Sinai, conduşi de Moise, erau, de fapt, sclavi egipteni evadaţi, iar evreii de astăzi sînt descendenţii acelor sclavi. Dacă acest lucru este adevărat, susţine von Meier, atunci adevăraţii urmaşi în linie directă ai lui Avraam sînt arabii, descendenţii fiului mai în vîrstă al acestuia, Ismael. Un punct de plecare al acestei investigaţii va fi teoria lui Keitel referitoare la caracterul nonebraic al inscripţiilor din Sinai.

Al doilea: studierea antropologică a caracteristicilor rasiale ale arabilor Jabaliyya de la St. Catherine şi din împrejurimile mănăstirii. Aceşti arabi sînt mai înalţi decît ceilalţi beduini din regiune şi mulţi dintre ei au păr castaniu şi ochi albaştri. Se spune că ar fi descendenţii celor o sută de sclavi valahi, trimişi de împăratul Justinian în Sinai să-i slujească pe călugării de la Mănăstirea St. Catherine, lucru pe care-l fac şi în prezent – însă Hartmann crede că ei sînt, de fapt, de origine germanică.

Sînt aproape sigur că von Meier are şi alte obiective, cunoscute doar de el şi de Keitel – şi, eventual, de Lorenz. Cînd am stabilit programul de lucru, von Meier ne-a spus că el şi Keitel se vor ocupa de Jabal Musa. Eu am fost desemnat să lucrez împreună cu Hartmann şi urmează să-i convingem pe arabii jabalieni să coopereze cu noi în munca de prospectare. Fläschner a şi început să fotografieze biblioteca, iar Neumann va scrie în următoarele zile rapoartele despre activitatea noastră. Grăsanul de Lorenz îşi petrece timpul făcînd ce pofteşte, mai precis discutînd de cele mai multe ori cu călugării. Se pare că vorbeşte fluent greaca. Departe de a-mi stinge bănuielile în legătură cu acest individ, descoperirea mă nelinişteşte mai mult.

20 septembrie 1933

Azi după-amiază am avut un conflict cu von Meier. Evident, din cauza lui Lorenz. L-am întrebat pe Meier verde

în față care este poziția lui Lorenz în cadrul acestei expediții; i-am spus că am tot dreptul să știu, din moment ce trebuie să raportez celor de la Auslandsnarchrichtendienst [serviciul de spionaj cu activitate în străinătate, Biroul VI al Departamentului Central al Securității al Reich-ului (RSHA), condus de Serviciul de Securitate SS (SD)] și Reichsführung SS [Comandamentul Suprem al SS]. A fost din cale afară de grosolan. Mi-a spus că puțin îi pasă că în țară sînt SS-Sturmbannführer, aici sînt folosit ca interpret de limbă arabă. I-am spus că autoritatea mea depășește granițele Reich-ului și e de datoria mea să veghez ca expediția și membrii săi să se încadreze în regulamentul Partidului, indiferent despre ce ar fi vorba. Pur și simplu, mi-a rîs în nas. A rîs și m-a dat afară din cameră. Mai tîrziu, l-am văzut împreună cu Keitel și Lorenz, adunați într-una din camerele de oaspeți, cufundați într-o conversație foarte serioasă. Mîine voi trimite, prin unul dintre arabii jabali, un raport complet. Va trebui să se deschidă o anchetă. Și să se dea socoteală.

27 septembrie 1935

N-am mai scris nimic de cîteva zile. Pe data de 21 un mesager mi-a adus o telegramă de la Ierusalim. Anna a murit în urma unor complicații. A murit și copilul. Nu pot să gîndesc limpede. Totul pare fără rost aici, în căldura asta, în sălbăticia aceasta blestemată, unde nu întîlnești altceva decît muște și scorpioni; morți vii, așa cum se numesc și călugării din mănăstire.

Primul meu gînd a fost să mă întorc la Berlin. Dar nu pot face așa ceva. Aici se petrece ceva. Von Meier și Keitel urcă în munți zilnic, Lorenz iese din mănăstire singur sau însoțit de una dintre călăuzele arabe. Trebuie să găsesc un mod de a-i urmări fără a atrage atenția. Mănăstirea îmi dă o senzație de claustrofobie, în ciuda spațiilor deschise din jur. Mă simt prins în capcană, neajutorat. Mi-e dor de Anna, nu-mi vine să cred că a murit, că nu va fi acolo cînd mă voi întoarce. Dacă mă voi întoarce vreodată. În privința asta, încep să am unele îndoieli...

28 septembrie 1935

Cadavrul lui Ahmad a fost descoperit în zorii zilei de astăzi la poalele muntelui Jabal Musa. L-au găsit niște arabi jabali, în timp ce adunau lemne pentru bucătărie. Spuneau că zăcuse acolo cel puțin o săptămînă. Era practic zdrobit – fiecare oscior era rupt: se crede că s-a prăbușit din vîrful muntelui, de pe partea opusă celei pe care se află mănăstirea. Dar de ce a trebuit să urce acolo? Eu l-am trimis la Ierusalim pe 21 și i-am spus că, dacă va merge direct acolo, la

întoarcere îl voi recompensa cu cîteva lire egiptene. Nu avea nici un motiv să urce în vîrf, nici atunci, nici altă dată. I-am întrebat pe oamenii care l-au găsit dacă avea asupra lui niște hîrtii. Mi-au spus că nu au găsit absolut nimic. Asta îmi confirmă bănuiala: cu siguranță că a fost împins în prăpastie. Dar de unde s-a știut că avea la el raportul scris de mine?

Mai tîrziu s-a mai descoperit ceva. Keitel și von Meier s-au întors cu o stelă încrustată cu motive protosinaice. Au fost pînă la Wadi Beirak, pe drumul spre Templul lui Hathor de la Serabit al-Khadim. Keitel pare foarte entuziasmat, von Meier este impasibil ca întotdeauna.

30 septembrie 1935

Urmează să plecăm cu toții de la St. Catherine. Meier a dat azi ordinul, iar noi, ca o grămadă de marionete, ne-am repezit să împachetăm și să ne pregătim de drum. Nu-mi pare rău că plecăm. Locul ăsta mă deprimă, în special din cauza muntelui care se înalță amenințător deasupra noastră. Îmi amintește prea mult de moartea Annei. Dar nu-mi place cum sună numele locului spre care ne îndreptăm. E vorba de o altă mănăstire, numită St. Nilus, situată într-un mic defileu nu foarte departe de aici – defileul Shui'b asl-Ruhban, Defileul Călugărilor...

2 octombrie 1935

Ieri am ajuns la St. Nilus. Deja încep să regret că am plecat de la St. Catherine. Față de ce-i aici, acolo era o mănăstire luminoasă, aerisită și spațioasă. Sîntem îngrijorați de pereții înalți ai canionului îngust, nu putem veni sau pleca decît cu ajutorul unui lift primitiv în care încap doar două persoane. Mănăstirea propriu-zisă este o construcție bizară pe trei niveluri – noi am fost găzduiți la „parter" – care se află la peste 30 de metri deasupra fundului canionului – într-un labirint întunecos de chilii, ce pătrunde adînc în inima stîncii. La nivelul următor, se află biblioteca, iar deasupra acesteia, biserica și un osuar.

Von Meier a ajuns la un fel de înțelegere cu călugării. Nu pricep cum. În total sînt nouă bărbați, șase în jur de treizeci de ani, unul între două vîrste și doi călugări mai bătrîni, conducătorii religioși ai celorlalți. Cei mai tineri par pătrunși de o spiritualitate aprigă: cu fețele încadrate de bărbi negre, cu ochi întunecați, slabi și ascetici, impasibili la toate cele lumești. Prezența noastră aici este considerată o intruziune – o simt de fiecare dată cînd trec pe lîngă vreunul dintre ei. Prin ce metode de convingere a reușit von Meier să le smulgă acceptul de a ne găzdui la mănăstire?

3 octombrie 1935

I-am împărtăşit bănuielile mele lui Hartmann. Este de acord cu mine că se întîmplă ceva, dar nu ştie nimic în plus. I-am povestit despre Ahmad, ca să înţeleagă în ce pericol ne aflăm. Nu pricepe de ce a trebuit să venim la St. Nilus: nu am terminat studiul asupra arabilor din Jabal, iar eu nu am nici un rost aici, deoarece călugării vorbesc greaca, nu araba. Ironia sorţii, se pare că Lorenz este mai util aici decît mine.

Von Meier şi Keitel au plecat astăzi în căutare de noi inscripţii sau, cel puţin, aşa au pretins. Am hotărît să profit de prilej, ca să le cercetez camerele. Mai întîi, am intrat în cea a lui von Meier şi m-am uitat prin lucrurile şi documentele lui. Din cîte mi-am dat seama, nu exista nimic suspect. Chiar înainte de a ieşi, m-am uitat sub pat şi am observat o valiză mică din piele. Am luat-o şi am încercat să o deschid, dar era bine încuiată, şi nu puteam risca să forţez broasca. Am pus-o la loc, în speranţa că voi reuşi să iau cheia de la von Meier. Cînd am ieşit din cameră, am avut impresia că era cineva la capătul coridorului. Sînt aproape sigur că era Lorenz.

De-acum nu mă mai despart de revolver, nici chiar cînd nu sînt în uniformă.

5 octombrie 1935

Nu s-a pomenit nimic despre vizita mea în camera lui von Meier, dar sînt sigur că ştie. Îl văd destul de rar, dar, cînd e prin preajmă, mă priveşte într-un fel ce pare să spună: „Ştiu ce ai de gînd."

În ultimul timp, Lorenz îşi petrece majoritatea timpului în bibliotecă, citind cărţi în greceşte. Parcă ar căuta ceva, dar de cîte ori îl întreb, spune doar că cercetează colecţia. Cum este posibil ca un bancher, cum este Lorenz, să cunoască atît de bine limba greacă?

Locul ăsta mă înfioară. În mănăstire tot timpul este întuneric şi umezeală, oricît de tare ar străluci soarele afară. Mi-e frig, ca şi cum gerul mi-ar fi pătruns pînă la oase. Îmi petrec ziua citind lucrări în arabă în bibliotecă ori stînd de vorbă cu Hartmann. A acceptat să-i urmărească mîine pe von Meier şi Keitel. A descoperit că monahul care răspunde de lift s-a lenevit şi lasă liftul jos, pînă la întoarcerea lor, în loc să-l aducă sus, pe platformă. Hartmann are de gînd să coboare pe cablu, imediat după plecarea călugărului.

6 octombrie 1935

Hartmann e mort. Von Meier şi Keitel l-au adus înapoi la mănăstire în seara asta. Ziceau că l-au găsit prăbuşit la pămînt, în locul unde defileul se înfundă în cîmpia de la vest de noi. A fost jefuit şi are beregata tăiată – opera unor tîlhari.

Dar călugării susţin că în regiune nu prea mai sînt bandiţi, şi eu îi cred.

Mi-am confecţionat un zăvor pentru uşă, două suporturi din lemn prinse pe toc şi un băţ scurt, băgat între ele. Nu e greu de spart, dar poate zădărnici o eventuală încercare de a pătrunde în cameră pe timp de noapte. Privesc fotografia Annei şi o sărut. Poate că e mai bine că a murit. Nu întrezăresc nici o şansă ca să scap de aici viu.

Se auzi o bătaie în uşă. David tresări. Nu ştia nimeni că se afla aici. Celelalte apartamente erau ocupate de studenţi *yeshiva* şi de un rabin mai în vîrstă. Bătaia se repetă. Deschise sertarul biroului, scoase revolverul şi se ridică în picioare. Traversă camera pînă la uşă, aşeză arma pe pragul de sus şi apucă clanţa. Se auzi o a treia ciocănitură. Deschise uşa.

În cadrul ei stătea surizătoare Leyla Rashid. Era îmbrăcată în negru şi purta o geantă de voiaj aruncată peste umăr. O privi, incapabil să creadă că era cu adevărat acolo. Fata îşi muşca nervoasă buza de jos şi inspira scurt. Nu zise nimic.

De la etajul superior se auzi vocea bătrînului rabin.

– Cine bate? S-a întîmplat ceva?

– Nu s-a întîmplat nimic, strigă David. E un prieten de-al meu. Nu l-am auzit ciocănind, dormeam.

Bătrînul bombăni ceva şi închise uşa.

– Ei bine... pot să intru? zise Leyla.

– Ar fi mai bine, răspunse David, încă tulburat.

Se dădu la o parte şi Leyla intră în cameră.

– Deci asta este ascunzătoarea ta.

Îşi plimbă privirea peste patul îngust, desfăcut, chiuveta mică şi murdară, pereţii cenuşii şi goi, mobilierul vechi şi stricat, preşul din mijlocul odăii, aşternut peste linoleumul uzat, biroul descleiat, acoperit de o grămadă de cărţi şi hîrtii.

– Nu e cine ştie ce.

– Nici nu e nevoie, replică David, încercînd să recupereze pistolul din locul în care îl pusese, fără ca Leyla să bage de seamă.

Fata se întoarse, surprinzîndu-l.

– Cine credeai că e? întrebă ea, zîmbind. Gestapo-ul?

– Poate că eşti mai aproape de adevăr decît ţi-ai închipui. Cum ai dat de adresa mea?

– Nu mă inviţi mai întîi să iau loc? Să beau o cafea? Vin de la drum lung. Nu eşti bucuros să mă vezi?

O privi din nou. Ba da, era bucuros. Şi îngrijorat.

– Ce s-a întîmplat, David? N-ar fi trebuit să vin?

Se aşeză pe cel mai apropiat scaun. Unul din picioare era mai scurt decît celelalte şi scaunul se înclină în momentul în care se lăsă pe el.

El puse arma în sertar, apoi se întoarse cu faţa spre ea.

– Sînt bucuros că eşti aici. Foarte bucuros. Dar n-ar fi trebuit să vii. S-ar putea să fii în pericol.

– Asta o ştiu deja, zise Leyla şi chipul îi deveni grav.

– Cum Dumnezeu m-ai găsit? Nu ştie nimeni că sînt aici. Absolut nimeni.

Îi aruncă unul dintre acele zîmbete misterioase, răutăcioase, pe care le cunoştea bine.

– O persoană ştie. Hasan al-Yunani. În seara asta, m-am dus la el şi l-am întrebat dacă s-a întîlnit cu tine. Mi-a spus că da, că l-ai rugat să-ţi găsească ceva. Bănuiesc ce anume. În orice caz, a pus să fii urmărit după ce ai plecat azi de la el. Mi-a dat adresa ta. Şi mi-a zis să te avertizez din nou că eşti în mare pericol. A spus că sînt implicate persoane cu care e preferabil să nu ai de-a face. Nu mi-a dezvăluit cine, dar părea foarte îngrijorat... şi speriat. Vrea să-i dai cartea înapoi mîine, cît se poate mai devreme. Cred că îi pare rău că ţi-a dat-o.

David era supărat din cauza trădării lui al-Yunani şi al amestecului Leylei. Dar cînd deschise gura, gata să o dojenească, Leyla îi zîmbi şi cuvintele îi rămaseră în gît.

– Nu spune nimic, David. Nu are rost. Trebuia să ştie unde stai, ce faci. Nu e îngrijorat pentru tine, ci pentru el. Ezită o clipă, apoi adăugă: Trebuia să ştiu şi eu. Îmi pare rău că am fost atît de...

– Nu face nimic, o întrerupse, privindu-i sacul de voiaj. Ai sosit azi de la al-Arish?

Leyla încuviinţă din cap.

– Ai mîncat ceva?

Fata clătină din cap.

– Nu-ţi pot oferi mare lucru.

– Cînd ne-am întîlnit prima oară mi-ai spus că ai fi încîntat să mă inviţi la restaurant. Ce-ai zice să te invit eu pe tine? Privi reprobator soba veche şi oalele ciobite de pe plită. Se pare că n-ai mîncat de multă vreme ceva ca lumea.

David clătină din cap.

– Îţi mulţumesc, dar nu pot merge la restaurant. Nu pot risca să fiu văzut în Ierusalim.

Leyla ridică din umeri.

– Bine, atunci vom mînca aici. Arată-mi cum funcţionează chestia asta.

Se ridică şi se duse la sobă. David o aprinse şi o lăsă să pregătească cina.

Mîncară din singura lui farfurie, umplîndu-şi pe rînd lingurile cu carne, *humus* şi bucăţi de lipie caldă. Era suficient pentru amîndoi. La limită. În timp ce mîncară, abia schimbară cîteva cuvinte. David nu o întrebă de ce venise la Ierusalim. Nici ea nu-i dădu explicaţii.

După ce spălară vasele David se întoarse către Leyla.

– Unde o să dormi la noapte?

Îl privi, ridicînd din sprincene. N-ar fi dorit să ajungă atît de repede la partea aceasta.

– În camera mea de la universitate. Unde credeai?

– Nu am crezut nimic. Nici tu. Nu poţi sta acolo. Indivizii ăştia, cine or fi ei, ştiu că ai fost cu mine în Sinai. Nu putem risca, pentru că e posibil ca cineva să-ţi ţină sub supraveghere camera. Ai auzit ce a spus al-Yunani. Poate fi periculos.

– Am auzit asta de nu ştiu cîte ori. Poate că, într-o zi, o să-mi spui şi mie ce se petrece. Pînă atunci, dacă nu te deranjez, voi sta aici.

Era îngrozitor. Îşi imaginase că va rămîne acolo, dar nu aşa.

David clătină din cap.

– Nu, nu poţi rămîne aici.

– De ce? Este un loc sigur, nu? De aceea l-ai ales. Nu de asta ţi-ai ales tunsoarea asta caraghioasă? Şi nu-ţi face probleme din cauza patului. Am mai dormit pe podea.

– Leyla, zise rugător, nu cred că înţelegi. Dacă ar fi vorba de oricare alt loc, ai putea rămîne fără probleme. Dar aici nu este campusul universitar ori vreuna din noile voastre cartiere emancipate. Aici sîntem la Me'a She'arim. Iar acest lucru este echivalent cu necazul pentru cineva ca tine. Fetele tinere nu umblă neînsoţite pe străzile de aici. Nu se fardează şi nu se îmbracă frumos. Şi, mai ales, nu îşi petrec noaptea în camera unui bărbat străin.

– Tu nu eşti un străin. Te cunosc de cîteva săptămîni. Ba chiar m-ai dezbrăcat. Recunosc, eram inconştientă. Dacă mă gîndesc bine, nici nu ştiu ce mi-ai făcut.

– Nu glumi cu asta, Leyla, replică David, oarecum jignit. Lumea de aici ia foarte în serios chestiile astea. Sînt fundamentaliști, puritani. Leyla, aici trăiesc adevărații evrei. Trăiesc după litera Torei... și fac viața imposibilă celor care îi ofensează. Mă și mir că ai reușit să ajungi pînă aici fără probleme.

– E adevărat că lumea s-a uitat cam ciudat, dar atîta tot. Cine știe că sînt aici?

– În primul rînd, eu. Probabil, și rabinul de la etaj. Nu le plac chestiile de genul ăsta. Există un grup numit Comitetul pentru Păstrarea Modestiei. Ai trecut prin piață în drum spre mine?

Leyla încuviință din cap.

– Atunci nu puteai să nu fi observat panoul întins deasupra străzii: „Evreice – Tora vă obligă să vă îmbrăcați modest. Nu tolerăm prezența pe stradă a persoanelor îmbrăcate ostentativ." Așa sînt oamenii de aici, Leyla.

– Nu sînt îmbrăcată ostentativ, protestă. Și apoi, nu sînt evreică. Afișul lor nu mă privește.

– Ba te privește, fiindcă te afli în Me'a She'arim și ești în camera mea. N-ai putea rămîne chiar dacă aș avea un apartament. Oamenii ar începe să clevetească, am atrage atenția. Și asta este ultimul lucru care ne trebuie.

Leyla continuă să-l privească, fără să spună nimic.

– Bine, zise, în cele din urmă. Voi pleca. Am crezut că dorești să vin la Ierusalim. Se vede că m-am înșelat.

Se ridică, își luă sacoșa și o atîrnă pe umăr. David o urmări mergînd pînă la ușă și deschizînd-o. Leyla ieși pe palier. David se ridică și porni spre ieșire. Leyla se întoarse și ridică ochii spre el. Avea obrajii încinși și ochii îi străluceau.

– Încă o dată la revedere, David. Poate ne mai întîlnim vreodată. Dacă vei avea nevoie, cîndva, de o călăuză în Sinai, caută-mă.

Se întoarse, gata să plece.

– Leyla, șopti David. Iartă-mă, sînt încordat. Sînt îngrijorat. Bine, poți rămîne. Ezită puțin. Te rog să rămîi.

Leyla se opri și se întoarse încet.

– Doar cu o condiție.

– Care anume?

– Îmi dai mie patul.

22

A doua zi dimineaţă, David porni spre Cartierul Musulman. Leyla rămase în cameră sub ordinul strict de a nu părăsi sub nici o formă casa. Ca şi în ziua precedentă îşi lăsă *yarmulka* acasă şi îşi dădu părul după urechi. Soarele strălucea, dar gîndurile lui zburau în altă parte, prin negura din Shi'b al-Ruhban. Ar fi vrut să afle numele autorului jurnalului. Nu ştia de ce, dar i se părea important. Ştia că pe soţia lui o chemase Anna, că era specialist în limba arabă şi avusese gradul de SS Sturmbannführer – echivalentul gradului de maior în America sau în Anglia – dar mai mult de acestea nu ştia altceva. David încercase să şi-l imagineze cum arăta: blond, cu ochi albaştri, abia trecut de treizeci de ani, speriat. Dar asta nu însemna nimic: chipul era stereotip, idealul arian al lui Himmler, un exemplar reprezentativ al rasei superioare, cu nimic mai real decît imaginea acelui *Ewige Jude* din posterele şi filmele propagandistice. Acest om nu fusese aşa, David era convins de asta. Îşi dorea să fi fost altfel. Dar oricît de mult s-ar fi străduit, nu şi-l putea imagina altfel decît înalt, blond, îmbrăcat în uniformă neagră, cu capul de mort pe chipiu.

Ajunse în Shari' al-Najjarin. Ţinea strîns în mînă cartea, ca şi cum s-ar fi temut să nu i-o smulgă cineva. Strada era aproape pustie. Nu se juca nici un copil în rigolă, nici o bătrînă nu şedea aplecată peste pervazul ferestrei. Numai o mînă de bărbaţi tineri hoinăreau fără ţel, ca de obicei. Deasupra lui auzi închizîndu-se o fereastră. Mai departe văzu un bătrîn care venea şchiopătînd, sprijinindu-se de un toiag. Purta un *tarbush* şi un costum mototolit de culoarea cenuşei. Chipul avea aceeaşi nuanţă. Se opri şi-l privi în ochi pe David.

David ciocăni în uşa masivă a casei lui al-Yunani şi aşteptă. Nu veni nimeni. Ciocăni din nou, apoi băgă de seamă că uşa era deschisă. O împinse uşor şi aruncă o privire în curtea neîngrijită. Înăuntru nu era nimeni. Mirat, intră în holul îngust şi închise uşa după el. Uşa care dădea din vestibul în curtea interioară era dată de perete. O dală desprinsă se mişcă sub greutatea corpului său. Traversă curtea învăluită în tăcere, îndreptîndu-se către uşa prin care trecuse deja de două ori. Unde era bătrîna?

Bătu din nou în uşa interioară. Iarăşi nici un răspuns. La etaj, un oblon scîrţîi, mişcat de o pală de vînt. Casa părea părăsită,

bîntuită, moartă. David încercă uşa şi aceasta se deschise. Tresări violent, speriat de o pisică albă ce i se strecură printre picioare, fugind în curte. Coridorul era cufundat în întuneric. Pe jos şedeau mai multe pisici, fixîndu-l cu ochi nepăsători. Deschise uşa ce dădea în camera în care fusese primit de fiecare dată de al-Yunani. Prin ferestre se strecurau raze prăfuite de soare, dar, în afară de mobilier, camera era goală.

La fel erau toate celelalte odăi din casă. David intră pe rînd în fiecare dintre ele, aşteptîndu-se dintr-o clipă în alta să descopere cadavrul lui al-Yunani şi al bătrînei menajere, dar, în afară de praf şi pisici, nu descoperi nimic. Pisicile îl urmăreau în tăcere. David se întreba ce se petrece dincolo de ochii aceia strălucitori, translucizi. Era instinctul, desigur, dar şi altceva, ceva în plus, neprietenos, malefic. Nu îi doreau prezenţa acolo.

Fiecare încăpere păstra ceva din trecutul lui al-Yunani, din vremurile cînd încă mai vedea. Draperii, covoare, mobilă, toate păreau suspendate într-un nor de praf şi pînză de păianjen, prizoniere în timp. David se simţea ca şi cum ar fi pătruns într-un cavou din care lipsea cadavrul şi nu mai rămăseseră decît obiectele de cult cu care fusese îngropat. Însă acum era ca şi cum timpul ar fi pătruns din nou în casă, pentru a recupera ceea ce al-Yunani păstrase atîţia ani.

Ar fi preferat să dea peste un cadavru, în locul acestei pustietăţi nefireşti. Al-Yunani plecase de bunăvoie ori fusese răpit? David nu avea de unde şti. Ştia însă cu certitudine un lucru: grecul îi cunoştea adresa. Dacă cineva reuşea să-l facă să vorbească, atunci ascunzătoarea lui David se transforma într-o capcană a morţii. Era timpul să plece. Lăsă cartea în prima cameră. Nu mai avea nevoie de ea, iar dacă al-Yunani se întorcea acasă, cu siguranţă că îi trebuia.

Găsi destul de greu un taxi. În timpul călătoriei scurte pînă înapoi în Me'a She'arim deveni din ce în ce mai nervos. Leyla era singură acasă: dacă venea cineva, o găsea acolo. David nu avea nevoie de prea multă imaginaţie ca să-şi dea seama ce i s-ar fi întîmplat; văzuse deja de ce erau capabili oamenii aceia. Zori şoferul să apese pe acceleraţie, dar minutele continuau să se scurgă înnebunitor de încet.

O găsi tot acolo, citind traducerea jurnalului maiorului SS, tăcută şi nemişcată, pe de-a întregul captivată de tragedia care i se dezvăluia în paginile din faţa ochilor. Nu-l auzi intrînd, pen-

tru că David urcase tiptil scările îşi răsucise fără zgomot mînerul uşii. Rămase o clipă privind-o, admirîndu-i părul dat după urechi, obrajii şi gîtul mîngîiate de o rază de soare ce se furişa prin fereastră. Ciocăni uşor şi făcu cîţiva paşi. Leyla ridică privirea şi zîmbi, dar faţa îi redeveni serioasă imediat ce observă expresia gravă de pe chipul lui.

– Ce s-a întîmplat, David?

Nu-i răspunse imediat. Se apropie de birou şi trase sertarul. Ridică pistolul, verifică dacă este încărcat, apoi îl strecură în buzunar şi se întoarse spre Leyla.

– Grecul a dispărut. Este posibil să fi fost răpit. Trebuie să plecăm imediat de aici.

Leyla înţelese îndată gravitatea situaţiei. Nu spuse nimic, doar dădu din cap şi începu să facă bagajele. David strînse într-un teanc toate hîrtiile şi le aşeză într-o servietă încăpătoare. Altceva nu prea avea.

– David? Leyla stătea în spatele lui, ţinîndu-şi într-o mînă sacul de voiaj. Îl privea speriată, cu ochii larg deschişi. Vocea îi era gîtuită de un sentiment de nelinişte. David, cred că a sosit timpul să-mi spui ce se petrece. Acum îmi dau seama că abia te cunosc; te-am întîlnit doar acum cîteva săptămîni, dar de atunci s-au întîmplat lucruri foarte bizare. Am venit aici pentru că... pentru că aş dori să te cunosc mai bine. Am crezut că am scăpat de necazurile din Sinai. Însă acum îmi dau seama că, de fapt, nu ştiu cine eşti şi că trebuie să aflu ce se întîmplă.

David se apropie de ea şi îi puse o mînă pe umăr. O privi drept în ochi. Ar fi dorit să o sărute, dar nu era nici momentul, nici locul potrivit.

– Îţi voi spune, Leyla. Îţi voi spune tot ce ştiu. Dar nu acum. Mai întîi, să plecăm de aici. Trebuie să găsesc un loc sigur pentru tine, apoi să caut ceva şi pentru mine.

Pe scări se auzi zgomot de paşi. Încremeniră amîndoi. Paşii se succedau ritmic, fără grabă, hotărîţi. David îşi ţinu respiraţia. Scoase arma din buzunar şi trase piedica. Se întoarse şi porni către uşă. Paşii se opriră în faţa uşii. Se auzi un ciocănit. David nu răspunse. Îi făcu semn Leylei să se posteze de partea cealaltă a uşii. Fata se conformă fără zgomot. Se auzi o a doua bătaie. Apoi o voce strigă:

– Domnule Levi, sînteţi acasă?

Levi era numele sub care se ascundea David în Me'a She'arim. Vocea aparținea bătrînului rabin din vecini. David se liniști și îi făcu semn Leylei că totul era în regulă. Băgă revolverul în buzunar și descuie ușa.

Bătrînul rabin stătea pe palier. Era îmbrăcat din cap pînă în picioare în negru, contrastînd izbitor cu barba lungă și albă.

– Am auzit voci. O voce de femeie. Nu mă așteptam să aud aici voci de femeie. Este o femeie în camera dumneavoastră, domnule Levi?

David încuviință din cap,

– Da, rabi. Verișoara mea Miriam din Beit She'an. A venit azi-dimineață cu vești proaste. Trebuie să plec imediat.

– Ați stat aici singur cu ea? se interesă rabinul pe tonul grav rezervat studenților mai puțin silitori.

– Nu a venit cu gînduri frivole, a venit ca să-mi aducă o veste proastă despre familia mea. Tocmai voiam să plecăm. Se întoarse și o privi pe Leyla, apoi se întoarse din nou spre rabin. Dacă ne permiteți, vom pleca chiar acum.

Ajunși în stradă, o luară spre stînga și grăbiră pasul, croindu-și drum prin mulțime, pe lîngă tarabele deschise, urmăriți de priviri întrebătoare. În timp ce mergeau David se întoarse spre Leyla.

– Cunoști mai bine Ierusalimul decît mine. Unde mergem de aici?

Nu primi nici un răspuns, și continuară să meargă în tăcere pînă la cvartalul următor. Leyla părea extrem de concentrată, ca și cum ar fi trebuit să ia o hotărîre importantă. Cînd ajunseră pe Haneviim, se opri și-l privi cu o expresie stranie în ochi.

– Bine, o să mai am puțină încredere în tine. Dar după asta vreau să-mi dai explicații. De acord?

David încuviință din cap.

– În schimb, vreau să ai și tu încredere în mine. Crezi că poți?

El încuviință din nou din cap, mai puțin convins.

– Atunci, hai să mergem. Știu un loc unde putem sta.

David încercă să oprească un taxi, dar Leyla clătină din cap.

– Mergem pe jos. Nu e departe.

– Unde mergem?

– La Aba Tur, zise ea. Ai fost vreodată acolo?

– Nu, dar am auzit de el. Ce e acolo?

Nu primi răspuns. Era mai bine așa. Coborîră pe latura vestică a Cetății Vechi, apoi o luară spre est, în direcția micului sat arab Abu

Tur, asimilat aproape complet de oraşul Ierusalim. Casele erau construcţii vechi, rudimentare, care căpătaseră de mult patina decadenţei citadine. Abu Tur era o aşezare suprapopulată, dărăpănată şi agitată, un viespar populat de o mulţime de oropsiţi ai sorţii. Nimeni nu era dispus să lupte pentru Abu Tur. Nici o armată arabă n-ar fi violat graniţa pentru a o cuceri. Nu era Haram al-Sharif, nu era cetatea de aur a mişcării revanşiste arabe. Abu Tur trecea din mîinile unui cuceritor în ale altuia; astăzi turcii, mîine englezii, poimîine iordanienii, apoi israelienii. Dar acest lucru nu afecta nici aşezarea, nici pe locuitorii ei. Ei îşi trăiau viaţa şi-apoi mureau. Puţin le păsa dacă îşi dormeau somnul de veci în pămînt arăbesc ori evreiesc.

Străbătură străduţele înguste, decrepite, îndreptîndu-se spre marginea districtului, acolo unde casele părăginite lăsau loc cîmpului cenuşiu şi dezolant. David privi în jur, frapat de jocul ironic al sorţii, care îi purtase paşii aici, alături de Leyla. „Tur" era echivalentul arăbesc al muntelui Sinai.

Leyla se opri în faţa unei case dărăpănate. Arăta ca şi cum ar fi fost părăsită: lemnăria nu mai fusese revopsită de cel puţin o generaţie, ferestrele erau murdare şi pe alocuri obloanele fuseseră smulse, uşa din lemn, crăpată şi roasă de cari, atîrna în balamale ruginite. David privi mirat spre Leyla, dar nu zise nimic. Dintre bălării, nu departe de ei, cîţiva cîini jigăriţi priveau lipsiţi de interes.

Înainte de a ciocăni la uşă, Leyla se întoarse spre David.

– David, înainte de a intra, aş vrea să te rog ceva.

– Spune.

– După ce totul va lua sfîrşit, după ce vei scăpa din... încurcătura în care eşti, să uiţi că ai văzut casa asta, că ai fost vreodată aici. Înţelegi? Îmi promiţi? Dacă nu faci asta, nu putem rămîne aici. Îmi asum nişte riscuri, David. Am încredere în tine, dar trebuie să-mi promiţi.

– De acord. Nu înţeleg de ce, dar îţi promit. Voi fi tăcut ca mormîntul. Poţi avea încredere în mine.

Îl privi cu gravitate cum el nu mai observase vreodată, apoi strînse din buze şi se întoarse cu faţa către uşă.

Ciocănitul răsună sec în liniştea străzii. David se miră că cineva poate trăi aici, într-un astfel de loc. De dincolo de uşă se auzi o voce şoptind în arabă.

– Da! Cine este?

Leyla răspunse abia auzit.

– Sînt Leyla, Leyla Rashid. Deschide uşa, Tawfiq.

Se auziră foşnete incerte, apoi uşa se crăpă puţin. În penumbră, David distinse un chip şi o pereche de ochi strălucitori care îl fixau nemişcaţi. Uşa se deschise mai mult. În cadrul ei stătea un tînăr arab. Avea în jur de douăzeci şi cinci de ani, înălţime mijlocie şi o constituţie atletică. Pletele murdare îi ajungeau pînă la umeri, iar faţa îi era acoperită de o barbă ţepoasă. Avea o înfăţişare rea şi plină de ură. Privirea nu purta nici o urmă de blîndeţe. În mîna dreaptă, bărbatul strîngea un pistol.

– Cine-i ăsta? întrebă, fără să-şi dezlipească ochii de la David.

– Îl cheamă David Rosen. Este un prieten de-al meu. Noi...

– Un evreu?

Mîna înarmată se ridică o idee. Suficient.

– O să-ţi explic. Uite ce e Tawfiq, avem nevoie de un adăpost sigur. David e de încredere, nu trebuie să te temi din cauza lui.

Tînărul clătină din cap violent. Glasul îi era gîtuit de furie. Furie şi nervozitate, cea mai proastă combinaţie. David nu se simţea în largul lui; situaţia îi scăpa de sub control.

– Imposibil. Ştii şi tu asta. Ştii că locul ăsta nu poate fi folosit oricînd. N-ar fi trebuit să aduci aici un străin. Un străin evreu. Trebuia să ceri permisiune. Trebuia să fi luat legătura cu Consiliul.

– Nu am avut timp de aşa ceva. Leyla începea să-şi piardă răbdarea. Se propti în uşă, împingîndu-l pe Tawfiq înapoi în vestibul. Pleacă din drum, Tawfiq. Trebuie să vorbesc cu Fatma.

Se strecură repede pe lîngă el, strigînd numele Fatmei. Tawfiq apucă revolverul cu ambele mîini şi îl îndreptă spre Leyla. Braţul îi tremura puţin.

Din întuneric se auzi o voce de femeie, o voce cultivată, severă şi fermă.

– Cine-i acolo?

Leyla îi răspunse. Femeia îi strigă lui Tawfiq:

– Pune arma jos, Tawfiq. Leyla n-ar fi venit aici fără un motiv serios. Cel puţin, aşa sper. Intraţi repede. Aţi făcut deja destulă agitaţie.

David ridică bagajele şi intră. Tawfiq trînti uşa după el. David se pomeni într-un coridor întunecos, la capătul căruia printr-o uşă deschisă se zărea o cameră slab luminată. În prag stătea o femeie. David traversă holul, urmat îndeaproape de Tawfiq, cu arma pregătită pentru orice eventualitate.

Încăperea era aidoma casei. Pereţii erau umezi. Pe la colţuri şi pe tavan, se întindeau pete mari de mucegai. Pe alocuri, ten-

cuiala căzuse, dezvelind zidul de piatră. În mijlocul camerei, stătea o masă descleiată, acoperită cu farfurii şi căni ieftine.

Cînd se întoarse, David avu ocazia să o vadă pentru prima oară pe necunoscută. Contrasta izbitor cu Leyla. Înaltă şi bine făcută, purta pantaloni şi o cămaşă militară. Fata avea trăsături dure, aproape masculine, dar cu pielea netedă. Ochii reci îl examinară pe îndelete, ca şi cum i-ar fi apreciat valoarea la o licitaţie. David observă că şi ea era înarmată. Spre deosebire de Tawfiq, mîna nu-i tremura: era stăpînă pe situaţie.

– Leyla, ne cunoşti regulamentul. Nimeni nu are voie să vină aici fără permisiunea Consiliului, cu excepţia cazurilor urgente.

– Fatma, chiar este vorba de o urgenţă. Îmi pare rău, dar mi-e greu să-ţi explic de ce.

– Totuşi, cred că ar fi mai bine să încerci.

– Acesta este David Rosen. E cetăţean american, nu israelian. Mi-e prieten. Acum cîteva săptămîni, în Sinai, mi-a salvat viaţa. Îi sînt îndatorată. Acum are nevoie de ajutorul meu. Viaţa îi este în pericol şi are nevoie de o ascunzătoare. Pentru o zi-două; pînă găsim un loc mai sigur. Nu are, nu avem nevoie decît de siguranţă. Ca aici, în casa aceasta.

Femeia o privi cu o expresie rece, calculată, fără urmă de sentiment. Cînd deschise gura, glasul îi suna plat, ca al cuiva care îşi îngropase atît de adînc sentimentele, încît era imposibil ca ele să mai iasă vreodată la suprafaţă pentru a o tulbura.

– Leyla, nu ne priveşte. Omul acesta este evreu, este străin. Nu aveai voie să-l aduci aici, indiferent de împrejurări. Comportamentul tău este de neiertat. Îţi dai seama că aş fi putut ordona să-l împuşte. Pînă una alta, va rămîne aici; între timp, vom cere instucţiuni Consiliului.

– Nu fi proastă Fatma, protestă Leyla. Nu reprezintă nici un pericol pentru voi. Este un profesor de arheologie din America. Nu e interesat de politică. Însă este în mare pericol, iar noi îl putem ajuta. Uneori trebuie să ai încredere în oameni. Mi-a promis că nu va dezvălui secretul existenţei acestei case.

Fatma stătea complet nemişcată. Îl privi lung pe David, apoi se întoarse din nou către Leyla. Împotriva voinţei sale, Leyla simţea cum siguranţa de sine i se destrămă ca un abur. În loc de siguranţă, îl pusese pe David – şi, posibil, pe ea însăşi – în real pericol. Fatma începu să vorbească cu glas scăzut, aspru:

– Să nu mai îndrăzneşti vreodată să mă faci proastă, Leyla. Tu eşti proastă. Prima regulă pe care a trebuit să o înveţi a fost să nu ai încredere în nimeni. Nici în prieteni, nici în rude, nici în iubit. Şi cu atît mai puţin în evrei. Promisiunea unui evreu este egală cu zero. Ba chiar mai puţin de atît. Tu ar trebui să ştii asta, Leyla.

Leyla nu zise nimic, dar chipul îi trăda sentimentele: furie, frustrare, ca şi cum Fatma i-ar fi tras o palmă grea şi usturătoare.

Fatma se întoarse spre Tawfiq.

– Condu-i sus, Tawfiq. Instalează-i în cămăruţa de lîngă camera mea şi rămîi de pază în faţa uşii.

Bărbatul ursuz nu zise nimic. Se simţea răzbunat.

David şi Leyla urcară înaintea lui scara cu trepte de piatră, mărginită de o balustradă veche şi crăpată. Ajunşi sus, se opriră.

– La dreapta, mormăi Tawfiq. A treia uşă, la capătul coridorului.

Cămăruţa nu avea mai mult de opt metri pătraţi. Pereţii erau decoraţi cu pete mari de mucegai. Unica fereastră era mică, cu geamuri murdare, tăiată foarte aproape de tavan. Lumina pătrundea cu greu prin ea.

Tawfiq verifică sumar încăperea, apoi îi chemă înăuntru. Le cercetă bagajele şi îi percheziţionă pe amîndoi. Nu părea să fie jenat de faptul că Leyla era femeie; mîinile îi pipăiră corpul cu detaşarea unui chirurg, fără emoţie vizibilă. După ce confiscă arma lui David, ieşi tăcut din cameră şi închise uşa. Nu se auzi nici un zgomot de cheie răsucită în broască, dar David şi Leyla ştiau că va rămîne afară, cu ochii pe uşă.

Se aşezară turceşte pe podeaua tare. Mult timp nu spuse nici unul nimic. Nici nu se priviră. În cele din urmă, Leyla rupse tăcerea.

– Îmi pare rău, David. Îmi pare neînchipuit de rău. Credeam... am fost naivă, atît de naivă, încît să-mi închipui că voi putea convinge pe cineva ca Fatma să te lase să stai aici. Poate că cei din Consiliu vor fi mai înţelegători. Nu toţi sînt ca Fatma.

David ridică privirea din podea şi o privi ţintă în ochi.

– Cine sînt? întrebă în şoaptă. OEP?

Leyla clătină din cap.

– FPEP, zise ea. Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei.

David îşi plecă din nou privirea, mîhnit. În cele din urmă, începu să vorbească, fără să ridice ochii, fixînd podeaua prăfuită.

– Faci şi tu parte din organizaţie? Aparţii acestui grup?

Fata încuviinţă din cap.

– Şi lucrezi pentru ei de cînd ai venit în Ierusalim? Pentru terorişti? Asta eşti, de fapt, Leyla?

Leyla îl privi drept în ochi, dar nu zise nimic.

– Răspunde-mi, o somă David, aproape strigînd.

– Uită-te la mine, David.

El îşi înălţă capul. Ţipase la podea.

– Da. Sînt teroristă. Dacă doreşti. Nu am ucis niciodată pe nimeni; nu am pus nici o bombă şi nu am tras nici un foc de armă. Dar fac parte din FPEP şi fac tot ce pot ca să-i promovez interesele.

– Mai precis, ce faci, Leyla?

Vocea lui David continua să urce, copleşită de furie şi de un sentiment vag de dezamăgire.

– Te rog, David, încearcă să înţelegi. Le furnizez informaţii. Sînt acceptată de israelieni, sînt „o arăboaică cumsecade", o persoană în care ei pot avea încredere. Aşa că îmi povestesc tot felul de lucruri, iar eu transmit grupului ceea ce ştiu. Uneori, lucrez drept curier, alteori conduc oameni peste graniţă, în Sinai, alteori scriu articole pentru publicaţiile noastre.

– Ce contează? mîrîi David. Nu apeşi pe trăgaci, nu reglezi ceasul bombei, dar eşti la fel de vinovată pentru crimele pe care le comit indivizii asemeni lui Tawfiq. Sau nici nu te gîndeşti vreodată la asta?

– Ba mă gîndesc, îl repezi Leyla. Mă gîndesc în fiecare zi. Mă gîndesc şi la Gaza, şi la teritoriile din vest, şi la soldaţii din lagărul Bir Zeit, şi la masacrele de la Sabra/Chatilla.

– N-a fost vina israelienilor.

– Au stat cu mîinile în sîn, David, au permis să se întîmple aşa ceva. Aşa cum ai spus, nu contează cine apasă pe trăgaci.

– De acord, ţipă David. Armata a întrecut măsura în Liban. Begin a fost nebun. Asta îţi dă oare dreptul să ucizi nevinovaţi aici, în Israel, femei şi copii care nu au făcut nici un rău arabilor?

– Begin a fost terorist. A făcut parte din Banda Stern, a ucis civili britanici, a pus bombe. Cu toate astea, a cîştigat Premiul Nobel pentru Pace!

– Asta s-a întîmplat cu mulţi ani în urmă, înainte de a ne fi născut noi.

– Şi ce dacă? Asta se va întîmpla peste ani, cînd copiii tăi vor avea vîrsta ta de acum.

– Bine, poate că nu ești o adevărată teroristă. Poate că faci doar comisioane și furnizezi informații. Atunci, ce ești? O spioană, atîta tot. O spioană a unei rețele de teroriști. Te folosești de poziția pe care o ai la Universitate ca să aduni informații. Trădezi încrederea oamenilor. Asta este un motiv de mîndrie? Este...?

Vocea i se stinse. O făcuse „spioană". Dar el ce era? La rîndul său spionase în favoarea Israelului. Trădase încrederea care i se acordase în calitate de arheolog. Era posibil să fi murit oameni din cauza informațiilor furnizate de el. Cu ce drept o condamna pe Leyla?

– Nu mă mîndresc, șopti Leyla. Disprețuiesc minciuna, subterfugiile. N-am nici un motiv să mă fălesc cu asta. Dar sînt mîndră de poporul meu, de oamenii care luptă ca să-și recucerească țara. Ceea ce fac eu e reprobabil, dar nu contează din moment ce contribuie la recîștigarea demnității poporului din care fac parte. Nu ca pribegi, ci ca ființe umane care își au propriul lor teritoriu. Desigur, mă înțelegi?

– Soțul tău a făcut parte din organizație?

Leyla încuviință din cap.

– A ucis? A pus bombe?

Încuviință din nou din cap.

– Și ai continuat să îl iubești, deși știai?

Un timp nu răspunse; cînd o făcu, vocea îi era încordată.

– Da. L-am iubit. Nu a făcut nimic pentru el. Nu a participat niciodată la operațiuni împotriva civililor, doar împotriva soldaților. S-a considerat soldat; dar, pentru că nu avem o țară, sîntem numiți teroriști. Înțeleg de ce a făcut ceea ce făcut. A făcut-o pentru că m-a iubit pe mine, poporul nostru, țara. Dar nu cred că poți înțelege.

– Te amăgești, Leyla. Palestina nu merită atîta vărsare de sînge. Nimic nu merită. Chiar tu ai spus asta acolo, în Sinai. Spuneai că Palestina este o țară imaginară. Ce s-a întîmplat cu acele îndoieli, ori a fost încă unul dintre subterfugiile tale?

Ea strînse din pleoape, apoi deschise ochii din nou. Erau roșii.

– Erau adevărate. Profesore, tu nu ai îndoieli? Cum rămîne cu pretențiile tale de evreu modern? Atunci de ce ai ajuns să porți *yarmulka* și să îți lași barbă? Toată lumea se îndoiește de lucrurile în care crede. După uciderea lui Muhsin, eu m-am îndoit de orice. Dar după Mushin au urmat alții. Alte arestări, alte raiduri, alte asasinate. Nu toți palestinienii sînt teroriști, dar uneori vă purtați cu noi

ca şi cum am fi. Cîţi oameni au fost ucişi la Sabra şi la Chatilla? Ţin minte că am văzut la televizor un reportaj despre lagăre. Am plîns atunci mai mult decît oricînd, mai mult chiar decît am plîns la moartea lui Muhsin. Sugari, copii mici – cum au putut să facă oamenii astfel de lucruri? David, pe tine nu te emoţionează aşa ceva? Nu iubeşti pe nimeni, nimic? Te iubeşti doar pe tine?

El ridică ochii şi-i privi chipul scăldat în lacrimi. Nu putea spune nimic, nimic care să nu o doară mai tare. Tot ce-i putea spune era că o iubea pe ea. Dar după ziua aceasta, cum i-ar putea mărturisi aşa ceva? Îşi întoarse privirea de la ea spre ferestruica din perete şi spre raza de lumină palidă care se infiltra prin ea.

23

Seara sosi în casă un reprezentant al Consiliului local al FPEP. Era un bărbat în jur de patruzeci de ani, slab, cu început de chelie şi alură de intelectual. Li se aduse în cameră o lampă cu gaz. O puseră într-un colţ, lăsînd-o să fîsîie, răspîndind în jur o lumină albă şi rece.

– Mă numesc Qasim, se prezentă nou-venitul. Domnişoara Rashid mă cunoaşte. Reprezint Consiliul FPEP din Ierusalim. Mi s-a spus că dumneavoastră, domnule profesor Rosen, aveţi nevoie de o ascunzătoare, iar domnişoara Rashid v-a adus aici, crezînd că veţi putea rămîne la adăpost. De ce aveţi nevoie de adăpost, domnule profesor? De cine vă ascundeţi?

Aşezat pe podea, David se simţea intimidat. Era limpede că totul depindea de cum va reuşi să-l impresioneze pe necunoscut. Se ridică.

– Nu ştiu cine sînt cei de care mă ascund.

– Înţeleg. Cred că ar fi bine să-mi povestiţi mai mult. Luaţi-o cu începutul. Spuneţi-mi de ce anume fugiţi.

David se conformă. Nu avea de ales. Prefera să-i spună totul acestui om, în loc să fie ţinut prizonier cine ştie cît timp ori să fie împuşcat. Promisese deja că-i va spune totul Leylei, dar discuţia dintre ei se prelungise pînă după-amiaza tîrziu, cînd mai domoală, cînd mai aprinsă, pînă ce se stinsese într-o tăcere lungă şi apăsătoare. Era momentul să afle şi ea.

Cînd termină, nu spuse nimeni nimic. Leyla părea speriată, iar Qasim cufundat în gînduri. Încet, încet își întoarse privirea către David. Avea ochi calmi, cu privire gravă, în nici un caz așa cum își imagina David ochii unui terorist. Era sigur că Qasim era un gînditor, un scriitor, nu un ucigaș. Armele sale erau gîndurile și cuvintele, nu bombele.

– Vă cred. Dacă ați fi mințit, ați fi născocit ceva mai credibil. O să vă cred pe cuvînt, domnule profesor. Veți rămîne aici pînă verific cine sînteți. Nu cred că va fi prea greu. Dacă aflu altceva – de exemplu, că sînteți spion – mă tem că știți ce vă așteaptă.

Se răsuci brusc pe călcîie și ieși din cameră. Îl auziră vorbind ceva în fața ușii. Două minute mai tîrziu, Tawfiq intră și le spuse că vor fi mutați în alte camere. Își luară bagajele și porniră în urma lui pînă ajunseră în fața a două uși, pe partea dreaptă a culoarului. Cuvintele lui Qasim avuseseră oarecare efect, dar nu îmblînziseră purtarea lui Tawfiq față de ei. Continuau să fie prizonieri, iar dacă ar fi primit ordin, l-ar fi executat pe David fără să clipească din ochi.

Cinci minute mai tîrziu se auzi un ciocănit în ușa camerei lui David. Leyla intră, închise ușa în urma ei și se opri, privindu-l în față. David ședea pe singura piesă de mobilier din încăpere, un pat vechi de fier, acoperit cu două pături subțiri care prinseseră și vremuri mai bune.

– Iartă-mă, David.

– Nu am de ce să te iert.

Nu reuși totuși să zîmbească. Efortul era mult prea mare.

– Ba da, ai. Te-am băgat în încurcătura asta fără să judec. Erai deja într-o situație grea și eu am îngreunat-o mai mult. Fugeai ca să te salvezi, acum ești prins în capcană, nu poți pleca nicăieri.

David ridică din umeri.

– Poate că da. Poate că nu. Nu sîntem în închisoare. Asta este o casă veche, în care sînt doi oameni puși să ne păzească. Dar și ei trebuie să se odihnească. Trebuie să doarmă. Dacă așteptăm o zi, două, putem evada. Sau... Se răsuci spre fereastră. Putem încerca fereastra. Dacă dorești, chiar acum.

Leyla clătină din cap.

– Nu David, nu putem.

– Ce vrei să spui?

– Privește afară.

Contrariat, se ridică şi traversă camera. Privi afară, spre peticul de pămînt acoperit de bălării. Văzu un bărbat care deşi nu se uita în direcţia clădirii, avea clar sarcina de a o ţine sub observaţie. Nu le va fi uşor să scape pe acolo.

– Da, înţeleg. Cum ai spus, sînt prins în capcană. Dar nu pricep de ce te ţin şi pe tine prizonieră. Eşti una de-a lor. Tu ar trebui să fii liberă să pleci.

Leyla îi aruncă un zîmbet ciudat şi colţurile gurii i se arcuiră uşor în sus.

– Pentru un bărbat de vîrsta ta eşti foarte naiv, David. Eu sînt cea care a adus în casa asta conspirativă un bărbat care ar putea fi spion israelian, sub un pretext pe care nu-l crede nimeni. Cum crezi că ar reacţiona Fatma dacă i-aş spune: „Mă duc pînă afară să fac nişte cumpărături." Ar pune imediat mîna pe pistol. Pentru ea nu mai contează un mort în plus. Poate că ai dreptate, David. Poate că sîntem cu toţii pătaţi într-un fel.

David clătină din cap.

– Leyla, începu el, articulînd cu greu cuvintele. Şi eu sînt pătat, tot atît ca şi tine. Adineauri, nu am fost sincer cu voi doi. Mă rog, nu am fost absolut sincer. Sînt spion israelian. Lucrez de cîţiva ani pentru Mossad în Siria. Dar nu cred că ce se întîmplă acum are vreo legătură cu asta. Cînd te-am învinuit azi după-amiază pentru faptul că eşti spion... nu judecam. Sau nu judecam drept. Mi-am luat şi eu partea din trădare. Îmi pare rău. Ar trebui să-mi cer scuze. Te rog să mă ierţi.

Leyla tăcu multă vreme. Cînd începu să vorbească, glasul îi era schimbat, parcă mai trist şi mai monoton.

– N-are importanţă, David. Cred că nimic nu mai are importanţă. Să uităm totul. Se opri, apoi schimbă subiectul. Trebuia să-mi fi spus de la început ce s-a întîmplat în realitate, cu absolut toate amănuntele. Acum toate încep să capete sens, şi asasinatele din Sinai, şi dispariţia lui al-Yunani. Vreau să te ajut. Ce aş putea face pentru tine?

Un timp el nu-i răspunse. Apoi brusc expresia de pe chip i se schimbă.

– Da, ai putea face ceva. Ai putea citi în locul meu *Tariq al-mubin*. Mie mi-ar lua cîteva săptămîni, poate chiar luni. Tu ai putea citi cartea în cîteva zile, apoi ai nota ceea ce pare important şi mi-ai pregăti un index aproximativ. Am cartea în geantă. Mă duc să o scot.

În momentul în care David scoase la iveală paginile xeroxate și i le dădu Leylei uită pe loc de toate – de cameră, de pericolul în care se găsea, de Fatma și de nevoia ei imperioasă de a ucide. Leyla răsfoi foile, verificînd calitatea reproducerii. Erau în total vreo două sute de pagini a cîte douăzeci și cinci de rînduri, scrise în araba modernă, cu caractere clare și lizibile. Dacă și stilul era la fel de inteligibil cartea putea fi citită fără probleme deosebite.

– Poftim hîrtie și pix. Domnișoară Rashid, ai ocazia să te faci utilă.

– Ce anume vrei să caut?

– Ar fi bine dacă aș ști, însă n-am nici cea mai vagă idee. Ar putea fi orice. Am însă senzația că putem afla din jurnalul german. Dacă nu, va trebui să ne dăm singuri seama. Partea proastă este că răspunsul poate fi chiar în fața ochilor noștri, atît de evident, încît nici nu ne dăm seama. Nu te grăbi. Verifică tot ce ți se pare neclar.

– Și în timp ce eu mă voi speti muncind, dumneata ce ai de gînd să faci, profesore Rosen?

– Nu te impacienta. Voi lucra și eu. Trebuie să aflu ce a mai făcut Sturmbannführer-ul nostru. Nu mai am mult de citit.

Scoase jurnalul și dicționarul Langenscheidt din geantă. Era timpul să se întoarcă din nou în trecut.

8 octombrie 1935

Ieri călugării l-au adus înapoi pe Hartmann. Peste noapte corpul a fost ținut în biserică, apoi dimineața a fost scos pentru a fi îngropat. La capătul defileului există un cimitir mic, chiar în valea largă în care se înfundă. Toți călugării, în afară de cei doi foarte în vîrstă, au venit cu noi. Au mai participat von Meier, Keitel și Lorenz, ceea ce m-a călcat pe nervi.

Grecii voiau să-l îngroape pe Hartmann după obiceiurile lor, dar eu m-am opus categoric; le-am spus că nu a fost credincios și că trebuie înmormîntat după ritul german. Au fost unele animozități din cauza asta, pentru că unii dintre noi doreau o ceremonie creștină. Eu însă am insistat, susținut de Fläschner și, foarte curios, de Lorenz. În cele din urmă, von Meier a fost de acord să țin eu ceremonia SS de înmormîntare, după ce au terminat cu prostiile creștine. Voi trece și asta în raport, împreună cu toate celelalte.

Mi s-a spus că rămășițele lui Hartmann vor fi readuse la mănăstire peste cîțiva ani, cînd vor fi depuse în osuarul de aici. Dar jur că într-o zi voi reveni aici după osemintele lui Hartmann și le voi duce înapoi în patrie, ca să le îngrop în pămînt german. Am văzut osuarul: este o criptă, o groapă plină cu oseminte, total nepotrivită pentru un reprezentant al

rasei superioare. Dar acum mă întreb dacă eu însumi voi apuca să mai pun piciorul pe pămînt german. Nu am renunţat să îmi zăvorăsc uşa în timpul nopţii; şi dorm iepureşte.

9 octombrie 1935

În sfîrşit, a apărut o luminiţă în întuneric. Ştiu încă foarte puţin despre ce se petrece, dar am descoperit ceva. Sînt mai mulţumit decît oricînd că ţin acest jurnal codat; singurul de care mă tem este Keitel – dacă s-ar strădui puţin, l-ar putea descifra.

Ieri, după înmormîntare, ne-am întors cu toţii la mănăstire. M-am retras în camera mea să-mi scriu jurnalul şi să meditez la ceea ce s-a întîmplat. Pe la cinci, am ieşit în hol. Am auzit voci din camera lui von Meier şi m-am apropiat tiptil de uşă. Vorbea Keitel, apoi l-am auzit pe Lorenz. În final, a intervenit şi von Meier. Erau toţi acolo şi păreau că se ceartă. În clipa aceea, mi-am dat seama că încăperea lui Hartmann era lipită de cea a lui von Meier şi că era goală. Fără să stau pe gînduri, am intrat şi am închis uşa. Mi-am lipit urechea de perete şi am reuşit să desluşesc aproape tot ce se discuta dincolo. Era limpede că se certau. Prima voce pe care am auzit-o a fost cea a lui Lorenz. Spunea:

– Ulrich, îţi spun pentru a suta oară, nu este aici. Am parcurs toate cărţile de istorie greacă, am vorbit pe îndelete cu călugării, dar nu am descoperit nimic. Nici un indiciu. Cărţile nu spun nimic, călugării nici atît. Îţi spun eu că ar fi trebuit să rămînem la St. Catherine.

În clipa aceea a intervenit Keitel, foarte supărat.

– St. Catherine a fost o pierdere de timp, şi tu ştii foarte bine. Am răscolit tot locul fără nici un rezultat. Oamenii s-au perindat în zona aceea vreme de secole, dar nu au văzut niciodată nimic. Şi mai ştii că textul are mai multă logică dacă îl raportăm la regiunea aceasta. Ulrich şi cu mine nu am cercetat nici jumătate din zonă. Avem nevoie de timp.

– Timp! Era iarăşi vocea lui Lorenz. Aţi avut timp din belşug. Cît vă mai trebuie? Pentru numele lui Dumnezeu, căutaţi un oraş. N-ar trebui să fie chiar atît de complicat de găsit.

Acum i-a răspuns von Meier. Vorbea pe un ton mai scăzut decît Keitel, cu mai mult calm, dar totuşi am reuşit să aud ce spunea.

– Ascultă-mă, Heinrich. Walter are dreptate. Din punct de vedere arheologic, am arat tot terenul din jur. Oraşele pot dispărea foarte uşor. În Occident, nimeni nu ar fi bănuit existenţa Petrei dacă nu ar fi fost descoperit întîmplător de Burckhart în 1912 – dar, o dată ce ai văzut Petra, te întrebi cum naiba a putut să o piardă cineva. În orice caz, ţi-am spus deja că, după părerea mea, Iramul nu este un oraş, cel puţin, nu

așa cum ți-l imaginezi tu. Probabil că a fost o așezare mică, chiar mai mică decît Petra, în parte săpată, probabil, în stîncă, restul format din corturi sau construcții din lemn. Un asemenea loc poate rămîne foarte ușor ascuns în mijlocul sălbăticiei de aici. Iar textul este cît se poate de clar: „Orașul Iram se află în Defileul Călugărilor, în vecinătatea Jabal Musa din Sinai. L-am văzut cu ochii mei; cine vrea să se convingă, să meargă el însuși acolo."

David se opri din citit și inspiră de cîteva ori adînc. Observă că mîinile îi tremurau ușor și puse cartea jos. După atîta căutare, părea aproape incredibil că găsise, în sfîrșit, confirmarea de care avea nevoie. Iram – Iram Orașul Coloanelor. Orașul despre care Yigael Bar-Adon descoperise ceva cu puțin înainte de a muri, căreia John Gates îi dedicase un capitol întreg din lucrarea sa de doctorat, acum dispărută. Veriga lipsă din lanț.

Ridică jurnalul și începu din nou să citească. De partea cealaltă a patului, Leyla era adîncită în lectură. Dincolo de fereastră, ferit vederii, gardianul din curte își începuse rondul. Din atelierul învecinat se auzea susurul slab al unui motor electric, încordat și tremurător.

S-a auzit un mormăit pe care nu l-am înțeles, apoi din nou vocea lui Keitel.

– Uite ce e, Heinrich are dreptate. Pe cuvînt. Am crezut că „Defileul Călugărilor" se referă la Wadi al-Dair, unde se află Mănăstirea St. Catherine. Tu ai fost de acord cu noi. Dar, cînd am aflat de St. Nilus, ne-am dat seama că trebuie luat ca un nume propriu – Shi'b al-Ruhban. Totul este perfect logic. Descoperirea acestui loc nu a fost decît confirmarea indirectă a preciziei textului. O să vezi că vom găsi cetatea. Și vom găsi și ceea ce căutăm acolo. Cu astfel de lucruri, trebuie să ai răbdare. Trebuie să acționăm discret, în cazul în care ceilalți și-au dat seama ce căutăm în realitate. Nu-ți cerem decît încă două săptămîni.

A urmat o pauză scurtă, apoi am auzit din nou vocea lui Lorenz.

– Prea bine. Două săptămîni. Între timp, ce facem cu Sturmbannführer-ul Schacht? Putem scăpa de el?

A răspuns von Meier:

– Nu, dacă se poate, trebuie lăsat în pace. Nu știe nimic cert, are doar simple bănuieli. Putem explica moartea lui Hartmann, dar încă un mort ar fi prea mult. Va stîrni suspiciuni, Schacht trebuie ținut la o parte. Nu-ți lua ochii de pe el, Heinrich.

După aceasta s-au despărţit. Von Meier a rămas în odaia lui, iar eu am putut ieşi nevăzut din temniţa în care mă aflam, întorcîndu-mă în camera mea. Curînd s-a făcut ora cinei şi am coborît în refectoriu, ca de obicei. Dar eram hotărît să pun mîna pe servieta lui von Meier, ca să văd ce se află în ea...

Ocazia favorabilă s-a ivit azi-dimineaţă, după ce el şi Keitel au plecat în explorare. I-am zis lui Lorenz că nu mă simt bine şi vreau să rămîn în camera mea, să mă odihnesc. Cînd am socotit că a venit clipa, m-am furişat în odaia lui von Meier şi am răscolit totul, în căutarea servietei, dar aceasta dispăruse. Tocmai cînd voiam să ies, ochii mi s-au oprit pe ceva atîrnat pe perete. Era o icoană obişnuită, Fecioara cu Pruncul, aproape identică cu cea din odaia mea. Dar nu era agăţată drept. Era uşor înclinată. Curios, am dat-o jos.

Von Meier – pentru că sînt convins că el este autorul – scobise peretele în spatele icoanei şi aşezase în interior un sul de papirus. L-am scos, l-am desfăcut cu grijă şi am început să-l studiez.

Era destul de mic, cam de 30 pe 20 de centimetri şi foarte uzat. Pe alocuri marginile erau rupte, iar papirusul propriu-zis era crăpat şi sfărîmicios. Atingerea mîinilor lui von Meier nu a fost prea benefică, mi-am zis. Pe o parte papirusul era acoperit cu un scris lăbărţat în arabă, în vechea scriere kufică, aşternut cu un toc din trestie muiat în cerneală neagră. Indiferent despre ce era vorba, ştiam că trebuie să citesc textul, dar, mai întîi, trebuia să îl iau la mine în cameră, ca să fac o copie.

Desigur, aşa ceva era mai uşor de zis decît de făcut. Aveam de-a face cu un manuscris extrem de vechi, aflat într-o stare deplorabilă, scris în dialectul kufic timpuriu, poate chiar din secolul al optulea. Scrierea kufică este extrem de greu de descifrat, chiar şi în forma sa mai evoluată, aşa că mi-a fost foarte dificil să transcriu cele zece, douăsprezece rînduri ale textului. Nici acum nu sînt sigur în privinţa cîtorva cuvinte, dar mi-am dat toată silinţa. Cred că acum pricep cum a ajuns Keitel să se implice în toată povestea asta. Scrierea kufică este o scriere epigrafică, folosită iniţial la încrustaţiile în piatră şi, cu toate că nu este specialist în cultura arabă, bănuiesc că se descurca destul de bine cu inscripţiile kufice.

Am pus la loc sulul de papirus în scobitura din camera lui von Meier, avînd grijă să fie pe cît posibil în poziţia originală. În noaptea asta voi încerca să traduc textul.

10 octombrie 1935

În general, textul nu este nemaipomenit de interesant. Pare să facă parte dintr-o lucrare mai amplă despre diferite cetăţi şi popoare antice menţionate în Coran. Nu e decît o bănuială, dar, judecînd după stil şi conţinut, cred că este vorba

despre un fragment dintr-un comentariu mai vechi al Coranului, unul dintr-o serie ale căror titluri sînt cunoscute, dar nu s-a descoperit nici un exemplar pînă acum. În cele cîteva rînduri, autorul amintește de al-Hijr, spune că era orașul lui Thamud și îl identifică cu Mada'in Salih în partea de nord-vest a peninsulei arabice. Aceasta corespunde destul de bine teoriei moderne. „Cetățile distruse" sînt identificate drept Sodoma și Gomora, localizate la țărmul Mării Moarte. Aproape de sfîrșitul textului apare pasajul pe care l-am auzit din gura lui von Meier ieri. Asta-i tot, deși cred că textul original era mai lung.

Înțeleg de ce caută von Meier Iramul. Oricare arheolog visează să descopere o cetate dispărută. Dar de ce atîta mister? Vrea să se asigure că va fi doar meritul lui? Posibil. Dar de ce ar fi mers pînă acolo, încît să-i ucidă pe Ahmad și pe Hartmann? Și la ce s-a referit Keitel cînd a spus că vor găsi ceea ce caută în Iram? Ce altceva putea fi în afara celor menționate în papirus?

Va trebui să-mi țin urechile ciulite. Dacă nu aflu mai multe, ceea ce am descoperit pînă acum este lipsit de valoare. Totuși, ceva mă sîcîie, ceva legat de text. Pare clar, dar în adîncul minții mă tot gîndesc că poate am făcut o greșeală, am interpretat incorect cuvintele în arabă. Va trebui să examinez din nou textul original al lui von Meier.

24

11 octombrie 1935

Am descoperit greșeala – făcută atît de Keitel, cît și de mine. Au impresia că sînt în căutarea unei cetăți; de fapt, caută o carte, numai că nu știu. Fără îndoială că și cetatea există pe undeva, dar în nici un caz în Sinai.

Azi-dimineață am intrat din nou în camera lui von Meier, am scos papirusul din nișă și l-am luat cu mine în odaie. Citind rar, am revăzut fiecare rînd, în special cele referitoare la Iram, împreună cu rîndurile precedente și cele imediat următoare.

Primul lucru pe care l-am remarcat a fost acela că secțiunea referitoare la Iram era incompletă. După comentariul privind al-Hyir și Thamud, urmau versurile din Coran despre Iram: „Ați văzut judecata lui Dumnezeu asupra lui 'Ad, la Iram, Orașul Coloanelor, care nu are pereche în lume?" După aceasta urmau imediat cuvintele comentatorului: „'Ad era poporul necredincioșilor, după Noe, care trăia printre dunele de nisip ale Iramului. Profetul Hud a fost trimis

să stea de vorbă cu aceşti necredincioşi dar ei şi-au întors faţa de la el şi de aceea Dumnezeu a trimis un potop asupra lor şi i-a înecat. Au pierit cu toţii, în afara celor credincioşi, şi totul s-a transformat în pulbere. Iram..." Aici textul se curma brusc şi continua să fie ilizibil şi în rîndul următor.

Paragraful pe care l-am notat mai înainte, cel care începe cu „oraşul Iram se află în Defileul Călugărilor" urma imediat după acesta, la marginea paginii, dar cîteva cuvinte de la început lipseau. Revăzînd comentariile anterioare, am remarcat că, în majoritatea cazurilor, se preciza poziţia geografică a cetăţilor sau popoarelor respective, după care urma o referire la o carte sau un tratat despre ele. Astfel, după ce a pomenit de al-Hijr, comentatorul a scris: „Cartea lui al-Hijr s-a aflat la Ibn' Abbas în Medina, dar nu se ştie unde se găseşte în prezent." Cuvîntul folosit aici şi în alte locuri pentru „carte" era termenul arab obişnuit, kitab. Dar scriitorii arabi, în special cei din perioada islamică timpurie foloseau în mod frecvent o gamă largă de termeni echivalenţi pentru „carte" şi cel puţin unul dintre aceştia apărea şi într-unul din pasaje, *kurrasa*. *Kurrasa* este un cuvînt extrem de rar întîlnit, de aceea nu m-a mirat faptul că n-a apărut din nou. Dar m-am întrebat de ce nu exista nici o referire la „Cartea Iramului" şi m-am gîndit că poate cuvîntul „oraş" a fost scris greşit, în loc de „carte". Părea puţin probabil, dar nu imposibil, într-o lucrare în care era vorba atît de cetăţi, cît şi de cărţi. Şi deodată am văzut totul limpede.

Scrierea kufică este o formă primitivă de înscripţionare. Litere care în scrierile arabe obişnuite apar foarte distincte, în textele kufice pot fi scrise la fel sau foarte asemănător. Literele care în mod normal ar trebui să fie scrise împreună sînt scrise separat şi invers. Am privit mai atent cuvîntul pe care îl luasem drept echivalentul pentru „oraş", *madina*. Acum, că mă gîndisem mai bine, mi-a apărut limpede că ceea ce considerasem a fi un „m" era de fapt „s", „d"-ul era un „h" aspirat, iar „n"-ul era un „f". Nu era de mirare că Keitel le-a trecut cu vederea. Pentru un neavizat, cuvîntul era fără îndoială *madina*, aparent diferit de ceea ce vedeam eu acum. Dar, de îndată ce am făcut legătura şi m-am despovărat de constrîngerea psihologică de a citi „cetate", nu mai aveam absolut nici un dubiu. Cuvîntul era *sahifa*, un sinonim obişnuit pentru „carte", iar pasajul suna astfel: „Cartea Iramului se află în Defileul Călugărilor, care se găseşte aproape de Jabal Musa, în Sinai. Am văzut-o (sau citit-o) acolo cu ochii mei; cine vrea să se convingă să meargă el însuşi acolo."

David lăsă jurnalul şi privi spre Leyla. Ea continua să citească, aplecată asupra cărţii. Huruitul motorului electric se oprise. În cameră era linişte şi cald.

– Leyla, zise el încet, pătruns de un ciudat sentiment de emoție.

Ea ridică ochii și se întoarse spre el.

– Da, David.

– Ți-ai dat deja seama care este subiectul general al cărții?

David se întrebă dacă Leyla observase emoția care pusese stăpînire pe el. Leyla îl privi cu o expresie curioasă.

– Da. Vrei să-ți spun acum?

David încuviință din cap.

– Ei bine, e cît se poate de limpede. În linii mari este povestirea unui anume al-Halabi despre pelerinajul pe care l-a făcut de la Damasc la Mecca. Partea stranie – foarte stranie, dacă stau să mă gîndesc bine este că mai mult din jumătatea cărții se ocupă de descrierea unui singur loc pe care l-a vizitat cu prilejul călătoriei.

– Iram, șopti David abia perceptibil.

Leyla îl privi cu ochii mari.

– Da. Iram. De unde știi?

În timp ce Leyla se apucă de traducerea pasajului, destul de lung, referitor la Iram, David se întoarse la jurnalul lui Schacht, nerăbdător să afle ce s-a întîmplat după ce acesta și-a dat seama că volumul se afla mai mult ca sigur în biblioteca de la St. Nilus.

Maiorul SS a dus înapoi sulul în camera lui von Meier. În următoarele zile și-a petrecut tot timpul în bibliotecă, verificînd sistematic toate lucrările în arabă aflate acolo. Desigur, nu a găsit nici una intitulată *Sahifa Iram* sau *Kitab Iram* și a continuat să răsfoiască celelalte volume, în total cîteva sute de exemplare. În final, a descoperit ceea ce căuta, o cărțulie oarecare, pe care o examinase deja și o dăduse la o parte, intitulată *Tariq al-mubin* de al-Halabi. La început l-a intrigat – o ignorase din cauza datării de la sfîrșit: 10 Ramadan 574 (19 februarie 1179), o dată prea recentă pentru a fi menționată în ceea ce părea a fi un papirus extrem de vechi. Însă la o examinare mai atentă și-a dat seama că volumul datînd din secolul al doisprezecelea era, de fapt, o copie după manuscrisul original aflat în biblioteca monahală și care fusese pe punctul de a se dezintegra după patru secole de păstrare neatentă, în umezeala și la cheremul carilor.

Dar Lorenz devenise bănuitor. Schacht nu și-a putut ascunde cercetările față de celălalt bărbat, care continua să caute prin textele grecești, în celălalt colț al bibliotecii. La cîteva zile după ce

a descoperit *Tariq al-mubin* evenimentele au început să ia o întorsătură neobişnuită şi neplăcută.

17 octombrie 1935

Azi-dimineaţă von Meier mi-a spus că vor sosi cîţiva oaspeţi importanţi de la Ierusalim. A fost foarte misterios şi mi-a zis că nu-mi poate spune mai multe înainte de sosirea lor. Nu pricep de unde a aflat: de mai multe săptămîni nu a plecat şi nu a venit nici un mesager la mănăstire. Oare von Meier şi Keitel au oameni de legătură în afară, cărora le transmit mesaje cu prilejul expediţiilor lor în munţi?

Oaspeţii au sosit la prînz; spre marea mea surprindere, l-am recunoscut printre ei pe A.H. şi încă o persoană din anturajul lui, pe care o întîlnisem cu cîţiva ani în urmă. Evident, călugării nu au fost prea încîntaţi de prezenţa unor demnitari musulmani în mijlocul lor, dar A.H. i-a asigurat că vizita lui era doar un gest de curtoazie faţă de prietenii săi germani. A zîmbit şi a vorbit mult despre iubirea sa faţă de „Iisus cel Sfînt, fiul Mariei", despre micuţa moschee din interiorul Mănăstirii Sf. Catherine pe care o vizitase în treacăt. Nu am văzut în viaţa mea un om care să pară sau să vorbească mai nesincer. Nu cred că monahii au crezut vreun cuvînt din tot ce le-a spus – toată ziua au umblat de colo-colo cu nişte feţe mai prelungi decît de obicei.

A.H. şi-a amintit de mine de la prima mea vizită la Ierusalim, în 1931, cînd am participat în calitate neoficială la Congresul Musulman. Am aflat că la scurt timp după aceea, a plecat în Iran, Afganistan şi India, ca să se întîlnească cu alţi adepţi ai credinţei sale din regiunile din afara ţărilor arabe. A stat de vorbă mai mult timp cu mine, dar, în afară de faptul că şi-a exprimat din nou admiraţia faţă de Führer şi faţă de Reich, şi şi-a reiterat sentimentele faţă de scursorile evreieşti din Europa şi Palestina, nu mi-a zis nimic nou. E limpede că nu a venit la Sf. Nilus doar ca să discute cu mine; o oră mai tîrziu s-a închis în odaia arhimandritului, împreună cu von Meier, Keitel şi Lorenz. Nu au avut acces nici chiar secretarul său personal şi nici cei din suită. Habar n-am cum au comunicat, fără interpret.

Eram convins că A.H. este omul nostru, dar acum încep să mă îndoiesc după ce am văzut cît de apropiat este de von Meier şi amicii lui. Lucrurile sînt mult mai profunde decît mi-am închipuit. Oricît ar fi de misterioasă căutarea unei cetăţi dispărute şi a unui anumit lucru nespecificat din măruntaiele sale, este totuşi destul de nevinovată. Dar întîlnirile în cerc restrîns cu persoane străine – mai ales, „persoane importante" – sînt deja altceva şi trebuie raportate în amănunt superiorilor mei. Numai Dumnezeu ştie cum voi reuşi să transmit informaţiile acasă, în Germania.

Înainte de a trece la pagina următoare, David medită la semnificaţia iniţialelor „A.H." pe care le mai întîlnise o dată, la începutul jurnalului. Schacht folosise numele întregi ale tuturor personajelor menţionate în jurnal, dar, de la prima apariţie, „A.H." figurase doar sub formă de iniţiale. Avînd în vedere că jurnalul era deja scris într-un limbaj codat, părea lipsit de logică să folosească un alt cod pentru nume. Doar dacă... De îndată ce-i trecu prin minte acest gînd, totul i se păru mai limpede. „A.H." era arab; acest lucru reieşea clar din text. Dacă Schacht i-ar fi transcris numele complet cu caractere arabe, atunci ar fi fost perfect lizibil. Pentru David, care simţea că era important să afle cine fusese „A.H.", era destul de neplăcut, însă Schacht avusese motivele lui şi era puţin probabil ca jurnalul să-i furnizeze mai multe informaţii din care ar fi putut deduce identitatea bărbatului.

18 octombrie 1935

A. H. şi însoţitorii lui au petrecut noaptea la mănăstire şi au pornit la drum dimineaţa, nu înainte ca Fläschner să ne alinieze pe toţi, ca să imortalizeze vizita pe peliculă fotografică. La început, călugării au refuzat să fie pozaţi, dar arabii s-au arătat de-a dreptul încîntaţi. Von Meier părea iritat de toată povestea, dar nu a zis nimic.

S-a petrecut ceva grav. După plecarea arabilor, m-am dus la bibliotecă. Von Meier şi Keitel nu se vedeau pe nicăieri, deşi înţelesesem că nu au pornit într-una din obişnuitele lor excursii. Lorenz nu era în sala de lectură, ca în alte ocazii. Mi s-a părut că la mănăstire plutea o încordare neobişnuită.

Cartea nu era la locul ei. Am răscolit toate rafturile, gîndindu-mă că am rătăcit-o, dar nu am găsit-o nicăieri. M-am uitat pe rafturile de deasupra, pe cele de dedesubt, în spatele cărţilor, în toate colţurile prăfuite. Am stat de vorbă cu bibliotecarul, un bărbat între două vîrste pe nume Gregorios. Vorbeşte prost araba, dar am reuşit să-l fac să înţeleagă ce voiam. A fost foarte tăcut, foarte rezervat. De cîteva ori a clătinat din cap ca să-mi dea de înţeles că nu pricepe, dar eu ştiam că m-a înţeles foarte bine şi cunoştea locul în care se afla cartea. După un timp am renunţat. Nu mai trebuia să-l descos, pentru că îmi dădusem seama unde se afla cartea.

19 octombrie 1935

Sînt încă marcat de grozăvia de noaptea trecută. Abia îmi pot stăpîni mîna să nu tremure în timp ce scriu. Dar trebuie să aştern pe hîrtie tot ce s-a întîmplat, tot ce am văzut, deşi nimic

nu va putea şterge vreodată din memoria mea scena aceea oribilă.

Trebuie să încep cu începutul. După ce mi-am dat seama de dispariţia cărţii am încercat să dau de von Meier şi ceilalţi doi ca să lămurim lucrurile. Aveam de gînd ca, în calitate de reprezentant oficial al Schutzstaffel în cadrul expediţiei, să-i întreb ce se petrece de fapt şi de ce au păstrat secretul asupra căutării oraşului Iram faţă de restul grupului. Nu i-am găsit nicăieri. Am răscolit toate încăperile, dar nu am dat de ei şi nici ceilalţi nu-i văzuseră. Călugărul care se ocupa de ascensor mi-a spus că nu au plecat împreună cu oaspeţii ori după aceştia. Am fost în refectoriu, în bibliotecă, în biserică, dar parcă se evaporaseră. Însă acum cred că ştiu unde erau.

Seara am auzit din camera mea o uşă pe hol deschizîndu-se, apoi închizîndu-se. M-am furişat afară şi am intrat în camera vecină cu cea a lui von Meier. Erau acolo, dar vorbeau atît de încet, încît nu am înţeles nimic. Oare bănuiau că cineva putea trage cu urechea la ceea ce discutau?

Se făcuse tîrziu. Am hotărît să amîn confruntarea pe a doua zi dimineaţa şi m-am întors fără zgomot în camera mea. Eram obosit, obosit şi îngrijorat. Sentimentul de izolare mă apăsa mai tare decît oricînd şi mă simţeam ameninţat. Am stat multă vreme întins în pat, fără să pot închide ochii – o oră, poate două. Apoi cred că am aţipit, deşi nu pentru mult timp. M-a trezit un zgomot făcut de cineva care încerca să pătrundă în odaia mea. Uşa s-a mişcat puţin, dar zăvorul a rezistat şi, în cele din urmă, necunoscutul s-a dat bătut şi a plecat. Eram deja perfect treaz, aşa că am coborît din pat, m-am dus la uşă şi am tras zăvorul.

M-am uitat afară, dar abia am putut zări silueta unui bărbat care dădea colţul coridorului. Nu ardea decît o singură lampă mică, agăţată sus, pe peretele holului. Cînd am privit încă o dată, dispăruse, înghiţit de umbre. Nu se auzea nici un sunet. Se crăpa de ziuă, era întuneric şi linişte şi toată lumea dormea, pînă şi călugării. Mi-am strecurat repede Lugerul în buzunar, am închis uşa şi am pornit pe urmele siluetei tăcute, spre capătul coridorului.

Afară era întuneric beznă; dar, pe măsură ce ochii mi s-au obişnuit cu întunericul, am văzut deasupra o fîşie de cer înstelat, între pereţii canionului. Stelele păreau neobişnuit de mari şi de strălucitoare, ca nişte globuri din pomul de Crăciun. Nu m-am aventurat niciodată atît de departe pe timp de noapte şi nu am văzut stele atît de apropiate şi de uriaşe.

În clipa aceea, am observat o luminiţă undeva deasupra mea, pe vîrful stîncii. Am privit un timp, a rămas nemişcată. M-am hotărît să urc scările. În timp ce urcam, lumina a dispărut, dar ştiam că era undeva, acolo. Cel mai mult mă

îngrijora faptul că cel care se afla acolo, în vîrf, se putea întoarce jos şi atunci dădeam nas în nas pe trepte. Acum îmi pare rău că nu s-a întîmplat aşa, ci ceea ce a urmat în realitate.

Cînd am ajuns în vîrful scărilor, lumina a reapărut. Mi-a luat ceva timp ca să mă orientez în întuneric, dar apoi am observat că lumina se strecura prin uşa întredeschisă a osuarului de lîngă biserică. De cînd ne aflam aici, am evitat locul acela. Exercita o anumită fascinaţie morbidă asupra mea, dar ceva – să-i spun o presimţire – m-a determinat să păstrez distanţa. Morbiditatea locului m-a tulburat şi mi-a secat curajul. Cînd am văzut că lumina provenea tocmai de acolo, am vrut să mă întorc din drum.

Totuşi, mi-am adunat tot curajul şi m-am căţărat pe nivelul superior. Eram aproape sigur că nu puteam fi văzut dinspre osuar, totuşi am preferat să mă apropii, ghemuindu-mă cît mai tare. Am ocolit biserica şi m-am apropiat dintr-o parte, profitînd de întunericul din jur.

Cînd am ajuns la colţul clădirii, m-am oprit şi mi-am ţinut respiraţia. Am desluşit două siluete aşezate una lîngă cealaltă în faţa uşii luminate de stele şi de raza palidă care se strecura din osuar. M-am lipit cu spatele de perete şi am privit tăcut mult timp, încercînd să-mi dau seama cine erau cele două persoane. Una din ele vorbea pe ton scăzut, şi mi-am dat seama destul de repede că acesta era von Meier, deşi de la depărtarea aceea nu-i puteam auzi limpede cuvintele. Celălalt bărbat nu rostea nici un cuvînt, ci stătea doar nemişcat, ascultîndu-l pe von Meier. Nu le distingeam chipurile în lumina sepulcrală, dar ceva din atitudinea tovarăşului lui von Meier mă tulbura peste măsură. Nu ştiu dacă era poziţia în care stătea aplecat spre von Meier ori rigiditatea corpului aşezat, uşor cocoşat, sau poate silueta deformată, aşa cum o vedeam. Dar am continuat să-l studiez cu multă atenţie.

Au trecut cîteva minute fără să se întîmple nimic. Cum nici unul nu s-a mişcat şi nu s-a uitat în direcţia mea, am devenit mai îndrăzneţ şi, pas cu pas, m-am apropiat de ei, încercînd să înţeleg ce spuneau. La un moment dat, l-am auzit limpede pe von Meier, dar tot nu am reuşit să pricep ce spunea. Nu vorbea germana, ci o limbă pe care eram convins că nu o mai auzisem niciodată. Apoi von Meier a tăcut, şi celălalt individ a început să vorbească în aceeaşi limbă necunoscută, pe un ton mai strident. M-am furişat puţin mai aproape.

Deodată, mi-am dat seama că auzisem limba aceea – şi nu o dată. În clipa aceea un fior de gheaţă mi-a străbătut corpul. Von Meier şi interlocutorul său discutau în latina vulgară, vorbită în epoca tîrzie a Imperiului Roman şi de reprezentanţii Bisericii medievale. Semăna cu latina pe care o auzisem vorbită la slujbe, în copilărie, dar era mai stricată. Nu mi s-a părut

din cale afară de bizar că von Meier, expert în istoria ultimei perioade a Imperiului, putea vorbi latina; fără îndoială că practicase acest exercițiu de nenumărate ori în școală și apoi cu propriii săi studenți, la Universitate. Dar cine dintre noi, cei de la mănăstire, călugări ori oaspeți, putea vorbi fluent o limbă moartă de atîta amar de timp?

Nici nu mi-am pus bine această întrebare că răspunsul a venit de la sine, pentru că mi-am dat seama, cu o groază paralizantă, că tovarășul cocîrjat al lui von Meier nu era unul dintre membrii expediției, ci un cadavru pe care-l scosese din osuar. Auzisem de la Hartmann despre cadavrele bine conservate ale unor sfinți, păstrate în fundul clădirii și, privind mai atent, mi-am dat seama că una dintre acele relicve grotești ședea față în față cu von Meier, conversînd. Aproape că mi-am ieșit din minți de groază, dar în clipa următoare am înțeles că nu cadavrul era cel care vorbea, ci von Meier care își proiecta vocea pe un ton mai sus, ca un ventriloc. Și totuși, deși această constatare m-a ajutat să-mi stăpînesc frica în fața supranaturalului care îmi depășea capacitatea de înțelegere logică, nu am izbutit să mă scutur de sentimentul oribil pe care-l încercam în fața acestui spectacol grotesc. Nu e puțin lucru să-l vezi pe von Meier așezat acolo, în frig și întuneric, sub lumina stelelor, conversînd în latină cu un cadavru și răspunzîndu-și el însuși. Dar partea cea mai groaznică abia urma.

Am început să dau încet înapoi, cît mai departe de osuar, cu gîndul de a mă întoarce la mănăstire și de a-mi petrece restul nopții ferecat în cameră, cu lumina aprinsă. Abia am apucat să fac un pas cînd piciorul mi-a alunecat pe ceva – probabil o pietricică – și am stîrnit un zgomot imperceptibil. Von Meier a ridicat privirea alertat și am priceput, îngrozit, că lumina era suficient de puternică pentru a mă putea recunoaște. Preț de o clipă, mi s-a părut derutat și am crezut că se va ridica ori va spune ceva, dar nu a făcut nimic din acestea. A rămas șezînd, cu o mînă încleștată pe brațul cadavrului, menținîndu-l în poziție verticală, și cu ochii larg deschiși, ațintiți asupra mea. Asta a fost tot ce a făcut. Stătea, fără să rostească o vorbă, fără un gest, privindu-mă parcă de la sute de metri distanță. Pentru cîteva clipe m-a hipnotizat cu privirea lui impasibilă, apoi nervii mi-au cedat și m-am întors, rupînd-o la fugă. Am coborît treptele, alunecînd și zgîriindu-mă de cîteva ori, pînă am ajuns la nivelul de jos.

Mi-am petrecut restul nopții treaz, chinuit de groază, aproape convins că von Meier și prietenii lui vor veni după mine. M-am ridicat în capul oaselor în pat și am rămas nemișcat, cu revolverul ațintit asupra ușii. Dar nu a venit nimeni și nu am auzit nici un sunet pînă dimineața, cînd s-au trezit călugării și au plecat la biserică, pentru slujba de dimineață.

E aproape ora prînzului, dar încă nu mi-am părăsit camera, după ce m-am întors de la osuar. În minte îmi revin neîncetat frînturi din cele văzute azi-noapte: lumina lămpii tremurînd pe chipul impasibil al lui von Meier, trupul mumificat așezat țeapăn lîngă el, conversația în latină care m-a făcut aproape să-mi pierd mințile, mirosul persistent care emana dinspre criptă. M-am hotărît să-l caut pe părintele Gregorios în bibliotecă și să mă destăinui; scrie destul de bine în arabă și sper să-i pot explica ce s-a întîmplat. Cu siguranță că, după sacrilegiul comis de von Meier asupra mumiei unuia dintre sfinții lor, călugării vor lua atitudine față de el și de acoliții lui.

19 octombrie 1935 (seara)

Am crezut că ce a fost mai rău a trecut, dar m-am înșelat. După ce mi-am terminat notările în jurnal azi-dimineață, m-am dus să-l caut pe Gregorios în bibliotecă și am discutat mult timp cu el, ajutîndu-mă deseori de scris ca să mă fac bine înțeles. Mă înțelegea foarte bine, mi-a spus, pentru că el și ceilalți călugări văzuseră ori bănuiau multe din lucrurile auzite de la mine, referitoare la von Meier și îndeletnicirile lui. Dar nu putuseră face nimic, pentru că se pare că von Meier are o influență neobișnuită asupra arhimandritului, pe care îl cunoaște de mulți ani, încă din Salonic. Am impresia că erau mai multe de spus decît mi-a mărturisit Gregorios, dar, indiferent care ar fi fost amănuntele, este limpede că von Meier se bucură aici de mare trecere, iar călugării nu îndrăznesc să se răzvrătească împotriva lui.

Gregorios a fost revoltat și, cred, înfricoșat de actul de sacrilegiu comis de von Meier în osuar. Folosirea limbii latine, combinată cu descrierea vagă a mumiei, l-a făcut să creadă că era vorba de Sf. Colum, un călugăr irlandez de la Mănăstirea Glendalough care murise cu prilejul unui pelerinaj aici, în Sinai, în secolul al optulea și fusese înmormîntat alături de ceilalți morți, în acest loc. Dar, ca și mine, Gregorios nu și-a putut da seama de semnificația ori scopul pretinsei conversații a lui von Meier; singura explicație putea fi că era vorba de un ritual satanic, prin care a sperat să ia legătura cu spiritele morților.

M-am despărțit de Gregorios foarte abătut. În clipa în care am deschis ușa am simțit că ceva nu era în ordine. Am aprins lampa de petrol și am mărit flacăra. Acolo, întinsă pe patul din camera mea, zăcea mumia cu care conversase noaptea trecută von Meier. Am recunoscut-o după silueta încovoiată, după linia contorsiontă a umerilor și a gîtului. Părea că mă privește complice, rînjindu-mi cu chipul acela smochinit și, o fracțiune de secundă, am avut senzația că îmi va vorbi.

Cred că am strigat sau am țipat, pentru că imediat am auzit în spatele meu un zgomot, ușa s-a deschis și cineva a

intrat în cameră. Era von Meier. S-a uitat mai întîi la corpul de pe pat, apoi la mine. La început nu a spus nimic, mulţumindu-se să privească ba la mumie, ba la mine.

– Acesta este doar un avertisment, Herr Schacht, a spus, în cele din urmă. Dacă vei continua să te amesteci în treburile mele, îţi va fi tovarăş permanent, acolo sus, unde îi este locul.

Pînă atunci îmi cam pierdusem curajul, dar, cînd l-am auzit vorbindu-mi astfel, mi-am revenit imediat. Mi-am reamintit că sînt ofiţer SS, că îi eram superior pe linie politică şi că el, ca şi mine, trebuia să dea socoteală în ultimă instanţă Führer-ului.

– Dar care anume sînt treburile dumneavoastră, Herr von Meier? l-am întrebat.

M-a privit fix cel puţin un minut, fără să-mi vorbească, cu o expresie compătimitoare în ochi. Cînd mi s-a adresat, a făcut-o pe un ton dispreţuitor, rezervat de obicei studenţilor mai puţin dotaţi.

– Chiar dacă ţi-aş spune, Herr Sturmbannführer, nu ai fi în stare să înţelegi. Nici dumneata, nici iubitul dumitale Heinrich, nici chiar caraghiosul de Führer. A tăcut, a privit din nou la mumie, apoi a încheiat: Nădăjduiesc că vei dormi bine la noapte. Cu un asemenea tovarăş, nu cred că-ţi va fi foarte greu. Vei vedea că e o companie mult mai plăcută în pat decît a fost sau va fi vreodată nepreţuita ta Anna. Ea e hrană pentru viermi, însă el este un sfînt. Corpul lui are un parfum dulce. A fost îmbălsămat cu uleiuri şi mirodenii alese. Culcă-te lîngă el, îmbrăţişează-l, dezbracă-te de haine şi gîndeşte-te între timp la Anna, moartă şi îngropată într-un cimitir german respingător.

În clipa aceea l-am lovit. L-am izbit în faţă, în piept, în stomac, cu lovituri grele, năucitoare, care l-au doborît la podea înainte de a avea ocazia să se apere. M-am oprit la fel de brusc cum mă dezlănţuisem. L-am privit cum zăcea încovrigat la picioarele mele şi am fost copleşit de un sentiment de dezgust şi scîrbă. Am sărit peste el, am traversat în fugă culoarul şi am ieşit în aerul rece al serii. Am rămas mult timp acolo, privind cum se aprind stelele una după alta pe cerul purpuriu. Cînd m-am întors în cameră, von Meier dispăruse, ca şi mumia de pe pat. M-am gîndit o clipă că totul nu fusese decît închipuire. Dar încheieturile mîinilor îmi sîngerau încă din cauza loviturilor pe care i le administrasem.

În noaptea aceasta voi sta cu ochii pe uşă. Nu am curajul să aţipesc.

Dar probabil că a adormit, gîndi David, pentru că era ultima însemnare din jurnal, scrisă de mîna lui Schacht. Pe pagina următoare erau scrise cîteva rînduri în greceşte, semnate de

părintele Gregorios. Cunoştinţele de greacă ale lui David erau destul de limitate, dar reuşi să descifreze textul.

> Am descoperit acest caiet printre lucrurile germanului Schacht, a doua zi după ce l-am găsit în osuar. Era ţintuit la podea cu ţăruşi bătuţi în braţe, picioare şi pîntece, iar corpul îi era acoperit de păienjeni uriaşi. A murit două zile mai tîrziu, în chinuri groaznice şi terorizat de frică, deşi am făcut tot ce mi-a stat în putere să-i aduc alinare. I-am aşezat lucrurile în două cufere pe care le voi depune într-una din magazii, pînă ce va veni cineva să le ridice. Ceilalţi nemţi au plecat. Voiau să ia cu ei cartea pe care a descoperit-o Schacht în bibliotecă, dar i-am refuzat categoric. Pînă la urmă, au fotografiat fiecare pagină şi au luat copiile cu ei. Doamne apără-ne de ei şi de uneltirile lor. Să ne ierte Cel Atotputernic pentru greşelile şi lipsurile noastre.
>
> Gregorios

David rămase aplecat asupra caietului, privind în gol. Gîndurile îi zburară imediat la Ishme-Adad şi la soarta sa potrivnică, în Ebla antică. De atunci trecuseră secole, dar nu se schimbase aproape nimic, doar victimele, doar torţionarii. Dacă Sturmbannführer-ul Schacht ar fi trăit, nu i-ar fi mînat oare pe părinţii lui cu cravaşa, nu i-ar fi crăpat capul bunicii cu patul pistolului? Iar bunicul lui David, bătrînul partizan Jabotinsky, nu ar fi împlîntat ţăruşii şi mai adînc dacă ar fi ştiut toate astea?

Era întuneric şi se făcuse tîrziu, iar David se simţea foarte, foarte obosit. Închise încet cartea, ca şi cum fiecare pagină ar fi fost neînchipuit de mare şi de grea. Se răsuci pe scaun şi o văzu pe Leyla, întinsă peste paginile pe care lucrase. Aţipise. David stinse lumina şi se lungi pe podea.

25

În noaptea aceea, David avu un vis lung şi chinuitor, în care se făcea că se afla din nou în osuarul de la Shi'b al-Ruhban. Şi totuşi, parcă nu era osuarul, ci puţul de la Tell Mardikh, dar mult mai mare şi plin de oseminte; în una şi aceeaşi groapă zăceau cadavrul arabului şi al necunoscutului pe care îl ucisese acolo, cadavrele părinţilor săi, ale lui John Gates, Michael Greatbatch, trupul descărnat şi livid al Leylei, rămăşiţele celor şapte călugări

ucişi, cu sîngele şiroind încă din rănile căscate, o siluetă de Hrist, răstignită cu piroane pe podea, purtînd pe cap un chipiu cu insigna cap de mort şi încălţat cu cizme înalte, lăsat pradă şirurilor de păianjeni uriaşi, alături de toate celelalte cadavre din osuar: Nilus şi Colum şi alte sute de schelete. La un moment dat, se ridicară cu toţii şi începură să mormăie ceva neinteligibil, în latină şi greacă şi în dialectul eblait. Ar fi vrut să fugă, dar taică-său îl ţinea strîns de încheietura mîinii şi nu voia să-i dea drumul. Braţele lor erau încătuşate de fişiile din piele ale *tefillin*-ului. Tatăl său purta şalul de rugăciune alb cu albastru tras pe cap, şi murmura fără noimă, şoptindu-i în idiş din *Targum*, *Talmud* şi *Midrash*. Maică-sa stătea lîngă el, şoptindu-i în idiş: „David, tu nu îl înţelegi, dar el te înţelege". Repeta aceleaşi cuvinte, ca un automat „Tu nu îl înţelegi, dar el te înţelege", pînă cînd David simţi că nu mai suportă şi ar fi vrut să-i strige să înceteze odată. Apoi întoarse privirea şi îşi dădu seama că nu se mai aflau în puţ, ci într-un oraş mare, asemănător cu un imens cimitir, cu străzi lungi şi sinistre, mărginite de clădiri înalte şi întunecoase. Arterele semănau cu nişte canioane identice cu defileul Shi'b al-Ruhban, populate de umbre tăcute ce ieşeau şi intrau prin porţi ascunse în penumbră. În cele din urmă, David reuşi să se elibereze şi începu să alerge, dar, indiferent pe unde o lua, nu reuşea să găsească ieşirea. Era pierdut în acel labirint fără sfîrşit înconjurat de siluete de bărbaţi şi femei înveşmîntate în robe cenuşii. Încerca să ceară lămuriri, dar chipurile lipsite de expresie se întorceau către el, oferindu-i un singur răspuns. „Acesta este Iram, acesta este Iram."

Se trezi urlînd, cu cămaşa năclăită de sudoare. Îi trebui cîteva minute ca să-şi revină din starea aceea de dezorientare şi groază. Leyla stătea aplecată asupra lui, privindu-l îngrijorată.

– Te-am auzit ţipînd în somn.

– Am avut un coşmar.

Capul îi vîjîia şi avea gura uscată. La cină mîncaseră carne grasă de oaie cu pîine rîncedă, iar acum stomacul lui se revolta, dezgustat.

– Cît este ceasul?

Leyla îşi privi ceasul.

– Aproape patru. Tăcu o clipă. Te simţi bine, David?

David încuviinţă din cap.

– Da, încep să-mi revin. Am visat doar niște scene vagi, nimic concret. Am visat că erai moartă. Arătai ca atunci cînd te-am găsit acolo, în canion, atunci cînd am crezut că te-ai înecat.

Leyla îl privi gînditoare. În cameră era întuneric. Singura sursă de lumină provenea de la becul chior de pe coridor, care abia reușea să facă față beznei apăsătoare. Casa era învăluită în tăcere, deși Leyla bănuia că Fatma trebuia să fie pe undeva trează, pîndindu-i.

Leyla se ridică și se îndepărtă de David, îndreptîndu-se către lumină. Acum, că se liniștise, îi simțea prezența în încăpere. Adulmeca mirosul transpirației născute din frică. Se apropie de ușă.

– Leyla, te rog nu pleca. Rămîi cu mine.

Se întoarse și îl privi. Era învăluit aproape în întregime în penumbră, dar reușea totuși să-i distingă chipul palid.

– Vrei să mă culc cu tine, David? Asta era? Vorbea încet, cu inflexiuni triste. Sîngele i se urcase în obraji, încingîndu-i. Dacă vrei, o fac.

David clătină din cap.

– Nu, nu acum, nu în noaptea asta. Stai doar lîngă mine. Vorbește-mi.

Leyla închise ușa și se apropie de pat. Acum era întuneric beznă. David se cuibări sub pătura subțire. Leyla se așeză pe marginea patului, cu fața întoarsă spre el. David întinse mîna și o apucă pe a ei, strîngînd-o cu putere. Rămaseră așa multă vreme. Fără să-i spună un cuvînt, înconjurați de întuneric și liniște, legați unul de celălalt doar prin degetele strîns împletite.

Toată ziua următoare o petrecură traducînd din *Tariq al-mubin*; în timp ce Leyla nota traducerea în engleză, David făcea corecturile și transcria. Textul era cît se poate de limpede, fără ascunzișuri sau pasaje confuze, o povestire lapidară a unei călătorii într-un loc necunoscut și misterios. Al-Halabi fusese în Iram. În luna lui Shawwal a anului 75, respectiv în februarie 695 d. Hr. plecase de la Damasc împreună cu o caravană *hajj*, cu intenția de a merge direct spre sud, către Mecca, pentru pelerinajul anual care urma să înceapă două luni mai tîrziu. Caravana pornise pe un traseu aflat la marginea flancului vestic al marelui deșert Nafud, urmînd să treacă prin Tayma', înainte de a coborî spre Khaybar și mai departe, către Medina, după care urma să-și continue drumul pe țărmul mării, spre Jidda, și în cele din urmă, Mecca.

Puţin mai la sud de Wadi Sirhan caravana a fost atacată de o ceată de beduini, astfel încît al-Halabi şi alţi cîţiva pelerini s-au pomenit izolaţi de ceilalţi. Pe nesimţite, s-au rătăcit şi au intrat pe un braţ secundar al pustiului, unde au întîlnit un trib paşnic de beduini care i-au condus mai departe prin deşert, încercînd să se ferească din calea tîlharilor care atacaseră caravana. În timpul unei furtuni de nisip, al-Halabi s-a pierdut de tovarăşii săi şi a pătruns tot mai adînc în străfundurile deşertului, închipuindu-şi că se îndreaptă spre est. Cînd aproape că îşi epuizase rezervele de apă, iar cămila pe care călătorea abia îşi mai tîra picioarele, a dat peste cetatea Iram.

Acolo a descoperit un popor de oameni ciudaţi care îşi duceau traiul printre ruinele aflate în paragină ale unei aşezări odinioară falnice. Vorbeau o limbă oarecum asemănătoare cu araba, dar el nu reuşea să-i înţeleagă şi nici ei nu pricepeau cuvintele lui. Mai tîrziu, avea să afle că era prima persoană din lumea de afară care pusese piciorul în aşezarea aceea. Atunci îşi aduse aminte că îi auzise pe beduini vorbind despre un anume loc în deşert în care nu s-ar fi aventurat nimeni, nici chiar dacă i-ar fi fost viaţa în joc.

Al-Halabi a descoperit curînd că locuitorii din Iram erau oameni primitivi, fără o cultură sau tradiţii proprii. Veşmintele zdrenţuite, purtînd încă semnele unor ornamente bogate, erau furate de pe rămăşiţele mumificate ale morţilor care zăceau în catacombele de sub oraş. Nu ştiau nimic despre strămoşii lor, despre legendele ori originile oraşului Iram, nu aveau religie, legi ori vreun sistem politic vizibil. A petrecut alături de ei trei luni, răstimp în care a învăţat suficient de bine limba, ca să le poată pune nenumăratele întrebări ce i se născuseră în minte, cu toate că multe dintre ele au rămas pînă la urmă fără răspuns.

După un timp s-a săturat de locul în care se afla şi de locuitorii săi pe care în zadar încercase să îi convertească la Islam. Nu i-a fost greu să recunoască în poporul Iramului pe descendenţii degeneraţi ai lui 'Ad, cei care îl renegaseră pe profetul Hud, pînă ce Dumnezeu i-a pedepsit. La sfîrşitul celei de a treia luni de şedere, revoltat de atitudinea unei femei care i se oferise, dar luase în derîdere cererea lui în căsătorie, a luat din nou calea deşertului – fiind descoperit mult mai tîrziu, rătăcind de colo-colo cu mintea întunecată. Nu l-a crezut nimeni atunci cînd le-a vorbit de oraşul Iram, punînd pe seama căldurii toride

istorisirea sa incredibilă. Dar cînd i s-a spus că erau în luna lui Safar – începutul lui iunie – s-a convins de adevărul povestirii, pentru că nu-și putea explica altfel cum de reușise să supraviețuiască trei luni, de unul singur, în plin deșert.

26

În seara aceea, pe la nouă, Leyla primi vizita unui tînăr în jur de douăzeci și cinci de ani, cu ochi negri și o expresie gravă și meditativă. Se numea Suhayl și îl privi pe David cu ochii unui muribund. Avea o privire rătăcită, ca și cum în ființa lui s-ar fi adunat toate tenebrele vieții, iar acum era nevoit să trăiască în întuneric veșnic. Ceru permisiunea să discute cu Leyla între patru ochi. Plecă după o jumătate de oră, la fel de tăcut și mîhnit cum venise.

După plecarea lui Suhayl, Leyla veni în camera lui David. Părea obosită și îngîndurată. Exuberanța de mai adineauri dispăruse, ca și cum starea de spirit a lui Suhayl ar fi fost molipsitoare, ca și cum umbrele pe care le purta în sine s-ar fi insinuat și în ființa Leylei.

– Ce s-a întîmplat?

Leyla nu răspunse nimic, doar traversă camera și se așeză pe pat.

– Vești proaste?

Leyla încuviință din cap.

– Păi, povestește-mi.

Leyla trase adînc aer în piept, apoi expiră încet, înainte de a vorbi.

– Suhayl este un vechi prieten de-al meu. Mi-e rudă de departe, văr de-al treilea. De asta a venit în seara asta aici, pentru că este îngrijorat din cauza mea.

Nu este membru al Consiliului, dar are strînse legături cu el. În seara asta, a aflat că este foarte probabil să se voteze pentru executarea noastră. Au aflat despre legăturile tale cu serviciile secrete israeliene. Suhayl spune că nu au luat încă o hotărîre definitivă, dar diseară va avea loc încă o ședință. Probabil că după aceea, pe la miezul nopții, vor trimite un pluton de execuție după noi. Ne mai rămîn două, cel mult trei ore.

Fatma şi Tawfiq au fost deja avertizaţi să nu ne scape din ochi. Au dublat paza de afară. Suhayl vrea să mă ajute să fug de aici, dar nici nu vrea să audă de tine. Din punctul lui de vedere, vei primi exact ceea ce meriţi. Eu sînt nevinovată, aşa că mă pot ascunde pînă ce se vor potoli lucrurile. Tu eşti evreu şi, pe deasupra, spion, deci cu cît te împuşcă mai repede, cu atît mai bine. Am încercat să-l lămuresc că eşti la fel de nevinovat ca şi mine, că sînt alte lucruri în joc, dar nu m-a crezut.

David nu zise nimic. Se apropie de pat şi începu să strîngă hîrtiile împrăştiate peste tot; copiile xerox, *Tariq al-mubin*, jurnalul lui Schacht şi traducerea întocmită împreună cu Leyla. Le aşeză într-o geantă încăpătoare şi le puse pe podea.

– Leyla, orice s-ar întîmpla, hîrtiile astea trebuie să ajungă într-un loc sigur. Tu te poţi salva din situaţia asta. Trimite-i vorbă lui Suhayl, spune-i că-i accepţi condiţiile, dar fă totul ca să scapi de aici. Imediat ce ajungi afară, scapă de Suhayl şi du hîrtiile astea colonelului Scholem de la sediul Mossad, pe strada Haneviim. Presupun că ştii unde se află. Spune-i că vii din partea mea, dă-i hîrtiile şi spune-i tot ce ştii. Lasă lucrurile în seama lui. Nu ştiu dacă va putea face ceva. Dar trebuie să ne bazăm pe cineva, pe cineva capabil să priceapă ceva din toate astea.

Leyla clătină din cap.

– Nu am de gînd să evadez fără tine. Nu-mi cere aşa ceva. Pentru numele lui Dumnezeu, te iubesc, cum de nu ţi-ai dat seama pînă acum?

Rămase mult timp nemişcat, privind-o. Leyla nu ştia ce gînduri îi treceau lui prin minte. Nu voise să-i facă această mărturisire, pentru că nu era nici locul, nici timpul potrivit. Dar cînd ar fi fost timpul potrivit, ştiind că peste cîteva ore puteau muri amîndoi?

În cele din urmă, David începu să vorbească pe un ton intenţionat indiferent.

– Te rog, Leyla, să nu ne certăm. Nu avem timp de aşa ceva. Du hîrtiile în camera ta, ascunde-le, apoi vino înapoi. Cînd va sosi momentul, ia-le cu tine. Dacă ţii într-adevăr la mine, vei face ceea ce-ţi cer. Dacă pot, voi veni cu tine, dar, dacă nu, va trebui să încerci singură. Acum sîntem singurele persoane care cunoaştem întreaga poveste, singurii care înţelegem ceva din ea.

Se aplecă, apucă geanta de mîner şi i-o întinse. Leyla o luă cu un aer absent, fără să-i pese ce anume era sau de ce trebuia să o ia. Ieşi din cameră, fără să scoată o vorbă.

Cînd văzu că trecuseră deja cinci minute, iar ea nu revenea, David se duse în camera ei. O găsi aşezată pe pat, cu geanta strînsă la piept şi cu obrajii şiroind de lacrimi. Se opri în prag, privind-o. Cum putea să-i aline durerea. Ştia la fel de bine ca şi el, poate chiar mai bine, că nu aveau practic nici o speranţă.

În clipa aceea în spatele lui, pe coridor, răsunară paşi. David se întoarse şi o văzu pe Fatma care venea spre el, însoţită de Qasim. Femeia părea încordată şi nervoasă. În mînă ţinea un pistol.

– Urmaţi-mă, domnule profesor Rosen, zise, oprindu-se drept în faţa lui.

Vorbea pe un ton gutural, ca şi cum ar fi băut ceva. Avea ceva brutal în ea dincolo de aura pe care i-o împrumuta statutul de terorist. Sau poate că era doar o femeie nefericită care încerca să-şi ascundă eşecul personal sub armura uniformei, a unei aparente durităţi? David simţi că i se strînge stomacul. Ar fi vrut să o lovească, să străpungă zidul pe care îl ridicase în jurul ei. Ceva din atitudinea ei, din tonul cu care i se adresase îl nelinişti pînă la limita suportabilului.

– Şi Leyla? Unde o duceţi? Vrem să rămînem împreună.

Greşise cerînd acest lucru, pentru că se pare că obţinuse exact contrariul.

Fatma clătină din cap. În spatele ei, Qasim nu spunea nimic.

– Ea va rămîne deocamdată aici. Am primit ordin doar în ceea ce te priveşte pe dumneata. Consiliul doreşte să te cunoască. Qasim te va conduce acolo.

David se uita la Qasim, dar acesta continua să aştepte indiferent. Nu trăda nici cel mai mic semn de recunoaştere a legăturii firave care se ţesuse între ei. Preţ de o clipă, David se simţi ca un actor distribuit într-o piesă stranie. Fiecare avea de jucat un rol – femeia teroristă, teroristul intelectual, victima, trădătorul – şi fiecare îşi ducea jocul pînă la capăt. Lipsea doar publicul, adunat sub becul chior ce lumina coridorul.

– Domnule profesor. Era vocea impersonală şi rece a lui Qasim, lipsită de patima născută din ura care răzbătea din glasul Fatmei. Unde sînt documentele pe care mi le-ai arătat ieri? Cele despre care am discutat? Consiliul ar dori să le vadă.

David începu să gîndească febril, asemeni unui boxer ameţit de lovituri, dar rezistînd încăpăţînat pînă la capăt. Observă cu coada ochiului că Leyla reuşise să împingă geanta sub pat. Trebuia să decidă imediat ce răspuns va da. Dacă exista şansa ca membrii Consiliului să îşi schimbe verdictul în favoarea sa datorită conţinutului documentelor, atunci trebuia să le pună neîntîrziat la dispoziţie. Dar, dacă Suhayl avea dreptate iar execuţia lui şi a Leylei fusese deja hotărîtă, atunci singura lor speranţă de scăpare era ca Leyla să poată evada, ducînd cu ea hîrtiile.

– Îmi pare rău, le-am dat în seara asta vărului Leylei, Suhayl. Dacă ştiam că membrii Consiliului vor să le vadă, le-aş fi păstrat. L-am rugat pe Suhayl să le ducă într-un loc sigur, pînă ce Leyla şi cu mine vom scăpa de aici. Tu le-ai văzut – n-ai putea să povesteşti Consiliului ce ţi-am spus eu?

Qasim îşi ţuguie buzele. David îşi dădu seama că îşi pierduse interesul, că nu îi mai păsa. Consiliul luase o hotărîre, iar pentru Qasim atît era suficient.

– Am văzut documentele, dar nu le-am citit. Dacă va fi cazul, le putem recupera de la Suhayl. Şi-acum, urmează-mă.

David aruncă o privire în camera Leylei. Ea şedea încă pe pat, nemişcată, cu o expresie absentă pe faţă. Ar fi vrut să-şi ia rămas-bun, dar simţea că ar fi sunat ca recunoaşterea unei înfrîngeri. Se mulţumi doar să îi zîmbească, însă ea nu reacţionă în nici un fel. Îi aruncă o ultimă privire, apoi porni după Qasim. În urma lui, Fatma intră în camera Leylei şi închise uşa. Pe tot parcursul drumului, de-a lungul coridorului, iar apoi jos, pe scări, David aşteptă cu toţi muşchii încordaţi să audă un pocnet de armă răsunînd din cameră, însă nu se întîmplă nimic, şi, în cele din urmă, ieşi din clădire, fără să ştie ce se petrecea sus.

Afară, lui Qasim i se alătură un al doilea bărbat, cu trăsături aspre, constituţie atletică, un mic uriaş care păşea parcă împins de arcuri, incapabil să stea locului, de teamă să nu moară de imobilitate, ca un rechin sortit să străbată apele fără să se oprească nici măcar pentru cîteva clipe de somn. Qasim deschise portiera unei maşini de dimensiuni mici, de fabricaţie incertă. David îşi închipuise că va fi legat la ochi, dar se înşelase. I se permitea să vadă unde era dus. Acest lucru îi confirma spusele lui Suhayl, şi anume că, o dată ajuns la destinaţie, nu avea să se mai întoarcă.

Călătoria nu dură mult. Trecură pe lîngă gara din Rehavya şi opriră în faţa unei clădiri de pe strada Ibn Gevirol – după cum

observă David, nu departe de sediul Agenției Israeliene de pe strada Regele George. Imediat, David fu condus într-o cămăruță din spatele casei, la parter. În cameră nu era nici un fel de mobilă, cu excepția a douăsprezece scaune, aliniate lîngă pereți. Pereții erau văruiți în alb și goi: nu exista nici măcar o fotografie atîrnată într-un cui. Era o cameră stearpă, o cameră dedicată unei cauze, nu confortului oamenilor.

– Credeam că mă duceți în fața Consiliului, exclamă David alarmat, cu toate că știa cum stăteau lucrurile.

Exista un anume tipic pentru lucruri cum ar fi o execuție: trebuia respectate unele lucruri. Se temea să nu moară fără îndeplinirea formalităților. Ele i-ar fi ușurat oarecum soarta.

– Nu mai este nevoie, domnule profesor, zise Qasim. Am analizat situația cu toată seriozitatea. Te asigur că am făcut tot ce am putut, dar știi prea bine ce secrete deții. Nu putem risca să te lăsăm în viață. Înainte de a muri, ne poți spune ceva important. S-ar putea să știi ceva ce noi nu știm încă. Marzuq se va ocupa de asta.

Arătă cu capul spre bărbatul masiv, agitat care stătea alături de el.

Abia termină Qasim de vorbit că se auzi un zgomot și ușa se deschise. David ridică privirea. În prag stătea un bărbat gras, care îl privea fix.

Qasim se dădu doi pași în spate, ca să-i facă loc să treacă, dar nou-venitul îl ignoră și înaintă atît cît să poată închide ușa în urma lui. Camera păru să se comprime, ca și cum bărbatul, asemeni lui Alice din Țara Minunilor, căpătase proporții grotești.

Bărbatul corpolent nu spuse nimic nimănui din încăpere. Se mulțumi doar să îi facă semn lui Marzuq, scoțînd vîrful degetelor din mîneca largă a robei. Marzuq băgă mîna în buzunarul interior al sacoului și scoase un revolver greoi, cu mîner teșit. David simți că i se face rău. Îi era greață și fiori reci îi străbătură corpul, încrețindu-i pielea și zburlindu-i părul. Brusc, simți nevoia să se ușureze; se temea ca nu cumva să se scape pe el și să moară ca un mucos care nu-și poate controla vezica. Nu putea crede că ceea ce se petrecea era adevărat. Într-o fracțiune de secundă, ca într-o iluminare, înțelese de ce, de-a lungul istoriei, atîția oameni pășiseră calmi sub spînzurătoare: nici unul dintre ei nu crezuse cu adevărat că li se poate întîmpla așa ceva, era o grozăvie pe care mintea lor nu o putea pricepe.

Marzuq ridică arma. David observă gura căscată a lui Qasim, ca în semn de protest, dar urechile îi țiuiau atît de tare, încît nu înțelese ce spunea. Parcă totul se derula cu încetinitorul. Ar fi vrut să o rupă la fugă, dar încotro? Era captiv în camera aceea. Între el și ușă se interpunea silueta bărbatului corpolent. David își simțea picioarele ca de plumb.

Marzuq îndreptă pistolul spre Qasim și apăsă de două ori pe trăgaci, la interval scurt; gloanțele străpunseră fruntea și împrăștiară creierii lui Qasim în cele patru colțuri ale încăperii. Sîngele amestecat cu fragmente fine de materie cenușie împroșcă dosul palmei lui David, iar el se șterse cu un gest instinctiv. Qasim rămase cîteva clipe nemișcat, ca și cum împușcăturile l-ar fi transformat în stană de piatră, apoi se prăbuși grămadă la podea. Instantaneu, sub cap începu să se formeze o băltoacă purpurie de sînge. Pleoapele îi fluturară ca aripile unei molii muribunde. Trupul îi zvîcni o dată, cu o mișcare aproape erotică, cea a unui bărbat scuturat de spasmele orgasmului, apoi rămase nemișcat.

David se aștepta ca Marzuq să se întoarcă și să îndrepte arma spre el, dar se înșela. Acesta strecură arma în buzunar. Totul se petrecuse fără cel mai mic efort, într-o fracțiune de secundă. Continuă să se legene, ca și cum ar fi așteptat un al doilea semnal. Ce straniu, gîndi David, ca moartea unui om să nu fie altceva pentru semenul său decît o simplă mișcare din deget, un gest la fel de obișnuit ca tăiatul unei unghii.

– Lasă-ne singuri, i se adresă grăsanul lui Marzuq. Și ia-l pe ăsta cu tine.

Supus, domic să facă pe plac, omul-rechin ridică trupul zvelt al lui Qasim, cu o ușurință născută parcă din practică îndelungată. Deschise ușa, susținînd cadavrul cu un singur braț și ieși din cameră. Nu-i mai lipsea decît o cocoașă și o clopotniță, gîndi David.

Bărbatul cel gras se așeză în fața lui. Era un pitic îngrășat peste măsură, cu mîini mici și cap țuguiat așezat în vîrful torsului grotesc, cu dimensiuni de Gargantua. Membrele păreau să fie curînd înghițite de burta enormă. Purta o pelerină foarte largă, de culoare maro, confecționată din cea mai fină lînă. Veșmîntul flutura în jurul corpului, ca o pînză de cort, lăsînd la vedere o *farwa* de iarnă, brodată în culori vii.

Tenul omului avea o culoare bolnăvicioasă, gălbuie, brăzdat de riduri. David bănuia că are șaizeci de ani, poate mai mult.

Rămase un timp în fața ușii, examinîndu-l pe David cu ochii mici, umbriți de pleoapele grele. Spre deosebire de omul-rechin, acești ochi trădau o inteligență ascuțită. Deodată, David se simți copleșit de o groază paralizantă, față de care frica resimțită mai adineauri părea produsul imaginației sale. Omul mic și gras părea că emană o amenințare mai teribilă decît tot ce simțise pînă atunci; văzîndu-l că se apropie cu pași greoi, David își dădu seama că se afla cu adevărat în pericol, un pericol de care era imposibil să scape.

Grăsanul băgă mîna într-unul din buzunarele adînci și scoase o batistă albă.

– Poftim, domnule profesor. Ai sînge pe față. Șterge-te cu asta.

Vocea părea să vină din adîncul pieptului; era o voce cavernoasă, amenințătoare. În timp ce vorbea, buzele roșii morfoleau și rotunjeau fiecare cuvînt înainte de a-l scuipa. Îi întinse batista. David o luă cu un gest mașinal și își șterse obrazul cu degete țepene. Țesătura era extrem de fină, dar sîngele rămînea sînge.

– Ia loc, te rog.

David se așeză pe primul scaun pe care îi căzu privirea. Cine era acest bărbat? Ce voia de la el? Ce se petrecea, de fapt?

Bărbatul cel gras traversă camera și se lăsă într-un fotoliu încăpător, fără îndoială construit și așezat acolo special pentru el.

– Așadar, profesore, zise el, căutînd o poziție cît mai confortabilă pentru trupul din cale afară de voluminos. Am aflat că deții un exemplar al cărții *al Tariq al-mubin*. Dacă nu mă înșel, ți-a fost procurată dintr-o bibliotecă particulară care a aparținut pe vremuri unui bun prieten de-al meu. El nu mai trăiește, însă are mulți prieteni care ar fi extrem de supărați dacă ar ști că i-ai prădat colecția.

Mîinile micuțe dispărură în mîneca largă a veșmîntului. Doar capul disproporționat rămase la vedere, un craniu de om bătrîn, cocoțat pe o grămadă de haine. Buzele groase se deschideau și se închideau fără vreo legătură cu vorbele murmurate, deseori ininteligibile, care răzbăteau la suprafață din străfundul ființei sale.

– Unde se află cartea, domnule profesor? Ce ai făcut cu ea?

– I-am spus deja lui Qasim, cel pe care l-ai ucis adineauri. Am dat-o unei persoane pe nume Suhayl, împreună cu alte acte.

Capul bătrînului se legănă disgrațios dintr-o parte în alta.

– Nu, domnule profesor, nu este adevărat. Am stat deja de vorbă cu Suhayl. L-am prins imediat după ce a părăsit casa din

Abu Tur. Nu avea nici un document asupra lui. Se află încă la fată, nu-i aşa?

David nu răspunse nimic. Nu avea nici un rost să mintă.

– De fapt, nu are importanţă. Cineva a plecat deja spre casă. O vom aduce aici pe fată, împreună cu hîrtiile.

– Atunci ce rost are toată mascarada asta? protestă David. Dacă aveţi impresia că ştiţi unde se află documentele de ce vă mai osteniţi să mă descoaseţi? De ce nu mă ucideţi, pur şi simplu, ca pe Qasim, ca să terminăm odată povestea.

Grăsanul îl privi pieziş.

– Domnule profesor Rosen, chiar aşa de prost mă crezi? Vreau să aflu cui i-ai mai povestit despre toate astea. Ştiu că una dintre aceste persoane a fost al-Yunani; cu el am încheiat socotelile. Cine mai ştie?

– De ce ţi-aş spune? Oricum, în curînd voi fi mort. Nu am nici un motiv să te ajut.

– Ba da, domnule Rosen, ai motive. Speranţa nu moare niciodată... Poate că, pînă la urmă, vei scăpa cu viaţă. Poate că o voi lăsa în viaţă şi pe fată. Dacă eşti dispus să cooperezi, să-mi spui ceea ce vreau să aflu, s-ar putea să mă convingi că nu mai reprezinţi nici un pericol pentru amicii mei şi pentru mine.

– Nu te cred. Dacă vei pune mîna pe documente, nu vei mai avea nevoie de mine. Şi nici de Leyla. De fapt, cine eşti? De ce este cartea atît de importantă pentru dumneata?

Grăsanul îşi miji ochii, impasibili şi se foi din nou în fotoliu.

– Am fost şi eu acolo, domnule profesor. Eram foarte tînăr, dar am făcut parte din grupul care s-a dus în Sinai ca să se întîlnească cu von Meier şi membrii expediţiei sale. Fireşte, am aflat de carte mult mai tîrziu. Ea în sine nu este valoroasă: importante sînt informaţiile pe care le conţine. Şi nici măcar informaţiile nu mai reprezintă interes pentru noi, în afara faptului că dorim să rămînă secrete. Am fost neglijenţi; nu ar fi trebuit să lăsăm exemplarul original la mănăstire; asta a fost greşeala lui von Meier. Avea impresia că în felul acesta va evita anumite întrebări stînjenitoare. Însă acum, după atîţia ani, conţinutul cărţii este cunoscut de mulţi oameni, prea mulţi oameni care nu au nici un drept să deţină astfel de informaţii. Tînărul englez a aflat de ea şi a copiat unele pasaje; apoi l-a informat pe profesorul său, iar după aceea pe examinatori. Din fericire, unul dintre examinatori i-a povestit unui amic de-al lui care ne este colaborator apropiat. După aceea am aflat că ţi-a

trimis şi dumitale o copie a capitolului din lucrarea sa, în care se ocupa de conţinutul acestei cărţi. După ce nu am reuşit să te ucidem, am descoperit că respectivul capitol fusese expediat la Haifa. Moartea părinţilor dumitale a fost un incident regretabil... dar necesar. Cu toate acestea, te-ai încăpăţînat, ai plecat în Sinai, ai descoperit titlul cărţii, te-ai întors aici şi ai aflat unde se afla exemplarul. Meriţi felicitări pentru perseverenţa dumitale. Dar acum s-a terminat. Trebuie să fie din nou linişte. Se petrec lucruri grave, iar dumneata ne pui pe toţi în pericol. Acum s-a sfîrşit.

David se ridică în picioare revoltat, uitînd de frică.

– De ce a fost necesară moartea părinţilor mei? Ei nu ştiau nimic. Chiar dacă acest capitol s-ar fi aflat în locuinţa lor, ei nu aveau cunoştinţă despre acest lucru. Cei care i-au ucis nici nu ştiau măcar dacă primiseră pachetul.

Grăsanul clătină din cap.

– Te asigur că ştiau.

– Dar călugării, ce ameninţare reprezentau ei pentru voi? Nici ei nu ştiau nimic. Sînt convins că nici unul dintre ei nu citise cartea.

Bărbatul ridică din umeri.

Furia lui David se intensifică, apoi se evaporă la fel de brusc cum se născuse. Se simţea inutil, iar sentimentele lui nu păreau să aibă nici o valoare în prezenţa mohorîtă a grăsanului care nu dădea doi bani pe viaţa unui om.

– Spune-mi cel puţin un lucru. FPEP nu exista în 1935. De ce este un grup ca al vostru atît de interesat de nişte documente arheologice descoperite acum cincizeci de ani?

Chiar în clipa în care rostea aceste cuvinte, David începu să întrevadă, parţial, adevărul. Ochii adînciţi în carne ai bărbatului cu cap mic şi chel îl privirâ fix.

– FPEP? Ei nu au nici o treabă cu asta. Pînă mîine dimineaţă toţi membrii Consiliului vor fi morţi. Te vei întîlni în parte cu cei care sînt cu adevărat interesaţi de aceste lucruri. Doresc să te cunoască, domnule profesor. Vor să stea de vorbă cu dumneata şi să apeleze la iscusinţa dumitale de arheolog. Mă tem că ne aşteaptă un drum lung şi anevoios. Vei vedea ceea ce doreai să vezi cu tot dinadinsul. Va fi ceva mai extraordinar decît ţi-ai închipuit. Eşti un privilegiat al sorţii: ţi se vor arăta lucruri pe care puţini au prilejul să le vadă. Lucruri cum nici nu bănuieşti că există.

Imediat ce voi primi documentele pe care le-ai furat, mă voi ocupa de plecare. Pînă atunci, am alte lucruri de făcut. Între timp, Marzuq îţi va ţine de urît. Te sfătuiesc să te odihneşti, domnule profesor. Nu vom avea parte de prea multă odihnă în următoarele săptămîni. Nu vom călători cu avionul sau cu maşina. Acolo unde mergem ar bate la ochi. Sper că ai mai călătorit pe o cămilă; dacă nu, mă tem că nu îţi va fi prea uşor. Bărbatul cel gras surise şi se ridică. Marzuq, strigă. *Udkhul wa khallik hawn.*

Uşa se deschise şi îşi făcu apariţia Marzuq. Grăsanul se apropie de el, îi şopti ceva, apoi se întoarse să plece. În clipa aceea în cadrul uşii apăru un alt bărbat. Era mai tînăr decît David şi observă că nu era arab şi semăna foarte mult cu cel pe care îl ucisese la Tell Mardikh. Părea foarte neliniştit.

– Iertaţi-mă, domnule, dar tocmai acum am venit de la casa din Abu Tur.

– Ei bine, ai găsit hîrtiile? Unde sînt?

Bărbatul mai tînăr se foi încurcat.

– Nu erau acolo, domnule. Fata... fata pe care ne-aţi poruncit să o aducem aici... a dispărut. Cred că a luat documentele cu ea. Am căutat peste tot.

În cameră se lăsă o linişte de gheaţă. Aura ameninţătoare care îl învăluia pe bărbatul cel gras păru să devină mai densă, aproape tangibilă. Cînd deschise gura, vorbele răsunară glacial, ca niciodată pînă atunci.

– Cum s-a întîmplat aşa ceva? Cum a putut scăpa?

– Cu ajutorul lui Suhayl, domnule. Se pare că s-a întors şi le-a spus că a primit ordin din partea Consiliului să ia fata cu el. Fatma l-a crezut. Au plecat cu vreo douăzeci de minute înainte de sosirea noastră.

– Înţeleg. Bărbatul cel gras tăcu o clipă şi David observă că era cuprins de o furie din ce în ce mai puternică. Ce aţi făcut cu Fatma şi subordonatul ei?

– Am încheiat socotelile cu ei, domnule.

– Foarte bine. Vreau să-l găsiţi pe acest Suhayl şi pe fată. Dar mai presus de orice, vreau documentele. Ai înţeles?

– Da, domnule.

– Nu aveţi milă de nimeni şi de nimic: trebuie să-i găsim şi încă repede. Fă ceea ce trebuie făcut. Din partea mea ai mînă liberă să procedezi cum crezi de cuviinţă.

– Da, domnule. Vă mulţumesc.

– Ei bine, ce mai aştepţi? întrebă cu voce tăioasă. Nu avem timp de pierdut.

Tînărul se răsuci brusc pe călcîie şi plecă. Urmă o tăcere prelungită, apoi bărbatul cel gras se întoarse din uşă şi se uită la David.

– Presupun că-mi vei spune că habar nu ai unde a plecat.

David încuviinţă din cap.

– Acesta este adevărul. I-am spus să evadeze, dar unde anume a rămas la latitudinea ei. Dacă aş fi avut o ascunzătoare sigură, credeţi că aş fi lăsat-o să mă ducă la casa aceea conspirativă a FPEP?

Grăsanul părea să-i cîntărească puţin cuvintele.

– Prea bine. O vom găsi. Avem mijloacele noastre. Nu pot întîrzia plecarea noastră. Vom pleca imediat ce totul va fi pregătit. Noapte bună, domnule profesor. Marzuq vă va da o cameră unde să vă odihniţi. Amintiţi-vă ce v-am spus despre odihnă. Veţi regreta dacă nu vă odihniţi acum, cît mai puteţi.

Se întoarse şi ieşi din încăpere, lăsîndu-l pe David în compania lui Marzuq.

27

Se apropia furtuna. Norii negri păreau să atingă acoperişurile caselor, atmosfera era încărcată, plină de praf şi apăsătoare. Un miros înăbuşitor de orhidee putrezite umplea aerul. Lumina se filtra cenuşie, cu irizări purpurii, ca într-o pictură suprarealistă. Leyla aruncă pe pămînt ţigara fumată pe jumătate. Mucul încă fumegînd căzu peste celelalte zece irosite care zăceau la picioarele ei. Era nervoasă, nerăbdătoare, iritată. Îşi simţea pielea umedă, sensibilă la atmosfera încărcată de electricitate din jur. Ar fi vrut să sară în picioare şi să plece, să meargă întruna, fără să se oprească, cît mai departe de strada asta, cît mai departe de Ierusalim, să se lase în voia furtunii. Avea faţa palidă şi trasă, cu cearcăne adînci sub ochii obosiţi. Buzele îşi pierduseră culoarea, deveniseră uscate şi respingătoare. Nu mai dormise de două nopţi, iar epuizarea începea să-şi spună cuvîntul: aerul umed îi storcea şi ultimele resurse de energie, ca dintr-un burete. Scoase o ţigată din pachetul de Winston, cumpărat în dimineaţa aceea de la un negustor de pe stradă, şi o aprinse. Degetele lungi şi

subţiri îi tremurară uşor cînd scăpără băţul de chibrit pe cutie. Duse flacăra la ţigară şi trase lacom fumul în piept. Chibritul îi scăpă din mînă şi căzu, sfîrîind scurt, pe asfalt.

Strada şerpuia ca un canion printre blocuri înalte de locuinţe, clădiri de birouri, ganguri întunecoase şi anonime, tocmai bune pentru a oferi adăpost îndrăgostiţilor întîrziaţi în noapte ori tîlharilor pregătiţi să înfigă cuţitul în primul trecător. Era un cartier dărăpănat, murdar şi deprimant. Locuitorii erau, în special, bărbaţi şi femei bătrîne sau oameni cărora soarta nu le mai rezerva nimic în afară de o bătrîneţe chinuită. Trecuse vremea cînd aceste case adăpostiseră intelectuali şi oameni de artă, refugiaţi din faţa a mii de pogromuri care le ameninţaseră trupul şi mintea. Locul în sine se transformase acum într-un adevărat pogrom, un ghetou, o carapace, o enclavă în plin centru al Ierusalimului. Cînd ploua, toate gurile de canal refulau, umplînd strada cu apă încărcată de murdărie. Leyla trase cu disperare din ţigară, ca şi cum ar fi încercat să se încălzească.

Un tranzistor dat la maximum răspîndea o melodie populară zgomotoasă şi lipsită de originalitate, care o enerva. Nu avea ritm, nu avea ordine, nu avea nici cel mai vag înţeles. Energia care răzbătea din ea o copleşea şi o făcea să se simtă nefericită. Ea personal nu simţea nici un dram de energie, de vigoare, pur şi simplu, acţiona mecanic. Cu o zi în urmă, îşi petrecuse tot timpul pîndind casa conspirativă a FPEP din ibn Gevirol. Nu intrase şi nu ieşise nimeni din clădire. În seara aceea pornise din nou în căutarea lui Suhayl care dispăruse fără urmă. Cum de altfel nu găsise pe nimeni dintre cei pe care îi cunoştea şi îndrăznise să îi viziteze. Era ca şi cum s-ar fi dat toţi la fund la un singur cuvînt de ordin. Magazinele lor erau închise, locurile pe care obişnuiau să le ocupe în cafenele erau goale. Simţea pe spate fiori reci. Oare David îi trădase, în cele din urmă? Era nervoasă şi tremura de frig. Era posibil să nu mai vină? Începea să se întunece; lumina devenea mai palidă cu fiecare clipă ce trecea. Curînd avea să izbucnească furtuna.

Uşa de vizavi se deschise şi un bărbat ieşi în stradă. La început nu se simţea foarte sigură că era într-adevăr el, dar apoi bărbatul se aplecă să-şi lege şireturile şi Leyla îi surprinse chipul. Îşi simţi corpul încordîndu-se şi toată atenţia i se concentră asupra lui. Involuntar, degetele i se încleştară pe ţigară, strivind-o aşa cum o şopîrlă striveşte între dinţi un fluture. Bărbatul îşi îndreptă spatele şi îşi continuă drumul. Îl urmări îndepărtîndu-se

prin lumina crepusculară, apoi azvîrli ţigara şi traversă strada, pornind după el la distanţă de vreo doisprezece metri. La cîţiva metri în spatele Leylei portiera unei maşini oprite se deschise şi se închise fără zgomot.

Bărbatul coborî pe Shivte Israel, merse spre sud cîţiva zeci de metri, apoi o luă pe Hamalka, îndreptîndu-se spre Piaţa Sion. Purta o mantie de ploaie lungă, de culoare gri, strînsă în talie cu un cordon, de sub care se vedeau pantalonii cenuşii şi o pereche de pantofi maro. Poalele hainei fluturau în faţa Leylei, apărînd şi dispărînd în mulţimea care tălăzuia pe strada Ussishkim. Oamenii se grăbeau să ajungă la adăpost de furtuna care se apropia rapid. Undeva departe se auzi un tunet prelung. Cerul avea o culoare bolnavă. Leyla se străduia să ţină pasul în urma bărbatului, strecurîndu-se cu greu printre trecători. Nu cu mult în spatele ei, paşii unui bărbat înaintau în acelaşi ritm.

Bărbatul se opri pe neaşteptate, cu gîndul să lase cîteva monede în palma unui cerşetor care stătea la intersecţia cu Keren Hakayemet. O picătură de ploaie, grea şi rece ca un bănuţ de argint, căzu pe mîna întinsă a sărmanului. Cerşetorul era orb, orb şi indiferent la atingerea ploii ori a argintului din palmă. Un pumn de monede se rostogoli în palma întinsă, acoperind stropul de pe ea. Cerşetorul îngăimă ceva. Leyla se opri ca să examineze cu atenţie prefăcută vitrina unui magazin. Îşi văzu chipul reflectat ca în oglindă, cu ochii adînciţi în orbite. Simţi pe cap stropi de ploaie. Cîţiva metri mai încolo, un alt bărbat se opri în faţa unei tarabe cu articole de sport.

Primul bărbat se despărţi de cerşetor şi-şi continuă drumul. În mîna dreaptă ducea o servietă mică, neagră, cu pielea zgîriată şi uzată. În jurul lui trotuarul deveni brusc umed, sub ropotul neaşteptat de ploaie slobozit din norii întunecaţi. Îşi ridică gulerul hainei, strîngîndu-l în jurul gîtului, şi grăbi pasul. Leyla îl urma îndeaproape, temîndu-se să nu îl piardă din ochi. Trecătorii începură să alerge în toate direcţiile, încercînd să se adăpostească în ganguri.

Bărbatul se opri în pragul uşii unei tutungerii. Leyla privi în jur. Nu avea unde să se ascundă. Se temea să nu îl piardă. Se furişă lîngă el, udă pînă la piele, cu părul lipit de cap şi hainele mustind de apă. În cadrul uşii mai stăteau trei persoane, doi bărbaţi şi o femeie între două vîrste. Se lamentau cu toţii din cauza ploii, sporovăind de zor. Leyla privi neliniştită într-o parte,

temîndu-se să nu recunoască în ea persoana care aşteptase în faţa biroului lui. Bărbatul privea absent ploaia, fără să-i acorde nici cea mai mică atenţie. Continua să plouă din ce în ce mai puternic, udîndu-le picioarele. Maşinile treceau stîrnind valuri de apă, cu cauciucurile scrîşnind, încercînd în zadar să străpungă cu farurile negura care învăluia strada. Un ciine vagabond se trase, tremurînd, în spatele unui stand gol de *felafel*.

Leyla băgă mîna în buzunar şi scoase pachetul de ţigări. Era gol. Îl mototoli între degete şi îl aruncă în ploaie. Ploaia îl purtă imediat mai departe, azvîrlindu-l într-o gură de canal. Bărbatul de lîngă ea se întoarse, privind-o în ochi. Îşi strecură mîna în buzunarul mantalei de ploaie şi scoase un pachet neînceput de Nelsons. Cu mîna cealaltă, îndepărtă cu gesturi grăbite celofanul şi deschise pachetul, oferindu-i-l.

– Serviţi-vă.

Leyla evită să-l privească în faţă, scoase o ţigară, murmură un „Mulţumesc" după care îşi aţinti din nou ochii asupra străzii măturate de ploaie. Bărbatul scoase şi el o ţigară şi o puse între buze. Din acelaşi buzunar scoase o brichetă micuţă Gauloise. O scăpără şi flacăra ţîşni printre degete. Cu grijă, o îndreptă spre Leyla. O pală de vînt aplecă limba de foc. Leyla nu se simţea în stare să îl privească în ochi. Prinse ţigara între degete şi o îndreptă către flacără. Bărbatul o ţinu cu mîna fermă pînă ce ţigara se aprinse, apoi o retrase şi îşi aprinse şi el ţigara. Leyla îşi întoarse din nou faţa. Afară continua să plouă în rafale.

Leyla privea întunericul, meditînd. Nu-i fusese greu să evadeze. Suhayl se întorsese de bunăvoie, curînd după ce-l luaseră pe David. La început Fatma nu îl crezuse, dar el se dăduse peste cap ca să o convingă. O abordase în cel mai clasic stil revoluţionar, ameninţînd-o cu ceea ce i se putea întîmpla dacă îi stătea în cale. Ea şi Tawfiq îi permiseseră în cele din urmă să o ia cu el pe Leyla. Se refugiaseră chiar în apartamentul lui. Evadarea fusese mai uşoară decît ar fi îndrăznit să-şi închipuie. În noaptea aceea încercase să facă dragoste cu ea. Prefăcîndu-se revoltată şi umilită, ieşise ca o furtună din apartament, dar nu înainte de a lua cu ea documentele. Parcursese o bună bucată de drum înainte de a găsi un taxi care să o ducă la locuinţa lui Abraham Steinhardt. Bătrînul profesor o găzdui cu bucurie şi stătură de vorbă pînă tîrziu în noapte, Leyla încercînd să-i explice ce descoperise împreună cu David. Documentele se aflau acum

în posesia lui; le citea, în speranța că va descoperi un indiciu nou, ceva ce lor le scăpase pînă atunci. Predase deja filmul unui bun prieten de la universitate, un om de încredere care se angajase să-l developeze, în ciuda vechimii și a stării în care se afla.

Steinhardt ar fi vrut ca Leyla să rămînă în apartament, să se odihnească, însă ea îl refuzase. Trebuia să îl găsească pe David sau măcar să afle ce i se întîmplase. Tot ce descoperise pînă acum era că lucrurile nu erau în ordine, că se întîmplase ceva rău, teribil de rău. Putea fi o coincidență, era posibil să fi avut loc o descindere a forțelor de securitate israeliene, poate că oamenii intraseră în alertă aflînd de legăturile lui David cu Mossad-ul. Poate că David îi trădase; gîndul acesta nu îi dădea pace. Dar nici una dintre aceste explicații nu părea suficient de plauzibilă, cu atît mai puțin cea din urmă. Instinctul îi spunea că trebuia să caute în altă parte.

De aceea îl urmărea pe Scholem. La început, nu fusese prea entuziasmat de ideea lui David de a-i duce documentele colonelului; cunoștea prea bine reputația lui Scholem și înclina să creadă că mai degrabă ar fi arestat-o decît să creadă cele spuse de ea. Dar, după ce cugetă puțin, își dădu seama că, orice ar fi descoperit Abraham Steinhardt în documentele găsite de David, nu avea posibilitatea să facă nimic. Scholem avea alt statut; trebuia să îl convingă să o ajute.

Hotărîse să nu îl caute la birou. Sediul Mossad-ului era ultimul loc din lume în care ar fi intrat de bunăvoie. Era mult mai sigur și mai eficient să discute în apartamentul lui. Se opri și trase cu poftă din țigară. Avea senzația că fumul îi inundă tot corpul, furișîndu-i-se în pori, ca mii de ace fine care îi explorează sufletul. Simțea în nări parfumul fad al orhideelor ofilite, pătrunzînd dincolo de prospețimea ploii. Își aminti de mormanele de flori de la înmormîntarea lui Muhsin. Asta era acum? Alerga drept în brațele lui Scholem, alt dușman? Nu era oare Scholem altceva decît o paradigmă în plus în gramatica urîtă a autodistrugerii la care se supunea voluntar? I s-ar dărui de bunăvoie, dacă ar fi necesar ca să primească ajutorul lui în căutarea lui David. Ce altceva i-ar mai putea da? Pe cine altcineva?

În cele din urmă, ploaia se mai domoli. Căzură și ultimii stropi, grăbindu-se să se contopească în șuvoiul de apă ce se scurgea pe străzi. În ganguri lumea începu să se agite, aventurîndu-se din nou pe trotuar. Îl lăsă pe Scholem să plece înain-

tea ei. Acum îi venea mai greu să îl urmărească. O văzuse. Străzile erau pustii și se întunecase prea tare ca să își permită să păstreze o distanță mai mare între ei. Dar era măruntă de statură și se putea furișa la adăpostul umbrelor serii. Se strecură afară. Deasupra, cerul era încă acoperit de nori grei. Un fulger străbătu cerul. După cîteva clipe, se auzi și tunetul, mai aproape de astă dată și cu atît mai înfricoșător.

Abia îi distinse silueta în depărtare, în clipa în care trecu pe sub un felinar. Ţigara îi fumega între degete. Trase un fum și o aruncă în pîrîiașul tulbure care se scurgea spre canal. În spatele ei se mișcă o umbră, apoi încremeni din nou.

Se temea ca bărbatul să nu oprească un taxi sau să nu urce într-un autobuz, dar el își continua drumul pe jos, de-a lungul bulevardului Ben Yehuda. După aceea coti brusc pe o străduță lăturalnică și se făcu nevăzut. Leyla intră în panică și alergă într-un suflet pînă la colț, gîndindu-se cu teamă că poate bărbatul a intrat într-o casă ori a luat-o pe o altă străduță. În clipa în care dădu colțul, un fulger învălui totul într-o lumină stranie, nepămînteană. Silueta bărbatului apăru imobilizată în străfulgerarea gălbuie, în clipa în care deschidea ușa de la intrarea într-un bloc vechi de locuințe. În clipa următoare se făcu nevăzut ca la semnul unei baghete magice. Leyla clipi și așteptă să audă bubuitura tunetului.

Explozia de sunet nu întîrzie, rostogolindu-se pe bolta cerului de parcă ar fi căutat ceva, asemănător răgetului unui animal înfometat care-și hăituiește prada. Uneori intensitatea scădea, ca în clipa următoare să răbufnească și mai puternic, propagîndu-se printre nori. Leyla străbătu strada pînă la ușa pe care intrase Scholem. Bubuitul tunetului înăbuși zgomotul pașilor ușori ai bărbatului din spatele ei.

Ușa de la intrare era descuiată, iar pe una dintre cutiile ruginite de scrisori de la parter figura numele lui Scholem. Își închipuise că locuia într-o clădire mai selectă. Urcă scările cu pași șovăitori. Apartamentul se afla la ultimul etaj, al optulea. Pașii ei răsunau ușor, rostogolindu-se ca tot atîtea iluzii pierdute în casa scărilor. Ușa apartamentului nu se deosebea cu nimic de altele: veche, crăpată, neatrăgătoare. Ciocăni de trei ori, nici prea tare, nici prea încet. Se auziră pași ușori, apoi cheia se răsuci în broască și ușa se dădu de perete.

Scholem ținea în mînă un Colt automat mic, cu luciri metalice, amenințător.

– Intră, domnişoară Rashid. Te aşteptam. Cred că eşti udă pînă la piele. A fost un adevărat potop.

Leyla se uită mai întîi la armă, apoi la Scholem. Nu avea de ales. Intră în casă.

– M-aţi recunoscut, zise în timp ce uşa se închidea în urma ei.

Scholem clătină din cap.

– Nu. Chipul dumitale mi s-a părut cunoscut, atîta tot. Cînd am intrat pe uşă, a sunat telefonul. Era unul dintre oamenii noştri de la filaj care te-a urmărit după ce ai plecat de la Haneviim. Intră în obiceiurile noastre – te-a văzut dînd tîrcoale birourilor. Acum se află în faţa casei, dar nu am să-l chem sus. Apropo, eşti înarmată?

Leyla clătină din cap.

– De unde îmi ştia numele?

– Nu-l ştia. Tocmai cînd ai ciocănit la uşă, găsisem o fotografie. Ţin nişte dosare acasă. Al dumitale nu este prea voluminos, însă are o fotografie foarte reuşită. Ia loc, te rog.

Scholem era mai bătrîn decît arăta în fotografia pe care o văzuse Leyla cu trei ani în urmă. Avea ochi blînzi, cu o privire caldă, dar erau înconjuraţi de riduri şi iradiau o tristeţe nemărginită.

Luară loc amîndoi, Scholem continuînd să strîngă între degete pistolul mic, Leyla tremurînd de frig. Afară continua să tune. Scholem apucase deja să pună în funcţiune un radiator electric care emana o lumină roşiatică. Cu o singură mînă îl ridică şi îl aduse mai aproape de locul în care stăteau. Leyla simţi un imbold nestăpînit să se ghemuiască în faţa lui, să uite de toate, învăluită de căldură.

– De ce m-ai urmărit?

Vorbea pe ton neutru, fără să pară supărat ori preocupat. Pusese astfel de întrebări de mii de ori. Acesta nu era altceva decît un nou interogatoriu. Părea plictisit. Curînd avea să-şi cheme oamenii şi să o dea pe mîna lor.

– Doream să vă vorbesc. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Sprincenele bărbatului se arcuiră uşor în sus.

– De ce nu m-ai căutat la birou?

– Dacă aveţi fotografia mea şi un dosar despre mine, ştiţi cu siguranţă de ce.

Încuviinţă din cap. Ştia.

– Ce anume?

– Nu înţeleg.

– De ce fel de ajutor ai nevoie? Ai probleme? Cu toate că ai atîtea legături printre cei din FPEP?

Leyla își țuguie buzele.

– Așa este, însă am nevoie de altfel de ajutor. Trebuie să găsesc pe cineva, cineva care poate fi important pentru dumneavoastră.

– Pentru mine personal sau pentru cei în slujba cărora mă aflu? o întrerupse Scholem.

– Nu știu. Poate nici una, nici alta. Dar cineva trebuie să mă ajute.

– Despre cine este vorba? Despre David Rosen?

– De unde știți?

Bărbatul surîse, parcă mîndru de propria sa perspicacitate.

– Știm că ați fost împreună în Sinai. După aceea i-am pierdut urma. Nu ne-a mai interesat. Am crezut că a revenit la preocupările lui arheologice.

– Nu ați știut că s-a întors la Ierusalim?

Scholem clătină din cap.

– Nu, n-am știut. După cum ți-am spus, nu ne-a mai interesat. Nu a trecut pe la mine. Cred că l-am adus la disperare. Avea probleme. A avut greutăți în Siria, apoi părinții lui au fost uciși. A crezut că există o legătură între aceste evenimente. Pentru mine nu a însemnat nimic. Spui că a dispărut?

– E în miinile celor de la FPEP. Se află undeva aici, la Ierusalim. Urma să fie executat.

Fața lui Scholem se întunecă. Afară se auzi o nouă bubuitură de tunet.

– Din cauza dumitale?

Leyla plecă încet capul. Aerul din cameră era stătut, apăsător. Din păr și din haine îi ieșeau aburi. Focul parcă nu dogorea destul de tare. Ar fi vrut să-l strîngă aproape de ea, să se lase mistuită de el. Un frison îi străbătu brațul drept de la umăr pînă în vîrful degetelor.

– Da, dar nu am făcut-o intenționat. Aveam nevoie de o ascunzătoare, de un loc sigur.

Scholem ridică o mînă. Lumina focului o coloră instantaneu în roșu.

– Cred că ar fi mai bine să-mi spui totul de la început, de la plecarea în Sinai. S-a petrecut ceva acolo?

Îi povesti despre expediţia în Sinai, despre asasinatele descoperite la St. Nilus, despre documentele descoperite de David acolo şi la Ierusalim. Îi povesti şi despre casa conspirativă de la Abu Tur şi despre evenimentele petrecute cu două zile în urmă.

După ce termină, Scholem rămase cu ochii la ea, fără să ştie prea bine ce să spună. Era vorba de ceva neobişnuit pentru el, ceva ce depăşea ororile obişnuite de care se izbea în profesiunea lui, plină de grozăvii. O cetate antică, stînci, deşert; astfel de lucruri nu erau de competenţa lui. El se ocupa de atentate cu bombe, atacuri armate şi omoruri înfăptuite de profesionişti pe străduţe lăturalnice, ori în toalete pustii. Dar şi aici avuseseră loc atacuri armate şi asasinate.

– De ce ai venit aici? întrebă, încercînd să-şi ascundă nesiguranţa. Îţi dai seama că aş putea să te arestez, să te interoghez, să te trimit în faţa instanţei... să te omor chiar, dacă aş socoti că este necesar?

Leyla încuviinţă din cap fără un cuvînt.

– Şi totuşi, ai preferat să vii la mine?

– Da, răspunse Leyla atît de încet, încît abia i se auzea glasul.

Scholem o privi îndelung.

– Cred că îl iubeşti foarte mult, spuse în cele din urmă.

I se întîmpla rareori să aibă fler în astfel de probleme, dar, de data aceasta, ştia că nu se înşală.

– Vreţi să mă ajutaţi? întrebă Leyla cu glas rugător.

Scholem se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră. Începuse din nou să plouă, ca şi cum s-ar fi rupt zăgazurile unui baraj şi toată apa se revărsa dezlănţuită peste oraş. Privea şiroaiele de ploaie care păreau să nu se mai domolească.

– A avut loc o execuţie, zise îngîndurat, continuînd să privească pe fereastră. O execuţie în masă. Cadavrele au fost descoperite de nişte copii care se jucau pe un şantier de pe muntele Scopus. Şapte bărbaţi. Cineva i-a dus acolo, i-a aliniat şi i-a împuşcat, de aproape, în cap, unul după altul. În apropiere era o carieră de argilă: corpurile au căzut în ea. Am reuşit să le identificăm. Am lista aici.

Leyla simţea că nu are putere să pună următoarea întrebare. Îngăimă cu greu, abia stăpînindu-şi bătăile inimii.

– Este... este şi numele lui David pe listă?

Scholem rămase cu faţa întoarsă spre fereastră. Privea printre şiroaiele de ploaie luminiţele tremurînde de afară. Clătină din cap.

– Nu. Sînt cu toţii palestinieni. Bănuiţi că fac parte din FPEP. Este posibil ca unii dintre ei să fi fost membri ai Consiliului. Poate îmi poţi spune dumneata.

– Poate.

Leyla simţea o uşurare ameţitoare. Cu toate că i se luase o piatră de pe inimă, era conştientă că lucrurile nu se sfîrşeau aici. În Ierusalim existau o mulţime de alte şantiere în lucru, iar gloanţe se găseau pe toate drumurile. Ca şi ucigaşi plătiţi.

– Ce nume figurează pe listă?

Scholem se întoarse cu spatele la fereastră şi se duse la birou. Servieta zăcea încă acolo, aşa cum o lăsase cînd intrase în locuinţă. O deschise şi scoase un teanc de hîrtii. Le răsfoi tăcut, scoase o foaie şi i-o întinse Leylei.

– A fost întocmită azi după-amiază.

Era o coală de hîrtie îngrijit dactilografiată, cu caractere ebraice. La început, Leylei îi veni destul de greu să descifreze transcrierea numelor arabe, dar treptat fiecare chip prinse viaţă, ca şi cum ar fi renăscut din cariera noroioasă în care îşi găsise sfîrşitul. Şapte nume. Şapte chipuri. Nu cunoscuse bine nici una dintre persoanele menţionate pe listă, dar le întîlnise ocazional şi le purtase respect. Erau nume care făcuseră parte din trecutul ei. Reciti lista.

– Asta-i tot?

Scholem încuviinţă din cap.

– Deocamdată. Îl cunoşti pe vreunul?

– Da. Toţi au fost membri ai Consiliului. Cineva v-a făcut treaba. Ar trebui să-i fiţi recunoscător. Se pare că relaţiile de colaborare între diferitele departamente nu funcţionează atît de bine precum vă închipuiţi.

Scholem clătină din cap.

– Noi nu am avut nici un amestec. Credeţi-mă pe cuvînt. Nu spun că nu am fi în stare de aşa ceva. De ce să vă mint? Dacă ar fi necesar, am face-o. Asta-i meseria: dacă este nevoie trecem peste orice, chiar şi peste preceptele morale evreieşti. Dar nu a fost necesar. Noi urmărim. Interogăm. Corupem. Dar preferăm reglările de conturi individuale. Izolarea este mai eficientă decît uciderea în masă. Nu a fost opera noastră.

Leyla îl privi cu ochii împăienjeniţi. Nu avea importanţă dacă îl credea sau nu, dacă îi spunea adevărul ori o minţea. În situaţia aceasta, nu exista un adevăr imuabil, poate doar cu excepţia morţii. În toate celelalte probleme, oamenii îşi creau propriul lor adevăr. Exista un adevăr evreiesc; unul palestinian; adevărul lui Scholem; adevărul Leylei. Restul nu era decît minciună.

– Nu este completă, şopti ea.

Scholem ridică din sprîncene.

– Lista, explică ea. Cel care a comis asasinatele nu şi-a terminat treaba. Aici figurează şapte nume. Toţi şapte au fost membri ai Consiliului. Dar acesta avea opt membri. Lipseşte un nume.

O umbră trecu pe faţa lui Scholem.

– Cine este a opta persoană?

Leyla îi întoarse privirea.

– Nu ştiu. Am auzit de el, ştiu că este o persoană importantă, dar nu i-am aflat niciodată numele şi nu l-am văzut niciodată. Tot ce ştiu este că e un bărbat în vîrstă. Şi că este gras, foarte gras.

Scholem strînse cu atîta putere spătarul scaunului din faţa sa, încît încheieturile degetelor i se albiră. Nu spuse nimic, ci rămase doar cu privirea aţintită asupra Leylei, cu tot trupul încordat. Fără un cuvînt, se întoarse la masa de scris şi ridică receptorul telefonului. Formă un număr scurt şi obţinu legătura aproape instantaneu.

– Scholem la aparat. Dă-mi-l pe Kahan de la Serviciul D.

Urmă o scurtă pauză, după care vorbi din nou.

– Arieh? *Shalom*. Aici Chaim. Aţi mai aflat ceva de la Scopus de azi-dimineaţă? Da, aştept.

Urmă o nouă pauză, după care receptorul păcăni din nou.

– Nimic? Eşti sigur? Înţeleg. Tacu. Ascultă, Arieh. Dă-l în urmărire pe al-Shami. E posibil să fie mort, dar se poate la fel de bine să fie în viaţă şi să activeze aici, în Ierusalim.

Scholem tăcu, ascultîndu-l pe bărbatul de la celălalt capăt al firului. În timp ce asculta, expresia feţei i se schimbă vizibil. Sîngele îi fugi din obraji, iar ochii începură să-i strălucească, trădînd o concentrare imensă.

– Cum? Eşti sigur? Cînd? Acum este acolo? Nu, continuă.

Ascultă din nou, de data aceasta mai mult de un minut, devenind treptat tot mai agitat. În cele din urmă, interlocutorul lui termină ce avea de spus şi Scholem vorbi din nou.

– Dă dispoziţie să fie adus Hasan Bey pentru interogatoriu. Da, în seara asta, chiar acum. Ţine-l pe Ahmad acolo. Nu-i spune nimic. Dă dispoziţie patrulelor să facă o razie. Vin imediat acolo. Aşteptaţi-mă. *Shalom*.

Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Leyla. Era încordat la limită.

– Bărbatul despre care spui că lipseşte de pe listă, cea de-a opta persoană, se numeşte 'Abd al-Jabbar al-Shami. Este una dintre cele mai căutate persoane din Israel. Din cîte ştim, este un om care nu a ucis în viaţa lui, dar care este răspunzător de mai multe omoruri decît ţi-ai putea imagina. În ciuda gabaritului lui, este extrem de agil. L-am văzut o dată, acum zece ani. Făcu o pauză, ca şi cum ar mai fi vrut să spună ceva. Avea o căutătură ciudată, ca şi cum i-ar fi revenit în minte o amintire neplăcută, tenebroasă, de care nu se putea debarasa. Clipi şi continuă. Nu ştim aproape nimic despre el, iar ceea ce ştim nu ne este de prea mare folos. Am fost obsedat ani întregi de chipul lui, de dorinţa de a pune mîna pe el. Poate că a sosit, în sfîrşit, clipa aceea.

Azi-dimineaţă, unul dintre informatorii noştri a raportat că l-a văzut pe al-Shami în cartierul Shaikh Jarrah. L-a surprins ieri, pe la prînz. Al-Shami se afla cu un infractor, pe nume Marzuq, un puşcăriaş care îşi cîştigă existenţa tăind beregata semenilor lui, dar care nu a fost condamnat în viaţa lui pentru omor. Făceau aprovizionarea, ca pentru o călătorie lungă. Informatorul nostru i-a urmărit pînă la magazinul unui individ pe nume Hasan Bey. Îl cunoaştem bine pe Hasan. A moştenit titlul de „Bey“ de la tatăl lui, care a fost funcţionar turc în perioada premergătoare mandatului. Totuşi, Hasan a moştenit mai mult decît titlul tatălui său. Are o întreagă reţea de colaboratori în toată regiunea fostei Palestine. Ca să zic aşa, cumpără şi vinde aproape pe oricine. Te-ar cumpăra şi pe dumneata, domnişoară Rashid... şi cred că pe un preţ bunicel. Probabil, în schimbul unor cămile. Se întoarse şi o privi pe Leyla. Ochii îi sclipiră răutăcios şi umbra unui zîmbet îi apăru în colţul gurii. Pentru o fracţiune de secunde redeveni tînărul de odinioară, dar imediat povara grea a vîrstei mijlocii i se lăsă pe umeri, marcîndu-i chipul. Continuă: Cămilele sînt de mare preţ pentru Hasan Bey. Le comercializează pînă şi în sud, la Najd şi Qatar. Clanurile 'Aniza, 'Utayba, Shammar, toate fac afaceri cu el. Are un antrepozit la Ma'an, în Iordania. Acolo ţine

masculii de prăsilă – triburile își duc femelele la Ma'an, pentru împerechere. De obicei, nu se cer bani, însă el are prețuri fixe. Beduinii îl antipatizează, dar cele mai bune cămile sînt ale lui: Sharariyya, Hutaymiyya, 'Umaniyya – cele mai bune rase. Știu totul despre el – o dată l-am pus să lucreze pentru mine. Dar, pînă la urmă, am descoperit că, de fapt, lucra pentru el însuși. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Pe vremea aceea eram mai tînăr.

– Ce legătură are toată povestea asta cu cămilele cu discuția noastră? îl întrerupse Leyla.

Scholem ridică din umeri.

– Nu știu exact. Atîta doar că al-Shami a aranjat să cumpere cinci cămile de la Hasan Bey. Trei *dhalul*, cămile pentru călărit, și doi masculi puternici, cu șei *misama* pentru bagaje și provizii. Nu știu cine este cel de-al treilea călăreț, dar omul meu l-a auzit pe al-Shami spunînd că are nevoie de un animal blînd, pentru cineva care nu a mai călărit niciodată pe o cămilă.

Leyla își reținu cu greu o tresărire de bucurie. Îl privi în ochi pe Scholem. Bărbatul îi înfruntă privirea.

– Nu-ți pune mari speranțe. Ar putea fi oricine.

– Unde se duc? Au spus?

– Nu. Nu i-au spus nimic lui Hasan. Tot ce știu este că urma să ia cămilele de la Ma'an în cursul zilei de azi sau de mîine. De acolo vor lua și mare parte a proviziilor, din depozitul lui Hasan. Ar mai fi un singur lucru. Omul nostru l-a auzit pe al-Shami ordonîndu-i ceva anume lui Hasan. L-a auzit spunînd „*bi-la wasma*". Înțelegi ceva din asta?

– Da. Nemarcate. Vrea cămile neînsemnate cu fierul roșu. Ce înseamnă asta?

– Nu știu precis. Poate că intenționează să le înfiereze chiar el, mai tîrziu. Depinde de destinația spre care se îndreaptă. Dacă vrea să călătorească incognito, semnele tribale l-ar putea trăda.

– Nu-i puteți opri?

– Nu cred. Pînă acum sînt deja la Ma'an. Există zeci de drumuri peste frontiera iordaniană, accesibile chiar și pentru un bărbat atît de gras ca al-Shami. L-am rugat pe adjunctul meu să alerteze patrulele de frontieră, dar mă îndoiesc că vor găsi ceva. Va traversa granița cu mașina, pe față. Aș putea trimite pe cineva după ei, dar pentru asta am nevoie de aprobare. Superiorii mei îmi vor cere motive concrete. Va trebui să-i conving că merită

să riscăm să capturăm un individ ca al-Shami pe teritoriul arab. Rosen nu înseamnă nimic pentru ei. Este o victimă, atîta tot. Avem o mulţime de victime, ce mai contează încă un nume pe listă. Nici măcar nu ştim sigur că este împreună cu al-Shami. Este o conjunctură ciudată.

Se lăsă din nou tăcerea. Scholem se întoarse din nou cu faţa spre fereastră, urmărind şiroaiele de apă care se prelingeau pe geam. Afară canalele bolboroseau, înfundate. Cîte nopţi petrecuse în faţa ferestrei, privind în gol, încercînd să nu se gîndească la nimic, să se piardă în întunericul de afară?

În cele din urmă, vocea molcomă a Leylei întrerupse tăcerea.

– În cazul acesta, plec. Pot călări o cămilă la fel de bine ca un beduin. Pot lua urma cuiva în deşert. Nu foarte bine, dar satisfăcător, chiar dacă-mi va lua un an. Aşa nu vă implic nici pe dumneavoastră, nici Israelul. Dacă mă descoperă cineva, sînt palestiniană. O fac pe pielea mea. Nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi, nu veţi avea nici un amestec. Puteţi adăuga şi numele meu pe lista victimelor. Sau, poate, aveţi o rubrică separată pentru palestinieni?

Scholem îşi trecu degetul pe suprafaţa geamului. Pielea se umezi din cauza condensului. În cameră era cald. Ar fi avut chef să se culce cu fata asta.

– Ce vei face în caz că îl găseşti?

– Am un revolver. Ştiu să-l folosesc.

Cît timp trecuse de cînd nu se mai culcase cu o femeie? Patru ani? Poate chiar cinci. În tot acest timp nu fusese mîngîiat de nimeni şi nu dezmierdase pe nimeni. Degetele îi erau reci şi umede. Aşa erau în fiecare iarnă.

– Cum îl vei urmări prin deşertul Nafud? Crezi că acolo se îndreaptă, nu-i aşa? Nu este un deşert oarecare. E o întindere imensă de nisip, cel mai teribil deşert din cîte există. Nu vei reuşi singură.

– O să tocmesc o călăuză. Un *rafiq* Shammar. Mă va conduce unde doresc.

– Singură? O femeie?

Leyla nu zise nimic.

Scholem îl voia cu orice preţ pe al-Shami. Era o dorinţă atît de intensă ca aceea pe care ar fi resimţit-o faţă de o femeie. Ani de zile tînjise cu toată fiinţa lui să pună mîna pe grăsan, să-l simtă

în puterea lui, prins, în sfîrşit, în cursă. Privi luminile de pe stradă. Chiar în clipa aceea, al-Shami se afla undeva departe, călătorind, îndepărtîndu-se de el, poate pentru totdeauna. Acum, dacă dorea, avea ocazia să-l găsească şi să-l prindă. Era doar o chestiune de voinţă, de hotărîre. Se întoarse din nou cu spatele la fereastră.

– Nu poţi pleca singură. Cineva va trebui să te însoţească. Se opri, cîntărind bine cuvintele pe care dorea să le spună, neştiind dacă procedează bine sau nu. Aş putea merge cu dumneata. Încă nu mi-am luat concediu. Vreau să îl găsesc pe al-Shami, dar, dacă stau după aprobarea superiorilor mei, îl pierd cu siguranţă. Aşa cum am spus, pînă acum a ajuns deja la Ma'an. Dacă este adevărat ceea ce bănuieşti, mîine vor porni spre Nafud. Dacă vreau să pun mîna pe el, mîine trebuie să pornim la drum. Am dat ordin să fie adus la interogatoriu Hasan Bey. El ne va da cămile şi provizii. O să iau legătura cu grănicerii. Ne putem strecura în Iordania fără dificultate. Pot face rost şi de călăuze. Pornim mîine noapte.

Leyla îl privea fix, neştiind ce să spună. Deodată i se făcu frică. Era ca şi cum ar fi fost atrasă, împotriva voinţei sale, în vîrtejul unor evenimente nedorite. Nu mai avea de ales. Avea impresia că stă pe marginea unei prăpăstii, iar Scholem se apropie de ea din spate şi încearcă să o împingă în hău. Mai putea da oare înapoi, mai avea oare timp să se depărteze de marginea prăpastiei?

– Cum e posibil să veniţi? Tocmai dumneavoastră? Dacă veţi fi prins? Dacă veţi fi recunoscut?

– Am fost de mai multe ori în Arabia Saudită. În misiune. Pot trece drept arab. În tinereţe, am trăit mai mulţi ani în Negev, împreună cu triburile de acolo. Nu-ţi face griji pentru mine. Asta mi-e meseria. Şi o fac bine.

Leyla continuă să privească silueta încadrată de fereastră – un bărbat uscăţiv, mistuit de un foc lăuntric nestins.

– Ce veţi face dacă îl găsiţi pe al-Shami?

Scholem nu zise nimic. Hotărîrea lui era luată. Acum, al-Shami însemna totul pentru el. Într-un fel sau altul, va pune mîna pe el. Se întoarse din nou spre fereastră. Afară, ploaia aproape încetase. Femeia îl descumpănise, desferecase în el ceva ce stătuse închis atîta vreme. Furtuna se apropia de sfîrşit, dar el se simţea neliniştit. Văzu în geam silueta reflectată a Leylei, chipul îmbujorat de căldura focului, ochii aţintiţi asupra lui. Deodată,

o picătură de ploaie se desprinse şi alunecă pe sticlă, tăind imaginea în două.

28

Leyla urcă cele cinci trepte pînă la apartamentul lui Abraham Steinhardt abia tîrîndu-şi greutatea, ca şi cum brusc ar fi devenit grasă şi bătrînă sau ca şi cum ploaia ar fi pătruns-o pînă la oase, umflîndu-i ţesuturile de apă. Furtuna încetase, dar aerul era la fel de stătut. Miasmele tenebroase îi strîngeau gîtul, creîndu-i senzaţia de vomă.

Bătu de trei ori la uşă, la intervale regulate, după cum stabiliseră. Nu primi nici un răspuns şi se sperie că se întîmplase ceva. Apoi auzi zgomot de paşi, paşi şovăitori, aparţinînd unui bărbat nici prea tînăr, nici prea bătrîn. Purta papuci de casă din pîslă, găuriţi în talpă de atîta purtat, aceiaşi papuci cu care îl văzuse încălţat cînd îl cunoscuse, în urmă cu şase ani. Paşii se opriră. Urmă un zornăit de chei răsucite în broască şi clinchetul unui zăvor tras înapoi. Ceruse să i se monteze încuietorile cu o zi în urmă, împreună cu un vizor, ca să poată vedea chipul eventualilor vizitatori.

Deschise uşa şi se dădu la o parte, ca să-i facă loc să treacă. După ce intră, bărbatul închise uşa şi o zăvorî la loc.

– Pari obosită, zise, întorcîndu-se spre ea.

– Chiar sînt obosită. Obosită şi amărîtă.

– Ai nevoie de odihnă. Făcu o pauză, apoi continuă: Ai mîncat ceva?

Leyla clătină din cap.

– Nu. Nu pot să mănînc. Nu mi-e poftă. Nu mă întreba de ce.

Steinhardt se încruntă, dar nu zise nimic. O cunoştea prea bine pe Leyla ca să încerce să o forţeze să facă ceva împotriva propriei sale voinţe.

– Hai înăuntru. Vreau să-ţi arăt ceva.

Se aşteptase la oarecare entuziasm, dar ea rămase nepăsătoare şi tăcută.

După ce Leyla luă loc în camera de lucru, Steinhardt scoase un pacheţel din sertarul biroului. Peste tot în jurul lor tronau rafturi înalte, impunătoare înţesate cu cărţi prăfuite. Leyla era

scîrbită din adîncul ființei sale de cărți – de cărți, documente și manuscrise. Ar fi vrut să evadeze, să lase totul în urmă.

– Pot să vă cer o țigară?

Steinhardt băgă mîna în buzunarul halatului – un kimono japonez vechi și pătat – și scoase un pachet de Europa, poreclite de mucalițiii israelieni „țigările pentru nefumători". Leyla le privi dezamăgită, dar totuși întinse mîna și luă una.

– Oricum, sînt mai bune decît nimic.

– Da, multe lucruri sînt mai bune decît nimic.

Se ridică și traversă camera pînă la o măsuță pe care se aflau cîteva pahare și o sticlă mare de Calvados. Umplu cu dărnicie două pahare și îi întinse unul Leylei.

– Dacă nu mănînci, măcar bea ceva.

Se așeză, apoi ridică pachețelul și i-l puse în mînă.

– Poftim, uită-te puțin la astea.

Leyla deschise cutia. Înăuntru se aflau cîteva fotografii alb-negru, de format mic, dar extrem de clare.

– Amicul meu de la universitate spune că filmul s-a conservat extrem de bine, ținînd seama de vechimea pe care o are și de condițiile în care spui că a fost păstrat. Murea de curiozitate, dar nu a pus întrebări. Își va ține gura.

Leyla examină, pe rînd, fiecare fotografie. Abia dacă îi stîrneau interesul. Ce i-ar fi putut spune? Erau simple fotografii, luate în urmă cu cincizeci de ani, în care se vedeau siluetele cenușii și șterse ale unor persoane necunoscute.

Îi recunoscu pe călugări, oameni mărunți și nervoși, stingheri în fața aparatului de fotografiat și speriați să nu jignească printr-un refuz. Arhimandritul, un bărbat cu barba colilie, purtînd pe piept un crucifix uriaș, atîrnat de un lanț gros. Deodată, i se păru că recunoaște chipul unui bărbat mai tînăr, probabil abia trecut de patruzeci de ani. Figura îi era familiară, ca cea a unei persoane cunoscute. Își dădu seama că avea în față chipul părintelui Gregorios, bibliotecarul care se mutase mai tîrziu la Mănăstirea St. Catherine, cel care o îngrijise cît timp fusese bolnavă.

Următoarea fotografie înfățișa un grup restrîns de europeni. Reuși să-i identifice, după descrierea făcută de Schacht în jurnal. Iată-l pe von Meier, scund, dar cu constituția fizică a unui jucător de fotbal american, cu figura lui de prepelicar și privire glacială. În dreapta lui stătea Keitel, scund și uscățiv, ca o ciu-

percă uscată, supradimensionată şi înzestrată cu oarecare suflare. Bărbatul din stînga lui von Meier era probabil Lorenz: era gras, cu un zîmbet timp întipărit pe faţă şi purta un costum bavarez ce părea foarte scump. Persoana de lîngă el era uşor de identificat. Sturmbannführer-ul Schacht stătea drept, cu o expresie neutră, îmbrăcat în uniforma neagră şi elegantă a trupelor SS şi cu chipiul pe cap. Leyla se întrebă ce gînduri îi trecuseră prin cap în timp ce aştepta să fie fotografiat, ştiind că viaţa îi era în real pericol.

Acelaşi grup apărea în mai multe poze, deosebindu-se doar prin poziţia protagoniştilor. În una dintre ele, văzu o frîntură din uşa bisericii, abia vizibilă în fundal. Deci fotografiile fuseseră luate pe piaţeta din faţa bazilicii. Următoarea fotografie reprezenta acelaşi grup, alături de vreo zece arabi. Erau orăşeni, probabil din Palestina. Unii purtau *tarbush* şi haine cu croială europeană, alţii erau îmbrăcaţi în portul tradiţional, dar din stofă de cea mai bună calitate. În rest, chipurile lor nu-i spuneau nimic. Mai luă cîteva fotografii la întîmplare, toate înfăţişînd variaţiuni pe aceeaşi temă. Ultima poză îi arăta pe cei patru bărbaţi, surprinşi în plan apropiat: von Meier, Keitel, Lorenz şi un arab. Leyla recunoscu în persoana arabului pe cel care şedea în centrul fotografiei grupului mai mare de europeni şi orientali. Era un bărbat nu prea înalt de statură, îmbrăcat în veşminte de conducător religios: tunică neagră şi un *tarbush* înalt, în jurul căruia era înfăşurat un turban alb de formă uşor conică. Faţa îi era îngustă, încadrată de o barbă tunsă scurt, iar ochii apropiaţi aveau o privire pătrunzătoare şi atotcunoscătoare.

Ceva anume din înfăţişarea arabului o tulbură pe Leyla. Aşeză fotografia în poală şi rămase aşa, privind-o fix, şi încercînd să se concentreze. Steinhardt o privi atent, alertat de expresia schimbată de pe chipul ei. Leyla ridică fotografia, ca să o privească mai bine, apoi răsfiră restul instantaneelor, alegîndu-le pe cele în care era şi arabul. Ceva nedefinit o răscoli pînă în adîncul fiinţei. Examină din nou fotografia în plan apropiat. Deodată, se înfioră. Era absolut sigură că mai văzuse chipul acela. Da, era imposibil să se înşele. Îl recunoştea, însă nu-şi putea aminti cine era.

Bănuia că este misteriosul A.H., şi oarecum iniţialele îi răscoliră amintirile. A.H.? Era aproape convinsă că îi cunoştea numele.

– S-a întîmplat ceva, Leyla?

Ridică privirea. Uitase complet de Steinhardt, de locul în care se afla, de ce anume făcea. Reveni la realitate cu sentimentul că recade într-o boală grea şi greu vindecabilă. David, Scholem, coloanele Iramului.

– Nu, nu s-a întîmplat nimic. Dar priveşte... Îi întinse fotografia, indicînd cu degetul figura arabului. Îl cunosc. Am văzut de mai multe ori chipul acesta. Dar nu-mi pot aminti cum îl cheamă. E cineva cunoscut, cineva care apare, poate, în cărţile de istorie?

Steinhardt studie cu atenţie fotografia. Undeva, în adîncul minţii, prinse viaţă o vagă amintire, dar nu reuşi să identifice personajul.

– Da, se poate. Voi arăta fotografia cîtorva colegi de la universitate. Poate îl va recunoaşte cineva. Este şi asta o posibilitate. Totuşi, nu văd cum ne-ar fi de ajutor.

– Cred că acesta este misteriosul A.H. Stă în centrul tuturor fotografiilor de grup mai mare. David spunea că iniţialele provin de la un nume arab. Ceva îmi spune că are dreptate. Este un amănunt important, nu crezi?

Steinhardt deveni tăcut. Chipul i se umbri de gînduri. Se simţea bătrîn. Orice ai face, viaţa e un infern. Oftă, se ridică şi se întoarse la masa de lucru. Ridică o foaie de hîrtie şi se aşeză cu faţa spre Leyla.

– Mă mai gîndeam să-ţi spun ceva. Vocea îi suna obosită. Era încă frămîntat de incertitudini. Nu ştiu dacă să-ţi spun sau nu, s-ar putea să fie doar o pură coincidenţă. Însă acum... cred că ştiu cine a fost A.H. Tăcu din nou. Degetele frămîntau nervoase bucata de hîrtie. Spune-mi, David ţi-a destăinuit de unde provenea exemplarul *Tariq al-mubin* cel pe care i l-a procurat al-Yunani?

Îl privi intrigată.

– Nu. Atîta doar că aparţinea unei biblioteci particulare din Ierusalim.

Steinhardt încuviinţă din cap.

– Înţeleg. Într-adevăr, provenea dintr-o bibliotecă de aici, din Ierusalim. Biblioteca aparţinea lui Hajj Amin al-Husayni. Ştii despre cine vorbesc? Era o colecţie particulară, care a rămas în

Ierusalim după ce proprietarul a fost exilat în Palestina în... nu mai ţin minte anul.

– O mie nouă sute treizeci şi şapte, şopti Leyla.

– Da, repetă Steinhardt. O mie nouă sute treizeci şi şapte.

– De unde ştii toate astea?

Steinhardt îi întinse foaia de hîrtie. Era o copie xerox a unei pagini din *Tariq al-mubin*, purtînd ştampila cu numele proprietarului, anume „Amin al-Husayni".

– Am găsit-o în timp ce răsfoiam hîrtiile lui David. Ştiam de existenţa colecţiei şi am bănuit că aceasta trebuie să fie una dintre numeroasele cărţi ale patriarhului Grec care au intrat în posesia lui al-Husayni.

Leyla deveni gînditoare.

– A.H., zise abia şoptit.

Steinhardt încuviinţă din cap. Din stradă răzbătea pînă la ei zgomotul străzii.

– Îţi dai seama ce înseamnă asta?

Încă perplexă, Leyla încuviinţă din cap. Privi luminile gălbui şi albe de afară, ce păreau că se întind pe distanţă de zeci de kilometri.

– Ce ai de gînd să faci? Am făcut bine că ţi-am spus?

Leyla se sprijini de pervazul ferestrei şi se aplecă în afară, inspirînd aerul nopţii.

– Da, zise, fără să se întoarcă. Ai făcut bine. Puteai să nu-mi spui?

Procedase corect, dacă se poate spune că există ceva corect în viaţă. *Maktub*, obişnuiau să spună prietenii ei beduini. „Aşa e scris." Aceasta era soarta, *qadar*, ceva imuabil căruia trebuia să i te supui. David, cartea, asasinatele din Sinai, coloanele Iramului, iar acum al-Husayni. Venise din negura trecutului, ca să îi tulbure liniştea.

Îşi îndreptă spatele şi închise fereastra. Abraham Steinhardt se apropie şi o îmbrăţişă strîns. Leyla îşi lăsă capul pe umărul lui, frecîndu-şi obrazul de ţesătura subţire şi moale a halatului vechi.

– Îţi mulţumesc că mi-ai spus. M-ai ajutat să mă decid. În seara asta, m-am hotărît să plec în deşert după David, să caut cetatea Iram. Cînd m-am întors aici, eram aproape hotărîtă să nu plec. Dar acum a intervenit asta. Mi-l aduc aminte acum,

din fotografia pe care am văzut-o de atîtea ori. El este, nu încape nici o îndoială. Gata, m-am decis. Plec.

Steinhardt o privi în ochi.

– Din cauza fotografiei?

Leyla încuviință din cap.

– Da, din cauza fotografiei.

PARTEA A IV-A

„...în sălbăticia urlînd a pustiu"

Deuteronomul 32:10

Totul era învăluit într-o ceață densă și rece, ca și cum lumea ar fi încetat să mai existe. Nu se simțea nici o mișcare. Nu se auzea nici un sunet. Ceața nu avea început și nici sfîrșit; nimic nu intra, nimic nu ieșea din pîcla asemănătoare unui mormînt gigantic și alb care înghițise toate priveliștile și zgomotele. Pămîntul era înghețat bocnă, pietrificat parcă pe vecie. Nu exista cer, nu exista soare.

Undeva, în măruntaiele pîclei albe, un clinchet ușor reverberă în aerul rece. Liniștea se așternu din nou, apoi sunetul se repetă. Era clinchetul unui clopoțel care se leagă la gîtul cămilelor. Din ceață se desprinse apoi capul și grumazul animalului, apariție grotescă, strunită de a doua umbră, călare. Cămilă și călăreț, se pierdură în secunda următoare în vălul de ceață. Urmă a doua, apoi a treia și a patra cămilă, în total șapte, cinci purtînd în șa cîte un călăreț, două ducînd bagaje.

Ceața se lăsase cu vreo oră înainte de ivirea zorilor. Se făcuse deja aproape ora prînzului, dar atmosfera nu părea să se limpezească. Era un frig care te pătrundea pînă la oase, cu mult sub nivelul de îngheț. Veșmintele călăreților și păturile groase ale cămilelor erau acoperite de o pojghiță de gheață. La toate acestea se adăuga umezeala care parcă mușca din carne vie.

Cu un strigăt ascuțit, conducătorul convoiului trase hățurile și struni animalul, fără să-și ridice privirea din pămînt. Una după alta, celelalte siluete se grupară în spatele lui, umbre întunecate într-o lume fumurie. Fără un cuvînt, primul călăreț coborî din șa. Era un bărbat înalt, cu ochi nemiloși și privire pătrunzătoare, ca ai unui șoim. Era îmbrăcat în haine subțiri, o *dishdasha* din bumbac subțire și o *aba* veche și foarte uzată, dar părea insensibil la frigul pătrunzător. Capul îi era înfășurat într-o *ghotra* în carouri albe și roșii, legată cu un șnur subțire. Concentrat și cu toți mușchii încordați, se aplecă și începu să examineze pămîntul înghețat. Cu precauție își apropie fața de țărînă, trase la o parte șalul care îi acoperea gura și suflă peste pojghița de gheață.

Scurmă cu degetul și scoase la iveală un bulgăre mic pe care îl prinse între degete îl ridică în dreptul ochilor, studiindu-l pe toate părțile și încălzindu-l. După cîteva clipe îl sfărîmă, îl privi cu atenție și îl aruncă la o parte. Ridică privirea spre cel de-al doilea călăreț, ascuns aproape în ceață.

– Cinci cămile. Trei *dhalul* cu călăreți, două *fahal* încărcate cu bagaje. Batiniyya din Oman; nu sînt animale din regiune. Nu le-am mai văzut pînă acum.

Cel de-al doilea călăreț i se adresă cu voce voalată:

– De cît timp?

– Nu știu sigur. Pămîntul e înghețat. Dar baliga era proaspătă. Aș zice de acum cinci zile. Cămila a fost adăpată acum șase zile, la Ma'an.

– Și călăreții?

Urmă o pauză. Călăuza se aplecă.

– Ăsta, zise el, arătînd spre o pereche de urme, era un individ solid, foarte solid. Călătorea pe cea mai vînjoasă cămilă. Celălalt era un tip cu greutate normală, șaptezeci, poate optzeci de kilograme, încheie îndreptîndu-se de spate.

– Și cel de-al treilea bărbat?

Călăuza îl privi adînc în ochi.

– Cel de-al treilea nu a mai călărit pe o cămilă. Se foiește în șa, are dureri de spate. Pentru el va fi o călătorie chinuitoare.

– Asta-i tot?

Călăuza zîmbi, arătîndu-și dinții strălucitori.

– Una dintre cămile este de culoare neagră. Duc cu ei orez irakian și făină de la Amman. Cea mai mică *dhalul*, este însărcinată în trei luni. Îți voi spune mai multe după ce le vom descoperi tabăra.

Leyla nu întrebă de unde aflase toate astea și nici nu-i trecu prin cap că erau simple născociri. Își petrecuse toată viața în deșert și cunoștea la perfecție semnele, așa cum un absolvent de universitate se simte în largul său în mijlocul cărților. Era de ajuns un singur fir de păr ca să îți spună ce culoare avea cămila, un singur bob de orez ca să afle de unde provenea încărcătura, urma unei copite de cămilă ca să își dea seama de starea sănătății ei sau dacă era ori nu gestantă.

Arabul trase de sfoara legată de desaga cu grăunțe atîrnată de grumazul cămilei și se urcă în șa. Se întoarse și se așeză în

genunchi pe blana de oaie aşternută pe aceasta. Murmură ceva şi cămila se puse în mişcare. Fuioarele de ceaţă îl înghiţiră imediat şi liniştea se aşternu din nou în urma caravanei ce se îndepărta prin aerul aspru al dimineţii.

Ceaţa se mai risipi înainte de prînz. Razele timide ale soarelui dezvăluiră o întindere de pămînt gălbui, decolorat şi stînci negre, un ţinut sălbatic, neted şi nemărginit, care se pierdea departe, la linia orizontului sticlos. Se aflau în ţinutul de sus, dominat de intercalaţii de silex, al regiunii Badiat al-Sham, marele deşert sirian care separă pămînturile fertile ale litoralului mediteranean de ţinutul riveran al Tigrului şi Eufratului. Adevăratul deşert, dunele Marelui Nafud, abia urmau, la distanţă de patru sute cincizeci de kilometri, dincolo de colinele al-Tubayq. De aici şi pînă la primele dune de nisip, drumul avea să fie anevoios; în Nafud îi aştepta ceva mai rău, mult mai rău.

Pornisera din Ma'an cu o zi în urmă, îndreptîndu-se spre sud, sub pavăza întunericului care premerge ivirea zorilor, cinci călăreţi anonimi, patru bărbaţi şi o femeie îmbrăcată în straie bărbăteşti. Dacă cineva s-ar fi interesat de ei la Ma'an, li s-ar fi răspuns că plecaseră către al-'Aqaba, ducînd cu ei mărfuri pentru turiştii de acolo, urmînd ca apoi să-şi continue drumul peste graniţă, spre Eilat-ul israelian. În apropiere de Naqb Ashtar cotiseră spre est, pătrunzînd în deşert. Astăzi, în sfîrşit, dăduseră de urmele micului convoi al lui al-Shami. Îi aştepta drumul anevoios pînă la Nafud.

Grupul era format din Leyla, Scholem şi trei *rafiq* arabi, călăuze cunoscute de triburile pe ale căror teritorii aveau să treacă şi care urma să vegheze asupra securităţii călătorilor albi. Şeful călăuzelor era un bărbat înalt care călărea în faţa convoiului; se numea 'Ali şi făcea parte din neamul huwaytat-ilor, a căror tabără se afla la Wadi Rumm, mai departe, spre sud. Scholem îl cunoscuse cu doi ani în urmă, cu prilejul unei călătorii printre triburile Huwaytat şi fusese peste măsură de încîntat să-l redescopere la Ma'an. Avea încredere în el şi în iscusinţa lui. 'Ali, în vîrstă de patruzeci de ani, era una dintre cele mai experimentate călăuze din regiune şi îi putea conduce pînă la marginea deşertului Nafud fără ocolişuri şi cu riscuri minime.

La sfatul lui 'Ali, îi angajaseră şi pe Suwailim şi Zubayr, doi prieteni veniţi la Ma'an în căutare de lucru pe timpul iernii.

Suwailim făcea parte din tribul Bani Atiya, stabilit la vest de traseul pe care urma să-l parcurgă. Oamenii lui Zubayr, Shararat, hoinăreau prin regiunea de nord-est. 'Ali dorea să-i scoată din monotonia lucrului la gara veche din Ma'an ori la dugheana lui Hasan Bey. Asemeni altor zeci de tineri beduini, cei doi își duceau viața ca niște năluci, pendulînd între deșert și oraș, atrași de mirajul urban. Ajunși în vreo localitate mai mare, erau exploatați un timp de oameni ca Hasan Bey, apoi erau scuipați și azvîrliți din nou în mijlocul dunelor de nisip de unde sosiseră. Chiar și acum, în timp ce călătoreau prin ținuturile relativ prietenoase de la sud de Ma'an, 'Ali era îngrijorat. Îi văzuse tremurînd de frig în ceața densă; viața la oraș începuse deja să-i dezobișnuiască de duritatea vieții din deșert.

'Ali și cei doi tovarăși ai săi urma să-i însoțească pe Leyla și pe Scholem doar pînă la dune. Nu știau altceva despre scopul călătoriei decît că urmăreau alți trei călăreți care aveau aceeași destinație. Li se plătea destul de bine ca să nu mai pună întrebări și, cu frigul pătrunzător și amenințarea patrulelor saudite, aveau suficiente motive să se gîndească la altceva. Cei trei *rafiq* plănuiseră să se întoarcă la marginea deșertului Nafud, nu înainte de a tocmi o călăuză Shammar care să-i conducă prin deșert pe Leyla și pe Scholem.

Pe la ora două, după prînz, se opriră să mănînce. Suwailim și Zubayr vrură să aprindă un foc de surcele, ca să se mai încălzească, dar 'Ali se opuse categoric. Aveau nevoie de lemnele pe care le transportau cu ei și de cele pe care le mai puteau strînge pe parcurs, ca să se încălzească în timpul nopților și mai friguroase, cînd o singură oră de căldură îi putea salva de la moarte. Mîncară curmale de la Hofuf, dulci și sățioase. Aveau apă suficientă ca să-și potolească setea. De aici și pînă la Nafud aveau să întîlnească numeroase fîntîni și bazine de piatră, pline ochi în urma ploilor abundente căzute în ultima lună.

Cînd se ridicară să pornească din nou la drum, norii se risipiseră și soarele începuse să ardă destul de puternic. Se înveseliră imediat cu toții. Suwailim și Zubayr călăreau în față, chiar în urma lui 'Ali, Leyla și Scholem se țineau mai în spate, discutînd cu glas scăzut. Preferau să vorbească în arabă, nu în ebraică, pentru a susține versiunea potrivit căreia Scholem era arab originar din Sinai, ca și Leyla. Dacă se afla că era evreu,

acest lucru îi putea fi fatal. Poate că cei trei *rafiq* nu ar fi luat nici o atitudine, dar ştiind adevărul s-ar fi putut da de gol în faţa altora care nu s-ar fi dat în lături de la uciderea intrusului. De fiecare dată cînd se opreau să se roage, Scholem se întorcea împreună cu ceilalţi cu faţa spre Mecca; cunoştea cuvintele şi gesturile ce însoţeau *salat*-ul la fel de bine ca oricare *badu*. Acestea erau unicele ocazii cînd Leyla se retrăgea departe de bărbaţi; nu o acceptau în preajmă cînd se rugau. În rest, călătorea sub falsa identitate de fiu al lui Scholem, zvelt, fără barbă şi taciturn, cu sînii mici ascunşi sub faldurile *dishdashei* şi blana grea de oaie a *farwei* pe care o purta ca să se apere de frig.

– De ce ţii atît de mult să-l prinzi pe al-Shami? îl întrebă pe Scholem. De ce pe el şi nu pe altcineva?

Un timp călări alături de ea, fără să-i răspundă. Leyla aştepta răbdătoare. În deşert, timpul se modifica pe nesimţite. Mergeau la pas, fără grabă, străbătînd cel mult cinci kilometri pe oră. Dar tocmai ritmul lent în care înaintau alunga monotonia. Aveau timp să mediteze, să discute pe îndelete, să examineze lucrurile mărunte pe care le întîlneau în cale: plantele, pietrele, animalele, păsările.

– Al-Shami este deosebit, replică el, în cele din urmă. Nu este un ucigaş de duzină. Majoritatea asasinilor ucid pentru că sînt obligaţi să o facă; primesc ordin de la altcineva sau o fac dintr-o datorie de onoare ori pentru că se simt ameninţaţi. Apoi mai sînt aceia care omoară din cauza banilor sau din motive sentimentale: doresc mai mulţi bani sau vor o femeie, iar dacă singura modalitate de a le obţine este prin uciderea cuiva, atunci o fac neîntîrziat. Şi, în cele din urmă, sînt persoanele care ucid pentru o cauză: pentru patrie sau religie, sau pentru vreo altă idee politică; ar trebui să ştii şi tu asta. Dar nu cred că al-Shami se încadrează în vreuna dintre aceste categorii. Cred că el are o motivaţie mult mai profundă, cred că pentru el gestul şi nevoia de a ucide sînt vitale, fac parte din însăşi fiinţa lui; fără ele ar muri. Ciudăţenia este că el e un sadic care nu suportă să provoace durere. O face totuşi, pentru că este obligat, şi te asigur că este un as al meseriei. Simte nevoia să-şi elibereze victimele de suferinţă. Şi pentru că cea mai bună cale este de a-i omorî, el procedează în consecinţă. Are oroare să le ucidă cu propriile sale mîini, dar este în stare să stea şi să privească cum li se taie

beregata. E capabil să mănînce cu poftă în timp ce acoliţii lui scot cuiva ochii din orbite. E un monstru, Leyla. Dacă îl găsim, nu trebuie să-i acordăm nici o şansă. Dacă există cea mai infimă posibilitate să scape, trebuie omorît imediat.

Continuară să călărească în tăcerea întreruptă doar de zgomotul copitelor cămilelor şi de vocile călăuzelor din faţa lor.

– Cum de ştii atîtea lucruri despre el?

Scholem se pregăti să-i răspundă, fără să o privească. Privea absent în faţă, peste grumazul cămilei, spre întinderea deşertului.

– Am petrecut mult timp cu el. Cinci zile întregi. Inspiră adînc aerul tăios al deşertului. Era frig; soarele nu izbutise să încălzească atmosfera. Nu pare atît de mult, continuă. Dar cinci zile petrecute în mîinile lui al-Shami pot părea o eternitate. Voia să obţină nişte informaţii de la mine. Le voia neapărat şi cît mai repede. Tăcu din nou, ca să tragă aer în piept. I le-aş fi dat. Pînă a doua zi cred că i-aş fi spus orice, i-aş fi dat tot ce-mi cerea. Nu mi-e ruşine să recunosc asta. Dar nu aveam ce să-i spun, nu aveam informaţiile de care avea el nevoie. Aveam impresia că durerea, sentimentul de neajutorare vor dura la nesfîrşit. Nu mi-am dorit niciodată atît de mult să mor, n-aş fi crezut că poţi tînji atît de mult după moarte. În a cincea zi, a avut loc un raid. Unul dintre prietenii mei îmi dăduse de urmă. Tăcu din nou, apoi continuă. Prietenul meu a murit în timpul raidului, răpus de un glonte primit în ochiul stîng. I-am convins să mă lase să particip la înmormîntarea lui, dar nu a avut nici un rost, nu însemna nimic.

Scholem nu mai zise nimic pînă la apusul soarelui, cînd se opriră să înnopteze.

Din locul în care îşi ridicară cortul, se vedea colina Tubayq, pe unde puteau trece frontiera în Arabia Saudită. În timpul nopţii, se porni o ploaie deasă, căreia micul cort abia reuşea să-i ţină piept. Lemnele erau insuficiente pentru a alimenta focul după miezul nopţii. Rămăseseră chirciţi sub păturile subţiri, tremurînd de frig şi ascultînd răpăitul ploii. Leyla avu un somn agitat, trezindu-se de mai multe ori, ca să arunce o privire afară, înainte de a se ghemui din nou sub pătură, străduindu-se să adoarmă, în ciuda gerului pătrunzător.

Se sculară înainte de ivirea zorilor şi se traseră aproape de focul anemic, ca să se mai încălzească. Afară, ploaia continua să se cearnă din cerul ca de plumb. Deşertul semăna cu un ocean

de noroi cenuşiu care se întindea dincolo de linia orizontului. Mîlul avea să îngreuneze mult mersul cămilelor pînă la poalele dealurilor.

După ce mîncară, porniră la drum, mergînd alături de cămile, ca să le mai uşureze povara. Ploaia pătrundea prin ţesătura hainelor, iar noroiul se lipea de tălpile pantofilor, îngreunînd fiecare pas. În faţa lor, colinele Tubayq se înălţau învăluite în ceaţă. Ajunseră la poalele colinelor puţin după ora prînzului.

În noaptea aceea, temperatura scăzu pînă la minus două grade. Nu găsiră nici un loc unde să îşi ridice cortul şi se văzură nevoiţi să se cuibărească lîngă cămile, încercînd să se încălzească. Spre miezul nopţii, începu să bată un vînt tăios; vuietul lui se asemăna cu urletul lupilor, pătrunzînd prin crăpăturile dintre stînci, pînă în ungherul cel mai ascuns.

– Ăsta nu-i decît un vîntuleţ, le spuse 'Ali. Cînd veţi ajunge la Nafud, veţi întîlni adevăratele vînturi, atît de puternice, încît pot ucide un om. Odihniţi-vă. Păstraţi-vă forţele. Nafud vă va pune la încercare grea.

Pînă dimineaţa, vîntul se mai potoli, dar se aşternu din nou o ceaţă deasă care nu permitea razelor soarelui să ajungă pînă la sol. Îşi continuară drumul înfriguraţi, uzi pînă la piele şi istoviţi. Curînd după ce ajunseră printre coline, 'Ali pierdu direcţia către obiectivul care îi interesa. Puteau trece cîteva zile pînă regăseau drumul corect, dacă aveau să-l mai găsească vreodată.

După-amiaza devreme, 'Ali se apropie călare de Scholem şi Leyla. De vreo oră rămînea din cînd în cînd la urmă, uneori făcîndu-se chiar nevăzut, alteori oprindu-se sau escaladînd vreo pantă ori afundîndu-se în vreo strîmtoare laterală. Cînd se apropie de ei, observară că figura îi era neobişnuit de încruntată.

– Sîntem urmăriţi. Un călăreţ. *Badu*. Se deplasează în linişte şi a legat gura cămilei; dar azi dimineaţă am auzit ceva şi m-am întors ca să văd despre ce este vorba. Vine după noi. Cred că ne urmăreşte încă de la Ma'an. Cineva de acolo i-a povestit despre noi.

– De unde ştiţi? întrebă Scholem.

– Picioarele lui şi ale cămilei sînt pline de noroi. O parte provine din deşert, pînă să ajungă la poalele colinelor. Am descoperit şi urme de argilă roşie care nu poate fi decît de la Ma'an sau împrejurimi.

– Atunci nu am observat pe nimeni.

– Ne urmărea de departe. Sînt sigur de asta.

– Cît de departe se află acum?

– Nu foarte departe.

– Ce putem face? interveni Leyla. Să-l provocăm, să-l întrebăm de ce vine după noi?

'Ali clătină din cap.

– Este înarmat. Ar putea împușca pe careva dintre noi. Nu pare să fie omul care își ratează ținta.

– Și-atunci?

– Am putea căuta un loc corespunzător puțin mai sus și să organizăm o ambuscadă. E mai sigur să-l luăm prin surprindere.

Scholem încuviință din cap.

– Fă cum crezi, 'Ali. Găsește un loc. Ne întîlnim acolo și-l așteptăm.

'Ali porni înainte prin defileu, însoțit de Zubayr și Suwailim. Scholem și Leyla îi urmară, supraveghind cămilele încărcate cu bagaje. Din cînd în cînd, Leyla arunca o privire în jur, așteptîndu-se să-l vadă pe urmăritor chiar în spatele lor, dar nu se vedea nimic în afară de stînci și fuioare de ceață, plutind la mică înălțime.

'Ali îi aștepta cam la doi kilometri depărtare, în defileu. Găsise un loc unde puteau ascunde cămilele, în timp ce ei se puteau cățăra pe un promontoriu la zece metri deasupra solului. Îl lăsară pe Suwailim să păzească animalele. Le priponiră și le legară boturile cu fîșii de pînză, ca să le împiedice să scoată vreun sunet.

Scholem și Leyla urcară pe promontoriu, în timp ce 'Ali rămase la gura viroagei, împreună cu Zubayr. Erau cu toții înarmați și pregătiți să tragă la primul semn de pericol. Se lăsă o liniște mormîntală. Nu mai exista altă ieșire din defileu; urmăritorul era obligat să treacă pe lîngă ei, iar în clipa aceea aveau să-l blocheze: 'Ali și Zubayr în față, Leyla și Scholem în spate.

Minutele se scurgeau neînchipuit de încet. Nu vorbea nimeni. Viroaga strîmtă era încărcată de tensiunea așteptării. Trecu o jumătate de oră fără ca necunoscutul să-și facă apariția. Se aflase atît de departe în urma lor? Continuară să aștepte, chinuiți de frigul persistent. Cînd se scurse o oră de așteptare, își dădură seama că ceva nu era în ordine. 'Ali îi făcu semn lui Scholem. Coborîră în vale, acolo unde îi așteptau 'Ali și Zubayr.

– Cred că și-a dat seama că l-am văzut, zise 'Ali. E un tip care își cunoaște meseria. Acum, că e avertizat și își poate lua

măsuri de precauţie, este mai periculos. Ştie că îl aşteptăm. Dar nu se grăbeşte. Va aştepta momentul potrivit. Se uitară cu toţii în spate, de-a lungul defileului. Acum nu va mai veni, continuă 'Ali. Am pierdut destul timp. Să mergem.

Coborîră pînă în viroaga în care îl lăsaseră pe Suwailim împreună cu cămilele. Animalele şedeau liniştite, priponite şi cu boturile legate, dar Suwailim nu se vedea nicăieri. Îi strigară numele, dar nu primiră nici un răspuns. Deodată Leyla observă că una dintre cămile adulmeca ceva pe pămînt. Se apropie ca să vadă mai bine şi simţi că i se întoarce stomacul pe dos. Era o mînă de om, înconjurată de o baltă de sînge. Urme de sînge se pierdeau spre vale, în defileu. Porniră după ele şi curînd descoperiră că erau mai mult decît simple pete de sînge: găsiră cealaltă mînă a lui Suwailim, apoi un picior, apoi penisul, un al doilea picior şi ambele urechi, iar în cele din urmă, restul corpului, ascuns după un cot al strîmtorii. Mai sufla încă. Muri curînd după ce-l găsiră, incapabil să vorbească, fără să-şi dea seama de ceea ce se întîmpla.

30

David zăcea pe pămîntul rece şi gol, simţind dureri în tot corpul, dorindu-şi să moară sau să renască într-un alt corp, acum, imediat – chiar se visa sub o altă înfăţişare. Dar, ca întotdeauna, visul se spulberă şi disperarea reveni, lingîndu-i rănile, ca o fiară în călduri. Era îngheţat. Nu mai simţise căldura de cîteva zile, de cînd plecase de la Ma'an, îndreptînduse spre deşert. Al-Shami şi Marzuq cel cu chip de rechin, se îmbrăcau în haine călduroase în timpul zilei, iar noaptea se înfofoleau în pături groase, dar David nu avea nimic altceva la dispoziţie în afară de îmbrăcămintea subţire pe care o purtase cînd fusese luat din casa conspirativă a FPEP. Ei doi mîncau pe săturate; al-Shami îşi umplea burdihanul cu mîncărurile gustoase pregătite pe un foc din lemn de *ghada*, de Marzuq, dar lui David nu-i dădeau altceva decît pîine, şi aceia puţină. Nu cădea nici o firimitură din farfuria lui al-Shami, deşi David ajunsese într-o stare în care ar fi primit cu bucurie orice i-ar fi azvîrlit să mănînce.

Fiecare zi se scurgea ca cea din ajun. Monotonia ucigătoare îl măcina pe David, amorțindu-i creierul, ca și frigul și foamea care-i istoveau trupul. Încercase de două ori să evadeze, dar de fiecare dată Marzuq pusese mîna pe el și îl adusese înapoi. Călătoreau într-un ritm neașteptat de rapid. Cu toată greutatea lui, al-Shami călărea bine cămila și rezista la drumul de o zi mult mai bine decît David care își simțea toți mușchii sfîșiați de legănarea neîncetată.

De mai multe ori, al-Shami călări alături de David, atrăgîndu-l în coversație. Declară că Marzuq era un imbecil cu care nu avea ce discuta. Îl descosea pe David în legătură cu diferite probleme arheologice, dînd dovadă de o surprinzătoare cunoaștere a istoriei Orientului Apropiat, pentru un neprofesionist. Era interesat în special de soarta așezărilor de pe locul Ierusalimului. Oricît încerca David să-i explice că arheologia Palestinei nu era unul dintre punctele lui forte, al-Shami se încăpățîna să readucă conversația la subiectul Ierusalimului. Ce dovezi existau că Avraam se pregătise să-și sacrifice fiul pe Muntele Templului, în locul ocupat în prezent de Domul Stîncii? Fiul acela se numea Isaac sau Ishmael, cum credeau musulmanii? Nu mai rămăsese nimic din Templul lui Solomon, nici măcar o piatră sau o bijuterie? Ce soartă avuseseră evreii luați în exil de către Nabucodonosor și ce s-a ales de cei rămași pe loc? Cît de mare fusese al doilea templu al lui Herod? Zidul Plîngerii făcuse parte din acel templu ori era doar o parte a platformei pe care fusese construit? Ce se întîmplase cu templul după ce împăratul Titus răsese Ierusalimul de pe fața pămîntului în anul 70 î.Hr.? Ce suprafață din Muntele Templului original era ocupată de Haram al-Sharif?

Întrebările urmau una după alta, ca într-un text exhaustiv. David se străduia să-l mulțumească pe al-Shami. Presupunea că interesul grăsanului izvora din curiozitatea perenă privind adevărații stăpîni ai Ierusalimului, dar nu înțelegea la ce îi serveau majoritatea răspunsurilor pe care le primea. Cîteodată, al-Shami se arăta extrem de curios, descosîndu-l pe David în legătură cu vreun aspect al săpăturilor de la Ierusalim (pe care David le văzuse de mai multe ori, dar nu participase niciodată la ele), ca în clipa următoare să-și piardă orice interes și să călărească absent și tăcut alături de el ori să grăbească pasul, pentru a-l ajunge din urmă pe Marzuq. În general, cei doi arabi schimbau puține cuvinte. O dată sau de două ori se luară la harță,

dar discuţia se purtă în araba populară pe care David nu o pricepea. Avea impresia că Marzuq ştia foarte puţin despre ceea ce se petrecea, cu toate că ţinutul îi părea cunoscut şi se părea că făcuse drumul acesta de mai multe ori.

De cîteva ori, David încercă să inverseze rolurile. Îl întrebă pe al-Shami despre Iram, despre drumul care ducea acolo, despre scopul călătoriei lor. Dar grăsanul nu se dovedea prea cooperant, spunîndu-i doar că va afla tot ce-l interesează la momentul potrivit sau, cel puţin, ceea ce avea voie să afle. Soarta lui David depindea în final de măsura în care va fi dispus să colaboreze, de cît le va fi de folos.

Din cînd în cînd, se lăsa ceaţa şi ploua. David se simţea vlăguit. Noaptea îi permiteau să stea lîngă foc, dar asta doar ca să-l ţină aproape de lumină, unde putea fi supravegheat mai uşor. Cînd ceilalţi se pregăteau de culcare, îi legau mîinile cu cruzime, la spate. În starea asta, la care se adăuga şi durerea provocată de mersul pe spatele cămilei, abia dacă reuşea să aţipească. Nopţile se chinuia din cauza frigului şi a neputinţei de a dormi pe pămîntul tare şi pietros, ziua se chinuia din cauza oboselii şi a drumului lung şi dureros, pe spatele cămilei. Coapsele şi fesele îi erau distruse de contactul constant cu şaua din piele tare; escoriaţiile roşii de la început se transformaseră rapid în răni deschise. Spatele îi era permanent încordat din cauza efortului de a-şi păstra echilibrul pe spatele cămilei. Nu avea nici un moment de răgaz în care să-şi poată reface energia.

– Unde se află Iramul? îl întrebă o dată pe al-Shami.

– În deşertul Nafud. Ştii bine, doar l-ai citit pe al-Halabi.

– Cum se ajunge acolo?

– Printre dune. O să vezi. Vei vedea totul.

Călătoria se transformase într-un adevărat catechism, în care cînd unul, cînd celălalt erau pe rînd preot şi catehumen.

David se gîndea deseori la Leyla, temîndu-se pentru ea, convins că nu o va revedea niciodată. Nici măcar nu putea fi sigur că era încă în viaţă. Cruzimea lui al-Shami părea să nu cunoască limite. Uneori, îi vorbea lui David despre moarte. Părea obsedat de ea, ca şi cum ar fi fost ceva mai familiar şi mai cunoscut pentru el decît viaţa. David avea senzaţia că acesta purta cu el duhoarea morţii oriunde se afla, aşa cum o femeie răspîndeşte parfumul preferat impregnat în piele. Era pe jumătate îndrăgostit de ea, pe jumătate terorizat de spectrul ei. Vorbea despre

moarte cu un amestec de încîntare și de ură. Îi povestea lui David despre oamenii pe care îi văzuse uciși sau torturați, și totuși dragostea lui față de actul în sine părea aproape nevinovată. Era aproape ca un copil: se juca cu moartea, o asmuțea, o dezmierda. Iar ea părea să îi răspundă la iubire.

– Cine a construit Iramul? îl întrebă David.

– Constructorii, replică sec al-Shami.

– Nu vrei să-mi spui cine au fost?

– Vei afla la momentul potrivit.

Asta fusese tot ce reușise să scoată de la el. Iramul era un mister, ca și identitatea constructorilor săi. Dar ceea ce îl preocupa mai mult chiar decît asta era cine erau locuitorii săi de acum. Aceasta, și ce îi determinase să fie atît de nemiloși în asigurarea păstrării secretului care plana asupra existenței Iramului.

31

Leyla, Scholem și cele două călăuze ieșiră dintre coline prin canionul cunoscut sub numele de Shi'b al-Asad, care ducea pe lîngă culmi de munți erodate pînă în întinderea vastă, aflată la est de lanțul Tubayq. Mai erau vreo două ore pînă la apusul soarelui. Dinspre est bătea un vînt mușcător și enervant care le smulgea hainele cu colții de gheață. Înaintau împotriva vîntului, simțindu-se epuizați și înfrigurați.

În cele din urmă, soarele apuse, ca o minge uriașă de foc, înecată în norii denși, încărcați de praf. Ridicară cortul în plină cîmpie, cu spatele către vînt, și aprinseră focul, folosind surcelele pe care le adunaseră în timpul călătoriei. 'Ali pregăti niște orez pe care îl servi cu garnitură de fasole neagră și *humus*, cea mai bună mîncare pe care o mîncau de la plecarea din Ma'an; însă nimeni nu avea poftă de mîncare și farfuriile rămaseră aproape neatinse. Gîndurile le erau preocupate de asasinatul comis și de improbabilitatea de a regăsi urma lui al-Shami. Dimineața, 'Ali trebuia să cerceteze coama de la poalele dealurilor, în speranța că va descoperi urme ale trecerii grupului care călătorea înaintea lor. Dacă amîna treaba, se putea să nu mai descopere absolut nimic.

În noaptea aceea, stătură de pază. Urmăritorul lor necunoscut se putea ascunde oriunde, aşteptînd sub pavăza nopţii prilejul favorabil ca să facă următoarea mişcare. 'Ali se oferi să stea primul la pîndă, pînă la miezul nopţii. Înfăşurat în *farwa* lui Scholem, se aşeză lîngă foc, înteţindu-l din cînd în cînd în lungile ore ale nopţii.

Înăuntru, în cort, Leyla îşi petrecu o mare parte a timpului discutînd cu Scholem care lăsa impresia că nu are nevoie de prea mult somn. Leyla îl surprinsese de cîteva ori că aţipise, însă nu adormi niciodată profund, ca şi cînd s-ar fi temut de ceva.

– Dumneata nu dormi niciodată?

Bărbatul tăcu multă vreme. În cele din urmă, îi răspunse abia şoptit.

– Nu am mai dormit cum se cuvine de cinci ani. Mă străduiesc, dar mă trezesc imediat. Totul a început cu cîteva zile după... după ce am stat cu al-Shami. Nu ţi-am spus absolut totul în legătură cu asta.

– De ce nu-mi spui acum?

– Cît timp am zăcut în spital, soţia şi copila mea nu au venit să mă vadă. La început, mi s-a spus că era mai bine, din motive de securitate, dar, pînă la urmă, mi-am dat seama că mi se ascundea ceva. În final, am aflat. Cît timp am fost cu al-Shami, oamenii lui le-au răpit; plănuiau să se folosească de ele ca să îmi forţeze mîna. Apoi a avut loc atacul. Fireşte, al-Shami a scăpat. Din moment ce eu am evadat, Hannah şi Ruth nu le mai erau de folos; a ordonat să fie ucise. Au... au fost împuşcate, iar cadavrele le-au fost lăsate afară, pe o grămadă de gunoi, la marginea oraşului. Atunci am jurat să pun mîna pe al-Shami şi să-l ucid. Chiar dacă ar fi să mă coste şi pe mine viaţa.

La miezul nopţii, Scholem îi luă locul lui 'Ali în faţa cortului. Descoperi că aveau din belşug lemne de foc; 'Ali abia dacă folosise cîteva vreascuri ca să se încălzească. Scholem se simţi copleşit de un val de ruşine. Îşi petrecuse viaţa vînîndu-i pe arabi, ca şi cum toţi ar fi criminali, experţi în mînuirea armelor şi plantarea bombelor, dar, cu toate acestea, arabii pe care îi cunoscuse nu-i arătaseră altceva decît căldură şi bunătate. N-avea importanţă că 'Ali îl considera arab, nu evreu; îi lăsase lemne de foc.

Puţin timp înainte de ivirea zorilor, intră în cort ca să-i trezească pe ceilalţi. Nu se petrecuse nimic deosebit; cămilele nu se mişcaseră toată noaptea.

Din clipa în care puse piciorul în interiorul cortului, simţi că ceva nu era în ordine; domnea o linişte nefiresc de profundă. În întunericul dinăuntru nu distingea decît contururile neclare ale siluetelor culcate pe jos. Fără să facă zgomot, se apropie de locul unde dormea 'Ali acoperit pînă sub bărbie cu pătura subţire. Îl apucă de umăr şi îl scutură, dar bărbatul nu reacţionă, ca şi cum ar fi fost cufundat într-un somn adînc. Scholem simţi tăişul de gheaţă al panicii împlîntîndu-i-se în inimă. Apucă pătura lui 'Ali, gata să o tragă la o parte. De cum puse mîna pe ea, simţi ceva umed şi lipicios. 'Ali nu se clinti.

Scholem se întoarse repede spre locul în care se afla Leyla. O prinse de braţ şi îi şopti în ureche „Trezeşte-te!". Spre marea lui uşurare, Leyla murmură ceva şi se ridică în capul oaselor.

– Ce s-a întîmplat? îngăimă ea somnoroasă.

– Nu ştiu încă. Dar scoală-te. Am încercat să-l trezesc pe 'Ali, dar nu se clinteşte. Cred că am dat peste nişte urme de sînge, dar în întunericul ăsta nu văd nimic. Ai nişte chibrituri?

Leyla se scotoci în buzunarul *farwei* şi scoase o cutie de chibrituri pe care o ţinea alături de pachetul de ţigări. Scholem înşfăcă repede cutia şi se apropie din nou de 'Ali. Scăpără un băţ.

'Ali zăcea întins pe spate, cu ochii larg deschişi, aţintiţi asupra tavanului. Avea gîtul tăiat de la o ureche la cealaltă şi din rana urîtă se scurgeau ultimele picături de sînge. Tot pămîntul din jur era îmbibat cu lichidul roşu şi lipicios. Scholem auzi în spate un ţipăt înfundat de groază, cînd Leyla dădu cu ochii de priveliştea din faţa lor. Apoi îl auzi pe Zubayr mişcîndu-se în stînga lui. Se duse lîngă el.

– Eşti teafăr?

– Da, dar ce s-a întîmplat? întrebă arabul care era deja speriat de moarte de asasinarea lui Suwailim cu o zi în urmă.

– 'Ali e mort. Acum l-am descoperit. Cineva i-a tăiat beregata. Cineva i-a retezat blestemata de beregată, iar eu nu am auzit nimic.

Scholem se simţi cuprins de furie, de acea ură îndreptată împotriva propriei sale persoane, pe care o cunoştea atît de bine din trecut. De ce n-am făcut nimic ca să împiedic asta? De ce nu am făcut ceea ce trebuia să fac?

Aprinse un alt băţ de chibrit şi îi arătă lui Zubayr ceea ce descoperise. Leyla ieşise din cort, retrăgîndu-se cît mai departe. În lumina tremurătoare, Zubayr observă o tăietură lungă în pînza

cortului, prin care asasinul lui 'Ali se strecurase înăuntru, în timp ce el dormea. Scholem înjură cu glas tare şi ieşi.

Dinspre est, o lumină palidă aluneca spre ei, peste întinderile de nisip ale deşertului Nafud. Leyla stătea ţeapănă lîngă cort, cu mîinile strîns lipite de corp şi pumnii încleştaţi. Scholem se apropie de ea şi îi puse mîna pe umăr. Fata nici nu se clinti.

– Probabil că l-am speriat, zise ea. Mi-amintesc că m-am trezit spre zori, nu ştiu exact cînd. Era foarte întuneric. Am întrebat dacă e cineva, dar nu mi-a răspuns nimeni, aşa că m-am întors pe partea cealaltă şi am adormit din nou. Atunci trebuie să se fi întîmplat. Cred că l-am deranjat.

Scholem încuviinţă din cap. Îşi luă mîna de pe umărul Leylei; era încă murdară de sînge.

Zubayr ieşi din cort şi se apropie de Leyla şi Scholem. În lumina obscură se vedea limpede că omul era îngrozit. În mîna dreaptă ţinea un pumn de monede, plata primită pentru serviciile sale de călăuză.

– Aştia sînt banii dumneavoastră. Nu am nevoie de ei. Nu merg mai departe. Dacă doriţi, vă puteţi întoarce cu mine, dar eu nu mai fac un pas de aici.

– Păstrează-ţi banii. Ai venit cu noi pînă aici. Nu te putem obliga să mergi mai departe. Nu-ţi cerem altceva decît să ne arăţi pe unde trebuie să o luăm. Drumul cel mai scurt spre Nafud.

Nu avea rost să se contrazică cu Zubayr. Oricum, nu le-ar mai fi fost de nici un folos. Era mai bine să-şi continue drumul fără el.

Împărţiră hrana, lăsîndu-i lui Zubayr suficiente provizii pentru a-i ajunge pe drumul mai lung de întoarcere, de-a lungul lanţului Tubayq, unde avea să găsească aşezări omeneşti şi ospitalitate. Porni la drum, luînd cu el cămilele care aparţinuseră lui 'Ali şi Suwailim şi pe care promisese să le ducă înapoi.

După ce plecă, Leyla şi Scholem se apucară să-l îngroape pe 'Ali. Într-unul din bagaje găsiră o lopată, folosită pentru desfundarea puţurilor surpate. Săpară o groapă nu prea adîncă, de vreun metru şi jumătate, cu o nişă laterală, pe fund, unde urma să aşeze cadavrul, potrivit obiceiului islamic. Scholem îl scoase pe 'Ali, învelit în pătura sub care dormise. Cînd ajunse la marginea gropii, ridică o mînă, pregătit să închid ochii uimiţi ai lui Ali, dar Leyla îl opri, clătinînd din cap.

– Lasă-i deschişi, Chaim. Aşa-i obiceiul.

Îi lăsă așa, larg deschiși, privind în gol, plini de uimire și de suferința provocată de o singură tăietură de cuțit. Unindu-și puterile, îl așezară pe 'Ali în groapă. Apoi Scholem coborî în mormînt și îl rostogoli în nișă.

Leyla aduse cîteva surcele și acoperiră corpul. Recită cîteva versuri din Coran – *Surat al-Fatiha și Ayat al-Nur*. Apoi umplură groapa cu pămînt, lăsînd o moviliță înaltă de vreo douăzeci de centimetri, potrivit tradiției. Era de-ajuns. În deșert, nu există morminte care să reziste timpului.

Descoperiră urme de jur împrejurul taberei, dar nici unul nu avea priceperea necesară ca să le interpreteze cu certitudine. Nu aveau timp de pierdut ca să pornească în căutarea asasinului. Trebuia să ajungă la Nafud și să găsească o călăuză Shammar care să-i conducă peste întinderea de nisip. Nici unul din ei nu știa exact ce semnificație avea cuvîntul „peste". Unde se afla Iramul, în toată pustietatea aceea nesfîrșită? Lipsiți de urmele lăsate de al-Shami, care să le indice direcția corectă, se simțeau ca niște marinari într-o barcă lipsită de pînze sau vîsle, fără busolă, aruncați de valuri spre cine știe ce țărm îndepărtat. Presupunînd că exista vreun țărm care să-i primească.

32

Al-Shami, Marzuq și David fură așteptați la marginea deșertului Nafud de șase bărbați tăcuți, înveșmîntați în straie negre, care îl salutară pe grăsan cu respect și îl tratară pe Marzuq cu indiferență. Pe David îl ignorară aproape complet, ca și cum nici nu era de față. Vorbeau o arabă fluentă și călăreau pe spatele cămilelor cu ușurința firească a beduinilor, incomparabil mai bine decît grăsanul al-Shami sau însoțitorul său șchiop. O dată David avu ocazia să-i vadă mai de aproape și constată că nu erau arabi. Își aminti din nou de bărbatul de la Tell Mardikh. Cu un prilej, îi auzi vorbind între ei o limbă ce semăna cu germana, dar cînd aceștia observară că trăgea cu urechea trecură imediat pe arabă.

Drumul printre nisipuri era o încercare grea pentru fiecare dintre ei, nu în ultimul rînd pentru al-Shami, a cărui greutate considerabilă îi împiedica să meargă mai repede. Aleseră o cale ocolită, ca să evite dunele foarte înalte. Aveau rezerve de apă

mai mult decît suficiente pentru oameni şi animale, cu toate că David primea puţină. Uneori, îl copleşea febra şi începea să delireze, cu mintea şi trupul epuizate de oboseală, adus în pragul morţii. Moartea ar fi fost la fel de binevenită pentru el ca o înghiţitură de vin îmbătător, dulce şi aromat. Era chinuit de o foame copleşitoare, exacerbată zilnic de mirosul mîncărurilor preparate pentru al-Shami. Nimeni nu era intenţionat crud faţă de el, dar, în acele condiţii, neglijenţa însemna o suferinţă intolerabilă. Pielea îi era aspră şi crăpată, nu numai pe coapse, unde rănile începuseră să se vindece puţin, ci peste tot, datorită frigului şi nisipului abraziv. Buzele îi erau crăpate de sete, iar nasul îi curgea neîncetat.

Al-Shami era ba distant, ba amabil. Instabilitatea sa nativă devenea din ce în ce mai evidentă sub tensiunea călătoriei care îşi punea treptat amprenta pe el. O dată, cînd David îl luă prin surprindere cu o întrebare, îl lovi scurt cu o biciuşcă subţire pe care o ţinea tot timpul în mîna dreaptă pentru a-şi struni cămila. Lovitura îi crăpă obrazul, iar durerea persistă cîteva zile.

Acum, că se afla în tovărăşia celorlalţi bărbaţi, al-Shami era mai reţinut în discuţiile cu David. O dată David îl păcăli cu o întrebare despre Ulrich von Meier.

– Era chiar atît de inteligent precum se spune?

– Un adevărat geniu, protestă al-Shami, un vizionar. Fără el, noi...

Se opri brusc şi îi aruncă lui David o privire sfredelitoare, ca şi cum ar fi fost gata să-l lovească din nou, dar apoi slăbi strînsoarea pe cravaşă şi chicoti. Imediat redeveni grav, iar în ochi i se aprinse o luminiţă ciudată – bănuială, amuzament ori revelaţie. David nu putea spune exact ce.

– Ai descoperit jurnalul, zise al-Shami, şi cuvintele sunară mai degrabă a afirmaţie decît a întrebare.

– Da.

Ce rost ar fi avut să nege?

– Cine l-a scris? Ce conţine?

– Un neamţ. Un maior SS, Sturmbannführer-ul Schacht.

O străfulgerare trecu prin ochii lui al-Shami.

– A, da. SS-istul. Schacht, ai spus?

– Da.

– Ce s-a întîmplat cu el?

– A murit. A fost omorît. De amicul dumitale, von Meier.

– Fără îndoială, replică al-Shami, surîzînd.

Nu părea să-l deranjeze discuția despre von Meier.

Deci exista o legătură între von Meier și al-Shami, între expediția în Sinai și această călătorie la Iram. Dar ce era cu acești beduini care aveau figuri de germani și vorbeau între ei nemțește – cum se încadrau ei în toată povestea aceasta? Erau tineri, mult prea tineri ca să-l fi cunoscut pe von Meier în vremurile acelea sau chiar să fi participat la război. Cum ajunseseră la Nafud și ce făceau acolo?

Îi evitau sistematic pe beduini. O dată sau de două ori cîțiva călăreți se apropiară de ei, dar de fiecare dată ezitară puțin, apoi se întoarseră și se îndepărtară în mare viteză. Nu încăpea îndoială: călăreții din grupul din care făcea parte David erau cunoscuți în deșert, cunoscuți și temuți. Sau, poate, uriți.

Zilele petrecute printre dune păreau că nu se mai termină. Și totuși, David simțea o curiozitate incitantă care uneori devenea greu de stăpînit. În ciuda tuturor obstacolelor, avea să vadă cu ochii lui Iramul. Își aminti ce simțise cînd descoperise tăblițele noi de la Ebla sau cînd dăduse peste cele cinci sau șase relicve cu adevărat semnificative din cariera sa. Mai exact, importante pentru el, deoarece din punct de vedere material nu păreau să aibă valoare. Acum era condus într-un loc acoperit timp de secole de nisipurile deșertului Nafud, un loc pe care nu-l văzuse nici un arheolog înaintea lui.

Nici un arheolog, cu excepția lui Ulrich von Meier. David nu se putea îndoi de faptul că neamțul descoperise cetatea, așa cum își propusese. Acest fapt în sine era uimitor, o realizare extraordinară. Dar de ce păstrase cu atîta strășnicie secretul privind existența sa? Ce anume descoperise acolo care să impună atîția ani de tăcere și atîtea sacrificii umane? Nici nu-și duse gîndul la capăt că un altul încolți în mintea lui David: „Ce descoperise acolo... sau ce anume ascunsese acolo?"

33

Leyla și Scholem avură nevoie de cinci zile ca să ajungă pînă la marginea deșertului, după o călătorie anevoioasă prin vînt și ploaie, cu nopți nedormite, petrecute lîngă focul în aer liber. De

două ori văzură cîte un grup de beduini, dar îi ocoliră în tăcere. Chiar dacă fuseseră văzuţi, nimeni nu se apropiase de ei ca să-i întrebe ce căutau acolo sau să se intereseze de noutăţi. Petrecură cîteva zile geroase, sfîşiate de rafale de vînt, zile în care viaţa părea suprimată, iar timpul nu avea sens. Găsiră petice de iarbă pentru cămile şi cîteva *khabra* nu foarte adînci – iazuri mici umplute cu apă de ploaie – dar, în rest, ţinutul părea mort şi părăsit.

Nu dădură niciodată cu ochii de urmăritorul lor, însă ştiau că se află prin preajmă, aşteptînd momentul prielnic să lovească din nou. Le lăsa semne inconfundabile ale prezenţei sale, asemenea unor ofrande pe altarul zeităţii preislamice venerate în regiune. În fiecare dimineaţă cînd porneau la drum găseau cîte un semn aşezat cam la un kilometru distanţă de locul în care înnoptaseră. Obişnuia să clădească o movilă din pietricele de forma unor rinichi, colorate în ocru, iar în vîrful grămezii punea semnul: în prima dimineaţă, un glonte, lustruit cu grijă, aşezat în poziţie verticală; în cea de a doua dimineaţă, un mic pumnal *huardhi*, cu lama pătată de sîngele unui animal necunoscut; în dimineaţa celei de a treia zile, o dropie moartă, cu gîtul moale tăiat aproape de jur împrejur; a patra dimineaţă, o gazelă întreagă, cu craniul străpuns de un glonte; a cincea, craniul unei cămile, albit şi uscat de soarele dogoritor al verii trecute. Se juca cu ei, asemenea unui şoim dresat care zboară în cer, în jurul prăzii, aşteptînd sosirea vînătorului pentru a-i da lovitura de graţie cu cuţitul ori cu puşca.

În a şasea zi, cînd ajunseră, în sfîrşit, aproape de dune, le prezentă ultimul şi cel mai sinistru trofeu. Călăreau în lumina roşiatică şi tremurătoare a zorilor, aşteptînd din clipă în clipă să vadă în faţa lor priveliştea dunelor, ca nişte excursionişti nerăbdători să dea pentru prima oară cu ochii de ocean. În sfîrşit, urcară o coastă abruptă şi priveliştea deşertului se desfăşură în faţa lor, ca o imensă bandă de culoarea carminului, întinsă pînă la linia orizontului. Coborîră panta lungă şi stîncoasă printre aflorimentele de gresie modelate de vînturi în figuri groteşti şi malefice. Nisipurile se întindeau la picioarele lor, cu marginea bine delimitată, ca şi cum o imensă mare roşie îngheţase într-o singură clipă. Acolo, la marginea dunelor care se ridicau ameninţătoare ca nişte valuri gigantice, îi aştepta ultima movilă.

Se apropiară împreună, înfricoşaţi, bănuind că acesta era avertismentul final prin care îi soma să se întoarcă de la marginea

deșertului. Vîntul tăios li se încurca prin faldurile veșmintelor, stîrnind sunete cavernoase. Obiectul așezat în vîrful movilei de pietre deveni din ce în ce mai clar, pînă ce îl recunoscură. Păsările îi dădeau tîrcoale, îndepărtîndu-se speriate de apropierea oamenilor. Leyla își simți inima bătînd cu putere și își controlă cu greu impulsul de a da afară cafeaua pe care o băuse cu o oră în urmă. Scholem descălecă și se apropie de grămada de bolovani.

Ultima jertfă era un cap de om, capul lui 'Ali, înfășurat încă în *ghotra* cu dungi albe și roșii, căscînd spre ei orbitele goale, ciugulite de păsările de pradă. Capul fusese retezat cu mișcări precise, păstrînd un ciot din gît pe care, de altfel, se odihnea, cu chipul întors către vest, în direcția opusă deșertului. Aveau senzația că merseseră în cerc, de la poalele colinelor Tubayq, încremenite de frig, pînă la marginea deșertului propriu-zis. Scholem își reaminti chipul lui 'Ali în momentul în care îl coborîseră în groapă. Pielea gălbuie purta deja primele semne ale descompunerii, iar buzele vinete se retrăseseră de pe dinți, într-un rînjet sinistru. Involuntar, îi veni în minte un vers din Cartea lui Iov: „Vino pînă aici, am spus, dar nu mai departe."

– Se pare că s-a întors la mormînt și a exhumat corpul, zise Scholem.

Leyla descălecă și se apropie de el.

– Cine ar fi în stare să facă așa ceva? întrebă ea, fără să-și poată controla tremurul glasului. Fața lui 'Ali purta încă urmele prafului din groapă. Un nebun?

– Nu e nebun, răspunse Scholem. Individul ăsta e sănătos, acționează cu grijă și după un plan bine gîndit. Nu face nimic din nebunie.

– Dar ceea ce face e nebunie curată. Cu siguranță că nu e opera unui om zdravăn la minte.

Scholem clătină din cap.

– Uneori, faptele unei minți sănătoase sînt mai nebunești decît ale cuiva cu mintea rătăcită. Nici unul dintre acuzații de la Nürnberg nu a fost declarat nebun.

Leyla nu zise nimic. Nimic nu o putea convinge de sănătatea psihică a acestui individ.

Îngropară din nou capul înfășurat în *ghotra*, de această dată mai adînc, și îngrămădiră deasupra pietre, ca să îl ferească de animalele în căutare de pradă. După ce terminară, Leyla se întoarse spre Scholem.

– Ce facem acum? Avertismentul e inconfundabil. O dată ce intrăm în deşert, poate face ce doreşte cu noi. Se poate ascunde după dune, sînt zeci de locuri tocmai bune pentru o ambuscadă.

– Ce ai vrea să facem? Să ne întoarcem?

Leyla clătină din cap.

– Nu avem de ales, continuă Scholem. Ne putem întoarce şi atunci îl lăsăm pe David în miinile lui al-Shami; ori ne putem continua drumul.

Leyla încuviinţă din cap.

– Mai întîi, trebuie să găsim o călăuză. Scholem privi în jur, apoi arătă spre nord. Vezi dealurile acelea? Trebuie să fie cele despre care ne-a vorbit 'Ali că se află pe latura de vest a deşertului, în capătul nordic al aşezării al-Khunfa. Aş zice că sînt la vreo cincisprezece kilometri distanţă. Dacă nu mă înşel, tabăra Shammar, spre care se îndrepta 'Ali, se află la opt kilometri sud de aici.

Leyla privi spre deşert, apoi înapoi spre Scholem.

– Ce avem de pierdut? zise ea.

Urcară din nou în şa şi porniră spre sud. Aproape două ore mai tîrziu văzură în zare un grup de moviliţe negre şi joase: corturi din piele de capră. Fură întîmpinaţi de fiii şeicului Fahd ibn Fawwaz.

În cinstea lor începură preparativele pentru fierberea cafelei; fiul cel mare al şeicului, Farhan, scutură cu mişcări ritmice piua în care pusese boabele, atrăgînd oamenii din corturile învecinate să-i întîlnească pe noii veniţi. Se adunară în locul rezervat oaspeţilor din cortul şeicului, sorbind din cafea şi punînd nenumărate întrebări despre lumea de afară. Erau membrii tribului Al Zubayr, o subramură a unuia dintre principalele clanuri ale neamului Sinjara din familia Shammar. Fahd ibn Fawwaz era un bărbat zvelt, cu chip de şoim, în jur de cincizeci de ani, ale cărui trup şi minte fuseseră modelate încă de la naştere de vînturile deşertului Nafud. Servi cafeaua, turnînd-o dintr-o carafă înaltă de alamă în ceşti mici din ceramică, cu gesturile fireşti ale unui bărbat cu judecata dreaptă, respectat de poporul său, chiar dacă aceasta nu însemna mai mult de cincizeci de corturi, iar foametea plana deasupra lor an după an.

'Ali vorbise cu respect despre populaţia Al Zubayr şi le dăduse o mulţime de informaţii despre ea. Amintindu-şi de cele auzite de la 'Ali, Leyla şi Scholem se interesară de starea

sănătății principalilor membri ai clanului. Despre ei înșiși nu spuseră mare lucru, în schimb îi povestiră lui Fahd și fiilor săi ceea ce știau despre Huwaytat, de pe al căror teritoriu veniseră. După ce discutară un timp, șeicul se întoarse spre ei și-i întrebă:

– Ce face 'Ali ibn Sa'd? E bine?

Scholem îl privi, fără să-i răspundă. Șeicul înțelese mesajul din ochii lui și lăsă capul în jos.

– *Rahimahu 'llah*, murmură el. Dumnezeu să-l odihnească. Îmi era prieten vechi, un prieten foarte drag.

Cuvintele se răspîndiră din cort precum argintul viu, repetate și transmise din om în om.

Fahd ridică privirea din foc.

– Cum a murit?

– Repede, dar ucis mișelește. Aș vrea să discutăm despre asta între patru ochi.

Fahd se uită mai întîi la el, apoi la Leyla.

– După ce vom termina cafeaua, fiii mei și cu mine vom asculta ce ai de spus.

După cum era tradiția, nimeni nu zăbovi după ce bău cea de a treia ceșcuță de cafea. După ce spațiul rezervat oaspeților se goli și nu mai rămaseră decît Fahd, cei șase fii ai lui, Scholem și Leyla, vorbiră despre călătoria lor și împrejurările morții lui Suwailim și a lui 'Ali. Cînd ajunseră, în sfîrșit, la episodul din dimineața aceea și le spuseră ce anume descoperiseră la marginea dunelor, Fahd scoase un strigăt și scuipă pe pămîntul din fața lui.

– *Astaghfiru 'llah!* țipă el. Doamne iartă-mă! Nici o ființă omenească nu ar fi în stare să facă așa ceva. Să tai un om în bucăți. Să scoți mortul din groapă și să-i tai capul. Nu e omenesc. Ați fost urmăriți de un *jinni*, un spirit trimis de Satana ca să vă abată de la drum. Cu siguranță că Dumnezeu v-a călăuzit pașii.

Unul dintre fiii lui Fahd, un bărbat tînăr de vreo treizeci de ani, cu mustață lungă, neagră, se întoarse către tatăl său.

– Tată, îți cer permisiunea să vorbesc.

Fahd, încă marcat de enormitatea faptei auzite din gura străinilor ridică privirea.

– Bine, Nazzal, poți vorbi.

Nazzal se întoarse către Scholem.

– Iertați-mă, dar dumneavoastră ori fiul dumneavoastră ați păstrat *huardhi*-ul pe care l-ați găsit acum patru zile?

Scholem dădu afirmtiv din cap.

– Da, îl avem cu noi.

Băgă mîna în buzunar şi scoase un pumnal mic, curbat, din cele folosite de vînători la uciderea păsărilor, o versiune miniaturală a unui *khusa* de dimensiuni mai mari. Îl întinse lui Nazzal care îl întoarse pe toate feţele, examinîndu-l cu atenţie înainte de a-l trece în mîinile tatălui.

– Nu a fost nici un *jinni*, tată. 'Ali a fost omorît de al-Gharib.

Numele – dacă nume era – o luă prin surprindere pe Leyla. „Al-Gharib" însemna „străinul". Oare Nazzal se referea chiar la un „străin", la cineva din afara perimetrului ocupat de el? Apoi privi chipurile fraţilor lui Nazzal şi îşi dădu seama la cine se gîndeşte.

Fahd îi dădu înapoi micul pumnal lui Scholem.

– Ai observat semnele de pe lamă?

Scholem privi mai atent şi văzu, sub pelicula de sînge uscată, incrustaţii fine, asemănătoare cu nişte litere, dar ilizibile, aparţinînd unui alfabet nemaivăzut.

– Ce sînt astea?

– Semnele lui. Dacă ai fi privit cu atenţie pietrele, ai fi văzut şi altele. Le lasă peste tot pe unde trece.

Şeicul tăcu, privind în flăcări.

– Noi îi spunem al-Gharib, interveni din nou Nazzal. Numele lui adevărat este Talal ibn Qasim; dar nu e beduin, nu este arab. Încă din copilărie, toată lumea îl ştie sub numele de al-Gharib. Trăieşte printre dune; unii spun că s-a înhăitat cu lupii.

– Dacă nu este arab, atunci de unde vine? întrebă Scholem. E iranian? African? Solubba?

Nazzal clătină din cap.

– Nu este nici una, nici alta. Nu ştim de unde este. Nimeni nu a văzut un chip asemănător cu al lui pînă acum.

– Cum arată?

– Este destul de scund, cu pielea de culoarea migdalei şi cu puţin păr pe faţă. Dar cei mai ciudaţi sînt ochii. Nu are ochi de om.

Nazzal îşi ridică degetele şi trase de colţurile ochilor spre exterior, îngustîndu-i. Leyla schimbă o privire cu Scholem.

– Există rase umane care arată astfel, zise Scholem. Foarte departe, spre est. Chinezi, japonezi, coreeni.

În cort se produse rumoare.

– Sînt mahomedani? se interesă Fahd.

Scholem încuviință din cap.

– Unii da. Sînt mulți chinezi mahomedani. Indonezia este cea mai mare țară musulmană din lume. Poate că străinul vostru este indonezian.

Nazzal interveni din nou.

– Indonezienii poartă săbii?

Scholem clătină din cap.

– Poate că da. Dar nu am auzit despre așa ceva. De ce?

– Al-Gharib are o sabie. În Arabia nu s-a mai văzut o sabie ca aceea.

Se aplecă și, folosindu-se de bățul cu care mestecaseră cafeaua, desenă rapid o schiță în nisip, lîngă vatră. Forma sabiei cu mîner lung era inconfundabilă. Scholem se lăsă pe spate și-l privi în ochi pe Nazzal.

– E japoneză.

– Japonezii sînt musulmani?

– Nu. Nu sînt musulmani.

– Cum a ajuns aici? interveni Leyla. Și cînd a venit? Cunoaște deșertul ca un *badu*. Știe să călărească o cămilă, să urmărească și să doboare vînatul. Spuneați „de cînd era copil". A fost adus aici?

Îi răspunse Fahd, coborînd tonul pentru a nu fi auzit de femeile aflate de partea cealaltă a paravanului care împărțea cortul în două. Asemenea lucruri nu erau pentru urechile lor – deși mare i-ar fi fost mirarea să afle că erau la fel de bine informate ca și bărbații în privința lui al-Gharib.

– Cu mulți ani în urmă, un bărbat din Palestina a venit printre băștinașii Shammar. Călătorea de la o tabără la alta, ducînd cu el scrisori de la Hajj Amin al-Husayni, muftiul Ierusalimului. Firește, la vremea aceea Hajj Amin nu se afla la Ierusalim. Păgînii de englezi îl trimiseseră în exil, Dumnezeu să-i pedepsească.

– Cînd a fost asta? se interesă Leyla.

Fahd se gîndi bine înainte de a răspunde.

– Înainte de nașterea lui Farhan. Eram tînăr, nici nu mă însurasem. Îmi amintesc că fratele meu cel mic nu fusese încă circumcis. El are acum patruzeci și șapte de ani. Era pe timpul cînd la englezi era război mare și vapoarele lor au venit la Aden.

– Înțeleg, zise Scholem. Dacă fratele lui Fahd a fost circumcis la vîrsta de șapte ani, asta trebuie să fi fost în 1944-1945. Te rog, continuă.

– În scrisorile lui, muftiul mă ruga, în numele islamului, să adăpostim în corturile noastre copii, copii de sex bărbătesc. Eram rugaţi să primim în fiecare tabără doi-trei băieţi. Conducătorii noştri au fost de acord şi, cîtva timp mai tîrziu, băieţii au fost aduşi la noi. Nu ni s-a permis să-i întrebăm de unde veneau sau cine erau părinţii lor adevăraţi. Trebuia să îi creştem ca pe propiii noştri copii, ca pe nişte beduini. Trebuia să îi iniţiem în toate secretele vieţii în deşert, cu greutăţile şi suferinţele sale. Unii dintre ei au murit. Ceilalţi au supravieţuit şi au devenit tineri puternici. Cînd au împlinit paisprezece ani, au venit cîţiva bărbaţi şi i-au luat de la noi, fără să ne dea explicaţii. Şi ei aveau scrisori de la Hajj Amin. Curînd după aceea au fost aduşi alţi copii. De atunci s-au perindat mai multe generaţii, dar toţi ne-au fost luaţi la vîrste fragede.

– Al-Gharib este unul dintre acei copii? întrebă Scholem.

– Da. A fost printre primii, abia dacă era puţin mai mare decît un bebeluş. A fost crescut de Al Shiha.

– Deci copiii aceştia arătau ca el?

Fahd clătină din cap.

– Nu. El era singurul. De aceea a primit numele de al-Gharib. Ceilalţi erau mai puţin ciudaţi. Semănau cu europenii. Mulţi dintre ei aveau părul blond, alţii erau bruneţi. Dar nici unul dintre ei nu era arab. Cred că fuseseră aduşi din Europa.

– Toţi? întrebă Scholem mirat, intrigat şi derutat de ceea ce auzea. Chiar şi cei aduşi mai tîrziu?

– Nu ştiu. Au fost aduşi la noi de afară şi apoi au fost luaţi şi duşi nu ştim unde.

– Dar al-Gharib se află încă aici.

– Da, răspunse Nazzal. Trăieşte undeva în deşert, dar, din cînd în cînd, apare şi îi vizitează pe cei din neamul Al Shiha. Uneori, mai apar şi alţii, care vin să viziteze clanurile în mijlocul cărora au crescut, apoi dispar din nou după o zi sau două. Dar al-Gharib e altfel. Oamenii se tem de el. Se spune că ar fi fiul diavolului. Unii chiar aşa îi zic – Ibn Iblis – „Fiul lui Satana". A ucis de multe ori, de fiecare dată cu o cruzime ieşită din comun, dar nimeni nu îndrăzneşte să se răzbune. Oamenii cred că ar atrage un blestem asupra lor dacă l-ar atinge fie şi cu un deget. Vine şi pleacă oricînd pofteşte. Cunoaşte dunele mai bine decît orice fiinţă umană.

– De ce vrea să ne împiedice să pătrundem printre dune? Ce se află acolo? De ce a lăsat capul lui 'Ali chiar la marginea deșertului, în semn de avertisment?

Cei șase frați schimbară priviri. Nu vorbi nici unul dintre ei. Șeicul Fahd își pironi din nou privirea în foc, ca și cum ar fi deslușit mesaje ascunse printre flăcări.

Scholem ignoră tăcerea bruscă și continuă:

– Fiul meu și cu mine venim tocmai din Iordania, ca să dăm de urma altor trei bărbați. Credem că au intrat în deșert. Se îndreaptă chiar spre inima dunelor. Ce se află acolo? A fost vreunul dintre voi pînă în mijlocul nisipurilor?

Continuau să tacă. Scholem simțea încordarea ce devenea din ce în ce mai apăsătoare. Simțea frica în aer, aproape palpabilă, rece. Continuă:

– Fiul meu și cu mine am descoperit o carte veche la al-Quds, în Ierusalim. În ea se vorbește despre o cetate veche aflată în centrul deșertului Nafud, o cetate antică. Autorul cărții afirmă că este vorba despre orașul Iram, Orașul Coloanelor, cel despre care se vorbește în Cartea Domnului.

În cele din urmă, Farhan rupse tăcerea.

– Vă înșelați. Nu există nimic în inima deșertului, în afară de nisip. E o întindere nesfîrșită de nisip, atît de mult nisip, încît ar putea acoperi orașe întregi și toate cărțile din lume. Ceea ce ați citit despre orașul Iram nu sînt decît simple născociri, legende ale strămoșilor. Poate că orașul despre care vorbiți se află în altă parte.

– Ați fost acolo? Ați fost în inima deșertului, v-ați convins că nu este într-adevăr nimic altceva decît nisip?

– În deșertul Nafud, cît cuprinzi cu ochii nu există decît nisip. Poate că autorul cărții a văzut un miraj.

Focul din vatră începu să arunce scîntei, gata să se stingă. Nu schiță nimeni nici un gest ca să îl ațîțe sau să mai pună niște vreascuri. Fahd ridică ochii; pupilele îi păreau golite de viață, moarte, ca și cum focul ar fi supt toată vlaga din ele. Îi aruncă o privire încurcată lui Scholem.

– Puteți înnopta aici. Sînteți oaspeții noștri și vă puteți adăposti sub acoperișul nostru. Însă mîine trebuie să plecați. Întoarceți-vă în Iordania. Nu puneți piciorul în deșert, nici măcar pentru a căuta răzbunare. Acolo nu veți da decît de necazuri, de mari necazuri. În deșert, oamenii se rătăcesc, dispar și nu mai sînt găsiți niciodată. Uitați de al-Gharib. A ucis și încă va mai

ucide. Toţi sîntem creaţi de Dumnezeu şi toţi ne vom întoarce la El. Lăsaţi-l să dea socoteală lui Dumnezeu. Luaţi-vă gîndul de la oamenii pe care îi căutaţi. Dacă nu cunosc deşertul, pînă acum sînt ca şi morţi; nu-i veţi mai găsi niciodată. Dacă au reuşit totuşi să ajungă pînă în inima deşertului, atunci se află într-un loc unde nu veţi putea răzbate vreodată. Să nu mai vorbim despre asta. Voi da ordin să se taie o oaie. În seara aceasta, vom cina împreună, în amintirea lui 'Ali.

Şeicul se ridică, parcă mai îmbătrînit decît cînd se aşezase. Părea să ducă pe umeri o povară uriaşă. Căldura sufletească, amabilitatea dispăruseră, focul aprins în onoarea lor era pe cale să se stingă, înecat în cenuşă. Cina din seara aceea avea să fie tristă.

34

A doua zi dimineaţă, Scholem şi Leyla părăsiră tabăra clanului Al Zubayr şi porniră înapoi spre nord, de-a lungul marginii purpurii a deşertului Nafud. Dunele înalte, întinse şi, în lipsa unei călăuze, impenetrabile, păreau să le facă semne de bun venit. În tabără nu mai adusese nimeni vorba despre scopul călătoriei lor şi amîndoi cunoşteau prea bine regulile de conduită ale beduinilor, pentru a-şi da seama că problema era definitiv închisă. Singura lor speranţă era de a întîlni mai departe, spre nord, o altă colonie unde să poată angaja o călăuză care să-i însoţească în deşert, bineînţeles folosindu-se de un alt pretext, convingîndu-l apoi să-i ducă în locul dorit. Clanul Shammar ştia de existenţa cetăţii Iram sau, cel puţin, de faptul că în deşert exista o aşezare, ceva care îi înfricoşa şi îi îngrijora şi despre care refuzau să discute.

– Chaim, cine crezi că erau aceşti copii? întrebă Leyla în timp ce călăreau, ţinînd piept vîntului. Dacă a fost implicat şi Hajj Amin...

– Da, exclamă Scholem pe un ton dur, parcă încercînd să se apere. Ştiu. Ştiu ce vrei să spui, dar refuz să te cred.

– Cum au ajuns aici? Unde i-au dus apoi? Şi de ce?

O privi cu ochi îndureraţi.

– Tu nu eşti evreică. Ce importanţă are pentru tine?

Leyla îi aruncă o privire plină de repros.

– Dacă nu sînt evreică, înseamnă că sînt doar pe jumătate om? Mă îngrijorează, ca şi pe tine, şi din aceleaşi motive.

Zilele petrecute în deşert începuseră să le tocească nervii, asmuţindu-i unul împotriva celuilalt.

La vreo cinci kilometri depărtare de tabăra clanului Shammar auziră din spate ropotul copitelor unei cămile mînate în mare viteză printre stînci. Privind în urmă, văzură un călăreţ care gonea spre ei. Era îmbrăcat din cap pînă-n picioare în negru şi călărea pe o şa de culoarea nisipului, cu legături roşii. Pe măsură ce se apropia de ei, încetinea ritmul. Scholem duse mîna la arma aşezată pe şa, pregătit pentru orice eventualitate. Cînd ajunse la cîţiva metri de cei doi, călăreţul trase de frîu şi dădu la o parte *ghotra* care îi acoperea partea de jos a feţei. Era Nazzal, fiul cel mic al lui Fahd, cel cu care discutaseră cu o zi în urmă. Era transpirat leoarcă şi abia reuşea să-şi tragă sufletul. Începu să vorbească, uitînd de formalităţile obişnuite.

– Acolo, în mijlocul deşertului, există ceva. Fraţii mei refuză să recunoască acest lucru pentru că se tem. Tata îmbătrîneşte şi se teme şi el. La fel se întîmplă în fiecare cort din tabăra Shammar.

– De ce anume se tem? E vorba de o aşezare? De o cetate? se interesă Scholem.

– Nu ştiu. Nu ştie nimeni. Nu se duce nimeni acolo şi nici nu se discută despre asta. Există o zonă în centrul dunelor unde nu se aventurează nici un *badu*. Cei din clanul Shammar spun că locul este bîntuit, că sufletele morţilor şi *jinni* răuvoitori rătăcesc printre dune şi ademenesc călătorii nebănuitori, ducîndu-i la pierzanie. Unii cred că şi cetatea este opera *jinnilor*.

– Este vorba despre cetatea Iram? întrebă Leyla.

Nazzal încuviinţă din cap.

– Da, aşa i se spune. Se zice că a fost îngropată în nisip de Dumnezeu, drept pedeapsă.

– Cît de întinsă este regiunea asta?

– Foarte întinsă. Ca să îi dea ocol, un om ar trebui să călărească douăsprezece ore pe zi, vreme de vreo zece zile.

Scholem făcu un calcul mental rapid şi privi către Leyla.

– Asta înseamnă o rază de vreo cincizeci de kilometri, adică în jur de şapte mii opt sute de kilometri pătraţi. Este o suprafaţă mare de explorat.

Leyla clătină din cap.

– Nu trebuie să o explorăm în întregime. Înţeleg că zona de jur împrejurul oraşului Iram este periculoasă. Nu rămîne decît să mergem pînă în centrul deşertului şi vom da de Iram, gata să ne primească.

Scholem dădu din cap aprobator.

– Dar tot nu putem ajunge acolo fără o călăuză.

Întorcîndu-se spre Nazzal, îl întrebă:

– Ştii pe cineva care ar fi dispus să ne conducă acolo sau măcar pînă la graniţa acelei regiuni?

Nazzal surîse.

– Da. Vă voi conduce chiar eu. Nu cred în *jinni* sau în fantome. Nu mi-e frică să mă duc acolo.

– Poate fi periculos. Există locuri mai periculoase decît *jinnii*. Nu ştiu ce vom găsi acolo, dar, cu siguranţă, nu vom fi întîmpinaţi cu inima deschisă şi cafea aburindă pe foc. Sînt convins că al-Gharib va face tot posibilul ca să ne oprească. Gîndeşte-te bine înainte de a te hotărî să vii cu noi.

Nazzal nu stătu pe gînduri. Răspunse pe loc, cu ochii strălucind de nerăbdare.

– M-am hotărît încă de astă-noapte. După ce aţi plecat, am discutat cu tata şi i-am spus ce am de gînd. S-a înfuriat, însă nu mi-a interzis să vin cu voi. Cred că mă înţelege. Nu a uitat zilele cînd triburile se hăituiau unele pe altele, cînd ai noştri năvăleau în taberele de la 'Aniza sau Mutayr şi le luam oile şi cămilele. Acum sîntem controlaţi de guvern cu ajutorul jeep-urilor, al avioanelor şi al armelor, iar spiritul de aventură a dispărut. Cînd voi ajunge la vîrsta tatălui meu, guvernul ne va fi mutat de aici în oraşe, ca să locuim în acelaşi loc de la un anotimp la altul, în mizerie, fără să ne mai schimbăm sălaşul. Vă jur că mă tem mai mult de puţurile lor de petrol decît de Iram sau de al-Gharib. Luaţi-mă cu voi. Vă voi conduce în deşert şi vă voi pune dunele în palmă. Credeţi-mă: vă voi conduce acolo.

Dinspre deşert se stîrni un vînt tăios. Nori negri se adunaseră pe cer, iar acum începeau să coboare ca nişte păsări mari de pradă ce adulmecă vînatul pe întinderea nesfîrşită de nisip. Ridicară privirile spre dunele înalte şi tăcute care îşi înălţau vîrfurile şi coborau, întinzîndu-se pînă ce dispăreau în negura orizontului. Leyla îşi simţea mîinile aspre şi reci, ochii înroşiţi şi înţepaţi parcă de mii de ace. Întoarse faţa în direcţia vîntului,

privindu-l pe Scholem. Părea neliniştit şi frămîntat de gînduri sumbre. Încuviinţă din cap şi toţi trei îşi îndemnară cămilele la trap, dincolo de pragul dunelor misterioase.

35

Dunele îi înghiţiră în tăcere, fără efort, implacabil. Deşertul Nafud era o mare de talazuri roşiatice ce vălureau de jur împrejurul lor, înălţîndu-se pînă la o sută optzeci de metri. Înaintau încet şi cu mare greutate. În locul acesta era imposibil să mergi înainte în linie dreaptă. Avansau cu o viteză de vreo doi kilometri pe oră, dînd ocol puţurilor adînci de nisip care le barau neîncetat calea. Crestele înguste ca o lamă de cuţit cedau sub greutatea lor, trimiţînd la vale avalanşe de nisip auriu afînat. Cămilele se luptau să-şi menţină echilibrul pe suprafaţa nesigură, înaintînd cu dificultate, dună după dună, pînă ce fiecare pas deveni un calvar şi cea mai mică fibră a corpului lor începu să tremure din cauza extenuării.

Ploaia se porni brusc, către prînz. Nazzal le spuse să descalece; le-ar fi fost imposibil să avanseze în timpul ploii torenţiale. Se adăpostiră sub un cort aproximativ întins, la poalele unei dune, în timp ce cămilele rămaseră tremurînd sub aversele de gheaţă care măturau nisipul. Leyla nu mai ţinea minte cînd îi fusese ultima oară cu adevărat cald, cînd se simţise uscată. Noaptea trecută, gîndi ea, şi părea un vis îndepărtat. I se părea că rătăceşte de o eternitate pe întinderile acestea de nisip, cremene şi piatră de nisip de culoarea sîngelui închegat, expusă la frig ploaie şi ceaţă.

Nazzal le povesti tot ce ştia despre Iram, lucruri auzite de la bătrînii clanului şi de la tatăl lui. Se spunea că cetatea fusese clădită pe timpul lui Solomon de către un *ifrit* pe nume Sultan Mansur. Zidurile erau ridicate din craniile necredincioşilor, iar în ele se aflau nişe, în care li se păstrau sufletele timp de trei zile şi trei nopţi înainte de a fi surghiunite pe vecie în iad. După unii era chiar avanpostul infernului, ale cărui flăcări răbufneau din măruntaiele pămîntului. Era locul în care vaietele şi plînsetele nu încetau niciodată.

– De cînd nu mai vine aici nimeni din clanul tău? întrebă Leyla. Aşa a fost dintotdeauna?

Îşi adusese aminte de pasajul în care al-Halabi spunea că beduinii din vremea lui se temeau să se aventureze pînă în inima deşertului.

Nazzal încuviinţă din cap.

– Da. Bătrînii spun că strămoşii lor ştiau de locul acesta şi se temeau de el; la fel şi stră-străbunii lor. Est o aşezare antică. Dar tata mi-a povestit o dată că, acum foarte mulţi ani, deşertul din jurul cetăţii Iram s-a schimbat, a căzut în puterea *jinni*-lor şi a altor duhuri rele care nu existaseră pînă atunci acolo.

– Ce fel de duhuri?

– *Jinni* înalţi, înveşmîntaţi în negru, duhnind a moarte. Noaptea apăreau tot felul de luminiţe roşii şi verzi. Se auzeau zgomote de sub pămînt. Şi multe alte lucruri despre care nu vrea să vorbească nimeni.

– Cu cîţi ani în urmă au început toate astea?

Nazzal se încruntă.

– Nu ştiu precis. Dacă mi-aduc bine aminte, tata spunea că au început cam în perioada în care a fost adus aici micul al-Gharib. Mai tîrziu, mulţi au pus pe seama sosirii lui toate întîmplările ciudate petrecute în deşert.

Leyla se întoarse spre Scholem.

– Acum aproximativ patruzeci de ani.

Ploaia torenţială se transformă treptat în burniţă. Ruperea de nori colorase nisipul aproape în purpuriu. Norii se retrăgeau spre vest, alunecînd peste crestele munţilor Shifa, mai departe, spre ţărm. Strînseră cortul şi porniră din nou la drum. Cămilele înaintau anevoios, afundîndu-se în nisipul ud. Forţaţi să ocolească la tot pasul nenumăratele gropi adînci săpate în nisip, aveau senzaţia că se învîrt pe loc, deşi mergeau tot timpul către est şi fiecare dună lăsată în urmă cu bine îi aducea mai aproape de destinaţie.

Aici, la marginea dunelor, mai găseau încă apă în puţurile bine cunoscute de Nazzal. Ştiau că, pe măsură ce vor pătrunde mai adînc în deşert, sursele de apă se vor rări, iar dacă în apropiere de Iram nu vor da de vreun izvor, situaţia lor va deveni extrem de gravă. Chiar şi pe timp de iarnă, cînd plouă frecvent şi vegetaţia se trezeşte la viaţă, dunele pot fi înşelătoare, chiar fatale pentru necunoscători. Scholem şi Leyla erau perfect

conștienți de faptul că, fără ajutorul lui Nazzal, și-ar găsi sfîrșitul în deșert.

Se opriră să înnopteze la poalele unei dune înalte și abrupte și făcură focul pe fîșia stîncoasă care o separa de următoarea. Printre dune nu duceau lipsă de lemne de foc; peste tot în jurul lor zăceau vreascuri uscate, rămășițe ale tufelor răsărite și moarte timpuriu, în primăverile trecute. Era o noapte cu lună, prima după multe nopți înnorate. Totul era învăluit într-o lumină alburie, mată. Dunele păreau netede și lipsite de culoare, cu umbre întunecate acolo unde suprafața fusese cutată de vînt. Din cînd în cînd, rafale scurte treceau șuierînd printre valurile de nisip, animînd pustietatea adormită.

În timpul nopții, făcură pe rînd de pază, dar nici unul dintre ei nu reuși să doarmă cum se cuvine, în ciuda focului viu. Știau că al-Gharib se află undeva prin preajmă, cu ochii ațintiți asupra focului de tabără, pîndindu-i, așteptînd să se apropie mai mult de capcana pe care le-o pregătea.

La un moment dat, Nazzal începu să le vorbească despre deșert, despre lucrurile care se petreceau acolo, despre ceea ce îi aștepta.

– Trebuie să trecem peste mai multe lanțuri înalte de dune. Cele mai dificile sînt Kuthub Iblis, Dunele Diavolului. Sînt foarte înalte, ca niște munți mai mici, iar nisipul este extrem de fin și de alunecos. Cămilele voastre sînt deja obosite; s-ar putea să nu facă față urcușului.

– Nu le-am putea ocoli? se interesă Leyla.

– Ar dura prea mult și ne-am îndepărta de destinație. Dacă e posibil, aș prefera să le traversăm.

– Cît timp crezi că ne va lua?

Nazzal ridică din umeri.

– Depinde. Vremea a fost foarte proastă. Asta mă îngrijorează. Dacă avem noroc, vreo șase zile, poate mai puțin.

– Pînă la marginea ținutului Iram?

– Da. Poate încă trei zile pînă acolo. Nu știu. Depinde de teren. Și de starea vremii.

– Cum ne vom descurca cu hrana și cu apa? întrebă Leyla.

Nazzal se gîndi de două ori înainte de a răspunde.

– Avem mîncare suficientă, dacă ne limităm la strictul necesar. Dacă vremea rămîne în continuare neschimbată, cămilele vor găsi în deșert iarbă destulă. Problema cea mare este apa. Nu

mai există puţuri. Poate avem noroc şi dăm peste vreun ochi de apă de ploaie, rămasă între stînci, dar mă îndoiesc că vor fi prea multe în drumul nostru. Cămilele rezistă în jur de douăzeci de zile fără apă, pe vremea asta poate chiar mai mult, dar urcuşul pe Kuthub Iblis le va slăbi forţele. Noi avem destule rezerve ca să răzbatem pînă la Iram, dar, dacă acolo nu găsim vreun izvor, sîntem ca şi morţi. O dată ce am trecut de Kuthub Iblis, nu mai există cale de întoarcere.

– Şi dacă nu reuşim să traversăm?

– Atunci trebuie să ne întoarcem imediat. Altfel, murim cu toţii.

După două zile ajunseră la nişte coline de înălţimea unor munţi mai mici care începeau ca movile de nisip greu şi afînat şi continuau apoi să se ridice, cotă după cotă, pînă cîştigau o altitudine formidabilă şi un aspect ameninţător, sîngeriu.

Cămilele trebuia îndemnate la tot pasul, ba împinse de la spate, ba trase de căpăstru ori dojenite cu vorbe aspre. Nu puteau încăleca; animalele abia îşi puteau duce povara, darămite călăreţii.

Orele treceau una după alta, iar ei îşi continuau drumul anevoios prin nisip, dar aveau impresia că nu avansau deloc. Oricît se căzneau, la tot pasul dădeau peste o altă dună care trebuia escaladată, iar cînd ajungeau în vîrf şi priveau în jur, talazurile de nisip păreau să se întindă la nesfîrşit, pînă dincolo de linia orizontului. Îşi continuară ascensiunea pînă ce nu îşi mai simţiră picioarele de oboseală şi abia reuşeau să se mai ţină pe ele. De cîte ori ajungeau în vîrful unei dune, în faţă li se deschidea perspectiva unei coborîri îndelungate şi periculoase. Nisipul le aluneca sub picioare, ameninţînd din clipă în clipă să-i expedieze la vale, pe panta abruptă. În locul acesta un picior rupt putea însemna moartea tuturor. Toţi muşchii le erau chinuiţi de dureri atroce, insuportabile, care nu se domoleau nicicum, care nu aveau început şi nici sfîrşit.

La prînz se opriră să se odihnească, sleiţi de puteri, cu trupurile sfîşiate de durere, dar conştienţi că erau obligaţi să-şi continue drumul. Nazzal nu le acordă mai mult de o oră de oprire ca să mănînce şi să îşi tragă puţin sufletul. Le explică în două cuvinte că avea motive întemeiate să o facă, iar după ce trecu timpul prevăzut îi îndemnă să se ridice. La început

cămilele refuzară să se urnească şi încercară să îi muşte cînd se apropiară de ele. După-amiază o ceaţă densă se lăsă peste întinderea de la picioarele lor, unduindu-se ca apele cenuşii ale unui lac imens, din mijlocul cărora încercau să se ridice spre lumina difuză a zilei pumburii. Cînd ajunseră în vale, pîcla învălui totul în jurul lor, reducîndu-le vizibilitatea, dezorientîndu-i şi zăpăcindu-i pînă ce începură din nou să urce şi ajunseră în vîrf; abia acolo reuşiră să-şi stabilească exact poziţia.

Leyla mergea ca o somnambulă, cu sufletul rupt de trup, mişcîndu-şi picioarele cu gesturi reflexe, indiferentă, insensibilă la orice durere. Ar fi vrut să se întindă jos şi să se cufunde într-un somn fără vise, să uite de dune, de David, de Iram. Îşi imagină că se afla acasă, în Sinai, ajutîndu-şi mama în bucătărie, ascultîndu-şi tatăl recitînd din poeziile proprii, rugîndu-se în moschee, alături de surorile ei.

Căzu şi fu ridicată de mai multe ori, dar nu îşi amintea cum continuase să meargă; frînturi din mersul nesfîrşit i se amestecau în minte, asemeni unui ghem uriaş de lînă încîlcită. Încercă să tragă de el, să-l descîlcească, dar firele se încăpăţînau să rămînă înnodate.

Drumul chinuitor secase şi forţele lui Scholem, solicitîndu-i plămînii la maximum şi accelerîndu-i alarmant bătăile inimii. La altitudini mari îl lua ameţeala, iar în vale se simţea sufocat de ceaţa deasă. Doar voinţa supraomenească îl mai ţinea în picioare, combinată cu dorinţa de răzbunare, care mocnea în el de atîta timp.

În cele din urmă, coşmarul păru că se apropie de sfîrşit. După ce coborîră o dună înaltă şi ajunseră într-o depresiune vastă, şerpuitoare, Nazzal îi anunţă că ajunseseră la capătul calvarului. Aveau voie să-şi ridice tabăra şi să se pregătească de înnoptat. Leyla se întinse pe pămîntul tare ca şi cum ar fi fost cea mai moale saltea de puf. Îl urmări pe Nazzal cum aprinde vreascurile adunate peste zi şi îi surîse obosită.

– Cine va sta de pază în noaptea asta, Nazzal? întrebă ea. Avem nevoie cu toţii de somn. Dacă al-Gharib se află prin preajmă?

Nazzal clătină din cap.

– Dacă-i aici, este la fel de obosit ca şi noi. Nu va face nici o mişcare pînă mîine dimineaţă. Putem dormi liniştiţi.

Leyla oftă şi se răsuci pe o parte, apoi se ridică din nou în capul oaselor şi-i vorbi lui Nazzal:

– Ai avut dreptate. Dunele Diavolului sînt într-adevăr un infern. Dar le-am învins. De-acum nimic nu ne mai poate opri. Nimic.

Nazzal o privi cu o expresie stranie întipărită pe faţă. Se încruntă şi-i răspunse, fără să o privească:

– Dunele Diavolului? Aţi crezut că astea au fost Dunele Diavolului? Astea n-au fost nimic, doar nişte dune obişnuite. Abia mîine vom ajunge la Kuthub Iblis. Va trebui să vă adunaţi toate puterile. Şi-acum, dormiţi. Va trebui să ne trezim înainte de răsăritul soarelui.

36

Dunele Diavolului nu-şi dezminţeau denumirea. Le trebuiră şapte ore ca să le traverseze, dar li se părură şapte zile pline, şapte zile îngrozitoare, mai teribile decît orice coşmar. La jumătatea drumului una dintre cămilele de corvoadă se prăbuşi în genunchi şi nu se mai lăsă urnită din loc. Oricît de tare se forţară să îl ridice din nou în picioare, animalul refuză să se mişte şi, în cele din urmă, Nazzal declară că nu mai aveau ce face şi puse capăt suferinţelor cămilei cu o lovitură ascuţită de pumnal. Reîmpărţise bagajele, luînd o parte cu ei, ca să menajeze puţin celelalte animale de care, în ultimă instanţă, depindea propria lor viaţă. Gîrboviţi sub greutatea pachetelor, epuizaţi, însetaţi, în ciuda temperaturii scăzute, dar neputîndu-şi permite să bea apă pe săturate, îşi continuau ascensiunea, asemeni lui Sisif, condamnat să rostogolească la infinit bolovanul său uriaş, pe versanţii Tartarului. Scholem şi Leyla îl implorau pe Nazzal să le dea voie să se odihnească însă acesta se arăta de neclintit, continuînd să-i îndemne la drum.

– Trebuie să traversăm dunele. Dacă lăsăm cămilele să se odihnească îşi vor pierde puterile. Pe înălţimile astea nu există păşune. S-ar putea să le pierdem pe toate, iar în cazul acesta ne putem considera şi noi pierduţi.

Astfel, îşi continuară calvarul. Nisipul se uscase după ploaia din ajun, iar picioarele li se afundau aproape pînă la genunchi. La fiecare pas Leyla avea senzaţia că nu va mai reuşi să-şi elibereze piciorul, că va rămîne captivă pe vecie, prizonieră a

nisipurilor pînă ce oasele i se vor transforma în pulbere, amestecîndu-se cu nisipul. Nazzal era înspăimîntat. Singur putea traversa Kuthub Iblis, dar străinii aceștia erau lipsiți de experiență și se putea să nu facă față efortului. Dacă se întîmpla acest lucru, el era obligat, prin cuvîntul dat, să rămînă alături de ei și, dacă ar fi nevoie, să moară împreună cu ei. Colac peste pupăză, îl îngrijora și starea vremii. Se pregătea ceva grav, o simțea plutind în aer. Voia să fie de partea cealaltă a lanțului de dune, cînd se va porni urgia.

Înfrîngînd toate dificultățile, reuşiră să traverseze în partea cealaltă și își ridicară tabăra la poalele unei dune cu pantă lină. Băură apă cu lăcomie, dar nu reușiră să înghită nici o îmbucătură. De cum ajunseră, se și înfășurară în pături. Cu tot frigul mușcător, adormiră imediat, ca niște copii obosiți după joacă.

Dimineața îi întîmpină o liniște stranie, supranaturală. Nu bătea nici o adiere de vînt, iar temperatura părea să fi crescut cu cîteva grade. Cerul era aproape fără nori, însă avea o culoare nesănătoasă: cenușie, pe alocuri cu pete aproape gălbui. Totul era învăluit într-o lumină palidă. Cămilele erau neobișnuit de tăcute și păreau încordate, ca și cum s-ar fi temut de ceva. Una dintre ele dispăruse.

Nazzal îi trezi imediat pe Scholem și pe Leyla. Chipul îi era marcat de îngrijorare și încordare. Începu să vorbească cu voce scăzută, neliniștită.

– Ceva nu este în ordine. Una dintre cămile a dispărut, cea de a doua *fahl*. A dispărut și încărcătura pe care o ducea, împreună cu mare parte a celorlalte bagaje. Au rămas doar cîteva burdufuri cu apă și puțină hrană.

– Cum s-a întîmplat? întrebă Scholem. Cu siguranță că ar fi trebuit să auzim ceva.

– Noaptea trecută eram prea obosiți și am dormit profund. Nici un *badu* nu ar fi furat apă și mîncare. Nu putea fi altcineva decît al-Gharib. Doar el ar fi în stare să nesocotească tradiția. Și doar el ar fi în stare să ne lase puțină mîncare și apă, ca să avem pentru ce să ne luptăm între noi cînd va sosi clipa.

– Cît de gravă este situația? întrebă Leyla.

Nazzal părea îngîndurat. Avea fruntea încruntată, iar după privirea lui, Leyla își dădu seama că nu era doar îngrijorat; era de-a dreptul speriat.

– Nu ar putea fi mai gravă de atît, răspunse el. Avem mîncare și apă pentru cîteva zile. De aici încolo, cămilele vor găsi hrană; sînt pășuni peste tot. Dar, dacă nu găsim apă la Iram, nu vom ieși vii dintre dune.

– Dacă am porni acum, ne-am putea întoarce?

Nazzal clătină din cap.

– Ați văzut cum arată Kutlub Iblis. Știți ce se află dincolo de ele, ar fi sinucidere curată să încercăm așa ceva. Oricum, nu v-am spus încă totul.

Îl priviră, înfricoșați de ceea ce avea să urmeze.

– Ați remarcat schimbarea vremii?

Scholem încuviință din cap.

– Ce este? E ceva în neregulă?

– Se apropie o furtună de nisip; o furtună foarte puternică. S-ar putea să treacă pe lîngă noi, dar mă îndoiesc. Nu putem ști cît va dura; o oră, o zi, trei zile. Dacă durează mai mult de o zi, sîntem terminați. Nu ne putem permite să pierdem atîta timp.

Tăcu. Leyla observă că fața îi căpătase o nuanță verzuie, iar ochii i se mișcau cînd vorbea, ca cei ai unui om care încearcă să ascundă ceva ori caută cu disperare o cale de scăpare.

– Ați fost prinși vreodată într-o furtună de nisip?

Leyla încuviință din cap.

– Mi s-a întîmplat o dată, în Sinai. Dar a fost o furtună slabă.

– Înseamnă că nu ați văzut nimic. În deșertul Nafud, beduinii se tem mai presus de orice de furtunile de nisip. E un adevărat coșmar să traversezi deșertul în timpul unei astfel de furtuni. Totul dispare: cerul, pămîntul, lumina. Vîntul urlă atît de tare, încît nu se mai aude nimic altceva. Nu simți nimic, nu vezi nimic, abia poți respira. Cînd vine furtuna, ajungi să cunoști cu adevărat ce înseamnă frica.

Leyla simți fiori reci pe șira spinării, ca și cum ceva viu s-ar fi trezit în adîncul ființei sale. Al-Gharib își alesese bine momentul. Era ajutat pînă și de elementele naturii, de parcă ar fi fost în cîrdășie cu ele, ca un adevărat fiu al Satanei. Era îngrijiorată din cauza lui Nazzal. Ceva îi șoptea că nu se mai puteau bizui pe el, că își ieșise din fire și era gata să cedeze în fața panicii.

Atmosfera apăsătoare le tăiase pofta de mîncare, așa că pregătiră cămilele, aranjară bagajele și porniră la drum. Înaintarea li se păru inițial mai ușoară, după ultimele două zile de chin. Nazzal voia să ajungă pînă la niște coline din piatră de nisip care

le puteau oferi adăpost, în caz că izbucnea furtuna. Continuau să avanseze, din ce în ce mai conştienţi de atmosfera apăsătoare, sumbră, care anunţa vijelia.

Se aflau aproape de coline cînd Leyla scoase un strigăt. Stătea dreaptă, cu braţul întins, arătînd cu degetul în zare. Spre est, orizontul căpătase o culoare purpurie, ca şi cum ar fi fost luminat de jos de o vîlvătaie de flăcări. Părea că tufele de *arfaj* şi de *ghada* luaseră foc, iar incendiul se propaga vertiginos în direcţia lor. Deodată, se porni o briză tăioasă, cu totul diferită de ceea ce simţiseră pînă atunci în deşert. Sub ochii lor, la orizont se adunară nori negri, asemeni fumului stîrnit de un incendiu. Cămilele se smuceau îngrozite sub rafalele tot mai puternice ale vîntului, în negura ce se lăsa cu repeziciune peste ei.

Nazzal le strigă să descalece şi să întoarcă animalele cu spatele în direcţia vîntului. Furtuna se apropia de ei cu viteza unui tren expres. Acum vedeau limpede: nori gigantici de praf negru se roteau la mii de picioare înălţime deasupra lor, susţinuţi de coloane masive de nisip roşu; se învolburau şi se zbuciumau cîştigînd forţe copleşitoare şi absorbind treptat cea mai mare parte a deşertului. Zigzaguri luminoase străpungeau plafonul gros de nori, prelingîndu-se în jos pe fuioarele de nisip, ca nişte limbi de foc lacome.

Se auzi o bubuitură asurzitoare, însoţită de o rafală puternică de vînt şi, în numai cîteva secunde, furtuna se prăvăli asupra lor, urlînd, zbuciumîndu-se, gata-gata să-i trîntească la pămînt, forţîndu-i să caute adăpost lîngă trupurile cămilelor, cu feţele strîns înfăşurate în faldurile *ghotrelor*. Într-o clipă vizibilitatea se reduse la zero, ca şi cum lumea ar fi încetat să mai existe. Acolo unde cu puţin timp înainte se aflase cerul şi pămîntul, acum nu era altceva decît beznă de nepătruns şi nisip sîngeriu. Furtuna mătura totul în calea sa, sfîşiind dunele, ca un monstru viu şi necruţător. Vuietul era terifiant: bubuituri asurzitoare provocate de descărcările electrice erau urmate de cascade de tunete ce reverberau printre munţii de nisip, prelingîndu-se în urlete demonice.

Urgia continuă cu aceeaşi forţă, ca şi cum nu ar fi avut de gînd să se sfîrşească niciodată. Pierdură orice noţiune a timpului, chinuiţi fiecare de propriul său coşmar, incapabili să articuleze vreun cuvînt ori să gîndească. Li se făcu foame şi sete şi, astfel, îşi dădură seama de trecerea timpului; altfel părea să nu

aibă început şi nici sfîrşit. Nu exista nici un semn că ar fi vrut să se domolească. Urgia continua, scăpată de sub control, tunetele şi fulgerele se abăteau asupra lor cu aceeaşi tărie, neîngenuncheată de orele trecute. Nu mai era zi şi nu era noapte, ci doar o lumină cenuşie în care siluetele oamenilor şi ale animalelor se reduceau la pete abia vizibile. Dacă se lăsase înserarea fusese neobservată din cauza întunericului. Dacă răsărise soarele, efectul fusese aproape imperceptibil în semiîntunericul din jur. Îşi petrecură timpul întinşi pe pămînt, ascultînd vuietul furtunii ori dormind, trezindu-se din nou în mijlocul aceleiaşi urgii de vînt şi tunete.

Din cînd în cînd, Nazzal se apropia de ei, tîrîndu-se, ca să le aducă de mîncare şi apă din desagi şi să le spună cîteva vorbe de încurajare. Dar chiar şi el era stors de ultimele puteri, iar din şoaptele lui răguşite răzbăteau primii fiori de gheaţă ai groazei pe care reuşea din ce în ce mai greu să o ascundă.

– E grav? întrebă Leyla, cînd se apropie de ea.

– Da, veni răspunsul ca un croncănit, foarte grav. E cea mai teribilă furtună pe care am trăit-o. Poate dura zile întregi. Sîntem în mîinile lui Dumnezeu.

Pentru prima dată după mulţi ani, Leyla îşi dorea să poată crede în Dumnezeul protector despre care vorbea Nazzal. Era Dumnezeul deşertului: nisipul, vîntul şi tunetul se supuneau voinţei Lui. Leyla ar fi vrut să creadă în El. I se părea atît de real, întunecat, sîngeriu şi dezlănţuit, ca şi urgia care se abătuse asupra lor.

Leyla avea coşmaruri oribile şi halucinaţii. Nimic nu părea real. Aţipea, visa, apoi se trezea în întuneric şi cădea pradă altui coşmar. Dacă striga, nu-i răspundea nimeni, nu venea nimeni. Se agăţa de cămilă, ca şi cum ar fi fost ultimul ţărm, îngrozită de gîndul de a o pierde, fie şi pentru o secundă. Animalul nu făcea nici o mişcare, nu scotea nici un sunet; pur şi simplu, stătea în faţa furtunii, îndurînd în tăcere.

Leyla nu putea spune exact ce anume o făcuse să ridice privirea. Aţipise din nou, visîndu-i pe David şi pe al-Shami; un vis îngrozitor, în care se făcea că bărbatului cel gras îi crescuseră patru braţe şi se transformase într-un păianjen alb şi burtos care îşi ţesea pînza încîlcită în jurul lui David. Cînd deschise ochii, observă că furtuna continua cu aceeaşi forţă, dar simţi imediat că se petrecuse ceva rău. Se căzni să străpungă cu privirea pîcla

roşiatică şi desluşi cu greu silueta lui Nazzal, stînd în picioare lîngă cămila lui la numai cîţiva metri distanţă. Chiar în clipa în care îl văzuse, Nazzal îşi prinse capul între mîini, ca şi cum ar fi fost chinuit de o durere cumplită. Putea să jure că auzise un ţipăt, mai puternic chiar decît şuierul strident al vîntului. Deodată, Nazzal îşi dădu de cîteva ori capul în faţă şi în spate şi o rupse la fugă, departe de ea şi Scholem, drept în inima furtunii. În cîteva clipe, se făcu nevăzut, înghiţit de praful gros şi purpuriu.

Leyla se ridică în picioare, clătinîndu-se, devenind astfel o ţintă uşoară pentru rafalele de nisip. Vijelia îi biciuia corpul, smulgîndu-i veşmintele cu forţa unor mîini uriaşe. Nisipul îi ardea fiecare părticică de corp neacoperit, zgîriind-o cu înverşunarea unei fiare înfometate şi răzbunătoare. Respira greu şi abia îşi menţinea echilibrul. Clătinîndu-se, se apropie de locul în care Scholem stătea ghemuit lîngă burta cămilei sale. Îl prinse cu brutalitate de umăr. Scholem tresări speriat şi o privi cu ochii larg deschişi.

– Ce este? Ce s-a întîmplat?

Glasul abia i se auzea în vuietul din jur. Leyla se aplecă la urechea lui.

– E vorba de Nazzal. A plecat.

– A plecat? Cum adică?

– A intrat în panică. L-am văzut acum un minut.

Se opri ca să respire, trăgînd cu greutate aer în piept.

– Unde e? strigă Scholem.

– Nu ştiu! Ţipa, ca şi cum ar fi fost într-o criză de isterie. A fugit. Trebuie neapărat să mergem după el!

– Nu putem merge după el. Ar fi sinucidere curată... pe o asemenea urgie!

– Nu-l putem lăsa! Are nevoie de ajutor. Mă duc după el!

Leyla îşi dădea seama că se poartă prosteşte, dar ea însăşi era în pragul disperării şi numai făcînd ceva, ceva concret, îşi putea păstra luciditatea. Se ridică în picioare şi începu să alerge în direcţia în care credea că fugise Nazzal.

Scholem se repezi să o prindă, dar prea tîrziu. O văzu alergînd prin furtună, apoi dispăru. În locul în care stătuse cu o clipă înainte nu mai erau decît vîrtejuri de nisip. Sări în picioare şi ţîşni după ea. Poate că reuşea să o prindă, înainte de a se îndepărta prea mult.

Leyla se împleticea, ca şi cum ar fi fost beată, aplecîndu-se în stînga şi în dreapta, după cum o împingea vîntul. Continua să înainteze fără să crîcnească, făcînd abstracţie de tot ce era în jurul ei, dorindu-şi să poată alerga la infinit, ca să scape, în sfîrşit, de bezna claustrofobă care o învăluia. Îl pierduse pe Nazzal, dar se încăpăţînă totuşi să alerge în direcţia în care pornise, deşi ştia că, în realitate, nu urma nici o direcţie. În nebunia aceasta nu exista nici o direcţie precisă; era chiar foarte posibil ca în momentul acela să meargă exact în direcţie opusă faţă de cea în care dispăruse Nazzal.

Scholem încercă din răsputeri să o urmeze, ghidîndu-se după urmele vagi lăsate de Leyla, înainte ca acestea să fie risipite de vînt. Din cînd în cînd, strigă după ea, dar vîntul îi aruncă înapoi, în faţă, numele Leylei. Ochii îi ardeau şi se simţea copleşit de frică. Aici, în pustietate, departe de cămilele lor, s-ar fi rătăcit din ce în ce mai mult, învîrtindu-se în cerc, pînă ce ar fi căzut morţi, unul cîte unul. Deodată, în stînga lui desluşi o siluetă întunecată. Începu să alerge într-acolo. Era Leyla, prăbuşită la pămînt, săpînd disperată în nisip, cu obrajii scăldaţi în lacrimi. O apucă de umeri, şi fata îşi întoarse spre el ochii înroşiţi.

– Nu are nici un rost, ţipă ea. Nu putem ieşi de aici! Nu avem unde ne duce. Nu avem nici o scăpare!

El îi prinse mîinile într-ale sale şi le strînse cu putere.

– Calmează-te, Leyla! Stai aici cu mine. În curînd se va sfîrşi.

Leyla clătină violent din cap.

– Nu! strigă ea. Priveşte. Ridică mîna în care strîngea o *ghotra*. E *ghotra* lui. Am găsit-o aici. Am crezut că, poate, a căzut, dar asta-i tot ce am descoperit. A trecut pe aici. Poate că este prin apropiere. Trebuie să încercăm să îl găsim.

Nu avea nici un sens să se certe. Nu avea cum să schimbe situaţia. Fără Nazzal, fără cămilele rămase cine ştie unde, aveau puţine speranţe să regăsească drumul, chiar dacă furtuna ar fi încetat ca prin farmec. Scholem o ridică în picioare şi porni la drum, strîngînd-o tare la piept. Nu găsiră nimic. În final, vîntul îi învinse, forţîndu-i să îngenuncheze, încercînd să se apere cît puteau cu pînza subţire a *ghotrei* ghemuiţi în spatele unei tufe firave de *ghada*.

Aşa îi doborî somnul, istoviţi, pe jumătate înnebuniţi de vuietul necontenit al furtunii. Nici unul nu avu un somn odihnitor.

Cînd se treziră, şapte ore mai tîrziu, furtuna încetase. De jur împrejurul lor dunele se întindeau calme şi nemişcate, aparent neschimbate de forţa urgiei care se abătuse asupra lor. Era aproape de prînz; trecuse o zi de la izbucnirea furtunii.

Nici unul nu ştia din ce direcţie veniseră în timpul nopţii. Nu exista nici o urmă, nici un reper după care să se poată ghida, nimic în afară de întinderea infinită de nisip. După poziţia soarelui, stabiliră în ce parte se afla estul, dar, în afară de aceasta, nu izbutiră să identifice nimic. Singura lor speranţă era ca noaptea să fie senină, ca să se poată orienta după stele. Nazzal îi condusese drept către est. Chiar aşa dezorientaţi cum erau, o cale asemănătoare i-ar fi condus la marginea ţinutului pe care îl căutau. Fără cămile aveau să se deplaseze mult mai încet, iar curînd foamea şi setea aveau să devină chinuitoare. Dar nu aveau de ales. Era preferabil să moară pe drum decît să stea pe loc, aşteptîndu-şi sfîrşitul. Se întoarseră spre est şi porniră la drum.

Pe Nazzal îl găsiră la scurt timp după aceea la poalele unei dune abrupte pe care probabil alunecase în timpul furtunii. Avea gîtul frînt, iar faţa îi era răsucită într-un unghi nefiresc, purtînd o expresie îngrozită. Prea osteniţi ca să sape o groapă, îl acoperiră doar cu nisip, abandonîndu-l acolo, singur, tăcut, înfrînt tocmai de frica pe care dorise să o înfrîngă venind în deşert.

Întorcîndu-i spatele, porniră spre ultima etapă a lungii lor călătorii.

PARTEA A V-A

„Și sălășluia în cetăți pustiite,
în case în care nu mai stătea nimeni,
fiindcă amenințau să se prăbușească."

Iov, 15:28

Se afla într-o cămăruţă luminată de un singur opaiţ atîrnat sus, deasupra capului. Pereţii, podeaua, tavanul erau în întregime din piatră neşlefuită, fără nici o ornamentaţie. Acum era folosită drept celulă, dar, judecînd după nişele din zid, David bănuia că destinaţia iniţială fusese aceea de cavou. Cu siguranţă că era destul de rece pentru aceasta şi nu era exclus ca foarte curind să fie folosită din nou în scopul în care fusese amenajată. Şedea acolo de mai bine de o oră, singur cu gîndurile lui. De îndată ce ajunseseră la Iram, fusese adus acolo, cu ochii legaţi cu o eşarfă. Îi legaseră ochii cu mult timp înainte de a ajunge în apropiere de aşezare, aşa că nu îşi putea da seama dacă celula se afla în interiorul cetăţii sau în afara zidurilor acesteia – lucru de care se îndoia însă.

Deodată, se auzi un scîrţîit strident şi uşa se deschise. Un bărbat cu păr spălăcit intră în cameră, şchiopătînd vizibil.

– Bună dimineaţa, domnule profesor Rosen, spuse într-o engleză clară, aproape fără urmă de accent. Sînt doctorul Mandl. Felix Mandl, din Geneva. Am fost trimis să vă consult. Mi s-a spus că nu vă simţiţi prea bine.

Aşadar, era dimineaţă. David pierduse noţiunea timpului. Şedea într-un colţ al celulei, tăcut, nemişcat, fără să-i pese cine era doctorul Mandl sau în ce scop venise acolo. De-acum, îi era totuna. Fie că îl maltratau, fie că aveau grijă de el, o făceau doar pentru binele lor, nu al lui.

Mandl era un bărbat în jur de şaptezeci de ani, cu obraji palizi, cu o înfăţişare lugubră, dar cu privire ageră şi scrutătoare care părea să-l străpungă pe David pînă în adîncul fiinţei. Avea părul tuns foarte scurt, iar buza superioară îi era umbrită de o mustaţă subţire, căruntă, ce îi despărţea faţa ca o cicatrice. Aprinse focul într-o sobă mică de petrol din colţul cămăruţei şi îi zise lui David să se dezbrace. David se conformă, cu mişcări lente, lipsite de energie. Hainele îi erau şifonate şi scorţoase din cauza murdăriei;

era conștient că era jegos și că putea îngrozitor, dar asta nu avea importanță. Mandl îl palpă cu degete reci, ca de ceară, frămîntîndu-i pielea cu mișcări delicate care trimiseră fiori de dezgust pe spatele lui David. Examină totul: vînătăile provocate de călăritul pe spatele cămilei, cicatricea de pe față, degerăturile de la picioare, zgîrieturile căpătate în căderile de pe spatele animalului. Apoi îi ascultă plămînii, îi examină ochii și gîtul și, în cele din urmă, îi luă tensiunea și temperatura.

– În primul rînd, trebuie să faceți o baie bună și să vă schimbați hainele. După aceea voi trimite pe cineva să vă panseze rănile și să vă dea cu alifie pe vînătăi. Între timp vă pregătesc niște medicamente. Ați avut parte de un tratament îngrozitor, de-a dreptul barbar. Voi comunica asta superiorilor mei.

– Cine sînt superiorii dumneavoastră? se interesă David.

Mandl se întoarse către trusa de instrumente, prefăcîndu-se că nu auzise întrebarea.

– De ce am fost adus aici? Ce vreți de la mine?

În timp ce închidea geanta, doctorul ridică privirea.

– Veți afla mîine. Pînă atunci, odihniți-vă. Eu sînt un simplu medic, nu vă pot da amănunte. Odihniți-vă în pace; nu aveți de ce vă teme.

– Și după ce terminați cu mine?

Mandl nu zise nimic. Ridică trusa medicală și se duse la ușă. Bătu ușor de două ori și cineva de afară răsuci cheia în broască. Fără să privească în jur, ieși, iar ușa se trînti cu zgomot în urma lui.

A doua zi în zori – sau așa părea – David fuse trezit de zgomotul ușii grele a celulei, trîntită de perete. Mandl îi dăduse să bea niște poțiuni scîrboase și îi făcuse o injecție care îl adormise pentru tot restul nopții. La început, nu își putu aduce aminte unde se afla. Crezu că se află din nou la St. Nilus; zidurile de piatră brută și patul tare pe care stătea întins îi trezeau amintiri legate de mănăstire. Apoi intră temnicerul lui, un bărbat cu fața sculptată parcă în piatră, pe care apucase să-l vadă doar în treacăt în ziua anterioară.

– Scoală-te, zise temnicerul. Ești chemat.

David se simțea slăbit și amețit. Cînd încercă să se scoale în picioare, se clătină, dar bărbatul nu se osteni nici măcar să-i întindă mîna. David își înfrînse amețeala, forțîndu-se să-și

menţină echilibrul şi să rămînă lucid. Rămase în picioare pînă ce capul i se limpezi puţin şi îndrăzni să deschidă ochii.

– Urmează-mă, zise gardianul.

David realiză, şocat, că îi vorbea în engleză.

Ieşi după el pe coridorul scurt, cu tavan scund, prost luminat şi duhnind a gunoi. Afară îi aştepta un al doilea gardian care, după ce David ieşi din celulă, închise uşa şi îi urmă de aproape.

La capătul coridorului intrară într-un pasaj strîmt, înclinat, care ducea sus şi din care, de o parte şi de alta, se deschideau alte galerii secundare şi nişe strîmte, săpate în stîncă. Paşii celor trei bărbaţi răsunau lugubru, pierzîndu-se în depărtare. Privind în jos, David văzu limbi mari de foc şi îşi aduse aminte că al-Shami îi povestise o dată că Iram se găsea pe un zăcămînt vast de petrol. Mulţumită petrolului, fondatorii cetăţii izbutiseră să o facă locuibilă, deşi fusese săpată direct în stîncă, pentru că dispuneau de o sursă inepuizabilă de combustibil.

Se afundară din ce în ce mai mult în masivul de rocă, printr-un hăţiş de grote şi galerii, luminate de opaiţe anemice. Întunericul răsărea de pretutindeni, ca o buruiană otrăvitoare, aproape palpabilă, o povară ce îi apăsa constant, gata-gata să îi înnăbuşe. Fiecare încăpere şi fiecare galerie pe lîngă care treceau răspîndea un miros vag de mirodenii antice. David era uluit şi dezorientat, simţindu-se mai pierdut decît se simţise vreodată în spaţiul vast al deşertului. Era imposibil să îşi dea seama dacă mergeau în linie dreaptă sau în cerc ori să ghicească, fie şi cu aproximaţie, dimensiunile locului.

Trecură pe lîngă mai multe intrări învăluite în tăcere, unele largi şi deschise, cu ornamentaţii bogate, de o vechime incalculabilă, altele mici şi bine zăvorite. Şiruri de trepte săpate în piatră, cu muchiile tocite de paşii atîtor generaţii, se pierdeau în bezna de cerneală, ducînd la nivelurile superioare ori la cele inferioare. Din timp în timp, lăsau în urmă coloane masive, unele solitare, altele grupate, cu vîrfurile pierdute în negură. La intrarea într-unul din pasajele laterale, David remarcă pînze de păianjen groase ce se întindeau din tavan pînă la podea, ca nişte draperii; păreau să fie tot atît de vechi ca şi cetatea. Peste tot, pereţii, tavanul şi gurile nişelor erau acoperite de pînze de păianjen prăfuite care atîrnau liber ori erau lipite de stîncă.

Dar nimic din cele văzute nu îl impresionă mai mult pe David decît uluitoarea descoperire pe care o făcuse și care îl tulbura peste măsură: cetatea Iram era o așezare evreiască. Peste tot zăceau mărturii ale provenienței evreiești a locului: litere ebraice, gravate cu mult timp în urmă în zidurile galeriilor prin care treceau, șterse și cu formă arhaică, dar totuși ușor de recunoscut pentru ochiul lui de specialist; texte biblice, familiare, și totuși stranii; nume ebraice săpate în piatra șlefuită, în semn de omagiu față de cei morți; reprezentări grafice ale Menorah-ului cu șapte brațe, sfeșnicul care pe vremuri luminase Templul Ierusalimului; și Tablele Legii care fuseseră aduse de Moise de pe muntele Sinai și care dispăruseră împreună cu Chivotul, atunci cînd babilonienii distruseseră Templul întîia oară.

Și totuși, Iramul avea o altă latură, sinistră și mult mai tulburătoare decît originea ei evreiască. Din loc în loc, David remarcă, în treacăt, statuete ciudate reprezentînd figuri înaripate, cu glugi pe cap, așezate în nișele din pereți sau pe piedestaluri înalte, amplasate în punctele de intersecție. Unele aveau chipuri umane, altele aveau capete de animale sau păsări; majoritatea erau grotești, chiar diavolești. Oare acesta fusese păcatul comis de poporul din Iram, păcatul pentru care fuseseră nimiciți de Dumnezeul lor revoltat – faptul că acceptaseră să-și facă chip cioplit? Iudaismul interzicea categoric făurirea oricărui fel de statuie, și totuși în această cetate evreiască de sub portalurile întunecoase, pline de pînze de păianjen, te pîndeau la tot pasul făpturi modelate din piatră. Oare vraja pietrei și plăcerea de a sculpta siluete din ce în ce mai fantastice fusese atît de copleșitoare pentru vechii locuitori ai cetății, încît acceptaseră să fie îngropați aici ca niște troglodiți, ascunși de lumina soarelui?

Pe măsură ce David și gardienii lui înaintau mai mult, împrejurimile începură să-și schimbe înfățișarea, mai întîi abia perceptibil, apoi din ce în ce mai vizibil. Luminile se îndesiră, pereții de stîncă deveniră mai netezi și mai bine întreținuți, pînzele de păianjen dispărură. Se întîlniră din ce în ce mai des cu oameni care îi depășeau grăbiți: bărbați îmbrăcați în veșminte negre, arăbești, asemănători cu indivizii întîlniți de David și al-Shami în deșert, femei în rochii vaporoase, din pînză albă, încinse în talie cu centuri late, brodate cu culori vii și cu părul strîns cu panglici de asemenea albe. Toți cei cu care se întîlniră aveau

trăsături europene, însă femeile erau mai palide decît bărbaţii, ca şi cum şi-ar fi petrecut toată viaţa închise între zidurile de piatră ale cetăţii. Nimeni nu le acordă mai mult de o privire fugară, nimeni nu se opri ca să se uite insistent la David şi nimeni nu întoarse capul după grupul celor trei. Toţi păreau preocupaţi de ceea ce aveau de făcut în clipa aceea, cu toate că David nu prea îşi dădea seama despre ce era vorba concret. Unii purtau pe umeri pachete voluminoase, alţii împingeau roabe sau cărucioare mici, acoperite, alţii treceau cu paşi grăbiţi, ducînd în mîini teancuri de cărţi şi hîrtii.

La început, David avu impresia că asistă la fragmente dintr-un scenariu fantastic, dar, pe măsură ce avansau, devenea mai conştient de sumbra realitate a cetăţii Iram: aici, printre relicvele unei civilizaţii de mult apuse, trăiau şi munceau oameni, oameni care, în felul lor, nu erau cu nimic mai ciudaţi decît beduinii din deşertul vast care înconjura cetatea. Văzu un dormitor şi o cantină, o sală de gimnastică echipată cu aparate demodate, vechi de treizeci-patruzeci de ani, dar încă în stare de funcţionare, un şir de birouri strîmte, cu mese de scris şi fişete, şi o brutărie cu cuptoare săpate în stîncă, în care dogorea focul. În faţa lor trebăluiau bărbaţi năclăiţi de sudoare, ţinînd în mîini lopeţi cu coada lungă, cu care aşezau turte mari de aluat nedospit deasupra flăcărilor şi cu care trăgeau afară pîinile gata coapte. Totul părea în acelaşi timp normal şi nebunesc, de neînţeles şi obişnuit.

În cele din urmă, ajunseră în faţa unei uşi înalte de bronz masiv, prinsă în balamale late şi ornamentată cu ghirlande de flori şi fructe – dar nu cele specifice florei din Arabia, ci celei palestiniene: cassia şi coriandru, mirt şi ienupăr, isop şi nard. De o parte şi de alta a uşii stăteau două santinele, purtînd pe umeri puşti cu ţeava scurtă. Cînd cei trei se apropiară, dădură din cap; erau aşteptaţi. Unul din cei doi gardieni se întoarse şi ciocăni, apoi intră şi trase uşa după el. O clipă mai tîrziu, uşa se deschise larg şi David fu poftit înăuntru, împreună cu gărzile care îl însoţeau.

David avu nevoie de cîteva clipe ca să-şi dea seama unde se află. Era o încăpere aproape circulară, cu un diametru de aproximativ cincisprezece metri. Avea tavanul uşor boltit şi pereţi văruiţi în alb, a căror monotonie era spartă doar de cîte o uşă

săpată în stîncă şi de drapele colorate, atîrnate de jur împrejur. David le recunoscu ca fiind *thangka*, stindarde tibetane folosite în temple şi care înfăţişează zei şi demoni încleştaţi în poziţii hilare de dans. Sub fiecare drapel ardea cîte o lampă, iar pe trepiede dispuse peste tot în încăpere tronau vase din bronz din care se ridicau limbi mici de foc ce aruncau umbre ciudate pe ziduri şi pe tavan. Chiar în mijlocul camerei, atîrna un lanţ agăţat de tavan, la capătul căruia pendula un glob mare de sticlă. Sub acesta trona un pat mare, pătrat, acoperit cu aşternuturi fine din pînză albă. În cele patru colţuri ale patului, erau aşezate patru statuete înalte, din aur: patru îngeri cu aripi strălucitoare, nedesfăcute. Unul ducea la buzele strînse o trompetă, altul ridica deasupra capului un paloş cu două tăişuri, al treilea ţinea o torţă aprinsă, iar al patrulea, o carte.

La început, David nu îşi dădu seama dacă patul era ocupat sau nu, dar, după ce ochii i se obişnuiră cu întunericul, desluşi capul şi umerii unui bătrîn care se odihnea pe perne albe, brodate cu măiestrie, peste care se revărsau şuviţe lungi de păr argintiu. Bătrînul nu se afla singur în cameră: David îl recunoscu pe Mandl, medicul elveţian, însoţit de patru bărbaţi îmbrăcaţi în negru şi de doi asistenţi cu sacouri albe. Toată atenţia celor din jur era îndreptată asupra patului din mijloc şi a ocupantului său. Fără acesta, camera nu şi-ar fi avut rostul, îngerii din cele patru colţuri ale patului, zeii himalaieni în *mandalele* lor, globul de sticlă rotindu-se încet, bărbaţii tăcuţi, încremeniţi în aşteptare, toate îşi găseau locul şi rostul în ordinea lucrurilor datorită prezenţei bătrînului. Într-un anumit sens, greu de definit, bătrînul era însăşi camera. Îi dădea viaţă, o umplea cu prezenţa sa, aşa cum preotul animă biserica ori condamnatul celula în care zace. Deasupra capului său, globul de sticlă se rotea, captînd lumina şi reflectînd-o în cameră, asemeni unei mingi vii de foc, dar strălucind totuşi rece, neatinsă de vreo flacără. David rămase pe loc, privindu-l fix pe bătrîn. În spatele lui uşa se închise cu un scîrţîit uşor, dar perceptibil. În cameră domnea o linişte desăvîrşită. Nu vorbea nimeni. Nimeni nu schiţa vreun gest. David stătea încremenit lîngă intrare, aşteptînd.

Se auzi o tuse slabă, uscată, apoi bărbatul întins pe pat începu să vorbească. Avea vocea slabă şi nesigură, fără inflexiuni, îndepărtată, seacă, de parcă vorbele nu aveau savoare ori

aceasta dispăruse de multă vreme. Incepu să vorbească fără nici o introducere, ca şi cum ar fi făcut deja cunoştinţă cu David, iar acum reluau o conversaţie întreruptă de curînd.

– Domnule profesor, aici nu există noţiunea de timp. Aici, în Iram, nu există dimineaţă, nu există prînz, nu există noapte. Sînt mai mult de patruzeci de ani de cînd nu am mai văzut soarele sau luna. Am pierdut noţiunea anotimpurilor, a anilor. Şi totuşi, am îmbătrînit. Părul mi-a albit, dinţii mi s-au măcinat şi mi-au căzut, carnea mi s-a fleşcăit. Cum este posibil?

Apropie-te, continuă vocea, schimbînd brusc subiectul. Vino mai aproape ca să te pot vedea.

David se apropie şovăitor de pat, oprindu-se lîngă îngerul cu torţa aprinsă în mînă. Rămase acolo, privindu-l fix pe bătrîn, cu chipul palid străbătut de umbrele leneşe aruncate de lumina lămpilor. O fracţiune de secundă, un tremur îi străbătu tot corpul, ca şi cum răceala de gheaţă emanată de masivul imens de rocă i-ar fi pătruns pînă în măduva oaselor. Apoi, la fel de brusc cum apăruse, tremurul dispăru şi calmul se instală din nou în toată fiinţa lui, deşi avea impresia că simte încă miasmele neplăcute ce se furişau spre el din porii stîncii. Bătrînul clipi din ochii apoşi şi reluă discuţia.

– Aici timpul alunecă precum mătasea între mîinile ţesătoarei. Este o singură materie, un singur veşmînt pe care îl purtăm toţi. Trebuie să-l îmbraci şi dumneata, domnule profesor. Apropie-te, vreau să-ţi văd chipul, ochii.

David se apropie de capul patului. Acum îl vedea limpede pe bătrîn – pielea ridată, plină de pete maronii, oasele proeminente ale craniului, buzele supte, paloarea cu irizări albăstrii, venele de la tîmple, nasul ascuţit şi roşu, ochii lipsiţi de culoare, care aruncau priviri ce trădau o inteligenţă ascuţită şi care nu îl slăbeau nici o clipă. Buzele crăpate se întredeschiseră din nou. Bărbatul vorbea engleza cu accent german, destul de greoi, ca cineva care nu mai vorbise de mult timp.

– Domnule profesor, ştii unde te afli, ce loc este acesta? Există foarte puţini oameni în viaţă care au văzut cetatea noastră, foarte puţini care ştiu de existenţa ei încă de cînd a fost clădită. Ştiu că eşti curios, că arzi de nerăbdare să vezi mai multe. Eşti arheolog, iar locul acesta este un paradis, ceva care îţi depăşeşte şi cele mai îndrăzneţe vise. Dar te asigur că este cît se poate de

real. Crede-mă, fiecare piatră este adevărată. Cît ești aici, ți se va arăta cea mai mare parte a cetății. Îmi pare rău că nu-ți pot permite să te plimbi de unul singur, dar te va însoți cineva. Ai foarte multe de văzut. Nu vei fi dezamăgit.

David îl întrerupse, exasperat deja de discursul aparent fără noimă al bătrînului.

– De ce m-ați adus aici? Ce vreți de la mine?

Trăsăturile bătrînului se crispară și o fulgerare îi străbătu ochii apoși.

– Nu vorbi pînă ce nu am terminat ce am de spus. Îți cer să mă respecți, nu să mă sîcîi cu întrebări. O să-ți spun de ce te-am adus aici atunci cînd vreau eu. Pînă atunci, ascultă-mă. Vocea își pierdu asprimea, trăsăturile feței se netezirâ din nou, iar ochii își recăpătară paloarea dinainte. Știi că locul acesta se numește Iram, continuă. Mi s-a spus că ai descoperit foarte multe prin propriile dumitale puteri; un jurnal scris de un anume Schacht, o carte în limba arabă aparținînd unui scriitor cunoscut sub numele de al-Halabi; ai aflat despre existența cetății. Te felicit. Ai văzut că încăpățînarea dumitale a fost răsplătită, te afli chiar aici, în cetatea Iram.

Bătrînul tăcu, respirînd greu. Unul dintre servitorii cu jachetă albă se apropie, luă un pahar de pe noptiera de lîngă pat și îl ajută să bea cîteva înghițituri. David privi în jur. Ceilalți bărbați așteptau cu pioșenie, copleșiți parcă de onoarea de a se afla în apropierea figurii uscate dintre cuverturile albe. David se întrebă cine era. Îi trecu un gînd prin minte, o posibilitate pe care o alungă imediat.

– În ciuda a tot ceea ce ai citit, ce ai văzut, continuă bătrînul, nu știi aproape nimic despre ceea ce este așezarea aceasta sau ceea ce a fost. Nici chiar eu care am petrecut atîția ani aici, nu cunosc decît o frîntură din istoria Iramului. Există încă sectoare întregi ale cetății pe care nu le-am văzut niciodată. Ar fi nevoie de mai multe generații de cercetători care să parcurgă tot ce s-a păstrat aici, în inima deșertului, și chiar și așa, nu ar fi decît un început neînsemnat în descifrarea misterului Iramului. Există aici o bibliotecă în care se păstrează, încă uimitor de bine, douăsprezece mii de papirusuri. Eu nu am reușit să studiez decît o fracțiune infimă din ele. Peste tot dai de inscripții gravate în piatră; întreaga cetate este asemenea unei cărți dăltuite în stîncă.

Există mărturii rămase din fiecare perioadă a existenței sale; zeci de mile de galerii cu nişe în care zac mii de corpuri perfect conservate; există secțiuni întregi care au rămas neatinse de secole, din clipa în care au fost părăsite. Iramul este cea mai mare comoară arheologică de care se ştie că a existat sau va exista vreodată.

Tăcu din nou. Din cauza efortului de a vorbi, vocea îi era uşor răguşită. Servitorul se apropie şi îi duse iarăşi paharul la buze. El se aplecă puțin şi sorbi două înghițituri apoi îşi afundă din nou capul în perne. Inspiră adînc şi începu să vorbească.

– Dar ştii şi dumneata toate astea. Vezi cu ochii dumitale sau bănuieşti. Vrei să afli mai multe; vrei răspuns la întrebările pe care le ai în minte din clipa în care ai auzit de Iram. În drum spre camera aceasta, ai văzut lucruri care au dat naştere altor întrebări. Permite-mi să-ți răspund la cîteva.

După cum cred că ai ghicit, Iramul a fost clădit de poporul căruia îi aparții. Au descoperit formațiunea de rocă în care este săpată aici, în mijlocul deşertului, cu mult timp în urmă şi au transformat-o într-o cetate, una dintre cele mai mari cetăți din lume cunoscute vreodată.

Au venit aici în timpul exilului în Babilon, în secolul al şaselea î.Hr. Nu mă îndoiesc că ştii deja că Nabonidus, ultimul rege babilonian, şi-a instalat pentru o vreme capitala aici, în Arabia, la vest de Nafud, în Tayma'. Ceea ce nu se ştie, deşi nu este exclus ca unii cercetători să fi ghicit, este că printre cei care l-au însoțit aici erau şi evrei. A adus tîmplari, sculptori în lemn, meşteşugari de tot soiul, de origine evreiască. Intenționa să ridice un oraş măreț, dar nu s-a ales nimic din planurile lui. După ce a murit, babilonienii care îl însoțeau s-au întors în Mesopotamia, unde au fost înrobiți de Cyrus Persanul, cînd a cucerit Babilonul, în 538. Dar evreii care veniseră la Tayma' nu prea aveau tragere de inimă să se întoarcă într-o țară care pentru ei era sinonimă cu exilul forțat. Aşa că au rămas pe loc. Un timp au locuit la Tayma', dar în cel de-al zecelea an de şedere un trib de nomazi arabi au atacat oaza. Tîlharii au jefuit totul, apoi au început să distrugă şi palmierii şi fîntînile. Exilații au fost nevoiți să plece, să-şi găsească un loc unde să poată trăi în siguranță.

Era iarnă, aşa că au pornit spre deşertul Nafud. Chiar şi pe vremea aceea arabii de la marginea deşertului aveau o teamă

superstițioasă de ceea ce s-ar fi putut afla în centrul acestuia. Evreilor nu le păsa de asta. Ei credeau în Dumnezeul lor și aveau...

Bătrînul tăcu o clipă, privind neliniștit în jur, ca și cum era pe cale să-i dezvăluie lui David ceva ce nu dorea. Înainte de a continua, trase cu greu aer în piept.

– Aveau credință, își aminteau de anii lungi, petrecuți de strămoșii lor în sălbăticie, sub conducerea lui Moise, erau animați de disperarea caracteristică celor exilați. Descoperiseră un loc care părea să fi fost pus acolo pentru ei de Dumnezeu însuși. Sub stînci existau puțuri adînci, pline cu apă, rezerve inepuizabile de petrol care să le asigure căldură și lumină și, ceea ce era mai important decît orice, întinderi subterane întregi unde deșertul nu pusese stăpînire pe pămîntul fertil. În primele ierni s-au adăpostit în peșterile săpate în stîncă, dar cu timpul cioplitorii în piatră au învățat cum să adîncească tot mai mult galeriile, pînă în inima masivului. Acolo, în interior, au clădit o mică așezare pe care au botezat-o Iram. După două generații, așezarea se transformase deja într-un orășel independent, închis, inexpugnabil. A treia generație a început să facă deja comerț cu Bahreimul și Yemenul. În Iram, existau zăcăminte de argint și pietre prețioase. Locuitorii s-au înmulțit și o dată cu ei a crescut și cetatea, punînd stăpînire pe stîncă, asemeni unui stup, cu construcții din ce în ce mai numeroase și mai bogat ornamentate.

Însă nimeni din exterior nu a pătruns în Iram. Era un fel de Mecca sau Lhasa, un oraș interzis. Oamenii din Iram își duceau mărfurile în porturile din Bahrein, în orașele din Yemen și la Hadhramaut și aduceau altele, cumpărate acolo; țesături din Persia și India, mirodenii și parfumuri din sud, fier și cupru din nord. Nu au stabilit nici un contact cu evreii din Palestina, habar nu aveau că exilul în Babilon luase de mult sfîrșit. După o vreme, au dat uitării mare parte a vechii lor credințe. Nu știau nimic despre ceea ce urmase reconstrucției Ierusalimului, nimic despre reorganizarea vieții poporului evreu și, implicit, nimic despre modificările pe care le suferise modul lui de a gîndi. Au început să imite popoarele cu care veneau în contact cu prilejul călătoriilor lor, să le împrumute zeii și zeițele, să-și reverse adorația asupra acestora, dar și a propriului lor Dumnezeu,

Yahweh. Au adus în Templul lor o mulţime de zei străini – Manat, al-'Uzza, Hubal, Dhu'l-Shara.

O vreme, Iramul a prosperat. De fapt, mai mult timp decît majoritatea celorlalte cetăţi. Era un mediu artificial, iar poporul ducea o viaţă bizară, după o orînduială neobişnuită. Doar bărbaţii aveau voie să părăsească cetatea ca să stea de pază în împrejurimi, în cazul în care bogăţiile despre care se dusese vestea dincolo de deşert ar fi atras tîlharii, ca să ducă turmele de cămile, atît de preţioase pentru îndeletnicirile lor comerciale, la păscut, ca să conducă la destinaţie şi înapoi caravanele. Femeile nu aveau niciodată prilejul să vadă lumina soarelui. De la naştere şi pînă la moarte, îşi duceau traiul în penumbră sau la lumina opaiţelor. Erau fiinţe palide, delicate, umbre sortite să vieţuiască în hăţişul acesta de grote şi tuneluri. La fel ca noi, domnule profesor, la fel ca noi. Tăcu din nou şi privi în jur, ca şi cum le-ar fi simţit prezenţa în cameră. Apoi oftă şi îşi continuă discursul: Aproape de la bun început au avut regi, o dinastie întreagă de monarhi care pretindeau că sînt descendenţi direcţi ai lui Solomon şi care domneau peste noul regat evreu ca şi cum Ierusalimul nu ar fi existat niciodată. Desigur, acesta a fost unul dintre motivele pentru care nu au încercat niciodată să se întoarcă în Palestina. Una este să fii rege într-o cetate prosperă din deşert şi alta să fii vasalul cuiva. Mai bine să fii domnitor în pustietate decît supus într-o Ţară a Făgăduinţei care nu mai avea nici o putere.

În cele din urmă, izolarea oraşului Iram s-a dovedit a fi cea care i-a provocat declinul. Negoţul cu Bahreinul a încetat destul de timpuriu, însă cetatea a continuat să înflorească datorită legăturilor sale comerciale cu Arabia Felix, din sud. Asta însă s-a sfîrşit o dată cu decăderea regiunilor sudice ale Arabiei, în secolul al şaselea î.Hr. Apoi s-a petrecut ceva cu cetatea în sine. Din cîte ştiu eu asta a fost la sfîrşitul secolului al şaselea, dar este posibil să se fi întîmplat ceva mai tîrziu – mărturiile nu sînt foarte clare. Nu ştiu exact despre ce a fost vorba. Probabil vreo molimă; dar orice ar fi fost, a fost fulgerător şi a decimat populaţia. Cei care nu au fost îngropaţi au fost lăsaţi acolo unde şi-au găsit sfîrşitul. Osemintele lor zac şi acum acolo unde au fost abandonate.

Se pare că au existat supraviețuitori, dar, dacă e să dăm crezare celor scrise de al-Halabi – și nu văd de ce ne-am îndoi de adevărul lor – în răstimpul a două-trei generații au uitat absolut tot despre cetate și istoria ei. Nu există mărturii după secolul al șaselea. La un moment dat, pînă și supraviețuitorii degenerați ai primilor locuitori ai Iramului s-au stins din viață. Vreme de mai multe secole, Iramul a fost lăsat în paragină. Pînă ce eu l-am redescoperit și l-am readus la viață.

Vocea se stinse și tăcerea învălui încăperea. Zeii înveșmîntați în *mandalele* lor multicolore priveau de sus impasibili, ca și cum mai auziseră toate astea sau ca și cum tot acest ciclu al vieții pămîntene nu avea nici o importanță pentru ei. Globul de sticlă continua să se rotească încet. Nu mișca nimeni. Apoi bătrînul făcu un semn cu ochii și servitorul îi duse din nou paharul la buze.

– Ei bine? șopti bătrînul, în cele din urmă. David se aplecă, forțîndu-se să-i deslușească vorbele. Din cîte știi dumneata, a existat vreodată ceva asemănător? Spune, a existat?

David se simți ca și cum s-ar fi aflat din nou pe băncile universității, la un seminar în care profesorul le explicase detaliile unui amplasament și acum aștepta un răspuns inteligent. Gura îi era uscată, se simțea plictisit și derutat, ca un student care își dorește din adîncul sufletului să se afle oriunde altundeva, numai unde era în clipa aceea, nu.

– Nu, zise clătinînd din cap, nu am mai auzit de ceva asemănător. De unde să fi auzit? E ca un vis. Dar de unde știți atît de multe despre cetate?

– Ți-am spus, șopti bătrînul. Există o bibliotecă. Există inscripții. Există cronici despre Iram de la fondarea sa și pînă aproape de sfîrșit. Colegii mei și cu mine am tradus mai multe dintre ele. Cît timp te afli aici poți consulta cîteva dintre ele. Îți garantez că vei fi fascinat.

– Și cît va dura șederea mea aici?

Bătrînul clipi. David vedea reflectarea imaginii globului de sticlă în pupilele spălăcite, împrumutîndu-le ceva din flacăra lămpilor.

– Asta depinde de mai multe lucruri. Puțin, nu prea mult. E prea devreme ca să îți dau un răspuns exact. Dar sînt sigur că nu te grăbești să pleci? Nu pot crede așa ceva.

– De ce m-ați adus aici?

– Ca să înţelegi.

– Ce anume să înţeleg?

– Asta ţi se va explica mai tîrziu.

– Şi dacă nu voi reuşi să înţeleg?

– Ba vei înţelege. De asta depinde viaţa dumitale. Vei reuşi.

– Nu aveaţi nici un drept să mă aduceţi aici. Nu aveţi dreptul să mă ţineţi aici, împotriva voinţei mele.

David ridică tonul, fără să-şi dea seama. Era agitat. Furia îi pulsa în vene ca o licoare otrăvitoare.

– Te rog să-ţi păstrezi calmul, domnule profesor, şopti bătrînul. Cînd vei înţelege, nu îţi va mai păsa de drepturile dumitale. Vei fi fericit că te-am adus aici. Îmi vei mulţumi. Dar acum eşti obosit. Şi eu sînt obosit. În ultimele zile, nu m-am simţit prea bine. Vom avea timp mai tîrziu de lămuriri. Acum ar trebui să mănînci şi să te odihneşti puţin. Călătoria te-a epuizat.

Bătrînul închise ochii. David îşi plimbă privirea prin cameră. Gardianul îl aştepta lîngă uşă. Nimic din toate astea nu avea sens. Ce sens putea avea? Simţi cum îl cuprinde furia.

– Cine eşti dumneata? întrebă printre dinţi, abia stăpînindu-se.

Pleoapele moi, palide, se ridicară încet. Flacăra lămpilor dansa în pupilele palide, ca şi cum ar fi izvorît dinlăuntru. Bătrînul clipi şi surise.

– Sînt sigur că ştii cine sînt.

Era amuzat de uluiala lui David.

David clătină din cap. Nu pricepea. Îi era teamă de bătrînul din pat.

– În cazul acesta, ar trebui să mă prezint. Mă numesc Ulrich von Meier. Incîntat de cunoştinţă domnule profesor Rosen.

38

În cameră domnea o tăcere profundă. David îşi simţea inima bătînd în piept. Se simţea din nou dezorientat, ca şi cum ar fi ajuns printre paginile jurnalului lui Schacht şi se încurca printre ele, încercînd să se elibereze de apăsarea cernelei şi a hîrtiei, să-şi croiască într-un fel cale înapoi, spre lumea adevărată.

– Domnule profesor... Vocea clară, uscată a lui von Meier îi întrerupse gîndurile, risipindu-le ca pe un roi de muşte. Nu ştiu ce ai citit în jurnalul Sturmbannführer-ului Schacht, dar îmi închipui că nu era prea măgulitor la adresa mea ori a prietenilor mei. Dacă mintea ţi-a fost otrăvită de ideile lui, nu mă pot aştepta acum să crezi vreun cuvînt din ceea ce îţi spun. Însă te rog să te gîndeşti bine, să-ţi analizezi părerile cît mai obiectiv. Ai fost instruit în acest sens. Ştii ce a fost Schacht, ce caracter avea organizaţia din care făcea parte, pentru care lucra. Pînă în 1935, cînd am ajuns noi în Sinai, el şi camarazii săi îşi începuseră deja campania distructivă împotriva poporului dumitale, aşa-zisa „Soluţie finală". Nu mai comploiau în şoaptă, ci trecuseră la represalii directe. Erau nişte nemernici, îmbrăcaţi în uniforme impecabile, ucigaşi puşi la patru ace. Schacht era la fel de devotat cauzei, la fel de habotnic ca oricare alt SS-ist. L-am cunoscut. Te asigur că era aşa cum ţi-l imaginezi – prototipul nazistului, în carne şi oase.

Dacă nu ar fi citit jurnalul lui Schacht, David ar fi avut impresia că von Meier încerca într-un fel să se disculpe, să se justifice sau, cel puţin, să-i ofere un motiv care să-l scoată de sub acuzaţie. Dar citise cu ochii lui jurnalul şi cele cîteva rînduri adăugate de părintele Gregorios.

– Acesta nu e un motiv care să justifice modul în care l-aţi ucis. Nu reprezenta un pericol pentru dumneavoastră.

O umbră de iritare trecu peste chipul lui von Meier, dar dispăru la fel de repede.

– Dragă profesore, nu te înţeleg. Eu nu am citit jurnalul Sturmbannfürer-ului, dar sînt convins că te-a indus în eroare. Şi cred că eşti de acord cu mine că nici măcar un ofiţer SS nu ar fi în stare să-şi povestească propria moarte. Numai Moise a fost în stare de aşa ceva. Schacht nu a murit de mîna mea sau de cea a prietenilor mei. Noi nu am fost asasini. Moartea lui a fost un accident. Regretabil, dar trebuie să recunosc, nu de jelit. Nici unul dintre noi nu avea motive să-l simpatizeze pe individ. Era tipul clasic de nazist, un fanatic vulgar şi îngîmfat, care voia să transforme lumea după principiile partidului din care făcea parte. S-a opus din principiu muncii noastre. Credea cu tărie că banii investiţi în expediţia noastră ar fi trebuit folosiţi la reconstrucţia Germaniei, la procurarea de arme şi muniţie, cu ajutorul cărora să revigoreze patria-mamă.

În afară de asta, era revoltat de faptul că unii dintre membrii expediției noastre erau evrei. Eu însumi am insistat să fie angajați; erau oameni în care puteam avea încredere. De cîteva ori am fost pe punctul de a ne certa din cauza asta, dar am refuzat să mă las provocat. Pentru a înrăutăți mai mult situația, a descoperit că așezarea pe care o căutam – cetatea aceasta, Iram – era o așezare evreiască. A fost cît pe ce să-l lovească apoplexia cînd a aflat asta. Începi să înțelegi de unde diferendele dintre noi? Nu-ți cer să mă crezi pe cuvînt. Ești om de știință, ca și mine. Ești obișnuit să ceri dovezi, mărturii concrete. Din păcate, după cum îți poți da singur seama, lucrul acesta nu este chiar atît de simplu. Așa că nu-ți pot cere decît să nu mă judeci pripit. Vei începe să vezi multe lucruri din altă perspectivă. Atunci poate că vom putea sta din nou de vorbă.

David se întreba de ce se ostenea von Meier să mintă, să meargă pînă acolo, încît să fabrice astfel de gogoși. Pentru că nu citise jurnalul lui Schacht sau nota lui Gregorios în care istorisea modul în care murise acesta? David revăzu cu ochii minții silueta plină de sînge, pironită de podea și acoperită de roiuri de păianjeni negri și albi. Se înfioră, amintindu-și de pînzele de păianjen pe care le văzuse pe drumul pînă aici.

– Vrei să iert și moartea părinților mei? Și moartea celor de la Cambridge? Sau tentativa de omor căreia era să-i cad pradă la Tell Mardikh? Sau le-am înțeles greșit și pe acestea? Poate dumneata ai un punct de vedere din care toate par aproape firești, pure neînțelegeri.

Chipul lui von Meier părea îndurerat, umbrit de amintirea unor întîmplări pe care ar fi dorit să le uite.

– Te rog, domnule profesor Rosen, mă faci să mă rușinez, mă umilești. Vorbești de lucruri pe care aș vrea să le uit. Unul dinte asistenții mei a făcut o greșeală, nu... o serie de greșeli atunci cînd a ales oamenii pe care i-a angajat. Eu nu am vrut decît să obțin niște documente, să împiedic lumea să afle despre existența cetății Iram. Nu sîntem pregătiți pentru astfel de dezvăluiri. Viața multor oameni depinde de păstrarea secretului privind existența lor aici. Nu am pretenția să înțelegi sau să ierți răul care ți s-a făcut... dumitale și familiei dumitale. Nu îți pot promite decît că, atunci cînd îi vom prinde, cei vinovați vor fi aspru pedepsiți. Îți dau cuvîntul meu de onoare că așa va fi.

David rămăsese cu ochii pironiți asupra bătrînului. Aerul i se părea vîscos și stătut. Aici nu era nici o adiere proaspătă, totul mirosea a stătut, ca și cum atmosfera nu ar mai fi fost primenită de secole. Oare von Meier îl considera chiar imbecil, de își irosea timpul cu asemenea subterfugii?

– De ce trebuie să păstrați secretul asupra existenței voastre aici? De ce sînteți dispuși să ucideți, doar ca să împiedicați scurgerea informațiilor privind această cetate?

Von Meier zîmbi– un zîmbet rezervat, compus cu grijă, care i se așternu pe chip ca o boare de aer cald pe un bloc de gheață.

– Nevoia noastră de discreție absolută este ca și nevoia de hrană, de apă, de căldură pe timp de iarnă, de lumină în întunericul acesta perpetuu. Zi de zi, tinerii noștri trag apa din puțurile de sub cetate, pun petrol în lămpi și verifică fitilele, au grijă de turmele noastre. Femeile macină grîul, din făină fac pîine pe care o coc în cuptoare construite cu două mii cinci sute de ani înainte de nașterea lor. Am creat o comunitate specială, un mod unic de viață. Doar o vorbă să ajungă dincolo de zidurile cetății și toate astea s-ar risipi ca un abur. Mai întîi, ar sosi arheologii, apoi ar da buzna funcționarii guvernamentali cu tot felul de formulare și recensăminte și, în cele din urmă, ne-ar invada turiștii. Experimentul nostru, ca și traiul nostru aici, s-ar sfîrși pentu totdeauna.

Încă nu ai văzut nimic din viața aceasta, din modul în care funcționează comunitatea. Nu știi nimic despre motivele noastre, despre țelurile noastre. Pînă nu vei vedea și nu vei pricepe aceste lucruri, nu poți judeca nimic, cu atît mai puțin nevoia noastră de discreție. Dar asta se va schimba. Cu răbdare și timp vei înțelege. Te vom ajuta. Avem timp din belșug.

Von Meier se opri din vorbit și servitorul se apropie din nou cu paharul de apă. Cu toată slăbiciunea aparentă, bătrînul nu părea să obosească, și David ghici în el o voință și o putere care dezmințea fragilitatea oaselor și paloarea pielii.

– Poate nu ar strica să-mi spuneți mai întîi cum a ajuns comunitatea asta să trăiască aici. Dar, înainte de toate, poate îmi spuneți ce caut eu aici.

O umbră de nerăbdare trecu din nou peste chipul lui von Meier și dispăru îndată.

– Toate la timpul lor, domnule profesor, toate la timpul lor. După ce vei petrece destul timp aici, vei înțelege că timpul nu

reprezintă absolut nimic. Va trece vremea, dumneata vei îmbătrîni, dar asta nu înseamnă nimic. Nu îți vei da seama. La nouăzeci de ani te vei simți tot copil și te vei întreba unde s-au dus anii. Răspunsul este că nu se vor fi dus niciunde. Nu există noțiunea de timp, doar îmbătrînirea organismelor și nașterea altora noi.

Vezi drapelele acelea de pe pereți? Sînt *thangkale*, drapele bisericești tibetane, obiecte de foarte mare vechime. Am pus să fie aduse de la Mănăstirea Drepung din Lhasa chiar înainte ca țara să fie invadată de chinezi. Privește-le atent. Vezi zeii, statuile lui Buddha, bodhisattvele? Au trecut dincolo de timp, de spațiu, de închipuire. Aparțin prezentului etern. Pentru ele roata *karmei* a încetat să se învîrtă, pentru ele începutul a devenit sfîrșit, iar sfîrșitul, început.

Asta încercăm să realizăm și noi aici. Am ieșit din timp, din ciclul normal al existenței. Trudim și suferim, dar prin activitatea noastră frînăm roata *karmei*, spirala morții și a renașterii. Poate că peste încă o generație frînarea roții va fi mai ușor de perceput.

Dar mă grăbesc prea tare. Dumneata nu știi încă nimic. Cînd vei fi pregătit, va trebui să-ți povestim multe. Mai întîi, îți voi spune cum am ajuns să viețuim aici.

Von Meier se opri. Mîinile i se mișcară sub cuvertură, apoi deveniră din nou imobile. David privi la *thangkale*, la culorile tibetane vii, la zeii nebuloși din ceruri inaccesibile lui. Ceilalți ocupanți ai camerei continuau să tacă, de parcă dialogul dintre von Meier și David ar fi făcut parte dintr-un ritual, ca și gestul repetat al servitorului care îi întindea paharul cu apă ca să-și umezească buzele. David își aminti de cadavrele călugărilor de la St. Nilus, de sîngele bătrînului monah vărsat în sanctuar, asemeni vinului sfințit.

– Înainte de război eram puțini, continuă von Meier. Doar o comunitate restrînsă, dedicată studiului problemelor spirituale, retrasă din mijlocul oamenilor. Eu am avut un rol activ în toate astea, dar activitatea mea științifică m-a împiedicat să-mi dedic tot timpul acestei comunități. Cînd au venit la putere naziștii, noi am făcut tot posibilul să nu avem de-a face cu ei. Scopurile lor și ale noastre nu aveau nimic în comun. Noi tînjeam după o comunitate spirituală în care oamenii să poată trăi în pace; ei voiau o națiune puternică în stare să subjuge, prin forța armelor,

alte popoare. Mulți dintre noi au fost trimiși în lagăre și au sfîrșit acolo. În timpul războiului, tinerii noștri au fost înrolați și o mare parte din ei au fost uciși pe frontul rusesc.

Cînd, în cele din urmă, războiul a luat sfîrșit, rămăsesem doar o mînă de oameni. Atunci ne-am dat seama că aveam de îndeplinit o misiune. Europa era zdrobită și epuizată: fizic, mental, dar mai presus de toate, spiritual. Se transformase într-un ținut pustiu, un tărîm mai arid decît deșertul în care ne aflăm noi aici. În est, erau rușii cu ateismul lor și disprețul față de tradiții, în vest, americanii cu admirația lor față de valorile materiale și cu indiferența față de orice trecea dincolo de realitatea superficială. Era limpede că nu puteam rămîne într-un astfel de loc. În jurul nostru erau atîția oameni care aveau nevoie de ajutorul nostru: văduve, orfani, foști prizonieri de război. Era atîta lume fără familie, fără un cămin, fără viitor, iar noi puteam face atît de puțin pentru ei. Firește, am făcut tot ce ne-a stat în putere, dar nu a fost decît o picătură într-un ocean. Ne cuprinsese disperarea: se părea că ne luptăm cu morile de vînt, încăpățînîndu-ne să construim o comunitate în mijlocul acelui dezastru.

Atunci, mi-am adus aminte de Iram. Descoperisem cetatea în anul care a urmat expediției noastre în Sinai. Inițial, aveam de gînd să fac publică descoperirea de îndată ce ajungeam la un acord cu regele saudit, dar între timp în Germania situația se înrăutățise atît de tare, încît am considerat că era mai prudent să păstrez secretul asupra existenței așezării. În acel moment al istoriei Germaniei ar fi fost mai mult decît prostesc să anunț descoperirea unei importante așezări evreiești, nu crezi? Mă rog, colegii mei au fost întru totul de acord cu mine.

Pînă la sfîrșitul războiului, majoritatea au murit. Puținii care au supraviețuit s-au alăturat micului nostru grup și foarte curînd am reușit să transformăm orașul Iram dintr-o descoperire arheologică într-un cămin pentru comunitatea noastră activă. Am avut prieteni arabi care ne-au ajutat și ne-au asigurat că vor păstra secretul. Ne mai ajută și acum, procurîndu-ne cele necesare, care nu pot fi cultivate sau fabricate de noi înșine.

Iram urma să fie sanctuarul nostru, cel de-al șaptelea sanctuar. Ultimul refugiu al unei civilizații amenințate cu distrugerea.

– Iertați-mă, îl întrerupse David. Nu înțeleg. „Al șaptelea sanctuar?“

Von Meier păru să mediteze puţin înainte de a răspunde.

– Au existat şapte sanctuare. Primul şi al doilea au fost în Ierusalim: Templul lui Solomon şi cel al lui Irod. Al treilea a fost Roma: noul Ierusalim. În est a fost Bizanţul, Noua Romă, locul Bisericii Sfintei Înţelepciuni. Mecca, oraşul interzis, a fost cel de-al cincilea. Al şaselea urma să fie Berlinul; s-a vorbit despre o nouă civilizaţie, o nouă ordine, dar chiar înainte de a deveni realitate, orgoliul unui singur om l-a dus la pieire. Aşa că am venit la Iram. În cel de-al şaptelea sanctuar.

La început, comunitatea noastră a fost formată mai ales din orfani, copii care în Europa ar fi pierit sau s-ar fi depravat. Noi i-am educat, i-am instruit în spiritul idealurilor pe care ni le formulasem, i-am ajutat să se dezvolte fizic şi spiritual. Am trimis băieţii să trăiască un timp în mijlocul triburilor arabe de la marginea deşertului, ca să îşi însuşească toate tainele vieţii de nomad. Fetele au rămas aici, ca să fie instruite în toate artele civilizaţiei – în pictură, literatură, muzică. Au devenit mame la vîrste fragede. Acum sîntem la a treia generaţie, ba, în unele cazuri, chiar la a patra.

Von Meier se opri din nou. David simţea că trecuse multe lucruri sub tăcere, că îi oferise intenţionat o imagine foarte vagă a grupului său şi a comunităţii din Iram. Dar, din moment ce David se afla aici şi văzuse cu ochii lui cetatea, ce rost mai avea să se ferească? Era limpede că von Meier tăinuia încă ceva. Întrebarea era, de ce?

– Vei înţelege şi dumneata că astfel de oameni sînt incapabili să trăiască în lumea de dincolo de ţinutul Iram sau să se integreze în ea. Pe măsură ce trece timpul, iar civilizaţia occidentală decade din ce în ce mai vertiginos, lumea de afară devine tot mai puţin atrăgătoare, mai ameninţătoare. Majoritatea celor care trăiesc aici nu cunosc altă aşezare în afara Iramului. Le va fi greu, dacă nu imposibil, să se adapteze. Şi ce ar cîştiga revenind în lume? În locul siguranţei din acest sanctuar nu ar descoperi decît frică şi nesiguranţă. O aglomerare masivă de arme nucleare, terorism, şomaj, boli mentale, divorţuri, revolte, criminalitate. Vezi, nu sînt chiar atît de izolat pe cît par. Ştiu foarte bine ce se întîmplă. Cele mai sumbre previziuni despre viitor se transformă în realitate.

Dar noi avem propriile noastre scopuri, propriile noastre obiective. Le vei înțelege la momentul potrivit. Cînd se va întîmpla asta, vei fi de acord cu ele. Iți vei da seama cît este de important ca acest loc să rămînă necunoscut lumii de afară. Poate că atunci ne vei ajuta să recuperăm hîrtiile pe care le-ai descoperit și să le ferim de ochii celorlalți. Vreau să o faci din propria dumitale inițiativă, vreau să îmi dai documentele și să îmi spui numele celor cărora le-ai trimis copii ale lor.

Dar va lua timp. Să nu mai vorbim despre asta pînă ce nu vei fi pregătit. Pînă atunci, am pentru dumneata alte sarcini. Te-am ales pe dumneata pentru că ești arheolog, pentru că îmi vei înțelege motivele. Cît timp te afli aici, aș vrea să studiezi cetatea și arhiva. Am pregătit deja un dosar arheologic amănunțit al secțiunilor centrale ale cetății. Vei începe să-l studiezi; te va scuti de multă muncă și timp pierdut. După ce termini, vreau să îl completezi, folosindu-ți cunoștințele de tehnică modernă. Spune-mi de ce echipament ai nevoie; voi avea grijă să îl primești.

În cele din urmă, va sosi momentul – poate cu mult după ce dumneata vei fi părăsit cetatea, dar totuși în timpul vieții dumitale, sînt convins de asta – în care vom putea dezvălui lumii existența cetății. Nu locul în care se află – acesta trebuie să rămînă secret – ci faptul că există. Cînd va veni acea clipă, doresc ca dumneata să spui lumii ceea ce știi, să publici un raport comun, sub numele meu și al dumitale, care să ateste existența mărturiilor și documentelor descoperite aici. Am avut motive întemeiate să nu divulg existența cetății după ce am descoperit-o, iar acum am motive chiar mai serioase ca să-i păstrez secretul. Însă arheologul din mine se rușinează de faptul că am ascuns lumii o descoperire atît de importantă. Este cea mai mare comoară arheologică descoperită vreodată, mai importantă decît piramidele din Egipt, decît Troia și Ur, și Pompei luate laolaltă. Nici un arheolog nu a văzut pînă acum asemenea minuni, nici măcar în vis.

De patruzeci de ani trăiesc aici complet neștiut de lume. Numele meu a fost uitat, cărțile și articolele scrise de mine zac prăfuite în depozitele bibliotecilor. Lumea științifică este necruțătoare, nu permite nimănui să se odihnească pe lauri. După ce am dispărut, nu s-a întrebat nimeni ce s-a întîmplat cu mine. Alți oameni, cu alte idei așteptau să-mi ia locul. Acum aveți calcula-

toare şi microscoape electronice, şi aparate termoluminiscente – eu nu pot concura cu aşa ceva. Sînt un bătrîn care îşi trăieşte ultimele zile într-un oraş uitat. Dar am dreptul la recunoaşterea unui merit care nu poate fi ignorat sau dat uitării. Eu sînt cel care a descoperit cetatea Iram. Numele lui Ulrich von Meier merită să fie pomenit alături de cel al lui Schliemann, Carter şi Woolley. Dumneata, profesore, vei avea grijă să fie aşa. Reputaţia mea se află în mîinile dumitale. În schimb, eu îţi ofer acces la cetate atîta timp cît doreşti. După numele meu, al dumitale va rămîne cunoscut pe vecie ca cel al omului care a dezvăluit secretele cetăţii Iram. Cărţile dumitale vor deveni opere de referinţă pentru multe generaţii viitoare. Numele noastre, cel al descoperitorului şi al celui care a elucidat secretele Iramului, vor rămîne gravate pe vecie în Panteonul arheologiei.

Totuşi, pînă atunci ai o muncă anevoioasă în faţa dumitale. Va trebui să studiezi şi să cercetezi mult. Te voi ajuta cît pot. Cînd ai nevoie, vino să te sfătuieşti cu mine. Înainte de a pleca de aici, te voi prezenta asistenţilor mei. I-am instruit să te ajute în orice privinţă vei avea nevoie. Vei fi găzduit lîngă camera mea. Desigur, la început, pînă îţi vei da seama de importanţa acestei munci şi de sinceritatea intenţiilor noastre, vei fi păzit. Dar vei avea voie să circuli, în anumite limite, oriunde în Iram.

Mai am totuşi o mică sarcină pe care doresc să o îndeplineşti cît timp te afli aici. În bibliotecă vei găsi fotocopii ale tuturor tăbliţelor descoperite la Ebla, împreună cu principalele lucrări despre acest subiect, scrise de Matthiae şi Pettinato. Îţi cer să parcurgi toate materialele existente, ca să stabileşti pînă unde se întindea imperiul Ebla în perioada sa de apogeu. Eu cred că graniţele lui ajungeau pînă departe, în sud, pe teritoriul actualei Palestine... Israel, dacă preferi. Dar eu nu am experienţă în domeniu, nu am cunoştinţele necesare pentru eblaiţi. Cînd am aflat că există un adevărat expert care mi-ar putea verifica teoria, am fost extrem de încîntat. Nici nu-ţi poţi imagina ce fericit am fost. Te asigur că-ţi va fi de folos să lucrezi pe texte eblaite cît timp eşti aici, să nu-ţi ieşi din mînă, ca să zic aşa. Eşti dispus să faci asta pentru mine? Spune că eşti, te rog.

– Şi dacă refuz?

Von Meier surîse, de data aceasta mai glacial, dacă aşa ceva era posibil.

– O, domnule profesor, ar fi mare păcat. Trebuie să înțelegi în ce situație te afli aici. La Iram toată lumea lucrează. Nu ne permitem să suportăm pe leneși. Chiar și o gură în plus de hrănit reprezintă o povară extraordinară. Suprafața de teren cultivabil de sub cetate este limitată; aici nu poate supraviețui decît un număr restrîns de oameni, dacă nu vrem să importăm alimente. Vechii iramiți puteau face negoț mai ușor, dar noi sîntem mai îngrădiți, nu putem aduce mărfuri de afară decît în cantități limitate. În Iram cei ce nu muncesc nu mănîncă. Nici chiar cei bolnavi nu mănîncă, dacă știu că au puține șanse de însănătoșire. Iar cei care nu mănîncă mor. Trebuie să te avertizez că aici domnește o disciplină de fier. Ceea ce în lumea de afară poate părea o greșeală minoră, aici este pedepsită cu severitate. Săptămîna trecută am executat un bărbat și o femeie pentru că au conceput un copil fără să ceară permisiunea. Ar fi fost o gură în plus de hrănit, înțelegi? Neplanificată. Aici trebuie să fii foarte atent. Unul dintre asistenții mei îți va explica. Nu-ți va trebui mult timp să te obișnuiești. O vreme vom fi mai indulgenți, dar îți cer să te acomodezi repede – de asta depinde supraviețuirea dumitale aici.

Acum e timpul să dorm. Ai făcut cunoștință cu doctorul Mandl. După ce ieșiți de aici, ți-i va prezenta pe colegii lui. Ne revedem peste cîteva zile, după ce te odihnești și te întremezi puțin. La revedere, domnule profesor. Mi-a făcut plăcere să te cunosc.

Von Meier tăcu și închise ochii. Mandl veni în față și îl prinse pe David de braț. Un servitor începu să stingă luminile. Treptat, întunericul puse stăpînire pe încăpere. Rămase aprinsă o singură lampă, care pîlpîia slab, ca o lumînare în fața unui altar. Încadrat de Mandl și de unul din gardieni, David ieși, în urma celorlalți bărbați, din încăpere.

39

După trei zile – de fapt, alternanțe de lumină și întuneric, petrecute dormind și mîncînd frugal – David fu condus pentru întîia oară să vadă sectorul central al cetății. Îi dăduseră veșminte negre, arăbești, ca să nu facă notă discordantă cu cei din jur, dar,

cu toate acestea, surprindea uneori privirile furişe ale locuitorilor, semn că erau conştienţi de faptul că era un străin şi nu înţelegeau care era rostul prezenţei sale acolo. I se interzisese să schimbe vreo vorbă cu cineva, dar asta nu îl împiedica să-i urmărească şi să-i asculte pe localnici, în timp ce aceştia îşi vedeau de treburile lor. Peste tot domnea o atmosferă de extremă seriozitate. Nu surprinse nici un zîmbet şi nu auzi nici un hohot de rîs. Oamenii munceau sau se odihneau după muncă ori mîncau într-una din numeroasele săli special amenajate în acest scop – refectorii spaţioase, mohorîte, cu bucătării separate, dar aparent nu exista nici un prilej de recreere sau distracţie. Nu existau efuziuni sentimentale, nici măcar între bărbaţi şi femei ori între adulţi şi copii. Nu văzu pe nimeni ţinîndu-se de mînă sau îmbrăţişîndu-se. Saluturile, atunci cînd existau, erau rostite pe ton morocănos şi din vîrful buzelor. Toată lumea era îmbrăcată aproximativ la fel – bărbaţii, în haine negre, femeile, în haine albe. Pînă şi copiii aveau un aer grav şi rezervat. Il priveau cu ochii mari, stăpînindu-şi perfect curiozitatea, fără să şuşotească între ei sau să chicotească.

Descoperi că oamenii aceştia nu aveau o viaţă de familie. În Iram nu exista dragoste ori căsătorie. Relaţiile sexuale erau permise – în cazul fetelor, de la vîrsta de cincisprezece ani, iar în cel al băieţilor, de la şaptesprezece ani – dar închegarea unor legături permanente, sau fie şi temporare, era categoric interzisă. Exista o permanentă rotaţie a partenerilor, conform unui program elaborat de o oficialitate denumită Geschlechtsverkehrleiter, supraveghetorul relaţiilor sexuale. Orice încercare de a încălca acest aranjament era pedepsită cu maximă seriozitate. Sarcinile neplanificate trebuia raportate cît mai repede *Geburtenbeschränkungsleiter*-ului, funcţionarul responsabil cu planificarea naşterilor. În marea majoritate a cazurilor, aceste sarcini erau întrerupte, excepţie făcînd cazurile în care un copil din cadrul comunităţii murise de curînd şi încă nu fusese înlocuit.

Femeile aveau voie să nască trei copii în total, după care erau sterilizate automat. Toţi copiii aparţineau comunităţii şi erau crescuţi în comun, mai întîi în creşe, apoi în internate. Toată lumea dormea în dormitoare comune, separate pentru bărbaţi şi femei. Intîlnirile amoroase erau planificate cu grijă şi, pentru fiecare astfel de întîlnire, trebuia cerută din timp aprobare.

Femeile nesterilizate erau controlate cu atenţie sporită. David află că existau reguli stricte privind relaţiile sexuale necontrolate ale femeilor fertile, astfel încît progeniturile lor să se încadreze în anumite standarde, dar îi fu imposibil să afle pe ce criterii se bazau aceste reguli. După unele indicii, ajunse la concluzia că bebeluşii handicapaţi fizic sau mental erau ucişi la naştere şi că eutanasia se practica şi în cazurile în care handicapul devenea vizibil sau survenea ulterior, în urma unui accident.

Află, de asemenea, că bătrînii care nu îşi mai puteau cîştiga existenţa prin muncă, erau omorîţi printr-un procedeu nedureros, pentru a face loc unui copil. Uneori, acest lucru era planificat cu un an sau doi înainte. În trei rînduri diferite, David văzu cîte un bărbat bătrîn şi o dată o femeie în vîrstă chinuindu-se să ţină pasul cu echipa de lucrători tineri care cărau provizii pentru magazinele centrale. De fapt, nu văzu aproape nici un individ trecut de vîrsta de cincizeci de ani.

Nu prea avu prilejul să-i studieze pe copiii cetăţii. Cei mici erau ţinuţi într-o creşă prost luminată, nu departe de camera lui von Meier, unde erau îngrijiţi cu atenţie, dar fără afecţiune, de un grup de femei foarte curate, cu părul strîns legat în coc, cu feţele marcate de o expresie de reproş permanent. La vîrsta de patru ani, copiii începeau şcoala, separaţi deja în funcţie de sex, aşa cum aveau să îşi trăiască toată viaţa. David nu primi permisiunea să viziteze nici o sală de clasă, spunîndu-i-se că nu era încă suficient de pregătit să se confrunte cu ideile şi principiile pe care se baza viaţa în Iram.

Totuşi, o dată, David avu prilejul să stea de vorbă cu o fetiţă de vreo opt ani, în timp ce gardianul lui, plictisit de monotonia sarcinii care i se încredinţase, plecase să vadă de alte probleme. David o strigă pe copila blondă, care părea foarte serioasă şi matură în rochiţa ei albă, şi se prezentă.

– Bună, pe mine mă cheamă David. Pe tine cum te cheamă?

Fetiţa îl privi curioasă, gata-gata să o rupă la fugă, dar în acelaşi timp intrigată de străinul acesta care i se adresa într-o germană vorbită cu accent straniu.

– Prostule, eu nu am nici un nume. Ştii doar că nimeni nu are nume cît e copil.

– Scuză-mă, exclamă David, derutat de această ultimă descoperire. Nu ştiu multe lucruri. Sînt nou aici, am venit să lucrez pentru domnul profesor von Meier.

Chipul timpuriu maturizat al fetiţei se încruntă, ca şi cum nu ar fi înţeles vorbele lui David.

– Cum adică „nou?" Aici nimeni nu este nou. Toţi ne-am născut aici în cetate. Aici vom muri. Singurii noi sînt bebeluşii, cei din maternitate. Eu nu mai sînt bebeluş. Nici tu.

– Dar eu nu m-am născut în cetate, încercă David să se explice. Eu am fost adus aici de afară. Am sosit călare pe o cămilă.

Fetiţa se încruntă din nou, ca şi cum nu l-ar fi crezut în toate minţile.

– De afară? îl îngînă. Ce-i aia? Nu există nimic în afara cetăţii. Doar întuneric şi nici o lampă.

David decise să abandoneze subiectul locului de unde venea el, care, în mod evident, ar fi necesitat o discuţie îndelungată.

– O să-ţi explic cînd vei fi mai mare. Pînă atunci aş vrea să ştiu mai multe despre numele tău. Dacă nu ai încă un nume, cum te strigă lumea, cum ţi se spune ce trebuie să faci? De exemplu, de unde ştii cînd vrea să te asculte profesorul la şcoală?

Fetiţa păru aproape jignită de ignoranţa lui David faţă de un lucru atît de binecunoscut – era ca şi cum ar fi întrebat-o ce culoare este culoarea albă.

– Dar bineînţeles că nu am nevoie de un nume pentru aşa ceva, protestă ea. Noi toţi facem acelaşi lucru în acelaşi timp. Nimeni nu face altceva decît ceilalţi. Cînd profesorii ne spun ce trebuie să facem, ne spun tuturor o dată. În clasă răspundem în cor. De ce ar vrea cineva să răspundă de unul singur? Ar fi o prostie. Ar greşi. Nu răspundem corect decît atunci cînd vorbim în cor. Atunci ştim cu toţii răspunsurile corecte. Nu ai învăţat asta la şcoală?

– Atunci, cum se face că astăzi eşti singură? se interesă David, schimbînd subiectul.

Il tulbura imaginea unei clase pline de copii care repetau ca papagalii răspunsurile gata pregătite.

– Pentru că este zi de test, prostule. Nu ştii chiar nimic?

O plictisea ignoranţa lui David în problemele atît de simple ale vieţii.

– Şi ce faceţi cînd e zi de test?

– Nimic nu ştii, nu-i aşa? Trebuie să mergem prin galerii şi să găsim singuri Stîlpul Central. Este un test important, pentru că se poate ca unul dintre noi să se piardă de ceilalţi. Unii oameni se rătăcesc în galeriile vechi şi mor acolo, în întuneric. Aşa s-a întîmplat anul trecut cu o fetiţă din clasa mea. Sînt convinsă că nu e plăcut.

– Ţi-e teamă de întuneric? întrebă David, curios să afle dacă fetiţa va recunoaşte cel puţin unul dintre sentimentele caracteristice copilăriei.

Fetiţa clătină din cap.

– Bineînţeles că nu! De ce ne-ar fi frică de întuneric? Nu e uşor să găseşti drumul dacă se stinge lumina, dar oamenii înţelepţi nu intră singuri în tunelurile întunecate. Cel mai mult îmi place întunericul atunci cînd trecem cu lămpile prin Antice.

– Antice? Ce înseamnă asta?

– Tare mai eşti ciudat, exclamă fetiţa, încruntîndu-se din nou. Galeriile Antice, bineînţeles, acolo unde sînt îngropaţi morţii. Îmi place foarte mult să-i vizitez. Acolo mă simt în siguranţă, şi e atîta linişte. Cînd voi muri, voi ajunge şi eu acolo. O să fie minunat.

Conversaţia luase o turnură tulburătoare. David încercă să ascundă oroarea care îl cuprinsese.

– Cînd îi vizitaţi pe cei morţi?

– În fiecare dimineaţă, fireşte.

De-acum David ştia că „dimineaţa" nu însemna altceva decît perioada următoare trezirii. Timpul era măsurat cu ajutorul ceasurilor. Altfel, era aşa cum îi spusese von Meier: în Iram nu exista zi şi nu exista noapte.

– Toate elevele merg să îi viziteze, continuă copila. Am crezut că asta o ştii, cel puţin. Mergem la Templu, uneori ducem flori, apoi cîntăm în altarul mare. Apoi ieşim pe Poarta Morţilor şi intrăm în Antice. Ducem cu noi flori şi risipim petalele pe corpuri. Miroase foarte frumos. Îmi plac foarte mult morţii, sînt atît de liniştiţi şi de blînzi. Doamnele sînt atît de frumoase, în rochiile lor lungi şi gătite cu bijuterii. Cele mai bătrîne s-au uscat, desigur, dar altele arată de parcă ar trăi, ca şi cum ar fi doar adormite. Nu le-ai văzut niciodată?

David clătină din cap. Desigur, văzuse morţi, dar nu şi pe aceştia, pe morţii din Iram. Cel puţin, nu încă.

În clipa aceea, în apropiere răsună un strigăt. Fetiţa privi în jur. Gardianul lui David se întorsese şi-i strigă fetiţei să plece. Copila îi aruncă o ultimă privire lui David, se răsuci pe călcîie şi o rupse la fugă spre cel mai apropiat tunel. La gura galeriei fetiţa fără nume se opri şi privi înapoi, apoi intră şi se făcu nevăzută pentru totdeauna.

– Ai face mai bine să nu stai de vorbă cu nimeni, strigă gardianul, apropiindu-se grăbit. O să fiu nevoit să raportez incidentul lui Herr von Meier.

David ridică din umeri. Ce-l interesau pe el regulile sau legile lor? Ştia că, în cele din urmă, îl vor ucide, oricum.

Gardianul era un bărbat ciudat, pe nume Talal; era japonez, după rasă, dar vorbea fluent araba. Era singurul oriental pe care-l văzuse David în cetate, dar refuza să îi explice cum de era diferit de ceilalţi; tot ce-i spuse era că fusese adus încă din copilărie în Iram de von Meier. Acum avea în jur de patruzeci şi cinci de ani, dar arăta mult mai tînăr şi era suplu şi viguros ca un tînăr de douăzeci şi cinci. Avea o constituţie ascetică, fără un gram de grăsime în plus pe corp. Fiecare muşchi, fiecare fibră, fiecare centimetru de piele părea să emane energie pură care nu putea fi stăpînită decît de o voinţă bine dezvoltată. Părul îi era înspicat, dar nu din cauza vîrstei, ci mai degrabă a greutăţilor îndurate şi a conflictelor interioare. Ochii umbriţi de gluga veşmîntului trădau o inteligenţă vie şi o stăpînire de sine nemaiîntîlnită pînă atunci de David. Părea detaşat de tot ce era în jurul lui, nu din indiferenţă sau dezinteres impus din afară, ci datorită controlului interior, al unei concentrări care îi permitea să se dispenseze de lumea celorlalţi.

Avea o fire taciturnă, dar era dispus să răspundă la unele întrebări puse de David în legătură cu anumite părţi ale cetăţii, prin care se plimbaseră împreună.

Rareori erau separaţi în răstimpul cît David era treaz, deşi apropierea lor forţată nu îi făcu mai familiari sau mai înţelegători. Uneori, cînd avea chef să vorbească, Talal lăsa să-i scape destule amănunte despre sine cu ajutorul cărora David reuşi să-şi formeze o impresie aproximativă. Datorită faptului că vorbea araba la fel de fluent ca şi germana, David deduse că petrecuse destul de mult timp printre arabii din interiorul şi de la graniţele deşertului, ceea ce îi confirmă Talal însuşi, cînd îl întrebă direct. De fapt, deveni curînd limpede că Talal era mult mai experimentat în privinţa lumii de dincolo de zidurile cetăţii Iram decît

majoritatea locuitorilor. Nu numai că trăise mult timp printre membrii tribului Shammar, de la marginea deșertului Nafud, dar călătorise pînă în Orientul Îndepărtat unde învățase japoneza și studiase cîteva arte marțiale. Aparent, nu era supus acelorași restricții ca ceilalți locuitori ai cetății. De exemplu, putea părăsi Iramul cînd dorea și, deseori, pleca pentru luni de zile prin deșertul Nafud, singur și înfometat, dedicîndu-se meditației.

Oriunde mergea, purta asupra lui o sabie japoneză cu mîner lung, teaca ei neagră și lăcuită era împodobită cu franjuri de mătase, iar capetele îi erau argintate. Era singurul lucru despre care nu se sfia să vorbească. Îi povesti lui David că fusese făcută la comandă, în Kyoto, de către un maestru armurier pe nume Gassan Sadakazu. Lama fusese călită și recălită timp de patruzeci de zile, pînă ce ajunsese să scoată un sunet cristalin, ca un clopoțel din sticlă. În același timp, fusese gravată cu măiestrie cu semne japoneze frumos caligrafiate. Talal îi traduse inscripția lui David. Era un *haiku*, un poem scurt, compus de el însuși.

În oțel,oțel;
În lamă, viață.
Norii trec tăcuți.
Paloșul trece în liniște
Prin ape nemișcate.

Deseori, se compara pe sine cu lama. El însuși fusese călit de nenumărate ori pînă ce devenise tare ca oțelul, vînjos, dar totuși suplu, tăios ca o lamă, dar periculos doar atunci cînd era provocat. O dată afirmă că era sabia lui von Meier ascunsă multă vreme în bezna cetății Iram, dar care era trasă afară din teacă, strălucitoare, ori de cîte ori avea bătrînul nevoie de serviciile sale. Cînd era presat să dezvăluie natura acestor servicii, se închidea într-o muțenie totală. Abia după o săptămînă petrecută în tovărășia lui Talal, David își aminti de chipul cu trăsături orientale pe care îl văzuse în mașina care se îndepărtase în goană de locul în care fuseseră asasinați părinții săi, în Haifa.

Cînd nu era plimbat prin cetate, David își petrecea timpul în bibliotecă, citind. Niciodată în viață nu lucrase într-un loc mai bizar. Cu tavanul scund și prost luminat, lată de numai trei metri, camera părea să se întindă la nesfîrșit, cu extremitatea îndepărtată învăluită în negură, ca și cum trecutul însuși ar fi fost

îngropat acolo, pe jumătate vizibil, pe jumătate pierdut în ceață. De ambele părți ale pereților, rînduri nesfîrșite de deschideri mici se aliniau circulare, cu diametrul de aproximativ cincisprezece centimetri, care se pierdeau undeva departe, înghițite de umbrele înfometate. Adînci de treizeci de centimetri, ele se înălțau de la podea pînă în tavan, separate de intervale mici. Cînd le examină mai îndeaproape, descoperi în fiecare cîte un sul de pergament înfășurat în pînză, uneori somptuoasă, alteori mai modestă. David descoperi cu uimire că pergamentele se păstraseră într-o stare excepțională. Ca și mumiile pe care le văzuse în criptele din celălalt capăt al cetății, după discuția purtată cu fetița, sulurile de papirus beneficiaseră de aceleași calități miraculoase de conservare ale locului. După numai o oră petrecută acolo, David își dădu seama că numai biblioteca în sine reprezenta o descoperire uluitoare în analele arheologiei, care umbrea complet descoperirea pergamentelor de la Marea Moartă, a textelor ugarite de la Ras Shamra, a Tăblițelor de la Ebla și a fragmentelor din Geniza de la Cairo.

În biblioteca aceea existau lucruri pentru care orice om de știință ar fi fost capabil să facă moarte de om, fie și numai pentru a le atinge, pentru a le vedea. Pe peretele de lîngă intrare se afla o lespede de piatră pe care erau gravate titlurile principalelor lucrări existente în bibliotecă. Puține dintre ele aveau valoare în sine, deoarece lucrările pe care se baza Biblia ebraică erau de dată mai recentă. Dar în numai două-trei zile, după ce examină cîteva papirusuri, David își dădu seama că aici erau adunate toate textele biblice importante, scrise înainte de exilul din 586 î. Hr. Tot aici se aflau lucrări considerate pierdute, ca Istoria lui Solomon, Analele regilor Israelului și Analele regilor lui Iuda, care serviseră drept sursă de inspirație pentru unele cronici istorice și apoi deveniseră nucleul viitoarei Biblii. David era convins că, dacă ar putea publica rezultatele obținute numai după șase luni de cercetare printre aceste suluri de papirus, ar schimba întreaga față a științei biblice, demontînd sau confirmînd, cu ajutorul unor dovezi indubitabile, orice teorie sau ipoteză formulată în decursul ultimului secol.

Dar, mai întîi, trebuia să se ocupe de propria lui supraviețuire. În fiecare zi citea cîte puțin din lucrarea lui von Meier, care oferea o retrospectivă detaliată a istoriei Iramului, cuprinzînd peste două mii de pagini. Cu excepția primelor lucrări de

explorare, von Meier făcuse toată munca de unul singur, iar raportul reprezenta o adevărată realizare, sub aspectul întinderii sale, a scrupulozității și atenției acordate amănuntelor. Pe măsură ce înainta cu lectura, David începea să-l cunoască mai bine pe von Meier și, dacă era posibil, să-l antipatizeze mai mult. Individul era atît de obsedat de cetatea Iram, încît nu suportase ca altcineva în afara lui să exploreze locul sau să facă publice descoperirile. Nu tolerase prezența nici unui colaborator și refuzase să împartă gloria de care era convins că va avea, în cele din urmă, parte. David nu putea crede că von Meier era sincer atunci cînd îi propunea să împartă recunoașterea care se cuvenea pentru o asemenea descoperire.

Serile și le petrecea studiind materialul de la Ebla, examinînd atent toate referirile făcute la vechimea așezării care data încă din anul 2400 î. Hr. Existau referiri la denumiri de localități din Palestina: Hazor, Gaza, Lachish, Meggido, chiar Ierusalim; referiri la nume biblice cum ar fi Avraam, Ishmael și Israel; și numeroase indicii din care reieșea că, o perioadă, teritoriile înconjurătoare se aflaseră sub controlul Eblei. David știa că acest aspect prezentase un interes deosebit încă din perioada în care unii cercetători fundamentaliști ai textelor biblice încercaseră să găsească în astfel de referiri o justificare pentru ipoteza extremistă potrivit căreia locuitorii Eblei fuseseră, de fapt, evrei, opinie care ar fi putut conduce, în mintea unor sirieni, la teama că sioniștii au pretenții teritoriale asupra actualei Sirii. Oare von Meier împărtășea astfel de păreri? David se îndoia de asta. Dacă da, atunci nu ar fi greu să i se demonstreze cît de puțin fondate erau astfel de ipoteze, cît de ușor ar putea fi folosite aceleași opinii la susținerea contrariului, și anume că primii evrei se trăgeau, de fapt, din neamul sirienilor și deci Siria avea tot dreptul să aibă pretenții la teritoriul palestinian.

Dar David se plictisi repede de materialul referitor la Ebla. Îl examinase și lucrase atît de mult cu el, încît nu îl mai fascina, și cu atît mai puțin aici, în Iram, unde cea mai măruntă descoperire reprezenta ceva mai uluitor decît tot ce văzuse sau făcuse la Ebla. Nu-l supraveghea nimeni atunci cînd lucra în bibliotecă. Talal nu-l însoțea niciodată acolo; în locul lui, intrarea în sală era păzită de unul din paznicii care îl conduseseră în odaia lui von Meier. Nu era singur, dar avea libertate deplină să citească orice dorea și să ia oricîte notițe dorea.

Cînd se sătura să parcurgă tăbliţele de la Ebla, obişnuia să se plimbe printre rîndurile de nişe în care se găseau papirusurile, scoţînd cîte unul la întîmplare, examinîndu-l, apoi punîndu-l la loc, din ce în ce mai copleşit de importanţa informaţiilor la care i se permisese să aibă acces. Pe toată lungimea sa, biblioteca era luminată de nişte lămpi ciudate, aşa cum nu mai văzuse în altă parte în toată cetatea. Erau încastrate în pereţele de stîncă şi fiecare era prevăzută cu cîte un rezervor racordat în spate la o gaură de scurgere, care capta petrolul ce se putea scurge şi putea provoca aprinderea pergamentelor de valoare inestimabilă. După cîteva zile, David descoperi că, de pe la jumătatea sălii, gura nişelor era acoperită cu pînze de păianjen prăfuite, arătînd pînă unde ajunseseră von Meier şi tovarăşii lui cu examinarea documentelor. Cu toate că abia apucase să studieze primele pergamente din capătul superior al camerei lungi, David era intrigat de aceste şiruri de papirusuri neatinse şi nevăzute de nimeni de atîtea secole.

Înfrîngîndu-şi repulsia provocată de pînzele de păianjen groase şi prăfuite, precum şi frica de eventualii ocupanţi ai nişelor, David întinse mîna şi scoase la lumină documentele, unul după celălalt. În cea de a opta seară, după ce dădu la o parte pînza de păianjen care acoperea una dintre găurile de pe peretele din stînga, descoperi, cu surprindere, că gaura fusese astupată cu foarte mult timp în urmă cu ceară, peste care se aplicase un sigiliu. Acum, sigiliul era crăpat şi plin de praf, iar scrisul abia se mai distingea la lumina chioară a lămpilor, dar David aduse o lampă şi o lupă de pe masa de lucru şi reuşi, în cele din urmă, să-l descifreze.

Să i se usuce mîinile celui care rupe acest sigiliu
Şi să orbească cel ce pune ochii pe ceea ce se află
înăuntru. Pecetluit din porunca marelui preot Mattathias,
în cea de a douăsprezecea zi a lui Tishri, în al cincilea
an al domniei regelui Jehoahaz al Iramului, fie el
ocrotit şi confirmat de Nume.

Nu ezită nici o clipă. Nici un arheolog nu era insensibil la superstiţiile legate de blestemele care planau asupra mormintelor şi a obiectelor funerare, dar la fel de adevărat era că nici un arheolog nu îşi putea permite să le ia în serios. Ceara devenise sfărâmicioasă, şi David reuşi destul de uşor să disloce capacul care crăpă instantaneu şi se fărîmiţă între degete. Deodată, îşi aduse aminte de tăbliţa care împărtăşise aceeaşi soartă pe

șantierul de la Ebla, de întîmplările îngrozitoare care se petrecuseră a doua zi. Coincidență, pură coincidență, își zise, dar pe undeva se simțea neliniștit.

Mîna îi tremura ușor, pentru că era conștient de faptul că dăduse, din greșeală, peste ceva extrem de important. Își strecură mîna în nișă și pipăi atent interiorul. Degetele dădură peste textura familiară a unei pînze. Folosindu-se de ambele mîini, scoase din nișă un sul pe care îl duse, cu mare atenție, la masa de lucru și îl așeză jos.

Țesătura fină, protejată de dopul de ceară, era în cea mai bună stare de conservare din cîte văzuse David pînă atunci. Era brodată cu fir de aur și fusese legată cu o panglică ce părea să fie din mătase. Țesătura se desfăcu, de parcă ar fi fost înfășurată doar cu o zi în urmă, și David scoase un sul de pergament din interior. Cu grijă nemărginită, temîndu-se să nu crape, începu să-l desfășoare. Nu unul. Ci trei papirusuri separate se aflau înaintea lui.

40

Lui David nu-i trebui mai mult de o jumătate de oră ca să-și formuleze o părere în legătură cu ceea ce se afla în fața lui. Erau trei suluri de papirus, fiecare datînd din altă perioadă. Cel mai vechi, papirusul mic, rulat între cele mai mari, era conservat destul de prost și, aparent, fusese scris la un an sau doi după deportarea evreilor în Babilon, sub Nabucodonosor– în jur de anul 584 î.Hr. După acesta urma un papirus scris pe un material de calitate mai bună, dar pe alocuri șters, care putea fi datat în funcție de o referire în text la moartea regelui Nabucodonosor al Babilonului și a Taymei, cu un an în urmă. După un calcul mental scurt, aceasta însemna anul 538 î. Hr. Ultimul, înfășurat în jurul celorlalte, ajunsese în Iram „în cel de-al o sută douăzecilea an de la fondarea orașului" – probabil la începutul secolului al treilea î. Hr.

Petrecu restul serii lucrînd pe primul papirus, cel mai scurt, dar și cel mai dificil de descifrat, din cauza stării în care se afla și al scrierii neobișnuite. După ce termină, înfășură din nou documentele în pînză și le introduse în gaura în care le găsise, străduindu-se să rămînă calm, ca paznicul să nu-i bage de seamă agitația și să-i raporteze lui von Meier. Curînd după aceea se

culcă, dar nu putu închide ochii ore la rînd, gîndindu-se cu febrilitate la ceea ce citise, pînă ce, epuizat, adormi, în sfîrşit.

Ceea ce descoperise îl entuziasma şi îl tulbura în aceeaşi măsură în care îl uluia. Era vorba despre o mărturie lapidară, scrisă de un preot de la Templul Ierusalimului, pe nume Benjamin bar Hilkiah. În timpul asediului Ierusalimului, cînd el şi un grup restrîns de prieteni îşi dăduse seama că regele Zedekiah nu va fi capabil să mai ţină mult timp piept forţelor babiloniene, luaseră măsuri ca să mute o parte a comorilor din Templu în locuri alese cu grijă de pe tot teritoriul cetăţii. După ce Nabucodonosor cucerise Ierusalimul şi începuse deportările în masă în Babilon, Benjamin şi tovarăşii lui reuşiseră cumva să se deghizeze şi să ia cu ei unul dintre obiectele salvate anterior. Din păcate, oriunde se găsea vreo referire la respectivul obiect în mărturia lui Benjamin, cineva ştersese cuvîntul cu x-uri apăsate, ca şi cum ar fi fost vorba de ceva obscen sau de o blasfemie. Acest lucru trimise mulţi fiori de gheaţă pe spatele lui David. Benjamin şi preoţii din anturajul lui izbutiseră să ajungă în Babilon ducînd cu ei povara lor misterioasă, pe care o ascunseseră într-o pivniţă. Ultima parte a mărturiei conţinea o descriere a locului în care se afla pivniţa şi o rugăciune către Dumnezeu ca să-l călăuzească pe găsitorul scrisorii către acel loc de taină, pentru a recupera obiectul „atunci cînd păcatele poporului nostru vor fi răscumpărate prin pedeapsa exilului, iar inima lui Dumnezeu se va fi înmuiat faţă de noi".

Pe tot parcursul zilei următoare, David fremătă de nerăbdare în aşteptarea serii şi a revelaţiei pe care credea că o va avea după citirea celor două documente rămase. Dar nu putea risca, dezvăluindu-şi neliniştea, aşa că se văzu nevoit să o reprime în timp ce vizită o nouă secţiune a vastei cetăţi subterane. Imediat după masa de prînz, compusă din pîine neagră şi brînză de oaie, fu chemat în odaia lui von Meier.

Bătrînul îl aştepta în acelaşi loc, sprijinit pe pernele înalte, sub sfera de sticlă ce se rotea uşor. În preajma lui se aflau servitorii, secondaţi de două asistente medicale. Cînd David intră în odaie, îl surprinse scriind ceva într-o carte mare, legată în piele, prea preocupat ca să îi acorde atenţie. David rămase în aşteptare, urmărind mîzgăliturile bătrînului, rotirea molcomă a mingii de cristal, dansul neîntrerupt al zeilor de pe drapelele bisericeşti. În

cele din urmă, von Meier puse tocul deoparte, închise cartea şi ridică ochii. Avea privirea pierdută, încărcată de amintiri.

– Ţin un jurnal, ca amicul nostru Schacht, zise von Meier. Dar al meu nu este codat. După ce mor, îl poate citi oricine doreşte. Scriu în el zilnic. Gînduri, amintiri, observaţii. Acum figurezi şi dumneata în el. Alături de Schacht, Hartmann şi ceilalţi. Faci parte din cronică, din istoria Iramului. Nu-i aşa că îţi face plăcere?

David nu-i răspunse. Nu se simţea părtaş la nimic, legat de nimeni. Oare von Meier aflase de descoperirea lui din seara precedentă, de aceea îl chemase aici – ca să-i spună ce găsise?

– Ei bine, continuă von Meier. Spune-mi cîte ceva despre ce ai văzut, ce concluzii ai tras. Găseşti Iramul pe gustul dumitale? E aşa cum te aşteptai să fie?

Uşurat să audă că von Meier nu dorea altceva de la el decît un raport preliminar despre ce văzuse în cetate, David dădu orice alt gînd la o parte şi se apucă să-i împărtăşească, pe îndelete, primele sale impresii. Petrecură toată după-amiaza închişi împreună în odaie şi, pe măsură ce discutau, David îşi dădea seama de ce, mai presus de toate, fusese ales să ajungă în Iram. Vreme de peste patruzeci de ani, von Meier făcuse măsurători şi înregistrase date, evaluase şi descrisese stîncile şi obiectele găsite în cetatea antică, adunînd toate constatările sale într-un raport amplu pe care David îl citea încă. În tot acest timp, nu existase nici o persoană potrivită cu care să discute despre tehnica lui de lucru, nimeni care să poată aprecia sau admira realizarea indiscutabilă a bătrînului. Von Meier era avid de laude şi de recunoaştere din partea altui arheolog şi, cu cît se adînceau mai mult în conversaţie, David nu vedea nimic de condamnat în asta. Nimeni nu lucrează singur, nimeni nu vede adevăratul sens al vieţii fără reacţia semenilor săi. David însuşi căutase, de-a lungul carierei sale, să merite binecuvîntarea tatălui său, aprobarea profesorilor, laudele examinatorilor. Oricît de deosebite ar fi fost împrejurările în care trăia, von Meier nu era decît un om ca toţi oamenii, a cărui operă de o viaţă trecuse neobservată. Preţ de o clipă, David se gîndi să-i destăinuie existenţa celor trei suluri de pergament, pentru că, în definitiv, descoperirea lor era meritul lui von Meier. Dar ceva îi şoptea să se abţină, să ţină pentru el ceea ce aflase, cel puţin pînă va şti cu certitudine ce semnifică.

Seara luă cina devreme, în compania lui von Meier. O măsuţă şi un scaun fuseră aduse şi aşezate lîngă patul bătrînului. Băură vin, un Medoc din 1945, care printr-o minune supravieţuise călătoriei în inima Arabiei şi se maturizase perfect în pivniţele din Iram. Von Meier îi spuse că anul 1945 fusese un an extrem de bun în regiunea Medoc, dar nu îi destăinui cum ajunsese în posesia sticlelor despre care spunea că sînt depozitate în cetate. Îi mai spuse că era un privilegiu rar că putea bea un pahar de vin împreună cu von Meier; vinurile îi aparţineau în exclusivitate şi nimeni nu avea voie să se apropie de ele.

În timpul mesei, von Meier depănă amintiri legate de copilăria şi anii lui de tinereţe, îi povesti lui David despre studiile sale făcute la Hanovra, despre profesorii renumiţi pe care îi avusese. Îi istorisi cum fusese descoperit pergamentul în care se pomenea de oraşul Iram, într-o colecţie de manuscrise islamice vechi, depozitate în biblioteca Universităţii Tübingen, de către faimosul cercetător al culturii islamice din secolul al nouăsprezecelea, Karl-Friedrich Hauser. Deşi conjunctura din Germania nu era favorabilă, izbutise să organizeze acea expediţie nefericită în Sinai, în timpul căreia mulţi dintre tovarăşii săi îşi pierduseră viaţa. După ce Schacht descoperise adevăratul amplasament al cetăţii, von Meier putuse organiza o a doua expediţie, ajutat de colegii săi arabi, aşa că în toamna anului 1936 descoperise cetatea exact aşa cum fusese ea descrisă în istorisirea lui al-Halabi.

Pe vremea aceea, Iramul era un loc extrem de neprimitor, întunecos şi rece, lipsit de lumina lămpilor şi de flacăra focurilor de mult stinse. Folosindu-se de lămpi de furtună, von Meier şi tovarăşii săi exploraseră treptat galeriile întunecoase ale metropolei moarte, cartografiind fiecare sector, fiecare intrare şi ieşire. Trei dintre membrii expediţiei îşi pierduseră viaţa, doi căzînd în nişte puţuri adînci, mascate, al treilea rătăcindu-se în labirintul de galerii secundare din care nu mai ieşise niciodată la lumină. Von Meier susţinea că mai existau încă astfel de galerii lungi, neluminate, tixite de corpuri mumificate. Uneori cîte un copil pătrundea în ele şi nu mai era găsit niciodată.

David încercă să-l facă pe von Meier să-i spună mai multe despre întoarcerea în Iram, după încheierea războiului, dar în privinţa acestui subiect se arătă mai puţin cooperant. Oraşul era un sanctuar, îi repeta, un lăcaş al speranţei, unde rănile provocate de război puteau fi vindecate şi durerile din perioada

următoare uitate, un loc unde noile generaţii aveau şansa de a trăi într-o lume ferită de tarele societăţii civilizate.

Se făcuse destul de tîrziu cînd von Meier puse punct conversaţiei. Gardianul lui David îl aştepta în faţa uşii şi îl întrebă dacă doreşte să se întoarcă în odaia lui. Era destul de obosit, dar după ce toată ziua aşteptase nerăbdător să se întoarcă la sulurile vechi de pergament, dădu din cap a negaţie şi îi răspunse că prefera să se întoarcă la bibliotecă, unde mai avea ceva treburi de terminat. Gardianul ridică din umeri şi porni înainte pe coridorul pustiu, spre bibliotecă. Cîteva minute mai tîrziu, David se afla din nou în faţa celor trei suluri desfăşurate pe masă.

Al doilea pergament se dovedi a fi mai uşor de descifrat decît primul, şi David reuşi să îşi facă o idee generală despre conţinutul lui, deşi erau cîteva cuvinte cărora nu le cunoştea înţelesul. Pergamentul fusese scris de un preot pe nume Baruch, care rămăsese la Tayma' după moartea lui Nabonidus. Baruch fusese discipolul lui Benjamin bar Hilkiah, cel căruia acesta din urmă îi trimisese scrisoarea cu puţin timp înainte de a muri. Cînd regele Nabonidus hotărîse să părăsească Babilonul şi să se retragă în ţinuturile sălbatice ale Arabiei, punîndu-l pe fiul său, Belshazzar, vicerege, Baruch şi familia sa s-au numărat printre voluntarii dispuşi să îl urmeze, probabil în speranţa nemărturisită de a se întoarce cumva în Palestina. Înainte de plecare, Baruch, împreună cu tatăl şi trei dintre fraţii săi, s-a furişat în pivniţa în care era ascunsă comoara luată de Benjamin din Templul Ierusalimului. David fu cuprins din nou de un sentiment de neputinţă, cînd observă că mîna care ştersese numele obiectului în scrisoarea lui Benjamin făcuse acelaşi lucru şi în mărturia lui Baruch.

Scribul şi familia lui duseseră comoara misterioasă de la Babilon la Tayma', nedivulgînd secretul ei nici chiar celorlalţi evrei care îi însoţeau, şi o îngropaseră în apropierea oazei, la poalele unei movile. Baruch scrisese scrisoarea pentru fiul său, în eventualitatea că va veni momentul potrivit ca să scoată comoara la lumină.

Testamentul lui Baruch se încheia cu cîteva rînduri scrise de o altă mînă, cea a fiului său, Ephraim, care afirma că scosese obiectul din ascunzătoarea sa de lîngă Tayma' şi îl adusese la Iram, unde îl predase preoţilor şi judecătorilor, drept amintire sacră a cetăţii distruse a strămoşilor lor.

Saga era completată de conţinutul celui de al treilea pergament. Era scrisă de Elihoreph, un preot care îndeplinea rolul de

scrib la curtea regelui Jehoahaz, cel de-al treilea domnitor al Iramului. După cîte scria, cetatea era în pericol din cauza unor triburi arabe care se aventuraseră adînc în deşertul Nafud, profitînd de un anotimp cu ploi rare, aşa că regele hotărîse să scoată comoara din locul cel de taină şi să o mute într-altul, mai sigur. Inima lui David începu să bată cu putere cînd ajunse la pasajul în care Elihoreph începea să descrie modul în care fusese ascunsă comoara şi locul exact în care se afla. Dar, ca şi în cazul primelor, şi textul lui Elihoreph fusese ciopîrţit. Începea cu o introducere:

Pe unsprezece Tishri a acestui an, după ce a trecut Ziua Căinţei şi marele preot a ieşit din Templu, Măria sa Jehoahaz, rege al Iramului şi stăpînul Nisipurilor Interioare, a dat poruncă să se aducă. A poruncit să fie chemaţi Amariah bar Malluch, marele preot, şi Shemaiah bar Rahum, unul dintre preoţii Templului, descendent al lui Aaron; şi a pus să fie aduşi în faţa lui, Joiakim bar Johanan, Johanan bar Kadmiel, tatăl său, şi Judah bar Mattaniah, care sînt leviţi; şi m-a însărcinat pe mine, Elihoreph, fiul lui Jozadak, să notez tot ceea ce s-a petrecut între ei.

Măria sa Jehoahaz a vorbit despre foametea din ţară şi despre moartea care a pus stăpînire pe ea, spunînd că se temea că mîna lui Bene Qedem, fii Orientului, se va ridica împotriva noastră şi ne va cotropi ţinutul. În vremurile acestea, cînd viitorul este învăluit în ceaţă, iar soarta poporului nostru este în întuneric, ar fi mai bine să ne luăm măsuri de siguranţă pentru ca ceea ce avem mai de preţ şi mai sacru să nu cadă în miinile tîlharilor şi să se piardă pe vecie.

De teama acelei zile şi pentru a fi pregătit să o întîmpine, tatăl Măriei sale, regele Abishalom, a ales un loc ascuns sub cetate, ferit şi întunecos, o cameră săpată în stîncă, lungă de şase coţi, lată de patru şi înaltă de cinci coţi. După ce am jurat cu toţii solemn, pe numele Atotputernicului, să păstrăm secretul, Măria sa regele ne-a descris locul în care va fi păstrat. Este un loc în care nu s-ar duce nimeni de bunăvoie, unde Bene Qedem nu va pune niciodată piciorul.

În aceeaşi zi, cînd mulţi dintre noi încă dormeau după sărbătoarea din ajun, preoţii şi leviţii (inclusiv eu) am adus din Templu şi l-am învelit în pînză ţesută din fir de ur şi în pînză ţesută din fir de argint, apoi în mătase din cea mai fină. L-am purtat de la Templu, prin Poarta cea Mare, în galeriile unde sînt îngropaţi morţii. La a treia galerie din stînga ne-am întors, ducînd cu noi. Amariah bar Malluch, fiind cel mai bătrîn şi mai vulnerabil dintre noi, mergea înaintea noastră, ducînd în mînă o lampă, iar după noi urma

Johanan bar Kadmiel, şi el bătrîn, purtînd o lampă identică cu cea a lui Amariah. Noi mergeam între ei prin penumbră, trecînd pe lîngă morţii care zăceau de o parte şi de alta, în şiruri sumbre, parcă mişcîndu-se la răstimpuri în umbra aruncată de flacăra opaiţelor. După două sute de paşi, am dat de o deschizătură pe partea dreaptă, am intrat în ea şi ne-am afundat mai mult în beznă, încadraţi de cele două lămpi, una în faţă, alta în spatele nostru. La capătul acelui tunel, am dat peste un perete dincolo de care nu am putut trece.

Aşa cum ne-a povăţuit regele, Amariah bar Malluch s-a aplecat şi a căutat prin ţărînă inelul de metal, care fusese montat acolo şi apoi ascuns, astfel încît nici o fiinţă omenească să nu poată da de el. Într-adevăr, era acolo unde ne spusese regele, îngropat meşteşugit de un maistru zidar, acelaşi care construise lăcaşul de dedesubt. Am pus xxxxx jos, ca preotul mai tînăr, Shemaiah bar Rahum, să poată încerca să ridice lespedea de piatră care acoperea intrarea în lăcaş. Dala de piatră fusese aşezată atît de meşteşugit, încît a reuşit să o ridice singur, deşi cu o oarecare greutate. Capacul era astfel proiectat, încît să poată fi dat la o parte prin forţa unui singur om, chiar dacă acesta ar fi unicul supravieţuitor al neamului său, fără nimeni în preajmă de la care să ceară ajutor.

După aceea am dus xxxxx jos, l-am aşezat în cripta mică din stîncă, am sigilat capacul şi am gravat numele lui Amariah şi al lui Jehoahaz pe el. După ce am terminat şi am sigilat totul, ne-am rugat Atotputernicului pentru siguranţa şi apărarea locului şi ne-am întors iarăşi în galeria prin care venisem şi am aşezat la loc stînca grea care închidea intrarea, apoi am presărat praf, aşa cum găsisem.

Am luat două epistole pe care mi le încredinţase bunicul meu, Ephraim, în care se povesteşte cum a ajuns xxxxx în Iram, şi le-am dat lui Amariah, marele preot, ca să le păstreze împreună cu acest pergament, ca povestea acestui obiect să nu fie nicicînd uitată de oameni, şi am încheiat această scriere în cea de a douăsprezecea zi a lunii lui Tishri, în cel de-al cincilea an al domniei regelui Jehoahaz, fie ca Domnul să îl aibă în pază şi să-i dea domnie lungă.

David puse jos pergamentul, abia stăpînindu-şi bătăile inimii; nu s-ar fi mirat ca paznicul de lîngă el să-i audă pulsaţiile în liniştea profundă din vechea bibliotecă. Dar gardianul moţăia pe un scaun, fără să-i pese de David sau de orice altceva. David îşi propti mîinile pe tăblia mesei, ca să le astîmpere tremurul, şi se forţă să-şi recapete calmul. Bănuia că Amariah, preotul cel bătrîn, fusese acela care ştersese numele obiectului în fiecare din

cele trei documente. Dar mai credea că ştia de acum ce anume era acel obiect. Dacă avea dreptate şi dacă se afla încă în locul acela, avea să fie mărturia celei mai mari descoperiri făcute vreodată, mai importantă chiar decît descoperirea oraşului Iram.

Totuşi, existau puţine şanse să mai fie la locul lui. Iramul supravieţuise atacului triburilor arabe despre care vorbea Elihoreph. După trecerea pericolului, Amariah şi tovarăşii săi recuperaseră, probabil, comoara din ascunzătoarea ei şi o duseseră înapoi în Templu. Numai dacă... David căzu pe gînduri. De ce nu fuseseră scoase pergamentele niciodată din nişele lor? Oare secretul se pierduse între timp? David îşi simţi inima bătînd din nou haotic. Era o posibilitate.

Cel puţin, ar putea verifica ceva, îşi zise, ridicîndu-se de la masă şi apropiindu-se de tăbliţa de piatră pe care figurau titlurile principalelor manuscrise şi poziţia exactă a nişei în care se aflau. În raportul său von Meier prezenta o istorie foarte detaliată a cetăţii, structurată pe domniile celor cincisprezece regi. David descoperi repede titlul pe tăbliţă şi localiză nişa în care se afla manuscrisul. Era destul de voluminos, scris citeţ cu cerneală neagră, de bună calitate.

Relatarea privind domnia lui Jehoahaz, cel de-al treilea rege al Iramului, se afla chiar la începutul cronicii. David descoperi mirat că domnia acestuia nu durase decît cinci ani. La scurt timp după Sărbătoarea Corturilor, care a durat din cea de a cincisprezecea zi a lui Tishri pînă în ziua a douăzeci şi treia, o confederaţie de şapte triburi arabe din regiunea muntoasă, la sud de deşert (probabil actualul Jabal Shammar), a atacat Iramul, dar a fost înfrîntă, deşi cu pierderi importante din partea iramiţilor, inclusiv pierderea regelui Jehoahaz însuşi şi a marelui preot, Amariah. Moartea lui Jehoahaz, survenită pe fundalul situaţiei instabile din cetate, a provocat confuzie şi a agravat anarhia deja prezentă, care a culminat cu uciderea fiului cel mic al lui Jehoahaz, Jerimoth, şi a tuturor curtenilor fostului rege, de către un bărbat, fierar de meserie, pe nume Abishai. Pentru fărădelegile lui, Abishai a fost aspru pedepsit de Dumnezeu: în numai un an a contactat o boală necunoscută, foarte gravă, din care nu şi-a mai revenit niciodată, murind în scurt timp. Tronul a fost ocupat de un alt fiu al lui Jehoahaz, pe nume Naphtali, salvat prin minune din mîinile lui Abishai de dascălul său, şi astfel ordinea s-a reinstaurat în cetate.

David răsuci îngîndurat papirusul şi îl aşeză înapoi în nişa lui. Intr-adevăr, era posibil. Era foarte verosimil ca toţi cei implicaţi în ascunderea comorii din Ierusalim – regele şi marele preot, şi toţi ceilalţi – să fi murit la scurt timp şi pe neaşteptate, după acel incident – unii în bătăliile cu triburile nomade, alţii de mîna lui Abishai. Era o posibilitate îndepărtată, dar David credea că merita verificată. Avea de gînd să găsească obiectul, presupunînd că acesta se afla încă la locul lui. Dar, dacă avea dreptate în privinţa identităţii acestuia, atunci nu trebuia sub nici o formă ca von Meier să afle de existenţa lui. Îl va găsi, dar îl va găsi singur.

41

Dacă dorea să păstreze secretul descoperirii făcute – presupunînd că avea oarecare importanţă – David trebuia să scape de gardianul care îl păzea. Nu i-ar fi fost prea greu, dar adevărata problemă era cum să se întoarcă după aceea, fără să stîrnească bănuieli. În cele din urmă, găsi o modalitate şi hotărî să o pună în aplicare chiar în seara aceea, profitînd de moţăiala paznicului.

Puse la loc, în nişele lor, pergamentele, îşi adună hîrtiile şi mai zăbovi puţin, examinînd hărţile anexate la lucrarea lui von Meier şi copiind pe un petic de hîrie detaliile mai importante. După ce termină, închise dosarul şi îl trezi pe gardian.

– E tîrziu, zise el, căscînd ostentativ. Nu mai pot să lucrez. Condu-mă înapoi în camera mea...

Paznicul încuviinţă din cap, încă somnoros şi nerăbdător să se întoarcă în dormitorul comun ca să se odihnească, în sfîrşit, după ce îl va fi lăsat pe David încuiat în odaia sa pentru restul nopţii.

Ieşiră din bibliotecă, mai întîi gardianul, ducînd în mînă o lampă, urmat de David, şi porniră spre odaia acestuia, aflată la distanţă de trei coridoare.

La capăt, primul coridor cotea brusc spre dreapta, apoi la fel de neaşteptat, la stînga. Înainte de ajunge la prima cotitură, David rămase în urmă cu vreo cinci paşi, aproximativ distanţa care separa cele două colţuri, cel din stînga de cel din dreapta. Cînd ajunseră la primul colţ, David observă că paznicul, încă somnoros şi fără să bage de seamă că David rămăsese în urmă, se pregătea să cotească spre stînga. În aceeaşi clipă David se

întoarse şi o rupse la fugă de-a lungul primului coridor, cît putea de repede şi străduindu-se să nu facă nici cel mai mic zgomot, pînă ajunse la o galerie laterală neluminată care se deschidea din partea stîngă. Se opri cît să înşface o lampă dintr-una din nişele din perete, apoi se afundă în tunel.

De aici încolo totul depindea de instinctul lui, ajutat de harta schematică pe care o trasase pe baza notiţelor din lucrarea lui von Meier. Cutreierase destul cetatea şi studiase destul de mult schiţele lui von Meier ca să-şi facă o idee despre configuraţia de bază a aşezării, dar, în acelaşi timp, era conştient de complexitatea extraordinară a reţelelor de galerii şi coridoare, naturale sau săpate de oameni, care însumau mai mult de o sută cincizeci de kilometri lungime. Pe harta lui von Meier nu figurau toate intrările, aceasta concentrîndu-se doar asupra arterelor principale. Într-adevăr, oricine s-ar fi aventurat prin hăţişul de tuneluri se putea rătăci uşor, colindînd la nesfîrşit pînă ce l-ar fi părăsit puterile şi s-ar fi întins lîngă trupurile mumificate, aşeptîndu-şi sfîrşitul.

Tunelul în care intrase David era la fel ca celelalte – neluminat, cu vatră netedă şi pereţi compacţi de piatră, săpat în stîncă pentru a asigura o scurtătură între două galerii principale. Nu figura pe nici una din hărţile lui von Meier, dar, judecînd după logica planului cetăţii, scopul pentru care fusese amenajat şi lungimea aproximativă erau destul de uşor de ghicit. Adevăratele probleme aveau să se ivească abia mai tîrziu, cînd avea să ajungă în zona necropolei, dincolo de locul în care se găsea Templul şi care era, practic, necartografiată. Dacă interveniseră schimbări majore în dispunerea galeriilor mortuare faţă de cum fuseseră pe vremea domniei regelui Jehoahaz, era posibil să se rătăcească iremediabil şi să nu găsească niciodată încăperea subterană pe care o căuta.

Aşa cum se aştepta se, ieşi într-un coridor luminat, a cărui tihnă nu era tulburată la ora aceea tîrzie de nici un trecător. De acolo nu avea de mers decît foarte puţin pînă la Templu, loc pe care îl vizitase în trecere o singură dată, intenţionînd să îl exploreze mai amănunţit ulterior. Intră grăbit în Templu printr-o uşă scundă, aflată la extremitatea superioară.

Era o grotă vastă, de proporţiile unei catedrale, o cavernă naturală formată chiar în stîncă, apoi modelată mai departe de mîna omului şi susţinută în mijloc de un pilastru central din

piatră masivă. Numai jumătatea inferioară a uriașei încăperi era luminată permanent de flăcările ce țîșneau din rezervoare de petrol dispuse în spațiul gol de sub pardoseală; razele palide se propagau în interiorul Templului prin puțuri săpate în plafonul de stîncă ce separa cele două niveluri. Porțiunea superioară, cea în care intrase David, era învăluită în negura primitivă, umbrită de sanctitatea tenebrelor, ca un panteon dedicat zeilor infernului. Traversă încăperea neliniștit, ca și cum s-ar fi așteptat ca, din clipă în clipă, să-i sară în spate o creatură furioasă, întrupată din umbrele din jur. Lampa pe care o ținea în mînă pîlpîia fără putere, adîncind parcă mai mult bezna.

Cînd ajunse în porțiunea luminată a cavernei, respiră ușurat, ca și cum întunericul i-ar fi congestionat cumva plămînii, copleșindu-l cu o senzație acută de claustrofobie. Era conștient de pericolul la care se expunea, plimbîndu-se în acel loc la o oră la care majoritatea locuitorilor cetății dormeau, și știa că, dacă ar fi fost surprins, nu prea ar fi avut cum să își explice prezența în Templu. Locul avea ceva care îl determinase pe Talal să nu accepte foarte ușor să îl conducă acolo, ca și cum ar fi ascuns un secret pe care David nu trebuia să îl afle. Nu i se permisese să zăbovească înăuntru mai mult de cîteva clipe și i se interzisese categoric să pătrundă în partea inferioară. Cînd ceruse să fie condus din nou acolo, pentru a inspecta locul mai atent, i se răspunsese că pentru aceasta avea nevoie de aprobarea lui von Meier, iar pînă atunci trebuia să considere Templul drept un loc interzis. Acum, că se afla aici, era tentat să petreacă cîtva timp explorîndu-l, însă era presat de timp și nerăbdător să meargă mai departe.

Ieși din Templu printr-un portal larg, bogat încrustat, dar fără uși, și se pomeni într-un pasaj spațios, neluminat, flancat de o parte și de alta de nișe adînci în care se odihneau rămășițele mumificate ale foștilor locuitori ai cetății. Nișele ocupau tot spațiul din podea pînă în tavan. În lumina chioară a lămpii, David nu văzu altceva decît fîșii de pînză și petice de piele uscată, oase albite, ghemotoace de păr încîlcit, acoperit de pînze de păianjen, apanajele obișnuite ale celor trecuți de mult în lumea celor drepți. În minte îi reveniră amintiri neplăcute legate de osuarul de la St. Nilus, amintiri pe care încercase să le zăvorască în cel mai ascuns ungher al minții, dar care se încăpățînau să îl chinuie din timp în timp. Lampa arunca în fața

lui doar o pată mică de lumină, reducînd vizibilitatea la cîţiva paşi. Abia de aici începea adevăratul întuneric.

Judecînd după dimensiuni şi după măiestria gravurilor din stîncă, David bănuia că se afla în „marea galerie" pomenită în textul lui Elihoreph. Numără atent intrîndurile din stînga lui şi cînd ajunse la cea de a treia păşi înăuntru. Întunericul deveni parcă mai de nepătruns, deşi ştia că, în realitate, aşa ceva era imposibil. Nişele de aici erau făcute mai de mîntuială şi intervalul care le separa era mai mic. David simţi în nări un amestec bizar de aromă de mirodenii şi mucegai, evocîndu-i amintiri care nu îi aparţineau. Podeaua era inegală şi îi îngreuna mersul; simţea că se poate împiedica dintr-un moment în altul, scăpînd din mînă lampa şi rămînînd astfel izolat în beznă. Păşea cu atenţia încordată, numărînd fiecare pas, temîndu-se să nu depăşească intrarea în galeria laterală care se deschidea spre dreapta. După vreo două sute de paşi, nu dăduse încă de nici o deschidere şi începu să se teamă că greşise direcţia sau că intrarea fusese între timp astupată, poate chiar din ordinul lui Jehoahaz, înainte de moartea acestuia.

Apoi, pe neaşteptate, o descoperi – un intrînd îngust, plin de pînze de păianjen şi înfiorător de întunecat, asemeni unei guri căscate spre Şeol, tărîmul celor morţi. În timp ce privea, o adiere făcu să tremure pînzele murdare. Brusc, îşi aminti de visul pe care îl avusese la Ierusalim, de silueta de Crist acoperit peste tot de păianjeni înfometaţi, de oasele din osuar, de chipul tatălui său fixîndu-l cu privirea, de cetatea uriaşă, funerară, populată de năluci întunecate, şoptind fără încetare: „Acesta este Iramul, acesta este Iramul." Fruntea i se acoperi de o sudoare rece şi un fior îi străbătu tot corpul. Se simţea ca şi cum retrăia un coşmar şi chiar se întreba dacă nu cumva se afla tot în bibliotecă, moţăind. Flacăra pîlpîi şi se răsfrînse pe suprafaţa lucioasă a unui os, iar el îşi dădu seama că nu visează şi că se află singur în întuneric, înconjurat de fantomele cetăţii Iram.

Se aplecă, ferindu-şi capul de pînzele de păianjen şi pătrunse în tunel. Din cînd în cînd, răzbătea pînă la el cîte un sunet slab, stîrnit de vreun şobolan sau păianjen grăbit, deranjat de intruziunea lui. Singurele fiinţe umane pe care aceste creaturi le cunoşteau erau terenurile lor de joacă, iar apariţia lui David le perturba tihna. Şi aici podeaua era nefinisată. În definitiv, ce conta pentru morţi dacă podeaua era din stîncă brută sau din

marmură? David avansa pas cu pas prin întuneric, străduindu-se să-şi înfrîngă teama născută de prezenţa cuiva în spate, gata să îl doboare.

În cele din urmă, ajunse la zidul fals de la capătul tunelului. Podeaua era acoperită de un strat gros de praf care nu mai fusese răscolit de multă vreme. David aşeză lampa jos, îngenunche şi începu să scurme în ţărînă. Descoperi inelul de fier, aşa cum pomenea Elihoreph în scrierea sa. Îl apucă şi se pregăti să tragă cu toată puterea. Căzu pe spate, dar capacul din piatră nu se mişcă din loc.

După atîtea secole, mecanismul care permitea pivotarea dalei se înţepenise. David oftă. Probabil că acum era nevoie de cîţiva bărbaţi în putere, dacă nu chiar de un sistem cu scripeţi ca să o urnească. Se aplecă şi trase din nou. Nimic. În clipa aceea observă un orificiu mic, aflat foarte aproape de inel. Dădu la o parte praful din jur şi constată că orificiul se găsea la capătul unui canal scurt şi curbat. Era posibil ca...

Cu atenţia încordată, temîndu-se să nu stingă, din greşeală, flacăra tremurătoare, aplecă lampa peste şanţul mic, săpat în stîncă. Un firicel de petrol se scurse de-a lungul acestuia, pierzîndu-se în orificiu.

Aşteptă cîteva clipe ca unsoarea să acţioneze, apoi trase cu putere de inel. Capacul se mişcă abia perceptibil. Se opri să-şi tragă sufletul şi se apucă din nou de treabă, proptindu-se bine pe picioare, adunîndu-şi toate forţele pentru mişcarea următoare. Se auzi un scrîşnet înfundat şi simţi sub tălpi cum dala se clatină scurt. Îşi depărtă picioarele, trase aer în piept şi se opinti din nou. De data aceasta, placa se mişcă mai tare şi, deodată, simţi cum lespedea cedează şi începe să culiseze, eliberîndu-se din depunerea groasă de praf în decursul atîtor secole. Dala pivotă pe axul de piatră, aflat undeva sub nivelul podelei.

David sprijini capătul de perete şi ridică lampa. La picioarele lui se vedea un şir de trepte înguste din piatră care se pierdeau în beznă. Se întoarse cu spatele şi începu să coboare încet, străduindu-se să-şi păstreze echilibrul. În total erau nouăsprezece trepte, la capătul cărora se afla o platformă lată din piatră. David se întoarse cu faţa, ridică lampa şi constată că se află într-un fel de vestibul, în faţa unei uşi metalice duble, înaltă de vreo doi metri.

Uşa fusese făurită din cupru şi era încrustată cu litere ebraice şi ornamente complicate din aur şi argint. Inscripţiile erau vechi

şi dificil de descifrat, dar David reuşi să traducă destul de uşor cuvintele binecunoscutului verset biblic: „Nu te apropia; scoate-ţi încălţările din picioare, căci locul pe care te afli este pămînt sfînt." Erau cuvintele adresate de Dumnezeu lui Moise pe muntele Horeb, atunci cînd văzuse arbuştii arzînd şi Divinitatea îi vorbise pentru întîia oară. În mijlocul uşii, imediat sub cuvintele încrustate, se aflau două peceţi de ceară, una purtînd numele marelui preot Amariah, alta, pe cel al regelui Jehoahaz, însoţite de blestemele sortite să cadă asupra celor care s-ar fi încumetat să forţeze trecerea în camera ferecată.

David se simţea în acelaşi timp copleşit de un sentiment de teamă care îl îndemna să se retragă, ca şi cum ar fi fost pe cale să violeze cele mai sfinte legi ale strămoşilor săi, dar şi de nerăbdarea arzătoare care îi poruncea să deschidă cît mai repede uşa. Acum ştia că nu venise pînă aici degeaba, că încăperea nu avea să fie pustie. Se simţea ca şi cum tatăl lui era lîngă el, avertizîndu-l să nu comită o asemenea blasfemie. David nu era preot, deci nu avea nici un drept să se afle atît de aproape de cel mai sacru dintre lucrurile sfinte. El era arheolog şi ateu, cu siguranţă că intenţiona să predea ceea ce avea să descopere poporului căruia îi aparţinea. Întinse mîna dreaptă şi atinse sigiliul lui Jehoahaz. Acesta se desprinse uşor, şi David îl aşeză pe pămînt. Apoi întinse din nou mîna şi apucă pecetea lui Amariah. Ca un semn rău prevestitor, aceasta i se fărămiţă între degete şi fragmentele căzură pe jos. Începură să-i tremure mîinile. De fapt, tremura din tot corpul. Era copleşit de un amestec de frică şi entuziasm, de o nelinişte care îi făcea inima să o ia la galop. Îşi simţea cerul gurii uscat şi respira sacadat. Aerul din vestibul era stătut şi apăsător, abia respirabil. În lipsa oxigenului, flacăra lămpii scăzuse îngrijorător. O puse la o parte şi se propti în uşă, încercînd să o deschidă.

Balamalele ruginite protestară sonor. Uşa se deschise încet. După atîta vreme se lăsase şi marginea alunecă, scrîşnind pe pardoseala de piatră. Aripa din stînga se înţepeni şi nu o putu urni în nici un chip, însă cea din dreapta continuă să se deschidă pînă se dădu complet la o parte. Aşteptă puţin, lăsînd timp aerului să circule, apoi ridică lampa şi o ţinu cît putu de sus, deasupra capului.

Încăperea care se deschise în faţa lui era mică, aşa cum o descrisese Elihoreph; şase coţi pe patru sau cinci – aproximativ

doi metri șaptezeci pe doi. Pereții și tavanul nu purtau nici o ornamentație – erau goi, nevăruiți, fără fresce sau încrustații. Pe alocuri se mai observau urmele de daltă, ca niște răni deschise, nevindecate nici după atîtea secole. Totuși, timpul nu putea vindeca absolut orice, medită David. Flacăra lămpii pîlpîi, înălțîndu-se și scăzînd din nou în atmosfera stătută, aruncînd umbre înfricoșătoare pe peretele de stîncă.

Pe un soclu de piatră, ridicat la vreo două picioare deasupra podelei, stătea un obiect înfășurat în țesături scumpe. Era mai mic decît se așteptase, lung de aproape un metru douăzeci, lat de șaizeci de centimetri și înalt de un metru douăzeci. Uitînd de frică, dar încă timorat și înfiorat, ridică prima pînză, cea din mătase. Sub aceasta descoperi o alta, frumos brodată cu fir de argint, iar sub aceasta o a treia, brodată cu aur.

Mîna îi tremura nestăpînită cînd ridică pînza aurită și o lăsă să cadă pe jos, deasupra celorlalte. Simțea o apăsare dureroasă în piept și avea gîtul uscat. Privi obiectul, clipind nervos. Nu era nevoie să se întrebe ce era. Ce altceva ar fi putut fi? Ce altceva? Simți că i se taie răsuflarea și i se oprește inima în piept. Era inimaginabil de frumos și de înspăimîntător, și de antic. David nu mai văzuse niciodată un obiect atît de încărcat de vreme, cu toate că ținuse în mîini și examinase de multe ori lucruri mult mai vechi decît acesta. Era ca și cum ar fi fost cel mai antic obiect de pe fața Pămîntului, dar, cu toate acestea, nou, renăscut în fața propriilor săi ochi în spațiul strîmt al acestei cămăruțe – Chivotul Legii și, deasupra acestuia, Jilțul Îndurării.

Lumina păru că se răsfrînge însutit, unduindu-se și dansînd, reflectată de meandrele unui fluviu de aur. În partea de jos stătea Chivotul propriu-zis, un scrin din aur strălucitor în care se aflau Tablele Legilor. Deasupra acestuia se afla Jilțul Îndurării, flancat de cîte un înger modelat din aur masiv, cu aripile ascuțite ridicate spre cer. Îngerii stăteau față în față, ca niște îndrăgostiți separați pe vecie, iar aripile lor umbreau scrinul de dedesubt, așa cum crengile unui copac bătrîn umbresc pămîntul din jur.

Nu ar fi putut spune cît timp a stat acolo ca hipnotizat, fără să-și ia ochii de la Chivot. Ar fi putut trece ore sau zile și nu și-ar fi dat seama, pentru că pierduse orice noțiune a spațiului sau a timpului. Nu exista nimic în afară de Chivot; tot Universul, trecutul, prezentul și viitorul se reduceau la acesta. Se văzu pe sine oglindindu-se în suprafața de aur, își văzu trupul slab, părul

încîlcit, ochii larg deschişi, şi totuşi nu mai era conştient nici măcar de propria sa existenţă, ca şi cum s-ar fi contopit cu Chivotul, devenind una cu acesta, pierzîndu-şi identitatea în profunzimile acestea strălucitoare, translucide.

Se dezmetici într-un tîrziu, alertat de flacăra lămpii. Începuse să tremure, semn că petrolul era pe terminate. Îi mai rămînea atît cît să ajungă înapoi în coridoarele luminate ale sectoarelor locuite, dar asta doar cu condiţia să pornească imediat. Cu regret, acoperi din nou Chivotul cu cele trei rînduri de pînză, în ordinea în care le găsise. După ce isprăvi, se întoarse şi ieşi din încăperea care servise de adăpost atîta timp, neştiută şi netulburată de nimeni, celui mai sacru dintre obiectele sacre. Închise după el uşa dublă, dar, cînd dădu să plece, strivi sub talpă pecetea lui Amariah, sfărîmînd-o complet. Nu putea decît să spere că bătrînul preot, în caz că îl vedea, îl va înţelege şi ierta.

O dată ajuns sus, la capătul scărilor, ezită dacă să închidă sau nu lespedea de piatră. Se temea că, dacă o va aşeza la loc, data următoare nu o va mai putea clinti fără ajutorul unei echipe de bărbaţi, iar Chivotul va rămîne, pînă la sfîrşitul timpurilor, prizonier în temniţa subterană. Dar, în definitiv, cine ar putea ajunge pînă aici? raţionă David. Era mai sigur să lase dala aşa cum era acum.

Se întoarse să plece, dar piciorul îi alunecă pe o pată de petrol care se formase cînd turnase puţin în canelura din stîncă. Se prăbuşi înainte şi lampa îi scăpă din mînă, aterizînd la cîţiva paşi distanţă şi prefăcîndu-se în sute de cioburi, ca şi pecetea lui Amariah. Flacăra pîlpîi o clipă, apoi muri. Întunericul se răspîndi peste tot, asemeni apelor scăpate din zăgaz.

42

Cînd deşertul loveşte, loveşte fără milă. Acolo nu există blîndeţe, nu există izbăvire, nimic nu este simplu. Este necruţător, pentru că este lipsit de viaţă şi de suflet. Nimic nu intră şi nu iese nealterat, doar el rămîne veşnic acelaşi, distant, singuratic, o pustietate în care nu vezi altceva în afară de stînci, nisip şi arbuşti uscaţi. Prima greşeală poate fi şi ultima. O abatere de un centimetru devine un metru, un metru – o optime de kilometru, o optime de kilometru – un kilometru întreg, distanţă suficient de mare ca un om să treacă

pe neştiute de ultima fîntînă, afundîndu-se tot mai mult în nisipurile înşelătoare. În deşert nu există hotar, nu există rămăşiţe, doar oase albite de soare. Te ucide cînd te surprinde cu spatele întors, ţi se furişează pe urme cu mirajele lui, cu puţurile lui secate, cu scorpionii, cu nisipurile mişcătoare şi gerurile paralizante. Ţi se insinuează sub piele, pătrunzîndu-te tot mai profund cu căldura ucigătoare şi cu frigul, cu praful şi tăcerea, cu distanţele nesfîrşite şi cu spaţiile înguste în care nimic, nici măcar un păianjen minuscul nu-şi poate trage suflarea, mistuindu-te pînă în clipa finală.

Avură nevoie de trei zile ca să ajungă la hotarele Iramului. Trei zile terifiante în care foamea, setea şi frigul îşi puseră amprenta pe trupurile lor. Fiecare avea în buzunar un pumn de curmale rămase din cele aduse de Nazzal în timpul furtunii; le drămuiau cu zgîrcenie, mîncînd o dată pe zi cîteva, atît cît să le dea puţină energie, dar nu îndeajuns ca să le amăgească foamea sfcîitoare. O dată dădură peste o *khabra*, un ochi mic de apă de ploaie, adunată la poalele unor stînci, acoperite de un strat subţire de nisip roşiatic. Apa era amară şi uşor sărată, dar băură cu nesaţ pînă ce simţiră că nu mai pot înghiţi nici o picătură. Nu aveau nici un vas în care să adune ceea ce mai rămăsese, aşa că plecară mai departe, spre est, croindu-şi drum prin întinderea nemişcată de nisip.

Cînd ajunseră, în sfîrşit, nu încăpea îndoială că se aflau acolo unde visaseră. Se treziră a treia zi dimineaţă îngheţaţi de frig, murdari, duhnind a transpiraţie, cu trupul acoperit de vînătăi şi julituri. Porniră la drum ca nişte roboţi, mergînd oră după oră într-o monotonie sumbră. În ziua aceea, cerul era acoperit de nori negri şi totul părea spălăcit, tern şi mohorît. Erau aproape de capătul puterilor. Era aproape de miezul zilei cînd Scholem se opri şi privi roată în jur, scrutînd deşertul.

– Leyla, exclamă el cu voce sfîrşită şi răguşită.

Leyla, cu cîţiva paşi în faţa lui, se opri.

– Da, ce s-a întîmplat?

– Priveşte, Leyla, priveşte! Acesta este, sînt convins!

Leyla privi în direcţia arătată. Fără să fi băgat de seamă, peisajul din jur se schimbase. Vegetaţia dispăruse pe nesimţite, nu se vedeau nici măcar ramuri de *ghada* sau *arfaj*. În locul tufişurilor, nisipul era străpuns de stînci ascuţite. Dunele făcuseră loc unei întinderi netede, din care răsăreau din loc în loc aflorimente de gresie şi uneori bolovani de sare. Un vînt tăios mătura suprafaţa

nisipului, stîrnind valuri de pulbere fină, ca un abur. Nu se vedea nici o pasăre, nici măcar obişnuitele dropii. Nisipul îşi schimbase culoarea. Aici părea mai palid, fără roşeaţa specifică de pînă acum, asemeni unui corp golit de sînge. Stîncile erau erodate de intemperii, modelate de atîtea secole petrecute în bătaia vîntului şi a furtunilor de nisip. Totul era învăluit într-o linişte ameninţătoare, mai înfricoşătoare decît fusese la periferia deşertului.

Leyla se întoarse către Scholem. Acesta continua să privească uluit în jur, incapabil să-şi ia ochii de la peisajul dezolant care se întindea pînă la linia orizontului.

– Ce straniu... şopti Leyla stupefiată. Totul a început aici: nisipurile, deşertul, totul.

Era un loc străvechi, mai vechi şi mai erodat decît oricare prin care trecuseră pînă atunci. Simţeau cu toată fiinţa lor vechimea incalculabilă a pustiului întunecat, copleşitor. Aici nu vieţuia nimic, nu crescuse nimic de milenii. Bîntuite doar de vînturile dezlănţuite, pînă şi oasele morţilor şi fosilele creaturilor necunoscute, care se aventuraseră pînă aici la începutul timpurilor, fuseseră măcinate şi făcute una cu nisipul.

– Acesta este locul despre care scria al-Halabi, murmură Leyla. Spunea că Iramul se află în mijlocul unei pustietăţi fără viaţă, în Valea Barhut, unde se adună sufletele necredincioşilor înainte de a fi trimise în Iad. Am ajuns unde trebuia, Chaim. Iramul se află undeva pe aici. Nu ne rămîne decît să îl găsim.

Porniră la drum mai înviorați, căutind un semn, orice le-ar fi putut oferi un indiciu asupra poziţiei exacte a oraşului Iram. Însă nu vedeau nimic, în afară de nisip, stînci şi bulgări de sare. Petrecură din nou noaptea cuibăriţi unul lîngă celălalt. Îmbrăţişarea lor nu avea nimic sexual. Deşertul înăbuşise toate dorinţele nesemnificative. Nu tînjeau după altceva decît după mîncare, apă şi căldură. Nu se găseau lemne de foc şi chiar dacă ar fi găsit nişte vreascuri, nu aveau cu ce să le aprindă. Porniră din nou la drum cu mult înainte de ivirea zorilor.

Descoperiră avionul spre miezul zilei. La prima vedere îl confundară cu un afloriment de gresie roşie, dar, după ce se apropiară, recunoscură silueta inconfundabilă a stabilizatorului care se înălţa solitar spre cer. Silueta avionului avea ceva neobişnuit, aşa că se apropiară mai mult, veghind cu atenţia încordată la vreun semn care să trădeze prezenţa cuiva. Nu era

nimeni. Era evident că avionul se prăbușise; botul era pe jumătate îngropat în nisip, iar coada zăcea într-o rînă. Una din aripi fusese smulsă de forța impactului și stătea aruncată la vreo trei sute de metri de restul aparatului.

Cînd ajunseră la vreo cincizeci de metri, observară pojghița de rugină care acoperea metalul. Ceea ce li se păruse a fi un aflori- ment de gresie roșie, era, de fapt, carcasa ruginită a aparatului de zbor. Mai liniștiți, se apropiară de epavă. Cînd nu mai aveau de mers decît vreo zece metri, Scholem se opri brusc și rămase cu ochii ațintiți asupra cozii avionului. Leyla îl ajunse din urmă.

– Ce este, Chaim? Ce s-a întîmplat?

– Nu vezi? Acolo, pe stabilizator.

Arătă în sus, și Leyla privi în direcția indicată.

Deși erodat de anii petrecuți în mijlocul nisipurilor, la cheremul vînturilor, însemnul era încă vizibil. Era o zvastică neagră, cu pete de rugină și contur alb. Puțin mai jos, pe partea laterală a fuzelajului, distinseră o cruce mare, neagră, cu brațele egale. Literele și cifrele de dedesubt abia se mai vedeau: C8 pe partea stîngă, BF pe cea dreaptă.

– Nu pricep nimic, zise Scholem. Recunosc tipul ăsta de avion. E un BV 144, un aparat pentru transportul mărfurilor și pasagerilor, proiectat de Blohm și Voss în... mă rog, în jur de 1943. S-au construit cîteva prototipuri în Franța, pe atunci sub ocupație, dar nu s-a finalizat nimic, pentru că germanii a trebuit să se retragă și să abandoneze fabrica în 1944. E inexplicabil cum a ajuns un astfel de avion aici. Absolut inexplicabil. Aici nu au avut loc lupte. Nici măcar prin apropiere, cu excepția Irakului, în timpul loviturii de stat a lui Rashid Ali – dar pe vremea aceea acest model nu exista decît pe planșetă.

– Știi ce înseamnă literele astea? întrebă Leyla.

– Nu știu exact. Sînt coduri ale unor unități aparținînd de Luftwaffe, fără îndoială. Cea din stînga – C8 – indică unitatea căreia i-a aparținut avionul. Cred că C8 era o unitate de transporturi, dar nu sînt sigur: a trecut mult timp de cînd am citit despre lucrurile astea. BF e însemnul escadrilei Staffel.

Înconjurară avionul, ca și cum făcînd astfel puteau da vreun sens prezenței sale acolo, în inima deșertului. Hublourile erau intacte, dar înnegrite de nisipul și praful depus în straturi succesive. Scholem se săltă pe singura aripă intactă și se tîrî pînă la fuzelaj, unde se vedea o ușă. Leyla îl urmă.

Uşa era înţepenită, iar balamalele încărcate de rugină. Se opintiră şi traseră de ea, dar fără nici un rezultat. Leyla coborî şi luă o piatră din apropiere, apoi se apropie de primul hublou şi sparse geamul. După ce norul de praf şi nisip se risipi, privi precaută în interior. Se vedeau contururi întunecate, nedefinite, dar lumina era prea slabă ca să-şi dea seama ce anume erau. Ţinînd bolovanul încă în mînă, urcă din nou pe fuzelaj unde Scholem se forţa în continuare să deschidă uşa. Îi dădu piatra şi coborî, ca să mai caute una şi pentru ea. Găsi una mai mare pe care trebui să o ridice întîi pe aripă, înainte de a se urca şi ea.

Unindu-şi forţele, izbiră broasca veche şi ruginită pînă nu-şi mai simţiră mîinile de durere şi li se tăie respiraţia. Anii îndelungaţi, petrecuţi în valuri succesive de căldură toridă şi ger, îşi puseseră amprenta asupra metalului, întinzîndu-l şi întărindu-l ca pielea de pe tobă. Oţelul fusese călit în mai multe rînduri, astfel încît să reziste la presiunile de la mare altitudine, dar intemperiile îl slăbiseră considerabil. Cel mai mare obstacol în calea spre interiorul avionului era rugina care se întinsese peste tot. Cu un ultim scrîşnet, uşa se crăpă abia perceptibil. Se deschidea în interior, aşa că nu le rămînea decît să o împingă cu toată puterea. Îşi proptiră amîndoi umărul în placa de metal şi, în ciuda rezistenţei balamalelor vechi, reuşiră să o deschidă pentru prima oară după patruzeci de ani. Uşa se mişcă uşor, blocată de ceva din interior.

Cu un ultim efort, reuşiră să dea uşa de perete. Mişcarea brutală ridică un nor de praf care, după ce se aşeză încet, lăsă lumina anemică să pătrundă înăuntru. Scholem intră primul, urmat îndeaproape de Leyla. Simţi în gît şi în nări o duhoare care îi tăie răsuflarea. Aerul era irespirabil, închis, ca într-un cavou încuiat. Inspiră încet. Treptat, ochii i se obişnuiră cu lumina slabă. Luă bolovanul şi sparse cîteva hublouri din apropierea uşii. Vizibilitatea se îmbunătăţi, dar nu foarte mult.

După ce făcu cîţiva paşi, privirea i se opri pe o siluetă ce zăcea în spatele uşii, pe podea. Era un schelet înveşmîntat în rămăşiţele unei uniforme militare germane, parţial dezmembrat din cauza şocului provocat de deschiderea forţată a uşii. Pe craniu mai erau încă nişte smocuri groteşti de păr şi fîşii de carne uscată. Rînjetul părea să schiţeze o scuză faţă de Scholem, pentru că încercase să le împiedice intrarea cu atîta înverşunare. Păşi cu grijă peste schelet şi îşi continuă drumul spre interiorul avionului. Leyla venea în urma lui, luptîndu-se să-şi înfrîngă

panica, dorința nebună de a o rupe la fugă înapoi în deșert, unde, cel puțin, aerul era curat și proaspăt.

Într-un fel, amîndoi erau mulțumiți de lipsa luminii. Oricît era de îngrozitor întunericul, ascundea cu generozitate cel puțin pe atît pe cît dezvăluia privirii. Aparatul fusese transformat într-un avion particular de pasageri, spațios și foarte luxos. Mobilierul era format dintr-o masă de sufragerie și scaune, în partea din spate, iar mai în față, un birou, o canapea și cîteva fotolii, toate prinse cu șuruburi de pardoseală. Peste toate acestea se așternuse un strat fin de praf. Restul fuzelajului era ocupat de fotolii obișnuite de avion, largi și foarte confortabile, suficiente ca număr ca să adăpostească vreo douăzeci de persoane. Cu excepția unuia, toate scaunele erau ocupate. Nu fusese atins nimic. Totul era exact așa cum rămăsese în ziua prăbușirii. Fișii de piele atîrnau de tavan, ca și cum ar fi așteptat să fie apucate de mîna vreunui pasager. De-a lungul fuzelajului se întindeau două rînduri de lămpi intacte, îngropate în sticlă, ca și cum o singură atingere pe buton ar fi fost suficientă ca să le readucă din nou la viață. Sub pelicula fină de praf, se vedea o mochetă albastră care acoperea spațiul dintre cele două rînduri de scaune și arăta de parcă nu ar fi așteptat decît să fie bine măturată ca să-și reia atribuțiile. Un pahar ce alunecase din mîna cuiva, înainte de a muri, zăcea într-o rînă, nespart, așteptînd să fie umplut cu vin.

Scholem înaintă încet prin pasaj, flancat de o parte și de cealaltă de cîte zece perechi de fotolii. Trupurile zăceau răsturnate, fixate încă în centurile de siguranță. Aerul deșertului le conservase destul de bine. Oasele erau acoperite încă de piele uscată, pe cranii se mai vedeau șuvițe încîlcite de păr. Hainele erau în stare avansată de degradare, dar puteau fi încă recunoscute. Trei dintre cadavre erau femei, îmbrăcate în rochii decolorate din bumbac, cu trupurile contorsionate de spasmele agoniei finale. Ceilalți erau bărbați, mai mulți dintre ei în uniforme ale Wermacht-ului sau SS-ului, trei sau patru în haine civile. Scholem participase o dată la o acțiune cu prilejul căreia fuseseră arestați cîțiva foști naziști, așa că știa cîte ceva despre uniformele și însemnele militare din timpul Celui de-al Treilea Reich. Trecînd printre cele două rînduri de fotolii, își dădu repede seama că aceștia fuseseră pasageri deosebit de importanți, lucru destul de evident judecînd după mobilier și aspectul general al avionului.

Leyla îl găsi în partea din faţă a fuzelajului, privind fix, parcă hipnotizat la o pereche. Bărbatul era îmbrăcat în haine militare, dar fără însemne vizibile, cu excepţia unei singure Cruci de Fier, deasupra şi dedesubtul căreia se aflau două mici insigne rotunde; pe mîneca stîngă era prins un vultur cu aripile desfăcute. Scholem era incapabil să-şi desprindă privirea de la cadavru. Leyla se apropie, intrigată de comportamentul lui, apoi, privind, îşi dădu seama care era motivul, cine erau bărbatul şi femeia şi înţelese de ce stătea acolo, parcă pironit. Un singur om de pe teritoriul Celui de-al Treilea Reich purtase o astfel de uniformă, cu croiala aceasta calculat de simplă, care vorbea fără cuvinte despre o putere absolută. Rămaseră multă vreme unul lîngă altul, privind în tăcere, apoi Leyla îşi trecu braţul pe după umărul lui Scholem şi-l trase aproape de ea.

– Trebuie să plecăm, Chaim, zise încet. Acum sînt morţi. Aici sau la Berlin, este tot un cadavru. Nu e nici o diferenţă.

Scholem încuviinţă din cap şi îşi reveni, trezit parcă dintr-un vis apăsător.

– Mai întîi, vreau să arunc o privire în cabină, zise, întorcîndu-se şi deschizînd uşa care separa carlinga de compartimentul rezervat pasagerilor.

Înăuntru domnea o beznă compactă, netulburată de nici cea mai mică pală de lumină. Scholem păşea atent pe pardoseala acoperită de praf. Geamul din faţă fusese pulverizat de impact, lăsînd cale liberă nisipului. Pilotul şi copilotul şedeau aplecaţi asupra aparatelor de control, ca şi cum s-ar fi străduit în continuare, fără succes, să redreseze aparatul. Scholem se răsuci pe călcîie şi reveni în compartimentul pasagerilor.

Morţii şedeau în fotoliile lor, căscîndu-şi ochii nevinovaţi, de parcă l-ar fi acuzat – de fapt, nu mai erau ochi, ci doar orbite goale în craniile descărnate. Străbătu intervalul dintre rînduri pînă în coada aparatului, unde îl aştepta Leyla.

Leyla adunase cîteva foi de hîrtie căzute pe jos, lîngă birou, şi tocmai le înghesuia între faldurile tunicii. Cînd îl văzu pe Scholem, se ridică şi făcu un gest, arătînd spre spaţiul rezervat sufrageriei.

– Priveşte. Masa e pusă. Abia îşi terminaseră ultimul prînz.

Masa era acoperită cu o pînză zdrenţuită, pe care rămăseseră cîteva farfurii murdare şi prăfuite, dar majoritatea veselei fusese aruncată la podea în timpul prăbuşirii şi zăcea acum în grămezi

diforme: pahare de cristal, porțelanuri, tacîmuri de argint, toate zdrobite sau acoperite de nisipul roșu al deșertului.

Scholem își croi drum printre resturi, trecu pe lîngă masă și se apropie de ușa din spatele acesteia.

– Aici trebuie să fi fost bucătăria.

Deschise ușa și o împinse de perete. Totul era vraiște. Printre cioburile, ustensilele de bucătărie, oalele și tigăile aruncate la podea, zăceau patru cadavre. După hainele pe care le purtau sau, mai bine zis, după ceea ce rămăsese din ele, Scholem deduse că aceștia erau bucătarul și ajutoarele lui. Trecu mai departe și se opri în fața dulapurilor care se aliniau la perete, deschizîndu-le rînd pe rînd.

Alimentele, ca și carnea, putreziseră de mult. În cel de-al treilea dulap, Scholem găsi ceea ce căuta: cinci sticle sigilate de vin alb, alături de ceea ce nici nu sperase să vadă – două sticle de apă minerală Apollinaris. Din clipa în care văzuse cadavrul din partea frontală a avionului, se întrebase dacă există vreo sticlă cu apă la bord. Cel care zăcea acum mort obișnuia să bea la fiecare masă cîteva pahare.

În dulapul următor, descoperi ceva ce îl surprinse: o stivă de cutii metalice, aproximativ de doisprezece centimetri pe cinci. Pe capac citi cuvîntul *Notproviant:* „Rație de urgență", alături de care se vedea un vultur stilizat ținînd o zvastică. Cutiile erau vidate și nu fuseseră deschise. Scholem luă o cutie din vîrful grămezii și trase de capac, care cedă fără zgomot. În interior, învelite în folie, descoperi un sortiment bogat de alimente, toate expirate de-acum, cu excepția unor biscuiți tari, împachetați separat, care nu se știe prin ce minune rezistaseră peste ani, fără a se deteriora vizibil. Cu precauție, mușcă dintr-unul. Avea gust de rumeguș – cel puțin, așa își imagina el că trebuie să fie gustul de rumeguș – dar se putea mînca. Luă cutiile una cîte una, le deschise și scoase pachetele de biscuiți. Apoi puse totul în două cutii goale.

Într-un sertar, găsi un tirbușon ruginit, dar încă folosibil. Îl băgă în buzunar și ieși cu sticlele în mînă. Îi puse totul în brațe Leylei, smulse fața de masă, o sfîșie în două și împachetă în boccele separate cutiile metalice și sticlele. Pînza era coaptă, dar rezista încă. Îi întinse Leylei una din boccele, pe cealaltă o păstră pentru el.

– Așteaptă-mă aici, zise el și se întoarse în bucătărie. Leyla îl văzu cotrobăind printre resturi. O clipă mai tîrziu reveni

aducînd două cuţite de bucătărie şi o cutie de chibrituri. Cuţitele nu sînt foarte ascuţite, dar avem nevoie de arme. Deocamdată ne vom folosi de astea.

– Chibriturile sînt bune?

– Nu ştiu. Par destul de uscate.

Scoase un băţ şi-l scăpără pe cutie. Flacăra lumină pentru o clipă interiorul sumbru, trimiţînd în jur umbre prelungi. Scholem aruncă o privire atentă, cercetînd scena. Deodată i se făcu cumplit de frig şi îl copleşi un sentiment de nelinişte; era un intrus în lumea celor morţi, prea aproape de ei ca să se simtă în largul lui.

– Cred că ar trebui să plecăm, zise, în timp ce băţul de chibrit mai pîlpîi o dată şi se stinse.

Leyla încuviinţă din cap. Se întoarseră la uşă şi ieşiră la aer. Deşi părea un nonsens, închiseră uşa în urma lor cît putură de bine. Poate că se temeau de fantome, fantome pe care era mai sigur să le lase ferecate în mormîntul lor de metal pînă ce deşertul îşi va lua obolul fără grabă.

Cînd se îndepărtară puţin de avion, Leyla se întoarse către Scholem.

– Cum crezi că au murit?

– Nu ştiu precis. E limpede că nu din cauza impactului cu solul. Şedeau cu toţii în fotolii, cu excepţia bărbatului de lîngă uşă. Poate că s-au aventurat din greşeală la altitudine prea mare şi au murit din lipsă de oxigen. Sau poate că, după ce s-au prăbuşit, avionul s-a umplut de gaze. Probabil că individul de la uşă a fost surprins de moarte în timp ce încerca să o deschidă.

– Dar tocmai aici, în deşertul Nafud. Nu înţeleg nimic. Nu mai există nici o logică.

Scholem se opri şi o privi lung.

– Dimpotrivă, zise el pe un ton grav, cu glasul gîtuit, abia acum începe să fie mai limpede. Şi cu cît e mai clar, cu atît îmi place mai puţin.

43

Amestecară vinul cu apă şi băură cu înghiţituri mici, fără să încerce vreun sentiment de recunoştinţă. Nici unul nu credea în Dumnezeu, nici unul nu crezuse în bărbatul căruia îi aparţinuse

apa – cui i-ar mai fi putut mulțumi? Biscuiții erau uscați și aveau un gust acrișor, dar, la a doua încercare, senzația de greață le dispăru. Țineau vinul cu miinile crispate, ca niște avari, temîndu-se să nu ciocnească sticlele, să nu îl risipească pe drumul lung care le rămînea de parcurs pînă la cea mai apropiată fîntînă – dacă exista vreuna. Erau înconjurați de morți și asta îi determina să pășească încet, cu precauție, nu cumva să le tulbure somnul. Nu avură ocazia să folosească bețele de chibrit: nu exista nicăieri în jur lemn de foc, și, chiar dacă ar fi fost, era periculos să îl aprindă, pentru că ar fi putut atrage atenția. În mijlocul acestei întinderi deschise, se simțeau descoperiți, fără să aibă măcar la îndemînă un adăpost cît de mic în care să se ascundă. Aveau senzația că fiecare pas pe care îl făceau era urmărit de priviri vigilente, că urmele pașilor în nisip erau prea vizibile, expunîndu-i unor pericole necunoscute.

A doua zi, către prînz, dădură peste ceea ce părea a fi un drum folosit în mod curent, primul pe care îl vedeau de cînd plecaseră din Ma'an. Era evident că urmele de copite și de pași datau de ceva vreme și se imprimaseră adînc în nisip. Pe alocuri drumul era șters, probabil în urma furtunii recente, dar traseul era prea bine marcat ca să dispară de tot.

– Drumul este pavat cu cărămidă galbenă, murmură Leyla.

Scholem surîse, dar apoi se încruntă imediat.

– Mda. Dar cine sau ce ne așteaptă la capătul lui. Cu siguranță că nu *Vrăjitorul din Oz*.

– Cred că totuși ar trebui să mergem pe el.

– De acord, încuviință Scholem. Nu prea avem de ales.

Drumul era mult mai ușor. Mai ușor, dar și mai periculos. Oricine ar fi trecut pe acolo îi putea observa fără dificultate. Poteca ducea aproape în linie dreaptă, șerpuind uneori doar pentru a ocoli obstacolele mai mari, cum erau dunele sau gropile din nisip. Era mai veche decît li se păruse la prima vedere. Din cînd în cînd, treceau pe lîngă coloane de gresie, măcinate de vînturi, pe care vegheau siluete greu de identificat; erau atît de erodate, încît nu își puteau da seama dacă înfățișau oameni, demoni sau îngeri.

Își petrecură noaptea cuibăriți într-o adîncitură mică, la vreo șaptezeci de metri de potecă. Luna plină strălucea palid pe cerul negru ca smoala, dar erau prea obosiți ca să își continue drumul. Lungit în spatele Leylei, Scholem o ținea strîns, respirînd încet, incapabil să adoarmă. O rază de lună lumina chipul fetei: obraji murdari, palizi, încadrați de plete slinoase. Foamea și epuizarea

îi răpiseră aproape toată frumusețea. Drumul prin deșert o slăbise, carnea i se topise pe oase, orice gram în plus dispăruse de pe trupul ei. O dorea, dar, ca și corpul pe care îl ținea în brațe, dorința slăbise treptat, stinsă de chinurile la care îi supunea deșertul, pînă ce își pierduse toată puterea. Zăceau chinuiți de frig în nisipul întunecat, uitînd pînă și de dorința fizică, cu mințile și trupurile golite de orice emoție ori senzație. Îl copleși un val de disperare, sfîșiat între dorință și imposibilitatea de a o manifesta, fie și numai ca pe o necesitate. Deșertul pusese stăpînire pe corpul lui: nu era el acela care cutreiera prin pustiul de nisip, ci acesta lucra în străfundul ființei sale. O strîngea pe Leyla cu disperare, ținîndu-și miinile pe șoldurile ei osoase, cu fruntea îngropată în spatele ei. Stătură astfel pînă ce noaptea îi izbăvi de orice urmă de sentiment ori durere. Dacă exista un Dumnezeu, acesta prefera să rămînă ascuns în întuneric, moțăind.

Dimineața, mîncară ceva și băură cîte o gură de apă înainte de a porni din nou la drum. Spre prînz, Leyla văzu ceva în depărtare. De la o vreme, drumul șerpuia din nou printre dune și, la prima vedere, crezu că este vorba de o dună obișnuită de nisip, ceva mai înaltă. La un moment dat, dispăru din nou după un colț al potecii care ducea printre un șir compact de movile de nisip, ca la scurt timp să reapară, mai mare și mai vizibilă decît înainte. Orice ar fi fost, cu siguranță că nu era o movilă sau o dună. De la distanța aceea, părea ceva măreț, negru la culoare.

Stîlpii se îndesiră, apărînd acum la intervale de vreo sută de metri. Acum se putea observa că unele dintre statui aveau aripile strînse, însă nici una nu avea trăsăturile feței clar conturate. Se asemănau cu cele dintr-un mormînt egiptean în care preoții șterseseră chipul unui rege care mîniase zeii prin nelegiuirile sale, condamnîndu-l astfel la veșnică uitare.

Continuau să meargă, ascultînd cu atenția încordată, să audă sunet de pași sau voci care i-ar fi putut alerta din timp de venirea vreunui călăreț sau grup de călăreți din partea cealaltă a dunei. O dată sau de două ori, stîlpii dispărură și drumul coti brusc, semn că în acel loc nisipurile se deplasaseră cu timpul.

Cînd ajunseră mai aproape, Scholem propuse să se abată de la potecă și să-și continue drumul ocolind dunele. Aveau să piardă mai mult timp, dar amîndoi erau cuprinși de o vagă neliniște. Ceea ce se afla în fața lor putea fi ținut sub observație de oameni de pază.

Într-adevăr, aşa era. Cînd ajunseră la poalele unei dune înalte, Scholem o prinse brusc şi o trase înapoi, ghemuindu-se la pămînt împreună.

– Ce fa...? începu ea, dar se opri imediat ce văzu chipul lui Scholem.

– Sst! şuieră acesta, arătînd spre vîrful următoarei dune. Se tîrî mai aproape şi îi şopti: Acolo sus e cineva. Nu cred că ne-a văzut. Ţine capul plecat. Eu încerc să mă ridic.

Se furişă pînă la marginea dunei şi săpă puţin în nisip, pînă făcu o gaură mică prin care putea vedea duna din faţă. Silueta bărbatului se contura din profil pe linia orizontului. Era îmbrăcat în portul tradiţional al beduinilor, complet negru. Pe umăr îi atîrna o armă semiautomată, iar în mîna stîngă ţinea un walkie-talkie, la care tocmai vorbea. Părea calm, şi Scholem era aproape sigur că nu îi observase.

Se întoarse tiptil la locul unde o lăsase pe Leyla.

– Stă de pază. E înarmat şi are un aparat de emisie-recepţie. Presupun că de aici încolo pe fiecare dună vom da de cîte unul ca el. Dacă aici se află într-adevăr cetatea Iram, atunci trebuie să fie înconjurată de un cordon de pază.

– Se vede cetatea?

– Încă nu, dar trebuie să fie pe aproape.

– Cum vom trece de gărzi?

Leyla era istovită. Nu avea altă dorinţă decît să ajungă la Iram, să ştie că lunga lor călătorie luase sfîrşit. Dacă a ajunge acolo însemna moartea, era dispusă să o primească fără reţineri, aşa cum ar fi fost dispusă noaptea trecută să accepte îmbrăţişarea lui Scholem, dacă i-ar fi cerut-o – direct, fără ezitări.

– Să aşteptăm să se întunece. S-ar putea să reuşim să ne strecurăm pe lîngă paznic sau să îl luăm prin surprindere, din spate. Dacă al-Halabi spune adevărul, nu vom putea nicicum să traversăm spaţiul acesta deschis în plină zi.

Leyla oftă. Dorea să vadă cetatea. O obseda de atîta vreme, încît parcă i se impregnase în sînge, invadîndu-i parcă şi visele.

– Nu crezi că ar trebui să mergem în recunoaştere înainte de a ne continua drumul?

Avea dreptate. Dacă se rătăceau sau dădeau peste vreun obstacol neaşteptat, aceasta le putea fi fatal. Pînă acum nu-şi făcuseră nici un plan concret, nici o idee clară despre ce aveau de făcut, în afară de aceea de a găsi drumul spre Iram, de a da de

urma lui David şi de a încerca să îl salveze de unde era. Armele lor se pierduseră o dată cu cămilele undeva prin deşert; nu aveau nici un mijloc de transport, nici o cale să evadeze; în caz că erau atacaţi, nu aveau cum să contraatace, dacă erau urmăriţi, nu aveau cum să fugă. Era un joc riscant; dar ce altceva puteau face, unde se puteau duce în altă parte?

– Bine. O să aruncăm o privire. Ai vreo propunere?

– Am putea doborî paznicul. Dar, în acest caz, va trebui să pătrundem în cetate înainte ca cineva să dea alarma.

– E prea riscant. N-ar fi deajuns să-i distragem atenţia?

Leyla medită puţin. Situaţia părea fără ieşire, dar totuşi trebuia să existe o cale. Deodată, îşi aminti de ceva ce văzuse în Sinai, o şmecherie de copil. Era destul de periculos, dar putea să reuşească.

– Ai văzut vreo cămilă? întrebă ea.

– Nu. Dacă a venit călare, probabil că a lăsat animalul la poalele dunei.

– Mă duc să văd. Mai ai cutia cu chibrituri?

– Da, răspunse Scholem intrigat.

Băgă mîna în buzunarul tunicii şi scoase cutia.

– Aşteaptă-mă aici, zise ea. Dacă bănuieşti că m-a observat, fugi de aici.

Leyla nu mai zise nimic. Se strecură ca o umbră pe lîngă dună, înaintînd cu infinită precauţie. Cu siguranţă că paznicul nu era prea atent. O mira faptul că există paznici într-un loc unde nu vine nimeni niciodată. Ajunse la capătul dunei. După cum se aşteptase, văzu o cămilă aşezată jos, rumegînd în tihnă. Însă abia dacă îi aruncă o privire indiferentă animalului. Încremeni locului. În faţa ei se vedea Iramul înconjurat de o cîmpie nesfîrşită. Iramul era mai înalt, mai vast şi mai nemilos decît şi-ar fi putut închipui. Îşi desprinse cu greu privirea, speriată că pierde prea mult timp.

Se apropie fără zgomot de animalul care şedea cu spatele la ea.

Scoase beţele de chibrit din cutie, le strînse într-un snop şi le legă cu un fir de aţă smuls din *ghotra* ei. Atentă să nu o sperie, atinse încet crupa cămilei. Aceasta întoarse capul şi o privi pe jumătate speriată. Era priponită cu ajutorul unei frînghii încolăcite în jurul picioarelor din spate. Întinse mîna şi dezlegă animalul, lăsînd frînghia să cadă la pămînt. Cu mîna dreaptă, ridică repede coada cămilei şi-i introduse, cu o mişcare sigură, snopul de chibrituri în anus. Animalul protestă mîrîind, dar rămase pe loc.

Leyla scoase ultimul băț de chibrit din cutie și îl scăpără, frecîndu-l de o latură a acesteia. Bățul nu se aprinse. Încercă din nou, dar tot fără nici un rezultat. Cămila începu să ragă. Leyla prinse bine cutia între degete și o trase peste capetele bețelor de chibrit de sub coada animalului. Trei sau patru bețe scăpărară scurt și se aprinseră, urmate în succesiune rapidă de celelalte. Le lăsă să ardă puțin, apoi lăsă din mînă coada animalului. În clipa în care aceasta atinse flacăra, animalul începu să zbiere și se ridică în picioare. Leyla îi trase o palmă zdravănă pe spate și imediat se trase înapoi, la adăpostul dunei. Rămase acolo, cu inima galopîndu-i în piept și cu ochii ațintiți spre animal.

– Fugi, nenorocito! Fugi! șuiera ea printre dinți.

Cămila o rupse la fugă, ținîndu-și coada ridicată în sus, zvîcnind din picioare și zbierînd. Cîteva clipe mai tîrziu, Leyla observă că paznicul se avîntă în jos pe pantă, gesticulînd disperat. Într-un minut sau două chibriturile aveau să ardă complet, însă cămila avea să-și continue goana. Dacă era destul de speriată, avea să-și golească intestinul; astfel avea să dispară orice urmă a bețelor.

Leyla se întoarse în fugă la Scholem.

– A mers, zise ea.

– Ce ai făcut?

– O să-ți povestesc mai tîrziu. Haide, s-ar putea să nu avem prea mult timp la dispoziție.

Se întoarseră în locul în care fusese Leyla cu o clipă mai devreme

La suprafața pămîntului, plutea o ceață ușoară. Vîntul iscat din senin o ridică și o împrăștie peste toată întinderea. Pe o rază de trei kilometri, jur împrejurul lor, nu se vedea decît o cîmpie cenușie, netedă și rece, iar în centrul ei trona Iramul. Un capriciu al naturii, o formațiune în genul teraselor de stîncă, din gresie erodată de intemperii, care se ridica la vreo sută douăzeci de metri deasupra nivelului solului. Avea în jur de doi kilometri și jumătate lungime și cam pe jumătate de atîta lățime. Era neregulată, atît ca înălțime, cît și ca întindere, pe alocuri fisurată și crăpată, incomensurabil de antică. Ploile puternice din vremuri străvechi măcinaseră baza stîncii, modelînd-o sub forma unor stîlpi inegali, unii lați de mai mulți metri, alții subțiri și delicați: Coloanele Iramului.

Chiar şi de la distanţă se vedeau urmele lăsate de mîna omului, care modelase stînca brută, amenajînd terase şi nivelînd-o, ornînd-o cu portaluri şi cornişe, şi pilaştri, montînd porţi în deschizăturile vechilor peşteri. În jurul stîlpilor mai groşi, se încolăceau scări în spirală care duceau la platforme construite pe frontul de rocă, săpate adînc în trupul masivului de gresie, abrupte şi foarte periculoase. Canalele bine întreţinute stăteau pregătite să primească apa ploilor puternice de iarnă, dirijînd-o spre rezervoare mari, pentru a fi stocată pînă la vară. Piatra purpurie fusese prelucrată, şlefuită şi sculptată vreme de secole. Din punct de vedere al stilului, era un amestec complex de arhitectură babiloniană şi elenă veche, imensă, şi totuşi rafinată.

Toată suprafaţa din jurul stîncii centrale era presărată cu clădiri mai mici din piatră, extrasă cu prilejul săpării galeriilor din măruntaiele cetăţii propriu-zise. Majoritatea zăceau în ruină, acoperite în parte de nisipul adus de vînturi. Urmele copitelor de cămilă duceau drept la cetate, pierzîndu-se la intrarea într-o casă a scărilor, masivă şi flancată de lei uriaşi sculptaţi în piatră. Tot drumul care traversa cîmpia pînă la cetate era mărginit de statui asemănătoare, înalte şi înaripate, dar mai bine conservate decît cele pe care le întîlniseră înainte. Ceaţa cenuşie vălurea malefic la picioarele lor, iar ei aveau senzaţia că sînt suspendaţi în aer. În spatele statuilor, se vedeau cîteva gropi. Poate că erau puţuri sau nu se ştie ce lucrări de excavaţii. Lîngă acestea, din loc în loc, erau piloni mici a căror destinaţie rămînea un mister pentru Leyla şi Scholem. Cîteva cămile păşteau iarba săracă rămasă în adînciturile săpate în gresie sau beau apă din jgheaburi.

Cercetară din priviri cîmpia, străduindu-se să-şi întipărească în minte poziţia exactă a fîntînilor, pilonilor şi a clădirilor, şi configuraţia stîncii din centru. Doar o examinare de aproape le-ar fi putut dezvălui care erau intrările mai puţin folosite, care era cea mai sigură şi mai uşoară cale de a pătrunde în interiorul cetăţii. Doar necuratul le-ar fi putut călăuzi paşii înapoi, spre ieşire, o dată intraţi acolo. Pînă la urmă, paznicul reuşise să prindă cămila şi acum se întorcea la post; animalul părea nervos şi, din cînd în cînd, scotea un răget nemulţumit. Era de înţeles. Leyla şi Scholem se retraseră repede, ascunzîndu-se în spatele unei dune mai îndepărtate de marginea cîmpiei.

Apa era aproape terminată, iar vinul acrit era prea puternic ca să îl bea nediluat. La cît erau de slăbiţi le-ar fi făcut rău sau i-ar fi ameţit. Amestecară puţin din el cu apa rămasă şi băură cîteva înghiţituri mici. Dacă le era scris să mai bea vreodată, aceasta avea să se întîmple, cu siguranţă, în cetate.

Se lăsă noaptea, învăluindu-i în bezna ei umedă, sufocantă. Se rugau să nu apară luna, pentru că atunci nu puteau spera să traverseze cîmpia deschisă fără a fi observaţi. Aşteptară ore în şir, încercînd să îşi sincronizeze timpul cu momentul în care activitatea în cetate avea să înceteze sau, cel puţin, să se domolească. Spre miezul nopţii, hotărîră să iasă din ascunzătoare. Cu multă precauţie, se întoarseră la duna din spatele căreia inspectaseră platoul în cursul zilei. Paznicul – sau schimbul lui – se afla la post; o siluetă neagră, profilată pe cerul de cerneală. Teoretic, nu ar fi trebuit să fie vizibil deloc. Leyla se strecură la marginea dunei şi privi. Peste tot focuri mici ardeau pe piloni – roşii, verzi şi albe, învăluind într-o lumină stranie statuile care păreau să prindă viaţă, încununate de o aură diabolică.

Practic, nu aveau de ales: erau nevoiţi să rişte. Dacă o luau pe un drum ocolit, cît mai departe de piloni, aveau şanse să treacă neobservaţi. Unul după celălalt ieşiră din ascunzătoare şi porniră în ultima şi cea mai periculoasă etapă a călătoriei lor. Se simţeau goi şi expuşi privirilor iscoditoare, aşteptîndu-se dintr-o clipă în alta să fie somaţi de o voce furioasă. Înaintau pas cu pas prin întuneric. Leyla îşi simţea inima bătînd nebuneşte şi avea gura uscată. Se simţea ca şi cum umbla prin clei topit, smulgîndu-se cu greutate din loc la fiecare pas, incapabilă să o ia la fugă şi să se adăpostească într-un loc ferit.

Nici ei nu ar fi putut spune cum, dar, în cele din urmă, reuşiră să ajungă la umbra aruncată de un stîlp gros, aproape de extremitatea nordică a cetăţii. Cetatea Iram se ridica deasupra lor, acoperind cerul cu silueta sa neagră şi impunătoare. Aleseseră direcţia aceea, pentru că părea mai puţin luminată. Scara ce şerpuia deasupra capetelor lor era cufundată în întuneric, pierzîndu-se departe, într-o negură mai ameninţătoare decît spaţiul vag luminat pe care îl traversaseră.

Scholem porni primul în sus. Treptele de piatră erau neşlefuite, tăiate adînc în trupul coloanei, fără balustradă sau altceva asemănător de care să se poată agăţa cu mîinile. Erau

nevoiţi să înainteze cu spatele lipit de stîncă, pipăind drumul, ca nişte alpinişti orbi, lipsiţi de frînghii sau ancore de prindere. La capătul scării o trapă de lemn bloca intrarea. Scholem o împinse, temîndu-se să nu fie zăvorîtă pe dinăuntru. Nu era. La prima opintire cedă, deschizîndu-se cu un scîrţiit care arăta că balamalele vechi nu mai fuseseră unse de mult. De sus se cernea o lumină palidă, gălbuie, ca flacăra unei lumînări de priveghi într-o noapte de iarnă. Scholem băgă capul în deschizătură. De ambele părţi ale trapei se deschideau două culoare lungi, luminate din loc în loc de lămpi ciudate, fixate în perete. Coridorul părea pustiu. Scholem se strecură prin trapă şi păşi pe podeaua netedă, pavată cu dale de piatră. Deodată încremeni. Din spate auzi paşi apăsaţi, apoi o voce bubuitoare:

– *Was machen Sie da?*

Parcă un pumnal se răsuci în inima lui Scholem. Amintiri întunecate din copilărie se furişară din ascunzătorile lor tainice şi îl ţintuiră locului. Întrebarea ţîşnise pe tonul acela, în limba aceea! Vocea răsună din nou:

– *Drehen Sie sich herum!*

Pe toată lungimea coridorului nu se vedeau decît opaiţe. Pe vremuri, mama lui pornise pe un coridor asemănător, rece ca gheaţa, îmbrăcat în faianţă albă, iar el nu o mai revăzuse niciodată. Vocea deveni mai insistentă. Făcu aşa cum i se ordonase. Se întoarse cu faţa.

La cîţiva paşi de el, stătea un bărbat în veşminte negre, ţinînd în mînă o armă cu ţeava scurtă. Hainele erau de croială arabă, dar păreau neobişnuit de îngrijite, aducînd mai degrabă cu o uniformă decît cu îmbrăcămintea obişnuită a beduinilor. Părul bărbatului era blond – o nuanţă de galben-murdar, decolorat de soare, dar totuşi inconfundabil. Ochii albaştri erau aţintiţi asupra lui. Bărbatul se apropie mai mult, strîngînd arma între degetele nervoase. Un tremur uşor îi străbătu obrazul stîng, dar dispăru imediat.

– *Woher kommen Sie? Sprechen Sie mal schnell!*

Mîna Leylei se furişă prin deschizătura trapei şi apucă strîns glezna individului. Apoi trase cu putere şi omul se dezechilibră, prăbuşindu-se cu un strigăt de durere peste Scholem. Pe moment, Scholem se simţi ca paralizat, dar îşi reveni repede, alungînd amintirile înfricoşătoare de mai înainte. Smulse arma din mîna individului şi o azvîrli, aceasta alunecă, cu un scrîşnet metalic, pe dalele de piatră. Bărbatul dădu să strige după ajutor. Cu un reflex

fulgerător, Scholem îi băgă pumnul în gura deschisă. Paznicul se înecă și încercă să se ridice în picioare. Scholem se luptă cu disperare, lăsîndu-se cu toată greutatea pe pieptul celuilalt, fără să slăbească strînsoarea mîinii de pe gura acestuia.

Leyla reuși să intre prin trapă și se aruncă pe picioarele omului. Nu era prea înalt de statură, dar avea o conformație atletică și o forță ieșită din comun, care o luă prin surprindere. Chipul îi era contorsionat de durere și neputință, ochii, bulbucați de efortul cu care încerca să se elibereze din strînsoarea lui Scholem care îi lua tot aerul.

– Cuțitul, șuieră Leyla, pentru numele lui Dumnezeu, scoate cuțitul!

Scholem nu mai omorîse pe nimeni într-o luptă corp la corp. I se întîmplase de trei-patru ori în timpul unor înfruntări armate cu teroriștii, de mai multe ori cu prilejul raidurilor de la graniță sau în timpul războiului – dar așa, față în față, cu cuțitul în mînă, niciodată. Băgă mîna în buzunar și scoase cuțitul. Bărbatul îl văzu și își adună toate forțele, încercînd să se elibereze, dînd din picioare, străduindu-se, fără rezultat, să strige după ajutor. Își înfipse dinții în mîna lui Scholem, sfîșiind carnea, cu toată forța concentrată în acea singură mușcătură. Scholem puse tăișul cuțitului la gîtul necunoscutului. Beregata părea atît de nevinovată, de neputincioasă în fața masacrului. Bărbatul ridică genunchiul și o lovi pe Leyla între coaste. Fata icni, dar nu slăbi apăsarea trupului ei pe cel al bărbatului. Bărbatul gîfîia ca un porc înainte de tăiere. Ținea încă dinții încleștați pe mîna lui Scholem care se lupta să își înăbușe țipătul de durere, ca pe o senzație amară de vomă.

Trase lama peste beregata încordată, cu vene întinse, pulsînd de sînge. Lama era ruginită și tocită. În urma ei nu rămase decît o rană superficială, pe partea laterală a gîtului, din care răsări un firicel de sînge. Fața omului deveni stacojie și ochii ieșiți din orbite i se umplură de groază. Brațele îi zvîcniră spasmodic, dar Scholem se lăsă cu toată greutatea corpului pe el, continuînd să minuiască cuțitul bont. Lama pătrundea în carne, dar extrem de încet. De cele mai multe ori patina doar pe pielea netedă. Firicelul de sînge se prelinse pe mîna lui Scholem în timp ce acesta continuă să taie, înjurînd laolaltă victima și cuțitul.

– Cu vîrful! îi strigă Leyla, simțind că nu îl mai poate ține imobilizat mult timp pe individ.

Scholem îşi retrase braţul înarmat şi apropie vîrful cuţitului de gîtul bărbatului. Îi era destul de greu să-şi stăpînească mîna. Apăsă. La început, nu reuşi să împlînte vîrful în carnea acoperită de pielea bronzată şi tare, dar apoi aceasta cedă şi cuţitul pătrunse cu greutate, împiedicîndu-se de muşchii încordaţi. Trupul paznicului se arcui şi din gură îi ieşiră sunete îngrozitoare. Vomită, şi Scholem îşi simţi mîna acoperită de ceva alunecos şi vîscos. Împinse pumnalul tot mai adînc în carne. Braţele şi picioarele omului se zbăteau haotic. Deodată reuşi să-şi elibereze mîinile şi le încleştă de gîtul lui Scholem, trăgîndu-l în jos. Scholem luă mîna de pe gura gardianului. Îşi desprinse degetele de pe mînerul pumnalului, lăsîndu-l împlîntat în rană. Bărbatul se zvîrcolea şi încerca să respire, luptîndu-se cu disperare pentru viaţă, încercînd să ţipe în agonia morţii. Se înecă, sufocat de propria vomă şi de sînge şi, în cele din urmă, îşi dădu sufletul. Mîinile inerte se desprinseră de gîtul lui Scholem.

Rămaseră cîteva clipe prăbuşiţi peste corpul neînsufleţit, dar li se părură o veşnicie. Cînd ridică, în sfîrşit, capul, Leyla îl văzu pe Scholem întins peste cadavru, parcă îmbrăţişîndu-l. Îl ridică şi îl ajută să se pună pe picioare. Locul în care Scholem fusese muşcat sîngera puternic. Leyla smulse o fîşie de la poalele *dishdashei* şi îi făcu un pansament provizoriu pe care îl legă strîns de încheietura mîinii.

– Nu pot face altceva. Îţi poţi mişca mîna?

– Nu prea bine, dar mă descurc.

– Hai să scăpăm de asta, zise Leyla, apucînd cadavrul de picioare şi trăgîndu-l spre trapa prin care urcaseră. Scholem o ajută, folosindu-se de mîna stîngă. Aruncară trupul prin deschizătură, apoi închiseră trapa. Cu puţin noroc, trupul nu avea să fie găsit decît dimineaţă sau chiar mai tîrziu. Poate că în curînd i se va observa lipsa, dar nu se va da încă alarma. Doar dacă cineva nu va observa balta de sînge de pe podea.

Scholem ridică cuţitul care căzuse din gîtul mortului, apoi se duse la pistolul-mitralieră care îi aparţinuse acestuia.

– Poftim. Mai bine ia tu asta, zise el, întinzîndu-i-l Leylei. Cu mîna rănită nu mă pot folosi de aşa ceva.

Leyla îl luă, apoi privi în susul şi în josul coridorului pustiu.

– Hai să plecăm de aici.

O luară spre dreapta, în direcţia în care bănuiau că se afla centrul cetăţii. Se aflau în Iram, dar mai trebuia să-l găsească pe David. Şi apoi să iasă din nou.

În spatele lor, băltoaca de sînge începu să se coaguleze în aerul rece al nopţii.

44

Mîinile lui Scholem erau încă lipicioase din cauza sîngelui aproape uscat. Şi le şterse de *aba*, dar sîngele se încăpăţîna să persiste pe piele. Mîna dreaptă îi pulsa din ce în ce mai tare, sîngele amestecîndu-se cu cel al omului pe care îl ucisese. Simţea în nări mirosul propriei sale transpiraţii, accentuată în spaţiul închis, amestecat cu aromele stranii care pluteau în aer. Cetatea emana un amestec curios de parfumuri nedefinite, năluci ale mirodeniilor antice, cu urme de scorţişoară, cassia, tămîie şi smirnă. Oare în trecut Iram servise drept depozit pe traseul comercial al mirodeniilor aduse din sudul Arabiei şi transportate în nord, un loc în care se păstrau parfumurile provenite din Yemen şi mirodeniile din îndepărtata Indie? Scholem inspiră adînc, dar mirosul de sudoare era mai puternic şi-i copleşea nările. Nu se putea elibera nici de bănuiala că parfumurile delicate, uneori atît de subtile, încît aveai senzaţia că sînt doar produsul propriei imaginaţii, ascundeau un miros mult mai profund, mai nebulos, un miros dulceag de descompunere, decădere, de moarte.

Coridoarele pe care le străbăteau erau pustii, lipsite de viaţă. Păşeau cu picioarele goale pe dale, fără să facă cel mai mic zgomot. La fiecare cotitură a drumului se aşteptau să fie luaţi prin surprindere, dar nu apăru nici o fiinţă omenească. Evident, intrările erau păzite, dar în interior nu era nimeni... deocamdată. Văzut din afară, Iramul părea imens şi de nepătruns. Acum, că se aflau înăuntru, cetatea se transformase într-un labirint de coridoare luminate şi neluminate în care rătăceau fără speranţă. Dacă nu ar fi ştiut de existenţa gărzii de afară, ar fi crezut că sînt singuri.

Avuseseră grijă să ia lămpi de petrol de lîngă intrarea prin care pătrunseseră în cetate, iar acum lumina răspîndită de ele se dovedea din ce în ce mai necesară. Leyla observă prima că

opaițele de pe pereți se răreau din ce în ce mai mult. Se părea că anumite sectoare ale cetății erau folosite mai puțin decît altele.

N-ar fi putut spune exact cînd se întîmplă, dar deodată își dădură seama că lămpile din mîinile lor rămăseseră singurele surse de lumină în bezna totală din jur. Galeria în care intraseră era mai veche și mai îngustă decît toate celelalte pe care le văzuseră pînă atunci, iar de undeva venea un curent de aer rece. Leyla ridică lampa și o plimbă în jur. Se aflau într-un bazar străvechi, cu magazine de ambele părți, de fapt niște deschizături săpate în perete, la cîteva picioare înălțime deasupra podelei, foarte asemănătoare cu oricare alt magazin din orașele arabe tradiționale. Leyla se apropie și privi în primul magazin pe care îl întîlni. Își înăbuși cu greu o exclamație de uimire.

Magazinul era încă plin de marfă. Oale înalte și ulcele, farfurii întinse, sticluțe minuscule pentru uleiuri aromate sau parfum, lămpi din lut – toată gama de produse pe care le poate oferi un olar. Scaunul pe care șezuse vînzătorul se afla, intact, la locul lui, deși purta amprenta timpului trecut, iar alături de el se vedea o narghilea antică, ce servise probabil la arderea altor ierburi, nu a tutunului. Aproape că nu se vedea nici un firicel de praf. Totul părea imaculat, neatins de mîna omului sau de aripa timpului. Următoarele magazine erau în aceeași stare, fiecare umplut pînă la refuz cu marfă, ca și cum ar fi așteptat dintr-o secundă în alta ca negustorul să revină, clienții să intre și să înceapă tîrguiala obișnuită. Flacăra lămpilor lumina gama bogată de articole – figurine, bijuterii, instrumente de scris, cuțite, coșuri – trezind la viață umbre bizare, ca niște fantome antice. Leyla se înfioră. Într-unul din magazine dădură peste figurine mici înfățișînd animale, oameni, căsuțe mărunte cu acoperișuri lucioase – jucării pentru copiii morți de multă, foarte multă vreme.

Leyla se întoarse spre Scholem.

– Nu-mi place locul ăsta, mi se face pielea ca de găină.

– Și mie la fel. E ca în muzeele acelea în care totul este aranjat în așa fel, încît să dea impresia că ai pășit în trecut, într-o cameră veche sau într-un magazin. Doar că aici totul este real.

Luă în mînă una dintre jucării, o cămilă miniaturală cu desagi din piele pe spate. Fetița lui, Ruth, avusese o dată o întreagă grădină zoologică jucărie, cu lei, tigri și un crocodil lung, verde, care își deschidea fălcile. Printre ele era și o cămilă, cu gît lung și două cocoașe. Animalele din grădina zoologică a

fiicei sale fuseseră făcute din plastic, iar jucăria pe care o ţinea în palmă era sculptată în lemn. În rest, erau la fel: jucării abandonate ale unor copii morţi. Aşeză cămila la loc.

Îşi continuară grăbiţi drumul, ferind flacăra lămpilor de orice adiere de curent. După un timp, magazinele cedară locul spaţiilor de locuit; ici şi colo, uşile sparte lăsau la vedere încăperi întunecoase şi pustii. Intrară într-o locuinţă, păşind cu sfială peste prag, ca şi cum ar fi fost spărgători. Ca şi în magazine, şi aici totul era intact – scaunele, mesele, paturile frumos ornate. Într-o cămăruţă mică şi strîmtă, ca o cutiuţă, găsiră ustensile de gătit, iar în vatră se mai păstrase încă cenuşa focului stins demult; deasupra acesteia se vedea o deschizătură mică, probabil o gaură de horn care şerpuia prin rocă pînă la suprafaţă. Leyla stătea vrăjită în mijlocul încăperii, ca şi cum ar fi păşit pe neaşteptate în plin trecut, ca şi cum secolul al douăzecilea şi tot ce însemna acesta dispăruseră. Traversă camera pînă la o uşă scundă şi o deschise.

În camera următoare ultimii locatari ai apartamentului zăceau ghemuiţi unul lîngă celălalt, ca şi cum s-ar fi stins încet, strîns îmbrăţişaţi. Carnea putrezise de mult, dar cîteva fîşii de material rămăseseră încă agăţate de oasele albite, încremenite în nemişcare. În cameră persista un miros pătrunzător de putrefacţie. Leyla închise uşa şi ieşi din cameră, din apartament, cît mai departe de scena pe care o văzuse.

Intrară în vreo jumătate de duzină de locuinţe, fiecare cu propriile sale obiecte de uz menajer suspendate parcă în timp, neschimbate, fiecare cu scheletele albite ale locatarilor morţi, adăpostiţi în camerele din spate şi cu duhoarea acră a descompunerii persistînd ca un abur în aerul stătut. Totul emana un sentiment de deşertăciune copleşitoare. Ce anume ucisese locuitorii Iramului? O molimă, un virus ascuns sub grămezile de mirodenii parfumate? Sau poate că era vorba de un act de sinucidere în masă, de hotărîrea unor familii întregi de a sorbi împreună cupa cu otravă? Leyla se simţea deprimată. Cetatea părea un mormînt gigantic, o necropolă curăţată pînă la ultimul fir de praf, cu excepţia scheletelor măcinate de vreme. Ce putea face aici? Cui i-ar păsa?

– Nu-i nimic aici, Chaim, zise, şi vocea reverberă în încăperile reci din stîncă neşlefuită. Trebuie să găsim o cale de a ieşi

de aici, trebuie să ajungem la David. Aici putem muri, fără ca cineva să afle vreodată.

– În curind vor porni în căutarea noastră. De îndată ce vor descoperi cadavrul santinelei pe care am omorît-o. Nu putem pierde timpul aici. Dar nici nu putem merge la întîmplare. Hai să încercăm să ieşim din sectorul ăsta, apoi putem captura pe cineva care să ne spună unde se află David.

În scurt timp, reuşiră să iasă din zona rezidenţială şi pătrunseră într-o lume şi mai bizară, formată din galerii întunecate, naturale, lărgite şi extinse de locuitori, nu se ştie în ce scop. Poate că era un sector amenajat ca adăpost în caz de pericol. Poate că, dacă ar fi fost mai bine iluminat, ar fi dezvăluit o destinaţie pe care întunericul o ascundea. Se auzeau zgomote sinistre, iscate din senin, şi ecouri vagi, distorsionate, care păreau să vină de departe, şi totuşi, uneori, parcă se iscau chiar lîngă ei, ameninţătoare. Leyla era pe punctul de a intra în panică, îngrozită la gîndul că flacăra lămpilor se va stinge, iar ei vor rămîne pierduţi pe vecie în acest hăţiş de coridoare. Ar fi fost mai înţelept să stingă unul din opaiţe şi să se servească doar de celălalt, dar riscul de a rămîne în beznă totală îi îngrozea pe amîndoi. Se ţineau strîns de mînă, mai mult ca să-şi facă curaj decît din necesitate.

Brusc, în pereţi apărură nişe orizontale care se ridicau pînă sus, în tavan. Dimensiunile şi forma lor sugerau într-un fel sinistru care le era destinaţia. Puţin mai departe, Leyla descoperi primul cadavru, mumificat şi înfăşurat într-un linţoliu simplu, alb. Trecură printre ele, rînd după rînd, privind trupurile uscate, acoperite de pînze de păianjen, craniile cu orbite goale, aliniindu-se tăcute, la nesfîrşit. Alte trupuri, sute, mii de generaţii de morţi uitate erau îngrămădite în galerii laterale. Pe plăcuţe mici din piatră erau gravate inscripţii într-o varietate de ebraică pe care nici unul nu o putea descifra. Pe unele dintre cadavre străluceau bijuterii care reflectau lumina lămpilor în mii de raze frînte; de-a lungul atîtor secole de existenţă a cetăţii Iram, trupurile morţilor rămăseseră neprofanate, imune la atacurile jefuitorilor de morminte, atingînd aproape perfecţiunea, în ciuda descompunerii fizice. Alte cadavre strîngeau între degetele uscate buchetele mici de flori. Leyla se întreba de unde proveneau florile, cum ajunseseră aici, în adîncurile neospitaliere ale deşertului. Observă trupul unui copil, strîngînd la piept o păpuşă din lemn, cu chipul

descompus de groază, ca într-un coșmar nesfîrșit. Semăna cu mumiile mexicane pe care Leyla le văzuse în fotografii.

Se simțea din ce în ce mai îngrozită. Atmosfera răspîndită de galeriile înalte, apăsătoare, înecate în întuneric, combinată cu prezența rîndurilor nesfîrșite de cadavre mumificate o umplea de un sentiment de teroare sufocantă. Simțea cum o cuprinde claustrofobia și un disperat îndemn de a fugi, ca să scape din ghearele tenebrelor. Se agăță cu disperare de brațul lui Scholem, căutînd un sprijin sau o alinare. Scholem mergea alături, din ce în ce mai neliniștit, simțindu-se ca și cum ar fi fost condamnat să rătăcească prin coridoarele întunecate, cu miros greu, pînă la sfîrșitul timpurilor.

Deodată, degetele Leylei se crispară și strînseră mai tare brațul bărbatului.

– Văd o lumină undeva, în față.

– Eu nu văd nimic.

– E foarte slabă, dar sînt sigură că am văzut bine. Hai să mergem.

Pășeau mai repede acum, făcînd abstracție de cohortele tăcute, aliniate de o parte și de alta a coridorului. În cele din urmă, Scholem văzu și el luminița palidă, roșiatică ce venea de la capătul tunelului. Lumina deveni din ce în ce mai puternică, pînă ce dezvălui un portal monumental prin care se strecurau razele purpurii. Se apropiară din ce în ce mai neliniștiți de lumina neașteptată. Partea de sus a portalului se pierdea undeva sus, în beznă. De o parte și de alta, era flancat de stîlpi placați cu faianță și terminați cu antablamente masive cu detalii ce nu puteau fi bine distinse. Plăcuțele de ceramică erau ornate cu diferite motive – dragoni, tauri și figuri înaripate, identice cu cele pe care le văzuseră la început, cocoțate pe piedestaluri. Leyla scoase arma de pe umăr și o prinse în mîini, gata să riposteze la un eventual atac. Trecură prin poarta imensă, simțindu-se ca niște soldăței de jucărie, striviți de imensitatea coloanelor.

Încăperea în care intrară depășea ca proporții orice altă construcție pe care o văzuseră pînă atunci. Ușa nu fusese decît un preambul la adevăratele dimensiuni care se ascundeau dincolo de ea. Instinctiv, își dădură seama – iar David, dacă s-ar fi aflat acolo, le-ar fi confirmat părerea – că nicăieri în antichitate nu existase vreo sală de asemenea proporții. În centrul ei se înălța un stîlp care se pierdea în penumbra tavanului. Avea, probabil, cel

puţin trei metri şi jumătate diametru, ca trunchiul unui copac gigantic. Pereţii erau flancaţi de pilaştri înalţi, lipsiţi de orice ornament. La picioarele fiecăruia se căsca un orificiu semicircular, tăiat în podea, din care răzbătea o lumină roşu-aurie. Lumina tremura şi se modifica, aducînd umbre de coşmar pe pereţi, acum dezvăluind, acum ascunzînd o serie de statuete mici, dispuse la nivelul capului, în nişe scobite în peretele de stîncă. Chipuri apăreau pe neaşteptate, perechi de ochi se aţinteau pentru o clipă asupra lor, dispărînd în secunda următoare, imagini de coşmar se succedau în semiîntunericul sălii imense. Totul era învăluit în linişte, nimic nu mişca, în afara tremurului abia perceptibil al flăcărilor, ca şi cum ar fi fost aşteptaţi.

Un rînd de vreo douăsprezece trepte ducea jos, la nivelul inferior. Pe măsură ce coborau, se simţeau din ce în ce mai mărunţi, mai nesemnificativi, zdrobiţi de măreţia impunătoare a locului. Capătul îndepărtat era, practic, în beznă, lumina subterană fiind prea slabă ca să pătrundă pînă acolo. Leyla privi spre tavan şi simţi cum o cuprinde ameţeala. Aici se simţea mai singură decît în coridoarele pustii sau în galeriile lungi care adăposteau morţii. Locul avea ceva care îi îngheţa sîngele în vine. De jur împrejurul ei, zidurile sumbre stăteau de strajă, înnegrite şi pătate de trecerea anilor, şi afumate de flăcările ţîşnite din măruntaiele pămîntului. Era un moment grandios, dar lipsit de orice urmă de sentiment, o atmosferă rece, calculată, arogantă. Părea foarte vechi şi măcinat de timp, ca un cimitir scos de mult din folosinţă şi lăsat în voia elementelor naturii şi a sufletelor morţilor. Ici şi colo tencuiala căzuse, dînd la iveală piatra neîntinată.

Leyla ar fi vrut să se întoarcă şi să alerge pe coridoarele pustii, pe unde venise, pînă avea să găsească din nou ieşirea spre deşert, la aer curat. Atmosfera apăsătoare, stătută îi apăsa plămînii, şi se simţea neliniştită, de parcă ar fi fost pîndită de o entitate ameninţătoare, ascunsă în penumbra sălii imense. Nu era o fire superstiţioasă. Nu credea în altceva decît în propria sa persoană; nici în Dumnezeu, nici în îngeri sau fantome sau *jinni*. Dar acest loc părea să-şi bată joc de lipsa ei de credinţă, fluturîndu-i prin faţa ochilor frînturi dintr-o viaţă de apoi maladivă. Raţiunea ei nu putea cuprinde imensitatea spaţiului în care se găsea. Întinse mîna şi îşi împleti degetele cu cele ale lui Scholem. Simţi sîngele

care impregnase bandajul de pe mîna bărbatului; firicelul de sînge se insinua ca un secret apăsător între pielea ei și a lui.

Pășeau nesiguri prin bezna tremurătoare. Se simțeau amenințați de ceva ascuns în penumbră, dar, oriunde își îndreptau lampa, nu vedeau nimic în afară de alte umbre mai profunde, proiectate pe fundalul roșiatic și tulbure. Adevăratele dimensiuni ale cavernei rămîneau ascunse privirilor, dar ei simțeau pînă în adîncul ființei grozăvia și nemișcarea emanate de fiecare detaliu, ca și cum ar fi fost lucruri tangibile, antice, vii, măsurabile. Printre umbrele unduitoare, surprindeau fragmente ale unor forme ciudate, agățate de pereți, sus, aproape de tavan, asemănătoare cu drapele militare vechi. Alte forme care păreau a fi chipuri gravate în stîncă se întrezăreau printre ele, părînd să urmărească fiecare mișcare pe care o făceau. Leyla simți că i se zbîrlește părul pe ceafă, ca și cum ar fi simțit răsuflarea acelor ființe sinistre chiar pe pielea ei. Zgomotul pașilor se pierdea în negură, ca și cum nu ar fi existat. Sala uriașă îi făcea să se simtă mărunți, reduși la dimensiuni ridicole, așa cum întunericul reducea flacăra lămpii lui Scholem. Erau prizonieri în mijlocul acelor umbre sîngerii, învăluite într-o tăcere sumbră, neliniștitoare. Deșertul, cu vînturile și marea lui de nisip, dispăruse pentru totdeauna, de parcă n-ar fi existat niciodată, de parcă ar fi fost un vis urît, iar în tot acel timp ei rătăciseră, de fapt, prin aceste coridoare tăcute, luminate pe jumătate.

Cu cît pătrundeau mai adînc în sala gigantică, cu atît slăbea lumina, pînă ce flacăra slabă a lămpilor lor rămase ultima sursă de care se puteau folosi pentru a putea pipăi drumul, cu picioarele secate de puteri. Acum puteau distinge conturul unei a doua uși în extremitatea îndepărtată a sălii, o ușă mai mică decît prima, abia vizibilă în lumina palidă venită de undeva din spatele ei. Apropiindu-se de capătul încăperii, observară o structură stranie, foarte asemănătoare cu un templu mic sau cu un oratoriu, care se desprindea din perete, înălțîndu-se pînă la doi sau trei metri. În fața acesteia, puțin într-o parte, trona un bloc de piatră de formă pătrată, nu foarte înalt, care putea fi luat drept altar. Pe părțile laterale ale blocului de stîncă, se puteau distinge figurine și însemnări incrustate, și Leyla avu impresia că distinge textura moale a unei pînze așternute pe fața superioară. Scholem înălță lampa, și amîndoi iuțiră pașii, mînați de curiozitate, după pustietatea sălii pe care tocmai o traversaseră.

În clipa aceea, Leyla auzi un zgomot. La început era abia perceptibil, ca foşnetul frunzelor ce cad toamna în pădure, dar, treptat, se intensifică, prinse putere, conturîndu-se într-un cor de voci subţiri, crude, ridicîndu-se şi scăzînd la unison. Îşi încleştă mai tare degetele pe mîna lui Scholem.

– Chaim, şopti, speriată de sunetul propriei sale voci în întuneric. Auzi şi tu?

Scholem rămase cîteva clipe nemişcat, ascultînd încordat. Auzul lui nu era atît de fin ca al ei, nu era obişnuit să distingă sunetele slabe în spaţii atît de vaste. În cele din urmă, auzi şi el vocile. Se înfioră. În cameră era frig, dar nu temperatura atmosferei îi făcuse pielea ca de găină. În imensitatea întunecată a Iramului auzea voci de copii îngînînd un cîntecel simplu, puţin cam fals şi tremurat. Îşi aduse aminte de cămila de jucărie pe care o văzuse, de scheletele micuţe pe care le descoperiseră chircite în locuinţele în care intraseră, de mumia care ţinea la piept păpuşa din lemn, amîndouă zăvorîte pentru eternitate în nişa din perete. Oare spiritele copiilor morţi continuau să bîntuie prin coridoarele de piatră, cîntînd împreună în timp ce îşi căutau părinţii care îi abandonaseră cu atîtea secole în urmă? Vocile se auzeau mai clar, crescînd în intensitate, ca o maree sonoră. Veneau din direcţia uşii mai scunde din dreapta.

Leyla îl trase de braţ.

– Chaim, nu putem rămîne aici, şuieră ea cu voce nesigură, gîtuită de teamă.

Cîntecul bizar se auzea tot mai puternic.

– Repede, să ne ascundem la capătul sălii, unde-i mai întuneric, şopti Scholem.

Suflă agitat în flacăra nesigură a lămpii. Lumea plonjă din nou în întunericul netulburat de secole. Lumina deveni un vis sau o iluzie. Nu rămase nici măcar o frîntură de amintire în urma ei. În întunericul crescînd, vocile piţigăiate de copii şi zgomotul picioruşelor încălţate se auzeau tot mai distinct, amplificate de pereţii de stîncă brută ai sălii.

Ţinîndu-se de mînă, de teamă să nu se piardă în bezna care îi înconjura, Leyla şi Scholem se retraseră grăbiţi în capătul mai ferit al clădirii, ca nişte îndrăgostiţi căutînd un colţişor intim ori asemeni tîlharilor care încearcă să scape din încercuirea poliţiei. Cîntecul se auzea acum limpede: murmurul vocilor copiilor se ridica într-o melodie tristă, visătoare, care trimise fiori reci în tot

trupul Leylei. Privind în direcția ușii mai scunde, văzură o lumină sidefie dansînd pe pereții netezi de piatră, devenind tot mai vie pe măsură ce se apropia de intrare. Ghemuiți la adăpostul întunericului, urmăreau intrarea cu atenția încordată, asemeni vulpilor ce nu-și desprind privirea de pe gura vizuinii în care se ascund de haitele de cîini de vînătoare puși pe urmele lor. Ecoul vocilor răsuna slab și jalnic, asemeni foșnetului stîrnit de vîntul ce trece printre trestii într-o seară mohorîtă.

Deodată, lumina sclipi mai vie și în deschizătura ușii își făcu apariția o siluetă. Leyla se cutremură. Era o fetiță, ducînd în mîna dreaptă o lumînare înaltă. Lumina răspîndea în jur o aură de raze care părea să o apere pe copilă de bezna sumbră din jur. Părea să aibă cinci sau șase ani; părul auriu i se revărsa pe umeri în valuri moi, mîngîiate de răsfrîngerea blîndă a razelor strălucitoare. Pe frunte purta o coroniță subțire împletită din flori albe. În plină iarnă, în mijlocul deșertului, într-o cetate de piatră, fetița purta o cununiță din flori de primăvară. Era îmbrăcată într-o rochie albă, lungă pînă la călcîie; de sub tivul rochiței ieșeau la iveală picioarele mici, încălțate în sandale ușoare. În timp ce mergea, gura mică se deschidea și se închidea, intonînd cu glas subțire și pițigăiat cîntecelul. Ținea ochii pe jumătate închiși, iar pielea feței era palidă, aproape transparentă, ca și cum prin ea s-ar fi văzut albeața oaselor. Continuă să meargă, ținînd în față lumînarea, trezind la viață întunericul, iar în spatele ei se ivi o a doua copilă, aproximativ de aceeași vîrstă, îmbrăcată într-o rochie identică și cîntînd același cîntec.

Unul după altul, prin ușă trecură vreo treizeci de copii, cel mai mic în jur de cinci ani, cel mai mare de paisprezece-cincisprezece ani. Erau fetițe, cele mai multe blonde, îmbrăcate la fel și purtînd pe frunte coronițe de flori albe. Fiecare dintre ele ținea în mînă o lumînare. Glasurile se uneau, repetînd la nesfîrșit același cîntec, ca o incantație menită să îndepărteze tenebrele din jur. Ajunse la micul oratoriu, se adunară în fața altarului, aliniindu-se în semicerc. Cîntecul se întrerupse pentru cîteva clipe și în locul lui se instală o liniște sinistră. Copilele stăteau drepte și nemișcate, pînă și cele mai mici dintre ele, apoi una cîte una își scoaseră coronițele de pe cap și le așezară pe altar. Se aprinseră mai multe lămpi, pînă ce altarul părea că înoată într-o mare unduitoare de lumină.

Pe suprafaţa lui pluteau doar cununiţele albe de flori, asemeni unor coroane aşternute pe un mormînt vechi, pradă deja descompunerii sub razele alburii răspîndite de lumînări.

Fetiţele îşi aşezară lumînările în faţa altarului, făcură un pas înapoi şi se prinseră de mînă, încleştîndu-şi degetele palide, ca de ceară, asemeni unor stafii care caută alinare în prezenţa celorlalte. Începură să cînte din nou, de astă dată o altă melodie, lentă şi cadenţată, simplă, dar totuşi tulburătoare, cu versurile mai întîi abia perceptibile, apoi din ce în ce mai clare. Scholem tresări la auzul cuvintelor şi îşi dădu seama ce erau. Era un fel de elegie, cîntată în germană:

„Sîntem cu toţii copiii unei lumi de vis,
plămădiţi în întuneric din carne şi oţel,
ne trezim în zorii aurii,
ca să aducem flori morţilor şi celor nou-născuţi."

Intonau vers după vers, copile nevinovate într-un coşmar terifiant. Ascultînd vocile cristaline, amintirile îl copleşiră pe Scholem. Sunete ale unei copilării pierdute îi reveniră în minte: glasuri de fete tinere îmbrăcate în uniforme cafenii, cîntînd cîntece de slavă Partidului, membrii ai Bund Deutscher Mädel mărşăluind pe străzi. Revedea părul lor cînepiu, strîns în codiţe, chipurile surîzătoare, ochii strălucitori. În urma lor le vedea fraţii, înveşmîntaţi în uniforme ale Hitler Jugend, tropăind cadenţat ca să-şi întîmpine destinul de adulţi. Dincolo de vocile melodioase, auzea bocănitul cizmelor pe dalele de piatră şi fluieratul locomotivelor.

Ridică privirea şi în clipa aceea o pală de lumină prinse brusc viaţă şi se răsfrînse pe o formă ştearsă din spatele altarului. Era o zvastică aurie care se detaşa din întunericul omniprezent, ca razele unei torţe. Pe peretele acela gol, măcinat de vreme, printre umbrele străvechi, simbolismul ameninţător dominînd neclintit trecutul şi prezentul. Lumînarea pîlpîi şi totul redeveni ca mai înainte; umbrele întunecate învăluiră zvastica asemeni unor aripi negre.

Scholem se întoarse spre Leyla şi îi strînse mîna spasmodic.

– Ai văzut? întrebă, apropiindu-şi buzele de urechea ei.

– Da, răspunse ea.

Vocea abia i se auzea. Se întrebă dacă nu cumva murise în deșert, dacă toate acestea nu erau cumva altceva decît un coșmar al morții.

În fața altarului, cîntecul se stinse. Una dintre fetițele mai mari se aplecă și ridică un coșuleț din nuiele de forma unui corn al abundenței, apoi începu să rupă florile de pe altar și să le pună în el. După ce termină, se depărtă de grup și se întoarse cu fața spre extremitatea îndepărtată a sălii, așteptînd ca celelalte să ridice lumînările și să se alinieze în spatele ei. Două fetițe înalte ridicară niște torțe cu coada lungă și le aprinseră de la luminarea lăsată de prima fetiță, apoi porniră spre cele două părți laterale ale sălii. Leyla și Scholem se retraseră cît mai departe de lumină, înapoi în bezna Templului. Fetele ridicară torțele și aprinseră două lămpi de petrol așezate cam la trei metri înălțime pe pereți. Porniră, aprinzînd în drum alte lămpi. Spre mijlocul sălii, luminată acum din ambele părți, șirul de fetițe se puse din nou în mișcare, intonînd în același timp un cîntec sumbru, cu accente funerare:

„Aducem flori morților
Și lumină în întuneric."

Scholem se întoarse către Leyla, cu vocea gîtuită de frică. O apucă strîns de braț, cu degete tremurînde.

– Trebuie să plecăm. Dacă rămînem aici, ne vor descoperi.

Pipăind cu greu drumul, porniră în vîrful picioarelor prin întuneric; cînd ajunseră aproape de un șir de lămpi care ardeau cu flacără roșie, se retraseră spre centrul încăperii, învăluit încă în beznă, și o luară spre ieșire. Stîlpul central se afla între ei și grupul de fetițe în mișcare, dar în clipa în care ajunseră la ușa din spatele lui, își făcu apariția prima copilă, urmată de a doua, ținînd în mîini lumînările aprinse.

În afara sălii imense, era întuneric beznă. Nu îndrăzniră să aprindă lampa lui Scholem. Dar nici nu puteau risca să se aventureze prin galeriile întortocheate, mergînd orbește. Dacă se rătăceau, era posibil să nu mai regăsească niciodată calea, să umble zile la rînd prin tunelurile lipsite de lumină, pînă ce foamea și oboseala avea să-i doboare, forțîndu-i să se întindă jos, lîngă cei morți, pregătiți să li se alăture.

– Unde putem merge? întrebă Leyla disperată. Nu putem rămîne aici. N-am putea încerca să mergem puțin mai departe pe coridor?

– Nu. În cîntec spun că au venit să aducă flori morţilor. Sînt convins că vin încoace.

Privi în jur disperat. Durerea din mînă devenea din ce în ce mai insuportabilă. Se simţea istovit şi înfrînt, secat de ultimele rezerve de energie de călătoria prin deşert şi de frigul care emana din stîncile care îi înconjurau. Mai presus de toate, zvastica trezise în el o disperare tăcută, iraţională, care era gata să-l copleşească. Vedea vag galeria care se întindea în spatele lor, nişele cu rămăşiţele celor morţi, aliniate de o parte şi de cealaltă.

– Repede! şopti el. Intră în nişa asta! Ascunde-te în spatele cadavrului şi întinde-te la pămînt. Eu mă ascund în cealaltă.

Leyla rămase cu privirea fixată asupra nişei. Din Templu răzbătea atîta lumină cît să distingă ce se afla înăuntru. Era asemănătoare cu un coşciug deschis, acoperit de pînze de păianjen, de umbre întunecate, emanînd un miros de putregai. În interior zăcea un cadavru vechi, uscat şi dezbrăcat de orice aparenţă umană, un morman de carne uscată şi de oase care s-ar fi putut sfărîma la prima atingere. Era incapabilă să se mişte. Nu se simţea în stare să se ascundă acolo, singură în bezna impenetrabilă. Vocile copiilor se auzeau acum mai aproape.

– Grăbeşte-te! şuieră Scholem. Ajung aici într-o clipă!

Dacă nu se mişcau repede, fetiţele aveau să iasă pe uşă şi să îi surprindă dintr-o secundă în alta. Atunci, Leyla nu ar mai fi avut prilejul să guste răzbunarea pentru care venise pînă aici. Scholem, de asemenea, ar fi murit fără să se răzbune. David ar fi fost pierdut. Drumul prin deşert şi tot ceea ce se petrecuse acolo nu ar fi avut nici un rost. Dacă ea nu se mişca în cîteva clipe, David şi Scholem aveau să moară cu siguranţă, iar ea îi va urma – şi atunci la ce i-ar mai folosi scîrba faţă de morţi? La rîndul ei, ar zăcea în mormînt, putrezind. Porni în fugă spre nişă, strînse pleoapele şi trecu peste trupul sfărîmicios. Simţi în nări miros vag de mirodenii. Linţoliul foşni şi un braţ mumificat se desprinse în clipa în care îl lovi din greşeală. Paşii ajunseră în faţa uşii. Ecoul cîntecului amplificat de stîncă ajunse pînă la ea.

„Aducem muzică în linişte
şi suflare pentru cei ce nu mai suflă."

Leyla se întinse jos şi deodată simţi că ceva se mişcă la picioarele ei. Paşii trecură pe lîngă ea şi vocile de copii răsunară ca într-un vis.

Lumina luminărilor umplu încăperea, dezvăluind ochilor Leylei o imagine oribilă. În dreptul nișei, se auzi un zgomot slab și ceva foșni scurt. Petale albe fuseră aruncate peste cadavru, iar acum zăceau ca niște fulgi de nea pe lințoliul putrezit. Copiii își continuau drumul printre nișele morților, acoperind trupurile acestora cu petale de flori. Leyla își aminti de buchețelul de flori uscate pe care îl văzuse în mîna uneia dintre mumii și se întrebă din nou de unde proveneau florile și cum ajunseseră aici. Închise ochii, strîngînd din pleoape, încercînd să facă abstracție de cadavrul de lîngă ea, reținîndu-și cu greu țipătul care amenința să o dea de gol. Simți din nou o mișcare ușoară pe picior.

45

Ecoul glasurilor și al pașilor se pierdu în depărtare. Lumina nesigură a ultimelor luminări păli pînă ce dispăru de tot. Tăcerea și întunericul puseră din nou stăpînire pe totul în jur.

Asta era partea cea mai neplăcută: să aștepte acele cîteva minute pînă era sigură că toate fetele plecaseră și se putea aventura în siguranță afară, pe coridor. Leyla își trecu degetele tremurătoare peste față și gît. Trebuia să se forțeze să stea nemișcată în continuare. Un minut... două minute. Păianjenii– dacă erau păianjeni și nu altceva mult mai rău– continuau să se plimbe cu picioarele țepene și respingătoare pe toată suprafața trupului ei. Stătea lipită cu spatele de perete, în fundul criptei, străduindu-se să se țină cît mai departe de cadavrul de lîngă ea. Se întreba dacă avea curajul să treacă peste el, ca să se întoarcă, sau va rămîne în continuare în întuneric, ca paralizată, incapabilă să se miște din loc.

O șoaptă șuierată îi întrerupse coșmarul.

– Leyla, acum poți să ieși. Au plecat.

Își schimbă poziția, și insectele de pe ea se mișcară în același timp. Viețuiau de atîta timp în compania cadavrelor, încît prezența unui trup în mișcare, în afară de al lor, le luase prin surprindere. Înfrîngîndu-și repulsia, trecu peste cadavru. Preț de o clipă, își imagină, îngrozită, că mortul o țintuia mustrător cu privirea, supărat că fusese deranjat din somnul lui de veci.

Scholem o aştepta în pasaj, lîngă uşa întredeschisă. În lumina palidă observă că părul îi era acoperit de pînze de păianjen. Cu mişcări nervoase îşi trecu mîna peste cap şi îşi scutură hainele. Un păianjen negru şi gras căzu jos şi dispăru grăbit. Leyla se înfioră, dar imediat se ghemui lîngă Scholem. Priviră în interiorul holului ce se deschidea dincolo de uşă.

Luminile ardeau încă la extremitatea superioară a navei lungi. Oricare ar fi fost scopul ritualului îndeplinit de fetiţe, părea să facă parte dintr-un program ce pregătea calea pentru sosirea altor adoratori în Templu. Dacă nu doreau să fie nevoiţi să petreacă mai multe ore ascunzîndu-se în tenebrele mormîntului, Scholem şi Leyla trebuia să se mişte mai repede.

Intrară din nou în Templu, striviţi de imensitatea sa necruţătoare, asemeni unor insecte pe tăblia mesei. Era mai sigur să rămînă în partea centrală, unde umbrele erau mai întunecate şi existau mai puţine şanse să fie reperaţi. Leyla mergea înainte, bucuroasă să se vadă scăpată din criptă, dar puţin neliniştită de ceremonialul straniu al fetiţelor. Nu pricepuse cuvintele cîntecelor, însă melodia bizară îi revenea obsedant în minte, ca un cîntecel sumbru cîntat de copii pe terenul de joacă. Ce bine ar fi fost să creadă într-adevăr că fusese doar o glumă, că acele versuri cîntate şi împrăştierea petalelor de flori pe trupurile fără viaţă nu erau altceva decît un joc de copii; însă nu auzise nici un rîset zglobiu, nu simţise nici o dispoziţie jucăuşă. Dincolo de ceea ce văzuse, se ascundea o motivaţie mult mai serioasă.

Ajunseră pentru a doua oară în extremitatea superioară a navei. Nici un sunet nu se auzea de dincolo de uşa mică de pe peretele lateral, aşa că se apropiară încet, cu atenţia încordată. Uşa dădea într-un alt coridor lung, luminat de lămpi de petrol, cu uşi în loc de nişe. Coridorul era pustiu. După felul în care arăta, destul de curat şi de îngrijit, părea să fie periferia unei zone locuite a cetăţii, deşi Templul în sine era un fel de ţară a nimănui, între tărîmul celor vii şi tărîmul celor morţi.

Nu aveau de ales. Puteau rămîne în Templu, cu riscul de a fi descoperiţi în orice clipă, fără să ştie care parte – dacă exista vreuna – le putea oferi o ascunzătoare sigură. Sau puteau încerca să găsească un loc relativ ferit în care să se odihnească în aşteptarea nopţii– ori a ceea ce era considerată drept noapte în acest loc al întunericului fără sfîrşit. Cu siguranţă că, în curînd, toată

populaţia Iramului avea să fie în picioare, văzîndu-şi de treburile cotidiene. Nu îşi puteau permite să piardă timpul.

Leyla porni prima pe coridor, strîngînd în mînă arma, deşi ştia că nu i-ar fi de mare folos într-o eventuală confruntare. Scholem o urma, încă buimăcit de tot ceea ce văzuse şi auzise, simţindu-se de parcă ar fi nimerit într-unul din coşmarurile copilăriei sale, care îl urmăriseră ca nişte fantome răutăcioase şi insistente. Se mişcau iute, atenţi la cel mai mic sunet ori mişcare.

Ajunseră cam la jumătatea coridorului cînd auziră mai multe voci şi zgomot de paşi apropiindu-se din depărtare.

– Repede, intră aici! zise Scholem.

Împinse una din uşile din stînga, rugîndu-se să nu dea peste cineva acolo, dar, în acelaşi timp, gîndindu-se că le-ar fi fost mult mai uşor să se ocupe de eventualii ocupanţi ai încăperii decît de grupul care se apropia de coridor. Leyla se întoarse şi intră după el, apoi închise uşa fără zgomot.

O fracţiune de secundă, crezu că îşi pierduse minţile sau că trăieşte un vis urît. În lumina lămpii, văzu ochi care se holbau la ea, chipuri monstruoase, diforme, guri căscate, o mulţime de oameni care păreau mai degrabă monştri. Tresări violent, scăpă arma din mînă, dar Scholem o potoli, prinzînd-o de braţ.

– Nu-ţi fie frică, Leyla! M-au speriat şi pe mine, dar nu sînt decît statui.

Încăperea era plină de statui asemănătoare cu cele văzute pe drum, şi ici, colo, în interiorul cetăţii – monştri diformi, născuţi de o imaginaţie religioasă distorsionată, întrupări ale coşmarurilor cine ştie cui, transpuse în piatră. Leyla se cutremură şi trase adînc aer în piept. Afară, paşii ajunseră în dreptul uşii, dar vocile deveneau din ce în ce mai scăzute pe măsură ce se apropiau de Templu.

Era limpede că statuile făceau parte dintr-o colecţie care fusese depozitată acolo. Fiecare purta cîte o etichetă scrisă în germană, în care se specifica locul de provenienţă exact şi data la care fusese luată şi pusă spre păstrare în camera aceea. Unele datau de la începutul anilor '50, altele erau de dată mai recentă. Leyla aprecie că erau în total vreo şaizeci, de dimensiuni diferite, variind între unu şi zece metri înălţime. Unele aveau aripi, cîteva chiar cîte trei perechi, altele purtau arme sau unelte ciudate, strînse între degetele chircite; cîteva purtau veşminte, altele erau goale, încremenite în atitudini destul de obscene, cu falusuri uriaşe, în erecţie;

toate păreau să fie de sex masculin, deşi cîteva lăsau impresia unor androgini sau chiar a unor exemplare aparţinînd unui al treilea sex, o specie supranaturală, modelată după fantezia sculptorului, de la curbura gurii şi pînă la forma sau numărul organelor genitale.

Leyla şi Scholem convenira că, printr-un noroc neaşteptat, dăduseră peste ascunzătoarea ideală. Era foarte puţin probabil ca cineva să intre aici într-o zi obişnuită. Statuile erau prăfuite şi lăsau impresia că se aflau acolo, neatinse, de ani de zile, aşteptînd sosirea vreunui nou membru care să întregească grupul. Totuşi, ca să fie absolut siguri că nu vor fi descoperiţi, se strecurară, prin spatele statuilor îngrămădite una lîngă alta, spre fundul încăperii, unde aveau spaţiu suficient să se întindă, neobservaţi de oricine ar fi deschis întîmplător uşa şi ar fi aruncat o privire înăuntru. Stinseră una din lămpi şi o aşezară pe cealaltă sub aripa coborîtă a unui demon din piatră, astfel încît trecea aproape nebăgată în seamă.

Încercară să aţipească. Somnul venea greu, pentru că amîndoi aveau nervii întinşi la maximum. Dar, în cele din urmă, oboseala şi statul în întuneric îşi spuseră cuvîntul şi se cufundară într-un somn greu şi agitat. Scholem renunţase de mult să se folosească de ceas, atît de lipsit de importanţă devenise timpul aici, în deşert, unde numai zilele şi nopţile contau şi unde orele erau mai suportabile dacă nu erau numărate. Înainte de a aţipi, potrivi, la întîmplare, acele la ora şase şi îl întoarse.

Judecînd după acest reper, se trezi după-amiază devreme. Leyla dormea încă. Rămase un timp întins, adîncit în gînduri, apoi mîncă doi biscuiţi uscaţi. Cînd puse cutia înapoi în sac, observă vraful de hîrtii pe care Leyla îl luase din avion. Erau într-o stare destul de jalnică, mototolite şi rupte pe alocuri, dar încă lizibile. Luă lampa de sub aripa statuii şi o puse mai departe, ca lumina să nu o deranjeze pe Leyla.

La început, citi doar din curiozitate, ca să-şi umple timpul înainte de venirea nopţii şi, probabil, încheierea aventurii lor, dar curînd curiozitatea iniţială se transformă într-un interes real. După ce termină, reciti totul încă o dată, intrigat de conţinutul foilor îngălbenite. Uită de tot ce îl înconjura, cetatea şi încăperea populată de cohorta de demoni se estompară şi dispărură, ca şi cum nici nu ar fi existat vreodată. După ce termină de citit a doua oară textul, rămase nemişcat, cu hîrtiile pe genunchi, frămîntat de gînduri care îl tulburau şi îl îndurerau şi mai mult. Ceea ce citise îl umpluse de o teamă iraţională care îi strîngea inima.

Glasul Leylei sparse tăcerea, ca zgomotul unei pietre azvîrlite în mijlocul unui lac adînc, năpădit de alge.

– Ce s-a întîmplat, Chaim? șopti ea. Ce ai descoperit?

– Citeam hîrtiile pe care le-ai găsit în avion, îi răspunse el, întinzîndu-i colile.

– Conțin ceva interesant? Pari tulburat.

Scholem încuviință din cap preocupat.

– Da, conținutul e tulburător. Aș vrea...

Își feri privirea, ațintind-o în pardoseala de piatră.

– Da? Ce ai vrea?

Scholem privea fix podeaua, ca și cum ar fi sperat să găsească răspunsul acolo. Dar nu exista nimic în afară de dalele reci de piatră brută.

– Aș vrea să nu fi venit niciodată aici, să nu fi auzit de locul acesta sau de oamenii de aici. Aș dori să nu fi dat peste avion sau măcar peste hîrtiile astea. Acum, totul începe să se lege, să devină mai clar. Imaginea pe care încep să o întrevăd este... Se întrerupse, căutînd un termen de comparație adecvat... asemenea acestor statui. Este grotescă, nebunească. Este ca o boală care îți macină corpul în interior pînă ce răbufnește la suprafață ca o malformație.

– De ce nu-mi spui ce ai descoperit? N-ai putea să-mi traduci, să-mi dai un indiciu despre ce este vorba?

Scholem ezită, apoi încuviință din cap și se trase mai aproape de ea.

– Foarte bine. Ai tot dreptul să știi ce ai descoperit. Alese două coli dactilografiate din vraful de pe genunchi. Să începem cu astea. Fără îndoială, sînt cele mai importante. Este vorba de o scrisoare a lui Heinrich Himmler adresată lui Hitler în persoană, în care povestește despre o întîlnire care a avut loc la începutul anului 1944. O să-ți traduc în linii mari ce scrie.

Scrisoarea e datată 28 aprilie 1944 și poartă antetul „Reichsführung SS", Comandamentul general SS. Dedesubt, cineva a scris de mînă cuvintele „Schloss Wewelsburg". Asta înseamnă castelul Wewelsburg, reședința de la țară a lui Himmler, în Westfalia. O folosea drept un fel de templu al SS-ului, unde păstra tot felul de obiecte de ritual și ținea ceremonii speciale. Aici, în colțul din dreapta, sus, stă scris *„Geheime Reichssache"* adică era considerat un document de stat cu caracter strict secret. Începe cu fraza de introducere obișnuită,

„Iubite Führer", iar în al doilea paragraf intră direct în subiect. Încep cu acesta.

Se opri, apropie lampa şi o privi pe Leyla. Felul în care stăteau ghemuiţi unul lîngă celălalt, la lumina palidă a lămpii, înconjuraţi de întuneric, crea o atmosferă aproape intimă. Scholem începu să citească.

> „Aşa cum am raportat în ultima mea scrisoare (RfSS 897/7/2/44), am fost de curînd solicitat de profesorul von Meier să îi spun părerea mea în legătură cu o problemă de maximă importanţă. Acum..."

– O clipă, îl întrerupse Leyla. Credeam că ai zis că aceasta este o scrisoare de la Heinrich Himmler.

Scholem încuviinţă din cap.

– Nu înţeleg, zise ea. Ai citit „am fost solicitat". Nu ar trebui să fie invers?

Scholem clătină din cap.

– Aşa am crezut şi eu la început. Dar este limpede: *war ich auffordert* înseamnă „am fost solicitat". Din continuarea scrisorii reiese că aşa este. O să vezi. Citesc mai departe.

> „Acum vă pot dezvălui conţinutul acelei discuţii. M-a rugat ca, în calitatea mea de Reichsführer-SS, şef suprem al RuSHA, să..."

Leyla dădu să-l întrerupă din nou, dar Scholem i-o luă înainte.

– *Rasse und Siedlungshauptamt*, Biroul pentru Probleme Rasiale şi Recolonizare. A fost unul dintre principalele departamente ale SS, care răspundea de asigurarea menţinerii purităţii rasei în cadrul organizaţiei. Voi continua:

> „M-a rugat... et cetera, să stabilesc dacă este posibil, în cazul unor noi schimbări de situaţie în desfăşurarea războiului, să asigur viitorul rasei prin selectarea unui grup format din cele mai reprezentative exemplare şi adăpostirea acestuia într-o ascunzătoare în afara graniţelor Patriei-Mamă pînă cînd vor exista premisele necesare reînfiinţării Reich-ului. Atunci i-am răspuns că nu văd nici un impediment serios pentru realizarea acestui obiectiv, dar, în acelaşi timp, mi-am exprimat îndoiala că vom găsi un loc destul de îndepărtat, şi totuşi adecvat ca refugiu pentru o perioadă nedeterminată de timp. El s-a mulţumit să zîmbească şi mi-a spus că cei de la Ligă au

deja ceva în vedere. Ca și cum ar mai fi fost nevoie să-mi spună! Ei au întotdeauna ceva în vedere, nu-i așa?

I-am raportat luna trecută, subliniind principalele probleme legate de selecție și oferindu-i alternativele mele pentru rezolvarea acestora. Criteriile rasiale fundamentale, stabilite anterior de profesorul Schultz și folosite pînă în prezent ca bază de admitere în rîndurile forțelor SS rămîn în mare valabile, deși eu am recomandat o strictețe mai mare, urmînd să fie admiși doar cei din prima categorie identificată de Schultz, rasa nordică pură, fără urme degenerative. I-am recomandat, în particular, lui von Meier să apelăm la copiii adăpostiți în Institutul *Lebensborn*, pentru a asigura o rezervă de gene pure necesare viitoarei generații."

– Iartă-mă, dar eu nu am auzit niciodată de acest Institut *Lebensborn*. Ce era? Orfelinat?

Scholem clătină din cap.

– Nu chiar. Era mai degrabă o pepinieră, menită să dea ofițerilor SS posibilitatea de a avea urmași de rasă pură, deși în mod surprinzător foarte puțini au făcut uz de aceste servicii. E adevărat că au fost criminali, nemernici fără scrupule, dar în probleme sexuale aveau o morală foarte strictă. *Lebensborn* era, de fapt, o fundație pentru mamele necăsătorite, un adăpost unde erau primite ca să nască în condiții relativ bune. Fetele rămîneau însărcinate din devotament față de stat, iar dacă tatăl era acceptabil nu aveau nici o problemă. Atît ele, cît și copiii erau bine îngrijiți. Citesc mai departe:

„Von Meier a transmis propunerea mea Ligii și nu am mai auzit nimic despre asta pînă acum cîteva zile, cînd mi-a cerut să convoc o întrunire aici, la Wewelsburg. Adunarea a avut loc în biroul meu particular. Din partea Ligii au participat von Meier, împreună cu Lorenz și Schmidt. De asemenea, a fost prezent marele muftiu, care sosise de la Berlin împreună cu von Meier, aparent ca persoană particulară, deși bănuiesc că ar putea fi deja membru al Ligii. Fiți atent cînd vă mai întîlniți cu el.

Să vă povestesc cum a decurs întrunirea. Mai întîi, am luat cina și am discutat despre probleme generale. Pot să vă mărturisesc acum, pentru că, fără îndoială, ați fost deja informat de von Meier, că există mari nemulțumiri în legătură cu desfășurarea războiului, pe fondul unui pesimism acut privind deznodămîntul acestuia. Au început deja să cheme membrii Ligii înapoi la München, pentru a fi apoi scoși din țară. Știați asta? Sînt îngrijorați și înspăimîntați – desigur, nu în sensul obișnuit al cuvîntului. Panica lor seamănă cu blocurile de

gheaţă care se topesc în decembrie. Proiectul Sanctuar reprezintă doar o parte a acestei panici organizate.

Von Meier a avut pregătit un loc de refugiu tot timpul. Se numeşte Iram. Este o aşezare aflată undeva în mijlocul deşertului Nafud din Arabia, un loc pe care l-a descoperit după îndelungi căutări în 1936. El susţine că cetatea poate oferi adăpost la cel puţin o mie de locuitori pentru o perioadă de timp nedefinită. Există puţuri adînci de petrol pentru combustibil şi fîntîni arteziene. Într-una din secţiuni se pot cultiva grîne şi alte culturi şi, în plus, există depozite uriaşe în care se pot păstra alimente suficiente pentru zece ani. Muftiul a promis că poporul său va asigura aprovizionarea cetăţii în mod regulat, fără a-i divulga existenţa. În schimbul cooperării, el vrea să îi garantăm crearea unui Reich arab, care să fie condus de descendenţii lui. Von Meier l-a asigurat că îi va îndeplini dorinţa.

Am întocmit un plan preliminar de organizare a Sanctuarului. Nucleul de conducere va fi selecţionat din rîndul membrilor cu funcţii superioare ai Ligii. Aceştia vor fi asistaţi de ofiţeri SS aleşi din rîndul celor cu grad mai mare decît cel de Obersturmbannführer şi de membri ai actualei conduceri a Reichului, printre care subsemnatul, Goebbels, Bormann şi Speer. Dumneavoastră veţi păstra, desigur, în continuare funcţia de Führer, în condiţiile actuale şi, posibil, cu unele îndatoriri noi, în funcţie de împrejurări.

Va exista un detaşament foarte mare de femei acceptate de către *RuSHA*, cu trăsături rasiale din cele mai pure, care vor asigura fondul genetic necesar pentru naşterea viitoarei generaţii. În afară de aceasta, căminele *Lebensborn* vor fi solicitate să trimită două sute de copii de sex masculin, procreaţi de ofiţeri SS, care vor fi instruiţi la cele mai înalte standarde de performanţă, conform statutului lor de primi reprezentanţi ai noii rase de oameni pe care o vom crea. Pe măsură ce vor creşte, unii dintre ei vor fi trimişi înapoi în lume pentru a-şi aduce contribuţia la punerea bazelor noului Reich. Ei vor reprezenta avangarda noii ordini mondiale, luptînd alături de unităţile Valkyria pînă la victoria finală. Am înţeles că, în prima etapă de instrucţie, marele muftiu va fi implicat într-o oarecare măsură, dar aştept încă lămuriri în privinţa acestui aspect.

Părerea lui von Meier – pe care o împărtăşesc şi eu personal – este aceea că britanicii îşi vor epuiza complet forţele în acest război. El le prevede un declin politic şi economic rapid în anii de după această aşa-zisă «victorie», pierderea coloniilor şi pierderea prestigiului în lume, concomitent cu acapararea puterii mondiale de către presupuşii lor aliaţi, Statele Unite. Prin urmare, în anii care urmează trebuie să ne îndreptăm atenţia asupra acestei din urmă ţări, unde, de fapt,

sînt trimiși în prezent sau vor fi trimiși după încetarea ostilităților, cei mai mulți membrii ai Ligii. Von Meier este de părere că, după terminarea războiului, nu vor exista impedimente majore în calea deplasării unui număr chiar mai mare de oameni prin Europa, iar eu sînt de acord cu el. Rapoartele serviciului de spionaj arată că nici englezii, nici americnii, nu sînt interesați de inițierea unui program serios de judecare a crimelor de război după încheierea acestuia. Este mult mai probabil ca, din motive personale, rușii să fie mai preocupați de urmărirea criminalilor de război, de aceea va trebui să facem tot posibilul ca, în momentul încheierii războiului, oameni noștri să se afle în regiuni aflate sub controlul puterilor occidentale. Cea mai bună acoperire va fi, după părerea noastră, implicarea în lupta antisovietică, ceea ce va permite poate chiar infiltrarea în rîndurile serviciilor secrete britanice sau americane.

Menirea Sanctuarului este aceea de a oferi un refugiu unde să se poată elabora în liniște proiecte de perspectivă îndelungată, fără teama amestecului extern, și unde generațiile viitoare să poată fi instruite în spiritul concepțiilor, teoriilor și metodelor de lucru ale Reich-ului, în folosul Ligii.

În definitiv, nu avem altă alternativă în această privință. Consiliul a aprobat Planul Sanctuar și nu dorește decît să ne ajute la implementarea proiectului, oferindu-ne fondurile și facilitățile necesare. Am făcut deja aranjamentele necesare pentru transferul unei sume de bani corespunzătoare pentru finanțarea preliminară a operațiunii. Von Meier va lua legătura cu dumneavoastră personal, pentru a vă explica ce rol dorește să jucați în acest plan. Dacă îmi permiteți să vă dau un sfat, încercați să îl convingeți că, oricît de decepționat ați fi de comportamentul Wermacht-ului și de cel al oficialităților meschine, sînteți încă perfect stăpîn pe dumneavoastră și pe destinul dumneavoastră. În definitiv, sînteți tot persoana pe care au ales-o, iar eu personal am încredere neclintită în dumneavoastră și în ceea ce puteți să faceți și, cu siguranță, veți face. Lăsați să fie un Götterdämmerung, lăsați cîinii războiului să împrăștie distrugere cît timp mai este posibil. Poporul german s-a dovedit nedemn de destinul ales pe care i l-am hărăzit. Va fi de datoria unei alte generații, a unei generații de ființe perfecte din punct de vedere rasial, să deschidă era glorioasă a perfecțiunii morale și fizice la care dumneavoastră și cu mine visăm de atîția ani. Ne vom retrage în deșert, asemeni lui Araam, lui Moise, asemeni regelui Heinrich, care și-a clădit fortăreața în ținuturile sălbatice, și vom pune bazele unui nou Reich, ale unui Reich care va dăinui veșnic. Aveți încredere, Mein Führer, totul va fi bine.

Semnat,
Reichsführer SS und Chef der Deutschen Polizei
Heinrich Himmler"

După ce Chaim aşeză jos foile, se lăsă o tăcere grea. Cu pumnii strînşi, îşi frecă ochii obosiţi, clipi şi se lăsă pe spate în penumbra din jur.

– Este posibil ca scrisoarea să fie originală? întrebă Leyla abia respirînd, incapabilă încă să înţeleagă implicaţiile profunde ale celor auzite.

– Nu văd de ce nu ar fi. Am găsit-o într-un loc unde este firesc să se afle astfel de documente. Stilul pare să fie cel al lui Himmler. Se pomeneşte chiar de regele Heinrich. Se referă la idolul lui, Heinrich I. Heinrich a fost un rege saxon care a cucerit popoarele slave în secolul al zecelea. Himmler era obsedat de personalitatea lui. A pus să i se aducă osemintele la Catedrala Quedlinburg. Se spune că în fiecare an, în ziua comemorării morţii lui Heinrich, obişnuia să se retragă la miezul nopţii, singur, în cripta acestuia. Povestea că spiritul lui Heinrich i-a apărut în somn. În final, a ajuns să creadă că el însuşi era reîncarnarea lui Heinrich. Cred că scrisoarea este originală.

Gîndurile Leylei zburară la Templul prin care trecuseră, la zvastica atîrnată pe peretele din fundul lăcaşului, la fetiţele absorbite de îndeplinirea ritualului zilnic în faţa simbolului. Da, exista o logică tulburătoare.

Scholem ridică două foi de dimensiuni mai mici.

– Astea te vor interesa.

Leyla ridică din sprîncene.

– Pare să fie un fragment dintr-o scrisoare sau o declaraţie scrisă de muftiu şi adresată, probabil, lui Hitler. Priveşte.

Ridică ultima foaie şi i-o puse în faţa ochilor. În partea de jos purta semnătura muftiului, iniţialele „A. H.", scrise peste cuvintele dactilografiate „Amin al-Husseini, Grossmufti von Palästina".

– Asta echivalează cu „al-Husayni"; aşa obişnuia să-şi scrie numele în perioada în care s-a aflat în Germania. Nu cred că are vreo importanţă.

– Înţeleg, murmură Leyla.

– Vrei să ţi-o traduc?

Leyla încuviinţă din cap.

– Să vedem, începu Scholem. Începe în mijlocul unei fraze. Probabil că începutul lipseşte.

Începu să citească.

„...In lunga şi glorioasa noastră istorie. Poporul arab are un destin măreţ, un destin care pînă în prezent a fost obstrucţionat de maşinaţiunile popoarelor de rasă inferioară, de evrei şi de rasele creştine de pe ţărmul Mediteranei. Odinioară am fost conducătorii celui mai mare imperiu din lume şi într-o bună zi vom fi din nou conducători, umăr lîngă umăr cu imperiul german din nord. Chiar dumneavoastră aţi afirmat o dată că ar fi fost mai bine ca poporul german să fi fost convertit la mohamedanism decît la creştinism, din moment ce credinţa islamului este o credinţă războinică, în care lupta pentru victorie, cu sabia în mînă, este consfinţită de legea sfîntă.

Nu am destule cuvinte de laudă faţă de un asemenea simţ de observaţie. Credinţa creştină are o anume slăbiciune, un defect suprem pe care puţini dintre adepţii ei l-au remarcat vreodată. Este vorba de acea înclinare spre pasivitate, spre supunere, de acea acceptare a principiului creştin atît de mult propovăduit de-a lungul secolelor, care spune să întorci şi celălalt obraz. Au transformat esenţa religiei în ceva ruşinos, dureros, demn de milă. Au făcut din cruce un simbol şi au făcut un Dumnezeu din cel care a acceptat să fie luat pe sus şi răstignit de semenii lui. Cum poate o credinţă atît de falsă să nască măreţie şi putere?

Coranul ne învaţă că Iisus nu a murit pe cruce. Consideră lupta sfîntă ca pe o datorie faţă de comunitate şi-i îndeamnă pe toţi supuşii să-şi sacrifice viaţa pe altarul Domnului, dar nu ca victime supuse, ci pe cîmpul de luptă. Islamul nu cade nici în cealaltă mare greşeală a creştinismului, care susţine că Biserica şi Statul trebuie să fie două entităţi separate, că religia este o preocupare a lumii de apoi, nu a celei de acum. Pentru un musulman, nu există nici o deosebire între religie şi politică. Legea divină ne învaţă cum să organizăm o societate perfectă, aşa cum ne învaţă şi cum să ne rugăm sau cum să ne îngropăm morţii. Fiecare domeniu al vieţii, începînd cu relaţiile internaţionale dintre state şi terminînd cu cele mai intime relaţii dintre femeie şi bărbat, este guvernat de un singur sistem, condus de legi unice.

De aceea vă propun ca pruncii aduşi în Arabia din Germania, ca şi fiecare copil născut în Iram, să fie educaţi în credinţa islamică, învăţaţi de la naştere să servească atît statul, cît şi pe Dumnezeu. Copiii de sex masculin vor fi daţi beduinilor din inima deşertului, ca să înveţe legile Ţinutului Nisipurilor. Ar fi o alegere foarte înţeleaptă. Propriii dumneavoastră scriitori *völkisch* au afirmat în repetate rînduri că oraşele sînt un focar de corupţie, de vicii, unde rase întregi cad pradă degenerării. Noi, arabii, ştim asta de secole, încă

din primele zile ale cuceririlor islamice, cînd plăcerile oferite de Damasc şi Ctesiphon au luat minţile conducătorilor şi tinerilor noştri. Din ziua aceea şi pînă azi, mulţi dintre noi obişnuiesc să îşi trimită din cînd în cînd copiii în deşert, să trăiască în mijlocul triburilor de acolo, să inspire aerul curat al Nisipurilor, să se călească pînă la ultima fibră a trupului, să se întoarcă imuni la tentaţiile şi distracţiile marilor oraşe.

Aşa vom proceda cu aceşti vestitori ai rasei superioare. Trupul şi spiritul lor vor fi purificate ca cele ale beduinilor. Vor avea sînge de german, dar spirit de beduin, capabil să îndure orice greutăţi, antrenaţi să suporte orice suferinţă, devotaţi pînă la moarte tribului din care fac parte, rasei lor, sîngelui care le curge în vine. Îi vom învăţa să fie mîndri de strămoşii lor; vor învăţa ce înseamnă onoarea şi simţul datoriei; vor venera un Dumnezeu care nu a permis niciodată să fie răstignit pe cruce sau să-şi aşeze pe frunte o coroană de spini. Vor fi capabili să ucidă fără îndurare sau milă şi să moară fără frică sau părere de rău. Nu vor avea pereche în lume, vor fi perfecţi atît la trup, cît şi la minte şi în spirit, pregătiţi să preia conducerea lumii. Doar acela care este propriul lui stăpîn poate domni peste alţii. Numai..."

Chaim se opri din citit şi puse hîrtiile jos.

– Continuă aşa vreo cîteva paragrafe. Dar cred că ai prins esenţa.

Leyla încuviinţă din cap.

– Ar mai fi cîte ceva, continuă Scholem. Nişte documente din partea doctorului Gregor Ebner, conducătorul Institutului *Lebensborn*, în care declară că a selecţionat personal copiii care urmează să fie trimişi la Reichsführer-SS, în vederea a ceea ce numeşte el „plasare specială". Nu cred că ştia care este adevărata lor destinaţie. O scrisoare de la von Meier către Hitler în care îl anunţă că a sosit timpul să evacueze pe toată lumea din Germania şi să îi îndrume către Sanctuar; scrisoarea este datată 10 aprilie 1945– asta înseamnă cu exact douăzeci de zile înainte de presupusa sinucidere a lui Hitler; o listă cu nume, probabil lista pasagerilor din avion; este o lectură interesantă, extrem de interesantă. Se pare că unii dintre noi am irosit ani întregi urmărind persoane ale căror trupuri se prăjeau de patruzeci de ani în deşertul Nafud.

Tăcu şi ridică un dosar albastru, legat cu o sfoară. Conţinea zeci de pagini capsate în colţul de sus. Capsele erau vechi şi lăsaseră pete de rugină, dar hîrtia se păstrase relativ curată şi lizibilă între copertele albastre. Scholem îi întinse foile Leylei, fără să spună un cuvînt.

Leyla le primi şi se încruntă, incapabilă să le descifreze înţelesul. Era o simplă listă cu nume şi cu cifre trecute în dreptul fiecăruia. Începu să citească încet lista.

Adler, F. (Valk.III): 12944/D7139-V
Abshagen, H. (Valk.III):12944/BE9412-V
Angren, K.(Valk.IV):121044/D7294-V
Auerbach, J.(Valk.I):12544/A7381-V
Abetz, P.(Valk.III)12944/BE9843-V
Ampletzer, K.(Valk.II):121844/D7157-V

Numele continuau pagină după pagină, fiecare diferit de celălalt, şi totuşi într-un fel identice cu restul, depersonalizate din cauza numerelor care le urmau. Leyla îi înapoie, încruntată, foile lui Scholem:

– Tu înţelegi ceva din ele?

Scholem clătină din cap.

– Nume. Numere. Au fost atîţia în Cel de-al Treilea Reich. Uneori mi se pare că, de fapt, nu a fost nimic altceva: o înşiruire nesfîrşită de nume şi de numere. Carnete de identitate, permise, aprobări, registre militare, tatuaje... toată lumea era numerotată. Şi atîţia dintre ei trimişi la moarte: unii pe front, alţii în cuptoare. Totul se învîrtea în jurul înregimentării. Dacă ar fi să se mai întîmple o dată... Oftă. Gîndeşte-te numai... Computere, bănci de date, decodoare de amprente, maşini de identificare a vocilor... Naziştii erau primitivi faţă de ceea ce au la îndemînă acum guvernele. Dar s-au descurcat şi cu ce au avut la dispoziţie. Strînse hîrtiile şi le puse înapoi în dosar. S-au descurcat foarte bine.

Oftă şi se uită la Leyla. Fuseseră inamici, dar acum asta părea ceva banal, aproape copilăresc.

Leyla privi vraful de hîrtii de pe podea. Începea să înţeleagă lucruri care pînă atunci păreau lipsite de sens. În sfîrşit, pricepu unde se află, ce semnifică cetatea Iram. Ridică ochii spre Scholem.

– Vrei să pleci, nu-i aşa?

Scholem nu-i răspunse, doar încuviinţă uşor din cap.

– Să le povesteşti oamenilor despre astea.

El încuviinţă din nou din cap.

Leyla rămase un timp tăcută.

– Te înţeleg, zise ea. Dar nu pot veni cu tine. Am venit aici după David. Am trecut prin cîte am trecut doar pentru asta. Nu pot face cale întoarsă acum.

– S-ar putea să nu fie aici, şopti Scholem, fără să o privească.

– Nu, nu trebuie să spui asta. Este aici. Ştiu că este aici. Vreau să îl găsesc, Chaim. Poţi pleca; trebuie să pleci. Eu rămîn şi îl caut pe David, încerc să îl scot de aici. Dacă îmi dai voie, aş vrea să păstrez pistolul.

Scholem rămase mult timp tăcut. În cele din urmă, ridică privirea şi o fixă pe Leyla drept în ochi. Pe obraji îi alunecau lacrimi mici, rotunde, lăsînd în urmă dîre albe pe pielea murdară. Întinse braţul şi o luă de mînă.

– Ai dreptate. Trebuie să rămînem. Am venit după David. E curată sinucidere ceea ce facem. Cel puţin, putem încerca să facem ceea ce ne-am propus de la început. Să nu mai pierdem timpul cu vorba. Mîncăm ceva, apoi stabilim ce avem de făcut la noapte.

Era hotărît să rămînă. Decizia lui îl înspăimînta. Trebuia să ajungă înapoi. Trebuia să avertizeze pe oricine era dispus să îl asculte. Himmler pomenise de unităţile Valkyria. Pe lista de nume figura prescurtarea „Valk". Auzise de Valkyria: zvonuri, vorbe de clacă. Iar acum avea dovada că unităţile Valkyria nu existaseră doar în imaginaţia cuiva, ci în realitate. Dacă ceea ce se întîmplase recent putea fi considerat drept un semn, atunci erau pe cale de a fi reactivate.

46

Întunericul era total, învăluitor, implacabil. Uneori i se părea că vede luminiţe, dar, cînd se uita mai bine, îşi dădea seama că nu erau decît în închipuirea lui. Reuşise cumva să treacă prin primul tunel secundar şi se strecură printr-o deschizătură care ducea mai departe şi cu fiecare pas devenea din ce în ce mai derutat. Se lupta din răsputeri să-şi înfrîngă teama, ştiind că orice clipă de slăbiciune i-ar putea fi fatală. Era obosit şi ar fi vrut să doarmă, dar nu îndrăznea de teamă să nu se trezească mai dezorientat. Avansa încet, pipăind intrarea nişelor din perete, ca să ţină drumul drept şi să îşi dea seama unde se sfîrşea o galerie şi unde începea cealaltă. Cel mai important lucru era să nu se afunde mai tare în labirint. Nu putea fi prea departe de princi-

palul tunel mortuar care ducea înapoi în Templu. Dacă reușea să ajungă pînă acolo, era salvat.

Dar bezna și liniștea joacă feste ciudate simțurilor și minții. Orbii reușesc să se descurce foarte bine în propriile lor locuințe și în cartierul în care trăiesc, dar ajunși într-un loc necunoscut, lipsiți de atingerea obiectelor familiare, pînă și ei devin neajutorați. Un om aflat într-o cameră întunecată se sperie mai greu decît unul rătăcit într-o pădure fără o rază de lumină sau într-o casă imensă și pustie, oricît de sufocantă ar fi camera în timpul zilei sau de spațioase pădurea și casa. David avea parte de ceea ce era mai rău în ambele cazuri: se simțea întemnițat, strivit de pereții de stîncă din jurul lui, dar, în același timp, simțea imensitatea, nesfîrșirea hățișului în care rătăcea.

În cele din urmă, ațipi, istovit de caznele zilei precedente și ale nopții care îi urmase, iar acum cotinua fără speranța unei alte zile. Nu-și căuta un loc anume: toate erau la fel, așa cum se aseamănă un mormînt cu celălalt. Izbuti să adoarmă cu greutate, chinuit de frigul din galerii. Visă urît – morți care își zornăiau oasele și îi vorbeau, păianjeni care i se plimbau pe trup, frecîndu-și picioarele.

Habar nu avea cît dormise. Poate cîteva ore, poate o zi. Cînd se deșteptă, corpul îi era înțepenit și înghețat și simțea dureri peste tot. Tîmpla stîngă îi zvîcnea spasmodic și era chinuit de o foame cumplită care îi răvășea stomacul, copleșindu-l cu o senzație incontrolabilă de greață. Vomită de două ori la rînd și tunelul în care ședea se umplu de o duhoare cu iz acru-amărui. Totul se învîrtea cu el și cîteva clipe nici nu îndrăzni să se ridice în picioare. Dar, dacă rămînea pe loc, însemna să-și accepte moartea, așa că, în cele din urmă, își adună puterile, încercînd să își dezmorțească brațele și picioarele, ca să pornească din nou la drum.

Cît timp dormise, pierduse orice noțiune a locului în care se afla. Avea impresia că tot spațiul se reducea la un singur tunel nesfîrșit, plin de oseminte și de păianjeni și mai pustiu decît Luna. În minte, îi revenea un singur gînd chinuitor, deși știa bine că era o nebunie: și anume că, terorizat de foame și de spaima morții, ajunsese să se înfrupte din carnea mumificată care zăcea din abundență de ambele părți ale galeriei. Se rugă să aibă parte de o moarte rapidă, să fie cuprins de o nebunie care să-l scutească de supliciul unui sfîrșit lent. Nu avea cum să-și dea seama cît timp sau pînă unde mersese. Uneori, un pas părea să dureze o eterni-

tate, alteori avea impresia că nu trecuseră mai mult de cîteva secunde de cînd ieşise din camera în care se afla Chivotul.

Începuse să obosească mai repede; picioarele i se împleticeau şi, din timp în timp, era nevoit să se oprească şi să se odihnească. Cel mai mult îl seca de puteri gîndul la situaţia fără ieşire în care se afla. Asta îl măcina şi îl storcea de vlagă. I se părea lipsit de sens să rătăcească în continuare prin galerii, cînd putea foarte bine să se aşeze, aşeptîndu-şi sfîrşitul. Era foarte posibil să fi trecut deja la cîţiva centimetri de cotitura ce ducea afară din labirint. Dar fie că se afla la o palmă sau la un kilometru de ieşire, pe moment era încă întemniţat acolo.

Îşi aminti de plăcerea cu care se juca în copilărie de-a baba oarba, bîjbîind cu ochii legaţi după prietenii care ţipau cît îi ţinea gura, fermecat de lumea bizară, populată numai de sunete şi de mirosuri, şi de senzaţii tactile, nepăsător la toate, pentru că ştia că o simplă mişcare a mîinii îl putea elibera de eşarfa care stătea între el şi lumea plină de culoare şi lumină din jur. Îşi aminti, de asemenea, de cîte ori se jucase de-a labirintul, urmărind cu creionul pe hîrtie traseul corect care ducea afară din pădurea fermecată, liniile bifurcate ce îl conduceau, în final, la comoara îngropată. De data aceasta, găsise o comoară adevărată, însă rătăcise drumul şi nu mai găsea ieşirea.

Sau poate că se înşela? Brusc, ca o străfulgerare, îi reveni în minte ceva despre care auzise pe la vîrsta de doisprezece ani, o metodă de a găsi calea corectă, de a scăpa dintr-un labirint. Era o şmecherie simplă, dar eficientă – o încercase de mai mule ori, pînă se plictisise de labirinturi, pentru că dispăruse toată emoţia aventurii. Nu trebuia să faci altceva decît să ţii mîna – sau creionul – pe perete, să zicem pe peretele din stînga. Oricît de departe te-ar fi dus, nu aveai voie să îţi retragi mîna, iar în final, deşi treceai prin toate fundăturile şi intersectai de mai multe ori calea pe care ai mai trecut, reuşeai să ieşi din labirint.

Îşi dădea seama că aplicarea acestei metode era extrem de dificilă în locul în care se afla. Habar nu avea pînă unde se întindeau galeriile, cîte cotituri aveau, dar era o şansă de care trebuia să profite. Pipăi cu degetele mîinii stîngi lespedea de piatră dintre două nişe, cam la nivelul umărului, şi începu să înainteze cu paşi egali. Nu peste mult timp, ajunse la o cotitură, apoi la o a doua, dar nu încetini paşii, ci îşi continuă drumul cu mîna lipită de zid. Uneori peretele stîncii nu era uniform, dar îi era destul de

ușor să o regăsească și să-și continue explorarea. O dată se împiedică de ceva ce bloca tunelul. După o scurtă examinare, constată că era un cadavru, probabil al cuiva care, ca și el, se rătăcise prin tuneluri și murise.

În ciuda acestui avertisment sumbru, faptul că adoptase o atitudine pozitivă îi readuse curajul și forțele. Singura lui teamă era ca nu cumva să adoarmă din nou, iar la trezire să nu mai știe care este direcția corectă și să pornească în sens opus. În timp ce mergea, se minuna de imensitatea catacombelor Iramului, de efortul uriaș pe care îl depuseseră locuitorii doar ca să își pună morții la adăpost.

Cînd văzu, în sfîrșit, lumina, crezu că are halucinații, că ochii obosiți îi joacă o nouă festă. Închise pleoapele și le deschise din nou, foarte încet, dar lumina era tot acolo, pîlpîind palidă și chemătoare în depărtare.

Ieșise la lumină puțin mai jos de principalul tunel care ducea în Templu. Restul era simplu. Găsi drumul ce ducea prin Templu în coridoarele tăcute din spate, iar de acolo nu avea de parcurs decît o distanță scurtă pînă în odaia lui. Înăuntru nu era nimeni. Camera era tăcută și pustie, așa cum o lăsase... cînd anume? În urmă cu două zile? Nu avea nici cea mai vagă idee. Pe drum nu întîlnise pe nimeni în coridoarele părăsite, așa că bănuia că era iarăși noapte. Un val de epuizare îl copleși brusc. Se prăbuși pe pat și se cufundă instantaneu într-un somn fără vise.

Îl trezi o mînă care îl scutura violent de umăr. Întredeschise ochii, încercînd să vadă limpede. Lumina palidă a lămpii părea neobișnuit de vie. Talal stătea lîngă pat, privindu-l cu fața gravă, ca un Buddha agasat de faptul că fusese smuls din contemplarea infinitului și pus să se ocupe de niște fleacuri lumești.

– De cînd te-ai întors?

David ridică din umeri, amețit de somn și oboseală.

– Nu știu. Nici măcar nu știu cît am lipsit. Sau ce zi e azi.

– Este prima perioadă după trezire. Ai dispărut acum două nopți.

David încuviință din cap. Lipsise mai puțin decît își închipuise. Se simțea îngrozitor.

– Vreau să mănînc și să beau ceva.

Talal nu-l luă în seamă. Privirea îi era necruțătoare, iar vocea, dură ca și stînca de care se izbeau cuvintele, preluate de ecou.

– Unde ai fost? Ce ai făcut? Ce ai văzut?

David era agasat. Gura îi era uscată ca nisipul, ca şi cum ar fi rătăcit prin deşertul de afară, înghiţindu-l bucăţică cu bucăţică, ca pe o delicatesă rară.

– N-am putea discuta mai tîrziu? protestă el. Sînt obosit, mi-e sete şi mă doare îngrozitor gîtul.

Talal insistă.

– Vreau să-mi spui pe unde ai umblat şi ce ai făcut. De ce-ai fugit?

Acum glasul îi era tăios ca un brici, limpede şi răspicat.

– N-am fost nicăieri, replică David, simţind că îşi pierde răbdarea. M-am rătăcit. Am luat-o pe altă galerie. Gardianul m-a lăsat în spate, iar eu eram obosit. M-am pierdut în catacombe. Pentru numele lui Dumnezeu, nu vezi în ce stare sînt? Am nevoie de odihnă, nu de interogatoriu!

– Nu te cred, se răsti Talal, la rîndul lui.

– Foarte rău pentru tine, pentru că asta e adevărul. Am alunecat şi mi s-a stins lampa. Am avut noroc că nu am murit.

Talal îl cîntări cu un aer curios.

– Poate că nu e chiar cum crezi.

David se aşeză pe marginea patului şi îl privi în ochi.

– Ce vrei să spui?

Talal nu-i răspunse.

– Îmi pare rău, continuă David, dar acum nu mai vreau să discutăm despre asta. Vreau să mănînc ceva şi să mă odihnesc puţin. După aceea îţi spun tot ce vrei să afli – dacă pot. Unde este Boris? – aşa îl poreclise David pe gardianul lui obişnuit. Vreau să-mi aducă micul dejun.

– Heinz e mort. Acum eu sînt gardianul tău. Ne vom vedea mult mai des.

David îl privi drept în ochi, sperînd parcă să desluşească ceva în ei. Celălalt îi întoarse privirea întunecată şi impenetrabilă, ca două semne din alfabetul japonez.

– Mort? Cum adică mort? Nu pricep.

– A primit ordin să te urmărească pas cu pas, să-ţi supravegheze fiecare mişcare. Te-a lăsat să-i scapi. Herr von Meier a ordonat să fie executat.

David rămase cu gura căscată. Era îngrozit de locul acesta, ca şi cum abia acum îşi dădea seama de adevăratele dimensiuni ale grozăviei şi cruzimii care îl înconjura.

– Dar este absurd. Nu... nu s-a întîmplat nimic rău din cauză că am lipsit. Nu a fost vina lui că m-am rătăcit.

– Te rog să nu mai vorbim despre moartea lui. Era soldat şi trebuia să respecte ordinele; era perfect conştient de consecinţele nesupunerii. Şi cu asta basta! Talal se opri, ca şi cum nu ar fi fost sigur dacă să abordeze sau nu alt subiect. Spui că absenţa ta nu a provocat nici un rău, zise, în cele din urmă. Cît de departe ai ajuns în tuneluri? Unde ai fost?

David ridică din umeri.

– De unde să ştiu? Sînt toate la fel, nu aveam lumină... Dumnezeu ştie pe unde am fost. E foarte posibil să mă fi învîrtit tot timpul în cerc.

– Noaptea trecută n-ai ajuns în capătul de vest al cetăţii?

– Ţi-am spus că nu ştiu pe unde am umblat. Poate că am ajuns, nu am cum să-mi dau seama.

– Dacă zici că te-ai rătăcit, cum de ai reuşit să găseşti drumul înapoi?

– E uşor de explicat, dar mai greu de făcut. Am urmărit zidul. M-am ţinut cu o mînă pe peretele ăla blestemat şi am continuat să merg. Încearcă şi tu o dată. E o metodă garantată, deşi nu foarte plăcută.

– Deci nu ştii nimic despre cadavru?

– Ce cadavru? Eram înconjurat de cadavre. La care te gîndeşti?

Talal îl scrută cu privirea, încercînd să-şi dea seama dacă David minţea.

– Cadavrul gardianului. Cel pe care l-am descoperit la schimbarea pazei, la intrarea vestică a cetăţii.

– Crezi că am omorît un gardian?

Talal nu ezită decît o clipă.

– Da.

– Şi după aceea m-am întors aici ca să te aştept să mă arestezi?

– Nu ştiu. Nu ştiu ce motive ai avut, de ce te-ai întors.

– Şi nu am încercat să evadez? Spui că eram la intrare. Am ucis gardianul de acolo... şi după aceea m-am întors liniştit în camera mea?

– Nu aveai unde să te duci. Afară e deşert cît vezi cu ochii. Ştii şi tu cum e. Nu ai alimente, nici apă.

– Atunci, de ce să-l fi omorît pe paznic?

– Nu ştiu. Poate că te-a surprins făcînd altceva şi a încercat să te împiedice. Asta să mi-o spui tu.

– Şi dacă ţi-aş spune că nu ştiu absolut nimic despre asta? Că mi-am petrecut ultimele două zile tîrîndu-mă prin întuneric, într-o companie foarte neplăcută? Poate că a evadat cineva. Aţi verificat dacă lipseşte vreunul?

Talal clătină din cap.

– Vom verifica, nu te teme. Deocamdată, Herr von Meier vrea să te vadă. E foarte supărat din cauza celor întîmplate. Fii foarte atent ce-i spui. Te tolerează pentru că are nevoie de tine şi... cred că îl amuzi. Dar, după cele petrecute, nu cred că te mai consideră atît de distractiv. Te sfătuiesc să ai mare grijă.

Fără să mai adauge ceva, Talal deschise uşa, aşteptîndu-l pe David să-l urmeze. David rămase cîteva clipe aşezat pe marginea patului, privindu-l fix pe celălalt, încăpăţînîndu-se să nu facă nici o mişcare. Deşi dormise, se simţea încă vlăguit atît fizic, cît şi psihic. Conversaţia cu von Meier era ultimul lucru pe care îl dorea în clipa aceea. Talal continuă să-l fixeze cu privirea, grăbindu-l să se urnească, dar David rămase pe loc, la fel de încăpăţînat ca şi celălalt.

Următoarea mişcare a lui Talal fu atît de rapidă, încît David nu văzu decît o sclipire ce explodă brusc într-o durere cumplită. Mîna bărbatului apucă mînerul sabiei, corpul îşi schimbă poziţia, apoi se avîntă spre David, iar lama sclipitoare alunecă, în diagonală, pe piept, spintecînd pielea pînă deasupra stomacului. Pe locul tăieturii sîngele ţîşni purpuriu. David se prinse de piept, orbit de durere, mirîndu-se că mai trăia. Ridică privirea şi-l văzu pe Talal ştergînd lama sabiei şi punînd-o la loc, în teacă, cu gesturi calme, măsurate. Plecă din nou ochii, examinînd linia roşiatică din care mustea sîngele. Rana era mai degrabă o incizie la nivelul pielii, care însă trecuse milimetric pe deasupra cărnii.

– Nu mă obliga să te tai mai adînc, mormăi Talal, făcîndu-i semn să pornească spre uşă.

Încercînd să facă abstracţie de rana dureroasă, David se ridică şi porni către uşă fără o vorbă. Va trebui să lămurească lucrurile cu von Meier. Pe coridor dădu să cotească spre stînga, unde se afla apartamentul lui von Meier, dar Talal îl prinse de braţ şi îl împinse în direcţie opusă. David îl privi mirat, dar Talal se mulţumi doar să-i arate încotro să meargă, urmîndu-l la doi paşi distanţă. David străbătu tăcut coridorul pe care se afla camera lui, apoi coborî cîteva scări pe care nu le văzuse pînă atunci.

Ajunseră la nivelul inferior, unde David nu pusese încă piciorul. Locul părea mai întunecos şi mai vechi, neîngrijit, antic. Pasajul în care se aflau avea tavanul scund, şi David se văzu nevoit să se aplece uşor. Din loc în loc, pereţii erau acoperiţi cu pînze de păianjen prăfuite. Intrară într-un alt tunel ce cobora în pantă, pierzîndu-se în depărtare, mohorît şi pustiu. Nu era nimeni în afară de David şi gardianul lui. Umbrele se agăţau de ei ca nişte vechi prieteni care se adună în jurul călătorilor veniţi de departe.

Aici se afla inima veche a cetăţii Iram, acum aproape părăsită, dominată de neguri sumbre, fără viaţă, şi de rămăşiţe ale unor vise spulberate. Fiecare cetate are un miez întunecat, un locşor cu străduţe întortocheate şi depozite dărăpănate, un colţ abandonat şi lăsat să se descompună de la sine. Sîmburele de urîţenie al Iramului se afla aici, în aceste galerii deprimante, în statuile diforme şi ornamentele ruinate, în pietrele măcinate pe îndelete de vreme, ca de o plagă necruţătoare. Pereţii de stîncă păreau să se prăbuşească peste ei cu greutatea a milioane de tone, parcă invidioşi pe firicelele de viaţă ce fremătau prin spaţiul îngust al fisurilor dintre lespezi. Intrară în ultimul tunel. Drumul era mărginit de statui înaripate, cu chipurile mîncate ca de lepră, asemeni unor paznici veghind drumul urmat de o procesiune misterioasă. Sau de un cortegiu funerar.

La capătul galeriei se afla o scară cu cîteva trepte. Prin deschizătură se filtra o lumină roşiatică stranie, diferită de tot ce văzuse David pînă atunci în cetate, cu excepţia luminilor din extremitatea inferioară a Templului. Persista o duhoare puternică, şi David simţi în nări un vag miros de fum ce răzbătea de undeva, de jos. Talal îl împunse între coaste şi începu să coboare treaptă cu treaptă, temîndu-se să nu alunece în hăul necunoscut ce se căsca dedesubt.

Ajunseră într-o grotă cu tavan jos, care se întindea pe toată porţiunea centrală a cetăţii, un spaţiu vast în care pereţii de gresie nu apucaseră să fie modelaţi de vînt. Peştera era scăldată într-o lumină vie, purpurie şi mănunchiuri de umbre negre care se unduiau şi alunecau pe pereţii înnegriţi. Aerul era încins şi închis, dar respirabil. Podeaua era punctată de ochiuri pline cu petrol arzînd, variind ca dimensiuni între cîţiva metri şi peste doisprezece metri. Cu secole în urmă, pe vremea primilor colonişti ai Iramului, puţurile de petrol ardeau tot timpul iernii, iar în lunile toride de vară erau stinse. În secolul al optulea, cînd al-Halabi vizitase

cetatea, descendenţii barbari ai vechilor locuitori pierduseră ştiinţa strămoşilor lor în gospodărirea puţurilor de petrol şi se încălzeau la focuri de vreascuri adunate în timpul verii din deşert. Şi-acum, de peste patruzeci de ani, puţurile de petrol prinseseră din nou viaţă în lunile de iarnă. Nu ştia nimeni cît erau de adînci, dar păreau nesecate, nemuritoare ca cetatea însăşi. Oricît ar fi ars, nivelul nu părea să scadă nici un pic, ca şi cum ar fi fost realimentate constant de cîmpuri nesfîrşite de petrol din străfundurile solului pe care era construit Iramul.

La marginea celui mai apropiat puţ, cu spatele întors spre David şi Talal, stătea o siluetă deşirată, îmbrăcată într-o tunică lungă, neagră. Era von Meier, eliberat de orice urmă de slăbiciune pe care o arăta între aşternuturile cu iz de moarte din camera sa. Stătea puţin aplecat, cu pletele colilii revărsate pe umeri, pierdut în meditaţie, ca un rege bătrîn rămas singur în pivniţele pustii ale castelului abandonat. Umbre şi lumini alunecau succesiv peste silueta bătrînului, ca într-un joc ori într-un dans lasciv. Era pierdut în meditaţie, în gînduri, în visare. Spiritul său hoinărea departe de galeriile mortuare ale Iramului, de deşertul rece şi nesfîrşit, departe de Arabia, într-o lume îmblînzită şi slăbită de anii lungi de pace şi prosperitate. În imaginaţia lui, el şi armata lui de copii remodelau lumea: drapau în stindarde albe clădirile din Washington, Londra şi Paris; fixau simboluri runice pe clopotniţele marilor catedrale; mărşăluiau pe bulevardele largi, mărginite de copaci viguroşi, din zeci de metropole; curăţau şi purificau naţiuni. Pămîntul avea să fie din nou curat, mîntuit prin exilul şi suferinţa lor, prin cei aproape cincizeci de ani de încarcerare, durere şi izolare. Inspiră aerul acru al cavernei întunecate si oftă.

Lîngă el, sprijinită de perete, stătea o mumie cu orbitele goale, cu pielea uscată şi linţoliul putrezit, pe care flăcările şi umbrele desenau arabescuri stranii. David îşi aduse aminte de incidentul relatat în jurnalul lui Schacht, legat de conversaţia nocturnă dintre von Meier şi straniul lui partener. Vechea nebunie, într-un loc nou. David îşi întoarse privirea de la von Meier şi mumie şi cercetă restul peşterii. Pe un piedestal de piatră, trona o statuie înaripată, ca o pasăre Phoenix, pe care flăcările se prelingeau asemeni unor limbi flămînde şi furioase. Avea un chip calm, lipsit de expresie, ca un înger decăzut de mult, care uitase ce înseamnă beatitudinea şi acceptase chinurile iadului ca făcînd parte din neplăcerile zilnice. Părea că ardea mocnit, fără să se mistuiască.

David îl privi cu coada ochiului pe Talal. Stătea la cîțiva pași în urma lui, așteptînd cu privirea fixată asupra lui von Meier.

Într-un colț întunecat al cavernei, se mișca ceva alb și moale. Apoi urmă o a doua, apoi a treia mișcare. Printr-o deschizătură în zidul din dreapta lui David, intrară cîteva siluete palide, asemeni unor larve gigantice orbecăind către lumină. David se înfioră involuntar. Nu vedea clar siluetele albe, dar aveau ceva respingător în felul de a se mișca, ceva ce îl ducea într-adevăr cu gîndul la larve dînd tîrcoale unui mormînt proaspăt. Nici von Meier, nici Talal nu părea să ia în seamă creaturile. David își forță ochii să vadă cît mai clar ce anume erau. Deodată, prima creatură apăru în conul de lumină răspîndit de flacără. Erau porci, porci uriași care rîmau pămîntul din peșteră.

Pe neașteptate, von Meier se întoarse, deși David nu ar fi putut afirma cu certitudine că îi auzise intrînd. Nu părea deloc surprins să-i vadă acolo și cîteva clipe se mulțumi să-l privească drept în față pe David. Apoi ridică mîna și îi făcu semn cu degetul să se apropie.

– Uneori vin aici în căutare de căldură, zise el, și David își dădu seama că se referă la porci. Nu de lumină, înțelegi? Sînt complet orbi. I-am găsit aici la sosirea noastră în Iram; fac parte dintr-o rasă de porci albi care trăiește în peșteri. Mîncau tot ce găseau acolo; pînă și cadavrele semenilor lor. Reprezentau încununarea grozăviilor din Iram, suprema blasfemie. Din cînd în cînd, sacrificăm cîte unul și îl mîncăm; carnea are o culoare spălăcită, dar e foarte dulce.

Von Meier tăcu și își luă ochii de la David, privind spre colțul unde porcii rîmau solul cu rîturile lor molatice, obscene.

– De ce nu te-aș omorî? întrebă pe neașteptate.

David nu zise nimic. Era conștient că von Meier putea dispune după bunul lui plac de viața sa. Ca de cea a porcilor. Era necesar vreun motiv? Aici, într-un astfel de loc?

– Răspunde-mi, zise von Meier, întorcîndu-se.

Amenințarea din glasul bătrînului era explicită și brutală, palpabilă ca și rana sîngerîndă a lui David.

– Ce-ați dori să vă spun? David privi chipul bătrîn și ridat, ochii reci. Am aflat de la Talal, omul dumneavoastră, care sînt acuzațiile ce mi se aduc. Nu le pot respinge, pentru că nu am dovezi. Voiam să fiu liber ca să pot vedea cetatea cel puțin o dată de unul singur, fără paznic, așa că am scăpat din lanț. Rezultatul

a fost că m-am rătăcit. Puţin a lipsit să nu rămîn pentru totdeauna în galerii. Însă nu ştiu nimic despre omul acela mort de la intrarea în cetate. Din cîte îmi pot da seama, eu nu am ajuns nici măcar prin apropiere. Vinovatul trebuie să fie unul dintre ai voştri. Dacă nu mă credeţi, vă asumaţi un risc serios. Printre oamenii voştri există un ucigaş. Sau cineva lipseşte.

La început, von Meier nu zise nimic. Îşi ţinea mîinile împreunate în faţă, mîini fine, albe, care aminteau mai degrabă de cele ale unui chirurg decît de ale unui bătrîn nevolnic care îşi ducea zilele într-o peşteră săpată în stîncă. Privirea îi alunecă dincolo de silueta bătrînului, spre porcii hidoşi. Şi pielea lor era albă.

– Ce ai văzut? Unde ai fost?

– Nu am văzut aproape nimic. Am trecut prin Templu, dar aproape tot timpul pe întuneric. Am intrat prin a treia, nu, a patra galerie, în catacombe. Cred că am ajuns destul de departe, dar apoi am alunecat şi mi-am pierdut lampa. După aceea am încercat să regăsesc drumul înapoi, dar undeva am greşit galeria şi m-am rătăcit. Nu m-a văzut nimeni. Credeţi-mă, nu vă mint.

Îşi dădea seama că viaţa îi atîrna de un fir de păr. Mîna, care se folosise de sabie cu uşurinţa cu care te foloseşti de un briceag, era capabilă să-i reteze capul dintr-o singură lovitură. Von Meier îl studie mult timp, scrutîndu-l cu ochii săi spălăciţi, iscoditori. Acum el era regele Iramului, îşi zise David, noul Solomon care domnea peste regatul celor morţi.

– Foarte bine, zise, în sfîrşit, von Meier. Vei fi condus înapoi în odaie şi vei fi păzit zi şi noapte. Vom face cercetări. Dacă lipseşte cineva sau nu se cunoaşte locul în care se află, voi considera că eşti nevinovat, pînă la proba contrarie. În orice caz, vei fi pedepsit pentru că ai fugit de sub escortă. Dar dă-mi voie să-ţi spun că nu te cred. Am dat deja ordin să fii executat mîine dimineaţă. Nu vei avea parte de o moarte rapidă sau nedureroasă – rezerv acest privilegiu oamenilor mei, celor ca Heinz, de a cărui ucidere eşti vinovat. O să-ţi doreşti să mori ca Schacht sau să nu fi găsit niciodată drumul în inima catacombelor. După ce îţi vei da ultima suflare, voi pune să fii tăiat în bucăţi şi dat la porci.

Îşi flutură mîna, ca şi cum l-ar fi dat la o parte, apoi îi întoarse din nou spatele, adîncindu-se în contemplarea regatului lui subteran.

– Lăsaţi-mă singur. Nu mai am nevoie de voi.

David se răsuci pe călcîie și porni în urma lui Talal spre scară. Întoarse o clipă capul și-l văzu pe von Meier stînd nemișcat în fața flăcărilor. În spatele lui, siluetele leproase alunecau tăcute pe stîncă, lingînd-o cu limbile lor scîrboase.

47

Lîngă mica arcadă ce dădea în Templu, era o nișă verticală goală, care adăpostise pe vremuri o statuie înaltă. Cea mai apropiată lampă era la o distanță apreciabilă și nișa se afla mai tot timpul învăluită în întuneric. Leyla stătea parcă de o eternitate înăuntru, așteptînd să treacă cineva. La scurt timp după ce se ascunsese în ea, un grup de vreo zece persoane trecuse pe culoar, intrase în Templu și revenise după vreo jumătate de oră, pe același drum. Aștepta sosirea unei singure persoane, dar acum începea să se teamă că nu va mai trece nimeni. Își simțea trupul amorțit și stors de puteri. Somnul de după-amiază nu o înviorase deloc. Nu se simțea capabilă să se destindă cît timp se afla în incinta cetății – iar plecarea de acolo părea o posibilitate din ce în ce mai îndepărtată.

Din depărtare auzi zgomot de pași apropiindu-se pe culoar. Leyla privi pe furiș afară, sperînd că umbrele îi disimulau prezența. Pe culoar venea un bărbat singur și, din cîte își putea da seama, neînarmat. Era mult mai înalt decît ea și destul de solid, însă ea putea profita de elementul surpriză. Scholem o învățase ce să spună în germană și Leyla repetă în gînd cuvintele, în timp ce se retrase mai adînc în nișă, pîndind sosirea individului.

Deodată, îl văzu trecînd prin fața deschizăturii. Ieși fără zgomot din ascunzătoare, strîngînd cuțitul între degete, se apropie tiptil de bărbat, apoi cu o mișcare fulgerătoare îi astupă gura cu palma și-i puse cuțitul la gît.

– Nu mișca! rosti ea în șoaptă.

Bărbatul înțepeni, paralizat de atacul neașteptat. Vedea vîrful cuțitului înfipt în beregată, simțea răceala tăișului pe piele. Răsuflarea fierbinte și sacadată a Leylei îi zbîrlea părul de pe ceafă.

– Întoarce-te încet! șuieră Leyla un alt ordin.

Bărbatul începu să se întoarcă, fără să scape o clipă de apăsarea cuțitului. Leyla împinse vîrful pînă ce pielea începu să sîngereze.

– Ia-o înainte! ordonă ea.

Bărbatul porni încet înapoi pe coridor. După ce se dezmetici din primul şoc, începu să mediteze cum să scape de atacatoare, fără să-i dea ocazia să se folosească de cuţit. Avea mîinile libere şi, dacă îşi calcula bine mişcarea, putea contraataca, luînd-o prin surprindere. Dar, mai întîi, trebuia să o amăgească, să o facă să se creadă în siguranţă, ca să-i adoarmă vigilenţa. Dar unde îl conducea? Cine era? Ce urmărea?

Ajunseră la uşa din capătul galeriei. Recunoscu magazia veche, acum nefolosită.

– Deschide uşa! porunci ea.

El puse mîna pe clanţă şi împinse. Uşa se deschise. Undeva în interior ardea o luminiţă. Pe o ladă, în faţa lor, şedea un bărbat care ţinea în mînă un pistol. Deocamdată, nu se întrezărea nici o şansă de a scăpa.

Leyla îl împinse pe bărbat înăuntru şi închise uşa cu piciorul. Îşi luă palma de pe gura lui, apoi se depărtă rapid, ca nu cumva să fie prinsă pe picior greşit şi folosită drept scut viu. Dacă acum făceau vreo greşeală, era posibil să fie şi ultima.

Scholem îl privi scrutător pe bărbat.

– Apropie-te, se răsti el în germană.

Bărbatul se conformă.

– E suficient. Rămîi pe loc.

Bărbatul se opri în faţa lui Scholem, cu braţele atîrnîndu-i inert pe lîngă corp.

– Vreau să-mi spui unde se află americanul, bărbatul care a fost adus aici nu de mult.

Bărbatul nu zise nimic. Privea ţintă peretele din spatele lui Scholem. Acesta se ridică în picioare. Îi făcu semn Leylei care veni lîngă el şi luă arma. Scholem se apropie de necunoscut, aproape să-l atingă.

– Unde îl ţin pe american?

Nici un răspuns. Scholem îl lovi peste faţă cu mîna teafără.

– Unde este?

Nimic. Urmă o altă lovitură. Palma răsună în spaţiul strîmt al camerei, ca un foc de armă.

– Unde?

Nimic. A treia palmă. Şi a patra. Poc, poc. Leyla voia să se întoarcă într-o parte, dar nu-şi putea trăda slăbiciunea faţă de bărbatul necunoscut. Nici Scholem nu se simţea prea bine, dar ştia că nu avea timp să-şi arate răbdarea.

– *Wo ist der Amerikaner?*

Bărbatul strînse dinţii de durere, dar nu zise nimic. Scholem îl lovi din nou şi palma îi flutură înainte şi înapoi ca un bici. Continuă astfel pînă ce omul se clătină la fiecare lovitură, iar capul începu să-i vîjîie. Scholem se întrerupse şi-i puse din nou aceeaşi întrebare. Bărbatul deschise gura şi scuipă sînge amestecat cu salivă.

– Nu ştiu, zise el şi începu să tuşească. Scholem îl izbi din nou. Nu ştiu! repetă bărbatul, de astă dată mai tare. Scholem ridică din nou mîna. Jur că nu ştiu!

Bărbatul îl implora acum, chircindu-se în aşteptarea unei noi lovituri. Scholem îl pălmui o dată şi încă o dată. Plîngînd, omul repetă ceea ce spusese mai înainte.

– Vă jur că nu ştiu unde se află. Nu l-am văzut decît o dată. Era păzit de unul, Heinz, dar pe Heinz l-au executat ieri. Nu ştiu unde îl ţin închis.

– Chaim, spune adevărul. Sînt convinsă. Nu-l mai lovi.

Leyla nu pricepea cum de era încă în stare să simtă ceva, după chinurile prin care trecuse în deşert.

Scholem ţinea mîna ridicată, gata să izbească din nou.

– Bine, murmură, coborînd braţul. Foarte bine. Dezbracă-te! îi ordonă el bărbatului.

Bărbatul privi mai întîi spre Scholem, apoi spre Leyla. Ezita.

– Fă cum ţi-am zis! Dacă nu, te lovesc din nou.

Bărbatul se execută. Sub tunica neagră nu purta nimic. Pe timp de vară sau pe timp de iarnă, tunica era unicul lui veşmînt.

– Aruncă-o aici! Leyla, ţine-ţi ochii pe el pînă mă îmbrac.

Scholem luă tunica şi o îmbrăcă repede. Era cam largă şi puţin prea lungă, dar luă cordonul de la vechea lui haină şi îşi încinse mijlocul.

– Ce facem cu el? întrebă Leyla.

Scholem întoarse capul spre ea şi-i spuse pe un ton aproape indiferent:

– Împuşcă-l.

Leyla îl privi îngrozită.

– Aşa, pur şi simplu? Cu sînge rece, aşa cum ucid şi ei?

Scholem veni lîngă ea şi-i puse mîna pe umăr.

– Ai altă propunere? Nu avem nici o bucată de sfoară, nimic cu care să-l legăm. Uşa asta nu poate fi încuiată. Să-l lăsăm liber, să meargă la ai lui şi să dea alarma? Atunci, degeaba ne-am

ostenit pînă acum; am putea la fel de bine să ne ducem împreună cu el la ceilalţi şi să-i anunţăm că sîntem aici.

Leyla îşi dădea seama că avea dreptate. Dar îi era imposibil să-l ucidă sau să permită să fie ucis. Văzuse suficient ca să ştie că, dacă rolurile s-ar fi inversat, bărbatul, probabil, nu ar fi stat pe gînduri şi i-ar fi omorît pe amîndoi. Îl privi atentă. Bărbatul îi întoarse privirea, gol şi cu faţa tumefiată de lovituri, dar neîngenuncheat de situaţia în care se afla. Trupul subţire, muşchiulos o tulbura. Era obligată să stea alături de Scholem în timp ce acesta avea să înfigă un glonte în ţeasta celuilalt.

– Nu pot să o fac, şopti pierdută. Nu te pot lăsa nici pe tine să faci aşa ceva. N-am putea să-l lovim tare, ca să-şi piardă cunoştinţa?

– Pentru cît timp? O oră? Două? Cît timp ne va trebui ca să îl găsim pe David şi să-l scoatem de aici? Mai puţin de atît? Mai mult?

– Atunci, îl şi legăm, zise ea. Dă-mi cordonul tău.

Scholem ezită.

– Este singurul lucru care ne deosebeşte, nu-ţi dai seama? continuă ea. Dacă îl omorîm, aşa cum spui tu, stricăm totul. În deşert, mi-ai povestit despre soţia şi fiica ta. Dacă îl omori, vei deveni un ucigaş ca şi ei, vei perpetua moartea. Pentru tine el nu reprezintă nimic. De ce vrei să-l transformi într-o victimă care apoi să-ţi stea pe conştiinţă?

– M-ai văzut cînd l-am ucis pe gardian, izbucni Scholem. Atunci de ce nu m-ai oprit?

– Atunci nu ai ucis cu sînge rece. Era o luptă pe viaţă şi pe moarte. Acum situaţia e diferită, nu-ţi dai seama? Dă-mi cordonul, pentru numele lui Dumnezeu!

– N-o să reziste.

– Voi avea grijă să reziste, nu te teme.

Scholem tăcu. Se uită la bărbat, apoi înapoi, la Leyla.

– Poftim, zise, desfăcînd cordonul.

Leyla îl luă şi-i făcu semn bărbatului să se apropie şi să se întoarcă. Simţi din nou aceeaşi senzaţie de mai înainte, masculinitatea pură care-i răscolea simţurile. Nu era vorba atît de goliciunea bărbatului, cît de atitudinea acestuia, de stăpînirea de sine pe care o dovedea.

Îi legă cu gesturi experte încheietura mîinilor la spate, apoi îşi desfăcu şi ea cordonul.

– Întinde-te jos, îi ordonă.

Bărbatul o privi, fără să înţeleagă ce dorea de la el.

– *Niederlegen Sie sich, repetă Scholem.*

Bărbatul se întinse jos şi Leyla îi legă strîns gleznele, apoi uni cordoanele la mijloc, acolo unde bărbatul nu le putea ajunge. Era o metodă pe care o învăţase o dată într-o tabără de antrenament a OEP. Ştia că bărbatul nu putea scăpa fără ajutorul altcuiva.

După ce-l legă fedeleş, luă cuţitul şi tăie poalele tunicii lui Scholem şi ale sale. Nu arăta prea elegant, dar, cel puţin nu se vor împiedica – şi, în plus, avea cu ce să-i pună căluş omului întins pe jos.

– Eşti mulţumit, Chaim? întrebă după ce isprăvi.

Scholem se apleacă şi examină legăturile, apoi se îndreptă şi dădu din cap afirmativ.

– E foarte bine. Nu ne va face necazuri. Îmi pare rău că m-am purtat cu cruzime.

– Ai vrut să te porţi cu cruzime, replică Leyla.

– Da. Dar, dacă ar fi fost singura cale, dacă nu am fi avut nici o sfoară, nici o altă alternativă, ce ai fi făcut?

Leyla clătină din cap. Nu ştia ce să răspundă. Nici lui Scholem, nici chiar ei înseşi.

Ieşiră pe coridor. Leyla mergea înainte, ca o prizonieră, Scholem, în spatele ei, cu arma pregătită.

Trecură pe lîngă mai multe uşi deschise, dar încăperile în care dădeau erau toate învăluite în întuneric şi complet goale. În cele din urmă, dădură peste o uşă închisă, pe care era scris cu vopsea roşie un singur cuvînt. Scholem se opri; o făcu atentă pe Leyla, explicîndu-i cu glas scăzut ce anume era. După ce-l vor fi găsit pe David şi dacă vor putea, trebuia să se întoarcă aici. Dacă aveau să îl găsească pe David. Leyla dădu încruntată din cap şi-şi continuară drumul.

Coridorul central prin care treceau era singurul luminat, şi acela cu zgîrcenie. Dădură peste o intersecţie, apoi brusc de alta, dar continuară să meargă pe drumul pe care porniseră. Peste tot domnea linişte. Nu părea să mai fie nimeni în afară de ei în acea parte a cetăţii.

La următoarea cotitură, Leyla auzi ceva. Se opriră, ciulind urechile. Undeva pe aproape cineva spăla vase. Se furişară mai departe prin coridor, în direcţia din care venea sunetul, cu simţurile încordate la maximum. Printr-o uşă întredeschisă, în

dreapta, se filtra o lumină palidă. Cu spatele lipit de perete, se apropiară în vîrful picioarelor, pregătiţi de atac sau de fugă, după cum ar fi fost cazul. Zornăitul vaselor se auzea acum mai tare şi venea, cu siguranţă, din încăperea luminată. Leyla puse mîna pe tocul uşii şi privi pe furiş înăuntru.

În bucătăria spaţioasă se afla o singură femeie, aplecată asupra unei chiuvete înalte din piatră. Terminase de spălat cam jumătate dintr-un morman uriaş de oale şi farfurii. Pe soba de lîngă ea era un ceaun burtos, plin cu apă clocotită. Leyla se întoarse şi îi făcu semn lui Scholem. Împreună intrară fără zgomot în bucătărie şi se apropiară de femeia care îşi vedea de treabă fără să bănuiască nimic.

Scholem se strecură în spatele ei şi-i puse palma peste gură, înfrîngîndu-i orice urmă de rezistenţă.

– Taci din gură! şuieră în timp ce o răsucea cu faţa spre el.

Era o tînără de vreo şaptesprezece-optsprezece ani care îi privea cu ochii măriţi de groază.

– Eşti singură? O întrebă Scholem cu buzele lipite de urechea ei.

Pielea femeii mirosea a mirodenii, parfumul i se impregnase adînc în carne după anii petrecuţi în acel loc. Speriată, făcu repede semn din cap că era singură.

– E cineva prin apropiere, cineva care ne-ar putea auzi?

Femeia clătină din cap. Ochii îi erau încă măriţi de teroare.

– Acum o să-mi iau mîna de pe faţa ta. Ai priceput? Nu ţipa, nu face vreun gest necugetat, pentru că mă forţezi să te opresc. Înţelegi?

Femeia dădu tare din cap. Scholem îşi retrase mîna şi femeia respiră adînc de cîteva ori, apoi începu să plîngă speriată. Mîinile îi erau încă ude de la spălatul vaselor. Pe plită apa clocotea, scoţînd nori de aburi.

Era o femeie frumuşică, dar trăsăturile chipului erau marcate de un aer posac, de o lipsă de expresie născută nu atît de lipsa de inteligenţă, cît de o viaţă petrecută într-o lume a stîncilor şi a umbrelor.

– Nu-ţi fac nici un rău dacă nu strigi după ajutor sau nu încerci să fugi. Răspunde-mi doar la întrebări şi nu ţi se va întîmpla nimic.

Leyla îl privea, fără să intervină. Oare de ce nu o lovise, ca să o facă să vorbească? Sau palma urma să vină după asta?

– L-ai văzut pe bărbatul care a fost adus aici de curînd, americanul?

Femeia dădu afirmativ din cap, cu lacrimile șiroindu-i pe față.

– Știi unde e închis, unde se află acum?

Femeia dădu din nou din cap.

– Atunci, spune-mi. Nu te teme.

Femeia înghiți în sec și încercă să spună ceva. Glasul îi era răgușit și nesigur.

– Vine... vine aici în fiecare zi să ia masa. Eu... eu l-am servit... de mai multe ori.

Tăcu, neștiind ce să mai spună.

– Unde doarme? Undeva prin apropiere?

– Da, șopti fata, dînd din cap, lîngă odaia conducătorului.

– Unde e asta? o zori Scholem.

Femeia trase aer în piept și își șterse ochii. Începea să se liniștească puțin. Dar era încă speriată. Cine erau oamenii aceștia ciudați? De unde apăruseră? Nu-i mai văzuse prin cetate.

– Afară, nu departe de aici...

– Dar în care parte, pentru Dumnezeu?

Scholem o apucă de umăr și o zgîlții violent. Fata începu din nou să plîngă. Cu o mișcare brutală, Leyla îl dădu pe Scholem deoparte.

– Nu vezi că e speriată? Nu ajungi nicăieri dacă o înspăimînți mai tare. Tu ești cel care vorbește germana, trebuie să o interoghezi, dar încearcă măcar să fii mai blînd.

Scholem se întoarse către femeie și începu să-i vorbească pe un ton mai calm.

– Îți promit că nu-ți fac nici un rău. Dar este foarte important să-mi spui unde-l pot găsi.

– Ieșiți de aici... îngăimă ea, pricepînd, în sfîrșit, ce i se cerea, și o luați... la dreapta. La capătul galeriei cotiți spre stînga. Este una dintre primele camere de pe culoarul următor, nu știu precis care. S-ar putea să fie un om de pază la ușă, nu știu exact.

– Mulțumesc, zîmbi Scholem, încercînd să o liniștească pe femeie. Spuneai că David... americanul... vine aici să ia masa. Unde țineți alimentele din care faceți mîncare? Există vreo cămară sau magazie?

Femeia îi arătă cîteva dulapuri spațioase încastrate în perete.

– Acolo avem tot ce ne trebuie pentru o săptămînă. Cînd le isprăvim, ni se trimit alte provizii de la nivelul de jos.

Scholem îi traduse Leylei ce-i spusese femeia. Leyla încuviință din cap și se duse la dulapuri. Ușile erau încuiate, așa că îi zise lui Scholem să-i ceară cheile femeii. Scholem se conformă și tînăra scoase din buzunar o legătură de chei și i-o întinse. Mîna îi tremura, iar ochii i se întorceau tot timpul spre ușă, ca și cum ar fi căutat o cale de scăpare. Scholem îi dădu cheile Leylei, fără să o slăbească din ochi pe femeie. Nu hotărîse încă ce va face cu ea.

Leyla descuie ușa cea mai mare, dezvăluind nu un simplu dulap, ci o cămară în toată regula, săpată în stîncă. Înăuntru erau cîțiva saci de iută și oale de lut de dimensiuni diferite. Leyla dădu la o parte capacele cîtorva dintre ele și găsi orez, făină și o varietate de legume. Alimentația locuitorilor cetății era extrem de simplă și monotonă, dar în multe privințe mai sănătoasă decît cea europeană sau americană.

Leyla se întoarse către Scholem.

– Întreabă unde au fost cultivate astea, Chaim. Cu siguranță că într-un loc ca ăsta nu pot cultiva plantele de care au nevoie.

Scholem o întrebă, dar femeia clătină din cap.

– Ba da, cultivăm tot ce ne trebuie. Ce am putea face? De unde să luăm alimentele? Bărbații spun că în jurul cetății nu e decît nisip; o întindere nesfîrșită de nisip, lungă cît mai multe sute de galerii puse cap la cap, de jur împrejur. Poate că mint. Nu-mi pot imagina ceva atît de mare. Dar sub cetate sînt șase cîmpuri și mai multe camere pentru hidro... iertați-mă, nu știu cum se spune.

– Hidroponică, asta vrei să spui? *Wasserkultur?*

Scholem îi traduse pe scurt Leylei cele spuse de femeie.

– Întreab-o de unde provin florile.

Scholem traduse întrebarea în germană.

– Din hidro... ponică. Există o cameră specială în care sînt cultivate. Crește un singur fel de floare, cred că i se spune Edelweiss. Se cultivă pentru morți. Și pentru conducător.

Scholem îi traduse Leylei și adăugă:

– Edelweiss era floarea preferată a lui Hitler.

Își îndreptă din nou atenția asupra femeii și o întrebă:

– Cine este conducătorul despre care vorbești? Cum se numește?

Femeia clătină din cap.

– Nu are nume. E, pur și simplu, Conducătorul. E aici dintotdeauna, dinainte de a mă naște eu, dinainte de a se fi născut vreunul dintre noi, poate doar în afară de cei mai bătrîni. Îl

vedem foarte rar. Stă mai tot timpul în odaia lui, dar uneori vine să ne viziteze. Este foarte bătrîn, nimeni din Iram nu este atît de bătrîn ca el. Dar se spune că nu va muri niciodată. Cel puțin, nu înainte de a schimba lumea. Atunci va muri și se va întoarce printre noi într-un corp tînăr.

În timp ce Scholem discuta cu femeia, Leyla începu să golească o oală mare cu capac. Era tocmai bună pentru păstrarea apei. După ce o deșertă, scutură făina dintr-un sac, apoi găsi o carafă de apă într-un colț și umplu oala. O puse în sac, lăsînd destul loc ca să facă un nod la gură și altul la fund. Luă altă oală și încă un sac și procedă ca și cu primele. Se întoarse apoi către Scholem.

– Spune-i să-mi dea cordonul de la tunica ei. Cred că e destul de lung pentru ce vreau să fac.

Femeia purta un cordon împletit pe care-l înfășurase de trei ori în jurul taliei. La cererea lui Scholem îl desfăcu și i-l întinse ca să-l dea Leylei.

Leyla îl luă, îl puse în două și îl tăie la mijloc cu un cuțit. Luă una din bucăți, îi legă un capăt de gura primului sac, capătul celălalt de fundul sacului, apoi făcu același lucru cu a doua bucată, pe care o fixă de sacul următor. Ridică primul sac și petrecu sfoara peste umăr, astfel încît acesta să atîrne în diagonală pe spate. Nu era la fel de confortabil ca un rucsac, dar era acceptabil.

Îi întinse celălalt sac lui Scholem, fără să o scape din ochi pe femeie cît timp acesta își puse bagajul pe spate.

– Ce facem cu ea?

De data aceasta, nu aveau absolut nimic cu ce să o lege pe femeie.

Scholem privi spre debara.

– O să o încuiem acolo. Pînă la urmă, o s-o găsească cineva și o s-o elibereze. Dacă avem noroc, pînă atunci noi vom fi departe.

Îi spuse femeii să-și facă loc în cămară, apoi îi ordonă să intre. Aceasta se conformă speriată și se ghemui ascultătoare într-un ungher, cu aerul cuiva obișnuit de o viață să se supună sub amenințarea violenței. Scholem se întrebă ce fel de viață ducea o femeie ca ea într-un asemenea loc. Întoarse privirea, apoi închise ușa și o încuie.

Leyla îl aștepta la ușă. Ținea arma strînsă cu ambele miini.

– E timpul să plecăm.

Scholem încuviință din cap. Sosise momentul.

48

David stătea întins, pe jumătate adormit, în obscuritatea odăii sale. Pe noptieră avea o lampă, dar prefera să se lase mîngîiat de întuneric. În lumină ar fi văzut unde se afla; nu i-ar fi rămas decît să stea întins pe spate pe patul scund, cu ochii pironiţi în tavan, apăsat de zidurile albe, de prezenţa sufocantă a cetăţii care-l înconjura. Simţea răsuflarea cetăţii prin coridoarele lungi, neluminate, strîngîndu-şi tentaculele în jurul lui, sugrumîndu-l. Pe cînd la adăpostul întunericului putea fi oriunde sau nicăieri. Gîndurile îi erau confuze; gînduri născute din insomnie, gînduri de moarte, fără odihnă, fără renaştere. Se întreba ce îl determina pe von Meier să-i cruţe încă viaţa. Şi se mai întreba cine ucisese gardianul de la intrarea de vest.

Auzi un zgomot slab, apoi uşa se deschise şi în cadrul ei apăru al-Shami, cu silueta lui diformă, monstruoasă şi sinistră în acelaşi timp. Ducea în mînă o lampă. Pe faţă îi jucau umbre cenuşii. Părea ostenit şi iritat, fără acel elan născător de cruzime cu care se obişnuise David. Slăbise. După o clipă de ezitare, intră în odaie, înfiorîndu-se uşor de frig. Lîngă patul îngust, stătea un scăunel. Se aşeză cu precauţie; scaunul părea ridicol de mic pentru corpul lui masiv, de parcă ar fi fost un scăunel pentru copii.

De cînd sosise la Iram, David nu-l văzuse decît de două ori. Nici una din ocazii nu-i trezea amintiri plăcute. Al-Shami, probabil dojenit pentru felul în care se comportase faţă de David în timpul călătoriei spre Iram, încercase să fie mai împăciuitor, însă David nu se simţise capabil să accepte o relaţie mai amicală. Încă se temea de grăsan, nu avea încredere în el, se simţea stînjenit în prezenţa acestui bărbat care emana ceva profund malefic. Dacă stătea să se gîndească mai bine, al-Shami nu se simţea în largul lui aici, în Iram, locul îi repugna, ba chiar îl înspăimînta, de aceea prezenta şi mai puţină încredere. David bănuia că grăsanul mirosise că poate avea un folos de pe urma lui, că îl vînduse lui von Meier, deşi nu avea nici cea mai vagă idee în schimbul cărui lucru. Era convins că, oricare ar fi fost tîrgul încheiat, pînă la urmă acesta nu ieşise aşa cum îşi imaginase al-Shami. Oare David fusese asul din mîneca lui al-Shami, un as pe care însă îl jucase prea tîrziu? David nu ştia ce legături secrete existau între sirian şi neamţ, tot ce putea spune era că von

Meier se afla, indiscutabil, în avantaj. Şi, cu toată infatuarea lui, al-Shami trebuia să fie conştient de asta.

Grăsanul puse lampa pe podea şi-l privi.

– Dormeai?

David clătină din cap.

– Nu, sigur că nu dormeai, continuă al-Shami. Deşi stai în întuneric. Sau poate tocmai din cauza asta. Tăcu, urmărind umbrele prelungi aruncate de flacăra lămpii. Se zice că von Meier nu doarme niciodată, că n-a mai dormit de şapte ani. Mi-e greu să cred aşa ceva. Şapte ani fără odihnă, fără vise. Numai meditaţie, gînduri. Fără să poţi scăpa de ele. Nu cred că aş suporta să fiu tot timpul treaz. Oftă. Umbrele păreau că se adună ciorchine în colţurile mai ascunse ale camerei. Şi totuşi, continuă al-Shami, încruntîndu-şi puţin chipul gelatinos, cred că îl înţeleg. Cînd îmbătrîneşti, somnul devine un hoţ periculos. Cînd îţi mai rămîne atît de puţin de trăit, să pierzi vremea dormind... Se întrerupse brusc şi-l privi în ochi pe David. De asta nu dormi nici tu?

David clătină din cap. Abia dacă se gîndise la moarte din clipa în care von Meier îi comunicase sentinţa.

– Am auzit ce s-a întîmplat, continuă al-Shami.

David nu zise nimic. Păstra o tăcere prevăzătoare.

– Tu l-ai omorît pe gardian? întrebă într-un tîrziu grăsanul.

David clătină din nou din cap. Era chiar atît de simplu? Spera al-Shami să smulgă o mărturisire de la el, pe care apoi să i-o vîndă lui von Meier?

– Cred că spui adevărul. În cazul acesta, moartea gardianului este un mister. Poate că cineva a vrut să evadeze din cetate. Ei zic că nu s-a întîmplat niciodată aşa ceva, dar n-ar fi de mirare....

Tăcu din nou. Scoase din buzunar un şirag de mătănii. Era un şirag scurt, cu mărgele din chihlimbar şi un ciucure de mătase verde la capăt. Degetele grăsuţe începură să se joace nepăsătoare cu bobiţele strălucitoare, făcîndu-le să zornăie uşor pe firul de mătase.

– Unde ai fost? întrebă, tulburînd din nou liniştea. Acum două nopţi, cînd ai fugit. Trebuie să fi avut un motiv. Voiai să evadezi? De aceea te-ai rătăcit? Sau căutai ceva? Aşa s-a întîmplat?

David continua să tacă. Nu avea de gînd să-i mărturisească nimic lui al-Shami, nici măcar pentru a aduce la lumină Chivotul după moartea lui. Zăcuse sub pămînt peste două milenii şi jumătate, mai putea rămîne un timp. Poate că era mai bine aşa.

Îşi aminti de blestemul de pe sigiliul de ceară, de avertismentele de pe uşa încăperii în care se găsea Chivotul. Revăzu clipa în care lampa îi scăpase din mînă, lăsîndu-l în beznă. Îl copleşiră amintiri vechi, din copilărie, superstiţii uitate o vreme.

– Eşti foarte tăcut. Nu vrei să stăm de vorbă? Te deranjez?

– De ce ai venit aici?

– Ca să stăm de vorbă. Să-ţi ţin de urît. Dacă nu găsesc alt suspect, von Meier va pune să fii executat mîine, înainte de trezirea celorlalţi. Tăcu cîteva clipe. Dacă eşti sincer cu el, dacă îi spui pe unde ai fost, ce ai văzut, s-ar putea să se răzgîndească. Are nevoie de tine, de aceea a pus să fii adus aici.

– În cazul acesta va trebui să-l dezamăgesc. Va trebui să găsească pe altcineva.

– Da. Va veni altcineva.

– De ce se teme că aş fi văzut? Are vreo importanţă ce văd, ce ştiu? Nu pot pleca de aici, n-am cui să povestesc. De ce atîtea secrete, chiar şi acum?

Al-Shami frămîntă nervos bobiţele.

– Nu există secrete, murmură, doar... lucruri pe care ar fi mai bine să nu le vezi. Dacă îl ajuţi, dacă eşti dispus să colaborezi, în cele din urmă, îţi va dezvălui tot. Se pot face prea multe interpretări greşite. Şi în trecut au fost multe neînţelegeri.

– Dar dumneata? În ce relaţii sînteţi?

Al-Shami păru derutat de întrebare şi, preţ de o clipă, nu găsi nici un răspuns.

– Sîntem prieteni, zise într-un tîrziu.

– Are prieteni? Dumneata ai prieteni?

– Îl cunosc de mult timp. L-am ajutat. L-am ferit de pericole. Am minţit pentru el. Făcu o pauză. Am ucis pentru el.

– Dacă ţi-ar cere-o, m-ai ucide şi pe mine?

Al-Shami deschise gura, apoi o închise la loc.

– Da, şopti slab. Desigur.

– Fără să şovăi?

Ochii mici tresăriră, apoi alunecară spre umbrele alungite pe pereţii odăii. Al-Shami clătină din cap.

– De asta nu sînt sigur, recunoscu umilit.

– Cînd l-ai cunoscut? întrebă David, revenind la persoana lui von Meier.

– Cu mult timp în urmă, cînd eram mult mai tineri, deşi la vremea aceea nu ne consideram aşa. Aşa cum ţi-am povestit, am

făcut parte din grupul care a fost în Sinai în 1936. Pe atunci eram asistentul lui Hajj Amin al-Husayni, muftiul Ierusalimului.

David încuviință din cap. Cel puțin, acest lucru era credibil.

– Am venit în Siria din Palestina pe la începutul anilor '30 și am intrat în politică. Familia mea avea relații în anturajul lui Hajj Amin și astfel am ajuns să fac parte din personalul lui. El îl cunoscuse pe von Meier cu cîțiva ani înainte de vizita noastră în Sinai. Aveau un fel de înțelegere, un pact... nu știu nici acum exact ce anume era.

Hajj Amin l-a ajutat pe von Meier să găsească locul acesta în 1937, chiar înainte de a fi fost forțat de britanici să părăsească Palestina. Am fost și eu implicat. Înainte de terminarea războiului, cînd von Meier a decis să-și creeze acest sanctuar, a stat de vorbă cu Hajj Amin. Pe atunci, muftiul se afla la Berlin. Eu îl însoțeam. După ce au încheiat acordul, pe mine m-au trimis aici să amenajez o parte a cetății și să o fac locuibilă, să construiesc drumuri și să asigur mijloacele de aprovizionare, să stabilesc trasee secrete pe care să vină caravanele. Am fost nevoiți să ne ajutăm de cămile; avioanele sau mașinile ar fi stîrnit bănuieli.

Pe timpul acela, eram slab. Eram în stare să călăresc săptămîni în șir prin deșert fără să obosesc. Am amenajat refugiul acesta. Mai întîi, a sosit von Meier cu copiii și alte cîteva persoane. Mai tîrziu, au sosit alții. Am lăsat drumurile deschise. De atunci, sînt permanent deschise.

– Și ce ai primit în schimb? se interesă David, încă bănuitor.

Răspunsul veni simplu, neprefăcut.

– Speranță.

– Speranță pentru ce?

– Pentru viitorul poporului meu. Grasul oftă. Dumneata mă consideri un netrebnic, un tîlhar, un asasin. Poate că ai dreptate. O dată cu trecerea anilor, am devenit mai brutal, mai dur. Dar la început eram altfel. Și tot ce am făcut, am făcut pentru poporul din care fac parte. Pentru eliberarea lui, pentru dezrobire.

– Dar sînteți liberi. Toate statele arabe și-au dobîndit independența.

– Nu și palestinienii. Poporul tău ocupă încă teritorii care au aparținut țării mele. În ceea ce privește restul popoarelor arabe, nici ele nu sînt cu adevărat libere. Occidentul a făcut din ele prizonieri, vasali, la fel de eficient ca și cînd le-ar fi ocupat teritoriile. Ne socotiți copii– imaturi și fanatici, incapabili de a ne

conduce singuri, utili doar ca furnizori de petrol. Pentru voi, arabul reprezintă şi acum un stereotip, un personaj din *O mie şi una de nopţi* ori decupat dintr-un film cu Rudolf Valentino. În cel mai bun caz, un sălbatic nobil, înveşmîntat în straie exotice. Dar în nici un caz o persoană pe care aţi invita-o la cină sau i-aţi acorda mîna fiicei voastre.

Aşa că vezi, domnule profesor, nu sîntem cu adevărat liberi. Ne ţineţi în lesă, ne daţi voie să ne aventurăm pînă la o distanţă oarecare, după care trageţi de curea şi ne aduceţi la locul pe care ni l-aţi rezervat voi. Civilizaţia noastră este mai veche şi mai profundă decît a voastră, dar, cînd încercăm să o păstrăm vie, ne numiţi înapoiaţi. Limba noastră este de o mie de ori mai subtilă şi mai expresivă decît a voastră, dar, cu toate acestea, sîntem obligaţi să vorbim englezeşte atunci cînd dorim să negociem sau să ducem tratative politice cu voi. Cîţi dintre oamenii voştri politici sau dintre oamenii voştri de afaceri cunosc măcar un cuvînt în limba arabă? Cultura voastră este ca o cangrenă care ne macină societatea. Israelul este cea mai vizibilă manifestare a bolii, tumoarea care trebuie extirpată înainte de a putea începe tratamentul propriu-zis. Şi totuşi, cînd încercăm să ne tratăm, ne acuzaţi de egoism.

Aşa că, vezi dumneata, avem nevoie de o speranţă cît de plăpîndă că lucrurile nu vor sta mereu aşa. Acelaşi lucru pe care îl vrea von Meier pentru poporul lui îl vrem şi noi: demnitate, libertate, şansa de a ne dezvolta fără amestecul altora. Deşi politicienii voştri sînt de altă părere, noi nu mai sîntem copii. Nu mai frecăm sfeşnicele de alamă, aşteptînd apariţia vreunui *jinn* din fum; folosim curentul electric ca şi voi. Folosim carabine în loc de iatagane. Zburăm cu avioane şi elicoptere în loc de covoare fermecate sau pe aripile vreunei păsări magice.

– Tot nu mi-ai spus ce-ţi dă von Meier în schimbul ajutorului pe care i-l oferi. Cum îţi poate da speranţă? N-ai pretenţie la ceva mai palpabil, mai concret decît atît?

Al-Shami scrută umbrele, ca şi cum ar fi căutat ceva pierdut de mult.

– Dacă vei scăpa cu viaţă, vei afla la timpul potrivit. Oamenii lui ne-au ajutat în multe feluri. Cu bani, cu oameni, cu echipament. Cînd va sosi momentul, ne vom achita de datoria aceasta. Nu mai avem mult de aşteptat. Plec mîine la Ierusalim. Vreau să fiu acolo cînd se slăbeşte lesa. Am aşteptat atîta vreme, dar acum se apropie de sfîrşit.

David simți intensitatea nerăbdării. Ceva i se răsuci, ca un pumnal, în inimă. Al-Shami nu visa cu ochii deschiși, el își făcea planuri reale.

– Ce se va petrece la Ierusalim? întrebă David, știind că nu mai avea importanță ce anume știa sau afla.

– Dacă vei trăi, vei afla curînd. Dacă vei muri, ce importanță va mai avea pentru dumneata? Grăsanul se înfioră. M-am săturat de locul acesta. E ultima vizită pe care o fac aici, sînt prea bătrîn ca să mai bat drumul pînă la cetatea asta.

Luă lampa și se ridică în picioare, privindu-l adînc în ochi. Lumina plăpîndă îi proiecta umbra pe perete, făcînd-o să semene cu cea a unui animal preistoric monstruos.

– Adio, domnule profesor, voi face tot ce pot pentru dumneata. Îl voi ruga să îți sortească o moarte rapidă, curată. Ca o ultimă favoare.

Se întoarse către ușă. În clipa aceea, mînerul se răsuci și ușa se dădu de perete. În cadrul ei apăru gardianul, nu Talal, ci un alt bărbat pus să stea de pază în timpul nopții. Intră în cameră. În spatele lui venea o femeie îmbrăcată în haine arabe zdrențuite, ținînd în mînă un pistol-mitralieră, iar la cîțiva pași în urma ei văzu silueta unui bărbat îmbrăcat în negru.

49

Bărbatul închise ușa în urma lui și-i zîmbi într-un fel lui David și într-altul lui al-Shami. David se ridică încet în picioare, cu ochii lipiți de chipul femeii, incapabil să respire sau să judece. Era Leyla, și totuși, parcă nu era ea. Se schimbase: corpul, fața, privirea. Mai ales privirea. Era distantă, privirea unui om hăituit și, mai presus de toate, chinuit. În numai cîteva săptămîni se transformase din nou aproape într-o străină. Nu zicea nimic, nu schița nici un gest. Încercă să îi zîmbească, dar constată că nu era în stare.

Scholem rupse tăcerea.

– David, ești, te rog, amabil să-l percheziționezi pe domnul al-Shami și să iei toate armele pe care le găsești asupra lui? Cum vezi, mîna mea dreaptă este ușor rănită.

Glasul lui Scholem tremura, ca şi cum ar fi vorbit într-o stare extrem de tensionată.

David făcu, maşinal, ca în transă, tot ce i se ceruse. Se întoarse şi începu să-l percheziţioneze pe bărbatul gras, cu mîinile mişcîndu-se agil, ca nişte păsări delicate pe corpul masiv al unui hipopotam. Al-Shami stătea nemişcat, suportînd tăcut inversarea neaşteptată a rolurilor. Privirea îi era aţintită asupra lui Scholem, ca şi cum l-ar fi recunoscut. Într-unul din buzunarele tunicii lui, David descoperi un pistol automat Luger, vechi, dar bine întreţinut şi foarte eficient. Îl luă şi-l întinse lui Scholem. Israelianul clătină din cap.

– Păstrează-l tu, David. Eu vreau să am mîna liberă.

Al-Shami continua să-l privească drept în ochi, dar era evident că nu-l cunoştea. Simţea că îl văzuse o dată, undeva, dar unde şi cînd anume, şi în ce împrejurări, habar nu avea. Scholem înaintă pînă ajunse exact în faţa grăsanului. Cuţitul ruginit era încă ascuns între faldurile tunicii. Îl păstrase anume pentru al-Shami, aşa cum un îndrăgostit păstrează ce-i mai bun pentru persoana iubită. În sfîrşit, grăsanul se afla chiar în faţa sa, mai gras decît şi-l amintea, unsuros, năclăit de sudoare şi înspăimîntat, cu privirea bîntuită de mii de stafii în agonie. „A mea este răzbunarea, zice Domnul." Scholem tînjise după răzbunare an după an. Gîndul acesta îl ţinuse în viaţă atîtea veri secetoase şi ierni crîncene. Îi dăduse tăria să înfrunte viaţa şi să nu se lase doborît de disperare. Îl menţinuse în viaţă pe tot timpul călătoriei prin deşert. Acum îşi dădea seama că nu realiza nimic ucigîndu-l pe al-Shami; ar fi fost un simplu gest, un act de clemenţă, steril, lipsit de sens. Putea folosi pistolul ca să termine mai repede. Dar aceasta nu i-ar fi dat valoare actului propriu-zis. Nu putea proceda aşa, nu putea ucide cu sînge rece, mai ales după atîta moarte cîtă văzuse în locul acesta întunecos şi rece.

– Leyla? i se adresă fetei.

Leyla clătină abătută din cap, fără să privească în jur. Nici ea nu ştia ce soartă să-i rezerve grăsanului. Şi ei îi era indiferent. Îşi dădu seama că venise aici pentru David, nu ca să se răzbune.

– Atunci, dă-mi pistolul şi pregăteşte împreună cu David legături pentru amicii noştri.

Luă arma şi o îndreptă spre cei doi bărbaţi lipiţi de perete. David băgă în buzunar Lugerul lui al-Shami şi începu să o ajute pe Leyla să rupă fîşii din pătura de pe pat. Ţesătura era subţire, dar, răsucită şi bine înnodată, avea să reziste suficient de mult.

Îl legară pe al-Shami și pe gardian în același fel în care îl legaseră pe bărbatul din magazie și le puseră căluș în gură. Dacă aveau noroc, poate reușeau să părăsească cetatea înainte de a fi descoperită dispariția lui David. După ce terminară, David și Leyla se priviră din nou. Încă nu schimbaseră nici un cuvînt.

– Pînă la urmă, ai reușit, zise David.

Era primul gînd care îi venise în minte. Leyla încuviință din cap. Reuși să schițeze un zîmbet slab, neconvingător.

– Aveți timp mai tîrziu să depănați amintiri. Mai întîi, trebuie să ieșim de aici. Leyla cunoaște drumul, ea va merge în față, zise Scholem de lîngă ușă.

O întredeschise și privi afară pe furiș. Calea era liberă. David o urmă pe Leyla pînă la ușă, întrebîndu-se încă dacă nu era un simplu vis. În fața intrării, se întoarse și îi aruncă o ultimă privire lui al-Shami, chircit pe podea. Grăsanul zăcea jos, ca o balenă eșuată pe țărm, dar imaginea lui grotescă și neajutorarea care i se citea pe chip nu aveau nimic amuzant sau demn de milă. Îl privi pe David cu ochii răi și furioși ai unui cîine ținut în lesă care nu așteaptă decît ocazia propice să muște din nou.

Ieșiră repede și încuiară ușa cu cheile luate de Leyla de la gardian. Leyla deschidea drumul prin pasajul întunecat și pustiu, pe același drum pe care venise cu Scholem. Mergeau tăcuți, cu inimile strînse, simțindu-și gura uscată, așteptîndu-se din clipă în clipă să fie surprinși de cineva și somați să se oprească. Dar nu se vedea nici picior de om. David ducea lampa cu care venise al-Shami, iar Scholem, pe cea păstrată în odaia lui David, ca rezervă.

Pătrunseră în galeria care ducea la Templu. La jumătatea drumului, Leyla se opri. În fața ei se afla ușa pe lîngă care trecuse împreună cu Scholem puțin mai devreme în seara aceea. Scholem încuviință din cap și Leyla încercă clanța. Ușa era încuiată. David citi bilețelul prins de lemn și se încruntă. Afișul era lapidar: *Achtung: Sprengstoffe* – „Atenție: Explozibil". Dedesubt, cu litere mai mici, urma un avertisment: „Stingeți lămpile."

Broasca era pusă mai mult de formă decît ca să împiedice într-adevăr pătrunderea vreunui străin. În Iram domnea o disciplină strictă: încuietoarea avea rolul de a reaminti celor distrați ce scria pe afiș. Scholem lovi o dată cu putere și ușa se deschise.

Odaia care li se înfățișă era luminată permanent de un rînd de lămpi protejate de un perete de sticlă, la care accesul se făcea

printr-o cămăruţă alăturată. Scholem şi Leyla puseră lămpile jos şi intrară. David ezită cîteva clipe, apoi aşeză şi el lampa jos şi îi urmă, închizînd uşa în spatele lui. De jur împrejur, pe lîngă pereţi, se aliniau stive mari de cutii. David descifră cîteva etichete care arătau că în lăzi se afla nitroglicerină, fulmicoton, TNT şi nitrat de amoniu. Alături de acestea mai erau lădiţe mai mici cu detonatoare şi dispozitive de reglare a timpului.

– Nu înţeleg, exclamă David. De ce am venit aici? În curînd, vor observa lipsa lui al-Shami sau a gardianului din post. Nu avem prea mult timp.

Scholem se întoarse şi-l privi. Dădu din cap.

– Ştiu. Trebuie să acţionăm rapid. Am discutat cu Leyla şi este de acord cu mine. Şansele noastre de a ieşi vii de aici sînt foarte mici – asta o ştii şi dumneata. Şi chiar dacă izbutim să ieşim din cetate, nu sînt sigur că vom supravieţui unei a doua traversări a deşertului – fără mijloace de transport, fără provizii, în afară de ce avem la noi, în aceşti doi saci. Asta înseamnă că e foarte posibil să nu reuşim să ajungem înapoi la Ierusalim sau în oricare alt loc şi nici nu avem posibilitatea să trimitem un mesaj. Nici la Ierusalim, nici altundeva. Aşa că nu avem decît o singură posibilitate. Trebuie să distrugem tot ce putem acum, cît mai avem timp. Dacă izbutim, cu atît mai bine. Cineva se poate întoarce aici ca să termine treaba, dacă e nevoie.

David clătină din cap. Îi venea greu să-şi creadă urechilor.

– Scuză-mă, dar nu înţeleg. Să distrugem? Ce să distrugem?

Scholem îl privi fix.

– Iramul, bineînţeles. Ce altceva? Am un plan. Cred că putem provoca multe pagube, poate pagube enorme. Merită să încercăm.

David îl privi cu gura căscată, începînd să înţeleagă ce anume spunea Scholem.

– Nu se poate să vorbeşti serios, zise el.

Leyla se apropie şi se opri lîngă Scholem.

– Ba da, David, vorbeşte serios. Sînt de acord cu el. Mi-a explicat totul şi cred că are dreptate. Nu mă prea pricep la explozibili, dar cred că putem reuşi. Chaim are dreptate cînd spune că trebuie să acţionăm acum. Nu putem risca să nu ajungă măcar unul dintre noi înapoi. Dacă se întîmplă asta, iar locul acesta rămîne intact, Dumnezeu ştie ce se va întîmpla.

David avea impresia că amîndoi îşi pierduseră minţile. Aveau de gînd să distrugă cea mai mare descoperire arheologică a tuturor

timpurilor. Văzuse lucruri la care nici nu îndrăznise să viseze măcar. Numai biblioteca singură valora mai mult pentru omenire decît zece colecții de două ori mai mari decît ea. Existau statui, picturi murale, comori, opere de artă din toate perioadele existenței Iramului, mărturii ale fiecărei culturi cu care veniseră în contact locuitorii cetății, veșminte și bijuterii, arme și ustensile de bucătărie, o întreagă societate înghețată în ultima clipă a existenței sale. Aici exista destul material ca să dea de lucru mai multor sute de oameni de știință, pe toată durata vieții lor. Aici zăcea răspunsul la nenumărate întrebări nelămurite, indicii pentru elucidarea altor mii de enigme. Iar ei doi voiau să transforme toate astea în ruină, să îngroape această comoară sub un munte de nisip și pulbere.

– Nu pot să cred așa ceva. Chiar aveți de gînd să distrugeți locul acesta? Vă dați seama ce comoară avem aici? Nu avem dreptul să o distrugem după bunul nostru plac. Iramul aparține omenirii, cu tot ce se află în el. Ce este rău în faptul că lăsăm cetatea intactă? Von Meier și gașca lui sînt inofensivi. Toată treaba asta nu va dura mai mult de o generație sau două.

Scholem îi aruncă o privire Leylei, apoi se întoarse către David.

– Von Meier? E aici, în Iram?

David încuviință din cap.

– Trebuie să fie foarte bătrîn, zise Leyla.

– Așa este. Dar conduce încă cetatea ca un adevărat rege.

– Conducătorul, murmură Leyla.

– Atunci avem un motiv în plus să facem ceea ce am plănuit, interveni Scholem.

– Cum, doar pentru că aici trăiește un bătrîn scrîntit, cu o mînă de oameni cu nimic mai breji decît el, trebuie să aruncăm totul în aer? David își trase sufletul, apoi continuă: Vă dați seama ce se află aici, ce a fost ascuns tot timpul ăsta?

– Iartă-mă, David, dar nu contează. Nu are importanță ce a fost. Cred că nu înțelegi. Von Meier și ai lui sînt o amenințare, un pericol real. Acest loc în sine reprezintă un pericol.

David îl privi în ochi pe Scholem. Era vital să-l facă să înțeleagă cît de devastatoare ar fi fost distrugerea Iramului.

– Chaim... Era pentru prima oară că i se adresa pe numele mic. Te rog, ascultă-mă. Chiar dacă de restul cetății nu-ți pasă, de un lucru trebuie să ții seama. L-am descoperit acum două zile.

Nu-mi vine să cred nici acum, dar ştiu că există. Chaim, au adus Chivotul legii aici. După Babilon. Înţelegi? Chivotul legii.

Un curent de gheaţă păru să străbată încăperea. Chipul lui Scholem deveni cenuşiu. Oricît ar fi fost de necredincios, oricît de puţin ar fi ţinut cont de tradiţii, îşi dădea seama că era vorba de ceva ce nu putea face. Era lucrul cel mai sfînt dintre toate lucrurile sfinte. Nu se putea transforma în instrumentul distrugerii sale. Privi spre Leyla. Ea îl privea fix, întrebător.

– Ce este? Despre ce vorbiţi.

– Chivotul, Tabut al-'Ahd, cum îi spuneţi voi în arabă, nu-i aşa? Conţine Tablele Legii. A dispărut imediat după distrugerea Templului, acum două milenii şi jumătate. David are dreptate, nu-l putem distruge. Trebuie să ne gîndim la altceva.

– Vorbeşti serios, Chaim? protestă Leyla. Eşti dispus să laşi locul acesta intact doar pentru că David a descoperit cine ştie ce comoară antică evreiască? Ştii bine ce am descoperit, ce este locul acesta. Spune-i şi lui David. A stat aici, dar nu cred că ştie, de fapt, ce se petrece.

Scholem privi de la unul la celălalt.

– Ce ştii exact despre Iram, David?

David îşi ţuguie buzele.

– Nu prea multe. Cetatea este o ascunzătoare amenajată de von Meier după ultimul război mondial. Nu ştiu exact cu ce scop, nu au vrut să-mi spună. Cred că este un fel de comunitate religioasă.

– Nu crezi că sînt periculoşi?

David stătu puţin pe gînduri.

– Ba da, cred că da. Am văzut de ce sînt capabili. Dar nu cred că reprezintă un pericol atît de mare, încît să ne îndreptăţească să distrugem cetatea. Nu avem acest drept. Avem o răspundere.

Scholem schimbă o privire cu Leyla, apoi întoarse ochii spre David. Clătină încet din cap.

– Ai dreptate, David. Avem o răspundere. Se opri. Nu era uşor. Iramul este, într-adevăr, o ascunzătoare, aşa cum ai spus; dar nu a unei comunităţi religioase propriu-zise. Totul a fost plănuit de von Meier şi Heinrich Himmler spre sfîrşitul războiului. A fost implicat, mai mult sau mai puţin, şi Amin al-Husayni, marele muftiu. Au adus aici copii din căminele *Lebensborn*. Au adus profesori care să-i îndoctrineze cu ideologie nazistă. David, este o pepinieră, un ultim refugiu al vlăstarelor născute de

Germania nazistă. Nu știu ce planuri au sau cum vor să le realizeze, dar știu că acest loc a fost înființat special pentru asta. Dacă von Meier este încă în viață, după cum spui tu, nu am nici o îndoială că scopul nu a fost dat uitării.

David îl privi stupefiat.

– De... de unde știi toate astea? Nu am văzut nici un indiciu, nimic.

În același timp, își aminti de acele părți ale cetății în care i se interzisese accesul, de interdicția de a sta de vorbă cu locuitorii sau de a vizita sălile de clasă.

– Am găsit niște hîrtii, David. Acum nu am timp să-ți explic. Mai tîrziu, dacă vom mai fi în viață. Documentele sînt în sacul Leylei.

– Foarte aproape de aici, într-un templu, interveni Leyla cu glas scăzut, este o zvastică gigantică. Într-adevăr, *este* un fel de religie, iar zvastica reprezintă simbolul ei. Trebuie să ne crezi. Locul acesta este centrul unei mișcări mult mai periculoase. Trebuie să îi oprim cumva. Trebuie neapărat să o facem.

În cele din urmă, pricepu. Templul. Neliniștea lui Talal. Capătul superior al cavernei mari învăluit în beznă. Își aminti de cuvintele lui al-Shami: „Plec mîine la Ierusalim. Vreau să fiu acolo cînd se slăbește lațul." David inspiră adînc apoi încuviință din cap.

– Foarte bine. Înțeleg. Sînteți norocoși... nu ați văzut locul ăsta, nu știți cum arată. Dar, dacă ceea ce spuneți este adevărat, cred că nu prea avem de ales, nu-i așa?

Scholem clătină din cap.

– Aș vrea să pot spune „Da, hai să lăsăm totul așa cum este și să sperăm că va fi bine", dar este imposibil. S-ar putea să regretăm pînă vom muri – dacă vom trăi destul de mult– dar este ceva cu care trebuie să ne obișnuim. Prefer așa decît să fiu martor la ceea ce se pregătește.

– Și ce facem cu Chivotul? întrebă David. Nu-l putem salva? Cred că l-am putea scoate, nu este foarte mare.

– Ne va încurca foarte mult, observă Leyla.

– Are dreptate, David.

David îi privi pe rînd și înțelese ce le cerea. Voia să le riște viața pentru ceva în care el nici măcar nu credea.

– Tu hotărăști, Chaim, i se adresă, în cele din urmă, lui Scholem.

Acesta tăcu cîteva clipe, frămîntat de gînduri. Timpul trecea repede. Se întoarse către Leyla.

– Du-te înainte. David şi cu mine vom aşeza explozibilul şi vom fixa momentul detonării la... să zicem o oră. Între timp, căutăm Chivotul şi vedem dacă îl putem transporta. Dacă nu, va trebui să-l lăsăm unde este.

Leyla clătină din cap.

– Mergem împreună sau nu mergem deloc. Eu te-am adus aici. Am venit să-l salvez pe David. Chiar crezi că pot pleca, lăsîndu-vă pe amîndoi aici? Tăcu cîteva clipe. E chiar atît de important acest Chivot?

Scholem nu ştia cum să-i explice în două cuvinte despre ce era vorba.

– Da, este. Este un simbol. Reprezintă ceva. Nu cred că aş fi în stare să îl distrug, cel puţin nu intenţionat.

– Foarte bine, zise Leyla cu glas scăzut. Vin cu voi.Vă rog să nu vă opuneţi.

Scholem surise.

– În cazul acesta, hai să trecem la treabă. Nu avem timp de pierdut. Văd că este suficient fulmicoton. Ajunge dacă luăm fiecare o lădiţă.

– Nu-nţeleg, interveni David. Ce să facem cu trei lăzi de fulmicoton?Nici chiar toată cantitatea de explozibil din această cameră nu ar ajunge să provocăm pagube serioase cetăţii. E tîrziu. În curind, lumea începe lucrul. Nu avem timp să punem explozibil în destule locuri.

Scholem îşi puse mîna pe umărul lui David.

– Te-ai uitat mai atent la stîlpul central din Templu?

David clătină din cap.

– L-am văzut doar de două ori, continuă Scholem, dar, dacă nu mă înşel, o cantitate mare de explozibil îl poate rupe în două. O dată distrus, va cădea tot Templul. Iar dacă se prăbuşeşte Templul, toate galeriile din jur vor începe să se surpe. E posibil să nu reuşim. Dar este singura şansă pe care o avem.

50

Liniştea învăluia Templul, ca un linţoliu. Prin orificii săpate sus, în tavanul grotei, lîngă stîlp, razele palide de lună se stră-

duiau să aducă un suflu de viață și o amintire firavă a lumii de afară în Iram. Pete de lumină tremurîndă se întindeau, ca niște pești eșuați pe mal, în partea superioară a coloanei. Prins între razele de lumină și umbrele întunecate, stîlpul semăna cu Copacul Lumii, Yggdrasil, din mitologia regiunilor nordice, care unește cerul și pămîntul.

David scrută cu ochi de expert coloana, observînd precizia cu care fuseseră tăiate și așezate blocurile de stîncă, înălțîndu-se spre tavan ca un organism viu, absolut orizontale, cîștigînd în dimensiuni simultan cu lărgirea cavității. Scholem avea dreptate. Acum totul depindea de coloană: Templul. Acoperișul... în ultimă instanță, soarta întregului oraș. Iramul fusese săpat într-un masiv de gresie. Era o așezare antică, măcinată de vreme, străbătută în lung și în lat de fisuri și crăpături. Deșertul supunea cetatea unor schimbări teribile de temperatură: de la zi la noapte, de la un anotimp la altul, blocurile de piatră fuseseră expuse la arșiță și ger. Dacă stîlpul avea să cedeze, distrugînd echilibrul precar al miezului cetății, uriașul Templu avea să se surpe într-adevăr. Iar dacă se întîmpla acest lucru, David era convins, din cîte citise și văzuse, că restul cetății avea să se năruie împreună cu el. Își aduse aminte de ce spusese Iisus despre Templul Ierusalimului, Templul lui Irod: „Nu va mai rămîne piatră peste piatră care să nu fie dărîmată." Iisus fusese evreu, dar prorocise distrugerea Templului său. Iar profeția se adeverise.

Deschiseră lădițele și despachetară explozibilul, așezîndu-l cu grijă la bază și în stive verticale, pe înălțimea coloanei. Atît Leyla, cît și Scholem, știau exact ce trebuie să facă, pentru că fuseseră instruiți – deși în scopuri diametral opuse – cum să manevreze și să detoneze explozibilii. Acum lucrau cot la cot, așezînd cu mîini experte fulmicotonul, în timp ce David stătea de pază. Totul nu dură mai mult de cîteva minute, deși părură ore.

După ce terminară, porniră spre poarta cea mare – Poarta lui Elihoreph, Poarta Morții, despre care îi povestise fetița lui David. Se îndreptau spre galeriile mortuare și spre ascunzătoarea în care se găsea Chivotul. Cînd ajunseră la poartă, David întoarse privirea spre nava lungă a Templului, iluminată ca întotdeauna de focurile ce străpungeau podeaua prin găurile săpate în stîncă, iar în partea de sus stropită cu pete palide, aruncate de razele de lună ce se căzneau să risipească negura cetății Iram. Privi lumina lunii jucîndu-se pe partea superioară a coloanei și

se gîndi că aşa se petrecea lună după lună, an după an, de cînd fuseseră făcute orificiile mici în tavan. Îşi dădu seama că la fel se filtra şi lumina soarelui de afară, însă el nu fusese în Templu decît o dată, după căderea întunericului sau, cel puţin, aşa presupunea. Se întrebă cum arată Templul, cu fuioarele de lumină ce coborau de sus, captînd particulele de praf care pluteau în atmosfera stătută a cetăţii, în care mirosurile obişnuite se amestecau cu izul cărnii putrezite. Coborî privirea spre baza stîlpului, dar nu reuşi să distingă stivele de explozibil, nici ceasul care măsura ultimele clipe ale cetăţii blestemate.

Se întoarse ca să plece, dar cu coada ochiului surprinse ceva care aducea a mişcare. Şuieră, ca să ii atenţioneze pe ceilalţi doi, apoi porni încet în direcţia în care văzuse umbra, ţinînd lampa ridicată deasupra capului. Cu mîna liberă, pipăi Lugerul ascuns în buzunar. Îşi miji ochii, încercînd să distingă umbrele din întuneric, dar stindardele şi capetele de balaur îl derutau, făcîndu-l să vadă mişcare şi acolo unde nu era, confundînd-o cu umbrele mai întunecate, aruncate de focul din măruntaiele cetăţii. Era imposibil de spus dacă era cineva acolo, iar timpul nu le permitea să răscolească locul. Se întoarse şi porni după ceilalţi, spre poartă.

– Mi s-a părut că am văzut pe cineva, dar s-ar putea să fie doar din cauza luminii. Cred că ar trebui să mergem mai departe.

Scholem încuviinţă din cap şi ieşiră grăbiţi din Templu, pornind prin galeria mortuară principală. David mergea în faţă. Era neliniştit. Nu putea fi sigur că se înşelase atunci cînd văzuse mişcarea. Poate că cineva era ascuns în Templu şi ii pîndea. Trebuia să se grăbească.

Ajunseră la răspîntia care îi conducea mai adînc în necropolă. David se opri.

– E în direcţia aceasta. Nu este departe, dar vă implor să aveţi grijă de lămpi. Dacă rămînem blocaţi aici, nu avem nici o speranţă să ieşim vreodată.

Ezitară o clipă, apoi Leyla şi Scholem îl urmară pe David în beznă. Chiar şi cu lumina celor trei lămpi, tunelul era îngrozitor de întunecos, creîndu-le o senzaţie de claustrofobie. David îi conduse pe lîngă nişele în care îşi dormeau somnul de veci gazdele lor, jos prin negura ca de smoală, pînă ce ajunseră la cotitura ce ducea spre ascunzătoarea comorii. Porniră unul în spatele celuilalt prin coridorul îngust. Nici unul dintre ei nu

vorbea. David încercă din nou sentimentul de teamă amestecată cu uimire, pe care l-ar fi resimțit oricine s-ar fi aflat în preajma Chivotului. Era curios să știe dacă și Scholem simțea la fel. Poate că nu era decît amintirea vocii tatălui său care îi povestea, cu glas scăzut, în copilărie, despre Chivotul lui Dumnezeu și conținutul acestuia.

Lespedea era dată la o parte, așa cum o lăsase. Pe pămînt, văzu pata de petrol scurs din lampa scăpată jos; îi avertiză pe Leyla și pe Scholem să o ocolească. Unul cîte unul, David în față, Scholem încheind coloana, coborîră treptele și se opriră în spațiul mic din fața ușii. Deși acum știa la ce trebuia să se aștepte, David era la fel de nerăbdător ca și prima oară. Se opri cu mîna pe ușă, gata să o deschidă. Leyla stătea în spatele lui, copleșită de un sentiment de evlavie incontrolabilă, molipsită de atitudinea lui David. Ar fi vrut să-l îmbrățișeze pe neașteptate, să se agațe de el în întuneric, să-l tragă cu ea pe podea, să doarmă cu ea.

David împinse cele două aripi ale ușii. Nu se schimbase nimic. Chivotul era acolo, sub pînzele străvechi, ca și cum i-ar fi așteptat. Intră și scoase văl după văl, pînă ce Chivotul ieși la iveală. În lumina celor trei lămpi, strălucea mai puternic decît prima oară. Vîrsta nu îi ștersese splendoarea sclipitoare. Lemnul de acacia din care fusese făcut nu putrezise, iar aurul cu care era suflat lucea la fel de viu ca la început.

La început, Scholem nu schiță nici o mișcare. Stătea în cadrul ușii parcă hipnotizat, copleșit de emoție în fața obiectului ce i se dezvăluia. În cele din urmă, David îi întinse mîna și îl îmbie să se apropie. Rămaseră umăr lîngă umăr, ca niște copii copleșiți de tot trecutul strămoșilor lor.

Leyla rămase afară, incapabilă să pătrundă în cămăruță. Simțea că era o intrusă acolo. Chivotul le aparținea lor, trăia mai departe prin ei. Era dispusă să îi înfrunte pentru teritoriile străbune, pentru Palestina, dar nu și pentru asta. Simpla amintire a acestui obiect ținuse poporul unit vreme de nenumărate secole. Era un simbol mai puternic decît bombele sau gloanțele. Se simțea spulberată, nu dintr-o dată, ci treptat, pe fragmente, ca și cum ar fi fost pulverizată în atomi minusculi de praf și nisip. Ea și poporul căruia îi aparțineau erau la fel de vechi ca și poporul lui David, dacă nu chiar mai vechi; dar pentru ei istoria se confunda cu deșertul fără vîrstă, întins și sterp, cu chinurile îngro-

zitoare ale peregrinărilor, în timp ce poporul lui beneficia de perspectiva vastă care se deschidea de pe culmea unui munte învăluit în flăcări și fum. Aceasta era diferența dintre ei. Ambele popoare clădiseră o civilizație, auziseră cuvîntul Domnului, fuseseră subjugate de puteri străine și cunoscuseră chinurile exilului. Dar aici, în această încăpere, se afla simbolul a tot ceea ce îi separa, mărturia unui legămînt ce nu putea fi călcat. Ura Chivotul pentru tot ceea ce reprezenta, pentru dominația pe care o exercita asupra ei și a poporului său. Și totuși, iubindu-l pe David, simultan cu sentimentul de ură resimți și un altul, de dragoste, de apartenență la ceea ce simboliza Chivotul.

– David, știi cumva cum a ajuns aici? întrebă Scholem în șoaptă, ca și cum s-ar fi temut să tulbure liniștea.

David îi explică foarte pe scurt cum descoperise papirusurile și îi rezumă conținutul acestora. Deși aflase acum modul în care ajunsese Chivotul în Iram, aceasta nu afectase cu nimic aura de mister care înconjura obiectul sacru. După ce termină, se întoarse spre Scholem și îi propuse să încerce să miște Chivotul de la locul lui. Scholem ezită puțin, apoi încuviință din cap și se apropie de piedestal. Heruvimul așezat pe platforma scundă din partea superioară a Chivotului – Jilțul Îndurării – lăsa impresia că întreaga structură era mult prea grea ca să fie mișcată. Dar, de îndată ce găsiră locul optim de unde să o apuce, izbutiră să o urnească fără prea mare greutate. Ideal ar fi fost să strecoare doi țăruși lungi prin inelele din cele patru colțuri ale lăzii, dar aceștia se rătăciseră, cu siguranță, de mult, în timpul transportării Chivotului de la Ierusalim. Leyla se dădu la o parte, făcîndu-i loc lui Scholem să iasă din odaie și să înceapă să urce scările. David venea în urmă, susținînd partea din spate a Chivotului. Leyla aruncă pe umăr sacul lui Scholem și ridică lampa pe care o pusese jos.

Nu era prea simplu să care Chivotul sus, pe scări, și prin deschizătura îngustă. Ajunși sus, lăsară Chivotul în fundul tunelului întunecos și o așteptară pe Leyla să aducă lămpile. Lăsase lampa lui David să ardă în continuare în fosta ascunzătoare a Chivotului, ca un semn al trecerii lor pe acolo. David se aplecă să coboare la loc lespedea de piatră. Deodată simți că sîngele îi îngheață în vine. Puțin mai departe, în penumbra galeriei, răsună o voce aspră și răspicată, o voce de bătrîn.

– Te rog, nu te mai osteni, domnule profesor Rosen. Vreau să văd și eu ce se află dedesubt. Spune-i, te rog, domnișoarei să pună pistolul pe podea. Am arma ațintită drept spre capul ei; nu mă forța să apăs pe trăgaci.

David se îndreptă și puse mîna pe brațul Leylei.

– Vrea să arunci arma, Leyla. Fă cum îți spune.

Leyla scoase pistolul-mitralieră de pe umăr. Pentru o fracțiune de secundă se păru că îl va pune în poziție de tragere.

– Nu te-aș sfătui, răsună vocea din întuneric.

Leyla privi spre David. David clătină din cap. Aruncă arma la picioare, aproape de buza trapei.

– Foarte bine. Acum, domnule profesor, vă rog să duceți mîinile la ceafă. Spuneți-i amicului dumneavoastră să facă la fel.

– Nu e nevoie, exclamă Scholem în germană. Înțeleg foarte bine ce spuneți. N-am uitat să mă supun ordinelor date în limba dumneavoastră.

Își duse încet mîinile la ceafă. David îi șopti ceva Leylei și fata își ridică mîinile.

În bezna impenetrabilă din jur scăpără flacăra violentă a unui chibrit, aruncînd umbre tremurătoare pe chipurile morților. O mînă aprinse o lampă și o ridică sus. În fața lor stătea von Meier, cu lampa în mîna stîngă, iar în dreapta strîngînd un Mauser. În spatele lui, stătea ajutorul lui japonez, Talal.

Se auzi o respirație șuierătoare. Leyla rămase cu privirea fixată asupra lui Talal, ghicind imediat cine era. În cele din urmă, îi așteptase să vină, știa că aveau să răzbată pînă aici. Simți că îi îngheață sîngele în vine. Mîinile și picioarele îi erau ca de gheață, de parcă un curent de aer rece ar fi măturat galeria. Undeva, în adîncul Templului, ceasul măsura implacabil minutele scurse.

Cînd flacăra lămpii se stabiliză, von Meier văzu mai limpede care era obiectul cărat de Scholem și David din cămăruța subterană. Rămase năucit, incapabil să articuleze vreun cuvînt, siderat la gîndul că ceea ce vedea acum se aflase în tot acest timp în cetate, iar el nu bănuise nimic. Cînd își mai reveni, exclamă cu glas tremurător, uscat, o voce ce părea că îmbătrînise în numai cîteva minute:

– Deci pentru asta ai venit aici. Felicitări. Recunosc sincer că eclipsează tot ce am descoperit eu pînă acum. Pe lîngă asta, tot orașul Iram nu este decît... un morman de cenușă. Firește, am

bănuit ceva. Am găsit indicii, referiri vagi în tratatele de istorie şi în cronici. Dar absolut nimic care să sugereze locul în care se află. Şi, deodată, vii dumneata şi îl descoperi în cîteva zile. Mă impresionezi. Nu m-am înşelat cînd am pus să te aducă aici. Tăcu şi îşi aţinti din nou privirea asupra Chivotului. Ei bine, zise, în cele din urmă, voi avea timp să îl examinez pe îndelete. Prefer să fiu singur, să meditez în voie, cum, probabil, ai făcut şi dumneata. Dar sînt extrem de curios să aflu ce se găseşte dedesubt, la capătul acestor scări. Fii, te rog, amabil şi condu-ne.

– Cum ne-ai găsit? întrebă David.

Nu putea crede că von Meier apăruse întîmplător sau îi urmărise, pur şi simplu, pînă acolo.

– Aţi fost văzuţi. V-a observat un muncitor care se afla în Templu. V-a urmărit pînă aici, apoi a venit la mine şi m-a condus pe urmele voastre.

David oftă. Nu se înşelase; într-adevăr, în Templu fusese cineva.

Von Meier le făcu semn cu pistolul. Leyla se afla cel mai aproape de scară. Cu paşi şovăitori, porni în jos pe treptele înguste, urmată de David şi de Scholem. Talal scoase sabia din teacă şi se apropie de trapă. Lama sclipi în lumina lămpilor, împrumutînd parcă ceva din strălucirea Chivotului. Ajunse la capătul scărilor şi porni după cei trei. Von Meier aşteptă pînă ce grupul ajunse jos. În clipa în care Talal puse piciorul pe a patra treaptă, Scholem se răsuci. În mînă strîngea cuţitul ruginit pe care îl găsise în avion. Cu un strigăt răguşit se aruncă asupra lui Talal. Japonezul sări fulgerător în spate şi lama sabiei spintecă aerul. Tăişul sfîşie umărul lui Scholem şi coborî în diagonală peste piept. O fracţiune de secundă trupul lui Scholem rămase nemişcat. Ţipătul îi îngheţă pe buze, ca şi cum o mînă nevăzută ar fi răsucit un comutator. Cuţitul îi căzu din mînă, prăvălindu-se pe treptele de piatră. Bustul, împreună cu braţul drept şi capul, se desprinse de partea inferioară a corpului şi căzu peste David, în timp ce restul se rostogoli în jos, pe scări. Valuri de sînge ţîşniră pretutindeni, spălînd treptele de piatră. Leyla începu să ţipe. David îşi pierdu echilibrul, izbit de capul lui Scholem, apoi se răsuci pe ultima treaptă, scoase Lugerul din buzunar şi începu să tragă orbeşte în sus, pe scări.

Gloanţele îl nimeriră pe Talal drept în piept, aruncîndu-l în spate. Von Meier se repezi înainte, încercînd să-l prindă. În clipa

aceea, sabia lui Talal zvîcni spasmodic şi sfîşie frînghia care susţinea contragreutatea de la lespede. Piciorul lui von Meier alunecă pe pata de petrol vărsat cu cîteva minute în urmă. Se rostogoli înainte şi, în cădere, lespedea se desprinse din loc şi se prăbuşi pe spatele bătrînului, frîngîndu-i coloana. Von Meier rămase prins în deschizătura trapei, jumătate de corp afară, jumătate în interior, strivit sub greutatea lespezii.

David împinse la o parte bustul lui Scholem. Leyla stătea în pragul uşii de la ascunzătoarea ce adăpostise Chivotul, incapabilă să-şi controleze tremurul corpului. Ţinea încă lampa în mînă, deşi degetele îi tremurau nestăpînite. Scările erau scăldate de sîngele lui Scholem. În partea de sus, zăcea trupul lui Talal, prăbuşit peste sabie. Torsul lui von Meier se odihnea pe cel al japonezului. Prin trapă se scurgeau pîrîiaşe de sînge. David simţi că i se face rău şi întoarse capul.

El şi Leyla rămaseră mult timp îmbrăţişaţi în întuneric, incapabili să scoată vreun sunet sau să schiţeze vreo mişcare. Explozia îi luă prin surprindere, aşa cum soneria deşteptătorului întrerupe brutal somnul şi îl trage pe cel ce doarme înapoi, în realitatea deprimantă a unei zile noi.

51

Galeria părea să se fi trezit deodată la viaţă, ca şi cum ar fi venit ziua Învierii şi morţii s-ar fi ridicat din cripte. Reuşiseră să iasă din camera subterană, dar acum se confruntau cu pericolul de a fi îngropaţi de vii în galerii. Peste tot se auzeau pereţii de stîncă scrîşnind, crăpîndu-se, tremurînd sub presiunea uriaşă susţinută pînă atunci de pilonul central al Templului. Podeaua se cutremură sub picioarele lor. Din tavan se desprinseră bucăţi mici de rocă ce căzură peste ei. Alături, una dintre nişe se prăbuşi cu un zgomot surd, ca un oftat, urmată imediat de alta.

Lîngă perete, Chivotul stătea nevătămat, sfidînd parcă ploaia de bolovani ce se abătea asupra lui. El se născuse din stîncă, din cuvinte rostite printre fulgere şi tunete, pe culmea învăluită în nori a unui munte înalt. Purta în pîntece acele cuvinte, săpate în piatră, aşa cum generaţii de credincioşi le purtaseră întipărite în minte şi în suflet. Rezistase peste vremuri, în pofida tuturor

vitregiilor sorţii, ascuns în acest sanctuar uitat, în amintirile şi legendele acelor generaţii.

David se ghemui lîngă Chivot. Nu aveau nici o posibilitate să îl ia cu ei, chiar dacă – printr-un miracol – ar fi scăpat cu viaţă, lucru de care se îndoia. Dar poate că...

– Leyla, ajută-mă, te rog. Repede.

– David, trebuie să ieşim de aici. Nu mai avem timp.

– Te rog. E foarte important.

Leyla veni lîngă el. Ridicară Jilţul Îndurării împreună cu heruvimul de pe partea superioară a structurii. Dedesubt se vedea un capac plat, aurit. David împinse cu putere şi capacul alunecă la o parte fără dificultate.

În spatele lor ceva foşni în întuneric. Un alt cadavru spulberat.

David ridică lampa şi lumină interiorul. La prima vedere părea gol, dar, privind mai atent, distinse conturul unei bocceluţe din pînză, legată cu fîşii de piele. Băgă mîna înăuntru şi o scoase. Pielea uscată se rupse la prima atingere. Cu degetele tremurînde, desfăcu pînza. Înăuntru se aflau doi bolovani mai mici, fiecare cîntărind în jur de un kilogram. Erau pietre brute, ca şi cum abia ar fi fost culese de pe jos, însă una fusese cioplită puţin pe o parte şi netezită. Pe latura plată se vedeau cîteva rînduri scrise. David recunoscu vechea scriere folosită în Sinai.

Apropie bolovanii în lumina lămpii, pe care o aşezase pe marginea Chivotului. Avea în faţa lui Tablele Legii, două bucăţi de stîncă gravate rudimentar, simboluri ale unui Dumnezeu al focului şi măcelului, care încheiase un legămînt cu un grup de triburi nomade aflate în trecere prin deşert. Erau pietre sacre, mărturii ale cuvîntului Domnului, prima manifestare a credinţei semite.

Întinse una din pietre Leylei.

– Poţi să o duci?

– Cred că da.

Ea scoase unul din sacii de pe umăr şi băgă piatra înăuntru. Nu avea nici un rost, îşi zise, dar totuşi îi făcu pe plac lui David.

– Eu voi lua celălalt sac, zise David.

Leyla i-l întinse şi David strecură al doilea fragment de rocă în el. Din depărtare, se auzeau bolovanii rostogolindu-se în abis.

– E timpul să plecăm, zise David.

Traversară în fugă galeria laterală şi intrară în tunelul ce ducea spre coridorul principal. La capătul galeriei se opriră şi priviră în urmă. Deşi nu-l vedeau, ştiau că Chivotul se afla acolo, în

întuneric, aşteptînd să fie zdrobit de milioanele de tone gata-gata să se prăvălească. În camera subterană zăcea trupul lui Scholem, îngropat în beznă, împreună cu Chivotul şi cadavrele mumificate. Se întoarseră şi porniră în direcţia galeriei principale.

Abia făcură cîţiva paşi cînd din spate răsună o bubuitură asurzitoare, apoi vuietul stîrnit de prăbuşirea tavanului. Tone de pietriş se prăvăliră în faţa lor, blocînd galeria pe care fugeau. Pereţii se cutremurară şi cadavrele din nişele laterale începură să se dezintegreze unul după altul, stîrnind nori imenşi de praf.

Leyla se aruncă la podea şi îşi acoperi capul cu mîinile. Era ca şi cum o soartă malefică i-ar fi atras în aceste galerii, hotărîtă să îi îngenuncheze înainte de a-i îngropa pentru eternitate în străfundurile Iramului. David se ghemui lîngă ea, măcinat de acelaşi sentiment al înfrîngerii. Făcuse tot ce îi stătuse în putere, nu mai putea face nimic în plus. Zăbovise nepermis de mult ca să găsească şi să salveze Tablele Legii. Acum, cetatea le cerea înapoi. Îşi aminti de blestemul gravat în sigiliul pe care îl sfărîmase, de celălalt care se prefăcuse în pulbere în faţa camerei unde se afla Chivotul. Fusese prea sigur de sine. Strînse mîna inertă a Leylei. Deasupra lor ultima mumie se dezintegră fără zgomot.

David ridică ochii. Deodată îşi aminti de ceva despre care citise în lucrarea lui von Meier, dar care îi ieşise din minte pînă atunci. Cu prilejul lucrărilor de explorare a cetăţii, von Meier descoperise nişte puţuri în spatele galeriilor mortuare. Iniţial, crezuse că serveau drept coşuri de fum pentru crematorii rudimentare, dar ulterior constatase că se înşelase. Într-una din povestirile despre Iram, dăduse peste un pasaj în care se afirma că respectivele puţuri fuseseră construite drept căi de ieşire pentru sufletele morţilor, prin care să poată părăsi lumea întunericului, pentru a se întoarce în ceruri.

Cînd David îi povesti despre puţuri, Leyla se mulţumi să ofteze. Îi venea greu numai să se gîndească la chinurile unei noi deplasări prin labirintul de tuneluri. Era mult mai simplu să rămînă pe loc, în semiîntuneric, lăsîndu-şi soarta în grija cetăţii. David o întoarse cu forţa şi o privi în faţă. Simţea că renaşte speranţa. Sau poate că era pură încăpăţînare, un sentiment de revoltă împotriva beznei atotstăpînitoare şi de refuz de a se lăsa îngenuncheat.

– E singura noastră şansă. Nu avem nimic de pierdut dacă încercăm. Te rog, vino cu mine.

Leyla îi privi ochii, chipul palid şi chinuit. Îi atinse uşor buzele cu vîrful degetelor.

– Da, murmură ea.

David porni înainte prin întunericul impenetrabil. Erau înconjuraţi de zgomotul înfundat al pereţilor ce se năruiau în depărtare. Tot masivul stătea să se prăbuşească. Vechii constructori ai Iramului săpaseră vreme de secole galerii în roca masivă, modelînd cetatea din blocuri de gresie. Platoul întins era un labirint de coridoare şi galerii secundare, tuneluri şi camere, puţuri, scări şi canale de scurgere. Întreaga construcţie începea să cedeze şi fiecare secţiune prăbuşită exercita o presiune incalculabilă asupra structurilor rămase.

O rupseră la fugă, protejîndu-şi lămpile, orbecăind prin beznă în căutarea unei căi de scăpare. Podeaua se săltă, apoi rămase nemişcată. În spatele lor, o ploaie de bolovani înfundă galeria, tăindu-le orice cale de întoarcere. Drumul ducea printre pînze grele de păianjen. Nimeni nu mai coborîse aici de secole, poate de cînd fusese aşezat ultimul cadavru în nişă. Dacă nimeriseră într-o galerie care nu dădea spre nici o deschizătură la suprafaţă, se puteau considera morţi.

Galeria coti de cîteva ori, apoi continuă în linie dreaptă. Deodată, se înfundă într-un zid gol. Nu puteau merge mai departe. Erau prinşi în capcană. Aceasta era, probabil, una dintre primele galerii mortuare: cadavrele din cripte erau reduse la simple schelete, vechi ca şi Babilonul. Dar aerul era proaspăt. David ridică lampa deasupra capului.

Sus, se zărea o deschizătură îngustă, cît să permită trecerea unei persoane foarte slabe.

– Acesta trebuie să fie unul dintre puţuri.

– Cum poţi fi sigur? Poate fi orice, o gaură în stîncă, absolut orice. S-ar putea să ne blocăm.

– Deja sîntem blocaţi. Dar aici trebuie să existe un puţ. De undeva vine aer proaspăt. Este singurul orificiu pe care îl văd.

– N-ar trebui să fie drept? Nu ar trebui să se vadă lumină?

– Nu ştiu. Poate că nu au fost săpate în linie dreaptă. Trebuie să încercăm. E tot ce putem face.

Galeria se zgudui.

– Cum ajungem acolo sus? întrebă Leyla.

– Ne folosim de nişe. Vino după mine.

Puseră lămpile jos. Acum nu le mai erau de nici un folos. Continuau însă să ardă, împrăştiind puţină lumină. Cu mare grijă, puse un picior pe prima lespede a celei mai apropiate nişe, apoi se sâltă, apucîndu-se de marginea celei de a doua. Vîrfurile degetelor dădură peste pînză putrezită şi fragmente de os. Se ridică, ajutîndu-se de ambele mîini, şi se aplecă în interiorul nişei întunecoase. Habar nu avea ce se afla acolo şi prefera să nu afle. Se lăsă în genunchi şi întinse mîna ca să o ajute pe Leyla. Fata se sprijini cu amîndouă picioarele de muchia de piatră. Lumina slabă a lămpii desena umbre fine pe tot trupul subţire. David se aplecă şi îi atinse uşor buzele întredeschise, fremătînde de teamă. Leyla îi strînse mîna o singură dată, apoi începu din nou suişul. David o ajută să ajungă în nişa următoare, apoi Leyla îl trase după ea, scurmînd cu mîna pămîntul amestecat cu oseminte, în căutarea unui punct de sprijin. Îşi traseră amîndoi sufletul şi porniră din nou la drum. Prin coridoare trecu un vuiet prelung. O parte din peretele opus dispăru într-o fracţiune de secundă.

Escaladară cele cinci nişe suprapuse şi ajunseră la gura puţului, dacă era cu adevărat unul şi nu se înşelaseră. Nu se înşelaseră.

– Urc eu primul, zise David.

Părea cel mai firesc lucru de spus, însă avu nevoie de ultima fărîmă de curaj ca să pună mîna pe marginea deschizăturii neluminate. Umerii îi alunecară prin gaura strîmtă; încet, încet, se întinse mai sus. Puţul avea o pantă lină, permiţîndu-i să avanseze cu braţele întinse în faţă, centimetru cu centimetru, ca un şarpe. Era întuneric beznă. Îşi simţea trupul înconjurat de mii de tone de rocă, vibrînd ca un organism viu.

Îşi înăbuşi groaza şi continuă să se strecoare prin tunel. Leyla venea deja pe urmele lui. Stînca se cutremură şi rocile din jur fură străbătute de un huruit asurzitor, ca cel al unui tren expres. O scuturătură neaşteptată îl împinse cu umărul în peretele dur. Undeva, se auzi zgomotul unor stînci care se prăbuşeau. Era incredibil de întuneric. Inima îi zvîcnea haotic. De undeva, din străfundul minţii, răzbătu la suprafaţă vechea teamă copilărească de a nu fi îngropat de viu. Simţea o nevoie chinuitoare de a se ridica în picioare, de a-şi dezmorţi braţele şi picioarele. Simţea că nu are spaţiu, că se sufocă.

Leyla nu-l vedea pe David, însă ştia că este undeva în faţa ei. Îi auzea prin beznă respiraţia accelerată, şuierătoare. Era în

pragul unei crize de claustrofobie. Dacă intra în panică, era posibil să fie pierduţi irevocabil.

– David, strigă ea. Respiră mai rar. Inspiră adînc. Încearcă să te relaxezi.

David îi auzi vocea venind parcă de la zeci de kilometri distanţă, îndepărtată şi detaşată. Inspiră profund, îşi ţinu respiraţia cîteva clipe, apoi expiră foarte încet şi o luă de la capăt. Treptat, pulsul i se reglă şi simţi că se calmează. Porni din nou. Se auzi o nouă bubuitură, de data aceasta undeva mai aproape.

– David! Asta a fost chiar în spatele meu! Cred că s-a surpat intrarea în puţ. Trebuie să ieşim de aici!

David înţelese că tot tunelul se putea surpa dintr-o clipă în alta, prinzîndu-i sub un munte de rocă. Sau că ieşirea – dacă exista vreo ieşire la suprafaţă – putea fi deja blocată. Îşi împinse disperat capul înainte, croindu-şi loc prin beznă, în căutarea luminii la care nu putea decît spera că există undeva în faţa lor. Era greu de afirmat cu certitudine, dar tot timpul avea impresia că urcă o pantă cu înclinare constantă. Părea că nu se va sfîrşi niciodată. Mîinile, coatele şi genunchii îi sîngerau din cauza julituriior. Din cînd în cînd, auzea bubuituri ca de tunet, cînd mai depărtate, cînd înspăimîntător de apropiate.

Pe neaşteptate, degetele atinseră ceva. Inima i se opri în loc. Foarte încet, se strecură înainte şi întinse braţele cît putu de mult. Înnebunit, David pipăi în jur. Nu era decît piatră. Piatră dură, compactă, impenetrabilă. Puţul se înfunda acolo. Încetase să mai fie un simplu tunel; acesta avea să fie mormîntul lor.

52

– Ce s-a întîmplat, David? De ce te-ai oprit?

Vocea Leylei ajunse pînă la el, venind de foarte departe. Inspiră adînc de cîteva ori, încercînd să-i răspundă cu glas cît mai sigur.

– Am dat peste un perete. Nu pot merge mai departe. Cred că s-a terminat cu noi.

Urmă o tăcere grea, apoi din nou vocea Leylei.

– Eşti sigur? Poate că e doar un obstacol mic.

– Nu, e un zid compact de piatră.

– Dar aerul?

– Ce vrei să spui?

– Aici e aer. De unde vine? Şi ce rost are acest puţ? Nu poate fi un puţ orb. Aerul trebuie să vină de undeva.

Avea dreptate. Cuprins de frică, uitase să judece. Îşi porunci să fie calm şi reuşi treptat să-şi adune gîndurile. Era ceva mai mult decît prezenţa aerului. Era sigur că puţul fusese săpat de oameni. Părea să aibă o configuraţie dreaptă şi regulată şi dădea într-un loc accesibil în subteran. Dar la ce bun să sapi un puţ care nu duce nicăieri? Chiar dacă unica destinaţie ar fi fost uşurarea drumului spre iad, tot nu avea sens să se termine în fund de sac. Era posibil ca sufletele celor morţi să se poată strecura fie şi printr-un orificiu cît gămălia de ac, dar, aparent, nu exista nici o astfel de deschizătură. Popoarele din antichitate nu interpretaseră moartea în termeni foarte spirituali. În mormintele morţilor, obişnuiau să aşeze vase cu mîncare şi arme. Considerau viaţa de după moarte ca pe o existenţă cvasifizică, nu drept o spiritualitate descorporată. Nu se explica prezenţa unei fundături.

Ideea de puţ care nu duce nicăieri, îi era oarecum familiară. Arheologii întîlnesc frecvent galerii blocate şi tuneluri astupate, dar acesta era diferit; fusese construit intenţionat în acest fel. Deodată, gîndurile i se limpeziră. În unele dintre mormintele egiptene, printre care şi în Marea Piramidă, existau galerii oarbe pentru derutarea eventualilor jefuitori de morminte. Pentru închidere, se foloseau lespezi grele de piatră, culisante, pe lîngă care se lăsa uneori o deschizătură pentru evacuarea muncitorilor care amenajau zidul fals.

Însă aici nu putea exista o galerie de salvare; probabil că galeria în care se aflau servea exact acestui scop. În plus, David se îndoia serios că într-un loc izolat cum era Iramul, puteau exista jefuitori de morminte – unde şi-ar fi putut vinde prada un astfel de hoţ? Iar mormintele se aflau la capătul opus al puţului, nu aici. Doar dacă...

Începu să pipăie cu gesturi febrile zidul de piatră, în locul în care se îmbina cu pereţele lateral. Inima îi tresări uşor. Îmbinarea nu era etanşă. Exista un mic rost, cît să strecori un deget înăuntru, de ambele părţi, în partea inferioară. Era o placă. Întrebarea era, cît de mare? Unele dintre blocurile de piatră din Egipt erau lungi de nouăzeci de metri şi mai mult. În clipa aceea, îşi dădu seama că aerul se infiltra prin acele rosturi.

Se tîrî mai aproape de zid şi împinse cu toată puterea. Nu se întîmplă nimic. Poziţia în care se afla, întins pe burtă pe podeaua de piatră, nu îl ajuta deloc. Se răsuci, lăsîndu-se cu toată greutatea pe peretele lateral. Reuşi să îşi proptească un picior în stîncă. Împinse din nou. Se auzi un scrîşnet ca acela cînd două suprafeţe de piatră alunecă una pe cealaltă. Băgă mîna în rostul lateral. Era sigur că placa se mişcase puţin.

– Pot să mişc peretele! strigă el.

– Nu te obosi vorbind. Împinge mai tare!

Podeaua se cutremură şi o nouă porţiune a tunelului se prăbuşi. David se opinti din nou, strîngînd din dinţi disperat. Se auzi un nou huruit. În deschizătură, apăru o rază slabă de lumină. Îşi dublă eforturile, adunîndu-şi ultimele puteri. Bolovanul se deplasă mai mult, lăsînd două fascicule de lumină să străpungă bezna din jur. Acum, vuietul rocilor se auzea constant. Se încordă pînă ce muşchii de la picioare şi de la braţe erau gata să plesnească. Faţa îi era scăldată în sudoare. Placa de piatră se mişcă, apoi începu să se încline în spate, trasă de o contragreutate nevăzută. Lumina se revărsă în puţ. David închise ochii, orbit de atîta strălucire neaşteptată, apoi îi redeschise încet.

Se afla în faţa unei încăperi cu tavan scund, de formă regulată. Aici zăcea taina supremă a cetăţii, o taină atît de bine păzită, încît de-a lungul atîtor secole nu reuşise nimeni să o descopere. După mai mult de două milenii, David era primul care vedea această tainiţă. Încăperea era luminată natural, prin orificii săpate în tavan. Dar David nu era preocupat de inspectarea tavanului sau de depistarea sursei de lumină.

De jur împrejurul camerei, aşezaţi pe tronuri înalte de piatră, şedeau regii Iramului. Înveşmîntaţi în brocarturi scumpe, în robe bogat brodate, cu fire aurii, roşii şi purpurii, se aflau descendenţii lui Solomon, adunaţi parcă la sfat în lumina regatului lor pustiu. Lumina se răsfrîngea în mii de pietre preţioase şi ornamente filigranate. Văzu sipete din fildeş şi figurine din abanos şi lemn de cedru, delicat sculptate şi vopsite în aşa fel, încît să semene cu fiinţe vii; cămile modelate din alabastru, modele de vapoare din Yemen, paloşe din Babilon. Prăbuşite în jilţurile lor, mumiile regale vegheau tăcute, cu chipurile ascunse în spatele unor măşti din alabastru, legate cu şireturi din aur; orbitele goale, vopsite cu antimoniu, priveau lumea fără să o vadă.

David se tîrî afară din tunel şi sări în camera mortuară. Privi figurinele înfăţişînd gazele, şoimi din fildeş, demoni înaripaţi, asemănători cu cei pe care îi observase în cetate. După ce ochii i se obişnuiră, lumina nu i se mai părea atît de orbitoare, dar fiecare suprafaţă pe care se răsfrîngea părea să fie însufleţită de un foc viu. Întoarse capul în clipa în care capul Leylei apăru în gura tunelului; ochii îi erau lărgiţi de uimire. Pînă atunci, nu avusese timp să o privească mai atent. Se schimbase, dar era tot chipul ei, ochii pe care îi ştia. Leyla simţi că o priveşte şi întoarse capul jenată, incapabilă să-i susţină privirea.

Sări şi ea din tunel şi traversară încăperea pînă la tronul din faţă. Mîinile mumificate şi ţesătura putrezită vorbeau de moarte, dar masca şi culorile vii ale ţesăturilor antice şi pectoralii marcaţi cu pietre preţioase păstrau încă ceva din măreţia de odinioară. Simţi nevoia să îngenuncheze. Vocea lui David o trezi din reverie.

– Trebuie să ieşim repede, zise el. În jurul nostru totul stă să se năruie. Camera asta s-ar putea surpa în orice clipă.

– Cum ieşim de aici? Nu e nici o deosebire faţă de tunel – doar că e mai mult loc. Putem muri confortabil, atîta tot.

David privi disperat în jur. Trebuia să existe o cale.

– Aici este vîrful cetăţii. Găurile acelea duc direct afară.

– Dar sînt prea strîmte, nu vom reuşi niciodată să trecem prin ele.

– Şi-atunci, cum rămîne cu sufletele regilor? Găurile acelea au fost făcute ca să intre lumină, nu ca să permită plecarea spiritelor. Tunelul prin care am venit era singura legătură între această cameră şi cetate. Dar al-Shami spunea că există zeci de puţuri. Cel prin care am venit trebuie să fi fost un puţ orb, construit special ca să semene cu celelalte, dar, de fapt, destinat transportului cadavrelor regilor la intervale destul de dese – aşa se explică prezenţa plăcii mobile. Presupunînd că celelalte puţuri există, aşa cum a spus al-Shami, de ce nu ar fi unul şi pentru regi? Sufletele lor nu trebuia să ajungă în ceruri?

– Dar o gaură prea mare ar fi permis pătrunderea apei în timpul sezonului ploios.

– Dacă nu era cumva acoperită.

Începură să scruteze tavanul, căutînd, neliniştiţi, o urmă a unei deschizături mai mari. Dedesubt se auzeau bubuituri înspăimîntătoare. Deodată, porţiunea din mijlocul podelei se

înfoie şi apăru o crăpătură ce se lăţea văzînd cu ochii. Unul dintre regi se prăbuşi într-un morman de oase şi aur strălucitor. Masca alunecă de pe faţa altuia, dezvăluind un craniu obişnuit, respingător şi lipsit de măreţie. Camera vibra din toate încheieturile.

Cercetară palmă cu palmă tavanul tencuit. Părea atît de neted, de imaculat. Ornamentele geometrice erau pictate cu auriu şi argintiu.

– Aici! strigă David.

Ochiul lui expert depistase conturul fin, dreptunghiular al unei deschizături. Leyla veni grăbită lîngă el.

– Cum ajungem pînă acolo?

– Să aducem lăzile! Repede!

Goliră rapid sipetele de conţinut şi le aşezară unele peste altele. David era mai înalt, aşa că urcă primul.

Iniţial, existase un fel de scripete, dar frînghia putrezise de mult. David izbi trapa cu muchia palmei, dar aceasta refuză să cedeze.

– Contragreutatea! ţipă Leyla. E aici jos!

Un capăt de sfoară era încă legat de ea. Leyla o ridică şi i-o întinse lui David. Camera se zgudui din nou, mai tare. Unul dintre tronuri se înclină, expediind mumia drept în mijlocul camerei. Craniul se rostogoli pe podea, izbind-o pe Leyla în picior.

David se ridică în vîrful picioarelor, încercînd să strecoare sfoara prin inelul de care fusese legată iniţial. Reuşea cu greu să-şi păstreze echilibrul cu greutatea în braţe. Camera se cutremură iarăşi. David se clătină, dar reuşi să-şi recapete poziţia iniţială. Frînghia alunecă prin inel şi David o înnodă, temîndu-se ca nu cumva să o rupă.

De data aceasta, trapa începu să se mişte înnebunitor de încet, dar sigur. Brusc, pe podea apăru o a doua fisură care se lărgea vertiginos, despicînd odaia în două. Leyla stătea pe partea opusă.

– Sari! ţipă David. Pentru Dumnezeu, sari!

Leyla privi în crăpătura ce se lăţea rapid. Adîncimea fisurii o ameţea şi o îngrozea. Privi spre David.

– Nu mai aştepta, Leyla! Sari!

Închise ochii şi sări, aterizînd la un pas de marginea crăpăturii. David îşi presă trupul prin deschizătură şi ieşi pe acoperiş. Se afla deasupra Iramului, chiar în vîrful masivului de stîncă.

Întinse mîna în jos și o ajută pe Leyla să se cațere prin deschizătură. Stiva de lăzi se dezechilibră și căzu la podea. Leyla rămase o clipă atîrnînd în gol, susținută de un singur braț. David își propti bine picioarele de stîncă și o trase sus.

Stăteau, ascultînd vuietul de moarte al cetății sub picioarele lor. Departe, la capătul opus al terasei de stîncă, o porțiune întreagă se surpă, lăsînd în urmă o groapă adîncă de sute de metri.

– Trebuie să coborim de pe stînca asta. Se poate surpa în orice clipă.

Coborîră încet, pipăind cu mîinile și picioarele cîte un locșor de care să se agațe. Stînca părea să pulseze de viață, fremătînd, cutremurîndu-se din timp în timp, ca un animal rănit care încearcă să-i azvîrle din spinare. Un pas greșit le putea fi fatal.

Aveau senzația că totul durase cîteva ore, cînd, în realitate, nu trecuseră mai mult de cincisprezece minute. În sfîrșit, ajunseră jos și se întinseră pe pămînt, prea osteniți ca să facă vreo mișcare în plus, cu oasele îndurerate și pielea crăpată și însîngerată. Știau că trebuia să se îndepărteze de stîncă înainte de a se nărui cu totul, dar nici unul, nici celălalt nu se simțea în stare să se miște sau să scoată vreun cuvînt. Se adăpostiră lîngă un stîlp simțindu-se ocrotiți de umbra lui. Deasupra lor, cetatea întreagă vuia și se zguduia în spasmele morții.

Leyla tresări violent. Vocea se auzi din nou.

– *Was gibts? Was geschieht?*

Leyla ridică privirea. Unul dintre gardieni stătea în fața lor. Venise într-o goană, călare pe cămilă. Probabil, își avea postul la hotarele cetății, de aceea auzise ultimul vuietul cetății prăvălindu-se în ruină.

David se ridică, pregătit să se arunce asupra bărbatului. Gardianul privea cînd la Leyla, cînd la David.

– *Wer sind Sie? Was machen Sie hier?*

Luă arma de pe umăr și o îndreptă spre ei.

– Cine sînteți? întrebă din nou, de data aceasta în arabă. Ce faceți aici?

Aproape în aceeași secundă, se auzi o bubuitură puternică, de parcă ar fi sărit în aer un depozit întreg de explozibil, urmat de un vuiet prelung ce creștea vertiginos în intensitate. Stîlpii din jurul lor se zgîlțîiră violent. Paznicul privi în sus îngrozit. David trase două focuri, unul după altul, direct prin buzunar. Îl urmări

pe paznic prăbuşindu-se pe pămînt, fără un sunet. De ce este moartea atît de uşoară, iar toate celelalte atît de complicate, se întrebă David.

O rupseră la fugă. În sfîrşit, Iramul era scuturat de ultimele convulsii. În jurul stîncii, se mai vedeau bărbaţi rătăcind dezorientaţi, strigîndu-se unii pe alţii, reuşind cu greu să acopere vacarmul dezlănţuit. Nimeni nu-i băgă în seamă. Se depărtară mai mult pînă ce dădură de o groapă nu prea adîncă, în care se adăpostiră. Priviră înapoi peste întinderea nesfîrşită, punctată cu gropi întunecate şi stîlpi ornaţi cu statui înaripate. Iramul era distrus. Stîlpii începură să cedeze sub presiunea enormă, acumulată în subteran, mai întîi cei mai subţiri, apoi cei mai groşi, în cele din urmă porţiuni întregi de teren. Era parcă opera mîniei divine. Şoaptele înăbuşite ale întunericului, aripile ameninţătoare, melodia morţii neaşteptate, intonată de huruitul stîncilor şi pocnetul coloanelor frînte. O legendă se năruia şi se făcea una cu nisipul. David se gîndea la Samson din Gaza, la Templul lui Dagon, la coloanele şi clădirile năruite peste trupurile filistenilor. Auzea urletul Iramului, asemeni zgomotului stîrnit de valurile care se lovesc de stînci pe timp de furtună. Gîndul îi zbură la regii aşezaţi pe tronurile lor, prefăcîndu-se acum în ţărînă, la comorile cetăţii, la bibliotecă, la Templul Chivotului. Întoarse faţa şi se agăţă, îndurerat, de Leyla în groapa urît mirositoare.

53

David şi Leyla îşi petrecură noaptea în groapă. Dimineaţa ieşiră la suprafaţă şi dădură cu ochii de întinderea pustie. Iramul se transformase într-un morman de pietre fumeginde, din care ţîşnea la răstimpuri cîte o limbă de foc. Găsiră o cămilă rătăcită, probabil aparţinînd paznicului ucis de David în ziua precedentă. Găsiră apă într-o scobitură din stîncă şi provizii în desagii cămilei, suficiente pentru două sau trei zile. Aveau încă la ei puţinul de mîncare şi apă luate de Leyla şi Scholem din bucătăria subterană. Gîndul Leylei zbură la femeia pe care o zăvoriseră în cămară; oare ghicise pînă la urmă că lumea ei stătea să se prăbuşească, îngropînd-o dedesubt?

Mergeau încă maşinal, ca împinşi de o forţă mai presus de ei. Ar fi fost atît de simplu să se întindă, pur şi simplu, jos, în

nisip, şi să nu se mai scoale niciodată, să accepte sfîrşitul Iramului ca pe propriul lor sfîrşit. Erau conştienţi de proximitatea morţii şi îşi dădeau seama că fiecare pas înainte îi aducea mai aproape de sfîrşitul implacabil. Călăreau cu rîndul – cînd unul era pe spatele cămilei, celălalt mergea alături. Mergeau drept către nord – părea atît de lipsit de sens, dar ce altceva puteau face? Discutară puţin despre cele întîmplate. Leyla nu îşi dorea decît să uite, să lase în urmă amintirile călătoriei în deşertul Nafud, ale celor petrecute în Iram.

Noaptea se cuibăriră unul într-altul, lipiţi de spatele cămilei, în întuneric. Leyla se gîndea la nopţile geroase pe care le petrecuse în inima Nisipurilor, împreună cu Scholem, la disperarea şi amărăciunea lui. Simţea nevoia să-l îmbrăţişeze pe David, să-i atingă faţa şi mîinile, să se convingă că într-adevăr era real. Dorea din tot sufletul să facă dragoste cu el, dar se temea, se temea să i se dăruiască acolo, în deşertul rece, infertil. Nu mai repetă declaraţia de dragoste pe care i-o făcuse la Ierusalim, iar David nu făcu nici o aluzie în acest sens. Oare credea că o făcuse sub imboldul fricii şi al nesiguranţei acelor ultime zile petrecute la Ierusalim? Iar dacă i-ar mai repeta-o, i-ar pune vorbele pe seama faptului că se aflau pierduţi în deşert, la un pas de moarte. Uneori, David o privea mergînd în faţa lui sub razele palide ale soarelui – o siluetă solitară, mică, fragilă, copleşită de grandoarea dunelor din jur. Noaptea, cînd stăteau întinşi unul lîngă celălalt, voia să o strîngă în braţe, dar ceva nedefinit îl oprea şi toată dorinţa lui se risipea în noaptea întunecată şi geroasă.

Vorbeau în răstimpuri, cu tăceri prelungite. Amîndoi căutau uitarea în inima Nisipurilor, dar conversaţia le amintea de locul în care se aflau şi de ceea ce îi adusese acolo. David era îngîndurat din cauza pierderii Iramului şi a distrugerii Chivotului. Era obsedat de acest gînd, ca cineva care se căieşte pentru uciderea persoanei iubite, deşi ştia că nu i-ar fi adus decît suferinţă nemărginită. Ceea ce făcuseră era ireversibil, şi David nu îşi putea imagina cît rău putea provoca cetatea Iram în viitor. Nu îşi aducea aminte decît de frumuseţea tristă a coridoarelor, de lumina care se filtra prin orificiile tavanului în Templu, de Chivotul acoperit cu văluri bogate. Se gîndea neîncetat la fetiţa cu care stătuse de vorbă şi al cărei trup firav zăcea acum, din cauza lui, sub tone de piatră. Uneori, se simţea apăsat de un sentiment insuportabil de vinovăţie, de repulsie faţă de sine însuşi.

Leyla îi arătă hîrtiile pe care le descoperise împreună cu Scholem şi David îşi aduse aminte de ceea ce îi spusese al-Shami, referitor la un eveniment care avea să se petreacă la Ierusalim. Conspiraţia nu începuse şi nu se sfîrşea la Iram. Era vorba de mai mult, mult mai mult de atît, necunoscut încă. Tot nu înţelegea de ce îl adusese von Meier în Iram, de ce fusese atît de importantă colaţionarea tăbliţelor de la Ebla. Ceva îi şoptea că în spatele interesului manifestat de von Meier se ascundeau motive mult mai profunde, legate de un plan inimaginabil mai amplu şi mai înfricoşător decît cel pe care-l deconspiraseră ei.

Îşi continuau călătoria lipsită de perspectivă, animaţi de temeri noi care puneau în umbră propria lor frică de moarte.

Dacă nu reuşeau să dea de tabăra beduinilor, aveau să moară acolo, iar dacă se întîmpla acest lucru, atunci era puţin probabil ca planurile care se ţeseau să fie zădărnicite.

Noaptea aceea şi-o petrecură întinşi unul lîngă altul, ţinîndu-se de mînă ca doi îndrăgostiţi, înfiorîndu-se din cînd în cînd, incapabili să intre în armonie cu noaptea, cu deşertul sau cu cel de alături. Iubirea nu putea fi măsurată în acea întindere vastă; nu puteau fi destul de aproape unul de celălalt ca să compenseze imensitatea deşertului.

– De ce ai venit, Leyla? Erai liberă; de ce te-ai lăsat din nou prinsă în capcană?

Leyla îi povesti despre rola de film şi despre fotografia muftiului.

– Al-Husayni era căutat cu mult înainte de a fugi în Germania. În anii '20-'30 a organizat în Palestina mai multe manifestaţii şi atacuri antievreieşti. A devenit puterea numărul unu în ţară; preşedintele Consiliului Suprem Musulman, şeful Comitetului Suprem Arab. Era ahtiat după putere şi ambiţios, şi nu permitea nimănui să îi stea în cale. Pentru el nu era suficient să ucidă evrei. Oamenii lui i-au lichidat şi pe politicienii arabi care au îndrăznit să îl înfrunte şi pe cetăţenii de rînd care aveau opinii mai moderate decît el. Au fost asasinaţi zeci de oameni nevinovaţi. Familii întregi au fost snopite în bătaie sau împuşcate. Din familia mea au murit zece oameni, cu toţii răpuşi de gloanţele acoliţilor muftiului.

Îl ştiam mort. Dar cînd am aflat că a fost implicat în... toată povestea asta nu am mai putut rămîne la Ierusalim. Mi se părea foarte important să vin, ca o predestinare, o poruncă din partea lui Dumnezeu. Îmi amintesc şi acum ce ne povestea tata despre el, în

copilărie. Ne arăta fotografia lui, apoi fotografiile unchilor și verilor mei pe care i-a omorît. Ceea ce ne-au făcut evreii mai tîrziu a fost nimic față de ce ne-a făcut atunci muftiul. I-a asmuțit pe arabi unii împotriva altora, familii întregi împotriva altor familii. Nu știu, David, dar eu nu înțeleg cum poate exista atîta ură.

Cerul era senin. O stea căzătoare străbătu bolta albastră pentru o fracțiune de secundă, apoi dispăru.

– A meritat? șopti David. Leyla ridică ochii. A meritat să vii la Iram, să găsești ceea ce ai găsit? Asta ai dorit?

Leyla clătină din cap.

– Nu, nu am dorit asta. Cum crezi așa ceva? Mi-am dat seama cu mult înainte de a ajunge la cetate. Nu am venit să îl găsesc pe al-Shami; am venit după tine. Pentru mine acest lucru a fost mai important decît să răzbun moartea unor oameni. Știu că al-Shami e mort, îngropat sub mormanul acela de stînci. Dar pentru mine asta nu înseamnă nimic. Chiar dacă l-aș fi ucis eu, cu miinile mele, tot nu ar fi însemnat nimic. Cîteodată, răul făcut este atît de vechi, încît răzbunarea nu își mai are rostul.

– Beduinii sînt de altă părere.

Leyla încuviință din cap.

– Da, beduinii gîndesc altfel. Dar ei își păstrează trecutul în memorie, îl păstrează viu, discutînd despre el în jurul focurilor de tabără. Noi avem cărți, ziare, filme; noi scriem tratate de istorie, le rescriem, selectăm, publicăm, criticăm. De unde să știu eu ce s-a întîmplat în anii '30? Acum cincizeci de ani, înainte de a mă naște?

– Leyla, tu nu crezi în nimic?

Leyla privi în jur – pietrele, nisipul, cămila nervoasă, chipul lui David.

– Nu, nu mai cred.

PARTEA A VI-A

„Ţesem, ţesem pînza stindardului
ce-l vor purta cei viteji.
Nu vom permite ca el să-şi piardă viaţa;
Războinicii Valkyriei au puterea de a-şi
alege moartea".

Njal's Saga

Primăvara timpurie deschisese primii boboci de floare la Ierusalim. Pe Muntele Măslinilor, verdele închis al chiparoşilor era înviorat de pete de culoare, roşii şi purpurii. Parfumul iasomiei umplea aerul. Soarele amiezii învăluia în lumina caldă Biserica Mariei Magdalena şi, mai jos, Domul Stîncii.

David şi Leyla mergeau pe strada Herzi, spre locuinţa lui Abraham Steinhardt. La trei zile după ce plecaseră din Iram dăduseră peste o tabără de beduini. Şeicul îi însoţise personal pînă la o tabără de prospecţiuni, aflată la patru zile de mers spre nord şi convinsese gazdele să îi ajute să părăsească teritoriul Arabiei Saudite fără să fie observaţi. Tabăra dispunea de un avion uşor, un Cessna 414, iar pilotul se învoise să îi transporte pînă în apropiere de localitatea Haql, la graniţa iordaniană. Reuşiseră să treacă frontiera fără probleme şi să ajungă la Aqaba. Leyla avea cunoştinţe acolo, oameni care ştiau cînd nu era cazul să pună întrebări. Le dăduseră îmbrăcăminte şi bani şi în aceeaşi noapte îi ajutaseră să traverseze golful Aquaba spre localitatea Eilat din Israel. De la Eilat plecaseră cu primul *sherut* spre Ierusalim. Pînă acum, avuseseră un noroc extraordinar. Nimeni nu le ceruse să se legitimeze.

Steinhardt locuia într-un bloc nou, nu departe de autogara centrală a Ierusalimului. Ajunseră acolo puţin după ora prînzului; dacă aveau noroc, Steinhardt era la ora aceea acasă, pregătindu-se să ia masa. Îi cumpăraseră un cadou, o sticlă de Calvados franţuzesc. În cursul dimineţii, Leyla îşi lichidase contul din bancă; aveau nevoie de bani tot atît de mult cum aveau nevoie de noroc.

Urcară scările pînă la etajul al patrulea. David bătu la uşa apartamentului lui Steinhardt; trei ciocănituri una după alta, vechiul cod convenit cu Leyla. Era linişte. Bătu din nou, mai tare. Nu se întîmplă nimic.

– Ce crezi că ar trebui să facem? Să sun, oare, la Universitate? S-ar putea să fie acolo.

– Nu prea se mai duce acolo, David. Are doar cîteva cursuri, mai merge la biblioteca veche de pe muntele Scopus. Lucrează mai mult acasă.

– Atunci să așteptăm.

Ușa de vizavi se întredeschise ușor. Cineva privi afară, ascuns în penumbra interiorului. Doi ochi spălăciți îi scrutau curioși. Se auzi o tuse asmatică, urmată de un fornăit slab. Întoarseră capul.

– Îl căutați pe Steinhardt? se interesă din spatele ușii o voce de bătrîn.

Leyla încuviință din cap. Urmă o tăcere adîncă. Ușa nu se crăpă nici un milimetru mai mult.

– S-a dus, zise vocea șuierătoare. Se opri din nou ca să-și recapete suflul. A murit. A murit... cam acum două săptămîni. A căzut pe scările astea de aici... și-a frînt gîtul. Sărmanul avea tensiunea mică. Așa se zice. Avea amețeli. Scările sînt abrupte. Scări foarte periculoase... pentru oamenii bătrîni.

Ascultau stupefiați vocea vecinului nevăzut. Deodată, bătrînul încetă să mai vorbească, răpus de un nou acces de tuse, cu plămînii bătrîni chinuiți de sechelele iernilor lungi și ploioase. Multă vreme nici unul nu scoase nici un cuvînt. Leyla se agățase de mîna lui David, luptîndu-se să-și rețină lacrimile. Pe coridorul întunecat, vopsit în alb murdar, era cumplit de frig. Iarna lăsase urme asupra clădirii și a locatarilor. Într-un colț, vopseaua începuse să se scorojească. Leyla privi scările. Păreau dure și neconfortabile, în nici un caz potrivite ca pat de moarte.

Ușa se închise la loc și se pomeniră din nou singuri pe palier. David începu să coboare scările. Leyla privi ușa apartamentului lui Steinhardt, amintindu-și de ultima seară pe care o petrecuse acolo, după ce plecase de la Scholem. Alungă amintirea și porni spre David.

Brusc ușa de vizavi se deschise din nou și în cadrul ei apăru un cap chel, încununat cu smocuri de păr alb. Ochii miopi, roșii se aţintiră asupra Leylei. Buzele subțiri, secate de sînge se mișcară abia vizibil.

– Dumneata ești Leyla?

Leyla încuviință din cap. Bătrînul nu zise nimic. Ea rosti răspicat:

– Da.

– Iar dumneata, continuă vocea, adresîndu-se lui David, dumneata trebuie să fii David. David Rosen.

– Da, sînt David Rosen.

– Aşteptaţi aici. Am ceva pentru dumneavoastră. Pentru amîndoi. Poartă numele dumneavoastră.

Dispăru, închizînd uşa după el. Aşteptară pe scară, în lumina palidă. Leyla se simţea secătuită de puteri. Se întreba dacă va reuşi să se adune, ca să poată coborî scările. Se aşeză pe prima treaptă. Minutele treceau.

Uşa se întredeschise şi capul bătrînului apăru din nou în cadrul ei. Un braţ descărnat se strecură prin deschizătură. Mîna slabă, osoasă strîngea între degete un plic alb, boţit şi soios. Plicul purta numele lor, scrise în ebraică cu caligrafia îngrijită a lui Steinhardt. Ea nu se putea obişnui să-şi vadă numele scris în această limbă.

– Mulţumim, şopti şi vocea i se pierdu în holul lung şi pustiu.

– L-a lăsat la mine. Mi-a spus că, dacă i se întîmplă ceva, să vi-l dau dumneavoastră cînd treceţi pe aici. Bătrînul mărunţel începu din nou să tuşească. Cred că îşi simţea sfîrşitul. Unii bătrîni îl presimt. Ştiu, adică. Ştiu că vor muri.

Tăcu din nou şi începu să tuşească spasmodic, scuturîndu-se din tot corpul.

– Cu cît timp înainte de a muri vi l-a dat? întrebă Leyla.

Bătrînul căzu pe gînduri. Obrajii brăzdaţi de riduri erau căzuţi, ca învelişul unui balon dezumflat. Respira sacadat, ca şi cum ar fi fost gata-gata să-şi dea sfîrşitul. I-ar fi atît de uşor să moară, gîndi Leyla.

– Cu două, poate trei zile înainte. Nu mai mult. Credeţi că presimţea?

– Da, îi răspunse Leyla încet. Cred că presimţea.

Bătrînul dădu din cap maşinal. O privi cu coada ochiului.

– Da, încuviinţă el, bătrînii presimt.

Capul dispăru şi uşa se închise aproape fără zgomot, ca un capac coborît pe coşciug.

Coborîră scările şi ieşiră afară, în aerul proaspăt. În apropiere, era o cafenea plină de oameni care luau masa de prînz. Găsiră o masă liberă şi se aşezară. În jurul lor ospătarii şi clienţii se agitau, vociferau, strigau, se certau; dar ei păreau că nu bagă în seamă nimic din toate astea, învăluiţi într-o cochilie plămădită

din tăcere și tristețe, incapabili să schițeze vreun gest sau să vorbească. Sticla de Calvados trona pe masă, ca un simbol neconvențional al durerii lor mute. După un timp, apăru un chelner și-i întrebă ce doreau să comande. Cu mintea absentă, comandară *kreplach* și două beri Nesher. În timp ce așteptau să li se aducă mîncarea, Leyla desfăcu plicul și scoase din interior o scrisoare. Își trase scaunul mai aproape de David și începu să citească cu glas scăzut. Epistola începea brusc, fără nici o introducere.

„Dragă Leyla și David,

Cînd veți citi aceste rînduri, eu voi fi mort. Mă rog să rămîneți în viață, deși mă tem pentru amîndoi. Sînt aproape sigur că sînt urmărit. Acum trei zile, am văzut un bărbat în fața blocului în care locuiesc. L-am văzut tot acolo și ieri, și astăzi. Mă urmărește și așteaptă, nu știu ce anume. Cînd ies din casă, vine după mine, la o distanță oarecare. Nu l-am văzut, dar știu că e pe urmele mele, îl simt în spate.

Cred că mi-au scotocit apartamentul, cel puțin o dată. Am găsit semne care dovedeau că cineva trecuse pe acolo. Nu aveau ce să găsească. Am trimis toate documentele voastre – cartea, fotografiile și traducerile făcute de voi – unui prieten. Nu vă faceți griji, la el vor fi în siguranță. Le-am expediat prin poștă, ca să nu știe nimeni unde au fost trimise. O să vă spun cîte ceva despre persoana căreia i le-am dat.

Se numește Harry, Harry Blandford. Este englez, dar trăiește în Israel din 1947. În urmă cu vreo zece ani, s-a convertit la iudaism, deși încă mai lasă mult de dorit felul în care respectă *mitzvot*-ul. Rabinul șef nu ar fi deloc mulțumit de el. Nu că aș fi eu cel mai îndreptățit să-l critic. De cîte ori are ocazia – și asta se întîmplă destul de des – mănîncă la micul dejun ouă cu costiță.

Harry Blandford este un tip ciudat, dar este cea mai indicată persoană din Israel să vă păstreze documentele. A venit în țara asta în tinerețe și de atunci nu a mai pus piciorul afară. După război, a fost numit într-un post din cadrul serviciului AG3, aparținînd de Ministerul de Război al Marii Britanii, care se ocupa de investigarea crimelor de război. După cîtva timp, a fost transferat la CROWCASS, Registrul Central al Criminalilor de Război și al Persoanelor Periculoase pentru Siguranța Statului, cu sediul la Paris, unde a lucrat sub conducerea lui Palfrey. În 1946, era deja dezamăgit, pentru că simțea că nu se întreprinde nimic serios pentru prinderea foștilor naziști, nici din partea britanicilor, nici din partea americanilor. Se părea că rușii erau singurii care încercau, cît de cît, să facă ceva, dar el nu îi prea simpatiza, din alte motive. A demisionat și și-a găsit o slujbă de ziarist la gazeta

Manchester Guardian. În 1947, conducerea ziarului l-a trimis în Palestina, iar un an mai tîrziu, cînd ţara a devenit Israel, a rămas în continuare. A muncit mai departe ca ziarist liber profesionist, dar adevărata lui preocupare a rămas identificarea şi prinderea foştilor nazişti. A lucrat cu Simon Wiesenthal şi cu alte cîteva persone din Europa, dar de cele mai multe ori s-a descurcat singur. Are foarte puţini bani şi atît cît are îi cheltuieşte pe dosare şi corespondenţă.

Poate vă întrebaţi de ce am expediat documentele pe care mi le-aţi încredinţat acestei persoane. Sau poate că de-acum v-aţi dat singuri seama. În caz că nu, să vă lămuresc. Aţi descoperit un jurnal scris de un maior SS care povesteşte despre o expediţie germană în Sinai înainte de război. Acea expediţie a fost condusă, fără îndoială, de cineva aflat în relaţii foarte strînse cu Hajj Amin al-Husayni, omul care mai tîrziu a devenit exponentul Celui de-al Treilea Reich în lumea arabă. De curînd, am aflat, dintr-o altă sursă, că persoana numită al-Shami, care se pare că l-a răpit pe David şi l-a dus în deşertul Nafud, a fost unul dintre apropiaţii marelui muftiu, înainte, în timpul şi după război. Este posibil ca acele legături care au existat în 1935 să mai existe şi acum. În anii '50 şi '60, Harry a pierdut mult timp încercînd să-l aresteze şi să-l judece pe al-Shami. Ştie despre el mai multe decît oricare altă persoană în viaţă. Restul depinde de voi.

Scriu toate acestea în speranţa că sînteţi în siguranţă sau veţi fi, în clipa în care citiţi această scrisoare. Cel puţin unul din voi. Desigur, nu am nici o bază pe care să fac astfel de presupuneri, dar, altfel, nu mi-ar rămîne decît să cad pradă disperării. Viaţa trebuie să aibă un sens, chiar dacă este trecătoare. Poate că Harry va descoperi ceva, poate că veţi fi voi în stare să-l contactaţi şi poate că cineva sus-pus vă va crede cînd îi veţi povesti ce se petrece. Ce spuneţi de colonelul Scholem? L-aţi convins? Pe Harry îl găsiţi în Makhane Yehuda, strada Nissim Behar nr. 15, apartamentul 17. Spuneţi-i că veniţi din partea mea, spuneţi-i care vă sînt numele – le ştie de la mine.

Las aceste rînduri în grija vecinului meu, Potok. E atît de bătrîn, încît are impresia că tinerii fac parte dintr-o altă rasă. Probabil că nici nu va băga de seamă că nu mai sînt, dacă mi se întîmplă ceva. Dar va păstra această scrisoare; nu aruncă niciodată nimic. Cînd a murit nevastă-sa, au trebuit să se lupte cu el ca să-i lase să o scoată din apartament. Potok a văzut lucruri urîte în Rusia; sper să nu-i facă nici un rău dacă vor veni după mine.

Aveţi grijă de voi. Dacă-l văd pe Dumnezeu, o să-i povestesc ce se întîmplă. Probabil că nu mă va băga în seamă; cred că este foarte plictisit de noi. Totuşi, ar putea să se străduiască mai mult. Nu fiţi prostuţi; fiţi drăguţi unul cu

celălalt. Cînd veţi ajunge la vîrsta mea, nu va mai avea nici o importanţă... ceea ce pare acum atît de important. *Schalom*. Abraham."

Leyla tăcu şi împături scrisoarea, apoi o puse la loc în plicul şifonat. Ospătarul le aduse mîncarea şi berile. Mîncară şi băură în tăcere. După ce terminară, David chemă ospătarul şi ceru două pahare goale. Cînd i se aduseră, luă sticla de Calvados şi turnă puţin în fiecare. O privi pe Leyla, faţa ei îngustă, îngrijorată, ochii trişti. Întinse braţul cu blîndeţe şi-i luă mîna într-a lui. Cu cealaltă mînă ridică paharul.

– *L'chaim*, zise el. Pentru viaţă.

Leyla ridică şi ea paharul.

– Pentru Abraham.

55

După aproape patruzeci de ani petrecuţi în Israel, Harry Blandford nu reuşise să înveţe mai multă ebraică decît atît cît îi era necesar să comande ceva de mîncat sau să-i ceară taximetristului să-l ducă acasă, dacă era prea beat ca să se deplaseze pe propriile sale picioare. Făcea paradă de binecunoscutul dispreţ al englezilor faţă de orice altă limbă în afară de limba lor maternă. Cînd sosise aici, ţara se numea încă Palestina, iar limba engleză era *lingua franca;* în ceea ce-l privea pe Harry Blandford, continua să fie şi acum, iar cei patruzeci de ani petrecuţi în sunetele semitice guturale, auzite în autobuz, cafenele sau baruri, nu reuşiseră să-l convingă de contrariul. În ultimii zece ani, îşi complicase existenţa arborînd o *yarmulka* de un roşu-ţipător şi frecventînd cu regularitate sinagoga. Nu era un evreu exagerat de credincios, dar îşi răscumpăra păcatele din timpul săptămînii respectînd cu rigurozitate *shabbat*-ul şi îmbătîndu-se cu evlavie în timpul Purim-ului.

Îi primi pe David şi pe Leyla într-o încăpere atît de aglomerată de dosare, încît se simţeau ca şi cum ar fi intrat într-un fişet supradimensionat. Nu scăpase nimic: nici scaunele, nici mesele, nici podeaua, nici bătrîna canapea desfundată care se prăbuşea sub greutatea unui vraf de dosare, într-un colţ. Pînă şi uşile dulapurilor fuseseră scoase din balamale, pentru a uşura

accesul la rafturi, iar scara care înlesnea consultarea documentelor aflate cel mai sus fusese făcută la comandă, avînd ataşată la fiecare treaptă cîte o lădiţă. Locuinţa emana un miros greu de praf şi de hîrtie veche. Un singur bec chior, atîrnat sus, în tavan, prezida tot acest haos din odaie. O pisică tărcată, grasă, încovrigată pe spătarul unui fotoliu, îi măsură plictisită din colţul ochilor somnoroşi.

Harry traversă camera şi luă pisica sub braţ, apoi o invită pe Leyla să ia loc.

– Îl cheamă Sammy, explică el, referindu-se la motan. În tinereţe, a fost o adevărată pacoste. Obişnuia să-mi împrăştie dosarele în toată camera. Totuşi, nu cred că se observa cine ştie ce. Pînă la urmă, s-a potolit. N-avea încotro. Ori se potolea, ori îl muşcam de-i zburau fulgii. Îl muşcam de fund, doar aşa, ca să vadă cum e. Dumnezeule, pe atunci mai avea dinţi. Acum mănîncă porridge; îmbătrîneşte, ca şi mine.

Eliberă încă un scaun pentru David, apoi se postă în faţa ferestrei, privindu-i. Sub *yarmulka* roşie, care-l făcea să semene cu un cardinal, părul rebel, de un alb nespălat, se ridica în toate părţile, încercînd parcă să se scuture de fes. Fruntea înaltă era brăzdată de riduri de bătrîneţe şi de prea multe gînduri. Faţa rotundă, cu obraji trandafirii, care îi amintea lui David de un maior în retragere sau de un buldog, era împărţită în două de o mustaţă tipic englezească. Partea de sus nu părea să se potrivească cu cea de jos, ca şi cum ar fi fost lipite din greşeală. Purta un sacou de vară uzat, cu dungi subţiri. Cămaşa albă cunoscuse şi zile mai bune. Purta aceste haine de o viaţă; nu avea rost să renunţe acum la ele. David observă privirea tinerească, vioaie. Avea ochi pătrunzători, cercetători, inteligenţi, care îi trădau adevărata personalitate. Harry Blandford nu era vreun excentric sărit de pe fix; avea firea unui şoim, a unei păsări de pradă pornite la vînătoare de rozătoare mici, care nu pregetă să le sfîşie în bucăţele atunci cînd le prinde.

Le oferi ceai, iar ei, neştiutori, acceptară ca să nu îl jignească. În toţi aceşti ani petrecuţi departe de Anglia, Harry nu pierduse îndemînarea de a transforma cea mai civilizată băutură din lume într-o licoare otrăvitoare. Cu multă vreme în urmă, descoperise, pe o străduţă lăturalnică din Oraşul Vechi, un negustor care îi furniza toate materialele necesare pentru perpetuarea acestui viciu. Aruncă cîteva pliculeţe pe a căror etichetă scria'PG Tips'

într-o cană burtoasă din lut. Turnă apă clocotită peste ele și le infuză pînă obținu un lichid aproape negru. Cînd i se păru că ceaiul stătuse destul, îl turnă în niște cești ciobite, din porțelan, adăugă puțin lapte, fără să le ceară părerea, apoi ridică privirea, ținînd în mînă un cleștișor de argint:

– O bucată sau două?

După ce amîndoi îl refuzară, cu un gest hotărît al capului, Harry așeză ceștile pe farfurioare și puse alături niște chestii rotunde pe care le prezentă drept biscuiți digestivi. Surîzînd politicos, David și Leyla sorbiră din băutura amestecată cu lapte și ronțăiră cîte un biscuit. Harry dădu la o parte cîteva hîrtii de pe un fotoliu supraîncărcat și se așeză.

– Așa deci, veniți din partea lui Abraham Steinhardt.

David privi spre Leyla, apoi înapoi la Blandford.

– Cam așa ceva. Ne-a lăsat o scrisoare în care a menționat numele dumneavoastră. Din... păcate, Abraham Steinhardt a murit. A...

– Da, știu. A căzut pe scara din fața apartamentului. Am aflat la scurt timp după aceea, de la un prieten comun.

– Problema este că eu nu cred că moartea sa a fost...

– ... accidentală? îl întrerupse Harry. Știu acest lucru de aproape două săptămîni. Din hîrtiile acelea pe care i le-ați lăsat, am dedus niște legături extrem de curioase. Mi-a scris o scrisoare în care îmi povestea despre omorurile acelea. E limpede; nu foarte, dar suficient. Deocamdată, nu aveam prea multe fire. Dar se pare că este amestecat și vechiul meu amic Hajj Amin. Mă interesează tot ce are legătură cu el.

– De ce?

– De ce persoana muftiului?

– Nu, nu este vorba numai de el. De ce oricare dintre ei?

– Ahh! Harry oftă. Sorbi din ceai. Părea să-l savureze, ca cineva ajuns deja la dependență. Vedeți în jur atîtea dovezi ale obsesiei mele, încît cred că vă întrebați: „O fi inofensiv sau ar fi mai bine să o ștergem?" Ei bine, exclamă, lovind ușor cana cu lingurița de argint, nu sînt inofensiv. Poate că așa par, dar vă asigur că nu este adevărat. La început, a fost ca un fel de pasiune excentrică. Culegeam informații, le adunam în dosare, scriam rapoarte și le trimiteam organismelor pe care le consideram cele mai în măsură să se folosească de ele; agențiilor, aliaților din Germania Occidentală, apoi chiar serviciilor vest-germane, apoi

israelienilor. Drept răspuns, primeam cîte o scrisoare politicoasă în care eram informat că dosarele mele fuseseră „înregistrate şi păstrate în vederea cercetărilor ulterioare".

Le-am dat dosare ale unor oameni răspunzători de moartea a zeci de mii de persoane. Comandanţi Einzatsgruppe, ofiţeri din lagărele de concentrare, industriaşi, generali ai Wehrmacht-ului– iar ei nu găseau altceva de spus decît că le păstrau pentru „cercetări ulterioare". Cuvîntul lor cheie era „normalizare". Voiau să repună pe picioare Germania. Nu doreau să aibă de-a face cu sindicatele, cu socialiştii, cu oamenii care se opuseseră regimului. Pricepere şi respectabilitate, acestea erau calităţile pe care le cereau. Naziştii şi-au rîs în pumni încă de la terminarea războiului. Am deschis cîteva procese – şi asta după ce Ministerul de Externe britanic s-a făcut luntre şi punte să le împiedice – iar în final, i-am lăsat pe toţi să zboare încotro vedeau cu ochii. Pur şi simplu, am şters cu buretele mai multe milioane de morţi, ca pe nişte datorii neplăcute, şi ne-am continuat treaba.

Pînă la urmă, am început să trimit rapoartele altor persoane. Unor oameni cărora le păsa de ceea ce se întîmplă. Mai ales unor grupuri de tineri activişti evrei. Vreţi să ştiţi ce au făcut? Au pus bombe în beciurile caselor, au tras în oameni pe care nu-i cunoşteau decît din fotografii; au înscenat accidente extrem de neplăcute. Recunosc, nu era cine ştie ce, dar toate astea făceau din mine o persoană periculoasă. Evident, aş fi dorit o altfel de judecată, mai curată, mai deschisă: procese şi expunerea la oprobiul public, o încheiere de conturi corectă. Ei bine, aşa ceva era imposibil. Aşa că a trebuit să aleg a doua variantă optimă. Dar ei ştiu totul. De cîte ori unuia dintre ei i se întîmplă un accident misterios, zvonurile încep să circule. Se îngrijorează puţin, poate chiar mai mult. Nu pot dormi o noapte, două, întrebîndu-se cînd va suna cineva la uşă. Îi trec năduşelile ori de cîte ori o maşină încetineşte cînd trece pe lîngă ei.

David duse cana de porţelan la buze. Toarta era micuţă şi foarte incomodă; nu reuşea să strecoare nici un deget prin ea. Auzise undeva că englezii obişnuiau să ţină degetul mic depărtat atunci cînd sorbeau din ceaşcă. I se părea un gest riscant. Mai luă o înghiţitură.

– Nu vă temeţi că acelaşi lucru vi s-ar putea întîmpla şi dumneavoastră? Că într-o bună zi s-ar putea să auziţi un ciocănit în uşă?

Harry se aplecă mai în față, din fotoliu. Arcurile bătrîne scîrțîiră dureros.

– Domnule profesor, mă crezi naiv? N-aș fi putut trăi pînă la vîrsta asta dacă mă comportam ca un copil. V-am spus că mă ocup de culegerea de informații. Cînd te apuci să scoți la iveală o parte a trecutului, în mod inevitabil dai și peste altceva. Există bărbați și femei, unii dintre ei în poziții foarte înalte, care recunosc senini că au cochetat cu nazismul: „Eram tînăr, nu înțelegeam despre ce era vorba" sau „Am rămas în organizație ca să îi ajut astfel pe evrei, să îi salvez cît mi-au permis puterile". Cunoașteți placa. Pare să îi afecteze foarte puțin. Dar dacă acești oameni află că deții anumite informații despre ei, să zicem infidelități conjugale sau relații homosexuale, sau afaceri necurate, îi vei vedea că sînt gata să îți mănînce din palmă. Desigur, cu condiția să fi depus informațiile respective într-un loc foarte sigur și să fi lăsat vorbă să fie date publicității, în caz că ți se întîmplă ceva rău. Aceleași persoane, care din alte motive ar da orice să te vadă mort, devin cei mai devotați prieteni, dispuși să te cocoloșească așa cum closca își cocoloșește puii. Domnule profesor, te asigur că, pînă și în prezent, oamenii se simt mai stînjeniți de sex decît de violență sau chiar de crimă. Oamenii preferă să recunoască o crimă sau un act de violență decît o aventură sexuală.

Se lăsă pe spătarul fotoliului și sorbi ultima înghițitură de ceai. Privi aproape dezgustat în cana goală, ca și cum el însuși ar fi fost stupefiat de ceea ce putuse bea.

– Acesta-i defectul pliculețelor de ceai. Nu lasă frunze pe fundul ceștii. Credeți-mă, e mult mai curat. Mai igienic. Dar nu poți ghici viitorul.

David îl privi întrebător.

– E un vechi obicei britanic, explică Harry. Se obișnuia să se ghicească viitorul după desenele închipuite de frunzele de ceai pe fundul ceștii. Un vapor însemna călătorie. Casa semnifica noroc. E o artă pe cale de dispariție. Niște aiureli, bineînțeles, ca și horoscoapele; dar îți alungă plictiseala. Pe vremuri, exista atîta timp liber.

În fine, erau alte timpuri și lumea era altfel, zise el, scuturîndu-se, ca și cum ar fi vrut să alunge un vis. Avem de discutat probleme mult mai presante. Ați venit după hîrtii.

– Da. V-au ajutat cu ceva?

– O, da. Într-adevăr, m-au ajutat. Sînt extrem de interesante. De fapt, mă interesează orice informaţie despre amicul Hajj Amin. Dragul de el, mereu îi stătea mintea la şmecherii. Un adevărat ticălos. Nu, îmi retrag cuvintele. Un ticălos ieşit din comun. Alunecos, şiret, perfid... Pe lîngă el, Adolf părea un sfînt. Bătrînul Adolf nu a fost niciodată zdravăn la minte, însă Hajj Amin... A fost cel mai calculat tîlhar al secolului. Bineînţeles, acum e mort. A dat în primire în '74, în vila lui de lîngă Beirut. Sper că n-a avut parte de o moarte uşoară. Dar „răul pe care-l fac oamenii dăinuieşte şi după moartea lor", cum zicea Bard. Ca şi cuvintele. Credeţi că mai are amici care fac treburi necurate?

– Amici cu greutate, zise David. Prieteni care v-ar interesa cu adevărat. Amici care i-au rămas credincioşi de pe vremea cînd se afla la Berlin.

Bătrînul îşi îndreptă spatele şi rămase nemişcat. Se ridică, se duse la fereastră şi privi afară, apoi trase jaluzelele de culoare închisă. Se întoarse la fotoliu şi se aşeză din nou pe margine.

– Cred că ar fi mai bine să-i spui unchiului Harry tot ce ştii.

David îi povesti, iar Leyla completă datele care lipseau.

După ce isprăviră, Harry rămase adîncit în gînduri. În cameră se lăsase o linişte apăsătoare. David remarcă pentru întîia oară tic-tac-ul unui ceas vechi, masiv. Un curent de aer rece dăinuia în cameră. Leyla se înfioră şi privi către David. Ochii li se întîlniră pentru o fracţiune de secundă, apoi amîndoi plecară privirea. Ceasul măsura timpul, indiferent. Ceaiul din ceştile lor se răcise de mult.

Într-un tîrziu, bătrînul ridică privirea. Părea să fi îmbătrînit subit. Umerii îi căzuseră, iar faţa-i trasă era cenuşie.

– Înţeleg.

Nu zise nimic în plus. Era un răspuns sec, dar care spunea totul. Înţelegea, vedea clar toată intriga care începea acum să ia contur. Ceea ce întrevedea îi făcea părul măciucă. Se ridică şi se apropie de biroul aşezat într-un colţ întunecos al încăperii, apoi reveni, ducînd în braţe un vraf de dosare. Se aşeză şi lăsă teancul de hîrtii pe podea, lîngă el.

– Ce ştiţi despre formarea Celui de-al Treilea Reich? întrebă el.

Amîndoi ridicară din umeri.

– Destul de puţin, răspunse David. Cred că faptele de bază.

– Nu mă interesează faptele. Sau nu doar faptele, pur şi simplu. Mă interesează atmosfera. Ce ştiţi despre atmosferă?

David medită puțin. Își găsea cu greu cuvintele.

– O atmosferă de frustrare. Frustrare economică și politică. Nemulțumire față de cum a fost tratată Germania după Primul Război Mondial. Dezaprobare... a politicii duse de Republica de la Weimar, a nivelului de trai, a salariilor. Atitudine paranoică față de evrei și de comuniști, un fel de panică morală, senzația că națiunea este amenințată de flagelul decadenței. Un sentiment acut de nesiguranță, dorința de mărire a neamului, de afirmare independentă. Căutarea unui țap ispășitor: din nou evreii, comuniștii, homosexualii, sectanții. Cred că era vorba de un sentiment de neajutorare, de convingerea că doar o schimbare totală poate înlătura toate mizeriile și poate transforma societatea. Oamenii aveau nevoie de un salvator, de cineva care îi putea scoate din marasm. Nu știu exact, cred că au fost mai multe. În general, bănuiesc că era un fel de nevroză în masă, sentimentul că ceva stătea să pocnească.

Harry încuviință din cap.

– Nu-i rău! Și, firește, ceva a și pocnit. Cel puțin, așa pare de multe ori. Adevărul este că nu a existat un moment precis despre care să poți afirma „asta a fost clipa în care nemții au început să-și piardă mințile". Ceea ce s-a petrecut în 1933 nu a fost decît o formalitate, pecetluirea unui fapt care se pare că se petrecea de mai mult timp. Evident, ulterior atmosfera s-a acutizat și, într-un fel, s-a schimbat; dar nebunia era încă în floare.

Dar ai trecut cu vederea un lucru cu adevărat esențial. Iraționalitatea. James Webb un scriitor englez, i-a găsit o descriere potrivită, „întunecarea judecății". Fenomentul s-a declanșat în diferite părți ale Europei în a doua jumătate a secolului trecut și a atins apogeul în Germania, în anii '30. Într-un fel, continuă și acum. Oamenii se sperie deseori de prea multă gîndire. Pentru majoritatea, contează sentimentele, ceea ce simți în suflet. Antisemitismul nu este ceva rațional, dar încearcă să-i explici asta unui fanatic de dreapta. Va avea vreo importanță pentru el? Antisemitismul este un sentiment plăcut, iți oferă posibilitatea să iei la pumni pe cineva atunci cînd te părăsește nevasta sau tocmai ai ajuns pe drumuri din cauza unui sistem economic pe care nu-l înțelegi.

Dar, desigur, nu toată lumea simte nevoia să ia la palme un evreu sau să dea foc unei sinagogi. Treburile astea le lăsăm în seama plebei. Noi sîntem deasupra unor astfel de lucruri, noi sîntem oameni civilizați. În același timp, lipsa rațiunii nu este pre-

rogativa claselor muncitoare needucate. Nici pe departe. Dacă Hitler s-ar fi bazat numai pe mitocani, nu ar fi reuşit niciodată să acapareze puterea. Oamenii educaţi se pot teme de raţiune la fel de mult ca şi cei analfabeţi, chiar mai mult, pentru că sînt conştienţi de tensiunile pe care le poate provoca. În 1931 în universităţi existau deja de două ori mai mulţi simpatizanţi ai nazismului decît în rîndurile populaţiei germane, în general. Vă surprinde? Nu ar trebui. Vorbesc din punctul de vedere al proporţiilor, desigur. Oameni de ştiinţă au fost bătuţi sau daţi afară din instituţiile în care lucrau pentru că aveau păreri nepopulare. În unele facultăţi, au avut loc manifestaţii. Şi cred că nu aţi uitat de arderea cărţilor în 1933. Ce s-a petrecut cu Epoca Raţiunii? Ce s-a întîmplat cu progresul şi ştiinţa, şi cu noua cultură liberală? Au fost azvîrlite la toaletă şi s-a tras apa peste ele, asta s-a întîmplat!

Din glasul lui Blandford răzbătea furia, amestecată cu o tristeţe nemărginită. Se opri ca să-şi tragă sufletul. David profită de întrerupere şi interveni în discuţie.

– Tot ce ne spuneţi este foarte interesant, domnule Blandford. Serios, aş vrea să aflu mai multe despre ceea ce ne spuneţi. Dar nu văd care este legătura cu subiectul despre care vorbeam. Toate vorbele astea despre origini nu ne ajută să descoperim ce se petrece acum, ce planuri mai au oamenii aceştia.

Harry îl privi cu ochii aceia scrutători şi critici.

– Nu vedeţi legătura? întrebă cu o urmă de zîmbet. Mda, probabil că încă nu. Dar o veţi vedea. Dar dumneavoastră, domnişoară Rashid?

– Sînt de aceeaşi părere cu David. Este fascinant, dar nu ajungem la nici un rezultat concret.

– Vom ajunge. Aveţi răbdare. Ceea ce v-am povestit a fost un fel de introducere. Poate am deviat puţin de la subiect. Dar anumite lucruri pe care vi le voi spune pot părea... să zicem, puţin ciudate. Puţin cam greu de crezut. De aceea am preferat acest preambul, care pare nesemnificativ. Vă asigur că, în final, totul va căpăta sens. Pot continua?

David şi Leyla încuviinţară din cap.

– Bine. Am stabilit că prea multă raţiune dă naştere unei reacţii. Încrederea în raţiune cedează în faţa sentimentelor. A dorinţelor romantice. A credinţei în forţele iraţionale. Hegel şi procesele imposibil de oprit ale istoriei lumii; Nietzsche şi omul lui superior; Wagner şi mitul măreţiei teutone transformat în

realitate. Nişte chestii extrem de stufoase şi de atrăgătoare pentru intelectuali în căutarea transcendentalului.

Germanii nu au fost singurii care gîndeau aşa. Dacă te-ai fi dus la Paris sau la St. Petersburg ori în Noua Anglie spre sfîrşitul secolului al nouăsprezecelea, ai fi găsit o mulţime de oameni cu aceleaşi idei. Aveau parte de destulă realitate în viaţă; simţeau nevoia de ceva mai mult, de ceva care să-i scoată din ei înşişi. Şedinţe de spiritism, magie, ştiinţele ezoterice, Kabbala – orice oferea o nouă introspecţie, o evadare din faţa raţionalului. Spiritualism, teosofie, masonerie, o mulţime de religii şi de culte, şi de secte oculte care ofereau iluminare instantanee sau acces la „cunoaşterea interzisă", cunoaştere pe care Biserica a suprimat-o. Oriunde te uitai, dădeai peste noi Mesia, profeţi orientali, maeştri în ştiinţe oculte: un amalgam de sfinţi, şarlatani şi potlogari.

David interveni din nou.

– Vreţi să spuneţi că a fost o atmosferă asemănătoare cu cea a anilor '60-'70, cu mişcarea hippy, cu adepţii sectei Moon, cu astrologi, cărţi de tarot şi altele de genul ăsta?

Harry încuviinţă din cap.

– Exact acelaşi lucru. Au fost implicate cam aceleaşi grupuri. Krishnamurti a fost la început un prooroc teosof. Vivekananda a vizitat Europa şi America pe la începutul secolului. I-a urmat Abdul Baha, fondatorul mişcării Baha'i. Nu s-a schimbat mare lucru. Aceleaşi probleme, aceleaşi soluţii.

– Dar tot nu înţeleg...

– Ajung şi la asta, îl repezi Harry puţin agasat. Vă rog, adăugă mai blînd, este foarte important. Aici e vorba de un plan, dar nu e uşor de descîlcit. Ceea ce aţi văzut nu este decît un fragment, o părticică din schema generală. Lăsaţi-mă să încerc cel puţin să vă dezvălui detaliile pe care nu le cunoaşteţi.

Deci, să revenim la Germania. Germanii şi-au avut şi ei partea din obsesia generală pentru ocultism. Ocultismul se potrivea foarte bine cu muzica lui Wagner şi cu acea nostalgie romantică a vieţii germane pure care nu putea fi trăită decît departe de decadenţa oraşelor – aşa numita filozofie *völkisch*.

David încetă să se mai foiască pe scaun. În cele din urmă, povestirea lui Harry începea să capete sens. Naziştii fuseseră puternic influenţaţi de încrederea în poporul german, în sîngele şi ţinutul strămoşesc, şi în puritatea rasială. Gînditorii *völkisch* au preamărit virtuţile universului rural şi au înfierat decadenţa

marilor oraşe. Ca şi hippioţii, „păsările migratoare" germane ale anilor '20 au făcut opinie separată, declarîndu-se partizanii unui mod de viaţă mai simplu. Hitler a visat şi a scris despre un stat *völkisch*. David asculta cu atenţia încordată.

– Prin anii '20, ocultismul a cunoscut o dezvoltare extraordinară. Existau tot felul de mişcări: clici mărunte ca Societatea pentru Viaţă Modernă din München, în suburbia Schwabing, grupuri mai mari ca Weissenberger, care în 1930 avea o sută de mii de membri. Desigur, participau tot felul de specimene: teosofi, gnostici, taoişti, neobudişti, amestecaţi deseori cu nihilişti, colectivişti, sindicalişti – o întreagă reţea subterană.

Dar germanii au avut contribuţia lor la crearea acestei situaţii. Au existat profeţi germani ca Bö Yin Râ, pe numele său real Joseph Schneiderfranken sau Ottoman Zar-Adusht Ha'nish, alias Otto Hanish. A existat mişcarea Gottesbund Tanatra, fondată de un om de afaceri pe nume Feder Mühle; în 1929 număra deja două mii de oameni la o singură întrunire. Vă plictisesc cu toate aceste amănunte?

– Nu, răspunse David. Încep să înţeleg ce spuneţi. Cel puţin, aşa cred.

Îşi aminti de Ulrich von Meier, aşa cum îl văzuse în peştera subterană de la Iram, de Templu şi de fetiţele despre care îi povestise Leyla. Harry nu spunea vorbe goale.

– Veţi înţelege totul după ce termin, surîse Harry. Să continuăm. Mulţi dintre aceşti oameni erau, cum le spuneţi voi, americanii, nişte „ciudaţi". Pe vremea mea, noi le spuneam „ţăcăniţi". Acum, de cele mai multe ori cînd îţi bate un nebun la uşă, ca să-ţi spună că în grădina lui au aterizat extratereştri, cel mai indicat este să-i zici să-şi mişte fundul mai departe. Scuzaţi-mă, domnişoară Rashid, spuse, roşind.

Leyla ridică privirea şi zîmbi.

– Iertaţi-mă, dar nu am mai auzit expresia asta.

Bladford se făcu purpuriu la faţă.

– Oh, în cazul acesta... Este o expresie britanică, nu tocmai politicoasă de a spune... adică...

– Înţeleg, zise Leyla, rîzînd.

Îi plăcea Blandford; era ca un copil mare. Dar, deşi David afirma că începe să înţeleagă cum stau lucrurile, ea nu pricepea absolut nimic.

– Despre ce vorbeam? A, da... despre nebunii care îți bat la ușă. Ei bine, adevărul este că nu e bine să-i ignori pe țăcăniți. Țăcănitul de astăzi poate provoca mîine multe probleme. Nu ai cum să știi. În retrospectivă, este destul de simplu, dar pe moment nu. Totuși, există destule indicii care pot da de gîndit unui om cu mintea întreagă. Familia lui Iisus a încercat să-l bage într-un azil de nebuni. Mohammed a fost alungat din Mecca de potentații orașului care susțineau că era posedat de spirite necurate. Totuși, în cele din urmă, amîndoi și-au cucerit locul care le revenea de drept. Mohammed chiar a cucerit Mecca opt ani mai tîrziu. E suficient să te determine să judeci de două ori înainte de a deschide ușa data următoare.

Să trec la subiect. Atîta timp cît adepții ocultismului se limitează la chemarea sufletelor celor morți sau la dezbateri privind locul exact unde s-a aflat Atlantida ori încearcă să se proiecteze în plan astral sînt absolut inofensivi. Pot face chiar ceva în folosul oamenilor. E cu mult mai bine decît să-i tragă un picior în față unui evreu. Oferă posibilitatea de a fi irațional într-un fel cvasirațional. Pînă aici totul e în regulă.

Dar nu se termină totdeauna aici. În definitiv, cînd ai impresia că deții anumite cunoștințe pe care cei din jur nu le au, nu e mult pînă începi să gîndești „prietenii mei și cu mine am putea organiza mai bine lucrurile, spre folosul umanității". Sau, poate, începi să-ți imaginezi că tu și clica din care faci parte sînteți nucleul unei noi rase de oameni, germenele unei societăți revigorate. Ori poate că Mesia a coborît pe pămînt să anunțe începutul unei ere noi. Vechea ordine trebuie să cedeze locul ordinii noi. *Die neue Ordnung.* Ocultismul face loc politicii. Ședințele de spiritism se transformă în mitinguri populare. Învîrtitul mesei pavează calea către vînătoarea de evrei.

Nu trebuie decît să examinați ideile unor grupuri germane oculte, ca să vă dați seama cît de simplă ar fi tranziția: de la a visa la o lume nouă la a o construi efectiv. Am pomenit de profetul Hanisch. El a fondat o religie numită Mazdaznan. Printre altele, el propovăduia ideea cum că numai arienii veritabili, cu păr blond și ochi albaștri pot fi purtătorii adevărului. Sună familiar? Nu puține grupuri germane susțineau același lucru.

Chiar și înainte de Primul Război Mondial unele secte proroceau venirea unei ere noi. În anii '20, mileniarismul era în floare. Secta Gottesbund Tanatra se pregătea pentru sosirea

Reich-ului de o mie de ani. La fel şi un alt grup din Saxonia, numit grupul Laurenţienilor. Numele lor este împrumutat de la cel al unui individ pe nume Hermann Lorenz. În caz că vă interesează, Hermann avea un frate pe nume Heinrich.

David ridică privirea. Ochii lui Blandford nu trădau nimic.

– O să revin la Heinrich mai tîrziu. Nu am terminat deocamdată cu cadrul general. Unii nu erau încîntaţi de perspectiva de a aştepta venirea Utopiei după cum voia Cel de Sus. Au înfiinţat colonii la tot pasul, mini-Utopii în cadrul cărora se puteau acomoda cu noul mod de viaţă. Cea mai cunoscută era Monte Verita, înfiinţată într-o localitate din Elveţia, Ascona. Toată lumea mergea la Monte Verita. Scriitori ca Hermann Hesse şi Stefan George, pictori ca Arp şi Klee, Isadora Duncan, balerina, politicieni ca Lenin, Troţky, Bakunin. Monte Verita era în legătură cu o societate magică numită Ordens Temple der Ostens – Ordinul Templierilor din Orient.

A existat un alt grup cu nume asemănător, Ordinul Noilor Templieri, condus de Jörg Lanz von Liebenfels. Membrii acestui ordin trebuia să fie imaculaţi din punct de vedere al rasei. Intenţionau să înfiinţeze colonii pursînge în provincie, să ocupe cîteva castele în care să poată crea o nouă rasă. Von Liebenfels a cumpărat castele adevărate care urma să funcţioneze ca centre pentru „eroii arieni". Nu a fost primul. După Primul Război Mondial, o mulţime de oameni au plecat de la Schwabing cu gîndul să fondeze colonii asemănătoare. Unul dintre ei a fost un profet pe nume Ludwig Derleth. Visa să construiască un oraş ideal, Rosenburg-ul. Sarcina locuitorilor acestei aşezări era să educe generaţia tînără în aşa fel, încît să devină o elită, germenele noii ordini viitoare.

David şi Leyla schimbară o privire. Bucăţică cu bucăţică, asemeni unei picturi care îşi dezvăluie adevărata frumuseţe doar atunci cînd o priveşti de departe, povestea lui Harry Blandford începea să capete sens.

Harry îi privi şi surise.

– Pînă acum aţi auzit o sumedenie de lucruri vagi, nu-i aşa?. Dar începeţi să întrezăriţi ansamblul, am dreptate? Colonii aşezate departe de oraşe, cetăţi în care să crească noua generaţie de rasă pură, planuri de creare a Celui de-al Treilea Reich.

– O clipă, interveni David. Vreau să lămurim un lucru. Ne povestiţi toate astea din cauza a ceea ce v-am spus mai înainte

despre Iram? Mi se pare că faceţi o mulţime de conexiuni doar ca să confirmaţi ceea ce v-am povestit. Este interesant. Multe lucruri sînt foarte plauzibile. Dar, dacă nu vă supăraţi, nu pentru asta am venit aici. Spuneaţi că hîrtiile pe care vi le-a trimis Abraham sînt importante. N-am putea discuta despre ele?

Harry oftă şi-şi ţuguie puţin buzele.

– Doriţi încă puţin ceai?

Amîndoi îl refuzară, clătinînd din cap.

– Ceaiul ajută. Ascute mintea. Limpezeşte gîndurile. Vă închipuiaţi că am scos toate aceste informaţii dintr-un depozit infailibil de amintiri? Că port tot timpul în minte chestii din astea, aşteptînd să vină cineva şi să deschidă vreun subiect interesant care să-mi dea ocazia să mă fălesc cu tot ce ştiu? Ca un şarlatan de la circ? Doamne Dumnezeule, n-aş mai putea memora nimic important dacă mi-aş împuia capul cu asemenea banalităţi. Aveam de gînd să vă povestesc toate astea încă înainte de a afla ce aţi găsit în deşertul Nafud. Am evidenţiat doar anumite lucruri şi am omis altele, atîta tot. Dar am făcut cercetarea cu mult înainte de a veni voi, din cauza a ceea ce am citit în hîrtiile acelea. M-aţi înţeles? Tăcu o clipă, apoi întrebă: Acum îmi daţi voie să continuu?

Cei doi încuviinţară din cap, cuprinşi de un soi de teamă.

– Voi aşteptaţi să auziţi de la mine care este legătura între ceea ce v-am povestit pînă acum şi nazişti. Se întrerupse şi inspiră adînc. Ei bine, nu este chiar atît de simplu. O sumedenie de oameni au încercat să stabilească nişte legături care, de fapt, nu există. S-au făcut speculaţii nesfîrşite, dar sînt extrem de puţine dovezi indubitabile. Majoritatea celor care au lansat speculaţiile au fost ei înşişi adepţi ai ştiinţelor oculte, oameni care credeau în puterile misterioase şi în ştiinţa secretă a profeţilor noştri. Iar acest lucru le-a cam întunecat judecata.

Există anumite fapte certe. În primul rînd, atmosfera generală. Chiar în cazul în care nu există legături directe, toate aceste grupuri şi idei se împletesc şi compun un fel de fundal mistic al nazismului. Cel mai vizibil este în cazul lui Himmler şi al SS-ului. Ritualurile, Castelele Ordinului sau *Ordensburgen* ca locuri de antrenament pentru elită, obsesia faţă de puritatea rasei. Himmler a modelat SS-ul după principiile iezuiţilor: ei urma să fie pentru poporul german ceea ce Societatea lui Iisus a fost pentru Biserica Catolică.

Dar deocamdată mă interesează originile. Mă tem că o să vă plictisesc iar cu o mulţime de aspecte mărunte – dar totuşi

semnificative. Mai întîi: cînd trăia la Viena, Adolf Hitler a participat la conferinţe pe teme oculte. Era interesat de astrologie, grafologie şi numerele mistice. La München, l-a frecventat pe Lanz von Liebenfels – vă amintiţi de el? – şi citea cu regularitate revista rasistă editată de acesta, o fiţuică intitulată *Ostara*. Dar toate acestea sînt cam vagi, prea generale. Cînd a ajuns la putere, Hitler nu mai era foarte interesat de ocultism. Dar este cunoscut faptul că în 1919 s-a înscris într-o organizaţie care purta numele de Partidul Muncitoresc German. După cum probabil ştiţi, partidul fusese înfiinţat cu un an în urmă de un individ pe nume Anton Drexler. Ulterior a devenit NSDAP – Partidul Naţional Socialist al Muncitorilor Germani. Partidul Nazist. Partidul înfiinţat de Drexler avea o origine neobişnuită. Iniţial, a fost un „cerc al muncitorilor" fondat de Drexler şi un ziarist pe nume Harrer, Karl Harrer. La rîndul său, Harrer a fost membru al unei societăţi oculte cunoscute sub numele de Thule Bund. Mulţi dintre primii membri ai NSDAP au făcut, de asemenea, parte din Bund. Societatea Thule făcea şi ea parte dintr-o organizaţie antisemită cunoscută sub denumirea de Germanen Order. Rotiţă în rotiţă. Cercuri concentrice, domnule profesor.

David ridică din umeri şi clătină din cap. Auzise atîtea despre acest subiect.

– Tot nu înţeleg...

– Unde ajungem cu toate astea? Drept în miezul problemei, profesore. Cine crezi că era capul – adevăratul şef – al organizaţiei Thule Bund din Germania? Vrei să-ţi spun? Îl cunoşti deja. L-ai întîlnit. Numele lui era profesor Ulrich von Meier.

David se încordă. Leyla privi cu ochii măriţi chipul lui Harry.

– Şi cine era şeful filialei din Berlin? continuă Harry. I-am pomenit deja numele. Era un anume Heinrich Lorenz, fratele lui Hermann, fondatorul organizaţiei Laurenţienilor. Heinrich era bancher, un om extrem de bogat şi de influent. Încep să-ţi stîrnesc interesul?

David încuviinţă din cap. Ce ar fi putut spune?

– Cînd am citit traducerea jurnalului, atenţia mi-a fost atrasă de numele lui von Meier şi al lui Lorenz. Ştiam deja destul de multe despre ei şi voiam să aflu şi mai mult. De exemplu, ştiam că nici unul din ei nu s-a înscris în partid nici înainte, nici după

1933. Nici unul din ei nu a ocupat o funcție înaltă sau publică în afara Societății Thule – iar acest fapt era păstrat în mare secret. Nici unul din ei nu a avut legături cu vreo persoană din cercurile de putere naziste. Și totuși, numele lor apare tot timpul. Sînt prezenți ba la micile serate organizate de Führer, ba la vizitele de la sfîrșit de săptămînă la Berchtesgaden, ba în anturajul lui Himmler ori la dineurile diplomaților din Cancelaria Reich-ului.

În 1941, naziștii au arestat pe toți adepții ocultismului din Reich și i-au închis în lagărele de concentrare. I-au lichidat pe toți – teosofi, antroposofi, vindecători prin credință, astrologi. Poate cu excepția cîtorva ghicitori care au prevăzut din timp ce urma să se întîmple și s-au dat, din vreme, la fund. Ciudat, dar se pare că nu au fost prea mulți dintre aceștia. Lui von Meier și lui Lorenz nu li s-a clintit nici un fir de păr. M-am gîndit de multe ori la acest lucru. Firește, Thule Bund dispăruse de mult. În dosarele mele există dovada că von Meier și Lorenz au continuat să fie foarte interesați de științele oculte, fără să facă din asta un secret. Există mărturii care atestă organizarea unor ședințe de spiritism în prezența lui Himmler și a altor ofițeri superiori SS. Von Meier a publicat chiar și articole despre subiecte oculte. Și toate astea într-o perioadă cînd cei cu idei ca ale lui erau expediați pe loc în lagărele de concentrare.

De fapt, m-a pus pe gînduri și schimbarea politicii oficiale. A început încă din 1936, cînd au fost interzise toate sectele și cultele importante. N-am înțeles niciodată de ce s-a întîmplat așa. Nu prea are sens, doar dacă nu considerăm sectele drept o concurență primejdioasă care trebuia înlăturată. Cam așa cum au procedat după revoluție comuniștii cu rivalii lor de stînga. Întrebarea este, cu cine erau în concurență ocultiștii? Aparent, naziștii erau, pur și simplu, un partid politic. M-am întrebat de multe ori dacă nu cumva dincolo de aparențe exista altceva, mai profund.

Acum încep să cred că exista. Întotdeauna am crezut că von Meier a murit în 1945. După această dată, nu mai există nici o însemnare despre el, nu s-a mai auzit nimic, nu s-au răspîndit povestiri ca cele legate de Mengele. Iar acum aflu de la dumneata că pînă acum cîteva zile era încă în viață. Asta este extrem de interesant. Dar nu este cel mai surprinzător lucru pe care mi l-ai spus. Dați-mi voie să vă mai povestesc ceva despre von Meier. Avea o obsesie. Articolele scrise de el între sfîrșitul anilor '20 și jumătatea anilor '30 gravitează în jurul unui singur subiect. Avea

convingerea că Chivotul Legii există încă şi nu este nevoie decît de studierea atentă a anumitor texte antice pentru a afla unde este ascuns. Unele dintre aceste articole au fost publicate în reviste serioase de ştiinţă şi erau destul de evazive. În publicaţiile oculte – inclusiv în *Ostara* lui Liebenfels – se spunea puţin mai mult. Afirma că cel care va găsi Chivotul va putea distruge pentru totdeauna influenţa poporului evreu. Înţelepţii Sionului, spunea el, îşi exercită încă puterile prin intermediul Chivotului. Dacă Chivotul ar putea fi smuls de la ei, acea putere ar trece asupra noilor proprietari. Pentru viitorul rasei ariene era vital să fie găsit Chivotul.

În 1936, articolele scrise de von Meier pe marginea acestui subiect au încetat brusc. Acesta a fost anul în care a descoperit cetatea Iram. Anul în care naziştii au început să se maseze în jurul principalelor culte. Anul în care Hitler a trimis trupe în regiunea Rinului şi a început pregătirile de război.

Cred că ştia – sau bănuia – că Chivotul se afla undeva în Iram, însă nu ştia exact unde. Aş îndrăzni să spun că influenţa extraordinară a organizaţiei consta tocmai în credinţa că deţinea controlul asupra Chivotului. Ea a adus la viaţă partidul nazist. Acum îi puteau garanta succesul prin mijloace oculte. E o simplă presupunere. Dar un lucru este sigur. Începînd cu 1936, adevăraţii deţinători ai puterii în Germania au fost von Meier şi organizaţia lui – ei au fost stăpînii din umbră ai Celui de-al Treilea Reich.

David îşi aduse aminte de scrisoarea lui Himmler în care pomenea de von Meier. „Recent am fost solicitat de domnul profesor von Meier... Von Meier a transmis Consiliului... Majoritatea membrilor organizaţiei sînt trimişi acum sau vor fi, după încetarea ostilităţilor, în Statele Unite... La urma urmei, nu avem de ales în privinţa asta."

Ridică privirea. Blandford îl privea insistent. Iată un englez, devenit evreu onorific, un bătrîn purtînd pe cap o *yarmulka* roşie ca focul, prins în mrejele istoriei, ca o muscă bătrînă zvîrcolindu-se în pînza unui păianjen lacom.

56

Se făcuse tîrziu. Harry Blandford era obosit. În cîteva ore lumea se întorsese cu susul în jos, iar el se mai chinuia încă să-şi

recapete echilibrul. Se ridică şi-şi turnă încă o ceaşcă de ceai. David îl rugă să le ofere şi lor cîte o cană de ceai fără lapte. Harry mormăi pe sub mustaţă ceva despre americani şi orientali, dar le îndeplini dorinţa şi le oferi băutura cu acel aer de superioritate pe care majoritatea englezilor o rezervă restului umanităţii ignorante. Dintr-o cutie veche de tablă, cu o fotografie scorojită a reginei Elisabeta II pe capac – cadou din primii ani petrecuţi în Israel – scoase o bucată de chec cu fructe: cireşe, migdale şi stafide amestecate într-o masă fărîmicioasă de culoare maro, de origine incertă şi prospeţime şi mai dubioasă. Îl tăie – sau, mai corect, îl fărămiţă cu ajutorul unui cuţit – şi îl servi pe farfurioare ciobite, decorate cu boboci mici de trandafir. Se aşeză la loc şi luă motanul în braţe. Rămase un timp tăcut, răsfoind dosarele, apoi le închise şi reluă firul istorisirii.

– Băiatul s-a născut în 1940. Mama era cea de a doua soţie a lui von Meier, o femeie de origine arabă din Beirut. Se numea Khadija. Khadija al-Husayni – rudă cu o altă persoană despre care am discutat. Pe linie maternă, Khadija era descendentă directă a Profetului. Şi purta numele primei soţii a Profetului. Este un lucru nemaiauzit ca o asemenea femeie să se mărite cu un bărbat de altă origine decît cea musulmană.

Khadija a murit la scurt timp după naşterea băiatului. În împrejurări foarte asemănătoare cu cele în care îşi pierduse viaţa prima soţie a lui von Meier. S-a înecat în timpul unei plimbări cu barca pe lacul Stamberg, acelaşi în care s-a înecat şi Ludwig II. Prima lui soţie a murit în 1937, în timpul unei croaziere în Egipt.

În timpul războiului, băiatul, care a fost botezat cu numele de Friedrich, a rămas la Berlin împreună cu tatăl lui. Von Meier nu s-a recăsătorit, cel puţin nu înainte de 1945. După aceea, cine mai ştie? Desigur, au existat tot felul de zvonuri, dar se pare că nu s-a adeverit nici unul. Nu cred că ducea lipsă de femei. Băiatul a fost îngrijit de sora lui, Julie, pînă la moartea acesteia într-un bombardament aviatic, în 1944, la Berlin. După aceea nu se mai ştie nimic precis despre el, cu excepţia faptului că, după terminarea războiului, a apărut în Irak, unde a intrat sub protecţia foştilor simpatizanţi ai lui Rashid Ali.

– Scuzaţi-mă, îl întrerupse David, dar nu sînt prea familiarizat cu întîmplările acestea. Despre care Rashid Ali este vorba?

– Al-Ghailani. În 1941 el a organizat la Bagdad o lovitură pro-Axă. În scurt timp britanicii au preluat din nou puterea, dar

el a lăsat în urmă o mulţime de susţinători. Al-Husayni a fost implicat în lovitura de stat, dar a reuşit să scape teafăr şi, înainte ca cineva să poată pune mîna pe el, a fugit la Roma. Scarlet Pimpernel nu îl putea învinovăţi de nimic concret pe muftiu; ştia întotdeauna cînd era momentul să se dea la fund.

Harry tăcu, luă o bucată de chec şi o vîrî în gură, apoi bău puţin ceai şi începu să mestece combinaţia.

– Fireşte, nu am ştiut nimic despre existenţa băiatului pînă nu de mult. Nu interesa pe nimeni... cel puţin, la vremea aceea. În Irak a fost crescut de o familie înrudită cu cea a lui al-Husayni. Şi-a schimbat numele cu unul arab, a rupt orice legătură cu Germania, a devenit un tînăr arab din toate punctele de vedere.

David interveni din nou.

– Nu ne-aţi spus cum se numea.

– O, scuzaţi-mă. Friedrich, parcă Friedrich von Meier.

– Nu, mă refeream la numele arab.

Harry îl privi în ochi şi zîmbi. Duse ceaşca la buze şi sorbi zgomotos.

– Vom ajunge şi la asta. Toate la timpul lor. Deci, unde rămăsesem? A, da. A fost crescut ca orice băiat irakian obişnuit. A mers la şcoală, vorbea araba, învăţat să recite din Coran, citea povestiri despre Abu Bakr şi Umar, şi Salah al-Din, chestii de genul acesta. Era brunet, ca şi părinţii săi, iar de la mama sa a moştenit trăsăturile arabe. Toate au mers normal pînă ce a împlinit optsprezece ani.

Asta se întîmpla în 1958, cînd generalul Kassem a preluat controlul şi a proclamat Republica. Familia tînărului Friedrich făcea parte dintre regalişti sau, cel puţin, era în legături apropiate cu Faisal şi cu curtea regală. După război, au făcut o avere uriaşă. Cînd a venit la putere Kasem, membrii familiei au hotărît că era momentul să o şteargă. Probabil din cauza sîngelui neamului al-Husayni care le curgea prin vine, a instinctului Pimpernel. Majoritatea dintre ei au fugit în Arabia Saudită, dar băiatul avea alte gînduri. A trecut graniţa în Siria şi a luat legătura cu o altă spiţă a familiei, din Damasc.

A intrat la Universitatea din Damasc, unde a studiat ingineria, deşi cred că, pînă la urmă, nu a absolvit facultatea. În perioada cît a stat acolo a intrat în rîndurile ramurii siriene a organizaţiei Fraţilor Musulmani, o organizaţie politică fundamentalistă care a fost fondată la începutul secolului în Egipt.

Venise rîndul Leylei să-l întrerupă.

– Vă referiţi la al-Banna's Ikhwan?

Harry încuviinţă din cap.

– A promovat rapid, aşa că la douăzeci şi cinci de ani era deja conducătorul regional pentru districtul Hama. În acelaşi timp, s-au accentuat conflictele cu unii dintre superiorii săi. Era un naţionalist cu vederi mai degrabă laice decît religioase, care considera că se putea folosi de islam ca să atragă simpatia poporului. Au avut loc cîteva incidente în urma cărora a fost acuzat de lipsă de respect faţă de Profet. Treptat, convingerile sale au devenit preponderent de stînga şi a început să fie din ce în ce mai preocupat de organizarea unor acţiuni directe împotriva baasiştilor. În cele din urmă, în 1969 s-a desprins sau a fost dat afară din partid şi şi-a întemeiat propria lui grupare politică.

Ochii Leylei erau aţintiţi asupra lui Harry. Inima îi bătea nebuneşte. Cunoştea bine istoria arabă. Ştia cine era fiul lui von Meier.

Harry o privi cu o umbră de tristeţe.

– Ai ghicit.

Leyla încuviinţă din cap.

– Ştii cum se numea partidul?

– Hizb al-Qawm al-Watani. Partidul Naţional al Poporului, şopti Leyla şi închise ochii.

– Exact.

Leyla ridică pleoapele.

– Mas'ud al-Hashimi.

Harry încuviinţă din cap.

David încremeni preţ de cîteva clipe, apoi izbucni:

– Nu pot să cred. Nu... nu pot să cred. Tăcu, încercînd să-şi stăpînească bătăile inimii. Susţineţi că Mas'ud al-Hashimi – preşedintele Siriei – este fiul lui von Meier? Mi se pare greu de crezut.

Harry scoase un oftat prelung şi trist.

– Vă înţeleg. Dar cred că, pînă acum, v-aţi dat seama că ceea ce se petrece nu intră în canoanele obişnuite. La început, am crezut şi eu, ca mulţi alţii, că al-Hashimi este liberal, dar apoi am aflat că unii dintre membrii fostului său grup din Siria au fost văzuţi în compania anumitor membri ai guvernului. Amicul dumitale, al-Shami, a fost văzut acum două luni la Damasc, unde se pare că s-a întîlnit cu nişte persoane-cheie din cabinetul lui al-Hashimi – generalul Ahmad Subki şi Ibtisam al-Bakri,

mîna dreaptă a lui al-Hashimi şi persoana cea mai probabilă a-i lua locul, în caz că i se întîmplă ceva conducătorului. Aşa că am început să mă interesez pe la diverse persoane... şi am aflat ceea ce v-am spus adineaori. M-a pus puţin pe gînduri. Apoi am primit materialele pe care i le-aţi lăsat lui Abraham. Vă rog să nu ne întrebăm dacă toate astea au vreo logică sau ţin de domeniul nebuniei. Aşa este cum v-am povestit. Al-Hashimi este fiul lui von Meier. S-ar putea să fie o simplă coincidenţă ori s-ar putea să aibă o semnificaţie mai profundă. Aş vrea să aflu.

David privi spre Leyla. Harry avea dreptate. Într-o situaţie în care nimic nu părea să aibă sens era o nebunie să insiste, să se încăpăţîneze să caute răspunsuri, ca şi cum ar fi putut schimba lumea în bine, impunîndu-i să fie mai rezonabilă.

– Cred că ar fi cazul să-i arăţi lui Harry hîrtiile pe care le-ai descoperit, îi spuse David Leylei.

Harry ridică mirat privirea.

– Mai aveţi şi altceva?

David încuviinţă din cap.

– Poftim, zise Leyla, scoţînd din geantă sulul de hîrtii pe care-l găsise în avionul din deşertul Nafud.

Erau şifonate şi murdare, marcate de anii îndelungaţi petrecuţi în cabină şi de zilele în care zăcuseră în sacul său în buzunarul Leylei.

Harry luă documentele şi le desfăşură pe dosarul pe care-l ţinea pe genunchi.

– Unde le-aţi descoperit?

– Într-un avion care s-a prăbuşit în deşertul Nafud, aproape de Iram. Au rămas acolo de la sfîrşitul războiului. Era un avion german. Am găsit înăuntru cîteva cadavre. Unul îi aparţinea lui Hitler, celălalt era, probabil, al amantei lui, Eva Braun. Documentele erau pe un birou, spre coada avionului. Nu le-am luat pe toate, ci doar cîteva. Chaim le-a citit după ce am ajuns în Iram. Mi-a tradus textul aproape integral.

– Spui că Hitler fusese în acel avion?

– Da.

– Adolf Hitler?

– Da.

– Eşti sigură?

– Era îmbrăcat ca Hitler. Dar nu mai rămăsese decît scheletul. S-ar putea să ne fi înşelat.

Se lăsă o liniște apăsătoare.

– Înțeleg, zise după un timp Harry, și vocea îi era aproape de nerecunoscut.

Nu mai scoase nici un cuvînt, ci începu să citească foile.

Deși pretindea că nu vorbește limba, citea în germană cu ușurința pe care ți-o dă practica îndelungată. Nu întrebă nimic, nu făcu nici un comentariu, dar Leyla observă că, pe măsură ce citea, fața i se schimba. O dată se înfioră, ca și cum camera ar fi fost măturată de un curent de aer înghețat. Citi totul, apoi o luă de la capăt și reciti textul încă o dată. După ce termină, rămase cu privirea ațintită asupra hîrtiilor de pe genunchi, ca și cum cămăruța dezordonată s-ar fi animat dintr-o dată de năluci, iar el ar fi căzut în transă, pregătit să comunice cu ele. Un braț îi atîrna pe lîngă corp, mîngîind pisica cu gesturi mașinale, cu acea blîndețe dată de înaintarea în vîrstă. Cîteva momente, amintirile îl duseră în trecut, cînd ochii tînărului Harry văzuseră nori de furtună îngrămădindu-se la orizont, iar urechile auziseră iraționalul în timp ce mărșăluia în cizme de-a lungul și de-a latul Europei.

Multă vreme nu vorbi nici unul. Atmosfera era încărcată de o tensiune nedefinită. În cele din urmă, Leyla se hotărî să rupă tăcerea.

– Nu am înțeles un singur lucru. Chaim a zis că nu însemna nimic pentru el, dar am avut senzația că era ceva cunoscut, ceva ce îl speria. Mă refer la hîrtiile din dosarul albastru, cele cu listele de nume și de numere. Pentru dumneavoastră au vreo semnificație?

Harry îi aruncă o privire care părea să trădeze un soi de furie și care o sperie. Apoi își dădu seama că era vorba mai degrabă de frică, de frică și de o nespusă tristețe.

– Da, cred că știu ce înseamnă. Dacă am dreptate, acele hîrtii sînt mai importante decît toate celelalte luate la un loc. De cîțiva ani încoace, am auzit tot felul de zvonuri, de aluzii, dar pînă acum am refuzat să cred în ele. Acum, nu mai sînt la fel de sigur pe mine.

Duse mîna la frunte și îndepărtă o șuviță de păr care îi căzuse peste ochi. Leyla observă că mîna îi tremura. Bătrînul lăsă mîna în jos foarte încet.

– În ianuarie 1944, Înaltul Comandament SS a înființat un detașament special compus din oameni selecționați din cele mai bune unități staționate în Germania și în străinătate. Marea majoritate era formată din Einzatsgruppen, patrule ucigașe folosite în Europa de Est pentru înfăptuirea programului de lichi-

dare. Erau numai bărbaţi tineri, nici unul trecut de nouăsprezece ani. Regimentul a primit numele de Valkyria-Standarte. Himmler personal a aprobat înfiinţarea acestei unităţi şi a urmărit instruirea soldaţilor. Din păcate, nu ştie nimeni în ce a constat programul de antrenament. După război, nici unul dintre membrii acestui detaşament nu a fost capturat, nu se ştie de ce. Tot ce ştim este că au fost împărţiţi în patru grupe, Valkyria I, Valkyria II, şi aşa mai departe, şi au fost trimişi la cele patru *Ordensburgen* „castele de ordine" ale SS, destinate instruirii forţelor de elită, de la Sonthofen, Crössinsee, Vogelsang şi Marienburg. Băieţii erau cu mult mai tineri decît ceilalţi soldaţi de acolo, dar se spune că au avut parte de privilegii deosebite şi au fost instalaţi în clădiri separate. Au rămas la *Ordensburgen* sub pază strictă cel puţin cîteva luni. Nu ştie nimeni ce s-a întîmplat în timpul instructajului sau ce s-a întîmplat cu ei după ce au plecat de acolo. După noiembrie 1944, nu mai există nici o referire scrisă despre ei.

Aceasta este, dacă nu mă înşel, zise Harry, ridicînd foile capsate, lista completă cu numele membrilor regimentului Valkyria. Dacă ar fi numai atît, n-ar fi încă nimic. Ceea ce mă îngrijorează este ce urmează după nume. Numerele. Sînt cît se poate de clare. Prima parte reprezintă data: 9 decembrie 1944 etcetera. A doua secţiune începe cu o literă, o abreviere a numelui unui lagăr de concentrare: „A" pentru Auschwitz, „D" pentru Dachau, „BE" pentru Belsen. Cifrele propriu-zise sînt numerele de înregistrare ale deţinuţilor din lagăre – numerele tatuate pe antebraţul oamenilor. Litera „V" de la sfîrşit este evident prescurtarea de la „Valkyria" şi desigur „Valk I", „Valk II", şi aşa mai departe sînt numerele originale ale unităţilor militare. Harry tăcu din nou şi închise ochii, ca şi cum ar fi fost chinuit de o durere cumplită, apoi îi redeschise. Cred că oamenii aceştia au dispărut în lagărele de concentrare. În calitate de victime, nu de gardieni. Cred că cineva avea interesul să ajungă acolo, dar nu pot afirma cu precizie din ce motiv anume.

– La ce vă gîndiţi? întrebă David.

– Ca să le dea o identitate nouă, o identitate impecabilă. După încetarea ostilităţilor, erau liberi să renască. Să renască într-o lume nouă, cu nume şi trecuturi proaspete.

– Puteţi dovedi ceea ce spuneţi?

Harry clătină din cap.

– Nu prea. Dar aş vrea să vă fac cunoştinţă cu cineva. Persoana respectivă mi-a povestit acum cîţiva ani despre asta, dar

eu nu am crezut-o. Existau atît de puține indicii. Dar astea... Ridică din nou foile. Acestea reprezintă mult mai mult decît dovezi. Reprezintă ceva concret, ceva de care ne putem agăța. Voi începe cercetările chiar din seara aceasta.

Pînă atunci să punem la punct niște treburi mai practice. Unde v-ați cazat?

David ridică din umeri.

– Deocamdată nicăieri. Nu ne putem întoarce în apartamentul meu sau al Leylei pentru că s-ar putea să ne caute acolo. M-am gîndit să luăm o cameră la hotel.

– Nu e nevoie. Rămîneți la mine, cel puțin în noaptea aceasta. Vreau să fiți aproape, ca să pot lua imediat legătura cu voi. Mai avem foarte multe de discutat. Nu am prea mult spațiu, dar, dacă sînteți obosiți, veți dormi fără probleme. Am pe undeva un pat pliant pe care îl putem pune în dormitorul meu. Vedem mai tîrziu cine se culcă pe el. Domnișoara Rashid poate dormi aici împreună cu Sammy; nu se va supăra. Chestia aceea de acolo – arătă spre o piesă de mobilier tapițată – este o canapea. Dacă o eliberăm de ce este pe ea, este destul de confortabilă. Mă duc să aduc cîteva pături.

Cînd Harry se întoarse ca să plece, David îl chemă înapoi.

– Harry, ar mai fi un singur lucru. Înainte de a pleca din Ierusalim, am auzit că al-Hashimi urmează să vină aici. Este vorba despre nu știu ce conferință. Trebuia să semneze un tratat de pace. Cum a rămas cu planul acesta?

Harry privi în jur.

– Vrei să spui că nu ai auzit?

– Ce să aud?

– Toată lumea vorbește despre asta. E imposibil să-ți scape; e în ziare, la televizor... Vine la Ierusalim pe 3 martie, să semneze un tratat. Asta înseamnă peste patru zile.

57

Dumnezeu nu-i mai zîmbise de multă vreme. Poate că nici nu-i zîmbise vreodată; nu-și mai aducea aminte, trecuseră atîția ani. Dar Marcus Bleich aștepta. Era din naștere o fire răbdătoare, iar viața îi accentuase această trăsătură a caracterului, cu care va merge cu siguranță în mormînt. Era singura cale pe care o cunoștea.

Trăia – sau vegeta – într-o cămăruţă aflată la ultimul etaj al unui bloc din cartierul Romema. Locuia acolo de aproape patruzeci de ani, de la sosirea lui în Palestina, imediat după încheierea războiului. În fiecare dimineaţă, avea nevoie de douăzeci de minute să coboare scările pînă în stradă şi de alte patruzeci de minute seara, ca să le urce din nou. Avea inima slabă şi respira cu greutate. Nu fusese întotdeauna aşa. Uneori, dimineaţa, abia se hotăra să coboare din pat, de groaza coborîşului şi urcuşului pe scări, dorindu-şi să poată rămîne acolo unde era. Dar ştia că, dacă ar fi cedat impulsului, ar fi însemnat pentru el începutul sfîrşitului: ar fi rămas în odaie şi în ziua următoare, şi în celelalte, pînă ce nu ar mai fi ieşit deloc singur. Cei de la asistenţa socială îi promiseseră un apartament într-un bloc mai modern, la parter, dar asta se întîmplase în urmă cu mai mulţi ani, iar el continua şi acum să aştepte. Considera întîmplarea ca atare: încă o lecţie de răbdare.

De obicei, mergea la *shul*, apoi la un club din apropiere, unde juca şah sau table şi mînca ceva comandat la întîmplare. Aceasta era viaţa lui de acum şi se obişnuise cu ea. În definitiv, asta însemna viaţa – o permanentă adaptare. Altfel, nu-i prea vedea rostul. Nu avea rude, dacă nu le punea la socoteală pe cele cîteva rămase în Europa şi pe altele care părăsiseră deja această lume: nici una dintre rubedenii nu era foarte apropiată, nu ştia nimic despre viaţa lor şi nici nu îi păsa. Cu mult timp în urmă fusese căsătorit, avusese şi copii. Puţinele suveniruri rămase, singurele comori pe care le luase cu el din Europa – o fotografie ştearsă, un pieptene, o şuviţă de păr, o scrisoare lipită cu bandă adezivă acolo unde se rupsese de cît fusese împăturită şi despăturită – erau aliniate pe măsuţa de lîngă pat. Le mîngîia în fiecare seară înainte de culcare, iar dimineaţa erau primele lucruri pe care i se oprea privirea.

Îl găsiră la club, jucînd şah cu un alt bătrîn, cu ochii sticloşi fixaţi pe figurinele mici din lemn, ca şi cum acestea ar fi semnificat mai mult decît păreau la prima vedere: un plan, o strategie... sau ca şi cum nu ar fi aşteptat decît o mînă care să le ridice şi să le mute de colo-colo pe pătratele tablei. Era slab şi cu spatele încovoiat, ca dosul unei linguri, şi părea să-şi ţină corpul ca pe un fel de pavăză în faţa adevăratului său Eu, ca şi cum ar fi stat drept în spatele lui, privind afară printre interstiţii întunecoase spre o lume strîmbă. Hainele îi erau mototolite şi pătate şi nu se mai bărbierise de cîteva zile. Toată fiinţa lui părea ponosită. Leylei îi

amintea de un covor vechi, călcat în picioare de nenumăraţi paşi pînă ce nu a mai rămas decît urzeala. Dar simţea încă ceva, o tărie, o rezistenţă care dezminţea aparenta slăbiciune a trupului.

Harry se apropie şi se prezentă. Vorbea nemţeşte cu un pronunţat accent englezesc.

– Bună dimineaţa, Marcus. Îţi mai aduci aminte de mine? Sînt Harry Blandford, englezul cu care ai stat de vorbă de cîteva ori prin 1975. Ne-a făcut cunoştinţă Salomon Pinkes. Am discutat... despre trecut.

Marcus încuviinţă din cap. Da, îşi amintea. Cel puţin, Harry fusese dispus să-l asculte, ceea ce nu putea afirma despre alţii. Desigur, nu îl crezuse sau considerase că interpretase greşit ceea ce văzuse; dar nu fusese primul care se îndoise de povestea lui.

– Dacă ai timp. Aş dori să mai stăm de vorbă. Am venit împreună cu nişte prieteni care sînt foarte interesaţi să te asculte.

– Timp? Ce altceva am, în afară de timp?

Se aplecă la urechea partenerului de joc şi îl întrebă dacă îl deranja să întrerupă partida.

– Cîştig şi eu o dată şi atunci Bleich trebuie să plece! bombăni celălalt bătrîn. Dar du-te, pot să aştept. Te bat mai tîrziu.

Marcus îi conduse într-o cămăruţă unde puteau vorbi nestingheriţi. Încăperea, ca tot clubul din care făcea parte, emana un aer de optimism stingher, caracteristic acestui gen de stabilimente: pereţi vopsiţi într-un galben ţipător, care sugera mai degrabă o criză de ficat decît veselie, postere cu peisaje din ţări exotice, pe care nici unul dintre acei bătrîni nu avea să le viziteze vreodată, flori din plastic, aşezate în ghivece din plastic pe măsuţele cu tăblia pătată şi arsă de ţigară, scaune acoperite cu vinilin roşu pe care puteai să şezi, dar nu te puteai relaxa.

La început, nu discutară decît banalităţi, pentru a-i permite lui Marcus să se obişnuiască cu vizitatorii. Privirea îi zbura de la unul la altul, ca şi cum i-ar fi evaluat, încercînd să-şi facă o părere. De meserie fusese şlefuitor de pietre preţioase, mai întîi în Germania, apoi aici, în Israel, pînă îi slăbise vederea şi degetele îşi pierduseră îndemînarea. De atunci trăia dintr-o pensie modestă, îngroşînd rîndurile celor nevoiaşi din Ţara Făgăduinţei. Deşi îşi pierduseră acuitatea necesară pentru modelarea pietrelor preţioase, ochii îi rămăseseră la fel de sfredelitori ca un diamant, capabili să aprecieze un om dintr-o singură privire.

Nimeni nu crezuse ceea ce istorisise despre grozăviile petrecute la Dachau, dar în adîncul inimii știa că nu se înșelase.

În cele din urmă, Harry atacă subiectul care îi adusese acolo.

– Marcus, cînd am stat de vorbă, am discutat despre multe lucruri. Mi-ai dat niște informații foarte valoroase; numele gardienilor din Wachtruppe, descrieri ale ofițerilor SS, amănunte despre incidente. Nu am apucat să-ți mulțumesc cum se cuvine. Vreau să o fac acum. Ceea ce mi-ai istorisit mi-a fost de mare, mare ajutor. Acum am nevoie din nou de ajutorul tău. Cînd ne-am văzut ultima oară, mi-ai povestit despre deținuți. La vremea aceea, ți-am spus că te cred, dar, de fapt, eram convins că ai interpretat greșit ceea ce ai văzut. Acum regret că am gîndit așa. Trebuia să mă gîndesc mai bine. Dar pe vremea aceea eram foarte ocupat și m-am luat cu altele.

Acum cred că am dovada că ceea ce mi-ai spus este adevărat. Au descoperit-o de curînd Leyla și David. Iartă-mă, te rog, că nu-ți dezvălui unde și cum. Nu-ți pot spune decît că este vorba despre ceva autentic și... tulburător. Aș vrea să le povestești și lor ceea ce mi-ai povestit mie. Leyla nu înțelege germana, dar o să-i explicăm mai tîrziu ce ne-ai spus.

Urmă o clipă de tăcere în răstimpul căreia Marcus își plimbă privirea de la Leyla la David.

– Foarte bine. Dar s-ar putea să nu mă crezi nici acum.

Inspiră cît putu de adînc, întrebîndu-se pentru a mia oară de ce plămînii lui se încăpățînau să nu primească aerul la fel de ușor ca în tinerețe. Așteptă cîteva clipe ca aerul să-i pătrundă bine în piept, apoi închise ochii, forțîndu-se să revadă încă o dată totul: barăcile, turnurile, sîrma ghimpată acoperită de brumă, păsările înfometate ciugulind pămîntul.

– Era frig în lagăr. Chiar și vara, peste tot era răcoare. Vine dinăuntru, din cauza foamei, a lipsei de speranță. Nu-mi aduc aminte să-mi fi fost vreodată cald. Dar cel mai rău era iarna. Îngheța apa – nu numai apa din băltoace sau de la robinet, ci tot ce era umed. Barăcile erau igrasioase, așa că înghețau pereții, păturile, hainele... tot ce era pătruns de umezeală. Oamenii mureau din orice. Ceea ce nu se decreta oficial era inventat de gardieni, iar ceea ce nu inventau gardienii o făceau vremea sau bolile.

Desigur, știți asta. Toată lumea știe sau crede că știe. Asta-i greșeala: credem că știm, și totuși nu știm nimic. Mai ales aici, în Israel, unde amintirea Holocaustului este ceva obișnuit. Eu

știu pentru că am fost acolo; voi credeți că știți pentru că ați citit în cărți sau ați văzut filme, pentru că v-au povestit oameni ca mine. Poate chiar părinții voștri. David încuviință din cap. Marcus îl privi în ochi, apoi continuă: De fapt, nu știți nimic. De aceea ce vă spun eu este greu de judecat. Nu pentru mine sau pentru alții care au fost acolo – ei înțeleg imediat. Așa că trebuie să încercați să judecați mai încet.

Nu prea aveam noțiunea timpului. Nu știam decît că este iarnă. Simțeam că războiul nu evoluează așa cum își doreau ei. Au încercat să ne ascundă lucrul ăsta, dar vedeam pe fețele lor că așa este. Dar oamenii continuau să moară. Poate chiar mai mulți decît pînă atunci, e greu de spus.

Voi încerca să vă povestesc ce am văzut în iarna aceea. Mă aflam în baraca 19 din blocul 36. Pe timpul acela eram peste patru sute de persoane în baraca aceea, deși spațiul fusese proiectat inițial doar pentru optsprezece. Mai tîrziu, situația s-a înrăutățit mult mai mult, după ce au fost aduși deținuții din est, din lagărele pe care a trebuit să le abandoneze din cauza rușilor. În fiecare zi, mureau oameni; mai rar, soseau grupuri noi. În orice caz, era aglomerație – cîțiva în plus, cîțiva în minus, nu avea importanță. Cel puțin, așa a fost pînă la sosirea celor din est.

Într-o zi, trebuie să fi fost în decembrie, în baraca noastră au fost aduși șapte bărbați. De la bun început, am știut că ceva nu era în ordine. La prima vedere arătau la fel ca noi – rași în cap, îmbrăcați în zeghi vărgate, cu numere tatuate pe antebraț. Însă aveau ceva care dădea de gîndit. Păreau dezorientați. Speriați, neliniștiți... de parcă ar fi jucat teatru. I-am observat cu atenție, dar foarte discret. Erau împrăștiați prin toată baraca, însă am băgat de seamă că, din cînd în cînd, se întîlneau unii cu alții. Niciodată în grup complet, ci doar cîte doi sau trei; arareori erau aceleași două persoane și niciodată aceiași trei, din cîte îmi puteam da seama. Întotdeauna era o combinație diferită a celor șapte indivizi. Mă urmăriți?

– Desigur. Dar tot nu înțeleg ce anume v-a atras atenția asupra lor.

– Nici eu nu știu exact, recunoscu bătrînul. Pe atunci, eu eram cel mai vechi în lagăr. Eram tînăr, destul de în putere. Învățasem regula jocului, cum să supraviețuiesc. Poate că m-a ajutat instinctul, cunoașterea oamenilor. Dacă priviți fotografiile, toți par la fel: fețe supte, ochi măriți, brațe și picioare ca niște

scobitori, capul ras – stau cu toţii indiferenţi, cu ochii fixaţi pe aparat. Sau cadavrele din gropile comune – o masă de carne fără formă. Cel mult poţi spune „ăsta este un bărbat, asta este o femeie" în cazul în care sînt goi. De mule ori nici chiar atunci. Singurii care sînt uşor de recunoscut sînt copiii.

Dar în realitate nu a fost aşa. Acolo erau tot felul de oameni. Evrei credincioşi şi evrei necredincioşi, evrei bogaţi şi evrei săraci, evrei deştepţi şi evrei proşti. Desigur, între ei nu se făcea nici o deosebire: eram toţi *Untermenschen*, şi cei buni, şi cei răi dintre noi. Dar noi vedeam deosebirea. Din clipa în care cineva intra în lagăr, eu ştiam cît avea să reziste. Unii îşi tîrau moartea după ei în lagăr, ca şi cum ar fi aşteptat-o. Alţii dispuneau de toate atuurile pentru a supravieţui. Cuvîntul-cheie era cooperarea. Dacă cineva era egoist, preocupat doar de propria lui persoană, dacă refuza să-şi împartă mîncarea cu alţii sau să împrumute vreo sculă găsită întîmplător era clar că nu avea să scape cu viaţă. Dacă îi ajutai pe ceilalţi, te ajutau şi ei pe tine. În lagăr venea întotdeauna clipa în care trebuia să apelezi la ajutorul celorlalţi. Supravieţuirea nu era atît o chestiune de rezistenţă sau slăbiciune, ci mai degrabă de omenie.

În final, asta era singura deosebire care conta – dacă erai un supravieţuitor sau combustibil pentru cuptoare. Într-un anumit sens, ei au reuşit să şteargă toate celelalte deosebiri. Unii bogătaşi au reuşit să aducă cu ei în lagăr cîte ceva de valoare, diamante, poate numerele conturilor din bancă. Cu ajutorul lor au cumpărat anumite privilegii: o avere în schimbul unei pîini şi jumătate. Dar asta nu i-a ajutat să scape de cuptor, atunci cînd le bătea ceasul. În cele din urmă, nu conta nimic în afară de diferenţele interioare. Nu era vorba de curaj, de suflet ori de sfidare sau de altceva – doar de capacitatea de a îndura, atîta tot. Şi de disponibilitatea de a împărţi totul.

Aceşti bărbaţi nu păreau să dispună de nici una dintre aceste calităţi. Dar era la fel de limpede că nu erau însemnaţi pentru moarte. Era ca şi cum nu le-ar fi păsat, ca şi cum ar fi ştiut că, pînă la urmă, vor scăpa, că supravieţuirea lor era garantată. Am observat acest lucru din gesturi minore. Supravieţuitorii erau aceia care aveau grijă să-şi primească întotdeauna porţia de mîncare. Nu porţia altuia, nu mai mult decît aveau dreptul, ci doar ceea ce era al lor. Desigur, puteau împărţi hrana cu vreun bolnav sau cu cineva care fusese bătut. Dar primul lucru era să-ţi

obţii raţia. Încă de la început. Dacă permiteai cuiva să-ţi ia porţia cu forţa, acesta era considerat ca un semn de slăbiciune. Gardienii profitau imediat. Blockalteste-ul îşi făcea imediat o notiţă mentală despre asta. Nu exista limită: o dată ce lăsai să ţi se vadă slăbiciunea, erai terminat. Poate nu chiar din prima zi sau din prima săptămînă, dar destul de repede.

Nu l-am văzut pe nici unul dintre ei să se lupte pentru raţie sau să ceară o bucată de pîine ori să se ia la harţă pentru un supliment de mîncare. Au slăbit ca şi noi, dar totuşi păreau puternici, ca oamenii fără pic de grăsime pe corp, numai muşchi. Nu ştiu cum, dar primeau mai multă mîncare, hrană mai consistentă, ceva care nu îngrăşa, dar le dădea forţă. Nu aveam nici o îndoială. Desigur, asta s-a întîmplat după cîteva săptămîni, poate o lună sau chiar mai mult, dar cu timpul a devenit o certitudine.

Într-o seară, am hotărît să îl urmăresc pe unul dintre ei, ca să văd ce face. Eram sigur că noaptea li se dădeau porţii suplimentare de hrană: era singurul moment în care nu puteau fi observaţi. Am rămas treaz pînă în zori. Era întuneric beznă, abia puteam distinge ceva. Era cît pe ce să renunţ: frigul acela pătrunzător te îndemna să adormi. Dar a meritat să stau de veghe. Cel pe care-l urmăream a coborît încetişor de pe prici şi s-a dus tiptil la uşă. S-a împiedicat de cîţiva colegi de cameră, dar nu s-a sinchisit nimeni. Era ora la care lumea se scula ca să urineze.

M-am hotărît să îl urmăresc. N-aş putea spune de ce. Nu era un lucru înţelept: putea să mă vadă sau mă puteam rătăci în întuneric, fără să găsesc drumul înapoi la baracă. Atunci, o încurcam foarte rău. Dar, într-un fel, nu-mi păsa, atît eram de preocupat să descopăr ce se întîmplă.

A ieşit, şi după cîteva clipe am pornit după el. Era extrem de periculos, ne era strict interzis să ieşim din barăci în timpul nopţii. Dacă eram văzut, puteam fi împuşcat; nu pierdeau timpul cu întrebări. Dar nu a trebuit să merg prea departe. Cerul era înnorat, şi îmi era destul de greu să mă ţin după el, dar, în acelaşi timp, puteam rămîne nevăzut. S-a depărtat puţin de baracă, apoi a fluierat încet de două ori. A trecut cam un minut. Nu a făcut nici o mişcare, stătea doar acolo aşteptînd. Am rămas în umbra baracii, unde nu mă putea vedea nimeni. În clipa următoare, dintre două barăci de vizavi a ieşit un gardian şi s-a apropiat de el. Era prea întuneric ca să văd ce se petrece, dar mi-am dat seama că gardianul i-a dat ceva şi apoi a început să mănînce şi să bea. Discutau

cu voce scăzută, aşa că nu am putut înţelege nimic. Au stat acolo vreo zece minute, apoi cel care ieşise din baracă i-a dat înapoi ceva gardianului. Bănuiam că se pregătea să se întoarcă în baracă, aşa că m-am strecurat repede înăuntru şi m-am băgat în pat. A apărut după cîteva minute şi a trecut pe la fiecare dintre cei din grupul lui. Probabil, le-a dat din mîncarea pe care o primise de la gardian.

Bătrînul se opri, ca şi cum ar fi aşteptat să i se pună întrebări.

– I-aţi povestit cuiva toate astea? întrebă David.

Marcus clătină din cap.

– Nu, atunci nu. V-am spus că sînt un supravieţuitor. Asta era o parte majoră a supravieţuirii: să nu atragi niciodată atenţia asupra ta. Să ţii pentru tine anumite lucruri, în special pe cele periculoase. Nu îţi puteai permite să spui nimănui adevărul. Asta te putea pierde. Nu îţi puteai permite luxul de a avea prieteni apropiaţi, pentru că asta însemna o implicare sentimentală care îţi mînca din energie, îţi slăbea puterea de rezistenţă. Şi, mai ales, nu vorbeai. Ceea ce văzusem eu putea să valoreze ceva pentru cineva. Pentru un castron de supă, i-ar fi şoptit supraveghetorului că ştiam ceva; existau şi oameni dintr-aceştia. Adevărul este că ar fi fost executaţi împreună cu mine, dar aşa erau unii, proşti, nu vedeau mai departe de lungul nasului. Numai adevăraţii supravieţuitori gîndeau în perspectivă... şi păstrau doar pentru ei ceea ce ştiau.

– Dar grupul de rezistenţă din lagăr? se interesă David. Nu le-aţi fi putut spune lor?

– Nu ştiam cine făcea parte din acel grup. Pe atunci, nu ştiam că exista aşa ceva. Dacă aş fi ştiut... da, i-aş fi spus unuia dintre ei.

– După aceea s-a mai întîmplat ceva?

– Da, ajung imediat şi la asta. Dar, mai întîi au fost altele, semne că lucrurile nu erau în regulă. Doi dintre ei făceau parte din acelaşi grup de muncă din care făceam şi eu. În fiecare zi eram scoşi la săpat de şanţuri. Nu am aflat niciodată la ce serveau. Cine trăgea chiulul era aspru pedepsit. Gardienii care ne supravegheau pe noi erau din cale afară de brutali. Aproape în fiecare zi mureau cîţiva dintre noi. Prizonierii care nu îşi vedeau de treabă erau de multe ori bătuţi pînă îşi dădeau sufletul. Chiar eu am văzut cîteva persoane prăbuşindu-se la pămînt sau, pur şi simplu, oprindu-se din lucru şi aşteptînd să vină gardianul ca să-i termine în bătaie. Ei bine, cei doi nu trăgeau chiar mîţa de coadă, dar nici nu pot spune că se omorau cu treaba. Am văzut oameni care munceau mai mult şi tot erau biciuiţi, dar de

ăștia nu se atingea nimeni. Cu o singură excepție, cînd gardianul s-a năpustit asupra unui grup de deținuți și unul din cei doi s-a nimerit să fie printre ei. Am văzut totul cu ochii mei. Gardianul l-a doborît la pămînt și a continuat să dea în el. Dar pot să jur că juca teatru. Am mai văzut oameni bătuți de paznici. Simțeai din plin fiecare lovitură în parte. Le făcea plăcere, pentru ei era un fel de sport. Dar ăsta îl împingea doar de colo-colo cu vîrful piciorului. Am reușit să văd suficient înainte să fiu luat și eu la bătaie, pentru că nu-mi vedeam de treabă.

După aventura din noaptea aceea, am hotărît să încerc să-l cunosc mai bine pe individul pe care l-am urmărit. Nu a fost prea ușor. În lagăr nu faci ușor cunoștință, dar eu am insistat. Mi-a spus că se numește Gershon, Gershon Neusner. Zicea că e originar din Baden-Baden, dar că reușise să fugă înainte de război, împreună cu familia, în Franța, unde locuise pînă nu de mult. Au fost despărțiți și nu mai știa nimic de ai lui. Pentru început asta a fost tot ce mi-a spus.

Dar nu l-am slăbit o clipă. Am făcut în așa fel, încît să fim împreună cît mai mult, i-am pus tot felul de întrebări. Pe măsură ce-mi răspundea, mi-am dat seama că, de fapt, nu-mi spunea mare lucru. I-am spus că am rude la Baden-Baden, l-am întrebat dacă le cunoaște. Desigur, era o minciună, nu aveam pe nimeni acolo. Dar voiam să îl forțez să vorbească despre oraș, să-l scot puțin din muțenie. De fiecare dată îmi răspundea că nu, nu-l cunoaște pe vărul sau pe unchiul cutare. După aceea, într-o zi, i-am spus că nu se poate să nu fi auzit de renumitul Eli Schumacher, cantorul de la sinagoga mare. A, desigur, mi-a răspuns, îl ținea bine minte; îl auzise în copilărie cîntînd Kol Nidre de Yom Kippur. Nu ar fi trebuit să spună asta. Eli Schumacher era numele bătrînului cantor din sinagoga noastră de la Bremen.

Atunci, am știut sigur că Neusner mințea. I-am întins alte curse. I-am vorbit despre religie, asta mi s-a părut calea cea mai bună. Înțelegeți, voiam să aflu dacă era evreu sau nu. Discutam despre Talmud, dădeam nume inexistente de pasaje inventate de mine pe moment. Nu mă contrazicea niciodată, ba o dată chiar mi-a spus: „Da, îmi amintesc de pasajul ăsta." Vorbeam intenționat agramat și oricare evreu educat m-ar fi corectat imediat, dar el nu a făcut-o nici măcar o dată.

David îl întrerupse din nou.

– I-ați spus vreodată în față ce gîndeați despre el?

Marcus clătină din cap violent. O şuviţă colilie se desprinse şi îi alunecă pe ochi. Ridică mîna şi îşi aranjă părul.

– Nu, zise pe un ton categoric. Şi aşa riscam enorm. Dacă îi dădeam de înţeles că ştiu că se preface, ar fi pus imediat să fiu executat. De asta sînt absolut sigur.

– De ce n-a făcut-o? Îi puneaţi o sumedenie de întrebări, vă băgaţi în viaţa lui. Nu era suficient că-l agasaţi?

Marcus surîse, dezvăluind dinţi care i-ar fi zbîrlit părul în cap oricărui dentist.

– Nu pot să vă răspund la această întrebare. Într-un fel, cred că mă simpatiza. M-am gîndit de multe ori la asta. Ciudat, dar suporta mai greu viaţa din lagăr decît noi, ceilalţi. Observă expresia de pe chipul lui David şi ridică mîna. Nu mă înţelegeţi greşit. Avea avantajul că mînca bine, că nu era niciodată bătut – în privinţa asta nu avea probleme. Dar, cu toate astea, trebuia să trăiască în lagăr. Şi totuşi, sînt convins că ar fi putut pleca oricînd ar fi dorit. Noi nu aveam de ales. Ştiam că sîntem condamnaţi să rămînem acolo pînă la moarte şi încercam să ne acomodăm cum puteam. Dar el şi amicii lui aveau libertate de opţiune. Noi ne impuneam să supravieţuim; ei îşi impuneau doar să rămînă acolo. Şi cred că Neusner simţea nevoia unui prieten, chiar şi evreu. Poate că, într-un fel bizar, mai ales evreu. Mă tem că nu sînt prea coerent.

David clătină din cap.

– Nu, dimpotrivă, cred că sînteţi foarte coerent.

– Mulţumesc. Făcu o pauză, apoi continuă: Nu sînt multe de spus. După aceea au adus în lagăr deţinuţi din ţările din est. Şi după cîteva luni au început să o ia razna. Omorau, omorau oameni, ca şi cum ar fi fost obligaţi să ne lichideze cît mai repede posibil. Ştiam că se petrece ceva. Bineînţeles, era ultima ofensivă împotriva Germaniei, dar noi nu aveam de unde să ştim asta. A fost perioada cea mai dementă – erau obsedaţi de îndeplinirea programului de exterminare, deşi îşi dădeau seama că erau terminaţi, că în cîteva săptămîni totul avea să se sfîrşească.

Şi, într-adevăr, s-a sfîrşit. Americanii au intrat în lagăr, iar noi am devenit din deţinuţi persoane deportate. Eu am fost trimis într-un lagăr de la Hanovra. Nu ştiu unde l-au trimis pe Neusner ori pe amicii lui, nu l-am mai revăzut de atunci. Se opri brusc, apoi adăugă abia şoptit: Pînă acum cîţiva ani.

Harry tresări. Asta era ceva nou.

– Nu mi-ai pomenit nimic despre asta, exclamă. Nu mi-ai spus că l-ai revăzut pe Neusner.

Marcus schiţă din obişnuitul lui surîs şubrezit.

– Nu, asta s-a întîmplat după întîlnirea noastră, cîţiva ani mai tîrziu.

– De ce nu ai luat legătura cu mine, de ce nu m-ai anunţat?

– Nu sînt sigur. A trecut atîta timp, încît nu eram sigur.

– Că era el?

Marcus clătină din cap.

– Nu, el era. Nu eram sigur că pricep. După ce l-am văzut, totul mi s-a părut lipsit de sens.

– Unde l-ai revăzut? Aici, la Ierusalim?

Marcus încuviinţă din cap.

– La Jabotinsky. Mă plimbam. Mergeam mai bine decît acum, problema asta cu inima e de dată mai recentă. Şi era vară.

– Era ziua? L-ai văzut la lumina zilei?

– Da. O, el era, fără îndoială. La început, nu am fost chiar sigur, îmbătrînise atît de mult. Dar nu s-a schimbat prea tare.

– Ce ai făcut? Ai vorbit cu el, te-ai arătat măcar la faţă?

Marcus clătină din cap.

– Nu... pe moment nu am fost foarte sigur. Trebuia să mă conving. L-am urmărit. Nu a mers prea departe, doar pînă la o casă de pe strada Giv'at Oren. Era casa lui.

– De unde ştii?

– Pe poartă era o plăcuţă cu numele lui. Cînd am citit-o, am ştiut sigur că nu mă înşelasem. Era, într-adevăr, el.

– Gershon Neusner? Asta era numele de pe poartă?

– Da. Gershon Neusner.

Marcus îl privi pe Harry drept în ochi. Părea uşor amuzat, ca şi cum numele ar fi avut o rezonanţă comică. Apoi privirea i se umbri şi în ochi îi apăru un licăr de nesiguranţă. Deschise gura să spună ceva, dar imediat o închise la loc.

– Da? îl zori Harry, convins că mai avea ceva de spus.

– Nu era numai numele. Îi adăugase şi un titlu. Nu mai era, pur şi simplu, Gershon Neusner. Era generalul Gershon Neusner.

Toate privirile se întoarseră spre el. Recunoscuseră numele.

– Dumnezeule, zise Harry, aproape inaudibil.

Asta era totul.

58

Cei pierduţi rămîn iremediabil pierduţi, cei tăcuţi rămîn învăluiţi în tăcere. David stătea alături de Leyla şi Harry în lumina difuză din Mausoleul Yad Vashem de pe Muntele Pomenirii, Har Hazikkaron. Se aflau în Ohel Yiskor, o sală de formă dreptunghiulară, cu acoperiş ţuguiat şi un perete zidit din bolovani mari, cu muchiile rotunjite. Între perete şi tavan exista un rost care lăsa lumina zilei să pătrundă în voie în interior. În capătul superior al sălii, se vedea o platformă pe care erau aşezate patru coroane şi în spatele căreia ardea o flacără veşnică. Privirile lor nu erau aţintite nici asupra florilor, nici a flăcării pîlpîinde. Pardoseala era punctată din loc în loc, la intervale egale, de dale negre inscripţionate cu litere mari, ebraice şi latine, cu denumirile a douăzeci şi una de localităţi din Germania şi Polonia. Nume simple ale unor aşezări modeste, aşezări unde trăiseră bărbaţi şi femei obişnuite şi care încă mai erau locuite. Sate, orăşele, municipii... transformate în uzine ale morţii de către Cel de-al Treilea Reich. Denumirile stăteau acolo, gravate în piatră, explicite şi inconfundabile, mărturii cutremurătoare ale unor vremuri cumplite: Belsen, Chelmno, Auschwitz, Majdanek, Bergen-Belsen, Dachau...

De cîţiva ani de cînd trăia la Ierusalim, Leyla nu fusese niciodată aici. Palestinienii nu obişnuiesc să treacă pe la Yad Vashem. Oare nu-şi aveau propriile lor mausolee în lagărele de refugiaţi, numele propriilor lor morţi spre aducere aminte? Deir Yasin, Tell al-Zatar, Sabra, Chatilla. Stătea acolo, însă nu putea uita. Mai mult, locul acesta o făcea şi mai conştientă de suferinţele îndurate de poporul ei în trecut şi încă în prezent. Dar simplitatea dezolantă a sălii, sobrietatea pietrelor negre, şlefuite, îi dezvăluia ceva neaşteptat: perceperea imensităţii răului care fusese făcut, înţelegerea faptului că mintea nu era capabilă să suporte suferinţa la scară monumentală. Ceea ce contează în final este individul, suferinţa lui personală, moartea sa, dar asta nu o afectase deloc, absolut deloc. Aici, Leyla simţea, pentru prima oară în faţă, dogoarea cuptoarelor, strîngerea de spaimă din stomac, aici îi înţelegea cu adevărat pe oamenii aceia care îi uzurpaseră ţara. Nu-i putea ierta. Nu-i va putea ierta niciodată. Dar nu-i mai putea condamna. Acum îşi dădea seama că erau sortiţi să trăiască astfel de-a pururi, unii lîngă

alții, incapabili să se ierte, condamnînd o lume care își asmuțise victimele unele împotriva celorlalte. Strînse mîna lui David și privi razele palide, anemice ale soarelui care scăldau dalele în lumină.

Marcus Bleich îi rugase să vină aici în numele lui, înainte de a-și continua cercetările la Institutul Holocaustului, aflat în același perimetru. El personal nu vizitase niciodată Mausoleul. Asemeni altor supraviețuitori, își purta zilnic durerea închisă în suflet. Fotografia, șuvița de păr, pieptenele știrb semnificau pentru el mai mult decît orice ar fi văzut la Yad Vashem. Dar asta nu însemna că disprețuia monumentul. Ori de cîte ori auzea de cineva care dorea să meargă acolo, îl ruga să spună o rugăciune și pentru familia lui, să le caute numele în Sala Numelor.

David îl observă pe Harry în timp ce stătea pierdut în gînduri în sala Ohel Yiskor, îl ascultă recitind din Kaddish în numele celor morți. Cînd se întoarseră să plece, îl privi din nou. Ochii li se întîlniră.

– Vrei să afli de ce, nu-i așa? De ce am venit aici, de ce m-am convertit.

David nu răspunse nimic.

– Chiar nu pricepi? Tocmai în acest loc ai nevoie de o explicație? David, acum sîntem cu toții evrei, fiecare dintre noi. Nu e vorba doar de tine și de poporul tău, asta ține doar de sînge. E mai mult decît atît. Prin uciderea atîtor oameni, ne-au transformat pe toți în evrei. Fie că vrem, fie că nu, am devenit cu toții fiii lui Avraam datorită Holocaustului. E atît de simplu, David. Sînt sigur că poți să înțelegi. Din moment ce v-au făcut-o vouă, o pot repeta cu alte națiuni. Cîte persoane se află astăzi în lagăre, în camere de tortură? Dumnezeu a circumcis pe fiecare om în parte de pe fața Pămîntului. Mi-a luat mult timp ca să înțeleg, David, dar, în cele din urmă, am văzut totul limpede.

Era deja după-amiaza devreme cînd ieșiră din Ohel Yiskor și porniră spre institut, o clădire scundă, dată cu var, aflată la vreo cinci sute de metri mai departe, spre poalele dealului. Erau așteptați; Harry telefonase în cursul dimineții, cerînd ajutor într-o problemă urgentă. Era un vizitator obișnuit al institutului, simpatizat și respectat de personal. Dar vizitele sale nu erau niciodată oficiale. Dacă s-ar fi interesat cineva de el, i s-ar fi răspuns că nu fusese niciodată în institut și nu fusese ajutat vreodată de nimeni dintre cadrele care lucrau acolo.

În hol, fură întîmpinaţi de o femeie măruntică, slăbuţă, trecută puţin de şaizeci de ani. Katje Horowicz era a doua supravieţuitoare cu care făceau cunoştinţă în ziua aceea. Supravieţuise pentru că fusese o fată drăguţă, dar purta şi acum în adîncul sufletului rănile nevăzute datorate simplului fapt că era mai frumoasă decît media. Leyla observă imediat numărul tatuat pe antebraţ, abia vizibil sub mîneca jerseului de lînă.

Katje întinse mîna şi o strînse pe a Leylei, fără să aştepte ca Harry să facă prezentările de rigoare. Fusese întotdeauna o fire răbdătoare şi, cu cît înainta în vîrstă, cu atît i se accentua mai mult această trăsătură de caracter. De cînd fusese eliberată din lagăr, trăise intens, ca şi cum nu ar fi avut destul timp la dispoziţie. Fiecare zi trăită de atunci i se părea la fel. Era singurul mod de a trăi pe care îl cunoştea.

– Sînt Katje Horowicz, se prezentă. Vorbea corect englezeşte, dar cu un accent foarte puternic. Sînt directoarea adjunctă a institutului. Dumneata trebuie să fii domnişoara Rashid. Am auzit că ai fost studenta lui Abraham Steinhardt. Aşa deci. Foarte bine. Am ţinut foarte mult la Abraham. Era un om dintr-o bucată. Ca şi dumneata, după cum văd.

Leyla nu se simţea în largul ei sub privirea scrutătoare, care parcă o cîntărea şi o judeca. Deşi nu ştia, Katje, o observa într-adevăr cu atenţie. Era prima palestiniană care intra în institut şi prezenţa ei acolo o stînjenea pe Katje, în pofida pretinsei vioiciuni şi amabilităţi. Katje se întoarse şi-i întinse mîna lui David.

– Domnul profesor Rosen? Îmi pare bine de cunoştinţă. Ce vă aduce pe dumneavoastră, arheolog, într-un asemenea loc? Nu pot să cred că am ajuns atît de bătrîni. Ori poate săpăturile printre oseminte v-au deschis apetitul pentru morbid?

David privi în jur, examinînd pereţii vopsiţi în culori luminoase.

– Nu mi se pare un loc atît de morbid.

Katje clătină din cap.

– Nu. Clădirea este plăcută. Ne ajută să nu ne pierdem firea, noi care lucrăm zi de zi aici. Morbiditatea rezidă în ceea ce ascunde, în simplul fapt că există. Dar să mergem. Nu-l mai salut pe Harry, şi aşa îl văd prea des.

Dincolo de o uşă vopsită în gri, se întindea un coridor bine luminat. De undeva din spatele pereţilor răzbătea zumzetul slab al unor aparate. Cineva ieşi pe uşa alăturată şi traversă holul,

intrînd pe o altă uşă de vizavi. Katje îi conduse prin coridor, discutînd aprins cu Harry despre prieteni comuni.

Încăperea în care îi conduse Katje era înţesată cu cele mai moderne tipuri de console de calculator şi monitoare. Totul emana curăţenie şi igienă, la ani-lumină depărtare de lagărele morţii, ale căror grozăvii erau catalogate şi stocate în măruntaiele calculatorului principal.

– Ce ai adus, Harry? întrebă Katje după ce luară loc la masa din mijlocul încăperii.

– Nişte cifre, răspunse Harry, scoţînd din servietă un teanc de hîrtii.

Nu erau foile originale găsite în avion, doar nişte copii pe care le făcuseră cu o seară înainte.

– Cifre? Asta e ceva nou. De obicei, îi aducea nume. Katje luă hîrtiile din mîna lui Harry. Hei! exclamă imediat. Ce-s astea? Asta nu-i o listă de cumpărături, Harry, e un manual întreg. O să-mi ia cîteva zile să le introduc în calculator.

Harry clătină din cap.

– Nu, nu cred. Părerea mea este că le descifrezi din prima încercare sau nu le mai descifrezi deloc. Te rog, încearcă doar cîteva. Vezi ce obţii. Crezi că mi-aş permite să abuzez de timpul tău preţios, Katje?

Katje pufni încet, apoi se întoarse către David şi Leyla care şedeau unul lîngă celălalt, la capătul opus al mesei.

– V-a spus Harry ce implică ceea ce-mi cere?

Clătinară amîndoi din cap.

Katje pufni din nou.

– Tipic pentru el! Imbecilul crede că maşinăriile astea sînt fermecate. Introduci o cifră... şi iese informaţia pe care o doreşti.

Se întoarse din nou cu faţa spre Harry. Acesta încerca să-şi ferească privirea. Nu era prima oară că purtau această discuţie.

– Uite ce este, Harry. Nu e chiar atît de simplu. Ca să obţii rezultate, ai nevoie de date. Dacă vrei să scoţi ceva, trebuie mai întîi să introduci ceva. Priveşte cifrele astea. Ce semnifică „V"-ul de la coadă? De cînd există aşa ceva? Ai descoperit o categorie de cifre complet nouă. Sau sînt eu prea proastă? Văd eu bine sau e vorba de ceva cu care nu am mai avut de-a face pînă acum?

– Sînt exact ceea ce par. Sînt sigur de asta. Fă abstracţie de „V"-uri, introdu doar numerele. Te rog, este foarte important.

– Important pentru cine? Uite, Harry, ţin foarte mult la tine. Te ajut cum pot. Eşti un bătrînel atît de simpatic, încît ne face plăcere să îţi dăm o mînă de ajutor atunci cînd putem. Dar acum îmi vii cu un cirnat de numere şi stai liniştit, aşteptînd să scot din joben o listă de nume. Se întoarse din nou către Leyla şi David. Daţi-mi voie să vă explic. Poate că voi veţi înţelege. Aici păstrăm dosarele lagărelor: lagăre de concentrare, de deportare, lagăre POW. Avem nume, numere, datele personale ale gardienilor, ale personalului SS şi ale deţinuţilor. De obicei, Harry este interesat de gardieni. Ştiţi ce înseamnă asta? Avem stocate dosarele complete ale CROWCASS, JAG, ACID, UNWCC, UNRRA, ale She'erit ha-Peletah, ale Misiunii Agenţiei Evreieşti, ale IRO, ale Comitetului Mixt Americano-Israelian de Distribuţie şi ale altor zeci de agenţii şi comisii mai mici. Pe scurt, ale fiecărei organizaţii care a avut vreodată de-a face cu cercetarea crimelor de război şi ajutorarea refugiaţilor. Asta înseamnă o mulţime de fişiere, dar pînă şi Harry ştie că sînt încă incomplete. În afară de asta, avem un set complet de Fragebogen, chestionarele completate de toate persoanele adulte din zona Germaniei controlate de americani după terminarea războiului. Doar pentru anul 1945 sînt treisprezece milioane de asemenea formulare. Se opri derutată. V-am zăpăcit?

– Da, dar vă rog să continuaţi, surîse David. Vă ascultăm.

– Aş dori să m-asculte şi Harry. În orice caz, asta e partea uşoară. Evidenţa dosarelor naziştilor sau a supravieţuitorilor e floare la ureche, faţă de păstrarea evidenţei victimelor. Aici, la Yad Vashem, avem înregistrate numele a două milioane de victime certe. Dar ştim că au fost ucişi cel puţin cinci milioane de evrei – unii din lagărele de concentrare, alţii de către trupele SS Einzatsgruppen. Trei milioane dintre aceste victime proveneau din Polonia. Au fost atîtea familii întregi şterse de pe faţa pămîntului, încît nu avem cum să aflăm vreodată numele sau identitatea tuturor.

După război, Aliaţii au pus mîna pe dosarele păstrate în lagăre, dar foarte puţine dintre ele erau complete. Înainte de a se preda, trupele SS au distrus tot ce au putut. Avem registrele din lagăre şi *Totenbucher*, „registrele cu decedaţii", dar totul seamănă puţin cu un joc din care lipsesc încă multe piese. În general, după ce se întremau, deţinuţii erau plasaţi în lagăre de deportare şi, după cum v-am spus, există o evidenţă a acestora. Dar oamenii se

deplasau prin toată Europa, în număr foarte mare, și în și afară din lagărele de deportare. La sfîrșitul războiului, existau opt milioane de persoane deportate. Pînă la sfîrșitul anului 1945, au fost repatriate șase milioane. După aceea, lucrurile s-au complicat. Supraviețuitorii evrei au pornit spre lagărele de deportare din Germania. Unii dintre ei au stat ascunși, alții se alăturaseră grupurilor de partizani și nu puțini dintre ei reușiseră să se dea drept arieni. Cine era cine? Ce evidențe se puteau ține în învălmășeala aceea? Poți urmări pe cineva pînă într-un punct, apoi apare în alt loc, după care dispare și nu mai există nici o evidență a existenței sale. Aliații știau că printre persoanele deportate erau și naziști care încercau să treacă neobservați. Oamenii se foloseau de nume false, își uitau numele reale, foloseau nume est-europene dificil de reținut sau le scriau greșit, după scrierea veche, în dorința de a veni în ajutorul vreunui funcționar de la înregistrări.

Nu va reuși nimeni să adune toate piesele rămase după război; e un volum mult prea mare, chiar și pentru calculatoare. Iar acum vine Harry și îmi pune în brațe niște numere și așteaptă din partea mea un miracol! Cine e nebun – eu sau el?!

– Katje, zise Harry cu voce scăzută. Nu mai vorbi atît. Ei înțeleg. Și eu înțeleg. Înțelegem cu toții. Dar te rog, te rog, fă tot ce poți. Îți jur că este extrem de important. Introdu numerele în mașinăria asta a ta și vezi ce iese.

Femeia oftă, luă foile și se apropie de una dintre console. Ignorîndu-l pe Harry, introduse primul număr. În mai puțin de o secundă pe ecran apăru primul mesaj:

INFORMAȚII SECRETE
TASTAȚI PAROLA

Katje, îi aruncă o privire fulgerătoare lui Harry, se încruntă, apoi se întoarse spre monitor. Oarecum iritată, tastă codul ei personal. Ecranul afișă un al doilea mesaj.

COD ERONAT

– Ce se petrece? exclamă. Secrete? Nu există așa ceva. Eu am acces la toate informațiile de aici.

– Încearcă numărul următor, o îndemnă Harry.

Katje îşi plecă privirea pe listă, şterse scrisul de pe ecran şi introduse comanda iniţială, urmată de numărul respectiv. Ecranul se lumină din nou.

INFORMAŢII SECRETE
INTRODUCEŢI PAROLA

Enervată de-a binelea, Katje începu să introducă unul după altul toate numerele din coloană. De fiecare dată pe ecran apărea acelaşi mesaj. Cînd ajunse la cel de al zecelea, îşi împinse scaunul în spate şi scăpă o înjurătură.

Se ridică în picioare şi se întoarse cu faţa spre ceilalţi.

– Ceva nu este în ordine. Vedeţi şi voi. Nu am acces la băncile de date. Nu înţeleg de ce. În institut există doar două categorii de accesare. Personalul are acces liber la toate materialele. Vizitatorii din afară care vor să obţină de la noi anumite informaţii beneficiază de acces limitat – dar şi acesta este destul de larg. Am tastat comanda direct, ca şi cum aş cere personal informaţiile, aşa cum fac întotdeauna pentru Harry. Nu mi s-a mai întîmplat aşa ceva.

– De obicei, ce fel de materiale sînt considerate secrete? se interesă David.

Katje ridică din umeri.

– Depinde. Date personale ale supravieţuitorilor şi ale familiilor, rapoarte speculative, unele dintre mărturiile provenite din *Spruchkammern* – tribunalele germane de denazificare. Fireşte, recurgem la propriul nostru discernămînt. Dacă sîntem solicitaţi de cineva cunoscut, ca Harry, sau avem motive întemeiate să considerăm persoana respectivă demnă de încredere, putem extinde accesul. Bineînţeles, de obicei consultarea se face în prezenţa unui membru al personalului, dar au fost cazuri cînd cercetătorii au avut aprobare nelimitată.

– E posibil să fie vorba de informaţii la care accesul este limitat, dar cineva le-a programat greşit, de aceea s-a produs un fel de blocaj?

– Nu cred că este posibil. Dacă aşa ar sta lucrurile, nu ar mai putea nimeni scoate informaţiile respective. Nu, computerul aşteaptă să primească un cod de acces. Mă duc să-l rog pe Saul să vină pînă aici. Poate reuşeşte el să intre în calculator.

Saul Bernstein era directorul institutului, un germano-american mai în vîrstă, care luptase alături de forţele aliate după ce fugise

din Europa aflată sub ocupație și care venise în Israel în urmă cu zece ani pentru a prelua conducerea institutului Yad Vashem.

Harry clătină din cap.

– Nu, Katje. Cel puțin deocamdată, nu. Cred că ar fi bine să amestecăm cît mai puține persoane în treaba asta.

Katje îl privi bănuitoare.

– Înțeleg, spuse ea într-un tîrziu. Cred că ar fi bine să ne așezăm la masă și-apoi unul dintre voi să îmi explice și mie despre ce este vorba.

– Aș prefera să nu afli, Katje. Pentru binele tău, murmură Harry.

– Sînt convinsă. Dar știi foarte bine că nu am de gînd să te ascult. Sînt o femeie bătrînă. În tinerețe au făcut cu mine ce au vrut, dar acum nu-mi mai pot face nimic. Absolut nimic. Să luăm loc.

Se așezară și David începu să povestească.

59

Cămăruța era rece. Rece și neprimitoare. Marcus Bleich ședea pe scaun cu ochii pironiți asupra unui punct de pe zidul din fața lui. Afară se înnoptase și răsăriseră primele stele, puncte mici, luminoase ascultînd zbuciumul universului infinit. Marcus nu le vedea, așa cum nu era conștient de nimic din jurul lui. Ședea în aceeași poziție, cu ochii lipiți de perete, încremenit de ore întregi în imobilitate, cu sufletul măturat parcă de un suflu de gheață. Tăcerea lui aducea cu muțenia morții.

Se afla din nou în lagăr. Se vedea săpînd, asudînd, chinuit de dureri atroce, luptînd pentru fiecare secundă de viață. Peste tot în jurul lui, colaci mari de sîrmă ghimpată, insinuîndu-se în cel mai ascuns ungher al vieții lui chinuite. Barăcile se înșiră în rînduri interminabile, ca traversele de cale ferată, emanînd o duhoare amețitoare de excremente și urină. Turnurile de pază și coșurile crematoriilor sprijină orizontul ca niște țăruși sau baionete înfipte în bolta cenușie. Peste tot mișună bărbați, femei și copii, tovarăși de călătorie cu una și aceeași destinație – gura cuptoarelor.

Se învăluia în tăcere, ferindu-se de frig și întuneric. Pe o măsuță scundă, lîngă fereastră, ardea o lumină plăpîndă, accentuînd cu flacăra anemică negura din jur. Nu era conștient

de nimic din ceea ce-l înconjura. Nu conta decît întunericul şi bărbatul acela din lagăr, Neusner. Într-un fel sau altul, toţi aceşti ani, îl purtase fără ştirea lui îngropat în străfundurile fiinţei sale, ca pe un cadavru viu, aşteptînd să învie şi să capete din nou formă umană. Vederea lui fusese primul pas al acestui proces de alchimie. Discuţia de dimineaţă reprezentase elixirul, distilat şi, în sfîrşit, viguros. Neusner trăia şi era periculos. Pentru Bleich însuşi, existenţa lui era o ameninţare. Într-un fel, Neusner devenise una cu lagărul, pîndindu-l din întunericul brăzdat de colaci de sîrmă ghimpată şi populat de cuptoarele monstruoase.

Englezul nu îi spusese nimic în legătură cu motivul vizitei sale, dar Marcus ştia cine este, cu ce se ocupă. Marcus înţelegea ce se petrece, chiar dacă nu pricepea ce se ascundea în spatele lucrurilor. Venise în Ţara Sfîntă în speranţa de mai bine, dar nu găsise decît cenuşă uscată, ca merele smochinite de pe malul Mării Moarte. Un bărbat în vinele căruia nu curgea sînge de evreu vîna torţionarii poporului din care făcea parte Marcus. Blandford se convertise la iudaism, dar în ochii lui Marcus rămînea tot un *goy*. Nu trecuse prin ritualul circumciziei lagărelor şi nu buchisise filacteriile morţii.

Marcus se înfioră. Nu mai avea mult de aşteptat pînă îi va revedea pe Marta şi pe copii. În toţi anii care trecuseră nu ceruse răzbunare, nu îndreptase nimic din răul făcut. Răul era atît de mare, încît nici nu ar fi ştiut de unde să înceapă. Nimeni nu ar fi ştiut. Şi iată că acum, aici la Ierusalim, un englez îi tulburase, cu brutalitate, amintirile; aici, la Ierusalim, se deschisese iadul.

Îşi aminti de un incident petrecut în lagăr, de executarea unui copil de zece ani care furase mîncare în timpul unui raid aerian. Toţi ceilalţi prizonieri fuseseră aliniaţi în rînduri drepte şi tăcute, ca să urmărească pedepsirea vinovatului. Nimeni nu dorise să asiste la o asemenea grozăvie, dar gardienii îi adunaseră la un loc, ameninţîndu-i permanent cu armele gata de tragere. Spînzurătoarea era înaltă, vopsită în negru, şi îşi amintea că avea laţul prea scurt, aşa că se văzuseră nevoiţi să trimită pe cineva după o ladă pe care să o aşeze pe scaun, ca să îl mai înalţe. Fuseseră nevoiţi să îl ridice pe băiat şi să-l aşeze pe construcţia instabilă, lăsîndu-l să se legene între viaţă şi moarte cu picioruşele lui mici de copil, pregătit să plonjeze în neant.

Pe neaşteptate, Marcus îşi aduse aminte, ca de un lucru foarte important, că în ziua aceea Neusner fusese foarte aproape,

chiar în fața lui, la vreo cinci rînduri de spînzurătoare. Îi vedea ceafa și... da, acum își amintea că vrusese să îi vadă fața în clipa în care aveau să-i pună ștreangul de gît băiatului. Copilul tremurase tot timpul cît comandantul citise sentința, enumerînd paragrafe și articole de lege. Un gardian îl sprijinea pe copil, ca nu cumva să își piardă echilibrul și să moară înainte de a fi sancționat de lege. Platforma, scaunul, lada din lemn formau împreună un fel de turn în vîrful căruia stătea copilul cu fața albă ca varul, tremurînd din tot corpul în cămășuța subțire cu care era îmbrăcat, așteptînd să i se scurgă ultimele clipe ale vieții în bătaia vîntului tăios. Marcus dorise să vadă ochii lui Neusner, dar, ca toți ceilalți, nu-și putuse desprinde privirea de cea a copilului, așteptînd cu inima strînsă momentul prăbușirii în gol.

În clipa în care traseseră scaunul, simțise o asemenea ură și milă, încît era gata-gata să urle de durere. Asta i-ar fi fost fatală, așa că își adunase toată voința, ultima fărîmă de instinct de supraviețuire, ca să pună zăgaz cuvintelor care se luptau să răzbească printre dinții strînși. Lada se rostogolise într-o parte și băiatul căzuse în gol, zvîrcolindu-se ca o maimuță în timp ce frînghia îi mușca tot mai adînc din carne, tăindu-i treptat răsuflarea. Se chinuise mult. Trupul lui, emaciat de foame, se legăna ca o frunză la capătul lațului. Trecuseră unul după altul pe lîngă el cînd băiatul încă mai trăia și, privind în ochii chinuiți de durere ai muribundului, Marcus jurase răzbunare. Văzuse mii de oameni murind în jurul lui, dar aceasta fusese prima moarte pe care jurase să o răzbune. Nimic altceva nu ar fi avut rost. O singură moarte sau zece milioane era același lucru.

După ce scăpase din lagăr și ajunsese în Palestina, setea sa de răzbunare se transformase pe nesimțite într-o uscăciune a gîtului, apoi într-un gust amar pe care-l simțea cînd și cînd în gură și care, o dată cu trecerea anilor, îl deranja din ce în ce mai puțin. Nu făcuse nimic, nu spusese nici un cuvînt. Plecase de la Dachau cu ochii în lacrimi și cu inima sfîșiată, dar, cu timpul, lacrimile se uscaseră, iar inima se obișnuise cu durerea, acoperind cu o pojghiță de țesut nou vechile cicatrice. Se amăgise cu gîndul că nu ar fi încercat nici un sentiment de satisfacție răzbunîndu-se. I se părea un gest prea abstract, care nu îl caracteriza. Auzise despre procesele de la Nürnberg, se bucurase la aducerea lui Eichmann la Ierusalim. Dar rămăsese indiferent la toate acestea, pentru el nu însemnau nimic. Nu-i întîlnise niciodată pe Streicher

sau pe Ribbentrop ori pe Eichmann, nu suferise niciodată în mîinile lor și nici verdictul pronunțat în cazul lor, nici pedeapsa primită nu îi putea da satisfacție sau pace sufletească.

Însă astăzi... astăzi era altfel. Astăzi îi era rușine. Îl întîlnise pe Neusner la Ierusalim și nu spusese nimic. Se baricadase în odaie și își închisese ochii și urechile. Nu știa nici acum cine era Neusner sau ce anume făcuse, dar știa că englezul era pe urmele lui. Toată ziua avusese în fața ochilor chipul chinuit al băiatului și ceafa lui Neusner. Ce anume îi atrăsese atenția? Unghiul în care se aplecase capul, ținuta, atitudinea? Persoana lui Neusner avea ceva implacabil, și Marcus simțea că în ziua aceea implacabilitatea răbufnise la suprafață, că dacă l-ar fi putut privi în ochi...

Se ridică și traversă camera pînă la pat. Aplecîndu-se, scotoci dedesubt cîteva clipe și scoase la iveală o bocceluță care zăcea acolo de mulți ani, adunînd praf și pînze de păianjen. Își îndreptă încet spatele, apoi puse bocceaua pe pat și începu să o desfacă. Pînza împăturită era drapelul israelian, mîncat de molii și uzat, cu steaua lui David secată de culoare. Era un drapel Palmach care fluturase deasupra Hebronului în 1949. Aparținuse lui Yaakov, un prieten de-al lui Marcus, care venise împreună cu el direct din lagărul DP, unde, de altfel, se și cunoscuseră. Făcuseră parte din Aliyah Bet, o organizație clandestină care facilita imigrarea în Palestina. Yaakov murise în luptele din Hebron, iar drapelul fusese luat și dăruit lui Marcus de un alt membru al brigăzii Palmach cu care luptase umăr la umăr.

Dintre cutele drapelului scoase pistolul lui Yaakov. Și acesta îi fusese dăruit în amintirea prietenului său. Era un Webley 45, greoi și dificil de mînuit de degetele lui neîndemînatice. Știa că avea în încărcător șase gloanțe. Erau mai mult decît suficiente pentru a face ceea ce avea în minte.

Își îmbrăcă haina, își puse fularul și băgă pistolul în buzunar. Ciudat, dar nu-și mai amintea chipul lui Yaakov. Atîtea lucruri păliseră. Dar arma era reală, palpabilă, ca și cum Yaakov ar fi fost din nou prezent după atîta timp. Privi în jur și ochii i se opriră asupra fotografiei de lîngă pat. Fără să se gîndească, se apropie de măsuță, luă fotografia și o duse la buze. Era grea ca un revolver, încărcată de amintiri. Astfel de amintiri puteau ucide un om la fel de eficient ca și o armă. Puse poza la loc și inspiră adînc, ca și cum ar fi alergat mult și acum simțea nevoia să se odihnească.

Afară era frig, un frig pătrunzător care i se insinua pînă în măduva oaselor și mai departe, în adîncul ființei. Marcus își acoperi gura cu fularul. Îl încălzea puțin, dar, în același timp, îi lua aerul și îl strîngea. Deși era abia ora nouă, străzile erau aproape pustii. Merse pînă la piața Nordau, apoi se opri în stația de autobuz de la intersecția străzilor Nordau și Zalman Shazar. În jur, nu era nimeni. Mîna mîngîia arma ascunsă în buzunar. Da, era palpabilă, ca și ura care începuse să renască în sufletul lui.

Autobuzul veni după o jumătate de oră, dar acum abia dacă mai simțea frigul. Se afla într-un alt univers, în universul lagărului unde devenise imun la chinurile gerului. Cînd, în sfîrșit, autobuzul se opri lîngă el, nu făcu nici o mișcare. Coborîră doi pasageri, dar el continua să stea imobil.

– Ai de gînd să urci, tataie? strigă șoferul.

Ușile erau larg deschise și frigul se infiltra în mașină.

Marcus ridică privirea, ca și cum s-ar fi aflat la mii de kilometri depărtare. Dădu din cap și urcă greoi scara. Cîteva persoane din autobuz mormăiau nemulțumite. Marcus nu le băgă în seamă. Plăti, găsi un scaun liber, și șoferul închise ușile și demară, cotind pe strada Yitzhak ben Zvi. Distanța era scurtă și strada era destul de liberă, așa că după cincisprezece minute Marcus coborî la prima stație de pe strada Cernikovski, pe partea de vest a cartierului nou Giv'at Oren, nu departe de universitate. Ha-Poretzim se afla doar la cîteva străzi depărtare, dar Marcus mergea încet, ca întotdeauna. Ceva îi șoptea că nu avea rost să se grăbească, pentru că Neusner va fi acolo, ca și cum i-ar fi așteptat venirea.

Casa era scundă, așezată mai departe de stradă, liniștită. În camera de la etaj ardea lumina. Dar Marcus nu vedea casa propriu-zisă. Privirea lui se concentra în interior, unde dintr-o baracă de beton lumina palidă se cernea pe zăpada de afară. Cînd atinse clanța, simți pe spate fiori de teamă. Se aștepta dintr-o clipă în alta să se declanșeze alarma, să se aprindă lumina proiectoarelor, să audă vacarmul glasurilor. O mașină trecu pe lîngă el în întuneric; pentru un moment încremeni, prins în fasciculul farurilor, apoi întunericul se instală din nou și Marcus se liniști. Împinse poarta și intră. Pînă în clipa aceea nu se gîndise cum va pătrunde în casă. Dar, deodată, totul i se păru simplu, simplu și evident.

Se apropie de uşa de la intrare. Alături de un *mezuzah* mic, fixat pe cadru, se vedea butonul soneriei. Apăsă hotărît. Undeva în depărtare se auzi un clinchet melodios şi slab. Îşi aminti de soneriile din lagăr care îndrumau, ordonau, controlau existenţa tuturor prizonierilor. În special soneria care semnala încheierea selecţiei, separarea celor irevocabil slabi – *Muselmänner* – şi condamnarea lor la exterminare: „Ăştia merg în crematorii, ăştia mai rămîn o săptămînă, o lună." Apăsă din nou pe sonerie. Auzi zgomot de paşi. Se aprinse lumina.

Gershon Neusner nu se schimbase prea mult din ziua în care Marcus îl urmărise pînă aici.

– Ce doriţi? întrebă Neusner, privindu-l mirat pe bătrînul îmbrăcat în haine ponosite care stătea în pragul uşii, ca un cerşetor.

Marcus îl privi, fără să scoată un cuvînt. Nu se înşelase. Era acelaşi bărbat, deşi mult schimbat faţă de cum şi-l amintea din lagăr.

– Gershon, vreau să stăm de vorbă. Dă-mi voie să intru.

Neusner se încruntă. De ce îi vorbea bătrînul în nemţeşte? Cine era?

– Mă pui în încurcătură. Dumneata îmi ştii numele, dar eu nu îl cunosc pe al dumitale.

Generalul era îmbrăcat într-un halat de mătase bine croit, sub care purta o cămaşă cu guler răsfrînt şi o pereche de pantaloni. Părea foarte robust pentru vîrsta pe care o avea. Ochii îi erau limpezi, pielea elastică şi uniform bronzată, ţinuta dreaptă. Doi bătrîni venind din unul şi acelaşi lagăr, din aceeaşi baracă... şi totuşi, între ei era o diferenţă ca de la cer la pămînt.

Marcus respira şuierat. Nici chiar fularul nu putea împiedica aerul rece să pătrundă în plămînii şubreziţi.

– Mă cunoşti, zise răguşit, istovit de chinul de a vorbi.

Neusner simţi în piept un fior de gheaţă, foarte asemănător cu frica. Cine era bătrînul acesta? Ce dorea de la el? Privi atent chipul brăzdat de riduri, ochii lăcrimoşi, obrajii supţi. Deodată, ceva ca o nălucă îi reveni în minte şi dispăru aproape instantaneu.

– Dumneata, şopti.

Bleich copoiul, Bleich curiosul. Intenţionase să îl expedieze la crematoriu, dar Schultz îl convinsese să renunţe. Bleich îi putea fi de folos, prietenia lui putea însemna un plus de credibilitate. Cîştigă-i încrederea, îl îndemnase Schultz, fă-i să se

bizuie pe tine, iar dacă cineva ar începe să pună întrebări, el va garanta pentru tine. Ce ciudat, medita Neusner, că Bleich cel tînăr și Bleich cel bătrîn nu erau prea diferiți. Între ei nu stătea decît vîrsta, nu durerea, nici foametea sau emacierea.

– Ești singur? șuieră Marcus, strîngînd degetele pe arma din buzunar.

Neusner încuviință din cap fără să se gîndească, hipnotizat de această nălucă a trecutului care i se oprise în pragul casei.

– Nu ai... soție? Copii?

– În afară de unul, toți copiii mei sînt deja la casele lor. Soția și cu mezina sînt în Germania, în vizită la rude. Neusner se opri. Ce să facă? Ce însemna prezența lui Marcus aici? Ar fi mai bine să intri în casă. E frig afară.

Poate că nu însemna nimic, era doar o pură coincidență. Poate că bătrînul descoperise de curînd că vechiul lui amic din lagăr locuiește aici și se hotărîse să-l viziteze. Sau poate că lui Bleich nu-i mergeau treburile prea bine și avea nevoie de ajutor pe care spera să-l găsească la tovarășul lui, ajuns general... chiar dacă era doar un general israelian prost plătit.

Marcus intră în hol și așteptă ca Neusner să închidă ușa. Îi reveni în minte prima zi petrecută în lagăr, zgomotul sinistru al ușii metalice trîntite în urma lui. Neusner se întoarse și surîse, ca și cum într-adevăr nu ar fi primit decît vizita de curtoazie a unui vechi camarad.

– Te rog... Marcus... să mergem în birou. E aici, la parter.

Își amintise destul de greu prenumele lui Bleich. Îl conduse în camera de lucru, o încăpere mică, înțesată cu cărți, cu pereții acoperiți de fotografii înrămate, mobilată intim cu fotolii din piele moale și cu o măsuță plină cu carafe din sticlă încrustată, umplute cu băuturi fine. Marcus se gîndi la propria lui odaie, nu mai mare decît aceasta, la patul scund și incomod, la scaunul stingher și la unica fotografie, ștearsă de trecerea anilor.

– Dă-mi voie să-ți iau paltonul, zise Neusner, întinzînd mîna.

– Nu, mulțumesc, replică Marcus, fără să-și scoată mîna din buzunar.

– Cum dorești. Dar cel puțin ia loc pe scaun. Cred că ai înghețat. O băutură îți va pune sîngele în mișcare. Cu ce te pot servi?

– Cu nimic, mulțumesc, repetă Marcus.

Aerul cald începuse să-i calmeze plămînii, uşurîndu-i respiraţia.

– Dacă nu te superi, eu o să beau ceva. Vederea ta m-a luat prin surprindere. Ai apărut ca o fantomă. Încercă să zîmbească, dar nu observă nici o reacţie. Nu s-ar fi spus că era o întîlnire între foşti camarazi. Degetele îi tremurară imperceptibil cînd scoase dopul sticlei şi îşi turnă un pahar plin cu coniac. Cînd se întoarse, îl găsi pe Bleich stînd nemişcat, în aceeaşi poziţie, cu ochii aţintiţi asupra lui. Ei bine, zise Neusner cînd îşi recăpătă graiul, a fost într-adevăr o surpriză să te revăd. Nu ştiam că eşti în Israel. De cînd trăieşti aici?

– Din 1946.

– Extraordinar! Atunci am venit şi eu aici. Am sosit cu nava *Hannah Szenes* la sfîrşitul lui 1945. Locuiesc la Ierusalim din 1955. Habar n-am avut că şi tu locuieşti aici. Şi cînd te gîndeşti că în tot acest timp am trăit atît de aproape unul de celălalt. De cînd locuieşti în Ierusalim?

– Cam tot de atunci. Am venit în 1947, de la Rosh Pina.

Discuţia intrase pe un făgaş cordial, ca o întîlnire între foşti colegi de liceu. „Cum o mai duci?" „Unde locuieşti?"

Marcus mîngîie pistolul din buzunar.

– Cînd ai aflat unde locuiesc? întrebă Neusner.

– Te-am văzut acum cîţiva ani pe stradă. Te-am recunoscut, dar tu nu m-ai băgat în seamă. Te-am urmărit pînă acasă. Ţi-am văzut numele scris pe uşa de la intrare. Atunci mi-am dat seama că erai într-adevăr tu.

– De ce nu ai spus nimic? De ce ai aşteptat atîta timp?

Ce voia bătrînul acesta cu haine ponosite şi pantofi scîlciaţi în picioare? Bani? O slujbă? De ce stătea ţeapăn fără să-şi scoată mîna din buzunar? Ar fi trebuit să-l trimită în camera de gazare atunci cînd fusese posibil. Aici nu existau camere de gazare, nici cuptoare sau coşuri de fum. Poate vor fi într-o bună zi, dar, în nici-un caz, în timpul vieţii sale.

– Nu aveam ce să-ţi spun.

– Şi acum ai?

Marcus ar fi vrut să urle „Nu!". Să se termine odată. Nu venise aici ca să stea la palavre, ci ca să acţioneze. Dar mîna refuza să se mişte. Parcă avea un bolovan în buzunar, nu un revolver.

– Cine eşti? întrebă cu voce subţire şi stinsă, ca şi cum ar fi venit de foarte departe.

Vedea chipul băiatului în fața lui, trupul scuturat de frisoane – oare de frig ori de groază? – iar lîngă el silueta lui Neusner, îmbrăcat în zeghe, cu capul de mort prins de piept, dînd brînci scaunului.

– Cine sînt? În toți acești ani de cînd se afla aici nu-i pusese nimeni această întrebare. Știi foarte bine cine sînt. Sînt Gershon Neusner. M-ai recunoscut. Sînt același Gershon Neusner care a locuit cu tine în baraca 19. Ce ți-a venit să mă întrebi?

Marcus clătină din cap.

– Nu te numești Neusner, spuse abia șoptit. Care este numele tău real? Acum poți să-mi spui, trecutul e îngropat. Sîntem singuri. Nu va afla nimeni.

– Ce tot îndrugi acolo? protestă Neusner.

Era cît pe ce să-și piardă echilibrul din cauza șocului. Deci Bleich ghicise de la bun început. Nu era o surpriză. Neglijența de care dăduse dovadă atunci cînd îl grațiase pe acest om ajunsese să se întoarcă, în cele din urmă, împotriva lui. Dar ce anume îl adusese aici în seara aceasta? Și de ce nu-și scotea mîinile din buzunare? Ce ascundea?

– Nu vorbesc prostii, răspunse Marcus încet. Am terminat cu prostiile de mult, de cînd eram puști, mai ții minte? Puști cu trup de bărbați. Dar tu știai lucruri pe care noi nu le știam. Nu erai ca noi. Nici tu, nici camarazii cu care ai sosit. Ați plecat cu toții împreună, nu-i așa? Nu a murit nici unul dintre voi în lagăr. Cîți erați în total?

– Nu știu despre ce vorbești, țipă Neusner cu glas strident.

Tremura din tot corpul. Oare cine mai știa? Cu cine discutase Bleich?

– N-are importanță, zise Marcus, scoțînd pistolul din buzunar, eliberat ca prin minune de toată tensiunea de mai adineauri. Ridică încet arma și o îndreptă spre celălalt. Neusner se dădu instinctiv în spate, lovindu-se de măsuța plină cu carafe. Sticlele scoaseră un clinchet vioi.

– Marcus, te rog... ce vrei să faci? Spune-mi ce s-a întîmplat, dar, te implor, lasă pistolul!

Pentru întîia oară Neusner îl privi drept în ochi. Acolo nu găsi nimic care să-l liniștească.

– Îți mai amintești de puștiul pe care l-au spînzurat? Nu împlinise încă zece ani. L-au așezat pe o ladă, apoi i-au dat brînci

cu piciorul. Am auzit că a durat o jumătate de oră pînă și-a dat sufletul.

Neusner clătină din cap. Văzuse atîția oameni murind, cum și-ar fi putut aminti de o persoană anume?

– Stăteai în fața mea. Îl priveai.

– Îmi pare rău, dar nu-mi aduc aminte. Au murit atîția.

– Dar nu ca el. Nu ca el.

Îl privi pe Neusner drept în ochi. Privirea albastră era rece și amenințătoare și își dădu seama că trebuie să apese pe trăgaci. În numele puștiului. Își încordă mîna care ținea arma. Acum se simțea atît de calm, mai calm decît oricînd în viață. Arma părea că-și pierduse greutatea, devenind ușoară ca un fulg, aproape imaterială. Apăsă pe trăgaci.

Nu se întîmplă nimic. Neusner închisese ochii. Se auzi un declic, dar glontele refuza să iasă prin țeavă. Marcus apăsă din nou. Nimic. Cu mișcări repezite apăsă din nou, de cîteva ori, dar cu același rezultat. Nimic, în afară de scrîșnetul celor două suprafețe de metal frecate una de alta. Sîngele îi pulsa în cap ca un torent, amețindu-l.

Neusner deschise ochii. Îl privi pe bătrînul din fața lui care se chinuia din răsputeri să declanșeze revolverul. Trase adînc aer în piept și se apropie de el. Se postă drept în fața armei și puse mîna pe țeavă.

– Te rog, Marcus, dă-mi arma.

Degetele lui Bleich deveniră inerte. Neusner luă revolverul, așa cum învățătorul confiscă o jucărie interzisă. Lacrimi mari se rostogoliră din ochii lui Marcus. Îl privi pe Neusner cu ochii împăienjeniți, îl văzu plutind parcă prin odaie, văzu chipul puștiului atîrnat în ștreang, simți cum sîngele îi năvălește în cap și, deodată, odaia începu să se învîrtă cu el, totul se întunecă în jurul lui, scaunul și lada de pe acesta îi zburară de sub picioare.

Neusner îl prinse în ultima clipă și îl ajută să se așeze. Îi descheie haina și-i luă pulsul. Era anormal de accelerat, și totuși slab. Își îndreptă spatele și traversă camera pînă la birou. Puse pe masă revolverul cu gestul firesc cu care pui un pahar gol, apoi ridică receptorul. Formă un număr scurt și așteptă. La celălalt capăt cineva îi răspunse.

– Heinrich? Sînt Walther. Ascultă-mă atent. S-ar putea să avem probleme. Nu-ți pot explica acum. Vino imediat aici... și adu-l și pe Paul cu tine. Într-o jumătate de oră să fiți aici.

Fără să aştepte răspuns, puse receptorul în furcă, apoi se întoarse la bătrînul prăbuşit pe scaun. Îl privi îndelung, întrebîndu-se, încercînd să-şi aducă aminte. Într-un tîrziu, izbuti: revăzu silueta băieţelului aşezat pe lada de lemn. Împreună cu ceilalţi puseseră pariu pe cît timp avea să reziste copilul. În ziua aceea cîştigase de la fiecare cîte o ţigară.

60

Reveniră la institut seara tîrziu, Katje credea că îi putea da de capăt calculatorului dacă avea mai mult răgaz, însă voia să se ocupe de el cînd nu era nimeni prin preajmă. Lucra deseori pînă tîrziu în sala calculatoarelor, aşa că paznicii nu găseau nimic suspect în prezenţa ei acolo. După ce se asigură că drumul era liber, le dădu drumul prin uşa din dos lui Harry, David şi Leyla. Se duseră direct la sala computerelor. Katje se aşeză în faţa unui terminal şi execută o verificare a sistemului.

– E în regulă. Daţi-mi lista.

Tastă primul indicativ:

D7139.V

Deodată pe ecran apăru acelaşi afişaj ca şi mai înainte:

INFORMAŢII SECRETE
INTRODUCEŢI PAROLA

Katje tastă parola personală:

COD ERONAT

– Ar fi mai bine să luaţi loc. S-ar putea să dureze mai mult.

– Cît este de periculos? întrebă David. E posibil să existe o capcană în sistem?

– Nu m-aş mira să fie. Ce rost ar avea să se blocheze datele şi apoi să nu se instaleze nici o alarmă?

– Dar accesarea de acum? Nu a declanşat nici o alarmă?

Katje clătină din cap.

– Nu cred. Mai mult ca sigur că se vor înregistra apelul şi codul, dar asta nu trebuie să ne neliniştească, dacă nu se gîndeşte cineva să verifice fiecare accesare. Vă rog mult, aşezaţi-vă. Mă deranjaţi.

Timpul se scurgea exasperant de încet. Katje şedea în faţa terminalului, apăsînd tastele, citind mesajele, tastînd alte comenzi. După patruzeci de minute se lăsă pe spătarul scaunului şi oftă.

– Am păcălit calculatorul să-mi afişeze toate parolele existente. În total o sută douăzeci şi opt. Nu se potriveşte nici una. Am încercat să o iau pe ocolite, nu direct, dar nu am reuşit decît să declanşez cîteva alarme pe undeva. Probabil că nu în clădirea asta. Totuşi, dacă alarmele sînt monitorizate, ar fi mai bine să plecăm de aici cît mai repede.

– Cît timp crezi că avem la dispoziţie?

– E imposibil de apreciat. Depinde de cît sînt de iute persoanele respective. Cine vrea ar putea ajunge aici în cinci minute...sau mai puţin.

– Nu există nici o altă cale de evitare a blocajului?

Katje clătină din cap.

– Am încercat toate metodele pe care le cunosc. Acesta este unul dintre cele mai bine păzite sisteme pe care le-am întîlnit pînă acum. Cineva vrea cu tot dinadinsul să ne ţină la distanţă.

– Dar numele? întrebă Leyla. Numele de pe lista originală. N-am reuşi cu ele?

– Să verific.

David îi întinse lista. Katje se întoarse la calculator şi tastă primul nume:

ADLER, F.

Ecranul se lumină:

NU CORESPUNDE NIMIC ACESTEI INTRĂRI

Încercă numele însoţit de codul dintre paranteze:

ADLER, F. (VALK.III)

Ecranul clipi:

NU CORESPUNDE NIMIC ACESTEI INTRĂRI

Încercă tot rîndul:

ADLER, F (VALK.III): 12944/D7139.V

Ecranul clipi:

INFORMAȚIE INEXISTENTĂ

Inversă ordinea, tastînd mai întîi numărul, apoi numele, ca parolă, dar computerul îl refuză ca inadmisibil.

– Am mai declanșat o alarmă, exclamă Katje.

Nu părea afectată de tensiunea crescîndă din încăpere, ca și cum pentru ea nu ar fi fost decît un joc în care nu conta dacă pierdea ori cîștiga.

– Nu mai există altă cale de a afla parola? se interesă Leyla.

– În timpul pe care îl avem la dispoziție, nu. Probabil că este ceva arbitrar, ca și numerele propriu-zise.

– Cum ai spus? întrebă Leyla cu voce gîtuită de emoție.

– Ziceam că, probabil, este ceva arbitrar.

– Nu, după asta...

– Arbitrar... ca și numerele.

– Dar ele nu sînt arbitrare, zise ea. Prima jumătate reprezintă o dată, apoi inițiala lagărului și după aceea numărul de ordine... Și 'V'-ul la sfîrșit. Nu se schimbă niciodată, este singura constantă. Inspiră adînc, dîndu-și seama ce spusese. Tastează cuvîntul 'Valkyria', zise cu glas scăzut.

Katje se întoarse spre monitor și tastă cuvîntul. Ecranul se lumină.

AVEȚI ACCES LIBER
TASTAȚI DATELE CERUTE

Katje se lăsă pe spate.

– Am găsit parola.

Atmosfera păru să se destindă puțin. Harry o strînse pe Leyla de braț și ea îi surîse. Intraseră în banca de date.

– Tastează primul număr, o îndemnă Harry pe Katje.

De data aceasta răspunsul era complet diferit. Rînd după rînd pe ecran apărură informații concrete, fiecare literă pîlpîind

verzuie, ca o fantomă a trecutului readusă la viaţă din măruntaiele necunoscute ale microcircuitelor calculatorului. Ceea ce văzură pe monitor era cît se poate de real, o nălucă venită din trecutul îndepărtat, cîştigînd rapid corporalitate:

ADLER, FRIEDRICH ARTHUR
NĂSCUT: DÜSSELDORF 7/12/26
JUNGVOLK: 1936-40
HITLERJUGEND: 1940-42
SS-STANDARTE VALKYRIA III: 1942
ORDENSBURG SONTHOFEN: 1943
DACHAU KL 12/9/44
NUME CONSPIRATIV: MOSHE ABRAMS
NUMAR KL: D7139-V
LAGĂR DP MAUTENDORF: 1945-46
SOSIT HAIFA, PALESTINA 2/11/46
HAGANAH: 1947-49
DESCHIS FIRMA IMPORT-EXPORT TEL AVIV 1949
MEMBRU AL FILIALEI TEL AVIV A HISTADRUT (SINDICATUL MUNCII) 1955
SECRETAR AL HISTADRUT 1957
MEMBRU AL PARTIDULUI MAPAI 1958-68
MEMBRU AL PARTIDULUI MUNCITORESC DIN ISRAEL 1968-
ALES ÎN KNESSET 1970

Mai urmau şi alte informaţii.

– Poţi printa totul aşa cum apare? întrebă David.

– Desigur.

Katje apăsă pe o tastă şi imprimanta începu să ţăcăne, transcriind rînd după rînd toate informaţiile.

Afară se auzi huruitul unui motor, apoi portierele unei maşini deschizîndu-se şi închizîndu-se la loc. Pe pietriş răsună un zgomot de paşi.

– Trebuie să plecăm, strigă Katje.

– Imposibil, protestă David, simţind că îl cuprinde disperarea. Abia am început. Trebuie neapărat să obţinem mai multe informaţii.

– Faceţi tot ce puteţi, zise Katje, ca să îi împiedicaţi să intre. Baricadaţi uşa. Cînd terminăm, ieşim pe fereastră. Grăbiţi-vă!

David şi Leyla împinseră un fişet în faţa uşii.

Katje se întoarse la monitor şi începu să tasteze grăbită. Computerul răspunse aproape imediat:

FIŞIERUL VALKYRIA DESCHIS LA CERERE
TASTAŢI INSTRUCŢIUNILE

– Există un fişier. Dar nici cu o imprimantă foarte rapidă nu am avea timp să tipărim totul.

Pe coridor, se auzeau paşi grăbiţi. Leyla şi David începură să împingă un al doilea fişet în spatele uşii.

– Trebuie neapărat să imprimăm? întrebă Harry. Nu putem să scoatem informaţiile din sistem?

– Aş putea să le copiez pe dischetă sau... Katje se răsuci mai repede pe scaun. Repede! Strigă. Aduceţi-mi o bandă magnetică de pe raftul din spate.

În hol, răsunară voci, chiar în dreptul uşii. Cineva ciocăni cu putere.

Degetele Katjei parcă zburau pe tastatură. Pe ecran apăru un mesaj:

DRIVE-URILE 5 ŞI 7 LIBERE
INTRODUCEŢI NUMĂRUL DRIVE-ULUI
PENTRU ÎNCĂRCAREA BENZII

Katje apăsă pe tasta '5' apoi se ridică de pe scaun şi luă banda de la Harry. Care era drive-ul nr. 5?

Geamul de la uşă se făcu cioburi. Cineva strigă tare:

– Deschideţi! Poliţia! Deschideţi imediat uşa!

Katje găsi drive-ul. Era din ce în ce mai nervoasă şi degetele îi tremurau cînd încercă să introducă banda.

Prin geamul spart fulgeră un foc de armă. David se repezi în colţul camerei unde era un fişier metalic. Îl luă în braţe şi, ajutat de Leyla, îl aşeză deasupra dulapului din faţa uşii, acoperind spărtura din geam. Banda aluneca la locul ei. Katje se întoarse rapid la tastatură şi introduse ultima comandă:

COPIAZĂ FIŞIERUL VALKYRIA
PE BANDĂ ÎN DRIVE 5

Se auzi fîşîitul benzii care începea imprimarea. Cîteva secunde mai tîrziu, operaţiunea fu încheiată. Dădu comanda de derulare la începutul imprimării, apoi scoase banda.

În faţa uşii, se auzeau pocnete înfundate, stîrnite de bărbaţii care încercau să forţeze intrarea cu umerii. Încuietoarea cedă şi fişetele se deplasară puţin din loc. Cineva strecură ţeava unei arme prin deschizătură şi trase la nimereală. Becuri şi echipament se prefăcură în ţăndări.

– Poftim, zise Katje cu răsuflarea tăiată, strecurînd banda în mîna lui Harry. Plecaţi imediat de aici! ţipă. Eu o să încerc să-i reţin cît mai mult.

– E o nebunie, Katje, protestă Harry, dar ea îl întrerupse supărată.

– Te rog, Harry, ştiu foarte bine ce fac! Ei ştiu deja că sînt aici. Sînt director adjunct. O să-i ţin de vorbă pînă reuşiţi voi să fugiţi cu banda. Pentru Dumnezeu, nu mă contrazice. Nu mai este timp!

Fără tragere de inimă, David porni primul, cu arma pregătită să riposteze, în caz de nevoie. Se săltă pe pervaz şi escaladă fereastra.

În spate se auzi o bufnitură puternică. Fişierele se zgîlţîiră. Se auzi un glas răguşit strigînd ceva incoerent. Harry se repezi la fereastră. David îl ajută să o sară, apoi se întoarse şi se aplecă peste pervaz în cameră.

– Leyla! strigă. Întinde-te pe podea! Ridică arma şi trase în direcţia uşii. Acum, Leyla! Grăbeşte-te!

Leyla se repezi la fereastră. David o prinse de încheietura mîinii şi o ridică pe pervaz.

În spatele lor, se prăvăli ceva. Fişierele zăceau răsturnate. Fără să aştepte să vadă ce se întîmplă, se întoarseră şi o rupseră la fugă în întuneric.

61

Era din nou în Iad sau Iadul pusese stăpînire pe el, nu ştia sigur. Iadul este un loc, nu o condiţie, o noţiune abstractă, un vis: are dimensiuni reale şi formă, are culoare şi lumină, şi sunete. Acesta fusese primul lucru pe care îl învăţase, iar acum trebuia

să îl învețe din nou. Iadul este un loc concret, tridimensional – într-un univers altminteri haotic și nebun. Mai presus de toate se caracterizează prin durere, durere purpurie, incomensurabilă. Aici se afla în mijlocul Iadului, ca și cum Infernul ar fi fost creat exclusiv pentru a-l chinui pe el, iar menirea lui ar fi fost sporirea gloriei acestui tărîm al întunericului.

Fusese adus înapoi în lagăr. Nu crezuse că era posibil, dar nu încăpea nici o îndoială că în clipa aceea se afla acolo. Recunoștea toate sunetele și miasmele vechi, dar, cu toate acestea, se simțea atît de îngrozitor de singur. În lagăr fusese înconjurat de camarazi și reușise să supraviețuiască numai prin ei. Acesta era principiul fundamental al lagărului: nimeni nu răzbătea de unul singur. Aici, avea impresia că lagărul nu exista decît pentru a-l distruge pe el. Arseseră șase milioane de oameni în crematoriile lor și încă nu isprăviseră, îl voiau și pe el, ca și cum nu și-ar fi permis să îl scape. Oare își vînduse sufletul? Era posibil ca, asemeni lui Faust, să se afle, în sfîrșit, în mîinile acestui Mefisto îmbrăcat în negru? Țipă, dar nu auzi nimic. Nici măcar un sunet.

Neusner se aplecă peste silueta inertă a lui Marcus. Bătrînul zăcea între așternuturi albe, pe un pat din subsolul casei lui Schultz. Schultz insistase să-l scoată imediat din locuința lui Neusner, iar el se învoise. Nu era exclus să știe și altcineva unde se dusese Bleich, să-l fi urmărit pînă acolo. Aveau nevoie de timp și spațiu ca să-l convingă pe bătrîn, să afle tot ce știa. Schultz avea pregătită de mult o încăpere în pivnița casei, tocmai în eventualitatea unor asemenea situații. Uneori le fusese de folos. Antifonată, ascunsă, dotată cu tot necesarul, camera se dovedise un loc ideal atît pentru anchetator, cît și pentru victimă. Aveau la îndemînă unelte, substanțe chimice, o chiuvetă cu apă rece, prosoape curate, ba chiar și un duș, în caz că treaba devenea mai murdară decît se așteptau.

Bleich intrase într-un fel de comă, deși aparent era conștient. Era insensibil la lovituri și la întrebări, ca și cum s-ar fi baricadat într-o lume numai a lui. Trebuia să îl aducă la realitate. Singur nu ar fi îndrăznit niciodată să îl înfrunte pe Neusner sau, cel puțin, așa gîndea acesta. Bleich știuse încă din lagăr că ceva nu era în ordine și era la curent de cîțiva ani cu faptul că Neusner locuia la Ierusalim, dar, cu toate acestea, nu acționase în nici un fel. Deci ceva îl determinase să facă această vizită. Apoi se declanșase alarma la Institutul Yad Vashem. Cineva încercase să

pătrundă în fişierul Valkyria. Tocmai acum, cu cîteva zile înainte de Ragnarök. Şi auzise zvonuri – nimic concret deocamdată – că la Iram s-ar fi petrecut ceva. Bătrînul nu reprezenta nimic, o cifră, atîta tot... dar dacă mai erau şi alţii, oameni înarmaţi?

Heinrich Schultz se depărtă de pat şi veni lîngă Neusner.

– E conştient, dar nu ştie unde se află. Bombăne ceva în germană. Cuvinte fără şir, dar cred că vorbeşte despre lagăr, despre Dachau. Cred că îşi închipuie că e din nou acolo. Probabil că retrăieşte zilele acelea sau poate crede că a fost dus înapoi, că o ia de la capăt.

– Foarte bine, replică Neusner nerăbdător.

Dacă Bleich îşi imagina că se află din nou în lagăr, putea profita de deruta lui. Îl va convinge pe bătrîn că este înconjurat din nou de mizerie, de cadavre, de tot infernul de acolo. Apoi îl va face să vorbească. Se apropie de pat.

– *Wie ist Ihr Name?*

Nici un răspuns.

– *Wie ist Ihr Name?*

Tăcere.

Neusner ridică mîna şi îl plesni pe bătrîn peste faţă. Repetă întrebarea.

– Cum te cheamă?

Nimic. Mîna se ridică din nou.

– *Antworten Sie mir!*

Nici o reacţie. Încă o palmă. Bleich trebuia să-şi aducă aminte. Întrebările, palmele. Neusner îl chemă pe Heinrich, care stătea puţin retras, urmărindu-l. Urmărindu-l şi retrăind amintiri aproape şterse.

– Ajută-mă să-l ridic în picioare.

Schultz veni lîngă el şi întinse mîna. Îl ridicară pe Bleich în capul oaselor, apoi îl tîrîră afară din pat şi îl forţară să stea în picioare. Se legăna, incapabil să se ţină drept.

– Sprijină-l! ordonă Neusner.

Schultz îl propti pe bătrîn de la spate. Bleich îşi va aminti. Neusner începu să înşire numere, un şir interminabil de numere pe care le născocea pe loc. Bătrînul se dezechilibră, copleşit de amintiri.

Era ora apelului, a prezenţei de dimineaţă – sau poate era cel de seară? Nu ştia exact, dar parcă era dimineaţă, abia se sculase din pat. Trebuie să fie bolnav, îşi zise, altfel nu l-ar susţine din

spate. Era cea mai periculoasă perioadă a zilei. În timpul *Appel*-ului deţinuţii erau obligaţi să stea ore în şir în poziţie de drepţi, ca nişte marionete tăcute, aşteptînd să-şi audă numărul strigat. Gărzile SS patrulau printre rînduri, urmărind să vadă care erau cei bolnavi, gata să-i prindă pe cei care se prăbuşeau, ca să-i ducă la crematoriu sau să-i împuşte acolo, pe loc. În fiecare zi la ora apelului mureau sute de oameni. Dar ceilalţi erau gata întotdeauna să-ţi sară în ajutor, să te susţină la primul semn de slăbiciune. Adevăratul pericol rezida în pierderea neaşteptată a echilibrului sau a cunoştinţei. Însă el nu avea motive să se teamă, era susţinut. Îşi simţea picioarele tremurînd, ca şi cum ar fi fost de cîrpă.

– *Siebentausendachthundertsechsundfünfzig*.

Era numărul lui, cel tatuat pe braţ. Trebuia să răspundă ca să nu-l considere absent.

– *Hier!* strigă.

Cel care îl susţinuse pînă atunci îi dădu drumul. Simţea că nu are putere să se ţină în picioare şi se prăbuşi pe podea, moale şi rece ca o păpuşă din cîrpă.

– Aşază-l înapoi pe pat, ordonă Neusner.

Cum să faci Iadul mai palpabil? Se întrebă. Ştia că Bleich purta întipărită în memorie amintirea lui. Ca şi toţi ceilalţi. Chiar şi el şi toţi camarazii lui din unitatea Valkyria; nu scăpase nici unul. Bleich şi ceilalţi se număraseră printre cei norocoşi. Fuseseră eliberaţi, îşi recăpătaseră ţara, libertatea. Însă cei care îşi sacrificaseră viaţa pentru totdeauna, cei care acceptaseră încarcerarea permanentă? Walther Nebel era de aproape cincizeci de ani Gershon Neusner, încătuşat în trupul altui bărbat, incapabil să se elibereze. Puritatea lui ariană fusese învăluită în mantia murdară a iudaismului de atîta vreme, încît ştia că nu va izbuti să scape niciodată de duhoarea care îi persista în nări. Ori de cîte ori urina sau făcea baie ori se culca cu nevastă-sa, conştientiza sacrificiul pe care-l făcea.

Şi-apoi, nu reuşise să-şi şteargă din memorie lagărul. Instructajul nu-i pregătise ca să îl înfrunte aşa cum era în realitate; nici nu ar fi putut să o facă. Duhoarea încă îi chinuia nările. Nimeni nu fusese imun la ea, nici chiar gardienii. Dar ei cel puţin aveau permisii şi locuiau în barăci separate. El fusese forţat să se integreze, să împartă latrinele, să doarmă împreună cu cei bolnavi şi cu muribunzii, să mănînce din străchini soioase, folosindu-se doar de propriile-i degete. Nu reuşiseră să supra-

vieţuiască toţi, dar morţii lor nu aveau parte de monumente, de Yad Vashem, de pomenire în cărţi celebre. Ştiuseră asta de la bun început, dar totuşi faptul în sine îl irita. Deocamdată, singurul monument la care avea dreptul era ura care mocnea în el.

Îl scuipă în faţă pe Bleich.

– *Stehen Sie auf!* răcni.

Bleich se mişcă, dar rămase în aceeaşi poziţie. Era incapabil să reacţioneze. Dorea cu disperare să se mişte, să se ridice, dar picioarele nu îl ascultau. Îşi simţea corpul secătuit de forţă, nu putea face altceva decît să zacă acolo zdrobit.

– Ridică-te!

Vocea îi răsună în urechi, ca un claxon. Ceva îl izbi peste faţă cu o putere copleşitoare, apoi lovitura se repetă iarăşi şi iarăşi. Era răscolit de brutalitatea loviturilor, de sălbăticia cu care i se prăvăleau pe tot capul. Trebuia să se ridice. De asta depindea însăşi viaţa lui. Cei care nu se puteau ridica din pat erau luaţi imediat de soldaţi. Încercă să-şi mişte picioarele. Parcă n-ar fi fost ale lui. Nici trupul parcă nu-i mai aparţinea. Şi totuşi, era al lui: simţea fiecare junghi de durere, pielea lipicioasă din cauza urinei şi a fecalelor, mirosul persistent în nări. Se simţi apucat de o pereche de mîini şi ridicat de la podea. Ar fi vrut să doarmă, să găsească un fel de alinare, dar nu îi era permis.

Neusner se aplecă peste corpul lui Bleich şi îi şopti la urechea lui Schultz:

– Cît de tare poţi da drumul cazanului ăstuia?

– Tare, foarte tare.

– Atunci, dă-i bătaie. Totuşi, lasă uşa deschisă.

Ridică vocea şi-i strigă bătrînului:

– Eşti bolnav, moşule. Aici, la Dachau, nu avem loc pentru bolnavi. Asta nu e casă de odihnă, este un lagăr de muncă. Dacă nu poţi munci, nu ai voie să ocupi un spaţiu atît de preţios. Eşti o povară în plus, tataie. Trebuie să ne descotorosim de tine.

Schultz deschisese deja uşiţa boilerului bătrîn, aflat într-un colţ al pivniţei. Mai turnă nişte motorină şi reglă dispozitivele de control. Limbile roşii şi galbene de foc se ridicară flămînde spre tavan. Temperatura începu să crească.

Neusner îl plimbă pe bătrîn de jur împrejurul camerei, tîrîndu-l ca pe o mortăciune. Bleich nu se simţise în viaţa lui atît de bolnav. Nu era vorba numai de obişnuita lipsă de aer şi de slăbiciunea generală, ci de ceva mult mai profund, ca şi cum

inima ar fi încetat să bată subit. Capul îi vîjîia și îi era greață, dar parcă ținea minte că vomitase deja; stomacul îi era agitat, dar nu mai conținea nimic ce putea fi golit. Iadul era veșnic, dar situația aceasta nu putea dura la nesfîrșit, era imposibil. Trebuia să existe o scăpare, nimeni nu era în stare să îndure un astfel de supliciu.

În beci se făcuse o căldură insuportabilă. Conductele care duceau de la cazan în încăperile de sus duduiau, gata să pocnească. Gura boilerului se căsca înfometată, ca cea a unui cuptor de pîine.

Își aminti de crematorii. Trecuse de nenumărate ori pe lîngă ele, înfiorîndu-se de fiecare dată. Pe timp de iarnă, gardienii obișnuiau să-i ia peste picior pe deținuți: „Dacă vă e frig, putem oricînd să vă încălzim acolo înăuntru." Cuptorul ăsta era mai mic decît celelalte, dar poate că în Iad fiecare își avea cuptorul lui personal. Văzuse cu ochii lui cum gura cuptoarelor înghițise sugari și mame încă vii. Camera naște pîine, ca Dumnezeul creștinilor. Se prefăcuseră în fum, fum cenușiu risipit de prima pală de vînt. Făcu din nou pe el și jetul cald îi trezi amintiri din timpul copilăriei.

În fața lui stătea un bărbat. Și-l amintea. Gershon. Dar acesta nu era Gershon, ci o altă persoană, cineva care-i împrumutase trupul. Un Dibbuk, un spirit malefic pusese stăpînire pe corpul lui Gershon și încerca să se dea drept el. Dar acum își amintea că, de fapt, Gershon și Dibbuk erau una și aceeași persoană.

Dibbuk-ul îl apucă de umăr. Simțea căldura insuportabilă din spatele lui, îi simțea gustul pe vîrful limbii. Abia putea respira. Povara căldurii părea insuportabilă.

– Poți scăpa de cuptor, zise Dibbuk-ul. Nu trebuie decît să-mi spui cine te-a trimis, cine mai știe despre mine. Asta-i tot ce îți cer. După aceea poți pleca. Te poți odihni. Poți dormi cît poftești. Spune-mi doar numele. Măcar un nume, atît îți cer.

Nu era niciodată atît de simplu pe cît suna, își zise Marcus. Voiau să îl atragă în cursă, voiau numele lui. Desigur, îi știau numărul, dar, dacă îi afla numele, spiritul malefic putea pune stăpînire și pe el. Fără un nume, Dibbuk-ul nu însemna nimic, nu avea nici o putere. Privi cu ochii măriți silueta din fața lui.

– Walther! Era glasul lui Schultz. O să-l omori! Strigă Schultz. Își pierde repede puterile. Respiră din ce în ce mai greu. Nu o să reziste. Și-atunci ai dat cu piciorul șansei. Dacă vrei să obții de la el informații, trebuie să-l ții în viață!

– Respiră, nu vezi? Știe că sînt aici, mă aude; înțelege ce-i spun. Încă un minut, de atîta mai am nevoie. Doar un minut!

– Lasă-l în pace, Walther. Adu-l înapoi în pat. Altfel, îl pierdem.

Spiritele rele se certau din cauza lui. Le auzea vocile stridente ca țipetele unor păsări de pradă în adîncul pădurii. În copilăria lui existase o pădure. O pădure cu păsări cîntătoare și un covor verde de ace de brad. Apoi, la maturitate, existase o altă pădure, un loc întunecat unde erau duși oamenii să moară, un loc sumbru tulburat de țipete de păsări. Ori poate că fuseseră tot niște Dibbuk?

– Cum se numește? Cine vrea să dea de mine?

Gershon-Dibbuk îl scutură violent. Deodată, începu să tremure fără contribuția celuilalt. Se zguduia din tot corpul, ca și cum spiritul cel rău ar fi intrat în el. Era scuturat din cap pînă în picioare de spasme. Era pe jar, simțea cum flăcările îi mușcă din carne. Stomacul îi tresălta chinuit de greață. Nu ar fi crezut că este posibil, dar pe gură îi țîșni un șuvoi gros de fiere, amestecat cu cheaguri mari de sînge. Camera începu să se învîrtă cu el, din ce în ce mai repede, ca și cum s-ar fi desprins de pămînt. Se cutremură din adîncul ființei. Părea că tot trupul i se transformase în sticlă, subțire și fragilă, transparentă, ca și lumina filtrată printre copacii din pădure. Simțea că se va pulveriza, că se va transforma într-un nor de particule fine. Spiritul se îndepărtase de el.

Se prăbuși pe podea, fără să încerce măcar să se împotrivească. Sîngele de un roșu viu continua să curgă în valuri printre buzele depărtate.

– E mort, șopti Schultz. Ți-am spus că o să-l omori.

Neusner nu-i răspunse. Cămașa îi era pătată de o dîră de fiere amestecată cu sînge. Trebuia să ardă cadavrul, să scape de orice urmă. Ridică ochii spre Schultz.

– Vreau să stau de vorbă cu femeia. Spune-le să o aducă aici cum termină de răscolit institutul. Voi avea grijă să vorbească. Crede-mă pe cuvînt.

62

Mașina era acolo unde o lăsaseră, pe strada Ha-Zikkaron, aproape de intrarea în Yad Vashem. David o închiriase de dimineață de la firma Kopel, pe strada Regele David. Era un

Citroen BX nou, rapid și puternic, cu suspensie bună, tocmai potrivită pentru drumurile din Israel. Demarară imediat, fără să piardă timpul așteptînd să vadă cine pornea după ei din clădire. Nu știau cine erau persoanele care veniseră după ei, dar, cu siguranță, nu erau cele pe care le căutau. Neusner și gașca lui stătuseră bine ascunși prea mult timp ca să riște tocmai acum o eventuală demascare. Ei se aflau undeva, în alt loc, privind și așteptînd. Cei de la institut angajaseră cîțiva mardeiași. Ori, mai puțin probabil, poate că poliția însăși intervenise pentru a evita forțarea dispozitivului de securitate. Dar, dacă așa stăteau lucrurile, nu ar fi trebuit să-i avertizeze, înainte de a se apuca să tragă în ei?

Pe drum nu scoase nimeni nici un cuvînt. Harry ținea discheta pe genunchi, așa cum un atlet învins se întoarce abătut de la competiție. Se ruga ca Katje să nu fi făcut vreo greșeală în iureșul acelor ultime clipe disperate, să fi copiat fișierul corect, să fi luat banda corespunzătoare de pe drive-ul care trebuia.

Mai presus de toate însă se ruga ca femeia să nu fi pățit nimic. O cunoștea de atîta timp și se ciorovăiseră de atîtea ori, încît aproape uitase cît ținea la ea. Nu ar fi știut să explice cum, dar își dădea seama că, într-un fel bizar, era îndrăgostit de ea. După o viață petrecută în singurătate învățase să-și stăvilească sentimentele, să pună frîu emoțiilor, pentru a evita suferința inutilă. Pe de altă parte, Katje învățase o lecție mai severă care o făcuse și mai reținută. Dar acum, cînd începea să își dea seama în ce pericol teribil se afla, Harry simțea că inima i se înmoaie. Ar fi vrut să-l forțeze pe David să oprească mașina și să se întoarcă. Dar ținea pe genunchi banda, cea care conținea informațiile pe care le căuta de atîta timp.

Leyla privea, din goana mașinii, strada pustie și neluminată. David alesese intenționat o cale mai ferită ce ocolea cartierele de locuințe. În cele din urmă, ajunseseră din nou în oraș, intrînd pe la Qiryat Shmu'el. Universitea Ebraică se afla undeva la stînga, învăluită în întuneric; în dreapta se vedeau luminile tremurînde ale Bayit We-Gan. Păreau la fel de îndepărtate ca și luna și stelele, pîlpîind tăcute. Șoseaua era goală. Nu-i urmărea nimeni. Deodată, Leyla observă o steluță albă și rece, urmată imediat de alta. Începuse să ningă.

Pînă ajunseră înapoi la Makhane Yehuda, ningea de-a binelea. Fulgi albi și deși, ca picături de lumină transformate în substanță materială, acopereau mașina, în timp ce alți fulgi,

neîncătuşaţi încă de greutatea materiei, dansau haotic în faţa farurilor, ca moliile prinse în vraja luminii. Străzile cenuşii şi neîngrijite îşi schimbară subit înfăţişarea, îmbrăcînd mantia somptuoasă a zăpezii. Deodată, primăvara păru atît de îndepărtată, ca şi cum nici n-ar fi existat. Leyla se întrebă dacă va mai fi vreodată cald în oraşul acesta. Începuse să tremure uşor cînd văzu primele blocuri din cartierul lui Harry. Zăpada era magnifică, dar nu putea aşterne un văl peste gîndurile şi sentimentele ei. În adîncul sufletului se simţea tristă şi pustiită, ca străzile vechi prin care trecuseră.

David intră tăcut şi cu o mină posacă în apartamentul bătrînului. Harry pregăti ceaiul, dar gesturile sale erau mecanice şi nu-i întrebă pe nici unul din ei dacă dorea ceaiul cu lapte sau simplu. Sammy se încovrigă ca de obicei pe genunchii lui, dar Harry părea că nici nu-i observă prezenţa. Leyla sorbea ceaiul în linişte. David nu era în stare să stea pe loc sau să-şi savureze ceaiul. Nu avea stare. Întîmplările din seara aceea îi înveninau întreaga fiinţă, ca o otravă cu acţiune lentă, storcîndu-l de ultimele resurse de putere. Era nervos şi morocănos, copleşit de dorinţa nestăvilită de a-i lovi la rîndul său pe aceşti indivizi. Dar cum te poţi lupta cu nişte umbre?

– Mă duc puţin afară, zise, pornind spre uşă.

– David...

Leyla se ridică în picioare.

– Te rog, vreau să fiu puţin singur.

Deschise uşa şi ieşi din apartament.

Afară continua să ningă puternic. În nici un minut fu învăluit în zăpadă ca într-o mantie albă şi rece. Ridică privirea spre cer, dar nu se vedeau decît vîrtejuri de bobiţe cenuşii care coborau pe pămînt purtate de vînt. Mergea spre vest pe străzile pustii şi zgomotul paşilor se pierdea în stratul gros de zăpadă care se aşternuse deja pe caldarîm. Se îndreptă spre bulevardul principal, la vest de Makhane Yehuda. De partea cealaltă, se întindea parcul Sacher, misterios şi tăcut sub ninsoarea de un alb pur.

Traversă strada şi intră în parc. Ştia că pe undeva trebuia să fie santinele; în stînga, în afara cîmpului său vizual, se afla Knessetul şi alte cîteva clădiri guvernamentale. Dar avea nevoie de spaţiu ca să se plimbe în voie. Zăpada acoperise toate aleile şi estompase orice simţ al direcţiei. Mergea drept înainte, fără să-i pese cu adevărat încotro se îndreptă. Aici, în mijlocul întinderii

albe, nici nu avea importanță. Ar fi vrut să o ia la fugă, să-și piardă controlul și să se arunce în vîltoarea albă pînă își va regăsi liniștea. Își simțea creierul ca și cum ar fi fost zbuciumat de o altă furtună, independentă de cea de afară. Imagini apăreau și dispăreau în succesiune rapidă, ca niște fulgi albi, cu vîrfuri ascuțite; bărbatul de la Tell Mardikh urlînd de durere, explozia din apartamentul părinților săi, cadavrele de la Mănăstirea St. Nilus, von Meier, Talal în penumbra Iramului, Abraham prăbușindu-se pe scări, Chaim Scholem zăcînd pe treptele care duceau la ascunzătoarea Chivotului. Fulg după fulg i se învălmășea în minte, amețindu-l.

O voce îl chemă pe nume, apoi cineva îi atinse umărul. Tresări și își dădu seama că stătea nemișcat, în mijlocul furtunii de zăpadă, privind undeva în spațiu.

– David, zise Leyla, întinzîndu-i ceva. Poftim, pune asta pe tine. O să îngheți în ninsoarea asta.

Era un palton de-al lui Harry. Leyla îi scutură hainele de zăpadă și-l înfășură în palton. Abia îi distingea chipul în întuneric. Se simțea amețit. Se sprijini de Leyla, stîngaci și îndurerat.

– Mi-e frig.

Leyla nu zise nimic. Îl mîngîie ușor, strîngîndu-l la piept. Privea în bezna care se lăsa în jurul lor, dezmierdîndu-l cu mișcări sfioase. Degetele ei înghețate alunecau ușor pe mîna lui. Era ca și cum ar fi fost izolați de lume într-un univers minuscul, numai al lor. David își lipi gura de fruntea ei, apoi coborî încet pînă ce buzele li se întîlniră. Pentru o fracțiune de secundă, buzele rămaseră unite, ca două suprafețe de gheață. Mîna Leylei îi răvășea părul, trăgîndu-l mai aproape de ea, apoi buzele i se întredeschiseră, umede și calde. Ca și cum respirația ei l-ar fi readus la viață, David o trase mai aproape de el. Haina lui Harry căzu la pămînt, dar David nu băgă de seamă, fermecat de atingerea acelui trup pe care-l simțea pentru prima oară. Își desprinse gura de a ei și începu să-i sărute obrajii și ochii, abia atingîndu-i pielea.

– Era cît pe ce să te pierd, zise Leyla. Cînd ai intrat în parc. Pînă aici era lumină. Îi luă fața în mîini. Ce-ai fi făcut dacă nu te găseam?

În loc de răspuns, el o strînse mai tare, privind departe în întuneric, deși nu vedea altceva decît rafalele de zăpadă purtate de vîntul înghețat. În mîinile lui, Leyla se identifica cu întune-

ricul, cu noaptea, cu aerul şi zăpada materializate în acest trup din carne şi sînge. Rămaseră strîns îmbrăţişaţi parcă o veşnicie, ca şi cum noaptea ar fi coborît pentru totdeauna deasupra oraşului. Nu se auzea nici un sunet, nici un ţipăt, nici o şoaptă... nimic, în afară de respiraţia lor calmă, mai moale decît zăpada. Dar elementele naturii pătrunseseră pînă la urmă şi în acel univers minuscul. Leyla se înfioră. Începea să simtă gerul.

– Hai să mergem. L-am lăsat cam mult timp singur pe Harry.

David ridică paltonul, îl scutură de zăpadă şi îl aşeză pe umerii Leylei. Porniră braţ la braţ spre aleea principală, apoi ieşiră pe strada Nissim. Zăpada continua să cadă, dar acum părea mai blîndă şi parcă mai în armonie cu starea lor de spirit. Se agăţau unul de celălalt, ca şi cum s-ar fi temut să nu se rătăcească în întuneric, ca doi înotători care cunosc şi se tem de forţa curenţilor care îi pot atrage în largul oceanului. Nu aveau nevoie de cuvinte; prezenţa celuilalt umplea liniştea din jur. David simţea că poate oricînd întinde mîna ca să o găsească pe Leyla, oriunde s-ar fi aflat în negura ce îi învăluia, că o poate smulge din vîltoarea de fulgi de nea, ca un magician care creează materie din vînt şi stele.

Harry îi aştepta deja. Îi puse imediat să se schimbe şi le dădu prosoape albe, uzate, scoase dintr-un scrin vechi din dormitor. După ce se şterseră, îi aşeză lîngă foc şi le dădu să bea ceai fierbinte pînă ce simţiră că nu mai pot înghiţi nici o picătură. Se apropiau zorile şi erau cu toţii obosiţi. Sammy se cuibărise în coşul lui, vizibil dezgustat de mobilierul vechi al oamenilor cu care împărţea apartamentul.

– Cum se luminează, trebuie să plecăm. Sînt convins că nu vor scoate nimic de la Katje. Dar am fost văzut ieri acolo. Vor face repede legătura şi atunci vor veni aici. Şi mă îndoiesc că indivizii ăştia, cine or fi ei, dau doi bani pe poliţele mele de asigurare.

– Unde ne putem ascunde? întrebă David.

Era obosit; se simţea ca şi cum ar fi alergat întruna, din noiembrie.

– Dacă este posibil, trebuie să rămînem la Ierusalim. Mîine vreau să dau discheta la imprimantă şi apoi să copiez conţinutul. După aceea o să pun totul la păstrare, alături de celelalte documente. În sine, aceasta nu dovedeşte nimic, dar persoanele care mă cunosc mă vor crede că materialul este original.

Tăcu. Ştia că, din păcate, cei care erau dispuşi să îl creadă erau tocmai oamenii care în prezent nu aveau puterea să întreprindă nimic.

Aluzia lui Harry la anumite persoane care erau dispuse să îi dea crezare îi aminti lui David de cineva care cu siguranţă i-ar fi putut adăposti. Cel mai vechi prieten pe care-l avea în Israel era tot arheolog şi se numea Etan Benabu. Era căsătorit cu o fostă colegă de clasă a lui David, din Chicago, Beth Isaacs. Acum îşi împărţea timpul între creşterea copiilor, scris şi orele susţinute la Universitatea Ebraică. Etan era cel mai bizar arheolog pe care îl cunoştea David, dar şi cel mai simpatic. Era mai mult om de rînd decît cercetător, ba chiar îşi putea lega şireturile fără să consulte în prealabil un manual.

– Harry, cred că ştiu pe cineva destul de nebun să ne găzduiască fără programare prealabilă. Şi poate că este destul de nebun să creadă şi povestea noastră.

– Îi plac pisicile?

– Nu le poate suferi. Dar nevastă-sa e moartă după ele. Au vreo şase pisici acasă.

– Cum îl cheamă?

David făcu o pauză, apoi îi zise zîmbind:

– Damien. Damien Wise.

Harry ridică din sprîncene.

– Am auzit de el.

– Bănuiam eu.

Etan Benabu era autorul celei mai extraordinare farse arheologice de care auzise David vreodată. Sub pseudonimul Damien Wise scrisese patru cărţi şi cine ştie cîte articole despre „Navele spaţiale ale zeilor", susţinute de mărturii arheologice care atestă faptul că pămîntul a fost vizitat de extratereştri în urmă cu mii de ani, aceştia fiind şi autorii obiectelor antice stranii şi ai legendelor inexplicabile care circulă încă. Apoi publicase sub propriul său nume mai multe articole care demontau piesă cu piesă tot ce scrisese pînă atunci sub pseudonim şi demonstrau cu cîtă nesăbuinţă se folosise Damien Wise de mărturiile de care dispunea. Numai două-trei persoane ştiau că, de fapt, Damien Wise şi Etan Benabu erau una şi aceeaşi persoană, iar aceştia păstrau secretul cu sfinţenie şi se amuzau de gluma la care erau părtaşi.

Petrecură restul dimineţii împachetînd şi sortînd hîrtiile lui Harry. Ştia că foarte curînd cineva avea să dea buzna în aparta-

ment şi să întoarcă totul pe dos, în căutarea dischetei. Erau documente mult prea valoroase pentru a fi lăsate la discreţia oricui. Dar cu cît se cufundau mai mult în sortarea documentelor, cu atît devenea Harry mai nervos. Trăia în haos, dar nu suporta ca acest haos creat de el să fie tulburat în vreun fel. Ca învălmăşeala să fie perfectă, e nevoie de timp şi planificare bine gîndită, ea este rezultatul muncii de luni şi ani de zile. Haosul din apartamentul lui Harry era o operă de artă desăvîrşită. Îşi imagină apartamentul invadat de indivizi mătăhăloşi care vor răscoli totul, în căutarea zadarnică a unor mărturii puse de mult în loc sigur. Îi va trebui ani să pună la loc fiecare hîrtie în parte.

Cu puţin înainte de ora opt, David îl sună pe Etan. Discutară cîteva minute, apoi închise. Nu era nici o problemă; familia Benabu era dispusă să îi găzduiască atîta timp cît va fi nevoie.

Zece minute mai tîrziu duseră bagajele la maşină, verificară dacă Sammy stătea confortabil în coşuleţul lui şi porniră la drum.

63

Familia Benabu locuia în cartierul boem Yemin Moshe, puţin mai la vest de Cetatea Veche. David alese traseul direct, de-a lungul rîului. Ierusalimul părea alt oraş, înveşmîntat în haine scrobite, albe şi sclipitoare, tăcut, cu clădiri cochete şi proaspete în mantia lor de zăpadă. În stînga se ridicau siluetele Cetăţii Vechi, cu zidurile albe cu creneluri sclipind albe şi impunătoare; în spatele lor, se vedea muntele Sion cu vîrful acoperit de gheaţă.

În uşa apartamentului, îi întîmpină Beth, soţia lui Etan. Era o femeie scundă, cu trăsături regulate şi fine şi un aer uşor meditativ. Ochii verzi, îngînduraţi priveau lumea drept în faţă. Chiar şi la acea oră matinală, nefardată sau aranjată cum trebuie, emana o seninătate şi o senzualitate pe care multe femei nu o dobîndesc decît în orele tîrzii ale nopţii. Îl privi lung pe David, apoi zîmbi, tulburată de apariţia neaşteptată.

– Cît timp a trecut, David?

– Trei ani.

– Atît de mult?

Oftă. În cazul unor prieteni, absențele par mai lungi decît scurtele perioade petrecute împreună. Apoi se înveseli brusc și zîmbetul i se lăți pe toată fața.

– Nu ai de gînd să faci prezentările?

– Cum să nu. Aceștia sînt Leyla Rashid și Harry Blandford. Iar el e Sammy.

– Bună! Zise Beth, strîngîndu-le mîna. Sammy o studie somnoros. Eu sînt Beth. Intrați, Etan vă așteaptă în cameră.

Etan Benabu avea patruzeci de ani, arăta ca de treizeci și se comporta ca și cum era încă nevoit să se furișeze pe ascuns în sălile unde rulau filme din categoria X. Era un om de știință în toată firea și tată a trei copii, care însă prefera să rămînă el însuși copil. Damien Wise era alter ego-ul lui, romanticul visător care zăcea în el și care nu putea răzbate la suprafață din cauza rigorii academice, cu excepția paginilor cărțuliilor cu titluri care mai de care mai ridicole. „Misterele Antichității au fost rezolvate!" țipau supracopertele. Dar în locul fiecărui mister „rezolvat" de Damien, Etan punea alte zece. Era o ciudățenie a naturii și în alte sensuri. Aparținînd celei de a treia generații de israelieni din familia sa, avea totuși părul blond, ochi albaștri și o piele rozalie, care îi oferiseră pentru totdeauna statutul de turist în propria-i țară. Cu toate că era evreu, pretindea că într-o viață anterioară fusese tovarășul lui Dalai Lama; părinții nu încetaseră nici acum să se certe cu el pe această temă. El le închidea gura spunînd că avusese aceleași probleme și cu părinții lui tibetani.

După ce făcură cunoștință, Beth îi invită în bucătărie unde pregătise deja un mic dejun simplu, compus din smîntînă, ouă fierte, pîine proaspătă cu gem și cafea aburindă. Într-un bol, avea chiar un pește, special pentru Sammy, dar motanul refuză să mănînce; Harry știa că nu se va acomoda mai devreme de cîteva zile.

David resimți atmosfera intimă a apartamentului ca pe o lovitură fizică. Emana atîta prietenie și bună dispoziție, era atît de saturată de amintiri plăcute, încît nu se potrivea sub nici o formă cu motivul venirii lor acolo. Grozăviile în care ajunseseră să fie implicați își aveau locul în străzi tenebroase și deșerturi sălbatice, nu în căminele calde ale prietenilor. Începu să se îndoiască de justețea hotărîrii pe care o luase venind aici.

Copiii familiei Benabu erau la școală, așa că puteau discuta în liniște. După cîteva schimburi de amabilități, conversația

alunecă spre motivul care îl determinase pe David să caute adăpost acolo. Încet-încet, David le povesti în cuvinte simple tot ce se petrecuse în decursul ultimelor luni. Pe măsură ce vorbea, David simțea că vocea îi răzbătea de departe, că vine spre lumină printr-un tunel măturat de vînturi. Cu toate acestea, povestind, simțea că își ușurează sufletul. Tunelul se scurtă și, în final, dispăru. Se afla singur, în mijlocul unui peisaj dezolant, explicîndu-și lui însuși totul, de la capăt. Cînd termină, în odaie se așternu o tăcere lungă și apăsătoare.

În cele din urmă, Beth îi readuse la realitate.

– Cred că ar fi mai bine să vă arăt camerele voastre. În seara asta, copiii vor sta la mama. Avem loc destul...

Se ridică și se duse la ușă. Înainte de a pune mîna pe clanță, se întoarse și-l privi în față pe David. În colțul ochilor îi luceau două lacrimi.

– Îmi pare rău David pentru părinții tăi. Pentru toți cei care au avut de suferit. Nu vă faceți probleme; puteți rămîne aici cît timp doriți.

Leyla dispunea de un cod personal care îi permitea accesul la computerul principal de la Universitatea Ebraică. Era foarte riscant să îl folosească, dar efortul merita făcut. În timp ce Harry rămase în locuința familiei Benabu, ca să-și pună ordine în hîrtii și să-l acomodeze pe Sammy cu noul lui cămin, David o însoți pe Leyla în campus.

După o scurtă așteptare, găsiră un terminal și o imprimantă libere și se apucară de lucru. Leyla tastă codul și constată cu mare ușurare că figura încă în evidențele universității. David montă discheta pe primul drive disponibil și Leyla introduse comanda de printare a întregului conținut.

Ca niște doctori care asistă la o naștere cu probleme, urmăriră încordați cum imprimanta așterne pe hîrtie numele și biografiile bărbaților din fișierul Valkyria. Totul dură mai mult de o oră. Nume după nume se succedau ca într-un catalog malefic. Douăzeci – douăzeci și cinci la sută dintre ei erau morți, fie în lagăr, fie din diverse alte cauze, după eliberare. Cîțiva nu izbutiseră să facă mare lucru în viață și nu prezentau interes pentru David și Leyla. Dar numele și identitățile celor rămași umbreau tot ce trecuse pînă atunci prin fața ochilor lor. De sub rola care

aluneca încolo şi încoace pe suprafaţa hîrtiei prindea contur o conspiraţie înspăimîntătoare, de o amploare inimaginabilă.

Majoritatea numelor aparţineau unor bărbaţi care trăiau în Israel. Neusner nu era singurul care ocupa o funcţie militară sus-pusă. Abrams nu era singurul politician. Nu mai puţin de zece persoane deţineau poziţii de încredere în cadrul serviciilor secrete israeliene – şase în rîndurile Mossad-ului, patru în Shin Bet. Trei dintre ei erau oameni de ştiinţă influenţi, persoane ale căror păreri atîrnau greu în balanţa politicii naţionale. Cinci ocupau poziţii-cheie în poliţie, doi lucrau în serviciile vamale. Mai mult de doisprezece activau în sectorul industrial şi comercial, opt, în cel bancar, cincisprezece, în serviciile civile – toţi încadraţi în posturi extrem de influente.

Mulţi dintre ei izbutiseră nu numai să se stabilească în Palestina, ci să-şi creeze un viitor sigur. Cîţiva făcuseră parte din comitetele executive ale She'erit ha-Peletah, organizaţia centrală a refugiaţilor evrei din zona controlată de americani a Germaniei după 1946. Alţii se remarcaseră în mişcarea clandestină de imigrare, ajutînd alţi refugiaţi şi reuşind ei înşişi să părăsească Europa şi să se stabilească în Palestina aflată sub ocupaţie. Cîţiva se implicaseră chiar în lupta pentru independenţă. După astfel de acte nu le mai pusese nimeni la îndoială credibilitatea sau dreptul de apartenenţă la societatea israeliană.

Dar lista de nume nu se termina aici. În 1948, cînd guvernul SUA emisese, după îndelungi dispute, Legea Persoanelor Deportate, care permitea intrarea pe teritoriul american a persoanelor refugiate din Europa devastată, aproape cincisprezece membri ai regimentului Valkyria profitaseră de ocazia ivită. David nu recunoscu decît cîteva nume americane din cele reproduse de computer, dar acelea erau de ajuns ca să-l facă să se cutremure de spaimă. Oriunde s-ar fi stabilit, bărbaţii din regimentul Valkyria erau mînaţi de hotărîrea de a se infiltra cît mai profund şi la niveluri cheie în societatea gazdă.

După ce computerul termină de imprimat lista de nume, luară foile şi făcură încă trei rînduri de copii. Făcură copii şi după materialele descoperite de Leyla şi Scholem în avionul prăbuşit şi puseră totul la un loc. Deşi în sine nu cîntăreau prea mult, documentele atîrnau ca plumbul în servietă. Nici chiar atunci cînd fusese dus la Iram, nu îşi dăduse seama de proporţiile reale ale conspiraţiei în care nimerise. Abia aici, în austeritatea

sălii calculatoarelor, în acest altar al inteligenţei umane aduse la perfecţiune, izbutise să conştientizeze adevăratele dimensiuni ale iraţionalului vremurilor moderne. Atîta talent şi atîtea resurse irosite pe ceea ce putea fi în final nimic mai mult decît un plan nebunesc de a distruge ceea ce fusese reclădit din cenuşa unui conflict dement – asta i se părea lui David cea mai mare nebunie din cîte întîlnise pînă atunci.

La întoarcere, se opriră de două ori. Prima oară, la biroul de avocaţi Van Leer & Wassermann, a doua oară, la filiala principală a Băncii Leumi de pe strada Yafo. În fiecare din cele două locuri lăsară cîte un exemplar sigilat al listei, împreună cu celelalte materiale, şi lăsară instrucţiuni avocaţilor ca, în cazul în care David, Leyla sau Harry Blandford nu se vor prezenta personal din trei în trei zile la birou, materialele să fie trimise simultan şefilor Mossad-ului şi ai Shin Bet. Cînd isprăviră, era aproape ora prînzului. Se întoarseră pe un drum ocolit la locuinţa familiei Benabu, verificînd să nu fie cumva urmăriţi.

După ce Leyla coborî din maşină, David îi întinse geanta în care avea materialele originale scoase de pe imprimantă şi cele găsite în avion.

– Pune astea la loc sigur pînă mă întorc.

– Nu înţeleg. Unde ai de gînd să pleci?

– Vreau să duc hîrtiile astea la cineva care se poate ocupa de ele. Trebuie să acţionăm cît mai repede. Conferinţa pentru pace începe peste două zile. Trebuie să-i avertizăm pe toţi cei implicaţi să fie cu ochii în patru, în caz că se plănuieşte ceva.

– Cu cine vrei să te întîlneşti? Cine crezi că te va asculta?

– Mă vor asculta – după ce le arăt astea.

Bătu uşor cu palma geanta în care se afla al treilea set de documente.

– Aş vrea să vin cu tine, David. N-ar trebui să pleci singur. Te-aş putea susţine, aş confirma ceea ce spui.

David clătină din cap.

– Iubito, mă tem că nu poţi veni. Era prima oară că îi spunea aşa. Vreau să iau legătura cu cineva de la Mossad, unul dintre colegii lui Chaim. Mă cunoaşte şi cred că va crede ce îi spun. Cel puţin atît cît să răsfoiască materialele pe care o să i le arăt. Prezenţa ta acolo ar putea complica lucrurile. Bine ar fi să nu fie aşa, dar ştii că numele tău figurează în evidenţele lor. Şi probabil că ultima menţiune se referă la întîlnirea ta cu Chaim, cu o

noapte înainte de dispariţia lui. O privi în ochi. Dorinţa de a o atinge îi provoca o durere aproape fizică. Te rog, lasă-mă să mă duc singur. Nu întîrzii mult. Îţi promit că mă întorc repede.

Leyla nu zise nimic. Îşi aminti o altă ocazie în care purtaseră cam aceeaşi discuţie, atunci cînd o lăsase la al-Arish şi plecase spre Ierusalim. Părea că trecuse atît de mult timp de atunci. Maşina demară şi se amestecă printre celelalte automobile care veneau dinspre gară. Ridică geanta şi se întoarse să plece.

David conducea încet, ca şi cum acum, cînd începuse să acţioneze, nu se mai simţea în stare să continue. Ar fi vrut să dea înapoi, dar era ca şi cum se afla pe o bandă rulantă îngustă, de unde îi era imposibil să dea înapoi, care îl purta spre deznodămîntul final învăluit încă în necunoscut. Pentru că de-acum era sigur că urma deznodămîntul, că sfîrşitul era aproape, cu voia sau fără voia lui. Tînjea să se elibereze o dată de toate, să poată merge din nou pe picioarele lui, acolo unde poftea, nu aşa ca acum.

Parcă maşina în faţa biroului Mossad în care lucrase Scholem. Bărbatul cu care dorea să discute se numea Arieh Kahan şi lucra la serviciul 'D'. Era adjunctul lui Scholem, un om pe care David îl cunoştea şi în care avea încredere. În holul clădirii, David se apropie de masa la care şedea ofiţerul de serviciu. Aparent, paza lăsa de dorit, însă David ştia că asta nu era decît o impresie falsă, că nimeni nu ar fi reuşit să treacă de intrare fără o verificare prealabilă minuţioasă. Oricine ar fi încercat să intre în forţă în clădire – un terorist OEP, spre exemplu – nu ar fi ajuns mai departe de piciorul scărilor. Locul era înţesat de armament şi din penumbră priveau ochi vigilenţi.

David ceru să-l vadă pe Arieh Kahan, dar i se spuse că nu era la birou. Dorea să fie primit de altcineva?

David ezită. Contase pe faptul că îl va găsi pe Ariech la serviciu. Arieh îl cunoştea şi l-ar fi crezut fără şovăială. Nu cunoştea pe nimeni altcineva pe care şi-ar fi permis să-l abordeze.

– Nu-l puteţi căuta pe Kahan acasă? îl rugă pe ofiţerul de serviciu. E vorba de ceva foarte important. Spuneţi-i că îl caută David Rosen, că am să-i dau veşti despre colonelul Scholem. Sînt sigur că o să vină aici.

– Îmi pare rău, domnule. Dar căpitanul Kahan este în permisie. E pe undeva în Galileea. Nu cred că putem lua legătura cu el. Nu se întoarce decît la sfîrşitul săptămînii.

Din spatele lui David se auzi un glas necunoscut.

– Scuzaţi-mă. Era un bărbat în jur de cincizeci de ani, cu un aer vag familiar. David avea impresia că îl văzuse cu prilejul primei sale vizite acolo. Am auzit fără să vreau ce discutaţi. Aţi pomenit de colonelul Scholem. Vă referiţi la Scholem care lucrează la serviciul 'D'?

David încuviinţă din cap.

– Aveţi veşti despre el?

– Da. Din păcate, nu sînt veşti bune.

Chipul bărbatului se umbri. Avea ochi mari, încercănaţi.

– Înţeleg. Vă deranjează dacă îmi spuneţi mie ce aveţi de spus? Mă numesc Rabin. Maiorul Rabin. Am fost numit în serviciul 'D' după dispariţia lui Scholem. Sîntem foarte neliniştiţi din cauza lui. Ia staţi o clipă! Spuneaţi că vă numiţi Rosen?

– Da, David Rosen.

– Dumneavoastră sînteţi profesorul american care a avut necazuri în Siria?

David încuviinţă din cap.

– Ei, în cazul ăsta trebuie să stăm neapărat de vorbă. M-am ocupat puţin de cazul dumneavoastră şi am descoperit cîte ceva. Dacă vă pot fi de vreun ajutor în problema pe care doreaţi să o discutaţi cu Kahan, vă stau la dispoziţie. Să mergem în biroul meu.

David cedă. Ce altceva ar fi putut face? Dacă se gîndea mai bine, era sigur că auzise numele lui Rabin pomenit de vreo cîteva ori în trecut. Dacă bărbatul acesta ştia deja cîte ceva despre cele întîmplate, dacă îl putea convinge de ceea ce i se întîmplase în realitate lui Scholem, poate că îl va crede – cel puţin atît cît să dea atenţia cuvenită documentelor pe care le adusese David.

Ofiţerul de serviciu îl percheziţionă meticulos şi înregistră ora sosirii lui David. Apoi Rabin îl conduse sus pe scări, pe un coridor plin de igrasie, cu pereţi vopsiţi în kaki. Biroul lui se afla la capătul coridorului, pe jumătate ascuns privirilor, aşa cum se potrivea statutului lui de funcţionar detaşat temporar. David îşi amintea că biroul lui Scholem era pe aproape. De undeva răzbătea un miros puternic de peşte, miros care nu se potrivea nicicum cu locul în care se aflau.

Biroul era micuţ, mobilat cu o masă şi cîteva scaune. Fereastra dădea spre un zid gol; geamul era acoperit de o peliculă consistentă de praf care făcea ca fiecare zi să pară

cenuşie şi neprietenoasă; într-un colţ, sticla era crăpată. Rabin apăsă pe comutatorul din spatele uşii şi becul chior aruncă o lumină palidă asupra biroului.

– Luaţi loc, domnule profesor, îl invită Rabin, vorbind în engleză.

David se aşeză. Se simţea obosit. Acum nu voia altceva decît să găsească o persoană dispusă să preia totul în miinile sale şi să-l lase să se odihnească pînă va lămuri lucrurile.

– Şi-acum, spuneţi-mi ce ştiţi, îl îndemnă Rabin. Ştim că Scholem a fost urmărit de o teroristă de origine arabă, o femeie pe nume Leyla Rashid. Îl sunase pe adjunctul lui, Kahan, cel cu care doreaţi să vorbiţi, apoi venise aici la sediu ca să interogheze un suspect pe nume Hasan Bey. A plecat spre miezul nopţii. De atunci nu a mai fost văzut.

David inspiră adînc şi începu să povestească ce se petrecuse după aceea. Vorbea încet, prezentînd meticulos toate amănuntele, aşa cum le auzise de la Leyla. Rabin îl asculta cu atenţie crescîndă, întrerupîndu-l din cînd în cînd ca să pună o întrebare sau să lămurească neclarităţi.

– Dar spuneaţi că cetatea Iram a fost distrusă, zise după ce David termină de relatat prima parte a povestirii.

– Da. Nu cred că a supravieţuit cineva. Cu excepţia celor cîtorva persoane care stăteau de pază la hotarele cetăţii. Şi, bineînţeles, a mea şi a Leylei.

– Slavă Domnului, exclamă Rabin, deşi David avea impresia că ceva îl nelinişte. Cel puţin, s-a terminat cu indivizii aceia din deşertul Nafud. Îmi pare foarte rău pentru Chaim. Dar moartea lui... a servit unui ţel, nu credeţi?

David încuviinţă din cap. Da, dacă o moarte putea servi unui scop, atunci moartea lui Scholem nu fusese în zadar. Dar la fel de bine ar fi putut să o facă şi dacă ar fi rămas în viaţă.

– Da. Dar, din păcate, povestea nu se încheie aici. Indivizii din Nafud au pierit, dar au avut colaboratori în alte părţi. Şi aceştia sînt cu mult mai periculoşi decît a fost vreodată grupul de la Iram.

David ridică pachetul cu documente pe care-l adusese şi îl aşeză pe birou, în faţa lui. Rabin îşi îndreptă spatele. David observă că avea ochi verzi. Faţa netedă nu trăda nici o emoţie, dar sub ochiul stîng o vinişoară începu să se zbată abia vizibil, semn că era foarte agitat.

– Credeţi ce vă spun? întrebă David.

Abia acum, după ce termină de relatat în linii mari tot ce se petrecuse, îşi dădu seama cît părea de neverosimil. Poate că Rabin avea să creadă că inventase totul sau că pierduse contactul cu realitatea.

Rabin încuviinţă din cap.

– Da, vă cred. Lucrez de foarte mulţi ani la Mossad. Am mai auzit întîmplări la fel de bizare ca cea pe care mi-aţi relatat-o dumneavoastră. Credeţi-mă că nu vă mint, am auzit, şi nu o dată! Nazişti, neonazişti, foşti nazişti. Pentru majoritatea oamenilor, nu sînt decît nişte personaje de roman sau amintiri şterse. Vă asigur însă, că nu şi pentru noi. Sînt oameni în carne şi oase – şi, de cele mai multe ori, foarte periculoşi. Mulţi dintre noi gîndesc cam aşa: au pierdut războiul, au fost demascaţi. Orice om sănătos la cap şi-ar recunoaşte înfrîngerea, ar admite că a greşit, ba chiar ar încerca să se îndrepte – cam aşa judecăm noi. Dar nu stă în firea omului să gîndească sau să procedeze aşa. Atunci cînd cineva şi-a sacrificat toată viaţa pentru un ideal, pentru un crez, este foarte greu să îl faci să recunoască pe faţă că a greşit, că sacrificiul a fost în zadar. Caută explicaţii, justificări. Am auzit destule în viaţa mea. Domnule profesor, nu sînteţi singurul care vine cu o asemenea poveste, credeţi-mă. Şi-acum, arătaţi-mi ce aţi adus.

David îi povesti pe scurt despre lista Valkyria şi despre modul în care fusese descoperită. Îi arătă foile imprimate, apoi le răsfoi pînă ajunse la numele oamenilor infiltraţi în Mossad. Le arătă unul cîte unul lui Rabin, fără să spună ceva.

Maiorul nu făcu nici un comentariu. Nici nu era nevoie. În ochi i se citea consternarea, groaza. Vena de sub ochiul stîng i se zbătea acum vizibil. Răsfoi pagină după pagină documentul, apoi trecu la celelalte hîrtii aduse de David. Aşa se scurse o jumătate de oră. În cele din urmă, ridică privirea spre David. Chipul îi era grav şi preocupat.

– Domnule profesor, pot păstra astea?

David ezită.

– Vă asigur că la mine sînt în siguranţă, insistă Rabin. Deocamdată, nu le voi arăta nimănui. Dar trebuie să le studiez mai atent. Unde păstraţi originalele?

– Sînt... în siguranţă, spuse David.

Nu putea renunța încă să ia anumite măsuri de prevedere. Originalele erau singura lor asigurare. Avea încredere în Rabin, dar știa că se află în slujba Mossad-ului. A unei agenții de spionaj. Dacă le puteau fi de folos, nu s-ar fi dat în lături să fure originalele.

– Nu vreau să vă agasez, domnule profesor, dar nu credeți că ar fi mult mai în siguranță la noi?

David clătină din cap.

– Deocamdată, nu le pot lua, minți. Cînd va fi posibil, o să vi le dau.

– Sper, exclamă Rabin, vizibil agasat de refuzul lui David de a coopera. Dacă vrem să deschidem un proces, vom avea nevoie de mai mult, de dovezi concrete. Ceea ce avem aici este destul de evaziv. Nici una dintre aceste dovezi nu ar rezista în fața unui complet de judecată.

– Dar fișierul Valkyria?

– Un fals, programat chiar de dumneavoastră.

– Dar fișierul original de pe computerul institutului...

– Cred că veți descoperi că nu există un astfel de fișier acolo. Și nu veți găsi nici o dovadă că ar fi existat vreodată.

– Dar de ce aș inventa o poveste ca aceasta?

– Imaginația v-a luat-o razna după moartea părinților. Poate că Iramul a existat în realitate. Asta v-a alimentat imaginația, v-a concentrat fantezia.

– Asta este părerea dumneavoastră?

– Nu. Eu vă cred. Dar cred că un avocat inteligent v-ar putea demonta cu ușurință cazul. Nu avem nici o mărturie incontestabilă, cu excepția documentelor descoperite la bordul avionului. Dar acestea ne conduc doar la Iram, nu la persoane reale, aflate în poziții importante în țară sau în Statele Unite. Avem de-a face cu oameni foarte puternici, domnule profesor Rosen. Nu știu dacă înțelegeți ce înseamnă asta. Oamenii de știință duc o viață mai retrasă. Nu vreau să spun banalități. Dar există... anumite realități care se intersectează rareori cu universul academic. Anumite adevăruri politice pe care alți oameni, din alte sfere ale vieții, le pricep mult mai bine. Vă garantez că, dacă mergeți la tribunal doar cu dovezile pe care mi le-ați arătat mie și cu nimic în plus, dumneavoastră veți fi cel care riscă să fie băgat la răcoare. Pentru defăimare, pentru calomnie... O să vă răstignească. Asta, presupunînd că ajungeți pînă în fața juraților.

Părerea mea este că, dacă nu procedați cum trebuie, aceste informații nu vor vedea niciodată lumina zilei.

– Dar presa? N-aş putea apela la presă? Cu siguranță că ar fi interesată.

– Bineînțeles că ar fi interesată. Dar, cînd vor vedea cei de la ziare cît de firave sînt dovezile pe care le aveți, vor refuza să tipărească fie și un cuvînt. Poate că s-ar găsi un ziarist care să fie dispus să publice ceva; poate chiar și editorul lui ar fi de acord. Dar ziarele au patroni. Iar patronii au prieteni, prieteni în poziții sus-puse. Nici un patron de ziar nu va publica ceva defăimător la adresa partenerului lui de bridge sau a celor care îi asigură locul în societate. Nu numai atît, dar ziarele se bazează foarte mult pe reclame, iar patronii marilor agenții de publicitate își vor recunoaşte, cu siguranță, vreun prieten printre numele de pe lista dumitale. Dacă pe ea ar figura numele unor simpli profesori de liceu sau funcționari mărunți, ziarele ar publica orice le-ați spune dumneavoastră. Dar ce aveți dumneavoastră ar putea distruge orice ziar care s-ar încumeta să vă publice povestea. Rabin tăcu şi închise dosarul. Spera că se făcuse înțeles. Deci,vă rog să fiți sincer cu mine. Mai există cineva, ceva despre care nu mi-ați pomenit, din anumite motive? Dacă da, vă sfătuiesc să dezvăluiți totul. Eu voi răspunde de această anchetă. Pot să vă spun de pe acum că va fi o treabă împuțită. Murdară şi periculoasă. Voi avea nevoie de orice dovadă, cît de neînsemnată, pe care pot pune mîna. Chiar de fapte care dumneavoastră vi se par lipsite de importanță.

David clătină din cap cu convingere.

– Vă asigur că nu mai există nimic altceva.

– În cazul acesta, va trebui să găsim, surîse Rabin.

– În afară de... începu David.

Rabin se aplecă uşor.

– Da?

– Nu aveam de gînd să pomenesc despre asta. Cel puțin, deocamdată. Nu am nici o dovadă concretă. Şi pare ceva mai nebunesc decît tot restul...

– Continuați.

– Noul... noul preşedinte al Siriei, Mas'ud al-Hashimi. Este doar pe jumătate arab. Tatăl lui a fost german. Trase adînc aer în piept. Se numea Ulrich von Meier.

Rabin nu zise nimic. Pe frunte îi apărură broboane mici de sudoare.

– Continuaţi, zise cu glas răguşit.

David îi relată tot ce ştia. Ar fi dorit să cunoască mai multe despre sursa de informaţii a lui Harry.

– De unde ştiţi toate astea, domnule profesor Rosen? întrebă Rabin după ce isprăvi.

– De la Harry, Harry Blandford. Nu mi-a dezvăluit sursa, dar mi-a spus că este de încredere. Îl cred.

– Da, da, sînt convins. Mi se pare foarte greu de crezut, în lumina celorlalte informaţii.

– Ceea ce mă îngrijorează este că peste două zile se va semna tratatul de pace. Cred că atunci se va întîmpla ceva. Al-Shami spunea că sînt pregătiţi pentru ceva ce urmează să se producă aici, la Ierusalim. Nu puteţi face ceva ca să-i opriţi? Să amînaţi cumva semnarea acordului pînă ce vom afla mai multe?

– Aveţi dreptate, zise Rabin, dar fruntea îi era încă acoperită de stropi mari de sudoare. Voi face tot ce pot. Dar nu vă aşteptaţi la minuni. Conferinţa este un eveniment major. E puţin probabil că o vor suspenda doar pentru că aşa spun eu, fără să am vreo dovadă concretă – ceea ce nici nu avem. Iar dacă le spun ce ştiu, voi strica totul. Va trebui să inventez ceva, o ameninţare la adresa securităţii conferinţei, ceva care să justifice luarea unor măsuri extraordinare de protecţie. Asta nu va fi prea dificil. Dar dumneavoastră, domnule profesor, trebuie să-mi făgăduiţi că nu veţi face ceva necugetat. În faza în care ne aflăm nu ne putem permite să zădărnicim întreaga operaţiune. Mă înţelegeţi?

David încuviinţă din cap.

– În regulă. Şi-acum, spuneţi-mi unde staţi, unde putem lua legătura cu dumneavoastră?

– Stau la...

David şovăi. Era cît pe ce să-i spună lui Rabin de familia Benabu. Dar atunci vor ghici că tot acolo se află şi Leyla, şi Harry. Leyla figura încă pe lista celor daţi în urmărire. Şi ar putea ajunge la concluzia că acţiunile lor rebele reprezintă un fel de ameninţare. Încă nu-l cunoştea suficient de bine pe Rabin ca să aibă deplină încredere în el că nu va da ordin să fie arestaţi. Acesta era modul de lucru al ofiţerilor de spionaj.

– Locuiesc la universitate. Mă găsiţi acolo, în căminul Rabbi Aqiva.

– Bine. Vă caut imediat ce reuşesc să studiez mai amănunţit documentele pe care mi le-aţi dat. Nu vă faceţi probleme, voi avea grijă de ele. Totuşi, aş dori să-mi aduceţi şi originalele găsite în avion, ca să le verificăm autenticitatea.

David încuviinţă din cap. Toate la vremea lor, îşi zise în gînd.

Rabin îl însoţi pînă la biroul ofiţerului de serviciu de la parter. După ce David plecă, se întoarse către ofiţer şi-i ordonă:

– Vă rog să-l puneţi sub urmărire pe profesorul Rosen. Anunţaţi-mă imediat cum aflaţi unde locuieşte.

Se întoarse şi urcă scările înapoi în birou. Pe hol persista încă mirosul de peşte.

64

David aşteptă mult timp înainte de a porni maşina, ca să se asigure că era urmărit. Ar fi fost surprins dacă Rabin nu ar fi pus pe cineva pe urmele sale. Într-adevăr, trăise izolat în universul academic, dar ultimele luni îi răpiseră mare parte din naivitatea care îl caracterizase pînă atunci. Din fericire, Ierusalimul era unul dintre oraşele cele mai puţin potrivite pentru a urmări pe cineva, concurînd doar cu Cairo, Fez, Istanbul şi Bombay. David cunoştea zeci de locuri în care şi-ar fi putut pierde urma cu uşurinţă. Abandonă maşina la Poarta Damascului şi se afundă în Cetatea Veche, prin labirintul *suq*-urilor din Cartierul Arab. După o jumătate de oră era sigur că scăpase de urmăritor. Ieşi prin Poarta Jaffa şi coborî pînă la biroul Inter-Rent de pe strada Shlomzion Ha-Malka, de unde închirie un Volkswagen.

Rulă spre vest, pe şoseaua ce ducea spre Tel Aviv. După ce parcurse vreo opt kilometri, era absolut sigur că nu mai era urmărit. Se întoarse în oraş şi nu se opri decît în faţa locuinţei familiei Benabu. Leyla îl aştepta. Harry se culcase deja, prea ostenit ca să-i mai ţină companie. Beth plecase să ia copiii de la şcoală şi să-i ducă la mama ei, în Petah Tikva. Etan era în camera de lucru şi studia documentele pe care i le lăsase David. Apartamentul spaţios era liniştit, ca şi cum ar fi fost învăluit încă în calmul orelor foarte matinale. Fără să schimbe un cuvînt, ştiind

instinctiv că sosise momentul, Leyla şi David intrară în dormitorul Leylei.

Şezură un timp pe marginea patului, încordaţi, prea timoraţi ca să se atingă. De undeva, de afară, se auzeau acordurile unei melodii transmise la radio. Muzica nu era nici prea stridentă, nici prea slabă. Acordurile urcau şi coborau, ca şi cum transmisia ar fi fost perturbată de o furtună îndepărtată. David recunoscu cîntecul, îşi aminti versurile. Era interpretat de o formaţie britanică, Joy Division. Cîntăreţul era mort, jertfindu-şi viaţa cu bună ştiinţă, ca o încercare de a găsi autenticitatea pe care nu o putuse atinge în cîntecele sale. Gîndul lui David zbură la tinerii de la Iram, la cei trimişi în lagăre, acum bătrîni, care continuau să bată la porţile Infernului care le otrăvise întreaga viaţă.

Luă mîna Leylei într-a lui. Jaluzelele erau trase, dar lumina blîndă a după-amiezii răzbătea printre şipci, desenînd forme stranii pe pat. O fîşie de lumină cădea pe chipul Leylei. Ea îl privi pe David în faţă, şi conul de lumină îi învălui trupul. Îşi eliberă uşor mîna şi cu gesturi calme îşi dezbrăcă bluza. Lumina se odihnea tăcută pe formele goale. Un sîn era ascuns în penumbră, celălalt era scăldat în lumină. Aruncă bluza pe podea şi-l privi din nou în ochi pe David.

După atîta timp propria ei goliciune o speria. Deşi tînjea după mîngîieri, se temea de dezlănţuirea pasiunii. Deodată, se simţi din nou străină de David, pentru că nu avuseseră niciodată ocazia să îşi exploreze trupurile dezgolite, şi chiar şi acum, cînd era atît de aproape de el, ceva nedefinit o reţinea. David se apropie mai mult, privind-o, ca şi cum atîta i-ar fi fost de ajuns, ca şi cum jocul luminii pe carnea ei goală l-ar fi satisfăcut. Leyla se ridică în picioare şi îşi dezbrăcă restul hainelor, în timp ce razele soarelui păreau că-i incendiază trupul.

– Mi-am dorit atît de mult clipa asta, încît acum, că a sosit, mi-e teamă, zise el.

Leyla încuviinţă din cap şi îl luă de mînă.

– Şi mie mi-e teamă, şopti, punîndu-i braţele în jurul său.

O trase aproape de el şi îşi lipi obrazul de pîntecul ei. Avea pielea fină şi parfumată.

Muzica încetase. Tăcerea din cameră deveni parcă mai profundă cînd David o luă şi o trase încet pe pat. Buzele li se întîlniră şi camera păru că se pulverizează în milioane de fragmente minuscule de lumină şi negură. Îl ajută să se dezbrace,

apoi îl ţinu strîns lipit de piept, simţind cum o pătrunde fără un cuvînt. Cînd trupurile li se contopiră, David simţi cum realitatea dispare din jurul lor. Dar undeva în adîncul minţii cuvintele cîntecului se repetau obsedant.

Cînd se trezi, camera era învăluită în întuneric. Lumina se spulberase undeva între somn şi visare, lăsînd odaia în puterea umbrelor. Dungile de lumină care se odihniseră pe trupul Leylei, ca nişte panglici strălucitoare, dispăruseră ca prin farmec. David se înfioră şi întinse mîna după Leyla, dar nu întîlni decît goliciunea patului, îmbibat cu parfumul subtil al trupului ei. O chemă încet:

– Leyla, eşti aici?

Vocea Leylei veni pînă la el din întuneric.

– Nu te speria, David. Sînt aici. La fereastră.

Şedea înfăşurată într-un cearşaf, privind prin jaluzelele pe jumătate trase, la luminile Cetăţii Vechi. Veni încet lîngă ea şi se aşeză alături. Leyla desfăcu un colţ al cearşafului şi îi acoperi umerii, lipindu-se unul de altul, ca doi copii abia ieşiţi din baie.

– Nu am văzut niciodată oraşul aşa ca acum, şopti ea.

Afară cerul era senin. Luna plină lucea ca un glob uriaş de argint deasupra Domului Stîncii, înconjurată de mii de steluţe pîlpîind tăcute. Lumina solemnă şi nebuloasă a lunii cădea peste întinderile pustii acoperite cu zăpadă şi chiciură, din care răsăreau, ca nişte stalagmite, turnuri şi domuri, minarete şi coloane graţioase. Totul părea ca şi cum o suflare de gheaţă ar fi transformat brusc însăşi substanţa oraşului, aşa cum soţia lui Lot fusese transformată într-un stîlp de sare.

David o strînse cu putere, fermecat din nou de parfumul trupului ei. Privind-o cum admira oraşul, înţelese pentru prima oară ce însemna Ierusalimul pentru Leyla. Întotdeauna considerase că oraşul îi aparţine în exclusivitate lui şi poporului din care făcea parte, însă în seara aceasta totul părea o iluzie. Ce bine ar fi să se poată bucura cu aceeaşi uşurinţă de blocurile de piatră de afară, cum se bucura unul de trupul celuilalt.

– Ar trebui să mergem la ceilalţi.

Leyla căscă şi încuviinţă din cap.

– Te-ai trezit de mult?

– Nu, nu prea. Te-am privit puţin dormind; păreai epuizat.

– Te-am visat.

– Minţi, protestă Leyla, încîntată de ceea ce auzea.

– Nu, e adevărat.

Dar se abţinu să-i spună ce anume visase. Nu-şi amintea exact, dar cert e că nu fusese un vis frumos. Se trezise lac de sudoare şi foarte neliniştit.

După o cină copioasă, pregătită de Beth, care se întorsese de peste o oră, se aşezară în sufragerie ca să stabilească ce aveau de făcut în continuare. Harry luă copia imprimată adusă de David şi Leyla de la bibliotecă.

– Asta este singura copie?

David clătină din cap şi îi explică ce făcuse cu celelalte exemplare. Îi povesti apoi despre vizita la sediul Mossad şi despre discuţia cu Rabin.

Harry nu zise nimic cîteva momente, apoi dădu din cap.

– Ai procedat corect. Era prea riscant să păstrăm toate exemplarele la noi. Dar mă tem că Rabin are dreptate. Documentele pe care le avem nu sînt suficiente. Pînă acum sînt convins că au şters orice urmă a fişierului din computerul de la institut. Pun pariu că nu ştia nimeni de acolo ce se afla în banca lor de date.

– Atunci de ce era păstrat acolo? întrebă Leyla.

– Mi-am pus şi eu această întrebare. Cred că răspunsul este simplu. Numerele trebuie să fi existat într-un fişier din evidenţele institutului, pentru că au fost compilate din listele oficiale păstrate de Aliaţi şi de organizaţiile pentru refugiaţi – cele despre care v-a povestit Katje. Ştergerea numerelor ar fi dat de bănuit. Era mai simplu să se adune toate numerele cu cod „V" într-un fişier separat şi să se includă în lista informaţiilor cu acces limitat. Ştiau că probabilitatea era de unu la mie ca cineva să se gîndească vreodată să caute numerele-V ca grup compact, dar totuşi se putea întîmpla ca o verificare de rutină să dezvăluie cam multe coincidenţe.Din moment ce fişierul devenise inaccesibil pentru altcineva din afară, s-au gîndit să păstreze în documentul respectiv toate informaţiile despre ei înşişi.

– Şi crezi că Rabin are dreptate – că lista nu este suficientă ca să convingă lumea că se petrece ceva?

Harry dădu din cap.

– Da, ai fi putut inventa totul, de la cap la coadă. Desigur, avem documentele găsite în avion. Cu ajutorul lor cred că am putea convinge pe cineva aflat într-o poziţie mai înaltă decît Rabin. Dar nu avem destul timp la dispoziţie. Chiar dacă presupunem că Rabin a reuşit să ia legătura cu două-trei persoane sus-puse, acestea trebuie, la rîndul lor, să convingă pe alţii, ca să

se poată lua o hotărîre în legătură cu situaţia aceasta. Avem de-a face cu oameni foarte puternici; nu vă amăgiţi că ar fi altfel. Nu mai beneficiem de elementul surpriză: de ieri seară ştiu că cineva e pe urmele lor. Probabil că deja au început să acţioneze. Sînt convins că au o mulţime de soluţii pentru astfel de situaţii neprevăzute. În clipa în care îşi vor da seama că cineva deţine informaţii despre Valkyria, lucrurile vor începe să se precipite. Nu mai e nevoie să vă spun cît pot fi de necruţători şi lipsiţi de scrupule. În faza actuală, îşi pot încă permite să lichideze pe oricine consideră că va fi nevoie. Cît timp nu se descoperă unde duc firele, pot omorî pe oricine doresc, ca să-şi acopere urmele. Chiar dacă ne-am duce cu hîrtiile astea pînă la persoanele din vîrful piramidei, nu avem garanţia că rezolvăm ceva.

– De ce nu? interveni Etan. Meditase toată ziua şi, în cele din urmă, îşi dăduse seama de implicaţiile complete ale evenimentelor care erau pe cale să se petreacă. Acum depăşise starea de stupefacţie şi era de-a dreptul revoltat. Am prieteni care vă pot ajuta, oameni care lucrează în cercurile guvernamentale, în poliţie. Vărul meu Ben este unul dintre cei mai cunoscuţi avocaţi din ţară. Colaborează cu judecători, cu procurori renumiţi.

Harry clătină din cap.

– Nu mai e timp, Etan. Dacă indivizii ăştia au vreun plan, îl vor pune imediat în aplicare. David, Leyla şi cu mine sîntem singurii martori care pot pune lucrurile cap la cap; înainte de a ajunge cu cazul în faţa juraţilor, noi am fi deja morţi. Oricine ar cuteza să ne continue investigaţiile ar păţi la fel.

– Dar aveţi documentele, protestă Etan.

– Nu sînt de ajuns. Eu vînez nazişti pe cont propriu. Dacă aş face public un dosar care incriminează persoane de vază din ţara aceasta, ar însemna să cer unor oameni cum este şi vărul tău să îşi denunţe prietenii: oameni pe care i-au cunoscut în lagărele de concentrare sau în războiul de independenţă. Oameni cumsecade, evrei oneşti, buni soţi şi taţi.

Ascultă-mă, Etan. Proiectul Valkyria este unul dintre cele mai inteligente lucruri pe care le-au născocit naziştii, pentru că şi-au transformat victimele în protectori şi complici. Dacă mîine pun degetul pe unul dintre aceste nume de pe listă, pentru fiecare acuzat, zece, douăzeci de israelieni adevăraţi, cinstiţi ar sări să depună mărturie, demonstrînd că nu sînt decît un bătrîn ţicnit, furat de val. Sînt englez, şi ştiţi ce înseamnă asta în Israel. Le-am

făcut lucruri urîte evreilor şi ei încă nu au uitat, nu-i aşa? Unele dintre persoanele de pe lista aceasta au ajuns în ţară refugiindu-se din faţa blocadelor britanice. Probabil că i-au ajutat pe evreii veritabili să ajungă în ţara aceasta atunci cînd englezii încercau să îi împiedice să-i interneze în lagăre. Şi tocmai eu sînt acela care mă trezesc, acuzîndu-i că sînt nazişti.

Tăcu. De data aceasta, interveni Beth.

– Dar dacă aţi obţine dovezi certe, destul de solide ca să îi convingeţi şi pe cei mai sceptici? Cu aşa ceva aţi fi dispuşi să apelaţi la Ben?

Harry o privi lung, apoi încuviinţă din cap.

– Dacă am avea dovezi indubitabile, da. Dar de unde crezi că am putea obţine astfel de mărturii? Mai ales în intervalul de timp care ne-a mai rămas?

– Adineaori, spuneaţi că vă vor căuta acasă. Aşteptaţi-i acolo. Urmăriţi-i. Lăsaţi-i să vă conducă ei înşişi la dovezile de care aveţi nevoie.

65

Bărbaţii şovăiră puţin înainte de a ieşi din bloc, apoi cotiră brusc la stînga şi porniră agale pe stradă. David îi urmări cu privirea pînă la Volvo-ul negru parcat mai încolo cu o sută de metri. Stătea la pîndă în Volkswagen-ul închiriat, pe partea cealaltă a drumului, puţin mai jos de intrarea principală. După ce bărbaţii se urcară în maşină, David porni motorul. Îi lăsă să se amestece printre puţinele maşini care circulau la ora aceea a dimineţii, apoi se alinie în spatele lor, la interval de vreo şase maşini.

Se dusese direct la apartamentul lui Harry, ca să verifice dacă trecuse cineva pe acolo. Petrecuse toată noaptea în maşină, pîndind intrarea în bloc. Indivizii sosiseră puţin după ora cinci dimineaţa. Erau doi, unul înalt, celălalt de statură mijlocie, însă David nu reuşise să le desluşească feţele în întuneric. Petrecuseră aproape trei ore înăuntru. Acum era opt fără cîteva minute.

Nu se grăbeau să ajungă la destinaţie, şi David trebuia să fie foarte atent să nu se apropie prea mult de maşina lor. Merseră un timp spre nord, apoi cotiră spre stînga pe strada Nordau, pînă la strada Herzl, de unde o luară spre sud, către Yefe Nof. Aici, circulaţia era şi mai slabă şi urmărirea Volvo-ului devenea o

adevărată problemă. David era nevoit să rămînă mult în urmă, aşa că de cîteva ori se sperie că le pierduse urma, dar de fiecare dată Volvo-ul reapăru undeva în faţa lui, pe şoseaua principală. În ciuda soarelui puternic, stratul de zăpadă se înmuiase foarte puţin. Încetul cu încetul, oraşul dispăru în urma lor. Se apropiau de Yad Vashem – oare într-acolo se îndreptau? David privi în dreapta. Muntele Herzl strălucea acoperit de chiciură, ca o uriaşă nestemată. La prima bifurcaţie, Volvo-ul viră spre stînga, în direcţia Qiryat Ha-Yovel. David îi urmă de la distanţă.

Maşina opri în faţa unei case impunătoare de pe strada Zangwill, nu departe de Clubul Sportiv Ierusalim. David îi depăşi, fără să întoarcă privirea, şi coti spre poarta principală a clubului. Dacă băgaseră de seamă că erau urmăriţi, acest tertip trebuia să le risipească bănuielile. Prin oglinda retrovizoare văzu că indivizii intră în casă. După ce se făcură nevăzuţi, David se întoarse de la intrarea clubului şi parcă maşina pe stradă, la oarecare distanţă. Acesta era un cartier modern – liniştit şi respectabil. În clădire locuia, cu siguranţă, cineva de vază. David se întrebă care era numele lui dintre cele de pe listă.

Trecu o singură dată prin faţa casei, scrutînd-o cu privirea. Era puţin mai retrasă faţă de carosabil, cu o grădiniţă în faţă. O alee îngustă ducea pînă la intrare şi continua pe lîngă peretele lateral al clădirii, spre curtea din spate. Era riscant să se apropie din faţă – erau prea multe ferestre şi nu avea unde să se ascundă. Se întoarse înapoi pe Tora wa-Avoda. O alee ducea pînă la o şcoală impunătoare, iar lîngă aceasta se întindea un teren destul de mare, care o separa de grupul de case printre care se număra şi cea de care era interesat.

Pe stradă, nu era nimeni. Copiii erau deja la ore, iar părinţii care îi aduseseră în drum spre serviciu plecaseră de mult. David se strecură printr-o spărtură din gardul de sîrmă şi se apropie încet de perete. Ştia care era peretele căutat – casa misterioasă era singura care avea acoperiş verde şi pe el o antenă TV dublă. Aparent, nu exista nici un sistem de alarmă. Trebuia să rişte.

Escaladă cu uşurinţă zidul. De partea cealaltă se întindea o grădină mare plină de arbuşti. David sări, fără zgomot, pe pămînt, gata să o rupă la fugă la primul semnal de alarmă. În apropiere lătră un cîine, apoi se potoli. La toate ferestrele din spate perdelele erau trase. Furişîndu-se de la un tufiş la altul, David se apropie de casă. Nici acum nu ştia exact ce avea de făcut. Era mai bine

să amîne intrarea în clădire pînă la lăsarea serii. Dar, cel puțin, putea inspecta terenul la lumina zilei. Supraveghe un timp spatele casei, dar nu observă nici o mișcare la vreuna dintre ferestre și nici nu intră, nici nu ieși nimeni pe ușa aflată la stînga lui. Nu se vedea nici o alarmă și nici o rețea de cabluri care să declanșeze vreun sistem de protecție, și își zise că nu va fi prea dificil să pătrundă în casă. Deodată, observă o lumină pe care nu o remarcase pînă atunci, o lumină aproape de nivelul solului, care se filtra printr-un geam de la subsol. Nu rezistă curiozității și se furișă pînă acolo. Fereastra avea lungimea de vreun metru și înălțimea de șaizeci de centimetri și se afla aproape de tavanul odăii de la subsol. Se lipi de pămînt și privi înăuntru.

Lumina crudă a unui singur bec se revărsa într-un interior dezolant. Subsolul era vast, ocupînd aproape jumătate din întreaga suprafață a casei. Avea pereții văruiți în alb și pardoseala de ciment; din loc în loc, puritatea pereților era întinată de pete mari de igrasie, ca niște pistrui uriți pe o piele albă. Lumina becului gol nu ajungea în toate ungherele, lăsîndu-le învăluite în umbre dense. Într-o parte era un boiler înalt și încă ceva, despre care David bănui că era motorul instalației de aer condiționat.

În lumina becului se vedeau cinci bărbați – cei doi pe care îi urmărise și încă trei. Al treilea bărbat era uscățiv, cu o mină obosită, cu un început de chelie înconjurată de smocuri de păr aspru, gri-murdar; avea gîtul subțire, cu vene proeminente și ochi negri, cu o expresie neliniștită, de sub care porneau riduri adînci ce se pierdeau în obrajii supți. Lîngă el stătea generalul Gershon Neusner. David îl recunoscu după fotografiile pe care le văzuse de-a lungul anilor în ziarul *The Jerusalem Post*. Cel de-al cincilea bărbat stătea cu spatele la David, dar ceva în atitudinea lui îi era înfricoșător de familiar.

Discutau între ei cu figuri foarte grave. Deși păreau calmi, bărbatul uscățiv devenea tot mai agitat – probabil la aflarea veștii că amicii lui descoperiseră fuga lui Harry. David auzea vocile bărbaților urcînd și coborînd, sfătuindu-se ce aveau de făcut, însă nu reușea să distingă cuvintele. Neusner era cel mai tăcut dintre toți, dar cînd deschidea gura toți ceilalți îl ascultau supuși. David bănuia că vorbeau despre următoarea mișcare pe care o aveau de făcut și dorea cu ardoare să audă la ce hotărîre ajunseseră, dar din locul în care se afla acest lucru era imposibil. Să se furișeze totuși în casă și să încerce să tragă cu urechea la ușa pivniței?

Alungă ideea, considerînd-o inutil de primejdioasă, și continuă să privească scena care se derula în fața lui.

Deodată, grupul se destrămă ca și cum ar fi ajuns la un verdict. Cei doi indivizi pe care îi urmărise David porniră spre scara ce ducea la parterul casei. Imediat în spatele locului în care stătuseră, David văzu un pat de spital vopsit în alb, cu așternuturi proaspete. Albe și proaspete, cu excepția porțiunii din mijloc, unde zăcea ceva diform și roșu. La început, David nu înțelese ce anume era, dar orice ar fi fost nu părea să fie de natură umană. Privi mai atent și imediat își regretă nesăbuința. Pe pat zăcea ceea ce mai rămăsese din Katje Horowitz. Simți un val de greață copleșitoare și se întoarse chinuit de spasme. Nu putea decît să bănuiască ce-i făcuseră, dar se ruga din toată inima să nu fi fost conștientă. Chiar și după grozăviile pe care le văzuse la St. Nilus și la Iram, îi era aproape imposibil să conceapă cum o ființă umană este capabilă să facă asemenea lucruri unui seamăn de-al său.

Cînd termină de vomitat, își adună toată stăpînirea de sine și privi din nou în camera de la subsol. Voia neapărat să vadă chipul ultimului bărbat care tot timpul stătuse cu spatele la el. Își ferea pe cît posibil privirea de ceea ce zăcea pe pat. Oare de ce nu o acopereau? Observă o mișcare slabă și înțelese îngrozit că încă trăia, deși știa că ceea ce sălășluia încă în acel... trup, nu mai era Katje Horowicz.

În timp ce privea, bărbatul care stătea cu spatele scoase ceva din buzunar și se apropie de pat. Era un pistol. Îl îndreptă spre capul femeii și apăsă pe trăgaci. David auzi pocnetul surd, văzu cum trupul zvîcnește o dată, apoi rămîne nemișcat. Bărbatul băgă pistolul înapoi în buzunar și se întoarse cu fața spre ceilalți. David nu vedea pentru prima oară acest chip. Îl văzuse cu numai o zi înainte. Era Rabin, maiorul din Mossad căruia îi încredințase exemplarul imprimat al dosarului Valkyria și celelalte documente.

Lista numelor din dosarul Valkyria nu era completă. Mai erau și alți membri. Seminția Iramului nu murise o dată cu orașul.

66

David nu-și amintea cum fugise de lîngă casă, cum escaladase zidul, cum urcase în mașină. Capul îi vîjîia cînd apăsă pe accelerator și demară în trombă, evitînd în ultima clipă o fetiță

care trecea cu bicicleta pe lîngă el. Gonea ca şi cum ar fi fost posedat de diavoli. Dar nu-l urmărea nimeni. Şoseaua era liberă, aproape lipsită de trafic. Pînă ajunse la Giv'at Oren, nervii i se calmaseră. Cinci minute mai tîrziu trase maşina în faţa locuinţei familiei Benabu şi opri motorul. Ştia deja ce avea de făcut.

Îi deschise Etan. Acestuia nu-i trebui mai mult de o privire ca să-şi dea seama că se întîmplase ceva foarte grav. Îl trase înăuntru şi-l conduse în sufragerie. Beth şi Harry şedeau la o măsuţă joasă, sorbind din ceştile de ceai. Cînd îl văzu intrînd, Harry se ridică neliniştit.

– David, am fost foarte îngrijoraţi din cauza ta.

– Văd, răspunse David ironic.

– Te rog, David, eşti nedrept, îl apostrofă Beth supărată. Harry a fost, într-adevăr, foarte îngrijorat. Ca şi mine. Dar nu aveam ce face.

– Îmi pare rău. Sînt cu nervii încordaţi la limită. Aş putea bea ceva, vă rog? Ceva tare.

Beth îi aruncă o privire. Mîinile îi tremurau.

– Da, cum să nu.

Îşi plimbă privirea de la Etan la Harry, apoi se duse la măsuţa din colţul camerei şi turnă nişte whisky într-un pahar.

– Unde este Leyla?

– E în ordine, David. Nu s-a întîmplat nimic rău. Îţi explic imediat, zise Harry. Dar, mai întîi, spune-ne ce s-a întîmplat. De ce eşti atît de agitat? Dar, pentru Dumnezeu, aşază-te pînă nu ne scoţi pe toţi din sărite.

David luă loc. Beth îi aduse băutura. Luă paharul cu mîna tremurîndă, mulţumit că Beth neglijase să pună şi gheaţă în whisky. Le povesti în linii mari ce descoperise, evitînd să-i spună lui Harry ce i se întîmplase cu adevărat Katjei – deşi realitatea era că nici el însuşi nu-şi putea imagina ce-i făcuseră. Cînd termină de vorbit, Harry rămase nemişcat, fără să scoată o vorbă. Ar fi vrut să afle ce s-a întîmplat, dar ceva din atitudinea lui David îl împiedica să o facă.

– Ce-i cu Leyla?

– După ce ai plecat, i-a venit o idee, zise Harry. Vorbeam despre ce vom face mîine, despre semnarea tratatului. În numărul de azi-dimineaţă al ziarului *Jerusalem Post* este un articol în legătură cu acest eveniment. Se pare că al-Hashimi urmează să petreacă noaptea la Ierusalim. I s-a pregătit o reşe-

dință particulară undeva în oraș – autoritățile nu au divulgat locul exact. Dimineața, la ora 11:00, se va duce la Domul Stîncii să se roage și să se întîlnească cu delegația egipteană și cu conducătorii arabi de aici. Acolo va ține un discurs scurt și apoi va fi condus la Knesset, unde se va adresa Parlamentului israelian și demnitarilor invitați, în majoritate diplomați. După aceea va semna tratatul, va da mîna cu toți cei prezenți și se va întoarce la Damasc. Pare foarte simplu. Nu va avea loc nici măcar un banchet. Totul va fi scurt și la obiect.

– Și?

– Și Leyla s-a gîndit că cineva ar trebui să încerce să se apropie de el în seara asta, în caz că ar fi posibil să surprindă ceva din discuții. Leyla a lucrat ca interpret de arabă și ebraică la Biroul Guvernamental de Traduceri. Spunea că ar putea afla cine va asigura traducerea pentru al-Hashimi și, dacă va fi cineva cunoscut, l-ar putea convinge să o lase în locul său.

– La ce bun? Nu va reuși nici măcar să se apropie de reședință.

Harry clătină din cap.

– Ea crede că va reuși. Spune că în astfel de cazuri asta e protocolul obișnuit. A mai făcut așa ceva. El va vorbi în arabă, dar în Knesset vor fi și vorbitori de ebraică. Înainte de asta însă va dori să repete discursul cu interpretul, ca să înlăture orice eventuală neînțelegere. Din moment ce nu sosește decît în seara asta, cred că va chema traducătorul mîine după prînz.

David era neliniștit. Leyla își asuma un risc enorm.

– Dacă o vor recunoaște?

– S-a gîndit și la asta. Și-a cumpărat o perucă și o pereche de ochelari. Oricum, sînt puține șanse să dea peste cineva cunoscut.

– Ar fi trebuit să mă aștepte, protestă David.

Avea o presimțire sumbră, ca și cum nu o va mai revedea niciodată.

– Dacă se întoarce, zise, ridicîndu-se, spuneți-i să mă aștepte aici. Vă rog foarte mult, trebuie să vorbesc cu ea.

– Unde pleci? întrebă Bethh.

– La Neusner. După ce am plecat de la casa aceea, mi-am dat seama că, dacă Neusner tot era acolo, aș putea încerca să mă strecor în locuința lui. Dacă aș pune mîna pe o dovadă cît de mică din care să reiasă legătura lui cu grupul Valkyria, am putea acționa într-un fel în seara asta, înainte de începerea conferinței.

Se întoarse spre Harry. Ai exemplarul tipărit al dosarului Valkyria? Am nevoie de adresa lui Neusner.

Etan se ridică de pe scaun.

– Mă duc eu să ţi-l aduc.

David avea nervii încordaţi; nu avea răbdare să stea jos să se odihnească. Absenţa Leylei îl surprinsese neplăcut, încununînd grozăviile pe care le văzuse în cursul dimineţii.

– Iartă-mă că m-am purtat grosolan cu tine, Harry. Însă moartea Katjei m-a întors pe dos. N-ar fi trebuit să o amestecăm în treaba asta. Au murit atîţia oameni nevinovaţi.

– Nu-i adevărat, David, zise Harry, clătinînd încet din cap. Nu există spectatori nevinovaţi. Nimeni nu are voie să asiste pasiv la aşa ceva. Simpla afirmaţie „Nu vreau să mă amestec" implică un anumit grad de vinovăţie.

– Are dreptate, David, interveni Beth. Eu prefer să nu fiu implicată. Am copii, părinţi. Mă tem pentru Etan. Pe de altă parte, nu ştiu cum aş putea sta cu mîinile în sîn.

Etan se întoarse cu dosarul. David îl luă şi găsi numele lui Neusner. Adresa din Ha-Poretzim figura printre celelalte date. O notă, împreună cu numărul de telefon, apoi închise dosarul.

– Harry, cît timp lipsesc, te rog să verifici în dosar cui aparţine casa din strada Zangwill, numărul şaptezeci şi trei.

Harry dădu din cap şi luă dosarul de la David.

– Ai grijă de tine, şopti, dar gîndurile îi erau bîntuite de figura Katjei Horowicz.

Beth îl conduse pe David pînă la uşă.

– Ai grijă de tine, David. Nu risca mai mult decît trebuie.

David se duse la maşină, apoi se întoarse şi o privi pe Beth, stînd în pragul uşii. „Nu există spectatori nevinovaţi", spusese Harry. Dar cum ar putea-o numi dacă cineva ar veni aici şi ar omorî-o ca pe ceilalţi? Descuie portiera şi se aşeză la volan.

67

Casa lui Neusner era tăcută. David o supraveghe cîteva minute, dar nu sesiză nici o mişcare. Ziarul de dimineaţă zăcea în faţa uşii, neridicat. Trecu prin faţa casei şi parcă maşina puţin mai departe. În apropiere, la intersecţia cu strada Kovshe

Qatamon, era o băcănie. Intră, ridică receptorul şi formă numărul. La capătul celălalt al firului nu răspunse nimeni. Ca să fie sigur, mai formă o dată numărul lui Neusner. Acelaşi rezultat. Puse receptorul în furcă şi ieşi din magazin. Pe alocuri, zăpada începuse să se topească, dar era încă frig şi alunecuş.

Fie Neusner se dusese la apartamentul lui Harry, fie îi rugase pe cei doi indivizi pe care îi urmărise David să îi aducă dosarele. Cît timp se aflau la Zangwill se putea considera în siguranţă în casă.

Pătrunderea în casă se dovedi mai simplă decît îşi închipuise. Poate că generalii israelieni mizau pe stima concetăţenilor care îi ferea de spărgători. În spatele casei o fereastră fusese lăsată deschisă, şi David reuşi fără mare efort să se caţere prin ea, în clădire. Se pomeni într-un dormitor mobilat luxos şi cu bun gust, cu un pat lat ce părea îmbietor de moale. Se aşteptase la un mediu mai cazon, ceva în spiritul eticii propovăduite de elita SS. Zgomotul paşilor se stingea în covorul gros, accentuîndu-i sentimentul că era un intrus prin reducerea la tăcere a fiecărei mişcări pe care o făcea.

Se apropie în vîrful degetelor de uşă, o deschise şi privi într-un hol neluminat. Casa era cufundată în linişte. Pe perete, lîngă uşă, observă un comutator. Îl răsuci şi o lumină blîndă, trandafirie învălui coridorul. Chiar în faţa lui trona o pictură impresionistă de dimensiuni mari, înfăţişînd un parc din Paris scăldat în lumina soarelui de vară. Făcu cîţiva paşi pînă la tablou şi îl examină mai atent; judecînd după semnătură, avea în faţă o lucrare originală care valora, probabil, o avere. Era limpede că Neusner nu îşi refuzase nimic din plăcerile vieţii. Ce alte surse de venit avea în afară de salariul fix al unui general din armata israeliană?

David cercetă una cîte una toate încăperile de la etaj: cinci dormitoare, două băi, o cameră de zi şi o debara spaţioasă. Se părea că Neusner avea copii, din cîte putea deduce David, două fete şi un băiat. Doi dintre ei părăsiseră, cu siguranţă, casa părintească, pe cînd cel de-al treilea copil, o fetiţă de vreo zece ani, judecînd după aspectul camerei sale, locuia încă acasă.

Rămase mult timp în camera ticsită cu păpuşi Sindy, jucării moi din pluş, rochiţe frumoase şi postere înfăţişînd staruri pop, dar gîndul îi era la silueta aceea oribilă de pe patul alb din subsol, silueta celei care fusese Katje Horowicz. Se gîndea la mîinile lui Neusner, aceleaşi care, probabil, o torturaseră pe Katje,

mîngîind părul moale al fetiței, la buzele lui, sărutînd-o pe obraji seara, la culcare. Mîini de foc, buze de gheață. Deodată, realiză că existau foarte mulți copii cu astfel de tați: copiii militarilor din trupele SS, cei ai torționarilor din Africa de Sud, ai călăilor, copiii agenților de spionaj, ai capilor Mafiei. Mîinile mari ale tatei, spălate de sînge și sudoare sîmbătă seara, mîngîiau cu gesturi blînde părul lor auriu, pleoapele le erau acoperite de săruturi dulci, iar duminica dimineața mergeau mîndri, mînă în mînă, la plimbare prin parc.

Se înfioră și coborî grăbit la parter. Cea de a doua cameră în care intră era biroul, o încăpere liniștită, înconjurată de rafturi pline cu cărți, mobilată cu fotolii moi, din piele aurie, bine lustruită.

Aprinse veioza de pe masa de scris și se apropie de bibliotecă. Toate cărțile tratau subiecte de istorie militară și erau scrise în ebraică, engleză, germană și franceză. Absolut toate volumele erau legate în piele fină, cu titlurile imprimate cu litere aurii, contrastînd flagrant cu subiectele tratate, sîngeroase și crude.

Cu mare atenție, David începu să răsfoiască documentele de pe masa de lucru, apoi pe cele din dulapurile alăturate. Cu cît se afunda mai mult în vrafurile de hîrtii, cu atît își dădea seama mai bine de zădărnicia efortului la care se înhămase. De ce ar păstra Neusner ceva incriminator tocmai aici? Atunci unde ar putea ține lucrurile de care avea nevoie? Timpul trecea și David devenea din ce în ce mai nervos, însă tot ceea ce apucase să citească părea dezarmant de nevinovat.

În cele in urmă, ajunse la concluzia că trebuie să existe un seif ascuns, deși nu se vedea nimic asemănător cu o casetă mascată. Verifică spatele fiecărui tablou și fotografia atîrnată pe zid, însă nici una nu ascundea vreun seif. Simțea că îl cuprinde disperarea, pentru că nu mai avea suficient timp ca să răscolească toată casa, căutînd ceva ce era fie foarte bine ascuns, fie nici nu se afla acolo. Deodată, își aminti unul dintre adevărurile axiomatice ale arheologiei – ascunzătorile pentru comori se găseau de cele mai multe ori în podea, nu în pereți, pentru că pereții se pot prăbuși oricînd, pe cînd pardoseala rămîne intactă. Se aplecă și începu să ruleze covorul persan.

Seiful era ascuns sub masa de lucru. Sub una dintre scîndurile pardoselii găsi un capac, pe care se afla un disc, prevăzut cu cifre și litere, dispuse în cercuri concentrice. Se

întoarse la masa de lucru şi începu să caute un jurnal sau o agendă în care s-ar fi putut afla combinaţia. Nu găsi nimic. Îşi dădea seama că nu avea cum să ghicească cifrele. Pentru un spărgător amator venise foarte prost echipat. Chiar se aşteptase să găsească ceva compromiţător aruncat undeva, la îndemîna oricui? Bătu exasperat cu pumnul în birou, răsturnînd, din greşeală, fotografia lui Neusner.

Situaţia era fără ieşire. Nu-i rămînea decît să plece, să se înarmeze cu o bormaşină sau explozibil şi să revină cît mai repede posibil. Dar asta însemna că nu va putea face nimic ca să împiedice întrunirea de a doua zi; în orice caz, trebuia să-şi încerce norocul. Poate că nu se va întîmpla nimic, poate că vizita nu avea alt scop decît să pregătească o acţiune data viitoare. Lesa începea să slăbească. Ar fi dat orice ca să poată şti sigur.

Cu gesturi repezite, începu să pună ordine în hîrtiile de pe masă, aranjă covorul la loc, potrivi scaunele aşa cum le găsise. Lucra mecanic, ca un om învins, dar care continua să acţioneze, pentru că nu îi rămînea nimic altceva de făcut. Termină de aranjat şi privi din nou fotografia înrămată a lui Neusner. Ochii reci îl priveau batjocoritor, parcă bucurîndu-se de eşecul lui. Generalul era îmbrăcat într-o cămaşă kaki şi ţinea braţele încrucişate la piept, zîmbind plin de sine. David încercă să şi-l imagineze tînăr, rostind legămîntul de credinţă al militarilor din trupele SS:

„Ich schwore Dir, Adolf Hitler, als Führer und Kanzler des Deutschen Reiches, Treue und Topferkeit. Ich gelobe Dir und den von Dir Bestimmten Vorgesetzen Gehorsam bis in den Tod, so war mir Gott helfe."

„Jur în faţa lui Adolf Hitler, Führer şi Cancelar al Reich-ului, că voi fi loial şi brav. Jur în faţa Ta şi a superiorilor pe care îi voi avea să fiu supus pînă la moarte, aşa să-mi ajute Dumnezeu."

Apoi la Dachau, stăpîn pozînd în sclav, cu ochii cenuşii plecaţi în semn de umilinţă, pe care însă nu o simţise niciodată în suflet. Înşiruirea de numere de pe antebraţ era prefăcătorie, ca tatuajele făcute la repezeală în bîlciurile de ţară, făgăduind dragoste veşnică iubitei. Stinse veioza şi chipul dispăru în întuneric.

În fața ușii se opri brusc, fulgerat de un gînd. Se întoarse iarăși la masa de lucru, aprinse lampa și examină fotografia. Numerele erau prea mici și șterse ca să le poată citi. Își aminti că într-unul din sertare văzuse o lupă. Cu gesturi repezite, începu să tragă de sertare. Ceea ce căuta se afla în cel de-al patrulea. Examină atent fotografia.

Numărul era D7932-V.

Se aplecă, rulă din nou covorul și ridică scîndura desprinsă. Formă prima literă, apoi cele patru cifre și la urmă „V"-ul. Cu respirația tăiată, trase de mîner. Ușa nici nu se clinti. David se prăbuși pe podea. I se păruse o soluție simplă, evidentă, mulțumitoare. În clipa aceea își aminti de felul în care erau așezate numerele în lista originală a membrilor din detașamentul Valkyria. Firește, nu-și aducea aminte cu precizie care era numărul lui Neusner, dar știa că fusese trimis la Dachau în decembrie 1944. Singura soluție era să verifice toate datele posibile, una cîte una. Pentru început, formă 12144-D7932-V.

Gershon Neusner sosise la Dachau pe 12 decembrie. La cea de a douăsprezecea încercare ușa se deschise, ca și cum i-ar fi șoptit formula magică „Sesam, deschide-te". Băgă mîna și scoase din casetă un vraf de hîrtii, apoi încă unul și încă unul. Luă totul și se așeză la masă. Cu degete tremurînde, desfăcu sfoara cu care era legat primul teanc.

O scrisoare de recomandare, scrisă de mînă, din partea lui Heinrich Himmler. Scrisori de la Ulrich von Meier, din Iram. O fotografie înfățișînd douăzeci de bărbați în uniforme SS, printre care îl recunoscu destul de ușor pe tînărul Neusner. O fotografie grotescă și oarecum obscenă, înfățișîndu-l pe Neusner, cu rînjetul pînă la urechi, în timp ce era circumcis de un chirurg SS, sub o pancartă pe care era mîzgălită o caricatură cu caracter antisemit. Scrisori de la alți membri ai regimentului Valkyria, transmise, probabil, prin intermediul unui dispecerat central, prin care îl anunțau pe Neusner unde pot fi găsiți, cum avansează la îndeplinirea planului sau cereau vești despre activitatea lui. O listă a membrilor activi ai regimentului Valkyria, care trăiau pe teritoriul Israelului. Insigne SS, unele vechi, altele mai recente, cununa din frunze de stejar și o stea de Oberstgruppenführer – echivalentul gradului de general deținut în armata israeliană. Medalii, de asemenea, mai vechi și mai noi, păstrate în cutiuțe din carton presat.

Neusner îşi semnase propria condamnare la moarte. Din cine ştie ce motive – mîndrie, nostalgie, pură bravadă, respect faţă de istorie – îşi asumase riscul enorm de a aduce astfel de materiale în Israel. Dacă David reuşea să predea aceste documente cui trebuie, Neusner şi toată gaşca lui erau terminaţi. Era puţin probabil să se afle ce s-a întîmplat; dezvăluirea adevăratelor dimensiuni ale conspiraţiei nu ar fi avut alt rezultat decît subminarea gravă a încrederii oamenilor în organismele publice. În momentul de faţă, israelienii aveau nevoie acută de ceva care să le ridice moralul, nu să le sporească sentimentul de nesiguranţă.

Desfăcu al doilea teanc. Conţinea alte scrisori, la care erau ataşate traducerile corespunzătoare în limba germană. David răsfoi repede foile scrise de mînă în arabă. Datau de cîţiva ani şi fiecare purta aceeaşi semnătură: 'Abd al-Jabbar al-Shami. O luă pe cea mai recentă, scrisă în urmă cu două luni.

Dragă Walther,

La ultima noastră întîlnire, am convenit ca eu să verific cum stau lucrurile la Damasc. Mă aflu aici de două săptămîni şi sînt mulţumit că totul merge aşa cum am prevăzut. Al-Hashimi este foarte popular, are foarte puţini contracandidaţi la conducere şi nici unul serios. Planul privind încheierea tratatului de pace se desfăşoară fără poticneli. Fireşte, sînt cîteva elemente care se opun vehement, dar cînd am discutat cu al-Hashimi, m-a asigurat că are posibilitatea să le reducă la tăcere.

M-am întîlnit cu generalul Subki şi cu Ibtisam al-Bakri. Subki a fost numit comandant al regiunii Golan, conform planului, avînd în prezent sub comandă trei divizii. Te rog să te asiguri că Heinrich Schultz va informa serviciile de spionaj israeliene că este vorba de diviziile a cincea, a noua şi a paisprezecea, dispuse în momentul de faţă în zona dintre Quneitra şi Butmya. Pînă la 1 martie, Subki le va înlocui cu divizii noi, formate din oameni din regimente descompletate, retrase de la graniţa irakiană, inclusiv regimentele Intisar, 'Anaza şi Sayyaf de la Baalbek şi Alep.

Pe 3 martie, la ora 11:00 a.m., generalul Subki va da ordin de retragere a trupelor în poziţiile convenite în proiectul tratatului, simultan cu începerea discursului lui al-Hashimi în Domul Stîncii. La faţa locului vor fi numeroşi observatori străini care vor confirma că a început deplasarea forţelor siriene în vederea fixării noilor graniţe, stipulate prin acordul semnat în cursul după-amiezii.

La 11:30, imediat după ce termină al-Hashimi, dar înainte ca Schultz să acţioneze, comandamentul central din regiunea

Golan va primi un raport de la Alep prin care se comunică deplasarea trupelor siriene către teritoriul aflat sub control israelian. Vei da ordin ca două batalioane să se pregătească de un posibil atac. Cred că ar trebui să anunţi echipa că vei informa îndată Ierusalimul în legătură cu ceea ce se întîmplă, dar ai noştri vor avea grijă să-ţi intercepteze mesajul. La 11:45, comandamentul vostru va fi informat că forţele siriene au lansat un atac împotriva avanposturilor israeliene de la sud. În momentul acela, propun să întrerupem orice mijloc de comunicare. Mausbach spune că poate face ceva cu liniile de comunicaţii. La 11:50 vei da ordin de atac. După primul schimb de focuri, Mausbach va restabili comunicaţia.

După asta, toate vor decurge conform planului pe care l-am elaborat în decembrie. Te rog ai grijă ca Hacker, Wüstenfeld şi Thiess să ştie precis ce au de făcut. Mă interesează în special ca Wüstenfeld să fie absolut sigur că, pînă la acea dată, armele nucleare israeliene vor fi neoperative – dacă nu poate face acest lucru pînă la 1 martie, s-ar putea să fim nevoiţi să apelăm la planul B, dar, după cum ştii, prefer să evităm întîrzierea pe care ar presupune-o acesta. Deşi al-Hashimi se bucură de popularitate, autoritatea lui este încă prea slab consolidată, ca să ne putem permite să pierdem timp. Dacă nu acţionăm pe 3 martie, s-ar putea să nu se mai ivească o altă ocazie.

Te rog să urmăreşti ca toate punctele programului pentru acea dată să fie respectate cu stricteţe. De la bun început, israelienii trebuie să apară ca nişte agresori. Pînă la 11:30, controlul va fi asigurat la Damasc de Al-Bakri, dar este vital ca trupele siriene să se răspîndească pe o mare suprafaţă a teritoriului israelian, înainte de implicarea altor forţe militare arabe în conflict. Invazia va avea motivaţie morală, dar, fără o ocupare reală a teritoriilor, acest lucru va fi egal cu zero în perspectiva viitoarelor negocieri. Trebuie să dispunem de teritorii suficient de întinse pentru a putea oferi ceva iordanienilor şi forţelor OEP din est, păstrînd celelalte regiuni pentru noi. Ideal ar fi să dobîndim controlul absolut al tuturor regiunilor locuite în prezent de evrei, pentru că ei vor fi principala noastră sursă de forţă de muncă în prima fază de ocupaţie şi sirianizare.

După cum ştii, Ulrich von Meier s-a ocupat îndeaproape de problema legitimării. El consideră că cel mai bun argument al nostru ar fi inversarea pretenţiilor teritoriale sioniste, bazate pe nimic mai mult decît pe texte biblice. A aflat că unele dintre materialele descoperite la şantierul arheologic de la Ebla indică ocuparea mult mai timpurie a Palestinei de către sirieni. În ultima lui scrisoare, m-a informat că unul dintre experţii în textele eblaite se află în prezent în Israel. Crede că îl va putea convinge să compileze referinţele din texte,

privitoare la hegemonia siriană în regiunea palestiniană. Vrea neapărat să-l aducă în Iram.

Cum spuneam în ultima scrisoare, principala noastră problemă va fi găsirea unei justificări acceptabile şi asigurarea controlului. Acum cîteva zile, am primit veşti de la Schneider din Washington. El şi camarazii lui sînt foarte optimişti în ceea ce priveşte situaţia actuală a lobby-ului de acolo şi consideră că prezenţa părţii sioniste a slăbit mult în ultimul an. Desigur, nu va fi uşor, dar el este de părere că, dacă vom reuşi să evităm prea multă vărsare de sînge în primul atac, vom reuşi să-i facem pe americani să accepte situaţia drept un *fait accompli*. Evident, lobby-ul evreiesc îşi va ieşi din pepeni, dar în ultima perioadă au reuşit să agaseze pe mulţi, mai ales după evenimentele din Liban, aşa că nu vor avea prea mult succes. Voturile evreieşti pe care le vor pierde politicienii americani vor fi compensate de afacerile încheiate cu lumea arabă. Principala noastră preocupare este ca de la bun început să insistăm pe o atitudine proocidentală, anticomunistă. În acest fel, victoria noastră va beneficia de simpatia majorităţii. Mai mult, în scurt timp vom fi apreciaţi pentru faptul de a fi înlăturat un ghimpe care deranja pe mulţi. Dacă preluarea controlului de către sirieni va pune capăt tensiunilor din regiune, nu văd de ce întreaga lume – inclusiv sovieticii – nu ne-ar fi recunoscătoare pentru ceea ce am făcut.

Mai dificilă va fi menţinerea controlului în regiune. Îi cunoşti mai bine decît mine pe israelieni şi cred că ai dreptate atunci cînd spui că vor adopta o atitudine gen Masada: mai bine lupţi pînă la ultimul om decît să te laşi capturat de inamic. Te rog să ai mare grijă cum organizezi lagărele de internare. Nu ne putem permite să creăm o impresie proastă, pentru că riscăm să pierdem simpatia celor pe care vrem să îi facem să vadă acţiunea noastră într-o lumină favorabilă. Să nu transpire nici o informaţie legată de lagărele de concentrare. Deţinuţii trebuie aleşi din rîndul teroriştilor cunoscuţi, iar procesele se vor derula în regim de urgenţă. Lagărele de muncă va trebui să fie ţinute sub pază discretă şi, pe cît posibil, să pară ca o simplă continuare a kibbutz-urilor existente.

Desigur, va trebui să strămutăm o anumită parte a populaţiei. Eşti de acord să discutăm mai pe îndelete despre asta după ce vom pune lucrurile sub control? Aş dori să întocmim un plan de repatriere a refugiaţilor palestinieni direct din lagăre sau din regiuni cum ar fi Fîşia Gaza şi de evacuare a coloniştilor evrei care au uzurpat făţiş teritorii ce au aparţinut pînă în 1948 arabilor. Acesta ar fi un bun început. Totuşi, dacă este posibil, aş dori ca refugiaţii evrei să rămînă supuşi jurisdicţiei arabe, pentru că ne-ar putea crea probleme dacă li s-ar permite emigrarea în Europa sau în America, unde s-ar putea alătura forţelor sioniste de acolo.

Deocamdată, principalul lucru este să ne asigurăm că totul va fi pregătit pînă la 3 martie. Nu trebuie să existe nici un punct slab. Oamenii tăi din Aviaţia Militară trebuie să se asigure că operaţiunile de sabotaj vor decurge conform planului, în caz contrar am putea avea greutăţi. Dacă încă mai crezi că acesta este punctul slab, vezi dacă poţi face ceva ca să remediezi situaţia cît mai curînd posibil. Ştiu că eşti nemulţumit de tinerii pe care ţi i-am trimis din Iram, dar te asigur că am lucrat mai mulţi ani cu alte grupuri din cetate care sînt mai bine instruite şi demne de toată încrederea. Au doar nevoie de timp ca să se adapteze mediului, altă tot.

Ne vedem înainte de plecarea mea la Iram. Dacă ar trăi Hajj Amin să vadă ziua aceasta. În numele lui, atunci: anul acesta la Ierusalim.

'Abd al-Jabbar al-Shami

David rămase cîteva clipe nemişcat, consternat de crudul adevăr pe care începea să-l conştientizeze încetul cu încetul. Îşi simţea stomacul ca de plumb. Refuza să creadă măcar un cuvînt, o silabă... dar realitatea unduia în faţa ochilor săi, asemeni chipului lipsit de viaţă al lui Banquo – întunecat, înfiorător, năclăit de sînge. Aproape că simţea mirosul sîngelui; era pătrunzător şi aproape palpabil, aşteptînd clipa în care va răbufni prin rănile lăsate de armele de foc. Ştia ce avea să urmeze dacă planul comun al lui al-Shami şi Neusner avea să reuşească. Dacă Israelul avea să dispară, nu va mai exista nici un loc de refugiu. Vechile sentimente antisemite aveau să renască cu mare forţă, în Franţa, Germania, Marea Britanie, Statele Unite. Politica era deja mult orientată spre dreapta; nu lipsea decît o scînteie ca să încline definitiv balanţa. Nu va întinde nimeni o mînă de ajutor, de asta putea fi convins. Dispariţia Israelului însemna o povară în minus pe spatele puterilor occidentale. Vor avea mînă liberă să se gudure pe lîngă ţările arabe bogate în zăcăminte de petrol, cum o mai făcuseră nu o dată pînă atunci. Doar o mînă de oameni avusese curajul să spună lucrurilor pe nume înainte de Cel de-al Doilea Război Mondial, în timp ce guvernele şi Biserica se prefăcuseră că nu văd ce se petrece în Germania. Asta se va întîmpla din nou. Li se va spune despre existenţa lagărelor de concentrare, dar vor pretinde că este un neadevăr. Martorii vor fi acuzaţi de exagerare intenţionată, ca şi predecesorii lor. Vor fi imploraţi să primească refugiaţi, iar ca răspuns vor impune o mai mare stricteţe în sistemul de imigrare sau vor

refuza de la bun început cooperarea. În condiţiile existenţei unei rate exagerate a şomajului în toate ţările dezvoltate, nimeni nu va vedea cu ochi buni influxul de refugiaţi instruiţi şi deseori cu studii superioare.

Bucurîndu-se de sprijinul puterii de stat, organizaţia Valkyria va deveni din ce în ce mai puternică. Se va ramifica, se va întinde, pînă ce va deţine toate poziţiile cheie din toate ţările. David se cutremură. La începutul anilor '30 nu ar fi crezut nimeni că se va adeveri scenariul anilor '40, dar totuşi s-a întîmplat. Şi acum oamenii credeau imposibilă repetarea evenimentelor de atunci. Imposibil? Ştia că nu era deloc aşa şi, dacă cineva nu va lua atitudine, istoria se va repeta. Nu vor exista drapele negre, nici zvastici, nici cizme cazone – toate astea ar fi prea bătătoare la ochi. Uniforma şi gîndirea viitoarei generaţii de fascişti vor fi modelate de un nou stil şi o nouă modă. Au tras învăţămintele cuvenite din trecutul lor istoric. David ştia că stăteau la pîndă, pregătiţi în orice moment – spiritul SS care se ascunde în fiecare din noi. Era ca un virus ascuns în sîngele omenirii, care, dacă nu era urmărit constant şi ţinut în frîu, ameninţa să se răspîndească în toate celulele organismului.

De undeva din faţa uşii se auzi un zgomot. Preocupat de lectura documentelor şi de propriile lui gînduri, David nu băgase de seamă că cineva se afla în casă. Auzi murmur de voci, voci bărbăteşti. Disperat, privi în jurul lui, în căutarea unei portiţe de scăpare. Biroul nu avea ferestre; singura cale de ieşire era uşa. Aruncă o privire asupra documentelor de pe masă. Trebuia cu orice preţ să le facă să parvină acolo unde trebuia. Aproape fără să stea pe gînduri, le adună şi le aruncă înapoi în seiful din podea, închise uşa şi roti discul. Aşeză covorul la loc, apoi ridică receptorul şi formă un număr de telefon din localitate.

68

Uşa se deschise. În prag stătea Gershon Neusner, împreună cu Rabin, maiorul de la Mossad. În spatele celor doi se afla bărbatul uscăţiv pe care îl remarcase în casa din Zangwill. David era curios să afle cine era.

– Cine naiba eşti şi ce cauţi aici? se răsti Neusner.

Rabin se aplecă la urechea lui şi îi şopti ceva. Faţa lui Neusner se schimbă. Valul de furie se risipi şi trăsăturile redeveniră calme.

– Te rog, domnule profesor Rosen, zise cu glas egal, pune jos receptorul. Dacă ai ceva de spus, aş prefera să ne spui nouă. Aş vrea să aflu cam ce intenţionaţi să faceţi, dumneata şi amicii dumitale.

David puse receptorul jos, dar nu zise nimic.

Neusner oftă sonor.

– De ce eşti atît de previzibil, domnule profesor? Vreau să-mi spui doar ce faci aici. Ce e aşa de îngrozitor?

David se simţea umilit şi înfrînt. Îi dejucaseră fiecare mişcare, ca şi cum o zeitate malefică ar fi vegheat asupra lor, conducîndu-i spre victorie.

– Din păcate, ai venit aici într-un moment nepotrivit. Aştept cîţiva invitaţi care trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. Nu poţi rămîne aici. Se întoarse spre Rabin. Ai tu grijă de el? Neusner se întoarse din nou spre David. Cred că îl cunoşti pe domnul maior Rabin. Mi-a povestit ce discuţie interesantă aţi avut ieri. Dar nu cred că l-ai cunoscut pe domnul din spatele lui. Permite-mi să-ţi fac cunoştinţă cu domnul colonel Isserles, superiorul maiorului Rabin.

Neusner şi Rabin se dădură în lături, făcîndu-i loc lui Isserles să intre în cameră. Acesta îi aruncă o privire scurtă lui David, apoi se întoarse către Neusner.

– Ce vreţi să faceţi cu el?

– Vreau să aflu cu cine lucrează, în afară de Blandford. Vreau să ştiu unde se ascunde Blandford şi persoanele cu care colaborează. Vreau să-mi spună cine mai are copii ale acestui dosar şi ce măsuri de precauţie şi-au luat. Trebuie să ne ocupăm de orice ar putea pune în primejdie acţiunea de mîine.

– Nu-l pot duce înapoi la mine. A fost deja prea multă forfotă în casă în utimele zile.

– Bine, atunci nu l-am putea duce într-una din camerele de interogare de la Mossad? Acolo ai tot echipamentul de care ai nevoie.

Isserles încuviinţă din cap.

– Există o astfel de cameră chiar lîngă biroul meu. O folosim pentru urgenţe, cînd restul încăperilor sînt ocupate. Am cheile la mine.

Rabin se apropie de David. Băgă mîna în buzunar şi scoase un pistol butucănos.

– Te rog, ridică-te, domnule profesor. Vom face o scurtă plimbare.

David se conformă. Privi fotografia lui Neusner de pe birou, numerele tatuate pe antebraţ, apoi privirea îi alunecă spre bărbatul în carne şi oase, aşezat în pragul uşii. Nu trebuia decît un mic efort şi încă l-ar fi putut nimici pe Neusner. David ştia acest lucru, la fel de bine cum ştia că nu i se va oferi nici cea mai mică şansă să facă acel mic efort.

Se apropie de Rabin, întrebîndu-se dacă nu ar trebui cel puţin să încerce. Rabin îi remarcă privirea, corpul încordat. Îşi retrase braţul şi îl izbi peste faţă cu arma, azvîrlindu-l peste masa de lucru. David tuşi, gura i se umplu de sînge şi simţi că i se rupsese un dinte. Rabin se apropie, gata pentru a doua lovitură.

– Lasă-l, zise Isserles. Vei avea timp pentru asta mai tîrziu. Vreau să-l ducem întreg în camera 19.

Îl apucă de braţ pe Rabin şi-l trase puţin înapoi. În asta consta măiestria lui Isserles – se abţinea de la acte mărunte de violenţă, de dragul unor monstruozităţi mai mari. Ca şi Neusner, care stătea indiferent lîngă el, era pe deplin stăpîn pe sine. Foarte curînd, avea să-l asiste pe Neusner în torturarea lui David Rosen, avea să-i provoace durere, să o alimenteze, să o facă să prindă rădăcini şi să se răspîndească.

Rabin îl ajută pe David să se ridice şi îi întinse o batistă. David îşi tamponă gingia şi icni de durere. Rădăcina dintelui rămăsese prinsă în carne, provocîndu-i o durere cumplită care-l fulgera pînă în creier.

Isserles şi Rabin îl conduseră afară. Neusner îi urmări din privire la fel de impasibil. Lîngă bordură, era parcat un Volvo negru, simplu şi funcţional, cu o structură foarte rezistentă. Îl forţară să se aşeze pe bancheta din spate, împreună cu Rabin, care ţinea arma îndreptată spre el, prin buzunarul hainei. Isserles se aşeză la volan.

Distanţa era scurtă de la Giv'at Oren pînă în centrul oraşului. Opriră la intersecţia străzilor Haneviim şi Shivte Yisrael.

– Coboară încet, îi ordonă Rabin, prinzîndu-l de braţ.

David deschise portiera şi coborî greoi. Cînd Rabin se aplecă să iasă din maşină, David ştiu că acesta era momentul pe

care îl aştepta. Era sigur că nu va avea o a doua ocazie, o dată ce va fi închis în cameră pentru interogatorii.

În clipa în care simţi că strînsoarea lui Rabin slăbeşte, David se întoarse, izbindu-l pe maior de maşină, de unde acesta căzu inert pe pavaj. David o rupse la fugă, cît mai departe de maşină, îndreptîndu-se spre un grup de elevi conduşi de un rabin bătrîn.

– Reb Katzir, strigă el, năpustindu-se spre bătrînul consternat.

Îşi croi drum prin ceata de copii îmbrăcaţi în negru, pînă ajunse în faţa rabinului. În spate, auzi un strigăt, însoţit de tropotul paşilor lui Isserles şi Rabin care alergau după el. David îl strînse în braţe pe bătrîn, ca pe o cunoştinţă veche.

– Rabbi, şopti el cu răsuflarea tăiată, pentru numele lui Dumnezeu, salvează-mă! Oamenii aceia vor să mă omoare. Prefă-te că mă cunoşti.

Bătrînul şovăi o clipă. David se gîndi că nu îl auzise, dar deodată auzi o şoaptă.

– Cum te cheamă? Trebuie să ştiu cum te numeşti.

Isserles era deja acolo, gata să pună mîna pe el, peste umerii băieţilor speriaţi.

– David! strigă rabinul. Prietene! şi îl îmbrăţişă la rîndul său.

Isserles se opri derutat. Rabin venea imediat în spatele lui, cu mîna pregătită să scoată arma. Îşi pierdu capul. Acum nu mai era nimic de făcut.

Bătrînul observă arma ridicată.

– Ascunde-te în spatele meu, îi şopti lui David. Apoi rosti răspicat, adresîndu-se lui Rabin: Sînt copii aici. Pune arma la loc!

Rabin apăsă pe trăgaci, nimerindu-l pe bătrîn drept în piept.

Copiii începură să ţipe, lumea întoarse capul. Cineva porni în fugă spre ei. Bătrînul se prăbuşi în braţele lui David. Kaftanul avea pieptul pătat de sînge. David ridică privirea şi îl văzu pe Rabin încremenit de pocnetul pistolului în plină stradă. Isserles îi smulse arma din mînă şi o îndreptă spre David. Acum şi el era capabil de orice. Era conştient care era miza jocului.

– Fugi, şopti cu glas stins rabinul.

David şovăi şi Isserles trase un foc, nimerindu-l în umărul stîng. Strada se umplu de ţipete. Rabinul gemu şi începu să tuşească; din gură îi ţîşni un şuvoi de sînge purpuriu care se prelinse pe barba albă. David îl lăsă din braţe şi o rupse la fugă. Un alt glonte şuieră pe lîngă el şi se înfipse într-un perete, smulgînd o bucată de tencuială. Găsi o portiţă şi trecu prin ea în goană.

Auzea în spate tropotul paşilor lui Isserles. În cele din urmă, se pomeni în Me'a She'arim, printre kaftane şi pălării cu boruri largi, bărbi lungi şi perciuni cîrlionţaţi. Fiecare bărbat pe lîngă care trecea îi amintea de bătrînul rabin care i se prăbuşise în braţe, scuipînd sînge. Se simţea neajutorat, hăituit, ca un iepure urmărit de o haită de cîini de vînătoare. Umărul îl durea îngrozitor, ca şi dintele rupt. Îşi simţea toată gura inflamată, umflată peste măsură, săgetată de mii de ace înroşite în foc.

Reuşise să scape de Isserles. Oamenii îi aruncau priviri curioase, dar el continua să rămînă în mijlocul mulţimii, singurul loc unde se putea considera în siguranţă. Alegînd străduţele înguste, aproape pustii, ajunse pînă în strada unde locuise la scurt timp după ce revenise la Ierusalim din Sinai. Se opri în faţa blocului, scrutînd strada. Trecu o jumătate de oră, dar Isserles nu apăru. Pierduse mult sînge şi se simţea groaznic de slăbit. Glontele trecuse prin umăr, lăsînd în urma lui o rană urîtă. Avea nevoie de ajutorul unui medic.

Cu picioarele tremurînde, urcă la ultimul etaj şi ciocăni la uşa bătrînului rabin care locuia deasupra apartamentului închiriat de el.

Îşi dădu seama stînjenit că nici măcar nu îi ştia numele. Auzi paşi tîrşîiţi, apoi uşa se deschise. Bătrînul stătea în prag, cu privirea fixată asupra lui, scrutîndu-i chipul chinuit de durere şi hainele pline de sînge.

– *Riboyne Shel O'lem*, exclamă rabinul.

Întinse mîna şi îl ajută să intre.

David încercă să spună ceva, dar constată că durerea din gură era insuportabilă.

– Nu spune nimic, mormăi bătrînul, conducîndu-l pînă la canapeaua din colţul camerei. O să-mi povesteşti mai tîrziu. Îl ajută să se aşeze, apoi îi ridică picioarele pe pat. Domnul Levi, nu-i aşa? Ce ţi s-a întîmplat?

David se forţă să răspundă, dar rabinul îi puse degetele pe buze.

– Nu, nu trebuie să vorbeşti. Iar eu n-ar trebui să pun întrebări. Mă duc după un doctor. Te simţi mai bine? Nu-mi răspunde. Dă din cap.

David se conformă. Bătrînul surîse, apoi se încruntă din nou şi se duse la uşă. David îl urmări ieşind, atingînd în treacăt *mezuzah*-ul şi murmurînd o rugăciune. Îl cuprinse un val de greaţă, apoi încă unul. Reuşi să se ridice în capul oaselor înainte

de a vomita un șuvoi de fiere cu iz acru, care îi chinuia măruntaiele. Fruntea i se umplu de broboane de sudoare. Se simțea amețit, în pragul leșinului. Ar fi fost o adevărată binecuvîntare să se afunde într-o stare de inconștiență lipsită de durere, dar nu își putea permite așa ceva. Trebuia să reziste. Se lăsă pe spate, scăldat în sudoare, cu gura plină de gustul fetid al vomei.

În tot acest răstimp în creier îi răsunau fragmente din scrisoarea lui al-Shami adresată lui Neusner, ca o placă stricată ce reia la nesfîrșit aceleași acorduri: „Invazia va avea legitimitate morală... trebuie să ocupăm destule teritorii... trebuie să obținem controlul tuturor regiunilor locuite în prezent de evrei... controlul va fi mai dificil... atenție la organizarea lagărelor de concentrare... lagărele de muncă trebuie ținute sub pază discretă... anul acesta la Ierusalim."

Rabinul se întoarse după zece minute, însoțit de un medic, un hassid tînăr, cu obraji rumeni, al cărui stetoscop părea cu totul deplasat alături de *pe'ot* și kaftan.

– Cine v-a făcut asta? întrebă medicul, în timp ce îl ajuta pe rabin să îl curețe de vomă și sînge. Cînd s-a întîmplat?

– Nu poate vorbi, domnule doctor, zise rabinul. Nu-l forțați. Dați-i ceva să-i aline durerea. Ceva să poată dormi.

David îl privi speriat pe doctor. Clătină violent din cap. Durerea i se înfipse în creier ca o suliță.

– Nu, îngăimă, nu dorm. Trebuie... să rămîn... treaz. Credeți-mă... e important... Viață și moarte... Vă rog...

Doctorul clătină din cap.

– Sînteți rănit. Ați pierdut mult sînge. Trebuie să vă odihniți, fie și numai pentru cîteva ore. Vă dau ceva împotriva durerii, ca să vă relaxați puțin. Peste două-trei ore, cînd vă veți trezi, vă veți simți mult mai bine. Indiferent ce trebuie să faceți, nu veți fi capabil în starea aceasta.

– Dar nu mai e timp, protestă David.

Încercă să se ridice, dar totul se întunecă în jurul lui. Mîna doctorului îl împinse cu blîndețe la loc.

– Vă rog, nu încercați să vă ridicați. Odihniți-vă.

Scotoci prin trusa medicală și scoase o seringă hipodermică. David îi aruncă o privire rugătoare. Își pierduse toată puterea; nu putea face nimic. Pierduse partida. Doctorul îi ridică mîneca și înfipse acul în braț. Totul se întunecă din nou și David se simți apucat de brațe puternice, calde și alinătoare.

69

Cînd se trezi, David constată că se află într-un pat. O clipă nu își aduse aminte unde se află și se simți cuprins de panică. Știa că fusese în biroul lui Neusner, își amintea de amenințarea interogatoriului și de călătoria scurtă la Ierusalim. Apoi retrăi și celelalte evenimente ale zilei. Îl durea îngrozitor capul și își simțea gura tumefiată. Se răsuci și observă că cineva stătea pe un scaun, lîngă pat, urmărindu-l. Era bătrînul rabin. David își aduse aminte că se numea Gershevitch.

Bătrînul îl privi, dar nu surîse. Se ridică, deschise ușa și chemă pe cineva. O clipă mai tîrziu în cameră apăru doctorul cel tînăr.

– S-a trezit, zise Gershevitch în șoaptă.

– Da, văd.

Doctorul se apropie de pat și-l examină tăcut pe David.

– Cum vă simțiți?

– Nu prea bine, răspunse el. Vocea îi era răgușită. Își dădu seama cît de uscat îi era gîtul. Mă doare capul... și dintele cel rupt.

– Pentru asta vă mai fac o injecție.

– Nu vreau să adorm din nou.

– Nu vă temeți. Deocamdată, ați dormit destul. Vreau să dormiți bine la noapte.

– Cît este ceasul?

David simți cum îl cuprinde din nou neliniștea. Avea încă atîtea de făcut.

– Abia trecut de șapte.

Ca și rabinul, doctorul avea o figură gravă, fără urmă de surîs. David parcă ținea minte că înainte îi zîmbea.

– Ce s-a întîmplat? întrebă David. Își simțea inima ușoară, ca și cum ar fi fost măturată de un vînt care o lăsase dezgolită. Ceva nu e în ordine?

Doctorul încuviință din cap.

– Nu.

Se petrecuse deja ceva grav? Era posibil ca Neusner să fi declanșat acțiunea mai repede decît era stabilit? Primiseră alte instrucțiuni de la Damasc?

Doctorul se aplecă și ridică ceva de pe podea. Era un exemplar din Ma'arev, unul dintre ziarele de seară care apăreau la Ierusalim.

– După ce am plecat de aici, m-am dus să-mi văd ceilalţi pacienţi. Dar acum o jumătate de oră m-am hotărît să mă întorc, să văd cum vă mai merge. Pe drum am văzut ziarul acesta pe tejghea.

Îi întinse ziarul lui David, împăturit în aşa fel, încît să se vadă articolul de pe prima pagină. David se ridică în capul oaselor. Doctorul nu schiţă nici un gest de împotrivire. Primul lucru care îi sări în ochi lui David fu un grupaj de cinci fotografii. În prima apărea chiar el, privind în gol... cu cît timp în urmă? Cu trei ani în urmă, cînd cei de la Mossad îi făcuseră o poză nouă pentru dosar. Recunoscu costumul, cravata. Alături, era fotografia lui Harry Blandford, luată în urmă cu zece-doisprezece ani, dar încă uşor de recunoscut. Cea de a treia poză se afla chiar sub fotografia lui David şi la început nu recunoscu figura, apoi îşi dădu seama cine era şi înţelese. Era bătrînul rabin pe care-l împuşcase Rabin în după-amiaza aceea. Sub poză erau trecute cîteva cuvinte: „Rabinul Avram Wise." Puţin mai jos, pe aceeaşi pagină, se vedeau chipurile lui Isserles şi Rabin. Deasupra pozelor trona titlul, scris cu litere de-o şchioapă:

UCIGAŞUL UNUI RABIN
URMĂRIT ÎN TOT IERUSALIMUL

David simţi cum îl cuprinde ameţeala. Intestinele i se contractară şi simţi o nevoie imperioasă de a defeca, apoi senzaţia urcă pînă în stomac şi fu cît pe ce să vomite. Plecă adînc capul şi inspiră profund. Greaţa cedă şi el se lăsă din nou pe spate. Apropie mult ziarul de ochi şi începu să citească articolul.

> Sîntem acum în măsură să vă oferim amănunte privind asasinatul de astăzi, produs pe strada Haneviim. Cu puţin după ora 15:00, un presupus terorist, David Rosen, era escortat pe respectiva stradă de doi ofiţeri de la Mossad, colonelul Ephraim Isserles şi maiorul Moshe Rabin. Profitînd de o clipă de neatenţie, Rosen, care nu purta cătuşe, a smuls pistolul lui Rabin, l-a lovit şi a încercat să fugă. În urmărirea sa, a pornit colonelul Isserles, care însă nu s-a putut folosi de arma din dotare, de teamă să nu rănească trecătorii. În graba lui de a evada, Rosen s-a ciocnit de un grup de elevi de la o *yeshiva* din apropiere şi, ca să scape de învăţătorul care îi aţinea calea, rabinul Avram Wise, l-a împuşcat şi a fugit mai departe. Colonelul Isserles a pornit în urmărirea fugarului, dar, din păcate, l-a pierdut în aglomeraţia din Me'a She'arim.

Rosen, un profesor universitar în vîrstă de 34 de ani, este cunoscut pentru legăturile sale cu organizaţiile palestiniene, inclusiv cu FPEL. În cursul acestei după-amiezi, colonelul Isserles a declarat că Rosen este bănuit de a fi implicat într-un complot al OEP, menit să împiedice semnarea tratatului de pace de către preşedintele Siriei, al-Hashimi. Un al doilea suspect, Harry Blandford, rezident britanic cu domiciliul la Ierusalim, se află încă în libertate şi este căutat de poliţie.

Cei doi bărbaţi sînt înarmaţi şi periculoşi. Oricare cetăţean care îi întîlneşte întîmplător este rugat insistent să nu îi abordeze direct, ci să anunţe imediat autorităţile. Cei care cunosc locul în care se află în prezent Blandford sînt rugaţi să ia, fără întîrziere, legătura cu organele de poliţie locale.

Bărbatul ucis, rabinul Wise, era o cunoscută personalitate din Me'a She'arim. El...

David nu se mai simţea în stare să citească. Lăsă ziarul să cadă lîngă pat. Cînd ridică privirea, observă că rabinul Gershevitsch se apropiase de pat.

– E adevărat?

David îl privi fix, încercînd să se vadă prin ochii bătrînului – un criminal, un terorist. Clătină din cap. Durerea îi săgetă din nou dintele.

– Nu l-ai ucis pe omul ăsta? Pe Avram Wise?

David clătină din nou din cap. Durerea îi fulgeră creierul.

– Ştii cine l-a ucis?

– Da.

– A fost individul ăsta, Blandford?

David clătină încet din cap.

– Rabin l-a ucis, maiorul de la Mossad.

Gershevitch se uită la medic.

– De ce ar fi făcut aşa ceva?

– Trăgea în mine. Eu stăteam în spatele rabinului. Glontele l-a nimerit pe rabinul Wise.

– De ce trăgea în tine? Încercai să fugi de ei. Să evadezi, aşa cum scrie aici?

– Da, răspunse David.

Era atît de greu de explicat, atît de dificil de spus adevărul.

– Deci, recunoşti că eşti terorist? se auzi de data aceasta glasul medicului, aspru şi impersonal.

David clătină violent din cap, fără să-i mai pese de durere.

– Nu, oftă. Am lucrat pentru Mossad, nu pentru OEP. Cei doi bărbați, despre care se scrie în ziar, Isserles și Rabin, lucrează tot pentru Mossad, dar, în realitate, aparțin altui grup. E greu de explicat.

– Chiar îți închipui că te putem crede? Dacă spui adevărul, cu siguranță că și poliția e la curent. Îți dai seama că trebuie să îi anunț.

David închise ochii. Trebuia să existe o cale. Deschise din nou pleoapele și se uită în ochii doctorului. Dacă nu-l putea convinge pe acest om că spunea adevărul, războiul era inevitabil.

– Dar copiii? întrebă David. Au asistat la incident, pot spune cum s-au petrecut lucrurile. De ce nu i-a întrebat nimeni?

Medicul îi aruncă o privire lui Gershevitch.

– Poate așa s-ar clarifica lucrurile.

Gershevitch încuviință din cap. Medicul se întoarse spre David.

– Singurul motiv pentru care nu m-am dus încă la poliție este că în articol nu se pomenește nimic despre faptul că ai fost rănit la gură. Iar rabinul Gershevitch mi-a zis că nu erai înarmat cînd ai sosit aici. Șovăi o clipă. Mă duc să văd dacă îl găsesc pe vreunul din băieții care au fost azi după-amiază cu rabinul Wise.

Gershevitch clătină din cap.

– Mai bine stai aici. Pe mine mă cunosc cei de la *yeshiva*. Cunosc familiile mai multora dintre băieți. Au încredere în mine. Dumneata ține-l sub observație pe prietenul nostru. Vin repede.

Doctorul rămase cu David. Nu vorbea nici unul. Pentru asemenea situații nu existau cuvinte potrivite. David închise ochii și încercă să se destindă, dar durerea de cap și gîndurile care nu-i dădeau pace îl agitau mai tare.

– Puteți să-mi dați ceva care să-mi calmeze durerea?

Doctorul se ridică

– Desigur. Iertați-mă. Am uitat.

Deschise trusa și scoase cîteva tablete.

– Luați două. Își fac efectul foarte repede și durează cel puțin o oră sau două.

Îl urmări pe David cum înghite una cîte una tabletele, sorbind, cu noduri, apa. Trebuia să se convingă că face ceea ce trebuie. Instinctul îl îndemna să dea crezare celor spuse de David. Dar trebuia să se asigure. Nu era o situație ușoară.

Gershevitch se întoarse după o jumătate de oră, trăgînd după el un băiețel de vreo zece ani, vizibil speriat. Copilul își tîra picioarele fără tragere de inimă, ținîndu-se mult în spatele rabinului. Evenimentele din după-amiaza aceea îl tulburaseră. Acum, rabinul Gershevitch îi cerea să identifice un bărbat. Avea încredere în rabin, dar se simțea derutat, speriat.

Intră în cameră în urma bătrînului. David băgă de seamă că avea ochii înroșiți de plîns. Doctorul se ridică de lîngă pat și se apropie de puști, încercînd să-l liniștească.

– Acesta este Nachum, spuse Gershevitch. Părinții i-au dat voie să vină cu mine aici. Se întoarse către băiat. Nachum, nu te speria. Cu mine nu ai de ce să te temi. Vreau doar să-mi spui dacă îl recunoști pe omul de pe pat, dacă l-ai mai văzut pînă acum.

Băiatul rămase cîteva clipe nemișcat, cu ochii ațintiți asupra lui David, apoi întoarse capul și făcu semn că da.

– L-ai mai văzut? întrebă doctorul.

Băiatul încuviință din nou din cap.

– Poți să ne spui unde anume?

– În Haneviim, șopti puștiul.

Gershevitch se aplecă, încercînd să audă mai bine.

– Cînd l-ai văzut?

– Azi. Azi după-amiază, cînd l-au împușcat pe rabinul Wise.

– Înțeleg, zise Gershevitch. Tăcu o clipă, apoi continuă: Ăsta e omul care l-a omorît? întrebă, în cele din urmă. Băiatul clătină din cap. Gershevitch ridică din sprîncene, apoi privi spre medic. Ai văzut cine l-a împușcat pe rabinul Wise? Îmi pare rău, dar e foarte important. Dacă nu ar fi, nu te-aș întreba.

Băiatul încuviință din cap.

– Da.

– Ai putea să-l recunoști? Gershevitch simți că mîna băiatului se încordează într-a sa. Nu-ți fie teamă, nu este aici. Dar am fotografii pe care vreau să ți le arăt.

Doctorul ridică ziarul și se apropie de copil.

– A fost unul din bărbații aceștia? întrebă el, despăturind ziarul în fața lui. Fără să șovăie, băiatul puse degetul pe poza lui Rabin.

– Ăsta a fost.

– Ne poți spune cum s-a întîmplat? întrebă doctorul din nou.

– Da, răspunse băiatul ceva mai liniștit. Mergeam cu rabinul Wise cînd bărbatul acesta – arătă către David – a venit la noi în

fugă. Nu am auzit ce a vorbit cu rabinul, dar domnul Wise a spus *shalom* și l-a îmbrățișat, ca și cum l-ar fi cunoscut. Apoi a venit în goană celălalt bărbat, cel din fotografie. Avea în mînă un pistol. A țintit și a tras. Glontele l-a nimerit pe rabin. Rabinul Wise a căzut la pămînt. Omul ăsta de pe pat a început să fugă. După aceea a venit celălalt bărbat și a luat pistolul din mîna primului și a alergat după bărbatul din pat.

Doctorul arătă cu degetul spre David.

– Omul acesta avea pistol? A tras în cineva?

Băiatul clătină din cap.

– Nu, n-am văzut nici un pistol. Numai celălalt avea pistol. Acesta fugea.

– Înțeleg, spuse doctorul și privi spre Gershevitch.

– O să o pățesc? întrebă băiatul.

– Să o pățești? repetă Gershevitch. De ce ar trebui să o pățești?

– Pentru că am venit aici. Nu trebuia să spun nimic. Bărbatul acela ne-a spus că nu trebuie să discutăm cu nimeni.

– Care bărbat v-a spus asta? întrebă medicul, schimbînd o privire gravă cu Gershevitch.

– Nu știu cine era. A venit astă-seară la *yeshiva*. Ne-a adunat pe toți cei care am fost cu rabinul Wise și ne-a spus că a primit ordin să ne comunice că nu avem voie să discutăm cu nimeni despre ce s-a întîmplat azi după-amiază. Cred că era de la poliție, dar nu sînt sigur. Era un bărbat înalt. Ne-a speriat.

– N-are importanță, îl liniști Gershevitch. Totul va fi în ordine. Nu o să ai probleme, crede-mă. Hai, cred că e timpul să te conduc acasă.

Băiatul încuviință din cap, apoi se întoarse către David.

– Vă simțiți bine? Și pe dumneavoastră v-au împușcat?

David se forță să zîmbească.

– Da, m-au nimerit și pe mine. Dar acum mă simt mai bine. Doctorul are grijă de mine.

– Îmi pare bine. Sper să vă însănătoșiți.

După ce Gershevitch și băiatul ieșiră din apartament, doctorul se așeză lîngă David.

– În curînd, trebuie să plec. Am un caz grav, oamenii mă așteaptă. Cred că vă veți face bine, după ce veți rezolva cu dintele acela rupt. Se opri și suspină. Dar bănuiesc că nu se va întîmpla prea curînd, nu-i așa?

David clătină din cap. Durerea se estompase, lăsînd în urmă doar o senzaţie vagă de disconfort.

– Văd eu ce fac. E nevoie de cineva de încredere. Aveţi de gînd să rămîneţi aici? continuă medicul. Pentru moment, aţi fi în siguranţă.

– Nu, nu pot rămîne. Am multe de făcut. Nu vă pot explica. Trebuie să mă credeţi pe cuvînt.

– Vă cred. Prietenul dumneavoastră este în pericol? Mă refer la englez.

– Da. Dar cred că, deocamdată, e în siguranţă. După ziua de mîine, nu mai contează. Dacă nu reuşesc să fac ceea ce trebuie, nimeni nu va mai fi în siguranţă. Nici dumneavoastră, nici Gershevitch... nici băieţelul care a fost adineaori aici.

Din tonul lui David, doctorul îşi dădea seama cît de gravă era situaţia.

– V-aş putea ajuta cu ceva?

– Nu. Ar trebui să explicaţi cum aţi ajuns în posesia anumitor informaţii. Asta ar lua mult timp.

– Cel puţin, vă pot calma durerile. Doctorul băgă mîna în geantă şi scoase flaconul de calmante din care îi dăduse mai devreme tabletele. Luaţi două pastile cînd simţiţi nevoia. Încercaţi să nu abuzaţi de ele, dar, dacă este absolut necesar, luaţi-le.

Puse flaconul pe măsuţa de lîngă pat. Gershevitch reveni cîteva clipe mai tîrziu.

70

Abia după plecarea doctorului, David îşi dădu seama că nu-i ştia numele.

– Yaakov Gaster, îi spuse Gershevitch. E tînăr, dar e de încredere.

– Ca şi dumneavoastră. De ce nu v-aţi dus direct la poliţie cînd aţi citit articolul din ziar?

Gershevitch pufni pe nas.

– Poliţia! Gazetele! Asta a fost primul ziar pe care l-am citit în viaţa mea. Iar ceea ce s-a întîmplat mi-a confirmat convin-

gerea că nu au alt țel decît să împrăștie minciuni. În ceea ce privește poliția, ea e a sioniștilor, nu a noastră.

David îl înțelegea. Pentru ultraortodocși, statul Israel, legile și organismele sale nu reprezentau altceva decît o blasfemie. Nu putea exista o țară cu acest nume înainte de venirea lui Mesia. Rugăciunea le era de mai mare ajutor decît urletul sirenei mașinii de poliție.

– Atunci, m-ați fi lăsat să rămîn aici, chiar dacă aș fi omorît un om, un rabin?

Gershevitch oftă și clătină din cap.

– Nu. Crima trebuie pedepsită. Dar aș fi apelat la altcineva pentru un sfat. Acum mă bucur că nu am făcut-o.

– Și eu. Foarte mult.

Rabinul zîmbi.

– Acum, trebuie să te odihnești. Ai avut o zi groaznică.

David clătină din cap istovit.

– Poate mai tîrziu. Vă rog, nu încercați să mă opriți. Vreau să mă scol. Trebuie să dau două telefoane importante. Mă puteți ajuta să găsesc un telefon?

Bătrînul rabin oftă.

– Ginerele meu are telefon. Au copii; spune că le e de folos în caz de urgență. Poți suna de la ei. Dar, mai întîi, trebuie să-ți caut haine. Cînd ne-am cunoscut, erai îmbrăcat cum se cuvine. Purtai barbă și *pe'ot*. Aveai pe cap *yarmulka*. Cam stridentă, dar era totuși o *yarmulka*. Acum... acum arăți ca un *goy*. Ginerele meu e cam de talia dumitale. Va trebui să te îmbraci ca un adevărat evreu. Un evreu cu brațul în atele. Ești de acord?

David zîmbi.

– Da. Mulțumesc.

I se părea atît de firesc să se îmbrace din nou în portul evreiesc.

După ce își schimbă hainele în locuința ginerelui rabinului, David formă numărul familiei Benabu. Îi răspunse Etan.

– David! Unde ești? Ce s-a întîmplat? Am citit ziarul și eram groaznic de îngrijorați. Știi ce se scrie despre tine?

– Știu. Am văzut și eu ziarul. Dar acum sînt bine. Totul e în regulă. Deocamdată sînt în siguranță.

– E adevărat ce s-a scris? Că tu...

– Nu. Rabin l-a omorît pe bătrîn. Încerca să tragă în mine.

– Ştiam noi că nu poate fi adevărat. Harry spune că Isserles e pe lista voastră. Numele lui real e Schultz. A fost cu Neusner la Dachau. Harry zice că situaţia a devenit prea periculoasă, că trebuie să te dai la fund.

– Lasă-mă să vorbesc cu el. Sau cu Leyla.

După o clipă de tăcere vocea lui Etan reveni.

– Harry e chiar lîngă mine. Ţi-l dau la telefon.

Imediat în receptor recunoscu glasul lui Harry, tremurător şi neliniştit.

– Slavă Cerului că eşti întreg, David. Ce s-a întîmplat?

– Ascultă-mă bine, Harry. E foarte important. Azi după-amiază am fost la Neusner. Am găsit documente, un seif întreg de acte – dovezi cîte vrei. Dar Neusner şi alţi doi au venit pe neaşteptate şi m-au găsit acolo. E vorba de Isserles şi Rabin, cei din pozele din ziar. Rabin e individul cu care am discutat ieri. Ştiau de la început cine sînt. Dar am reuşit să pun hîrtiile la loc înainte de a mă descoperi ei, aşa că nu ştiu că am aflat de ele.

Harry, trebuie să trimiţi pe cineva acolo ca să ia documentele – cineva de încredere. E un teanc de scrisori de la al-Hashimi din Siria, cu toate detaliile complotului privind invazia Israelului. Începe mîine, Harry. Imediat după ce al-Hashimi va semna tratatul.

La capătul celălalt al firului, se lăsă o linişte apăsătoare. Apoi auzi din nou vocea obosită şi inflexibilă a lui Blandford.

– Dumnezeule! Cum? Unde?

– Scrie în scrisori, Harry. Toate amănuntele. Citeşte ultima scrisoare, cea datată acum două luni.

– Eşti sigur?

– Am citit cu ochii mei. Nu e nici un fel de greşeală.

Harry inspiră adînc şi lăsă aerul să iasă într-un oftat prelung.

– Unde sînt documentele, David?

– În biroul lui Neusner. În stînga mesei de lucru, sub covor. E o scîndură desprinsă şi sub aceasta seiful. Combinaţia este numărul lui Neusner din dosarul Valkyria, îl găseşti în foile imprimate sau în fişierul original. Tot, numărul, data, literele, absolut tot.

– Înţeleg. Îl găsesc eu.

– Bine. Fii foarte atent la cine apelezi pentru ajutor. Dacă eşti arestat, s-ar putea să dureze cîteva zile pînă se clarifică lucrurile. Nu avem atîta timp. Cred că Leyla ar trebui să se ducă prima. Pot vorbi cu ea?

Urmă o tăcere stînjenitoare.

– Îmi pare rău David, dar nu este aici.

– Unde e?

– A... a sunat acum vreo două ore. A aranjat să facă pe interpreta mîine. Dar pentru asta trebuie să fie prezentă astă-seară la ședința de informare. E la reședința lui al-Hashimi. Nu știe decît că este undeva la Ierusalim. Cei de la securitate nu o lasă să plece. Va fi luată de la reședință împreună cu al-Hashimi mîine dimineață. Acesta e protocolul obișnuit.

David simți că îl sugrumă o gheară de gheață. Va trebui să se descurce singur.

– Harry, dacă vă sună, spune-i să plece de acolo. Să pretindă că i s-a făcut rău – să găsească o scuză. Dar spune-i neapărat să iasă de acolo. Mă întorc curînd. Așteaptă-mă.

David așeză receptorul în furcă. Mîna îi tremura, dar în rest stătea nemișcat, ca o statuie egipteană, ca un zeu din piatră privind camera străină, ca și cum s-ar fi aflat de o veșnicie acolo. Se făcuse tîrziu. Pînă și timpul se întorsese împotriva lui. Oftă și se ridică în picioare.

În camera alăturată, rabinul și ginerele lui îl așteptau, cufundați în conversație. Cînd intră, ridicară amîndoi privirea.

– Rabbi, trebuie să plec.

Gershevitch se ridică și veni lîngă el.

– Ești rănit, trebuie să te odihnești. Ai făcut tot ce ai putut – lasă pe alții să termine treaba.

David clătină din cap.

– Aș vrea, dar nu se poate. Nu am de ales. Dacă rămîn aici, cu mîinile în sîn, se va întîmpla ceva îngrozitor. Vor muri oameni nevinovați. Mi-e frică, rabbi. Mi-e frică pentru mine, pentru dumneavoastră, pentru noi toți.

– Vor mai fi victime?

– Mult mai multe. A început din nou Holocaustul. Se întorc vremurile negre. Am văzut lucruri îngrozitoare, rabbi. Lucruri pe care le-au văzut și părinții mei, și dumneavoastră. Documente cu zvastici pe ele, insigne cu semnul fulgerului...

Bătrînul se cutremură.

– Nu pomeni de astfel de lucruri! zise pe un ton răstit, ca și cum ar fi apostrofat un copil nesăbuit care vorbește de moarte în ziua unei înmormîntări. Privi în jurul lui, la ginere, la colecția de

fotografii de pe măsuţa joasă – fiica şi nepoţii lui. Îi privi îndelung. De ce ai nevoie? întrebă, în cele din urmă.

– De o maşină. De cineva care să mă ducă pînă la locuinţa unui amic. Nu pot lua un taxi, aş putea fi recunoscut.

Ginerele se ridică în picioare.

– Am maşină. Te pot duce eu. Unde vrei să mergi?

71

Ideea se conturase în mintea lui David în timp ce zăcea în pat, aşteptînd ca Gershevitch să se întoarcă împreună cu băiatul. I se părea şi acum o nebunie. Totul depindea de ceva ce în final se putea dovedi a fi nimic mai mult decît una dintre fanteziile lui Damien Wise. Fără să piardă timpul dînd explicaţii ce i se întîmplase, îl rugă pe Etan să discute între patru ochi în birou. După ce închiseră uşa şi se instalară în fotolii, David trecu direct la subiect.

– Etan, ultima oară cînd am fost aici mi-ai spus că ştii o portiţă de intrare în Domul Stîncii de care nu ştie nimeni. Asta e tot una dintre născocirile lui Damien Wise sau ai spus şi tu o dată adevărul?

Etan îl privi jignit.

– David, crezi că te-aş minţi? Damien spune întotdeauna adevărul. Problemele se ivesc datorită modului în care jonglează cu el. Făcu o pauză. Da, există o intrare. Voiam să scriu despre ea în viitoarea mea lucrare, *Secretele cruciaţilor*. Trebuia să fie marea revelaţie. Sper că nu vrei să-mi strici surpriza?

– Mă tem că da, Etan. Mai ştie cineva despre ea?

– Mă îndoiesc. Eu am aflat de ea abia înaintea ultimei tale vizite aici. Cunoşti vechile peşteri de lîngă Poarta lui Irod, cele numite „Carierele lui Solomon" sau „Peştera lui Zedekiah"?

David încuviinţă din cap. Fusese şi el acolo.

– Se spune că acela este locul în care a găsit Solomon stînca din care a clădit templul. Masonii pretind că acolo s-a născut ordinul lor. Locul ideal unde să-şi bage nasul Damien Wise. Grota se întinde pe o distanţă de două sute de metri sub Cetatea Veche, dar se zvoneşte că ar mai fi nişte galerii secundare care duc şi mai departe. Am citit undeva că unii cruciaţi, mai precis Templierii, au făcut săpături sub Muntele Templului. Ştiai de asta?

David surîse.

– Da. Ştiam şi de „Sulul de aramă".

„Sulul de aramă" era unul dintre cele descoperite la Marea Moartă, mai precis la Qumran. În pergament se făcea referire la existenţa unor lingouri, vase sacre şi a altor comori şi se vorbea că sub Templul Ierusalimului – chiar sub locul în care se înălţa acum Domul Stîncii – s-ar afla ascunse nu mai puţin de douăzeci şi patru de comori.

– Ce păcat! Credeam că e doar secretul meu.

– Îmi pare rău, Etan. Asta e. Dar spune-mi mai departe despre Templieri.

– Templierii. Da. Ei bine, mi-am închipuit că, poate, au încercat să sape şi în cariere, mai ales dacă îşi închipuiau că există o legătură cu Solomon. Am primit aprobare să fac unele cercetări. Nu săpături propriu-zise, doar investigaţii de suprafaţă, cu o lanternă şi o cazma. Totuşi, am găsit ceea ce căutam. E vorba despre un tunel lung, care trece drept prin zona Templierilor, sub Munte.

– Crezi că a fost săpat de Templieri?

– O, nu, e mai vechi. Dar pe pereţi am găsit însemne ale cruciaţilor. Cred că ei au fost cei care au consolidat pereţii galeriei.

– Unde este ieşirea?

– În interiorul Domului. David, sper că nu ai de gînd să intri acolo mîine?

David dădu din cap afirmativ.

– Poţi să-mi spui şi mie în ce scop?

– Trebuie să-l omor pe al-Hashimi. Nu avem timp pentru altceva, dacă dorim cu adevărat să oprim toată nebunia asta.

Etan inspiră adînc de cîteva ori.

– Bine, nu te întreb nimic. Cu ce te pot ajuta?

– Te rog să faci pentru mine trei lucruri. Vreau să mă ajuţi mîine să găsesc tunelul care duce în Dom. Apoi vreau să-l ajuţi pe Harry să scoată documentele acelea din locuinţa lui Neusner. Şi mai vreau să-mi împrumuţi puşca ta.

Etan, ca majoritatea bărbaţilor israelieni apţi de vîrsta lui, era militar în rezervă. An de an, petrecea cam patruzeci şi cinci de zile la convocări militare. Acasă avea o armă, pe care o păstra, în caz că era chemat de urgenţă la comandament.

Se ridică şi se duse la fereastră. Afară se întunecase şi nu se vedea nimic.

– Bine, David. Îţi dau puşca. Te duc pînă la tunel. Trece chiar pe sub stîncă. Ieşirea este într-o grotă mică de sub stîncă, cea numită „Fîntîna Sufletelor". Crezi că vei reuşi, David?

David căzu puţin pe gînduri. Stînca era de formă aproape dreptunghiulară, aşezată exact în mijlocul clădirii care forma în jurul ei un octogon. Se spunea că aceasta era stînca pe care Avraam îşi pregătise fiul, pe Isaac, pentru sacrificiu, cea de pe care Mohamed se înălţase spre ceruri călare pe o creatură înaripată pe nume Buraq. Mulţi cercetători au considerat grota de sub ea ca fiind Locul Sfînt, cel în care fusese păstrat Chivotul Legii.

– Nu ştiu. Îmi trebuie un plan al Domului. Ai vreo schiţă?

– Da, cum să nu. Aşteaptă o clipă. Cred că este asta de aici.

Scotoci preţ de un minut şi scoase cartea pe care o căuta, un volum gros legat în pînză verde, primul din seria *Arhitectura islamică timpurie*, scrisă de Cresswell. Eliberă un colţ al mesei de lucru şi deschise cartea. Chiar în primul capitol, dedicat acestei construcţii, se vedea un plan detaliat.

– Priveşte, zise Etan, arătînd cu degetul scările de pe latura sudică a stîncii. Trebuie să ieşi din grotă aici. Şi după aceea?

David se gîndi puţin.

– Depinde de locul unde se va afla al-Hashimi. Ar putea ţine cuvîntarea, practic, oriunde; pentru Dumnezeu, e o clădire circulară.

– Logic ar fi ca tribuna să fie orientată spre una dintre laturi; eu aş alege partea vestică. Aici este intrarea obişnuită. Dă spre Zidul Plîngerii şi ar permite spectatorilor să stea cu faţa spre est, ceea ce ar fi o poziţie simbolică, pînă şi la Ierusalim.

– Bine. Să presupunem că se va afla pe latura vestică. Probabil că al-Hashimi va sta cu faţa spre intrare, deci cu spatele spre stîlpul central şi parapetul care înconjoară stînca. Va fi, probabil, o platformă sau un podium pe care să stea. Dacă ajung în vîrful stîncii, m-aş putea tîrî peste balustradă. Parcă ţin minte că vîrful stîncii este drept. Distanţa pînă la podea nu este prea mare. Dacă stau întins pe burtă, m-aş putea strecura. Astea, între stîlpi, sînt plăci metalice, nu-i aşa?

Etan încuviinţă din cap.

– Atunci, voi trage prin ele. Ar trebui să reuşesc.

Etan părea mai puţin convins, dar nu zise nimic.

– Cînd putem merge acolo? întrebă David.

– Accesul turiştilor în Grotă este permis începînd de la ora 8:30. Desigur, în martie, la ora aceea nu va fi nimeni acolo, dar prefer să nu intrăm dacă există vreo şansă să fim văzuţi. Eu aş zice să plecăm mai devreme, pe la 6:00. Aşa vom avea timp să intrăm, să găsim drumul şi să acoperim intrarea de afară. Etan se ridică. Acum ar fi bine să te culci. Trebuie să te odihneşti. Ne povesteşti mîine ce s-a întîmplat, după ce se termină totul.

David ridică privirea spre prietenul lui. Oare se va sfîrşi vreodată?

– Etan, vrei să-mi aduci, te rog, geanta neagră din dormitor?

Mirat, Etan ieşi şi se întoarse după cîteva clipe cu geanta.

David scoase doi săculeţi din pînză care atîrnau greu: în ele se aflau două dintre Tablele Legii. În drum spre Ierusalim, reuşise să descifreze scrierea veche. Deşi scrise într-un limbaj puţin diferit, conţineau legile fundamentale ale Decalogului, cele Zece Porunci aduse de Moise de pe muntele Sinai.

David luă pietrele din săculeţe şi le ţinu un moment în palmă, înainte de a i le întinde lui Etan.

– Poftim, astea sînt pentru tine. Nu pentru Damien Wise, ci pentru Etan Benabu. Sînt originale. Sînt exact ceea ce crezi tu că sînt. Ţi le dăruiesc ţie.

Etan începu să citească încet textul gravat cu litere fine. Descifrarea mergea greu, dar Etan se descurca mai bine în ebraică arhaică decît David. Cînd termină, puse pietrele pe birou şi se uită la David.

– Unde le-ai găsit?

Dar David adormise în fotoliu, doborît de oboseală.

72

David visa despre deşert. Se trezi ud de transpiraţie, săgetat de dureri în braţ şi umăr. Avusese un vis sumbru, străbătut de gerul iernii. Deşertul simboliza ceva: societatea propriu-zisă, noua lume a oamenilor moderni. Toate drumurile, toate marcajele fuseseră şterse, nu rămăsese decît întinderea nesfîrşită a nisipurilor înşelătoare. Asemeni nomazilor în deşertul adevărat, oamenii rătăceau în căutarea unei poteci, răscolind nisipurile pustiite de orice semn de viaţă. Aveau nevoie de un Mîntuitor,

de cineva care să îi conducă afară din sălbăticie, spre Ţara Făgăduinţei. Ar fi fost mulţumiţi cu orice pămînt, atîta timp cît era fertil: la fel, ar fi acceptat pe oricine drept conducător, cu condiţia să le ofere ceea ce cereau.

Era ora cinci dimineaţa. David se simţea amorţit şi obosit. Somnul scurt şi agitat nu îl odihnise. Coborî din pat şi ieşi în vîrful picioarelor din cameră. Stabilisera cu Etan să se întîlnească jos, în bucătărie, la ora 5:30. În mînă, ţinea puşca lui Etan, pe care o dusese încă de cu seară în odaia lui. Aprinse lumina şi se aşeză, apoi verifică arma. Mai tîrziu, trebuia să tragă cîteva focuri, ca să regleze cătarea. Ştia că nu va avea mai mult de una sau cel mult două ocazii pentru a face ceea ce îşi propusese. Două gloanţe care trebuia să oprească întoarcerea negurii.

Cel mai tare îl îngrijora braţul stîng. Dreptul îl durea, dar putea apăsa pe trăgaci fără dificultate. Avea nevoie de stînga ca să susţină arma, dar umărul putea oricînd să cedeze în faţa durerii. Trebuia neapărat să-şi găsească un loc în care să aibă ceva de care îşi va sprijini braţul. Fusese instruit la Mossad, dar instructajele nu făcuseră din el un trăgător prea bun.

Beth deschise uşa, fără ca David să bage de seamă. Se opri în pragul uşii, privindu-l cu ochii ei verzi, acum umbriţi de tristeţe şi gînduri. Se cunoşteau de mulţi ani. Ieşiseră de cîteva ori împreună, înainte ca Făt-Frumos să-şi facă apariţia. Asta era porecla pe care o aleseseră pentru Etan încă de atunci. David încercă să zîmbească, dar gura rămînea rigidă, ca şi cum ar fi fost încleştată. Beth nu zise nimic, doar veni lîngă el şi se aşeză pe un taburet.

– Ai de gînd să mergi pînă la capăt, David?

David încuviinţă din cap.

– Mi-a povestit Etan astă-noapte în pat. Vreau să spun, azi-dimineaţă. Aş vrea să nu fii obligat să faci asta.

– Şi eu, şopti David.

– Nu există nici o altă cale?

David clătină din cap.

– Am urît întotdeauna armele, David, încă din copilărie. Mă sperie.

– Şi pe mine mă sperie. Ţii minte, participam amîndoi la demonstraţiile acelea împotriva războiului? Uram războiul... îl urăsc şi acum. E un mod prostesc de a rezolva neînţelegerile.

Dacă ar mai exista astfel de demonstrații, aş protesta şi acum. Dar acesta nu este un război, Beth: într-un fel, e mai rău decît acesta. Îți forțează în aşa fel mîna, încît nu ai de ales. Dacă în dimineața asta nu-l omor pe omul acela, vor muri mulți oameni, poate milioane. Nu se compară cu aruncarea bombei la Hiroshima, nu e vorba de înfrîngerea definitivă a unor oameni deja îngenuncheați. Oamenii ăştia sînt plini de vitalitate şi foarte periculoşi.

– Crezi că tu singur îi vei putea opri?

David clătină din cap, trist.

– Nu. Pentru asta este nevoie de fiecare dintre noi. Trebuie să fim vigilenți, lucizi, să le cunoaştem metodele, ideologia.

– Vorbeşti ca McCarthy, David. Dacă te uiți mai bine, vei vedea că sînt răspîndiți peste tot.

David surise.

– Scuză-mă, Beth. Nu am vrut să par... McCarthy a abordat lucrurile dintr-o perspectivă greşită. Pentru el, fiecare liberal era comunist, fiecare radicalist – o amenințare pentru societate. Vigilența implică şi urmărirea celor ca McCarthy, care pot crea o atmosferă propice propăşirii acestor indivizi. Astăzi se întîmplă din nou acelaşi lucru: Darwin este interzis în şcoli, cărțile scrise de scriitori homosexuali sînt azvîrlite din biblioteci, grupările care sînt împotriva avortului plantează bombe în locuri publice. Îți poți imagina condiții mai favorabile pentru renaşterea aripii de dreapta?

– Crezi că vor ajunge din nou la putere?

– Bineînțeles. Să nu-ți închipui că lucrurile se vor limita la Israel, la Orientul Mijlociu. Au oameni infiltrați în Statele Unite, probabil şi în Europa. Nu le-ar fi prea greu să canalizeze situația în direcția pe care o doresc ei. În ultimii zece ani, lucrurile nu au mers prea bine acasă. Tu nu ştii, nu ai trăit prea mult acolo. Dar aceasta este generația Rambo, Beth, generația dură, căreia nu-i pasă cine are de suferit, atîta timp cît ei îşi pot etala virilitatea.

– E din cauza Vietnamului, David, pentru că am fost înfrînți. Oamenii se simt în nesiguranță. Eram convinşi că sîntem cea mai puternică națiune din lume... şi totuşi, am fost bătuți de un popor de țărani. Oamenii vor să se simtă din nou puternici. Aceasta e singura modalitate pe care o cunosc.

– Ca şi nemţii, după Versailles. Cînd oamenii ajung într-o astfel de stare de spirit, nu e nevoie decît de persoana potrivită care să le ofere ceea ce doresc. Înarmaţi-vă, duceţi războaie mărunte în afara graniţelor ţării, speriaţi-i pe oameni ca să le treziţi patriotismul.

– David, crezi că sîntem atît de proşti? Crezi că ne-am lăsa păcăliţi?

– Beth, nemţii au fost întotdeauna un popor inteligent. Nu poartă stigmatul lui Cain sau mai ştiu eu ce. Nu vor mai folosi zvastici şi nici nu vor purta cizme înalte. Vor flutura drapelul american şi vor vorbi ca orice băiat bun din Texas. Nu vor exista lagăre de concentrare, cel puţin la început – se vor mulţumi să înăsprească legislaţia şi să instituie un regim mai sever în închisorile existente. Poate că vor impune restricţii şi în privinţa imigranţilor, poate că îi vor expedia pe mexicani înapoi, peste graniţă. Vor emite legi stricte privind avorturile, pornografia, folosirea drogurilor şi, în cele din urmă, poate că vor porni un război tacit împotriva comunităţii de homosexuali. Adepţii moralei vor înnebuni de plăcere. Vor reinstala scaunele electrice în fiecare stat. Apoi, unul dintre ziarele de mare tiraj va dezvălui că evreii sînt în cîrdăşie cu comuniştii, că tîlhăriile săvîrşite de negri au scăpat de sub control, că hispanicii ne otrăvesc copiii cu droguri. O mică revoltă la Washington, cîteva linşaje în Alabama, într-o bună zi un evreu homosexual dă foc Casei Albe.

Îl asculta în tăcere şi amintirile îi reveneau una cîte una. Îşi amintea de fraţii Kennedy, de Martin Luther King, de Kent State şi de sfîrşitul războiului şi se întreba unde dispăruseră – unde dispăruseră toate acele vise frumoase. Îl revedea pe Jack Kennedy prăbuşindu-se în Dealy Plaza şi pe Bobby Kennedy, în Hotelul Ambasador, îl vedea pe Martin Luther King frîngîndu-se şi întinzîndu-se la pămînt în Motelul Lorraine, ca nişte pietricele albe şi negre rostogolindu-se care încotro, şi îşi dădu seama că acest lucru s-ar putea repeta, că primele semne se arătaseră încă în urmă cu cîţiva ani. Ca toţi ceilalţi, ea ţinuse ochii închişi sau se concentrase asupra altor lucruri.

La uşă se auzi un zgomot. Etan intră şi se aşeză la masă. Beth se apucă să prepare micul dejun mai mult din obişnuinţă, pentru că nici unuia nu-i ardea de mîncare. Cîteva clipe mai tîrziu, veni şi Harry, ţinîndu-l pe Sammy de sub braţ.

La șase fără un sfert fură gata de plecare. Își luară rămas-bun grăbiți. Toată lumea era încordată.

– Ia asta, David, zise Etan, scoțînd ceva de la gît. E un talisman care aduce noroc. Îl am de mulți ani. Era o *Magen David*, veche și patinată de trecerea anilor. David își aminti de steaua pe care i-o cumpărase tatălui lui cu ani în urmă, cea pe care o păstrase fără să-i spună lui. Își agăță talismanul de gît fără să spună un cuvînt.

Ajunseră pe strada Sultanul Suleiman puțin după ora șase. Se opriră în fața unei grădini micuțe, cu o poartă de fier forjat. Încuietoarea era ușor de forțat – nu-și imagina nimeni că va încerca cineva să pătrundă aici cu gînduri necurate. Aici nu era nimic de furat, doar bolovani. Închiseră portița în urma lor și porniră prin prima galerie, luminînd cu lanternele pereții erodați. David se simțea ca și cum s-ar fi aflat din nou la Iram și încercă același sentiment de claustrofobie care îl chinuise în ultimele clipe ale fugii lor. Coborau prin galeriile prin care răsuna doar ecoul pașilor lor. Etan mergea înainte, iar fasciculul de lumină al lanternei oscila ca o săgeată de gheață între tavan și pereții întunecați.

Porțiunea de zid pe care o căuta Etan se afla chiar în spatele uneia dintre galeriile cele mai adînci, în care rareori se rătăcea cîte un turist. Tunelul era mascat cu măiestrie de bolovani tăiați în așa fel, încît de afară părea piatră brută. Numai ochiul antrenat al lui Etan reușise să descopere că unul dintre blocurile de piatră era așezat într-un unghi imposibil. Împreună, scoaseră bolovanii, dînd la iveală o hrubă întunecoasă. Trecură prin deschizătura de formă neregulată, apoi așezară la loc pietrele, aranjîndu-le cît putură mai bine, ca să nu bată la ochi.

Înaintau încet prin tunelul scund și îngust. În unele porțiuni erau nevoiți să se aplece mult, practic tîrîndu-se mai departe. David retrăi mai acut decît oricînd coșmarul de la Iram și clipa de groază din coridorul întunecat al mănăstirii, și momentul terifiant cînd se trezise în vechea criptă. Era ca și cum o rețea sinistră de tuneluri interconectate, întunecoase, scunde și pline de lucruri înfricoșătoare și necunoscute l-ar fi condus, în cele din urmă, la destinația finală, la această stîncă din centrul lumii, la acest *omphalos*. Citise o dată în *Mishna* că Templul se află chiar deasupra *tehom*-ului, a apelor învolburate de sub pămînt, și, pe

măsură ce se tîra mai departe prin tunel, avea senzaţia că le aude vuietul, deşi îşi dădea seama că nu era decît sîngele care îi pulsa în tîmple. Renunţase la calmante, pentru că trebuia să fie treaz, iar acum durerea din braţ, umăr şi dinte îl săgeta în spasme ucigătoare, făcîndu-l să tresară din cînd în cînd. Îl durea toată gura, iar obrazul îi era amorţit pînă sub ochi. Ar fi dat orice să poată lua una dintre tabletele acelea care îi aduceau alinare, dar îşi adună toată stăpînirea de sine şi încercă să uite de chin. Va lua una cu o jumătate de oră înainte de a trece la fapte, dar, dacă apela la ele mai devreme de atît, era în pericol să-şi piardă luciditatea şi capacitatea de reacţie promptă.

Tunelul se sfîrşea abrupt, în faţa unui zid gol. Etan arătă în sus. În tavanul galeriei se vedea conturul unei plăci de stîncă. Etan se răsuci cu greu, astfel încît să ajungă faţă în faţă cu David.

– Pe aici ajungi direct în grotă. De partea cealaltă, placa se potriveşte exact în modelul pardoselii de marmură. Din cîte ştiu, pînă acum nu şi-a dat nimeni seama ce se află aici, jos.

– O putem mişca uşor?

– Da, eu am urnit-o singur. Am fost aici într-un week-end, cînd nu era nimeni în peşteră.

– Va face zgomot?

– Dacă o mişcăm împreună, nu. Vrei să urci, ca să vezi ce se întîmplă?

David şovăi, apoi încuviinţă din cap.

– Da. E abia ora şapte. Ar trebui să fie încă linişte.

Împinseră lespedea într-o parte. Din sala de deasupra lor nu răzbătea nici o rază de lumină. Cu ajutorul lui Etan, David se sălta în sus, în grotă. Aprinse pentru o secundă lanterna, ca să-şi dea seama unde se află. Pereţii albi străluciră preţ de o clipă, apoi se lăsă din nou întunericul. Se duse pînă la picioarele scărilor şi privi spaţiul vast din jur. Mult deasupra lui, ardeau cîteva lumini în domul propriu-zis. Urcă încă puţin. Se auzeau voci, zgomot de mobilă tîrîtă, ordine răstite. O secundă mai tîrziu, auzi paşi apropiindu-se, aşa că îşi retrase repede capul. Cînd zgomotul se stinse, urcă din nou treptele. În total, erau unsprezece, ultimele trei fiind chiar la marginea balustradei care înconjura stînca.

Urcă pînă la capăt, apoi se săltă pe marginea parapetului, atît de lat cît să-l susţină, şi începu să se tîrască pînă reuşi să alunece pe stînca aflată chiar sub el. Ca o umbră în lumina slabă din jur,

se furişă pe suprafaţa netedă a stîncii, spre un şanţ lung care separa corpul stîncii de partea vestică a parapetului. Din locul în care şedea ghemuit, vedea cîţiva bărbaţi trebăluind de zor, aranjînd scaune în semicerc la capătul sălii. Dincolo de plăcile metalice, lumina era mai puternică. Mulţumit, urcă din nou pe stîncă şi reveni în tunel, lîngă Etan. Nu traseră lespedea la loc, ca să fie avertizaţi în caz că cineva ar fi intrat în grotă.

– Tribuna va fi pe partea vestică, aşa cum ai bănuit, zise David. Putem trece fără greutate, dar problema va fi după ce vor aprinde luminile. M-aş duce chiar acum acolo şi aş aştepta, dacă aş fi convins că pot rămîne neobservat, însă e riscant. E posibil să se facă o verificare la sînge înainte de începerea ceremoniei. Cel mai indicat ar fi să ies după ce se vor aşeza cu toţii la locurile lor.

– Şi-atunci ce facem? întrebă Etan.

– Nimic. Aşteptăm. Vreau să reglez cătarea puştii. Mă duc înapoi în tunel şi îmi fixez nişte ţinte.

David luă arma şi cîteva gloanţe, coborî vreo cincizeci de metri înapoi în tunel şi fixă o cutie de carton pe care o adusese cu el. Se dădu înapoi vreo treizeci de paşi, distanţa maximă de la care bănuia că va trebui să tragă şi începu corvoada obositoare de reglare a cătării puştii. Lucra în condiţii departe de cele ideale. După fiecare împuşcătură, era obligat să se tîrască pînă la ţintă ca să verifice precizia loviturii. Lanterna lumina destul de bine bucata de carton, dar trebuia să-şi forţeze mult ochii ca să ţintească de-a lungul fasciculului. În cele din urmă, izbuti să regleze tirul, trăgînd de cîteva ori chiar în mijlocul ţintei. Însă braţul sîng îl supăra din ce în ce mai mult. Se întoarse la Etan şi se pregătiră de lungul priveghi care îi aştepta. Sunete înfundate răzbăteau pînă în locul în care stăteau ei, dar nu se gîndea nimeni să verifice ce se întîmpla în Fîntîna Morţilor. David se rugă să nu vină vreun vizitator prea cucernic sau cu înclinări exhibiţioniste care să dorească să viziteze grota. Cel puţin, aceasta era încă învăluită în întuneric – evident, nici altcineva nu se gîndise la o asemenea posibilitate.

Parcă timpul nu se scursese niciodată atît de încet pentru David. Minutele se tîrau cu o lentoare înnebunitoare, adunîndu-şi secundele cu meticulozitatea cu care un colecţionar îşi adună comorile. Se făcu ora nouă, apoi zece. Aşa cum şedea chircit în tunelul strîmt, David se temea să nu i se anchilozeze braţul. Din

cînd în cînd, îl mişca intenţionat, ca să pună sîngele în circulaţie, ignorînd pe cît putea durerea mocnită.

La unsprezece fără un sfert, David urcă tiptil în grotă.

– Noroc, şopti Etan şi vocea i se stinse în întuneric.

În depărtare, auzea murmurul altor voci. O mulţime de voci. Peştera era întunecoasă şi rece. Stătea, ascultîndu-şi propria respiraţie, încercînd să-şi facă puţin curaj. Se întreba dacă într-adevăr acesta era Lăcaşul Sfînt, dacă nu comitea cumva cel mai mare sacrilegiu posibil prin prezenţa lui acolo. Nici un evreu ortodox nu ar fi pus piciorul aici.

Străduindu-se să nu facă zgomot, se apropie de scară. De jur împrejurul sălii se aprinseseră luminile. Vocile păreau să vină de la distanţă, dinspre aripa vestică a clădirii. Urcă scara încet, oprindu-se pe fiecare treaptă, ca să asculte sunetul glasurilor şi să se asigure că nu se apropiau paşi. Nimic. După ce ajunse sus, se strecură pe parapet şi de acolo alunecă pe stîncă. Puşca atîrna greu, ca o povară fără viaţă, pe care fusese osîndit să o poarte cu el. Traversă vîrful neted al stîncii, tîrîndu-se centimetru cu centimetru, apoi se lăsă în scobitura prelungă din partea de vest. Îngenunche lîngă balustradă şi privi în jur cu prudenţă.

Prin plăcile metalice, deschise dintre cei trei stîlpi graţioşi, vedea rîndurile de scaune ocupate, orientate spre stîncă. Cîteva persoane stăteau aparent indiferente, fără să schiţeze vreun gest, altele gesticulau sau vorbeau în şoaptă în aparate walkie-talkie. David remarcă podiumul nu prea înalt, cu un pupitru amplasat chiar în faţa stîlpului central, aşa cum prevăzuse el. În dreapta, se afla un al doilea microfon.

Peste tot se aprinseseră luminile. În afară de candelabrele vechi ce atîrnau de lanţuri din tavan, pe ambele părţi fuseseră montate reflectoare puternice care luminau spaţiul dintre pasarelă şi balustrada în spatele căreia se ascundea David, făcîndu-l să semene cu împrejurimile unei închisori de maximă securitate. David nu îndrăznea să pună piciorul acolo. Era înconjurat de priviri vigilente. La intervale egale, erau postaţi bărbaţi înarmaţi, bărbaţi antrenaţi să nu se odihnească niciodată sau să nu se lase amăgiţi de liniştea înşelătoare din jur.

În spatele grupului de scaune, se produse o mică zarvă. Era ora unsprezece. Soseau sirienii de la Moscheea Aqsa, unde se

rugaseră în compania membrilor delegaţiei egiptene şi a reprezentanţilor comunităţii arabe din Israel. Cei care ocupau scaunele erau diplomaţi străini şi ziarişti. Se ridicară cu toţii şi aplaudară apariţia lui al-Hashimi, umăr lîngă umăr cu preşedintele israelian. David înţelese ce concesie se făcuse pentru a permite participarea preşedintelui la ceremonie, împreună cu membrii Cabinetului israelian; îşi amintea foarte bine de reacţiile violente care urmaseră vizitei unor parlamentari israelieni la Moscheea Aqsa, la începutul anului 1986.

Nou-veniţii fură conduşi la locurile lor, în timp ce al-Hashimi se duse direct la pupitru. David deschise ochii mari cînd observă silueta femeii care făcu un pas în faţă şi se opri la cel de-al doilea microfon. Era Leyla. Murmurul vocilor din public se stinse. Mulţimea fremăta de nerăbdare. În faţa lor se plămădea istoria.

Nici nu se putea mai rău. Leyla stătea chiar pe direcţia lui de tragere şi nu exista alt unghi din care l-ar fi putut dobori pe al-Hashimi. Dacă se mişca spre dreapta, vizibilitatea îi era blocată de stîlp, dacă se deplasa spre stînga, glonţul îi era deviat de aripa deschisă a uşii. Dacă se hotăra să tragă, trebuia să o facă prin deschizătura îngustă sau să nu o mai facă deloc.

Desigur, exista o soluţie simplă pentru dilema în care se afla, dar nici nu voia să se gîndească la ea. Ar fi însemnat să tragă în Leyla. Ea şi al-Hashimi se aflau destul de aproape, ca un glonte cu viteză mare să poată trece prin femeie şi să-l doboare şi pe bărbat. Chiar dacă primul glonţ nu l-ar ucide pe al-Hashimi, existau mari şanse să poată trage şi al doilea, poate şi al treilea glonţ în omul imobilizat. Lucrul cel mai important era să-l scoată din cursă pe al-Hashimi. Dar pentru asta trebuia să rişte viaţa Leylei. Ideea îl îngrozea.

Microfonul păcăni scurt, apoi auzi vocea clară a lui al-Hashimi, vorbind în arabă. După cîteva propoziţii, se opri pentru a-i permite Leylei să-i traducă mesajul în ebraică şi în engleză. David o auzea fără să înţeleagă sensul cuvintelor, chinuit de familiaritatea vocii. Îşi amintea tonalitatea glasului ei în urmă cu două zile, cînd, în sfîrşit, făcuseră dragoste, şi Leyla se cuibărise lîngă el, repetînd la nesfîrşit cît de mult îl iubeşte. Strînse din dinţi, încercînd să alunge amintirea.

„Domnilor, zise al-Hashimi, astăzi trăim un moment istoric. Ne-am întîlnit în cel mai sfînt loc din cîte există ca să discutăm

despre pace. În spatele meu se află stînca la care a venit Avraam să-şi sacrifice fiul. Din acelaşi loc, profetul Mohammed s-a înălţat la ceruri, după ce Dumnezeu l-a adus de la Mecca la Ierusalim într-o singură noapte. Deasupra acestei stînci, s-a aflat templul construit de Solomon, iar sub ea s-a aflat ascunzătoarea Chivotului Legii. În cel de-al doilea templu, construit pe ruinele primului, Simion l-a binecuvîntat pe pruncul Iisus şi tot acolo Iisus, ajuns la maturitate, şi-a propovăduit învăţămintele şi a făcut minuni."

David puse un braţ pe balustradă şi fixă puşca în poziţie de tragere. Leyla continua să stea nemişcată. Umărul îl durea încă, dar calmantele începuseră să-şi facă efectul. Fixă patul puştii în umărul drept, iar mîna dreaptă o aşeză sub ţeavă, imobilizînd-o.

„Dar Ierusalimul a devenit un sîmbure de conflicte şi neînţelegeri, continuă al-Hashimi. Evreii îl numesc Yerushalayim şi pretind că le aparţine. Arabii îl pomenesc sub numele de al-Quds şi formulează pretenţii teritoriale."

David privi prin cătarea telescopică. Nu îşi fixase bine ţinta, iar imaginea era tulbure. Reglă încet dispozitivul. În obiectiv apăru chipul Leylei, atît de aproape, ca şi cum ar fi fost alături de el.

„De ani de zile oamenii discută despre pace, scriu despre pace, se roagă pentru pace. Şi totuşi, pare mai depărtată decît oricînd. Pentru că omul nu este în stare să făurească pacea de unul singur. Omul are nevoie de război, de luptă, de conflicte. Numai Dumnezeu poate aduce pacea."

David pipăi arma, lemnul lustruit, metalul rece. Imaginea Leylei era acolo, în faţa lui, ca o icoană pictată pe sticlă. Coborî puţin arma, ţintind în gîtul ei. Capul lui al-Hashimi se afla imediat în spatele lui. Degetele i se încleştară pe trăgaci. Nu avea de ales. „Iartă-mă", zise el în gînd. Dar degetele refuzau să tragă. Îi era imposibil să ducă gestul pînă la capăt. Lăsă arma în jos.

„Nu sînt un habotnic, continuă al-Hashimi, ba dimpotrivă. Sînt politician, iar acest lucru mă implică în nenumărate compromisuri de ordin moral. Unii dintre cei care mă ascultă vor înţelege la ce mă refer. Am ajuns la putere în urma unei lovituri de stat. Nu sînt mîndru de acest fapt, dar, cînd am preluat puterea, am jurat să guvernez spre binele poporului meu sau să nu

guvernez deloc. Am jurat că voi promova pacea. Astăzi mă aflu aici ca să onorez acea promisiune.

Dinspre mamă sînt arab, continuă al-Hashimi. Dar tatăl meu a fost evreu german – un evreu german care s-a temut să nu fie deconspirat, care şi-a schimbat numele şi şi-a creat o nouă identitate. Lucrul acesta l-am aflat doar acum cîţiva ani, dar mi-a schimbat viaţa. În trupul meu port sîngele a două naţii aflate în permanentă încleştare. Voiam să divulg originea ambilor mei părinţi, dar cum aş fi putut să o fac?

Totuşi, astăzi recunosc că aparţin ambelor popoare. Am venit să proclam pacea în numele unui singur Dumnezeu şi strămoş, al lui Avraam. Fie această pace eternă! Să spunem răspicat şi tare că toţi cei care se împotrivesc acestei păci, se împotrivesc voinţei lui Dumnezeu şi batjocoresc memoria strămoşului lor, Avraam. Nici pacea, nici reconcilierea nu are nimic ruşinos."

David lăsă puşca în jos. Nu pricepea nimic. Făcuse o greşeală? Totuşi, al-Hashimi se afla aici ca să vestească pacea? Von Meier fusese într-adevăr evreu? Aşa se explica obsesia lui pentru descoperirea Chivotului şi a oraşului Iram. Dar, dacă al-Hashimi era sincer, cum rămînea cu complotul? Într-o fracţiune de secundă, David îşi dădu seama că nu există nici o dovadă concretă a implicării lui al-Hashimi în conspiraţie. Intriga fusese ţesută de al-Shami şi de Neusner. Se folosiseră de al-Hashimi. Intenţionau să distrugă tratatul de pace, pornind un război. Iar pentru a declanşa acel război trebuia să se întîmple ceva.

Al-Hashimi îşi încheie discursul şi coborî de pe podium. David îl urmărea consternat. Simţea că îi vîjîie capul. Schultz – alias Isserles – urma să facă ceva. Dar ce anume? Leyla coborî de pe platformă după al-Hashimi. Deodată, David văzu că îşi strecoară mîna în buzunar şi scoate ceva. Un pistol mic. Nu-l crezuse pe al-Hashimi, îşi închipuia că minte. Avea de gînd să îl împuşte!

David se ridică şi ţipă:

– Leyla! Pentru Dumnezeu, Leyla, el spune adevărul. Nu e el, e Neusner!

Leyla se răsuci speriată, căutînd locul de unde se auzea vocea lui David. Al-Hashimi se întoarse spre ea.

Cineva îşi făcu loc prin mulţime spre cei doi. Un bărbat îmbrăcat în uniformă militară israeliană. Ridică arma şi o îndreptă spre Leyla. Fără să şovăie, trase două gloanţe, unul după altul. Proiectilele îi străpunseră capul. Trupul Leylei zvîcni şi se prăbuşi, iar din mînă îi alunecă un reportofon minuscul – nu o armă – ce lovi podeaua cu un zăngănit sonor.

Al-Hashimi se repezi la Leyla. Nu mişca nimeni. Apoi, ca într-o filmare cu încetinitorul, David văzu totul. Bărbatul în uniformă, ţinînd încă arma în mînă, era Isserles: Schultz. Cuvintele lui al-Shami reveniră înfiorător de clare: „Imediat după ce va termina al-Hashimi, dar înainte ca Schultz să acţioneze... după ce Schultz va fi acţionat." Se uită la Schultz. Acesta ridică din nou pistolul, dar nu era îndreptat spre David, ci spre al-Hashimi.

Aceasta era justificarea. Un colonel israelian avea să-l ucidă pe preşedintele sirian, o armată israeliană avea să atace trupele siriene aflate în retragere. Iar după ce războiul va lua sfîrşit, sirienii – conduşi de noul lider ales de al-Shami – vor fi acoperiţi de glorie şi automulţumire.

David duse arma la umăr. Icni de durere, dar se stăpîni. Schultz se afla chiar în cătarea armei lui. Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui al-Hashimi care stătea aplecat asupra trupului Leylei. David apăsă pe trăgaci. Glonţele se înfipse în fruntea lui Schultz. Revolverul îi zvîcni în mînă şi se descărcă violent, dar proiectilul se lovi de stîlp şi ricoşă, pierzîndu-se undeva în sală. Colonelul se prăbuşi pe spate, în mulţime.

David aruncă puşca jos. Îşi terminase treaba. De-acum nu-i mai păsa ce se va întîmpla cu el. În uşă apăru un soldat cu arma în mînă. David ridică braţele în aer. Lîngă primul soldat se ivi al doilea.

– Ieşi de acolo, strigă în ebraică. Ieşi sau îţi zbor creierii.

David se apropie de balustradă. Militarii ţineau armele îndreptate spre el. David încălecă balustrada şi sări pe pămînt. Cu mîinile împletite la ceafă se apropie de uşă. Bărbaţii îl prinseră din două părţi, în timp ce alţii porniră spre uşă. Ca să se asigure. Pentru eventualitatea că David avea un complice.

Îl duseră pe David în marea hărmălaie şi îl împinseră printre stîlpi, spre ieşirea din aripa de vest. Văzu ochii lui al-Hashimi aţintiţi asupra lui în timp ce trecea prin faţa lui escortat de oamenii de pază. Apoi o observă pe Leyla, ca o păpuşă palidă,

plină de sînge, încremenită astfel pentru eternitate în memoria lui. Peruca îi căzuse de pe cap și părul i se răsfirase în balta de sînge. Cineva se apropie grăbit și azvîrli o haină peste trupul fără viață.

Îl scoaseră afară în lumina soarelui. Norii începeau să se risipească și cerul albastru învăluia Ierusalimul, ca o mantie străvezie. Clopotele începură să răsune într-o bisericuță de pe versantul Muntelui Măslinilor. Înainte de a-l înghesui într-o mașină cu ferestre fumurii, David privi încă o dată Domul Stîncii. Printre țiglele albastre și albe care străluceau în soare, Domul se înălța auriu și impunător. Însă el nu vedea nimic, în afară de valuri de sînge negru revărsîndu-se peste tot, cald ca vinul proaspăt stors. O mînă îl apucă de braț și îl forță să meargă spre mașină. Întoarse capul spre bărbatul care îl ținea. Nu îl recunoștea, dar privirea i se opri pe numărul tatuat pe antebraț, chiar deasupra încheieturii mîinii. Era un număr obișnuit din toate punctele de vedere, cu excepția'V'-ului de la sfîrșit. Ochii bărbatului erau reci și goi, ca de mort. David încercă să se elibereze, dar alți bărbați îl înconjurară și îl împinseră mai departe. Sîngele cald năclăia totul, se revărsa peste domurile și peste străzile Ierusalimului, scăldîndu-le ca fluidul sfințit al botezului. David deschise gura ca să-l soarbă, dar nu simți nimic. Strigă cu glas tare o dată, apoi tăcu. Din toate părțile îl strîngeau mîini puternice, mîini care îl împingeau și îl apăsau spre pămînt. Îl aruncară în mașină, și întunericul se lăsă încă o dată peste lumina soarelui, peste șuvoaiele de sînge și peste cerul azuriu.

POSTFAȚĂ

Ce aduc cu ei din Israel, din Palestina, din Țara Sfîntă toți acei călători, toate acele generații de pelerini? Înțelepții s-au întors acasă după ce au fost martori la morți și la nașteri, cum spune Eliot, nemaisimțindu-se în largul lor în vechiul sistem religios. Romanii au luat cu ei sămînța destinului Imperiului lor: ciocane și cuie, și bice, toate în serviciul unei forțe brutale. Mohammed s-a întors la Mecca noaptea, călare pe Buraq, după ce l-a văzut pe Dumnezeu înconjurat de profeți în cerul presărat cu stele și umbrit de ramurile unei jujube.

Astăzi, turiștii pleacă acasă bronzați și încărcați de suveniruri ieftine: cămile din lemn, sfeșnice și oale de lut. Pelerinii creștini duc cu ei apa luată din Marea Galileii și parfumurile și sunetele Viei Dolorosa, pe ale cărei dale picioarele lui Hristos nu au pășit niciodată. Evreii, acești maeștrii ai exilului, iau o parte din ființa lor și o lasă pe cealaltă în urmă. Baha'ii pleacă, ducînd petalele uscate ale florilor depuse în fața altarelor. Musulmanii devin cu toții palestinieni în adîncul sufletului, așa cum noi am devenit evrei, și pleacă înlăcrimați; acum ei sînt cei care plîng pentru Ierusalim și se roagă pentru reîntoarcerea sa.

Iar noi, ceilalți, necredincioșii? Nouă ce ne rămîne? Un singur lucru. Priveliștea dalelor negre ale pardoselii de la Yad Vashem, rezonanța numelor purtate de lagărele morții care ne răsună obsedant în ureche: Belsen, Auschwitz, Chelmno, Majdanek, Bergen-Belsen, Dachau. Așa va fi întotdeauna. Așa va fi întotdeauna...
